NAZ. CENTR.
R. BIBLIOTECA VITT. EMAN. II
204
5 R
8
ROMA

ROMA

204. 5. B. 8

PSALTERIVM PARAPHRASIBVS ILLVSTRATVM,

Seruata vbiq; ad verbum Hieronymi tranſlatione.

Raynerio Snoygoudano autore.

MAGNI ATHANASII *Opuſculum in Pſalmos.*

BIBL. SOC. IESV. COLL. ROM.

VI NON CON

IN TE DOMINE SPERA

FVNDAR IN AETERNVM,

VENETIIS, M D LXXII.

Apud Io. Antonium Bertanum.

CATALOGVS AVTORVM
Ex quibus hæ Pſalmorum enar
rationes ſumptæ ſunt.

Hieronymus.
Auguſtinus.
Ambroſius.
Iſidorus.
Rabanus.
Caſsiodorus.
Remigius.

PROLOGVS RAYNERII SNOYGOVDANI IN PSALTERIVM DAVIDICVM.

PSALTERIVM ſacroſanctum, eſt diuinum & admirabile ſpiritus ſancti organum uariè à diuerſis interpretatum, uix dum intellectum, nonnunquam ab hæreticis corruptum: cui tot ſunt myſteria, quot uerba. Cuius radices non in terra, ſed in cœlo fixæ ſunt, cùm ibidem ſit Chriſtus, qui ipſius materia eſt,& intentio. Eliciendum tamen ex petra mel, & oleùm de ſaxo duriſsimo, ſpicæ manibus confricãdæ & medulla edẽda. Tã mira occurret pulchritudo ſenſuũ,& ſtillantiũ medicina uerborũ,atq; ampliſsima copia uirtutũ ꝙ Pſalteriũ ipſum hortus quidã eſt delitiarũ, & oĩs bonæ doctrinæ theſaurus. Scrutemur itaq; ſcriptũras,& theſaurum diuinorũ eloquiorum intra fragile vaſculũ occidentis literæ concluſum eruamus. Guſtemus & uideamus ſpiritualem intelligentiam ipſius, quod eſt ſupernis myſterijs plenum,atq; cæleſti dulcedine redundans,quod nemo planè percipit,aut deguſtat, niſi qui ipſius ſpiritualem intelligentiam in ſe latitantem comprehenderit, mentem uiuificans, reficiens atque oblectans:non in cortice, ſed in medulla:non in uerbis,ſed in ſenſu:non in ſermonum folis,ſed in radice rationis. Quod Pſalterium ipſum diuina quædam & myſtica eſt poeſis,aliud in cortice præ ſe ferẽs,aliud in

medulla retinens. Decachordum enim Pſalterium (Hieronymo teſte) apud Hebræos lyrico carmine conſcriptum eſt. Nam in morem Flacci Romani, & Pindari Græci nunc Iambo currit, nunc Elegiaco perſonat, nunc Sapphico nitet, nunc trimetro uel tetrametro pede incedit. Atqui huic libro triplex præfigitur titulus. Dicitur enim liber Hymnorum, Soliloquiorum, Pſalmorum. Hymnorum, quia apud Hebræos lyrico carmine perſonat. Eſt enim Hymnus laus Dei cũ cantico. Soliloquiorũ, quia ſolius ſpiritus ſancti eloquiũ eſt, ſeu locutio hominis cum Deo. Pſalmorum, qui in inſtrumento muſico decachordo, id eſt, decem chordarum. Dauid hanc poeſim, ſeu uerius prophetiam modulabatur, quòd Græcè Ψαλτήριον Hebraicè Nablum, Latinè Organum dicitur. Quippe cum arca de Sylo reduceretur per Dauid regem (ut habetur. 1. Paralipomenon. 5.) elegit quatuor millia hominum de Iſrael, qui organis, cytharis, nablis tympanis, cymbalis, tubis perſonabant hos Pſalmos cum uoce humana conſona modulatione, concordantibus inſtrumentis muſicis. Ex his quatuor milibus elegit centum quinquaginta principes, qui antecedẽtes aliis præeſſent. At his alios quatuor prefecit, ſcilicet Ethan, Heman, Aſaph, Idithun, & filij Core ianitoribus præfecti ſunt. At horum nomine multi Pſalmi intitulantur, vel pro honore miniſterij, uel propter nominum interpretationem, licet Dauid cunctos ediderat. Verum enim verò Pſalteriũ hoc ſacroſanctum ſpiritali modulatione corruſcans, modò ſalutari præcepto, modò lætantium iubilatione, modò pœnitentium gemitu, modò pollicitatione præmiorum, modò terrore pœnarum: & ubique ceu floribus, laudibus domini decoratum. Pſalterium, inquam, hoc tuba eſt mirabilis placans Deum, peccata excellens, veniam impetrans, exhilarans animam, illuminans conſcientiam. Inſuper quid eſt, quòd non diſcatur ex pſalmis? Omnis magnitudo uirtutis, norma iuſtitiæ, pudicitiæ decor, prudentiæ conſummatio,

tio, pœnitentiæ modus, patientiæ regula. Inſuper Dei cognitio perfecta, prænuntiatio Chriſti in carne uenturi, ſuppliciorum metus, gloriæ pollycitatio, myſteriorum reuelatio. Omnia hæc prorſus ueluti in magno quodam & communi theſauro recondita inueniuntur. Quid plura? Ipſa pſalmodia eſt cōſolatio flentium, cura dolentium, ſanitas ægrotantium, animæ remedium, & miſeriarum omnium ſuffragium. Subinde Pſalterium plus cæteris diuinis ſcripturis, in eccleſiaſticis decantatur officijs, quia eſt conſummatio totius theologicæ paginæ. Et per tres quinquagenas diſtinctum, tres ſtatus Chriſtianæ religionis exprimit. Primus eſt, incipientium in pœnitentia, cui applicatur prima quinquagena Pſalmorum, quæ terminatur in pœnitentia, ſcilicet: Miſerere mei Deus. Secundus eſt, proficientium de virtute in virtutem, & eſt ſtatus in iuſtitia, & hæc eſt ſecunda quinquagena, quę finitur in Pſalmo rigoris & iuſtitiæ. Tertius eſt, perfectorum in uita æterna, cui competit tertia quinquagena, quæ finitur in laudem ſpiritalem, uidelicet: Omnis ſpiritus laudet dominum. Cæterum illud minimè ſilentio prætereundum eſt, diuum Hieronymum ter ex Hebræo tranſtuliſſe hoc pſalterium. Primò, ſecundum ſeptuaginta interpretes, quod pſalterium Romanum nuncupatur. Secundò, iuxta Hebraicam ueritatem ad preces Sophronij, quo Hebræos diſputando conuinceret. Tertiò, ad preces Damaſij papæ, quod uulgo pſalterium Gallicanum nuncupatur, & hæc tranſlatio cōmunis eſt & noſtra qua vtimur. Nec quiſpiam credat me his ſcholijs uelle aliquam gloriolam aucupari. Abſit, cùm nec bene, nec ingenioſè res acta ſit. Mihi inuerſa cithara tantùm cecini (ut aiunt) & muſis. Non intellectos pſalmos indies deblaterare, & in choro fidelium roborare uanum & ridiculum æſtimaui. Iam utcunq; paraphraſibus minimis, aut ſi mauis, ſcholijs non adornatum, ſed enucleatum Pſalterium mecum legere potes, quicunq; in has meas chartulas for

tuitò incideris. Illud tamẽ mihi uendicare auſim, modò patiantur inuiduli, hos pſalmos me tali phraſi explanaſſe, vt ne vllum quidem uerbum ipſius textus aut omiſſum, aut inuerſum, aut mutatum ſit, cohæret textus gloſſulis adeò ferruminatus, ut niſi characteribus diſparibus diſtinctus foret, haud facilè unum ab altero diiudicaretur. Deſudarunt plurimi in hac palæſtra, cæterùm non tali ſchemate, quandoquidem Iaconica breuitate hoc opus exegi, calculatorum more qui ingentes ſummas paruo ære exprimunt, expenduntque. Aemulatus ſum veteres, ex quorũ filijs meam orditus ſum telam, Hieronymum uidelicet, Auguſtinũ, Ambroſium, Iſidorum, Rabanum, Caſſiodorum, Remigium. Neotericorum turbam, quam dinumerare nemo poterit, faceſſere ſiuimus, cùm unuſquiſque illorũ in ſuo ſenſu abundet. Fiximus ueſtigia meditando apud paucos, ne peregrinaremur mendicando apud multos. Vale candide lector. Auſpicâti ſumus hæc ſucceſſiuo tempore per otium, ne illud (quod aiunt) inter digitos efflueret, dum aliquot menſes morabamur cũ Adoſpho à Burgundia Heroe Beuerienſi, cui à medicis fuimus in Duuelandia Zelandiæ ad aggeres æſtu maris diſruptos reficiendos, quod & ipſe perfecit ſua ſagacitate, ope & opera. Seſquimilleſimo trigeſimo tertio, quarto Calendas Iunij.

Is ſciat ſe profeciſſe in ſacris, quem Dauidica carmina ualde conſolantur.

AR-

ARGVMENTVM.

primi Pſalmi.

¶Quum in omni ſcriptura ſacra cæleſtis ſpiritus ad fidendum Deo homines cohortatur, ac prorſus damnat impietatem: In hoc primo Pſalmo qui tituli vice eſſe poterit, graphice admodum credentis typum deſcribit & impii, illum prædicãs beatum, quia capto diuinæ legis conſilio, fructus uberes produxerit, proximos quoſque ad idem ſtudium uerbo excitans & exẽplo. Porrò hunc miſerum ſenſet, quod prauitatem ſui cordis ſequutus, fœda morum linguæque peruerſitate, ſibi alijsq; perniciem attulerit.

PSALMVS I.

BEatus] eſt [vir,] ille [qui non abiit] à iuſtitia prima, [in conſilio] prauo [impiorum] actis conſentiendo: [& in uia] lata [peccatorũ non ſtetit,] perſeuerando in delictis, [& in cathedra] contagioſæ [peſtilentiæ] atque illuſoriæ doctrinæ [non ſedit,] pernicioſa docendo.

Sed in lege domini] fuit ſemper [uoluntas eius] bona: [& in lege eius] adimplenda [meditabitur,] tum lectione, tum mandatorum obſeruatione [die ac nocte] ſine intermiſſione. Heb 17 b

Et erit tanquam lignum] uigore diuinæ gratiæ fœcundum [, quod plantatum eſt] firma radice [ſecus decurſus] & fluenta [aquarum] gratiarum, ſcilicet ſpiritus ſancti, [quod fructum ſuum] bonorum operum [dabit] utique [in tẽpore ſuo,] ut dignum efficiatur fœlicitate æterna.

Et foliũ] ac uerbũ [eius] iuſti [nõ defluet] à ueritate

in mendacium ceu inſtabile & irritum: imò[& omnia quæcunq; faciet]atq; operabitur,[proſperabūtur,] ſibi quidem in ſalutem, alijs uero in eruditionem.

Non ſic impij]qui non meditantur in lege domini,[non ſic]proſperabuntur:[ſed]erunt [tanquam pulnis] infœcundi & ſicci ab humore diuinæ gratiæ, [quem proiicit]impulſu tentationum [uentus]ſuperbiæ, & aura diaboli[à facie terræ] & præſentia uitæ æternæ.

Ideo]quia proiecti à Deo,[non reſurgunt impii] & infideles[in iudicio]extremo, quia iam iudicati ſunt: [neque peccatores]& falſi Chriſtiani[in cōſilio]& conſortio[iuſtorum,] qui ad uitam æternam ſunt prædeſtinati.

Quoniam] acceptat,[nouit]& approbat[dominus] Deus [uiam] immaculatam [iuſtorum] ad beatitudinem: [& iter]atque progreſſus uitæ [impiorum] reprobatorum à Deo[peribit]in mortem æternam.

¶Oratio.

Efficiamur domine tanquam fructuoſiſſimum lignum in conſpectu tuo: ut irrigati diuina tua gratia, beatitudinem uiri iuſti conſequamur: & per obſeruantiam mandatorum tuorum ambulantes, tandem reſurgere ualeamus in congregatione iuſtorum. Per Chriſtum dominum.

PSALMVS II.

Pſalmus]ipſius[Dauid]Prophetæ, agens de conſilio Gentium & Iudæorum aduerſus Chriſtum in ſua paſſione. Et de regni Chriſti inſtitutione. Exhortatio ad reges & maiores populi, ut uerbo euangelij erudiantur, ne pereant beati.

Act.4. QVare] ſine ratione[fremuerunt] belluino more [gētes]Romanæ: [& populi]Hebræorum[meditati ſunt]in eorum conſilijs [inania] & friuola mendacia?

Aſtiterunt]

Aſtiterunt]contra regem cœli[reges terræ]Herodes & Pilatus:[& principes]ſacerdotum Annas & Cayphas,[cõuenerunt]ſacrilega mente,[in unum] prauũ conſenſum,[aduerſus dominum]Deum patrem,[& aduerſus Chriſtum]unctum Meſſiam[eius]filium.

Dirumpamus]omnino [uincula]euangelica [eorũ] ne obligemur ſeruitute: [& proiiciamus] in irritum [à nobis,]ne dominentur ſuper nos,[iugum]& legem [ipſorum]nouam.

Qui]pater[habitat in cœlis]ſuper Cherubin [irridebit eos] inania meditatos:[& dominus] noſter Chriſtus[ſubſannabit]ſimiliter[eos]miſerrimos Iudæos.

Tunc]in die iudicij [loquetur,]qui iam manſuetus tacet, [ad eos,] increpando[in ira ſua] qua iuſtiſſimè uindicat: [& in furore ſuo]implacabili [conturbabit] in corpore & anima [eos]ulciſcens in pœna æterna.

Ego autem] Chriſtus[conſtitutus ſum] hæreditario iure,[rex,] ſecundum humanitatem [ab eo] Deo patre [ſuper Sion] eccleſiam ſpeculantem [mõtem ſanctum eius]in eminentia honoris & firmitate fidei; [prædicans]& euangelizans[præceptum eius]& uoluntatem patris mei.

Dominus] pater uniuerſorum [dixit ad me]Chriſtum,[Filius meus]conſubſtantialis[es tu] per naturam,[ego hodie]in pręſentia ęternali[genui te,]uerbũ mihi coæternum, atque Deum de Deo. *Act.13.c*

Poſtula à me]paſsionis tuę[merito,& dabo tibi gentes]atque omnes nationes orbis in [hęreditatem tuã,] ut copulentur nomini Chriſtiano, & poſſeſſionem tuã peculiarem [terminos terrę,] eatenus ut terrarum orbis in te credat. *Heb.1.b & 5.b.*

Reges eos] qui non receperunt doctrinam tuam, [in uirga ferrea]& iuſtitia inflexibili: & tanquam uas figuli,]quod leui momento fit,confringes [ceu mutiles ad gloriam eos rebelles.] *Apoc.2.g.& 19.c*

Et nunc reges[mundi]intelligite [quantus ſit ipſe Chriſtus,quàm excelſus,quàm potens:]erudimini [in lege

lege Chriſtiana, uos[qui iudicatis]in poteſtate huma na[terram,]ſemper præ uobis ferentes cœlorum iudicem ſuperiorem.

Seruite domino] omnium, cui ſeruire regnare eſt, [in timore]caſto & filiali: [& exultate ei]uoluntariè & hilariter,[cum tremore]tamen & reuerenter: haud diſſolutè.

Apprehendite]& exoſculemini[diſciplinam]atque doctrinam Chriſti filij Dei,[nequando iraſcatur dominus]pater,[& pereatis]tandem eo uindice[de uia]recta,[iuſta]& uera, quam Chriſtus docuit.

Cum exarſerit]ad uindicandum [in breui die] iudicij,[ira eius] iuſtiſsima:[beati omnes]erunt chriſtiani & ſecuri,[qui confidunt] per ſpem & charitatem [in eo] Chriſto Dei filio crucifixo.

¶Oratio.

Deus noſter, uerbum patris,ab æterno ante luciferum genitus: Deus de Deo, qui conſtitutus es rex ſuper omnem creaturam:noli nos cōfringere in ira tua, tanquam uas figuli reprobatum:neque exardeat in die iudicij ira tua ſuper nos peccatores. Sed præſta clemētiſſime, ut apprehendentes doctrinam tuam euangelicam ualeamus tibi cum timore & reuerentia famulari, perſeuerantes in uia ueritatis & iuſtitiæ. Amen.

PSALMVS III.

Pſalmus]ipſius[Dauid] in ſpiritu oſtenſus cùm fugeret à facie Abſalon filij ſui.] Et agit de paſſione & reſurrectione Chriſti. Ait homo Chriſtus ad Deum.

DOmine] Deus pater,[quid multiplicati ſunt] Pōtifices, Scribę & Phariſæi, [qui tribulant]& impugnant [me] perſequendo? [multi inſurgunt,] ut calumnientur [aduerſum me] ſuis falſis teſtimonijs.

Multi]inimicorum inſultando[dicunt]& commi-nantur[animæ]& uitæ[meę,]quia[non eſt ſalus]neq; ſpes[ipſi]Chriſto[in Deo eius,] quem ſibi Deum patrem prædicat.

Tu autem domine]pater[ſuſceptor meus es]in tribulatione,&[gloria mea]in reſurrectione,[& exaltans caput meum]in aſcenſione.

Voce mea] in cruce [ad dominum] Deum patrem [clamaui]pro totius mundi ſalutè:[& exaudiuit me,] ſuſcepitque orationem meam[de monte ſancto ſuo,] de altitudine iuſtitiæ ſuæ qua liberantur electi, & puniuntur reprobi.

Ego dormiui]ſpontanea morte in cruce,[& ſoporatus ſum]leui ſomno in ſepulchro, [& exurrexi] tertia die à morte:[quia dominus]pater[ſuſcepit me]filium, diuina ſua potentia reſuſcitando. *Iohann. 2.d.* *Iohann. 1.d.*

Non timebo]amplius[millia populi] Iudaici [circundantis me] & clamantis crucifige eum:[exurge domine]in paternum auxilium,[ſaluum me fac]à morte ſuſcitando[Deus meus.]

Quoniā tu percuſſiſti] digna ultione [oēs] Iudæos [aduerſantes mihi ſine cauſa] iuſta & uera [dentes peccatorum]quibus fremebant uerba mordentia[contriuiſti]in irritum.

Domini]& non hominum[eſt ſalus] uera, qui ſaluat ab omni malo,[& ſuper]totum[populū tuū]Chriſtianum ſit[benedictio tua]tū gratiæ in præſenti, tum gloriæ in futuro.

¶Oratio.

Domine Ieſu Chriſte qui in expiationem originalis culpę atque precium & redemptionem ac reconciliationem noſtrorum delictorum, ultroneam mortem in cruce obiuiſti,atque in uentre terrę in ſepulchro ſoporatus, tertia demum die reſurrexiſſe: ſalua populū tuum chriſtianum precioſo ſanguine tuo redemptū,

& eſ-

& effunde benedictionem tuam, ne aduerſantium mil libus uitiorum circundentur.

PSALMVS IIII.

In finem]legis,qui Chriſtus eſt [Pſalmus cantici,] hoc eſt modulatio organi cum humana uoce ſequente ipſius[Dauid]& cuiuſlibet iuſti.

CVm inuocarem] Deũ ex intimo cordis affectu, [exaudiuit me] anguſtiatum [Deus,] inquam,dator & auctor[iuſtitię meæ] atque remunerator:[in tribulatione]quam paſſus ſum, [dilataſti] cor per patientiam,& dediſti[mihi]lætitiam.

Miſerere mei] contra miſerias huius uitæ quæ pluri mæ ſunt[& exaudi] tua benignitate[orationem meã:] ut de uirtute in uirtutem proficiſcar.

Filij hominum]& primorum parentũ, [uſquequo] eritis[graui corde,] & ſarcina iniquitatum depreſſi? [ut quid]tam ardenti deſiderio[diligitis uanitatem]ac terrena quæ uana ſunt & inania,[& quæritis] cum labore[mendacium]rerum caducarum,quę mentiuntur hominem fœlicem?

Et ſcitote]quid ſequamini,[quoniam mirificauit] & glorioſum fecit[dominus]pater[ſanctũ ſuum] Chriſtum, qui eſt ſanctus ſanctorum: [dominus]per eum [exaudiet me]orantem pro requie æterna conſequenda [cum]& quãdocunque [clamauero cordis] deuotione [ad eum]ſanctum ſuum.

Eph. 4.f Iraſcimini]uobiſipſis indignando de peccatis proprijs,[& nolite]amplius [peccare:]his autem[quæ dicitis]& tractatis[in cordibus ueſtris] per cogitationem, &[in cubilibus ueſtris]per delectationem, quæ ſunt cogitationum cubilia, [compũgimini] pœnitentiam agendo antequam ratio conſentiat.

Sacrificate] & mactate uos Deo tanquam[ſacrificiũ iuſtitiæ,] ut opera iuſta ſequantur: [&] tunc[ſperate

in

in domino,]aliter foret præſumptio. [multi]carnales uani & increduli[dicunt]in ſuorum delictorum excuſationem, [Quis oſtendet]unquam [nobis] inuiſibilia [bona]futura?perinde ac non eſſet.

Signatum eſt]& impreſſum[ſuper nos]in intellectuali parte animæ[lumen]& imago[uultus tui]diuini, quo ſimiles tui ſumus[domine:]& per hæc[dediſti lætitiam] ſpiritalem rectæ fidei [in corde meo]de tanto beneficio.

A fructu]& ubertate[frumenti, uini, & olei ſui]in quibus æſtimant conſummatum bonum, [multiplicati]& diſtracti[ſunt]uarijs curis, ſola illa temporalia ambientes.

In pace]mentis [in idipſum[ſummum bonũ, quod Deus eſt,[dormiam]hic à ſtrepitu ſeculi, & in futura beatitudine[requieſcam]fruitione ęternitatis.

Quoniam tu domine]qui unus es, [ſingulariter] & ſimpliciter[in]una[ſpe]firmiſsima æternæ beatitudinis conſequendæ[conſtituiſti[& ſtabiliſti[me,] qui nihil præter te ſummum bonum ſuſpiro.]

¶ Oratio.

Deus qui es iuſtitiæ dator, gratiarum auctor, ac bonorum remunerator, exaudi nos in tribulationibus noſtris & miſerere nobis. Te ſolum ſummum bonum ſuſpiremus qui ſignaſti ſuper nos lumẽ uultus tui, atque amemus non turbam naſcentium rerum atque interiorientium: ſed æternitatis ac unitatis gloriam in Ieſu Chriſto domino noſtro. Amen.

PSALMVS V.

In finem]& in Chriſtum [pro ea]eccleſia honoranda[quæ hæreditatem]uitę æternæ[conſequitur]ſanguine Chriſti dedicata, [pſalmus Dauid] contexitur. Bona Dei uoluntas in iuſto.

VErba mea] deprecatoria [auribus] tuæ miſericordiæ [percipe domine,] qui in cælis es: &[intellige]ſpiritualem [clamorem meum] in gemitu cordis.

Intẽde]& annue[uoci orõnis meæ,]iuſte [rex meus] per gubernationem, quẽ ueneror, [& Deus meus]per creationem, quem adoro.

Quoniam ad te]ſolum demerendum[orabo perſeueranter:[domine,]primo tempore, uidelicet[mane] in aurora diei & gratiæ,[exaudiens,] tenebris peccatorum depulſis,[uocem meam.]

Mane]cum oritur ſol iuſtitiæ in me, [aſtabo]periuge ſeruitiũ tibi & non uanitatibus ſeculi,[&] ſic[uidebo]in luce uirtutum te mũdo corde cognoſcens:[quoniam Deus]iuſtus[non uolens]peccatum & [iniquitatem,]ſed æquitatem:[tu es]idem ipſe inuariabilis.

Neq; habitauit,] in præſenti per gratiam [iuxta te:] neque in futuro, per gloriam, [malignus]& obſtinatus peccator [neque permanebunt] diuinam non ſubſtinentes maieſtatem[iniuſti]& reprobi,[ante oculos tuos,]ut uideant te fruitione æterna.

Odiſti]ad exterminium[omnes] impœnitentes[qui operantur]perſeueranter[iniquitatem]mortalem:[perdes]æternaliter puniendo,[omnes qui loquuntur] per nicioſum[mendacium.]

Virum ſanguinum]homicidiam ac pauperum oppreſſorem[& doloſum,]proximo in mendacijs,[abominabitur dominus,]exhæredando à regno ſuo.[Ego autem] confidens[in multitudine]non meæ iuſtitiæ quæ nulla eſt, ſed[miſericordiæ tuæ] quæ infinita eſt, [introibo in]eccleſiam ſanctam[domum tuam]oratio nis: [adorabo] mente ſyncera[ad templum] cœleſte, [ſanctum]corpus[tuum]in pane ſacramentali, & hoc [in timore tuo]caſto, filiali, reuerenter.

Domine]qui pœnitentes recipis, [deduc]prouehẽdo[me] de uirtute in uirtutem [in iuſtitia tua,] ne deuiem ad iuſtitiam meam;[propter inimicos meos] dæmones confundendos & homines corrigendos:

[dirige,

[dirige,]& guberna[in conſpectu tuo,]legis euangeli cæ,[uiam meā ut opera mea ſint tibi grata & accepta.

Quoniam non eſt,]quia calumniantur,[in ore corum]inimicorum[ueritas]chriſtianæ fidei,[cor eorū uanum eſt]per ſuperbiam & auaritiam. *Infra.13 b.* *Rō.3.b.*

Sepulcrum patens]fętidum ac turpe[eſt guttur eorum,]exhalans mendacia atque adulatione ad corripiendum:[linguis ſuis]maleuolis[doloſe agebāt]ſub ſpecie ueri mentientes, [iudica]ad pœnam illos condemnando[Deus]iuſtus,ut ſentiant te iudicem.

Decidant]& defraudentur ſpe, ne impietatem augeant impietate[à cogitationibus ſuis]ac prauis deſideriis mundanæ fœlicitatis:[ſecundum multitudinē impietatum]& ſcelerum admiſſorem, [expelle eos]ab æterna hæreditate, [quoniam irritauerunt te] dulcis [domine,]& cōtempſerunt legem tuam euangelicā.

Et lætentur]iuſti ac boni [omnes]lætitia ſempiterna[qui ſperant] modo [in te]& à te mercedem, quia [in æternum,]& non ad horam] exultabunt[accepta hæreditate perpetua, [& habitabis in eis] ſicut in templo tuo.

Et gloriabuntur] fruendo Deo[in te]fonte totius boni[omnes qui]zelo diuino[diligunt] & amplexantur[nomen tuum]& gloriam nominis tui[quoniam tū]conferendo gratiam [benedices] gaudiorum immenſitate[iuſto]amatori nominis tui.

Domine] non noſtra iuſtitia,ſed tua diuina miſericordia, [ut ſcuto]& protectione [bonæ uoluntatis] & gratiæ tuæ diuinæ[coronaſti nos:[quia protegens adiuuas, & remunerans coronas.

¶ Oratio.

Deprecationes noſtras auribus tuæ clementię percipe domine,qui ſperamus in multitudine miſericordię tuæ, nihil præſumendo de iuſtitia noſtra, ut tenebris peccatorum noſtrorum depulſis,tu ſol iuſtitiæ oriaris

in nobis, qui craſſam noſtram ignorantiam reformes in uiam ueritatis euangelicæ. Tu ſcutum noſtrum, tu corona noſtra protege nos aduerſus ſæua iacula calũniatoris diaboli gratia ipſius domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

PSALMVS VI.

In finem] & in Chriſtum, qui eſt conſummatio noſtrę agnitionis dirigit nos hic [Pſalmus] pœnitentis [Dauid] qui ſcriptus eſt [pro octaua] mundi ætate, quæ erit dies iudicij uentura.

Domine,] precor ne in finali iudicio [in furore tuo] implacabili [arguas me] ſeuero iuſtitiæ rigore: [neque in ira tua] indignationis & uindictæ [corripias me] exanimatum ad mortem æternam condemnando.

Miſerere mei] in hac uita [domine:] & opus eſt, [quoniam infirmus] & ſauciatus [ſum] naturæ fragilitate ac peccatorum mole: [ſana] per pœnitentiam & cõfortata [me domine] per tuam gratiam, [quoniam conturbata ſunt] caſu peccatorum quaſſata [oſſa] & omnia interiora robora [mea.]

Et anima mea] peccatrix contremiſcens [turbata] & territa [eſt ualde] à diſtricto iudicij examine: [ſed tu domine] qui non uis mortem peccatoris [uſquequo] differs auxiliari & ſanare?

Conuertere] de rigore iuſtitiæ [domine] ad dulcorẽ miſericordiæ, [& eripe] à manu diaboli [animam meã] hærentem delectationi, & ligatam peccandi conſuetudine: [ſaluum me fac] ab imminẽti periculo, [propter miſericordiam tuam,] quæ unica mea ſpes eſt.

Quoniã non eſt in morte] peccati, & poſt mortem tẽporalem, [qui memor ſit tui] confeſsione fructuoſa ad ſalutẽm: [in inferno autem quis] (certè nullus) [confitebitur tibi?] imo blaſphemabunt.

Laboraui] pro ſatisfactione peccatorum [in gemitu meo]

meo]intrinſeco cordis per contritionem:[lauabo]& mundabo[per ſingulas] tenebroſas[noctes] peccatorum[lectum meum] uoluptarium, & conſcientiam, ne macula remaneat,&[lachrymis meis]pœnitentialibus,[ſtratū meum]ſenſualitatis in quo iacuit anima infirma[rigabo]caſtigando.

Turbatus eſt] & contremuit[à furore]excandeſcenti, qui exit in extremo iudicio[oculus meus]interior cordis, ſcilicet mens & ratio: nec mirum,[quia inueteraui]ſeneſcēs in peccatis obſtinatus,[inter omnes inimicos meos]dæmones ac homines malos, quibus cōformis peccando conſenſi.

Diſcedite]procul[à me omnes] ſpiritales nequitiæ tam diabolus, quàm mēbra eius,[qui operamini]ſemper[iniquitatē,]extimulando & tentando homines: [quoniam exaudiuit dominus]miſericors[uocem]cōpunctam[fletus mei,]pœnitentiam acceptando. *Matt. 7. d. & 25. d. Lu. 13. f*

Exaudiuit dñs]luctuoſam[deprecationē meam,] peccata remittendo, [dominus] Deus[orationem meam]iam ſecuram de adipiſcendis uirtutibus[ſuſcepit,]gratiam conferendo.

Erubeſcant]exemplo meo de peccatis,[& conturbētur]timore iudicij[uehementer] cum contritione [omnes]quōdam[inimici mei]aduerſantes ſaluti:[conuertantur]ad Deum,[& erubeſcant] recordatione peccatorum, de quibus olim gloriati, [ualde uelociter]nō procraſtinentes pœnitentiam.

¶ Oratio.

Domine qui in maieſtate horrenda genus humanum iudicaturus aduenies: miſerere nobis in hac uita, ne in die irę furoris & uindictæ condemnemur ad gehennalia ſupplicia. Et conuertere de rigore iuſtitiæ ad dulcorem miſericordiæ: eripiendo de poteſtate tenebrarum animas noſtras, atque in infirmitatibus &

gemitibus noſtris tua ſemper gratia muniamur. Per Chriſtum dominum. &c.

PSALMVS VII.

In finem]& Chriſtum nos dirigens,[Pſalmus]iſte eſt[Dauid]prophetæ[quem cantauit]ad honorē[domino]Deo, gratias referēdo[pro uerbis Chuſi]& manifeſtatione ſilentij[filij Iemini,]hoc eſt dexteræ. Secretum enim dexteræ Dei eſt, ut iuſtus uirtutæ eius ab omnibus perſecutoribus liberetur.

DOmine]omnium per gubernationem,[Deus] per creationem,[meus]per fidem:[in te] & tua miſericordia[ſperaui,]& non in mea uirtute:[ſaluum me fac]auxilio tuæ gratiæ, [ex omnibus perſequentibus me]tam uitijs & dæmonibus, quam prauis hominibus:[& libera me]ab his corporaliter & ſpiritualiter.

Ne quando rapiat]diabolus,[ut leo]rugiens, circu miens, quærens quem deuoret,[animam meam]peccatricem:[dum non eſt]præter te alius[qui redimat] me à morte:[neque qui ſaluum faciat,] uitam dando æternam.

Domine deus]rex[meus]& redēptor, [ſi feci iſtud,] exhibendo membra mea arma iniquitatis,[ſi eſt iniquitas]aut aliquod peccatum mortale[in manibus] & operibus[meis.]

Si reddidi]libidine uindictæ mala[retribuentibus mihi mala,]tunc,[decidam,]tāquam uictus[merito] meo malo, [ab inimicis meis] me perſequentibus, [inanis,]& uacuis à fructu iuſtitiæ.

Perſequatur]ergo tunc[inimicus animam meam] mala ſuggerendo, [& comprehendat]eum ad conſenſum peccati,[& conculcet in terra uitam meam] pro ſternendo & occidendo:[& gloriam meam]quæ eſt in conſcientia munda,[in puluerem deducat,]ad nihilum redigendo.

Exurge

Exurge domine]mihi opem ferēdo[in ira]& uindicta[tua]contra inimicos,[& exaltare] atque ſuperior appare, ut uictor,[in finibus]& poſſeſſione[inimicorum tuorum,] diaboli uidelicet & ſuorum.

Et exurge]atq; euigila[domine Deus meus,]oſtendendo te iuſtum iudicem,[in pręcepto] ſecūdum iudicium[quod mandaſti]facere iuſtitiam de malis :[&] ita [ſynagoga]ſeu congregatio[populorum]diuerſorum[circundabit te.]tanquam certum refugium.

Et propter hanc]congregationem [in altum,]ſolium[regredere,]oſtendendo potētiam & maieſtatem tuam,ut reuereantur te iuſtum iudicem :[dominus] omnium & iudex generalis [iudicat populos,]unicuique ſecundum opera ſua reddens.

Iudica me domine,]quia iudex es uiuorum & mortuorum,[ſecundum iuſtitiam meam]quam dediſti mihi,[& ſecundum innocentiam meam,]quorum utrūque non ex me, ſed[ſuper me]deſcendit a patre luminum.

Conſumetur]& terminabitur[nequitia peccatorē] atque impiorum , & interea[diriges]& probabis[iuſtum]in tot tentationum fluctibus,[ſcrutans,]uidens & ſciens [corda]atque cogitationes [& renes] carnalium deſideriorum [Deus]iuſtus qui omnia noſti.

Iuſtum]eſt[adiutorium meum]quod peto [à domino]Deo,[qui ſaluos facit]in gloria [rectos corde] & intentione, conformantes ſe uoluntati diuinæ. *1.re. 16* *1. para. 28.b*

Deus iudex iuſtus,] ſingulis ſecundum opera ſua reddens,[fortis,]cui nemo poterit reſiſtere,[& patiēs,] tolerando malos, [nunquid iraſcitur,] inferendo uindictam ſtatim,[per ſingulos dies?]certè non, ſed dat locum pœnitentiæ. *Ier. 17.e*

Niſi]à peccatis ueſtris[conuerſi fueritis]ad Deū per pœnitentiam,dominus[gladium ſuum]in uindictam manifeſtam[uibrauit,] exeret atque exacuet, inſuper [arcum ſuum tetendit]ſeueriter,[& parauit illum] ut puniat certò.

Et in eo]arcu[parauit]dominus[uaſa mortis] æter-nę, ut peccatores in æternum puniantur:[ſagittas ſuas]iudicatrices[ardentibus]flammis,[effecit] ple-nas ad terrorem & punitionem .

Ecce]quomodo homo parat ſibi cauſam mortis, & non Deus:quia ipſe[parturi]conādo ad effectum pro-ducere[iniuſtitiam] ſuam,[cō cepit]inſuper [dolorem] ex ſuggeſtione diaboli per conſenſum:[& peperit] per operationem,[iniquitatem]perficiendo.

Lacū] inferni [aperuit]concipiendo peccatum, [& effodit eum]parturiendo per conſenſum:[&,incidit in foueam]perditionis & mortis,[quam]ſibi [fecit]ſpon tanea uoluntate.

Conuertetur dolor eius,] & peccatum quod eſt cau ſa doloris[in caput eius,]& animam quæ eſt caput cor poris:[& in uerticem ipſius]atque rationem[iniquitas eius,]quam peperit,[deſcendet,]cùm peccatum in ani mam ipſius retorquebitur.

Confitebor]ergo[domino]cōfeſſione laudis[ſecun-dum iuſtitiam eius,]quia bonos protegit, & malos iu ſtè punit:[& pſallam]ſpiritualiter gaudendo [nomini domini altiſſimi] ad honorem eius, non ad gloriam meam.

¶Oratio.

Deus qui in tua miſericordia ſperamus, & non in uirtute noſtra, libera nos à pecatis noſtris, ne aliquan do rapiat diabolus, ut leo rugiens, animas noſtras in interitum. Præter te, alium ſaluatorem non agnoſci-mus, imo confitemur & pſallimus nomini tuo altiſsi-mo, qui es benedictus in ſecula. Amen.

PSALMVS VIII.

In finem]& in Christum,qui eſt finis noſter[pſal-mus]iſte ſcirptus eſt à[Dauid]propheta[pro torculari-bus

bus]& conſtitutione eccleſiæ ædificatæ ſuper Chriſtũ. Agens de Chriſti magnificentia, honore & gloria.

DOmine]omnium, qui es peculiaris[dominus noſter]per cultum & uneratione, [quàm admirabile] & glorioſum [eſt nomen tuum] diuinum & ineffabile[in uniuerſa terra,]à ſolis ortu ad occaſum? Quoniam eleuata eſt]de terrena humilitate[magnificentia tua:]& filius tuus, per quam magna operatus es[ſuper cælos,]atq; cœleſtes Hierarchias, quia ſedet ad dexteram patris.

Ex ore infantium & lactentium]puerorum Hebræorum[perfeciſti laudem]magnificentiæ tuæ, quando clamabant, Oſanna in excelſis; & hoc [propter inimicos tuos]principes Iudæorum confutandos:[ut deſtruas] tandem[inimicorum]errorem Iudaicum.[& ultorem] ſeu perſecutorem nominis tui. *Matth. 21.b*

Quoniam]tunc[uidebo]intellectu fidei[cælos tuos,] & ſacras ſcripturas, quæ ſunt[opera digitorum tuorum,]quia ſcriptæ ſunt inſpiratione ſpiritus ſancti: ſimiliter &[lunam]quæ eſt catholica eccleſia Chriſto ſole illuminata, [& ſtellas.]homines ſanctos, [quæ]omnia[tu fundaſti,]atq; in tua fide ſolidaſti.

Quid eſt homo,] & quale meritum eius [quòd] tu Deus[memor es eius,] miſerendo & à morte liberando? [aut filius hominis]Chriſtus filius uirginis, [quoniam uiſitas eum,] mittendo uerbum tuum in carne ad redimendum hominem? *Heb. 2.a*

Minuiſti eum]filium tuum[paulominus ab angelis,]quia paſſibilem & mortalem feciſti, tamen propter meritum paſſionis ſuę[gloria]reſurrectionis, [& honore] aſcenſionis ſuper omnes angelos [coronaſti eum,]quia ſedet ad dexteram patris, [& conſtituiſti eũ,] caput & regem [ſuper]omnia[opera manuum tuarũ,] cui data ſit omnis poteſtas in cœlo & in terra.

Omnia] tam ſuperiora quàm inferiora [ſubiecisti ſub pedibus,]dominio & poteſtate[eius,]cui flectitur *1.Co. 13. d.*

omne genu, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum: [oues,]ſimplices homines,[& boues uniuerſas,]uideli cet rectores & paſtores, qui excolunt ſuis laboribus ſimplices:[inſuper &]etiam [pecora campi,] carnales more pecudum in luxu uiuentes.

Volucres cœli,]ſuperbos qui ponunt in cœlum os ſuum,[& piſces maris,]curioſos & auaros, [qui perãbulant]pertinaci ſtudio[ſemitas maris,]& fluenta hu ius ſeculi, citò perituri.

Domine dominus noſter,]& omnium,[quàm]ineſ fabiliter[admirabile]& magnum[eſt nomen tuum,]ho nor & fama,[in uniuerſa terra,]& ubique per omnia.

¶Oratio.

Domine cuius nomen admirabile & glorioſum eſt in uniuerſa terra, qui infantes erudis, ſupbos deſtruis, peccatoribus miſereris, cui item flectitur omne genu, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum: ſupplices exoramus: ut pro nominis tui gloria te ueneremur ut crea torem, diligamus ut redemptorem, qui paulominus ab angelis diminutus es, propter nos homo factus: at que timeamus ut dominum, qui es benedictus in ſecu la. Amen.

PSALMVS IX.

In finem]Chriſtum[pro occultis]iudiciis filii Dei, [Pſalmus]iſte factus eſt à[Dauid]Propheta, In quo agi tur de iudiciaria poteſtate Chriſti.

CONfitebor tibi domine]confeſſione laudis[in to to corde]& affectu[meo,]atque [narrabo omnia] opera, & precabor [mirabilia] beneficia[tua.]

Lætabor & exultabo]corpore[in te] deo meo in quo eſt uera lætitia:[pſallam] cum gratiarum actione[nomini tuo]diuino[altiſsime,]oĩa illi accepta ferendo.

In conuertendo]à ſua poteſtate[inimicum meum] diabolum[retrorſum] , per tuam paſſionem[infirma buntur]dæmones : & membra eius in malitia nocendi,[& peribunt]in die iudicij[à facie tua,]ne uideant gloriam,ſed mittantur in ignem æternum.

Quoniam feciſti ,]& conſummaſti[iudicium meũ,] pro me iudicatus iniuſtè coram Pilato , [& cauſam meam]perfeciſti pro peccatis meis mortuus:[ſediſti ſuper thronum] cum maieſtate magna , [qui iudicas] ſecundum merita ſingulorum[iuſtitiam] ſingulis tribuens.

Increpaſti]per prędicationem apoſtolorum[gentes] de idololatria, cui erant deditæ,[& periit] diabolus [impius]qui habitat in idolis:[nomẽ eorum] idolorũ deleſti in æternũ de terra ,[& in ſeculum ſeculi,]quia ultra non memorabuntur.

Inimici]ipſius diaboli[defecerũt,]& diminutæ ſunt [frameæ]ſeu gladii,quibus animas occidunt[in finem] per Chriſtum: [& ciuitates,] idololatras[eorum]dæmonum[deſtruxiſti,]excluſo inde diabolo principe.

Periit] & deleta eſt[memoria eorum]idolorum :[cũ ſonitu,]ſtrepitu & repugnãtia:[& dominus] Chriſtus & regnum eius[in æternum permanet]ſtabile & fixũ.

Parauit]ipſe Chriſtus[in iudicio,]& poteſtate ſua iudiciaria[thronum ſuum]ad iudicandum , [& ipſe] qui iudicatus eſt in humilitate, tandem[iudicabit] in maieſtate uniuerſum [orbem terræ ,] & habitatores eius[in æquitate,]reddendo digna pro meritis,[iudicabit populos]omnes[in iuſtitia] uera .

Et factus eſt]interim[dominus]Chriſtus [refugiũ] deſideratum[pauperi]populo Chriſtiano,& [adiutor] ſingularis [in opportunitatibus] & neceſſitatibus, quando homo eſt[in tribulatione.]

Et]ergo[ſperent in te]fideles,[qui nouerunt nomen tuum]benedictum & miſericors:[quoniam non]omnino[dereliquiſti,]ſubtrahendo gratiam,[quęrentes te domine]fide & operibus.

Pſallite domino]gratias agendo[qui habitat in] ecclesia catholica,quæ[Sion]eſt,contemplans Deum per fidem:[annunciatæ]& prædicate[inter gentes]ignorãtes Deum.[ſtudia]atque mandata[eius,]in quibus ſtudendum eſt.

Quoniam]ipſe dominus eſt,[requirens]per uindictam[ſanguinem eorum] martyrum qui occiduntur à tyrannis, &[recordatus eſt]atque miſertus, &[non eſt oblitus]in æternum[clamorem pauperum]ſpiritu atque iniuſtè oppreſſorum.

Miſerere mei,]attende,& adiuua[domine]Deus,[uide]oculo compaſsionis [humilitatem] & depreſſionẽ [meam,]quam ſuſtineo,[de inimicis meis]patienter.

qui exaltas]elongas, & liberas[me]innocentem[de portis mortis,]atque concupiſcentiis prauis, quibus itur ad mortem animæ,[ut annunciem] prædicando [omnes laudationes tuas,]& opera tua laudabilia,[in portis] eccleſiæ,[filiæ Sion,]qua itur in cæleſtem Ieruſalem.

Exultabo in]Chriſto[ſalutari tuo,]per quem ſaluaſti mundum: [infixæ]& demerſæ[ſunt gentes]clauis peccatorum, atque tyranni,[in interitu]mortis æternę,[quem] ſibi[fecerunt] occidendo corpora ſanctorũ.

In laqueo]& fraudulento [iſto]conſilio,[quem abſcõderunt]ſub quodam prætextu iuſtitiæ,[comprehẽſus]& illaqueatus,[eſt pes,]& malus affectus[eorum.]

Cognoſcetur]in die iudicij[dominus]Chriſtus[iudicia]iuſta[faciens,]reddensq́ue unicuique iuxta opera ſua: & tunc [in operibus manuum] & affectionum [ſuarum comprehẽſus eſt]& conuictus[peccator:]quia conſtringetur in eis.

Conuertantur]in finali iudicio[peccatores,]& deijciantur[in infernum,]cuiuſmodi ſunt[omnes gentes quæ]ſine pœnitentia[obliuiſcuntur Deum,] non credentes in eum.

quoniam non in finem] neque perpetuo[obliuio] apud Deum[erit pauperis]ſpiritu:etiam[patiẽtia pau

perum

perum]& humilium, qua modò malos tolerant,[non peribit]ſine remuneratione[in finem]& in perpetuũ.

Exurge domine]ad iudicandum.[non confortetur] neque præualeat[homo]peccati Antichriſtus:[indicentur]& condemnentur ſecum[gentes] ignorantes Deum[in conſpectu tuo,] quia te non latebit eorum iniquitas.

Conſtitue domine]propter peccata eorum [legiſlatorem]Antichriſtum[ſuper eos,] in ruinam eorum: ut [ſciant]& experiantur[gentes,] cum ſeductæ fuerint ab eo,[quoniam homines ſunt]ſtulti, ponentes ſpem in homine, & non in Deo, qui ſolus ſaluare poteſt.

Vt quid domine]tempore Antichriſti[receſsiſti longe]ab electis tuis:[deſpicis]& ſinis tribulari[in opportunitatibus] ad utilitatem eorum[in tribulatione] temporali? *Secundũ Hæbreos hic incipit.10. pſalmus.*

Dum ſuperbit]in poteſtate[impius]Antichriſtus, tunc[incenditur]& cruciabitur[pauper]populus Chriſtianus omni genere tormentorum:[comprehenduntur]tamen Antichriſtus & ſatellites eius[in conſiliis] eorum uanis,[quibus cogitant]irretire ſanctos.

Quoniam laudatur]à ſuis adulatoribus homo[peccatur]Antichriſtus,[in deſideriis] & concupiſcentiis [animæ ſuæ,]adeo ut dicetur eſſe Deus:[& iniquus] homo[benedicitur,]uſurpans ſibi diuinitatis nomẽ.

Exacerbauit] & irritauit[dominum]Deum homo [peccator]Antichriſtus:[ſecundum multitudinem]& abundantiam[iræ ſuæ] diuinæ contra ſe prouocate, [non quæret]pœnitentiam,ſed morietur in ſua obſtinatione induratus.

Non eſt Deus]alicuius reputationis[in conſpectu eius,] quia extollet ſeipſum ſuper omne quod eſt Deus:[inquinatæ ſunt] & ſordent[uiæ] & cogitationes[illius,]& conſilia & opera[in omni tempore]uitæ ſuæ.

Auferuntur]à memoria ſua[iudicia tua]ſuperuentura,& ideo non metuẽt[à facie eius]præ nimia elatione

ne & obſtinatione,[omnium inimicorum ſuorum]in ſedu ctione ſignorum[dominabitur,]reges terræ dolis ſibi ſubiiciens.

Dixit enim]ex nimia elatione[in corde ſuo,]ego ſecurus ſum in ſtatu meo:[non mouebor]ab hac dominatione mea, imò regnabo[à generatione]hac[in generationem]futuram, [ſine]ullo[malo]inquietudinis & aduerſitatis.

Infrà 13.b. Re.3.c. Cuius maledictione] in Chriſtum & contumeliis in ſanctos[os plenum eſt,]cum ſe Dei filium mentietur,[& amaritudine] cõminatoria[& dolo:]&[ſub lingua eius]erit[labor]ſanctorum[& dolor,]quia proclamabit ad ſuppliciũ, qui illum contépſerunt adorare.

Sedet in inſidiis]more latronum, [cum diuitibus,] quos muneribus illaqueabit: atque[in occultis]conſiliis uaria excogitabit,[ut interficiat]populum[innocentem]inobedientem ſibi.

Oculi eius]Antichriſti[in pauperem]populũ Chriſtianum[reſpiciunt]crudeliter: [inſidiatur in abſcondito,]& fraudulenter, [quaſi leo]fortis[in ſpelunca ſua,]quærens quem deuoret.

Inſidiatur, ut]uiolenter[rapiat] populum Chriſti [pauperem]ac humilem:[rapere,]inquam,[pauperem] ſæuiendo, [dum attrahit eum] ad rete ſuum blandiendo.

In]dolo ceu[laqueo ſuo,]quia miracula faciet:[humiliabit]& ſubiugabit[eum] populum Chriſti, tandẽ [inclinabit ſe]Deo uolente, [& cadet]ſubito[cum dominatus fuerit,]per tempus & dimidium temporis [pauperũ]Chriſtianorum abiectorũ & ſpoliatorum.

Dixit enim,]& cogitauit[in corde ſuo]maligno: [Oblitus eſt Deus]ſanctorum ſuorum,[auertit faciem ſuam]contemnẽdo[ne uideat]quæ in hoc mũdo aguntur,& ego regnabo uſque[in finem]& perpetuo.

Exurge domine Deus]qui uideris quaſi dormire, [& exaltetur]atq; monſtretur[manus]& poteſtas [tua,] ad eum interficiendum, [ne obliuiſcaris]tuorum[pau

perum

perum]fidelium,dimittendo eos diutius in perſecutio ne Antichriſti.

Propter quid irritauit] ſuis blaſphemiis [impius] Antichriſtus[Deum]uerum,[dixit enim in corde ſuo] ſuperbo, Deus tãquam neſciens, aut impótens[non requiret]facta me ad puniendum.

Vides,]cui omnia nuda ſunt,[quoniam tu]Deus [laborem & dolorem,]quos infligit ſanctis tuis Antichriſtus, [conſideras]diligenter ad puniendum,[ut]& quomodo[tradas eos,]ſcilicet , Antichriſtum & ſuos miniſtros ,[in manus tuas ;]& in poteſtatem iuſtitiæ tuæ.

Tibi]ad defendẽdum[derelictus eſt]populus[pauper]Chriſtianus:& eidem populo[orphano,]tempore Antichriſti,[tu] Deus [eris adiutor] in tribulationibus.

Contere]& redige ad nihilum,[brachium]& poteſtatem[peccatoris,]filij perditionis , [& maligni] Antichriſti:[quæretur]à te,& diligenter excutietur [peccatum illius ,] an ſit amplius utile ad purgationem electorum,[& non inuenietur]ultra utile,quia ſufficienter erunt purgati.

Dominus]Chriſtus tunc[regnabit in æternum,]deſtructo Antichriſto, [& in ſeculum ſeculi ,] ſine fine: [peribitis]morte æterna[gentes] complices Antichriſti[de terra] promiſſionis & de regno [illius] Chriſti, quo ſoli beati perfruentur.

Deſiderium]iuſtorum [pauperum] Chriſtianorum [exaudiuit dominus,]faciendo finem de perſecutione Antichriſti [præparationem]& affectum [cordis eorum ,]quo deſiderabant liberari à malis præſentibus , [audiuit]& intellexit[auris,]& clementia [tua]diuina.

Iudicare]domine[pupillo,] pro illo ſententiam ferẽdo.[& humili]populo catholico,[ut non apponat] neque præſumat[ultra magnificare]& erigere[ſe homo] quicunque contra Deum[ſuper terram,]ſicut fecit Antichriſtus.

¶ Oratio.

¶ Oratio.

Ipſe qui Dominus eſt uniuerſorum, ab Antichriſti inſidiis ac fraudibus nos cuſtodire dignetur illæſos, ut ſic exaltati de portis inferi in illum ſperantes, ab illo pupilli effecti, ſolũ ipſum Chriſtum ut patrem confiteamur, ipſum ſequamur fide, ipſum timeamus corde, ipſum glorificemus opere. Cui cũ æterno patre & ſpiritu ſancto eſt honor & gloria in ſecula ſeculorũ. Amẽ.

PSALMVS X.

In finem.]& Chriſtum qui eſt α & ω[Pſalmus]ipſius [Dauid]contra hæreticos. Infidelium punitio.

IN domino]Ieſu Chriſto[cõfido,]qui eſt unica ſpes ſalutis meæ, &[quomodo]uos hæretici [dicitis]& ſuadetis [animæ meæ] inſidiãtes, [Tranſmigra] hinc à ſimplici tua fide,[in mõtem] ambitionis & ſuperbiæ ualde altum, inflatum ſciẽtia peruerſa, & ſto[ſicut paſſer]inſtabilis & uagus?

Quoniam]inſidioſe[ecce peccatores] hæretici [intẽderunt arcum]doloſæ perſuaſionis, & detorſerunt ſacram ſcripturam ad uoluntatem eorum:[parauerunt] uerba uenenoſa & [ſagittas ſuas,]uidelicet argumentationes ſophiſticas,[in pharetra]& ſententia eorum obſtinata, [ut ſagittent]& uulnerent,[in obſcuro]ſcripturarum intellectu, [rectos]& ſimplices[corde.]

Quoniam]de nequiſsima eorum uoluntate, diuina eloquia,[quæ pfeciſti]& perfecta edidiſti, [deſtruxerũt] perperam interpretando: [iuſtus autem] Chriſtus [quid fecit,]ut ſic dilaceratur tunica inconſutilis?

Dominus]tamẽ Chriſtus ſemper eſt[in templo ſancto ſuo,]& uiro bono, ubi inhabitat per gratiam: [dominus] Deus,[in cælo] empyreo [ſedes] maieſtatis[eius.]

Oculi eius,]per miſericordiam[in pauperem,]& ſimplicem

plicem populum Chriſtianum[reſpiciunt] aſpectu diuinitatis: [palpebræ eius]non dormitantes [in terrogant,]& ſcrutantur actus & cogitationes inter [filios hominum.]

Dominus]Deus[interrogat,]probat, & examinat per tribulationes & hæreſes[iuſtum & impium,] bonum & malum in conſcientijs eorum:[qui autem diligit]deſiderio perſeueranti [iniquitatem,] nolens ſe emendare,[odit]certè[animam ſuam,]præparando illi æterna ſupplicia.

Pluet]dominus[ſuper peccatores]obſtinatos, [laqueos,]ut conſtringantur funibus peccatorum ſuorum,[ignis]inextinguibilis,[ſulphur &] fœtor intolerabilis,[ſpiritus procellarum,]atque impetus plurimorum tormentorum erit[pars]quædam[calicis] & pœnæ[eorum,]unicuique enim reddetur pro parte ſua iuxta opera ſua.

Quoniã]ſemper[iuſtus]eſt,[dominus]Deus,& [iuſtitias dilexit,]unumquenq; ſecundum opus propriũ dijiudicans:[æquitatem]ueram[uidit]ſemper aſpiciendo opera hominnm[uultus eius]diuinus, iuſtis præmis, & peccatoribus pœnas tribuens condignas.

¶Oratio.

Spes ſalutis noſtræ Deus,in quem confidimus, reſpice in pauperem populum tuum Chriſtianum, ut non ſecundum peccata noſtra nobis ſupplicia inferas, ſed ſecundum magnam miſericordiam tuam, ueniam largiaris,atque uerſutias doloſque hæreticorum & malignorum,quorum futuras pœnas agnoſcimus, ſubterfugere valeamus,æquitatem & iuſtitiam ueram cuſtodientes.Per Chriſtum.

PSALMVS XI.

In finem]& in Chriſtum tendenti eſt[Pſalmus] iſte [Dauid]

Secundū He.12.d [Dauid]Prophetæ,[pro octaua]ætate mundi,quæ erit dies iudicij.In quo de periculis ac malis huius ſeculi petit iuſtus ſaluari.

SAluum me fac domine] à ſeculi huius periculis: [quoniam]in hoc mundo [defecit ſanctus]homo, cum pauci ſint boni, [quoniam] ualde [diminutæ ſunt] iſtæ tres[ueritates,]ſcilicet doctrinę,uitæ,& iuſtitiæ,[à filijs hominum,]qui uani ſunt.

Vana,]falſa, & inutilia[locuti ſunt,]ad decipiendum[unuſquiſque ad proximum ſuum,]cui tamen tenetur benefacere:[labia doloſa] habent, & bilingues ſunt,[in corde & corde,]uidelicet duplici corde[locuti ſunt]deceptores.

Diſperdat dominus,]ut paſſim pereant[vniuerſa] & ſingula[labia doloſa]ac fraudulenta: diſperdat etiam[& linguam magniloquam]ſuperborum, alta de ſe loquentem.

Qui dixerunt]arroganter,[linguam noſtram]loquacitate uana[magnificabimus,]atque iactanter extollemus:[labia]facunda & ingenia[noſtra,]non aliunde, ſed[à nobis]ipſis habemus,&[ſunt:]ergo [quis noſter dominus eſt?]quaſi dicant,nullus.

Propter]tollendam[miſeriam]hominū [inoptum,] qui egent mea ope,[&]propter[gemitum] ac fletū[pauperum]in limbo inferni exiſtentium,[nunc]in tempore gratię[exurgam]ad hos liberandos, [dicit dominus] Deus pater, & apparebo in filio meo incarnato.

Ponam]conſolationem pauperum[in]Ieſu filio [ſalutari]meo:& potenter,[fiducialiter,] atque efficaciter [agam]omnia[in eo,]per eum liberando genus humanum.

Eloquia]ipſa euangelica[domini]Chriſti,ſunt[eloquia]pura,[caſta,]& ſyncera,nulla labe corrupta, neq; adulterata,ſed ueriſſima,ſicut[argentum] purum ipſo [igne]multipliciter[examinatum,probatum,]à ſcrobi

bus

bus[terræ purgatum,]quia[ſeptuplum]ab omni impu ritate perfectum.

Tu domine,]cuius eloquia ſunt caſta,[ſeruabis eos] hic in præſenti per gratiam: [& cuſtodies eos] in bono[à generatione hac]peruerſa & praua huius ſeculi, [in æternum]gaudium futurum.

In circumitu]uitiorum ac temporalium rerum,ubi nullus eſt finis,[impij]ac mali[ambulant,]] & tanquã rota uoluuntur: ſed[ſecundum multitudinem tuam] & conſilij tui, quod eſt incomprehenſibile,[multipli caſti]electos[filios hominum,]ad participandum beati tudinem tuam.

¶Oratio.

Concede nobis domine ſecundum eloquia tua caſta & euangelica,fiducialiter agere in hoc mundo naufra go,vbi diminutæ ſunt ueritates doctrinæ,uitæ, & iuſtitiæ à filijs hominum.Ne diſperdas nos, ſed ſeruare & cuſtodire digneris,cum tota conſolatio noſtra ſit in Ieſu Chriſto ſalutari noſtro. Qui tecũ uiuit & regnat Deus.Per omnia ſecula.

PSALMVS XII.

In finẽ]Chriſtum,ut liberet ab aduerſitatibus,[Pſal mus]ipſius[Dauid]Prophetæ.Gratiarum actio de ſupe rata tentatione. *Sec. Heb. 13.*

VSquequo,]& quandiu[domine] Deus[obliuiſce ris me,] ſubtrahendo gratiam:erit hoc uſque[in finem] & perpetuò? [uſquequo] etiam [auertis]procul[faciem tuam]diuinam[à me]peccatore?

Quandiu]ego[ponam,]& uoluam[conſilia] diuerſa[in anima mea] anxius, quomodo liberabor de aduerſitate & miſeria?& quandiu ponam[dolorem] pro incolatu præſentis miſeriæ[in corde meo?] certè [per diem]& ſingulos dies continuò.

Vſquequo

Vſquequo] etiam[exaltabitur,]& glorificabitur[ini micus,]& calumniator[meus] diabolus[ſuper me]pec catore, captiuum tenendo in peccatis?[reſpice]oculis miſericordiæ miſeriam meam, [& exaudi me]de tribulatione tanta liberando[domine]ſaluator[Deus]creator[meus]per gratiam.

Illumina] domine [oculos]interiores[meos,] qui ſunt intellectus & affectus,[ne unquam]decætero[obdormiam]obſtinatus[in morte] peccati ſeu mortalis culpæ:[nequando]in futuro iudicio[dicat] gloriando & inſultando[inimicus meus]diabolus, [Præualui]tẽtando[aduerſus eum,]& deuici.

Qui tribulant] & uexant[me]tentationibus,ſcilicet diabolus & membra eius, [exultabunt]& lætabuntur [ſi motus fuero]à ſtatu gratiæ in ſtatum culpæ:[ego au tem]non mouebor , quia[in miſericordia tua]quæ eſt magna nimis,[ſperaui,]ſemper confidens ab iis tribu lationibus liberari.

Exultabit cor meum]lætitia interiori ,[in ſalutari tuo,]Ieſu Chriſto,qui uenit ſaluare mundum : [canta bo]cordis lætitia[domino]ad laudem eius; [qui bona] tum ſpiritualia,tum temporalia neceſſaria[tribuit mi hi]gratis ultra id quod merui,[& pſallam]cum deuota gratiarum actione[nomini]glorioſo [domini] Dei [altiſſimi]in excelſis.

¶ Oratio.

Ne obliuiſcaris nos domine in finem, neque auertas faciem gratiæ tuæ in tribulationibus noſtris: ſed illumina quæſumus interiores oculos mentis noſtrę, ut non obdormiamus in morte peccati, ne præualeat calumniator noſter diabolus. Sed exultetur cor noſtrũ in ſalutari tuo Domino noſtro Ieſu Chriſto, cuius no men altiſsimum ſit benedictum in ſecula.

PSALMVS XIII.

In finem] qui Chriſtus eſt in lege promiſſus, quem in carne contempſerunt Iudæi [Pſalmus] iſte dirigit nos, & eſt ipſius [Dauid] Prophetæ. Secũdũ Heb. 14.

DIxit inſipiens] populus Iudæorum [in corde ſuo] peruerſo & incredulo: Hic homo Chriſtus [non eſt Deus] uerus.

Corrupti ſunt] cæcitate infidelitatis, [& abominabiles] ac reprobi [facti ſunt] apud Deum [in ſtudiis] & machinationibus [ſuis] doloſis, quibus ſtudebant, quo modo Chriſtũ occiderent, [non eſt qui faciat bonum,] quia omnes peccauimus, & egemus gratia Dei, [nõ eſt uſque ad unum,] quia omnes in primo parente transgreſſi ſumus. Infrà 51 Ro. 3. b.

Dominus] Deus pater, [de cœlo] diuinitatis [proſpexit,] intendens [ſuper] Iudæos [filios hominum] rationabilium: [ut uideat,] & uideri faciat [ſi] quiſpiam eorum [eſt intelligens] diuinitatem filij ſui Chriſti, latentem aſſumpta humanitate, [aut] ſi eſt aliquis [requirens Deum,] ut fide poſſet cognoſcere.

Omnes] Iudęi [declinauerunt ſimul] à ueritate, & [inutiles facti ſunt] ad cognoſcendum Chriſtum, & inter tales perfidos [non eſt qui faciat bonum] abſente fide, [non eſt uſque ad unum.]

Sepulchrum] fœtidum & [patens,] exhalansque ſermones peſtiferos, [eſt guttur eorum] Iudæorum, [linguis ſuis] adulando [doloſè agebant] praua cõſilia aduerſus Chriſtum, [uenenum,] mortiferum ipſorum [aſpidum] & ſerpentum eſt [ſub labijs eorum.] Supra 5. c. Ro. 3. b.

Quorum os] blaſphemia & [maledictione] in Deũ, [& amaritudine] in proximum [plenum eſt,] prompti, expediti ac [ueloces] ſunt [pedes,] & affectus [eorum] Iudæorum [ad effundendum ſanguinem] Chriſti & ſuorum. Ro. 3. c.

Contritio,] dolor, punitio, [& infelicitas] atque miſeria eſt [in uiis] atque operibus [eorum] Iudæorum, [& Eſ. 59. b Ro. 3. c.

uiam pacis]qui Chriſtus eſt[non cognouerunt,]neq; intelligere uoluerunt obcæcati malitia: quæ omnia ideo contigerunt, quia[non eſt timor]ſanctus[Dei]ue ri[ante oculos]& in præſentia[eorum.]

Nonne cognoſcent] ultionum uenturam[omnes qui operantur]perſeueranter[iniquitatem:]nunc ſi- ne timore,[qui deuorant,] ſeducunt,& occidunt[ple- bem meam]electam Chriſtianam,[ſicut]quotidianam [eſcam panis,]panis enim quotidianus cibus eſt.

Dominum]Chriſtum uenientem in carnem[non inuocauerunt,]in illũ credendo:& ideo[illic trepida- uerunt,]uano[timore,]ſicut Pilatus timore Cæſaris, & Iudæi timore Romanorum,[ubi]tamen[non erat] habendus[timor.]

Quoniam dominus,]qui iuſtitias diligit,[in gene ratione iuſta eſt,]& nõ in eis qui diligunt ſeculũ, ſed uos Iudæi [conſilium]Chriſti[inopis]contempſiſtis,& [confudiſtis]humilem aduentum eius,[quoniam do- minus] Deus pater, [ſpes]ſola[eius eſt.]

Quis]alius [dabit ex Sion]de Iudæis procedens, [ſalutare,]ut ſit ſaluator[Iſrael]populo fideli,ut ueniat euangelium ſalutis? certè tunc[cum auerterit domi- nus]Ieſus Chriſtus[captiuitatem plebis ſuæ]à iugo le gis Moſaicæ, tunc[exultabit Iacob]de completa pro- miſſione Dei,[& lætabitur,]atque gratias aget[Iſrael] cœtus fidelium.

¶ Oratio.

Reſpice domine de cælo ſancto tuo, ut uiam pacis agnoſcentes ambulemus in timore ſancto tuo, ut hic Iacob effecti, ſupplantatis uitiis, tandem ueri Iſraeli- tæ in cęleſti Ieruſalem inueniamur. Per dominum no ſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS XIIII.

Pſalmus]iſte eſt[Dauid]prophetæ inſtructorius m rum & præſumptionis repreſſio.

Domi

DOmine] Deus[quis habitabit] digne perſeueren ter[in tabernaculo tuo ;] & eccleſia militante, in quo ſunt multi mali?[aut quis requieſcet]poſt mi litiam & laborem [in mon te',] ubi eſt uiſio pacis, [ſancto tuo,]& in eccleſia triumphante? *Secund. Heb. 3.*

Qui ingreditur] peregrinationem huius uitæ[ſine macula] & labe mortalis culpæ, [& operatur iuſtitiam] bona uidelicet opera, ac iuſta mandata Dei adimplendo.

Qui loquitur]& prædicat [ueritatem] Dei [in corde ſuo]perfecto,[qui non egit,]ad decipiendum proximũ [dolum]& fraudem[in lingua ſua,]aliud habẽs in ore, aliud in corde.

Nec fecit,] aut machinatus eſt[proximo ſuo]aliqđ [malum]in facto, [& opprobrium]detractionis [non accepit,]gratum habens[aduerſus proximos ſuos,]temere calumniatoribus credendo.

Ad nihilum]reputatus,&[deductus eſt]ſine honore [in conſpectu]& reputatione[eius]homo[malignus,] qui obloquitur proximo:[timentes autem]puro corde[dominum,]ac uerè uirtuoſos[glorificat,]honorat, glorioſos reputat.

Qui iurat]fidem ſeruando[proximo ſuo]firmiter, [& non decipit,]neque ſeducit,[qui pecuniam ſuam] gratis proximo conceſſit, &[non dedit]illam[ad uſuram] ut fœneraretur, [& munera]iniuſta[ſuper innocẽtem,]ut eos deprimeret uel cauſam retardaret,[non accepit.]

Qui facit]& complet opere[hæc, quæ]dicta ſunt,[is non mouebitur,]hic à ſtatu gratiæ, nec[in æternum] à ſtatu gloriæ;imò regnabit in patria.

¶ Oratio.

Præſta quæſumus ut ſine macula ingrediamur eccleſiam tuam,& operemur iuſtitiam indeſinenter, atque à dolis proximi,oppreſſionibus,& uſuris auertamur, ut ſic non excidamus à cœtu filiorum Dei, neque abiiciamur à te uero Deo noſtro Ieſu Chriſto. Amen.

PSALMVS XV.

Sec. Heb. 16 Tituli] triumphalis[inſcriptio,] & declaratio attributa ipſi [Dauid,] & Chriſto reſurgenti, cum is pſalmus agat de paſſione & reſurrectione Chriſti.

CONſerua] (inquit Chriſtus homo)[me] tuum filium [domine] Deus pater, [quoniã ſperaui in te]ſolo, [dixi domino]patri,[Deus meus es tu,] & homo ſum ego,[quoniam bonorum meorum,] qui fons es omnis boñi, [non eges,] ſed ego potius tuo beneficio.

Sanctis]& apoſtolicis uiris[qui ſunt in terra] & eccleſia ſancta[eius]Dei patris,[mirificauit,] & mirabiles oſtēdit[omnes] & ſingulas[uoluntates meas,] eos illuſtrando lumine ſapientiæ ſuæ,& prædicationes[in eis]miraculis confirmando.

Multiplicatæ ſunt]apud gentiles[infirmitates] & cęcitates idololatriæ[eorum:] tamē[poſtea]dimiſſis idolis[accelerauerunt,]currendo uelociter ad fidem Chriſti per prædicationem apoſtolorum.

Non congregabo]amplius [conuenticula eorum,] gentium,& delubra idolorum,ut inde fiat ſacrificium [de ſanguinibus]animaliū: [nec memor ero]amplius [nominum eorū.]quod ſint filii carnis & iræ, ſed[per labia mea]uocabuntur Chriſtiani & filii Dei.

Dominus]pater eſt[pars,] portio ,& premium[hæreditatis meæ,] uidelicet ſanctorum qui ſunt hæreditas mea,& etiam dominus eſt pars, premium , & merces[calicis mei] & paſſionis meæ,[tu]pater es[qui] per meritum crucis meæ[reſtitues]olim perditam [hæreditatem meam]iam[mihi]debitam,fideles, inquam , qui per peccatum perierant.

Funes] quibus diuiduntur hæreditatum poſſeſſiones,[ceciderunt mihi]quaſi ſorte [in præclaris] & electis hominibus:[etenim] huiuſmodi [hereditas mea] quæ eſt eccleſia fidelium[præclara] & prædilecta[eſt mihi,]per abundantiam gratiæ & ſanctitatis.

Benedicam

Benedicã dominum]patrẽ gratias agendo [qui tribuit mihi]& mẽbris meis mihi cõiũctis[intellectum] ſuæ diuinitatis:] inſuper & uſq; ad noctẽ] & mortem crucis[increpuerunt me]uexando iniurijs & blaſphemijs[renes mei,]qui ſunt Iudæi ex quibus ſecundum carnem natus ſum.

Prouidebam,]& aſpiciebam[dominũ]exiſtẽtem[in conſpectu meo ſemper,] ut oĩa iuxta uoluntatem ſuã agerem:[quoniam]dominus[à dextris eſt mihi]fauens ac propitius[ne commouear]iniuriis Iudæorum. *Act.2.d*

Propter hoc]adiutoriũ diuinũ, [lętatũ eſt cor meũ] gaudio interiori,[& exultauit]in uerbis [lingua mea] gaudio exteriori: [inſuper]etiam [& caro mea]non deficiet poſt mortẽ,[ſed requieſcet] in ſepulchro ſine putrefactione per triduũ, [in ſpe]reſurrectionis futuræ.

Quoniam] tu Deus meus [non derelinques]morte communi [animam meam]humanam[in inferno,] ubi deſcendet ad liberandum ſanctos : [nec dabis]aut patieris corpus meũ quod eſt[ſanctum tuum]à te ſanctificatum,[uidere corruptionem] & putrefactionem. *Secundũ Heb.17.*

Notas mihi]& meis[feciſti]domine pater [uias uitæ,]ut in mãdatis tuis ambulemus : [adimplebis me] & meos[lætitia]ſpirituali[cũ uultu tuo]de fruitione diuinitatis:&[delectationes] erũt mihi [in dextera tua,] poſita facie ad faciẽ,& hoc[uſq; in finẽ,]æternaliter.

¶Oratio.

Conſuera nos domine ſperantes in te, ut ſimus portio hæreditatis tuæ,& notas nobis facito uias uitæ, ut lætitia reſurrectionis à dextris tuis cum omnibus ſanctis lætemur. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS XVI.

Oratio] iſta eſt Chriſti ad patrem pro ſe, qui eſt caput *Act.2.e, 13.e.*

put & eccleſia, quod ex membrum ſignati per [Dauid] qui manu fortis & deſiderabilis interpretatur.

EXaudi domine] Deus [iuſtitiam meam,] qua tibi uſq; ad mortem obediens fui:[intende] & auſculta ad [deprecationem meam] liberando me à malis.

Auribus] clementię tuæ [percipe] ueracem [orationē meam] quæ eſt de bonis adipiſcendis, factam quidem [non in labiis doloſis,] ſicut illi dicunt & non faciunt uoluntatem patris.

De uultu] & aſpectu [tuo] diuino, [iudicium meū,] quo iudicatus ſum à Pilato, [prodeat] in publicum ad notitiā omnium gentium, & [oculi tui] iudicando inter me & illos: [uideant æquitates,] retribuendo mihi gloriam reſurrectionis, & Iudæis pœnam condignam ſuæ iniquitatis.

Probaſti cor meum] utrum tibi obediens forem uſque ad mortem, [& uiſitaſti nocte] tribulationis: & [igne] acerbiſsimæ paſſionis [me examinaſti,] ceu metallū igne probatur, [&] tamen [nō eſt] aliqua [inuēta in me] iuſto [iniquitas:] q̃a ſemper humilis & obediēs fui.

Vt non loquatur] neque proferat [os meum,] niſi quod ad tuam gloriam pertineat, & non [opera hominum,] quæ uana ſunt & præſumptuoſa [propter uerba] prophetica [labiorū tuorū] adimplenda de redēptione generis humani, [ego cuſtodiui] labioſas [uias] & [duras,] paupertatis ſcilicet, mortalitatis, & paſsionis.

Perfice] domine [greſſus] & actus [meos,] quibus in hoc mundo ceu quibuſdā pedibus ambulamus, & hoc [in ſemitis] & mandatis [tuis,] adimplendis: [ut non moueantur] retrorſum [ueſtigia mea,] qui ſcilicet me imitantur itinere recto ad patriam cæleſtem.

Ego clamaui] ualida intentione, & [quoniam] confidentiam habui impetrandi, [exaudiſti me Deus] meus: [inclina aurem tuam] miſericordiæ [mihi] humili, [& exaudi uerba mea,] quæ ſequuntur.

Mirifica] per paſsionē filii tui [miſericordias tuas,]

recōciliādo tibi humanū genus deperditū,[qui ſaluos facis]in ęterna beatitudine[ſperātes in te[& tua gratia.

A reſiſtentibus]Iudæis [dexteræ]& maieſtati[tuæ,] qui ſum dextera tua,per quam facta ſunt oīa, [cuſtodi me]ſecundum humanitatem,[ut pupillam oculi,]quę tenerrimè cuſtoditur.

Sub umbra]& munimento [alarum tuarum]miſeri cordiæ & charitatis, [protege me,]& meos,[à facie]& præſentia[impiorum] Iudæorum,[qui me afflixerunt] uſque ad mortem crucis.

Inimici mei] Iudæi[animam]& uitam [meam circū dederunt]gladiis & fuſtibus, uolentes me perdere,[adi pem ſuum]& uiſcera miſericordiæ[concluſerunt]perſequendo me, ut[os]impudens[eorum]Iudæorum[locutum eſt]contra me[ſuperbiam] dicentium:Aue rex Iudæorum.

Proiicientes]extra ciuitatem[me]ad crucifigendum, [nunc] & tunc[circundederunt] eorum furore [me]in cruce deridentes:& hoc ideo, quia[oculos ſuos]inuidos[ſtatuerunt]non eleuare ad Deum, ſed[declinare in terram]ſuam & gentem,ne forte uenirent Romani, ut tollerent locum,& gentem, ſi Chriſtum nō occiderēt.

Suſceperunt me]principes Iudæorum à Pilato[ſicut leo]famelicus[paratus ad prædam]deuorandā, [&] populus reliquus Iudæorum,[ſicut catulus leonis,]aſſentiens principibus ſacerdotum , [habitans] & permanēs[in abditis]inſidiis, fremens more ferarum contra Chriſtum,ut perderent iuſtum.

Exurge]ad uindictam[domine] Deus,quem dormire arbitrantur, &[præueni eum] populum Iudaicum excęcādo in malitia ſua,[&]ita[ſupplanta]ac ſubuerte [eum,]ut locum & gētem perdat : [eripe animam meā] reſuſcitando eam à morte,quæ mihi[ab impio]populo irrogata eſt,[frameā tuam]& animam meam qua uſus es ceu framea ad debellandum diabolum: hāc, inquā, erue[ab inimicis manus]& uirtutis tuæ.

Domine] Deus [à paucis] iuſtis & electis [de terra]

 uiuen-

uiuentium,[diuide]& ſepara[eos,] per diuerſa loca diſpergendo in captiuitatem, [in uita eorum] quandiu uiuunt:[de abſconditis tuis,] quaſi peccata eorum tibi abſconderentur,[adimpletus eſt]adeo[uenter eorũ,] ut obliuiſcantur Deum.

Saturati ſunt]uitijs & peccatis tanquam[filijs] quæ ipſi ſibi genuerunt: [& dimiſerunt]in hæreditatem [reliquias ſuas]maledictionis [paruulis] & poſteris ſuis; clamãtes,ſanguis eius ſuper nos, & ſup filios noſtros.

Ego autem]Chriſtus cum uictoriæ triumpho [in iuſtitia]tua diuino[apparebo]deuicta morte [conſpectui tuo,]cum ad te aſſumptus fuero:&ego[ſatiabor] ſalute generis humani,[cùm apparuerit]in ſanctis electis meis[gloria tua]æterna, quia ipſi in me & ego in illis tecum.

¶Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, qui ſaluos facis ſperantes in te, cuius crux ſalus uniuerſorum eſt, cuſtodi nos peccatores ut pupillam oculi, atque ſub umbra alarũ tuarum, quę ſunt miſericordia & charitas, protege nos, ut examinanti diuino igne tandem in iuſtitia tua appareamus cõſpectui tuo, cũ uenerit gloria tua in electis, quia tu es benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

PSALMVS XVII.

Sec.
Heb. 18. In finē]uidelicet Chriſtum cõueniũt hæc[puero domini Dei filio[Dauid]ſecundũ carnē, [qui locutus eſt] Chriſtus[domino] Deo patri[uerba cantici huius]agētis de lætitia reſurrectionis Chriſti [in die qua eripuit] & liberauit[eũ dñs]pater cũ ſuis fidelibus, [de manu] & poteſtate[omniũ inimicorũ eius,]uidelicet Iudæorũ quantũ ad Chriſtũ,& dæmonũ, quantũ ad mēbra, [& de manu Saul,]hoc eſt mortis æternæ. Loquit ergo hic Chriſtus & eccleſia.i.totus Chriſtus, caput & corpus.

Diligam]

DIlligā]te toto corde meo[domine] Deus quia tu es
[fortitudo mea]cōtra inſultus inimicorū: [domi
nus]Deus etiā eſt[firmamentū meū, [ut toletem aduer
ſa conſtanti animo, [& refugiū meū]in periculis, [& li
berator meus]de morte inferni.
Deus meus]qui me creaſti, [adiutor] ac cooperator *Hebr. 2.*
[meus]in bono, [&]ideo[ſperabo in eum ,] per quem *e.*
ſaluabor, & non in alium.
Protector meus]cōtra inſurgētes hoſtes, [& cornu]
firmum[ſalutis meæ,] ad diſſipandos inimicos , & ſu-
ſceptor meus]per gratiam.
Laudās]non meā ſed Dei gloriā, [inuocabo domi-
nū]cū deuotione cordis:[&]ſic eius adiutorio[ab ini
micis meis]tā carnalibus, q̄ ſpiritualibus [ſaluus ero,
cū omnis qui inuocauerit nomen domini, ſaluus erit.
Circundederunt me]agminatim [dolores mortis,]
cùm mors inuidia diaboli intrauit in orbē terrarū, [&
torrentes]ac fluxus[iniquitatis] cū impetu uenientes
in mundū, [cōturbauerūt me]ſua inūdatione malorū.
Dolores inferni]& inuidiæ quæ ducūt ad infernū
[circundederunt me]innocentem: &[præoccupauerūt
me]ad nocendum etiam[laquei mortis,] qui ſunt rea-
tus originalis culpę.
In]hac tanta[tribulatione mea] & preſſura[inuoca- *Ab hoc*
ui]adiutorē[dominū,]qui eſt unicum ſolum remediū *verſu*
inter ma a[& ad Deū]patrē[meum]pro liberatione *uſque ad*
generis humani[clamaui]indeſinenter. *finē oīa*
Et exaudiuit]Deus pater[de templo ſancto ſuo,] de *verba*
cœlo gloriæ, in quo habitat, [vocem meam] humilem *poßunt*
ac iuſtam, [& clamor meus]indefeſſus pro mundi ſalu *transfer-*
te[in conſpectu eius]factus, [introiuit in aures] poten *ri & in*
tiæ & clementiæ[eius.] *præterito*
Commota eſt] incarnationis tempore, [& contre- *& in fu-*
muit]per prędicationē Chriſti & apoſtolorum ipſa[ter *turo , &*
ra,]& peccatores terrenis dediti, & etiam in corde per *in pręſen*
pœnitentiam : & [fundamenta montium] ac præ- *ti.*
ſumptiones ſuperborum in diuitijs & honoribus
mundi

mundi,[conturbata ſunt]etiam, [& commota ſunt]ab eorum arrogantia[quoniam] dominus [iratus eſt eis] propter peccata.

Aſcendit]lachrymoſa deprecatio pœnitẽtium, quæ eſt[ſumus gratus[Deo in ira eius,] cũ nouiſſent quid minatur Deus:[&]poſt pœnitentiam[ignis] charitatis & amoris[a facie eius]& notitia domini noſtri [exarſit,]& ardere cœpit: & ita[carbones] extincti & mortui [ſuccenſi ſunt,]& illuminati reuixerunt[ab eo] igne charitatis.

Inclinauit]& humiliauit[cœlos,]& altitudinem potentiæ atq; ſapientiæ ſuæ[&] ſtatim [deſcendit] Chriſtus in carne, formam ſerui accipiens:[& caligo] diabolus,qui hominum mentes obnubilat, eſt[ſub pedibus]& poteſtate[eius Chriſti ſaluatoris.

Et] poſt reſurrectionem [aſcendit] Chriſtus [ſuper Cherubin[& omnem angelicam celſitudinem, [& uolauit]longe in altum: [uolauit,] inquam, [ſuper pennas uentorum,]rapiens ſe ab intellectu noſtro.

Et poſuit] myſterium ſuæ incarnationis tanquam [tenebras,]quia diuinitatem ſuam carnis nube contexit, quod eſt[latibulum ſuum] & ſecretum maieſtatis ſuæ]in circuitu eius]eſt eccleſiá militans, quod eſt[tabernaculum eius,quia in illa habitat:tamen[tenebroſa]& obſcura eſt[aqua,] & ſcriptura inundans eccleſiã [in nubibus aeris]& prophetis obnubilantibus, uidemus enim nunc per ſpeculum in ænigmate.

Præ fulgore] à claritate quæ eſt[in conſpectu] & cognitione[eius]Chriſti,[nubes, qui apoſtoli ſunt elucidantes uerbum Dei,[trãſierunt]per mũdum, ut[grando]obiurgando & dura corda feriẽdo,[&]etiam ut[carbones]ignis]humana corda igne charitatis & fidei accendendo.

Et intonuit] per ora iuſtorum [de cœlo dominus, ut audiremus cœleſtia.[& altiſsimus]per apoſtolos[dedit,]atque euãgelizauit[uocem] & uoluntatem [ſuam diuinam per uerba cõminationis, quæ ſunt[grando] in]

in turbinibus malorum,[&]per præmia iuſtorum, quæ ſunt[carbones]diuini[ignis]& amoris.

Et miſit]apoſtolos ſuos, tanquã[ſagittas ſuas]uolantes & ſtrenuè annunciantes uoluntatem Dei,[& diſsipauit]atq; diſperſit[eos,]ad quos miſſi ſunt, quia aliis fuerunt odor uitæ in uitam, aliis odor mortis in mortẽ:[fulgura] & miracula coruſcãtia[multiplicauit]per apoſtolos,[&]per illa[cõturbauit eos] ad pęnitentiam.

Et]tunc[apparuerunt]ueritates prædicantium euangelia, quæ ſunt[fontes aquarum]ſalientium in uitam æternã,unde bibimus omnes, [&]tunc[reuelata ſunt] atque intellecta dicta prophetarũ,quæ ſunt[fundamenta]ſuper quæ ſtabilitur[orbis terrarum.]

Ab increpatione tua]facta peccatoribus[domine]per uerba prædicantium conuerſi ſunt in bonum,&[ab inſpiratione]atque doctrina[ſpiritus iræ tuæ] comminãtis & uerendę.

Miſit](eccleſia loquitur)[de ſummo]cęlo pater Chriſtum ſaluatorem[& accepit me]in ſponſam, [& aſſumpſit me]in hæreditatẽ[de aquis multis] in baptiſmo.

Eripuit]& liberauit[me] ſpõſam ſuam [de inimicis] & perſecutoribus[meis fortiſſimis,]& crudelibus, affligentibus populum Chriſtianum , [& ab his]hęreticis [qui oderunt me]& nomen meum : [quoniam confortati ſunt]& potentiores effecti[ſuper me,]quaſi uincere poſſunt.

Præuenerunt me] inſidiis[in die]& tempore[afflictionis]& perſecutionis [meæ,]quando martyres trucidabant:[&]tunc[factus eſt dominus]Deus[protector meus,]ne ſuccumberem.

Et eduxit me]de anguſtia tribulationis [in latitudinem]cõſolationis & bonæ ſpei: [ſaluum me fecit]dando perſeuerãtiam,[quoniã uoluit]& elegit[me]gratis.

Et retribuet mihi dominus]gratiã pro gratia[ſecundum iuſtitiam]& bonam uoluntatem[meam ,]quam ipſe in me operatus eſt, [& ſecundum puritatem] & innocentiam [manuum mearum] atque meorum

operum bonorum[retribuet mihi,]qui dedit ut facerē.
Quia cuſtodiui]. perſeueranter [uias domini] quæ ſunt dilectio Dei & proximi, [nec impiè geſſi]recedendo per peccatum à[Deo meo.]
Quoniam omnia] diuina[iudicia eius ,] quæ ſunt præmia iuſtorum & flagella impiorum , ſunt[in conſpectu meo]ſemper, [& iuſtitias]atque mandata[eius,] quæ iuſsit, [non repuli à me,]imò compleui.
Et ero]in æternum[immaculatus cū eo :] qui enim adhæret Deo,unus ſpiritus eſt cum eo: [& obſeruabo] atque præcauebo[me ab iniquitate mea ,] ne decidam.
Et retribuet mihi dominus] mercedem [ſecundum iuſtitiam,] quam [meam]dico, non à me,ſed per gratiam: [& ſecundum puritatem manuum]ac operationum[mearum,]quæ ſemper ſunt[in conſpectu oculorum]& diuinitatis[eius]præſentialiter.
Cum ſancto] homine conuerſando , [ſanctus eris,] ꝓpter eius uitam & exempla: [& cum]uiro[innocente,]qui uitam ſuam non corrumpit uitiis, [innocens] etiam & tu[eris,]eius ueſtigia imitando.
Et cum electo]atque prædeſtinato ad uitam æ ternā [electus eris,] eum imitando:[& cum peruerſo]in uita & moribus[peruerteris,]malis eius exemplis .
Quoniam tu]domine[populum humilem]pœnitentiam agentem[ſaluum facies]in die iudicii:[& oculos] arrogantes[ſuperborū,]qui magni ſunt in oculis ſuis] [humiliabis] in tartari profundo.
Quoniam tu illuminas]in tenebris huius uitę,[lucernam] & animam [meam] intellectualem [domine: Deus meus illumina]per tuam gratiā [tenebras meas] & ignorantias cordis mei.
Quoniam in te,]per te,& non per me[eripiar,]& liberabor[à tētatione]diaboli:[& in Deo meo]atq; uirtute eius[trāſgrediar murū,]uitiorū congeriē ſuperādo.
Deus meus] talis eſt quidem ut [impolluta] atque immaculata ſit [uia eius :] inſuper [eloquia domini] ſunt puriſsima , ut argentum ſplendida,

[igne]charitatis [examinata] & probata: etiam[protector eſt]dominus[omnium] hominum[ſperantium in ſe]& ſuam miſericordiam.

Quoniã quis Deus eſt alius [præter dominũ?aut qs Deus]eſt adorãdus[præter Deũ noſtrũ]Chriſtianorum? quẽ ritè colimus: cũ omnes diligẽtium dæmónia ſint.

Deus, qui]armauit &[præcinxit me,] ut fortis ſim, [in uirtute]ſua, ad pugnandum contra diabolum:[& poſuit]atque cuſtodiuit[immaculatam]à labe peccati [uiam]& uitam[meam:]

Qui perfecit,] & direxit[pedes,]& affectus[meos]in uia Dei, agiles]tanquam ceruorum,]ad tranſilienda ſine læſione ſpinoſa,& umbroſa huius ſeculi: [& ſuper excelſa]cœleſtia[ſtatuens me,]& cor meum.

Qui docet,]& fortificat[manus meas ad prœlium]in expugnatione diaboli:[& poſuiſti]atque firmaſti[ut arcum æreum]inflexibilem,[brachia mea,]dando cõſtantiam ad bene operandum. 2.Reg. 22.c.

Et dediſti mihi] fortitudinẽ in [protectionem ſalutis] animæ meæ [tuæ:& dextera tua,]fauor gratiæ tuæ [ſuſcepit me,]tanquam medicus ægrotum.

Dilataſti]& latè extendiſti[greſſus meos]& carnales affectus [ſubtus me,]quia ratio illis præualet:[&]ideo [non ſunt infirmata]in tribulationibus mundi[ueſtigia]& opera[mea] quæ ſunt ſigna bonarũ affectionẽ.

Perſequar inimicos] &. affectus[meos]carnales,[& cõprehẽdã illos]priuſquã progrediãtur in actũ,[& nõ cõuertar]ab hac intẽtione[donec deficiãt]mortificati.

Confringã illos]ſpiritus malignos,& motus carnales,[nec poterunt ſtare]& perſeuerare aduerſus me,ſed [cadent]tua uirtute[ſubtus pedes meos,]& uincentur.

Et]hoc eſt ex eo, quia[pcinxiſti] & armaſti[me uirtute]gratiæ tuæ [ad bellũ]cõtra peccata ,[& ſupplãtaſti] tu, nõ ego aduerſarios[inſurgẽtes in me,]& cõtra me, [ſubtus me:] ut diabolus, mundus,& deſideria carnis non dominentur mihi.

Et inimicos meos] Iudæos, (inquit Chriſtus)[dediſti

diſti mihi,]quaſi[dorſum,] cũ ipſi me perſequerentur:
[& odientes me]perſeuerãter [diſperſiſti]in uniuerſum
orbem.

Clamauerunt]in ea diſperſione,[nec erat qui ſaluos
faceret]eos, cum non ſit alius præter te:ad dominum]
inquam clamauerunt,[nec]tamen[exaudiuit eos]ob-
ſtinatos in malitia.

Et cõminuam,]& confringã[eos]ad nihilũ, [ut pul
uerem]qui[ante faciẽ uenti]ſemper mouetur & ſpargi
tur,atq;[ut] uiliſsimũ[lutũ platearum]quod ab omni-
bus conculcatur,[delebo eos]obſtinatos Iudæos.

Eripies me]Deus pater[de cõtradictionibus popu-
li]Iudaici,qui ueritati tuæ & mihi cõtradicũt,& [con
ſtitues me]ereptũ ab illis perfidis[in caput,]ut ſim re-
ctor[gẽtiũ]infideliũ,qui Chriſtianiſmũ amplexabunt.

Populus]per orbẽ terrarum,[quem nõ cognoui] ne-
que uiſitaui,in lege aut Prophetis,[ſeruiuit mihi:]cre-
dẽdo & colẽdo,& licet me nõ uiderit,tamen [in audi-
to auris prædicato euãgelio[obediuit mihi,] credẽdo.

Filij]olim electi mei,ſed nunc facti[alieni,] quia fi-
lij diaboli,[mentiti ſunt mihi,] blaſphemãtes contra
me,& ipſi[filij alieni]Iudæi[inueterati ſunt]& obſtina
ti in ſuis erroribus,[& claudicauerunt]uno pede,quia
uetus teſtamentum & non nouum receperunt, unde
errauerunt[à ſemitis ſuis,]à lege, & prophetis,ſequen
tes literam & non ſpiritum.

Viuit dominus]in me ſua pſentia, [& benedictus]
atq; laudãdus ſit[Deus]pater[meus]per ora fidelium,
[& exaltetur]atq; dominetur toti orbi per fidẽ,[Deus]
actor[ſalutis meæ.]

Deus]tu es,[qui das]de inimicis meis[uindictas mi
hi]ad ulciſcendum, [& ſubdis populos] gentium[ſub
me,]ut obediant fidei, certè tu es [liberator]meus de
inimicis meis]impijs,[iracundis,]ualde furentibus in
perſecutione mea.

Et ab] perſecutoribus[inſurgentibus in me] ut no-
ceant,[exaltabis me,]quia pertuli & uici iniurias :] à

viro iniquo]qui potens eſt ad malum, [eripies] atque liberabis[me.]

Propterea,]ob has cauſas[confitebor tibi] confeſſione laudis[in nationibus]omnibus,[domine] omniũ: [& nomini tuo]tum uoce tum opere[pſalmum dicam] glorificando. 3.Re.22.d Ro.15.b

Magnificans]& oſtendens toti orbi[ſalutes] mirabiles[regis]Chriſti filij [eius] patris uidelicet, quas rex Chriſtus in humano genere operatus eſt, qui eſt ſalus credentium,[&]ipſe Deus pater eſt [faciens miſericordiam Chriſto]filio[ſuo]domino noſtro,qui eſt[Dauid] manu fortis,[& ſemini eius,] oĩbus in eũ credẽtibus, quod per euangeliũ genuit[uſq; in ſeculũ]& fine fine.

¶Oratio.

Protector noſter Deus,& cornu ſalutis noſtræ, fortitudo, firmamentum,& unicum refugium noſtrum, ſalua nos ab inimicis tam uiſibilibus quàm inuiſibilibus,& educ nos de anguſtia tribulationis in latitudinem conſolationia: & bonæ ſpei. Illumina quoque tenebras cordis, ne inueterati in peccatis claudicemus a ſemitis tuis, & aberremus à uero lumine qui Chriſtus eſt benedictus in ſecula. Amen.

PSALMVS XVIII.

In finem]& inChriſtum, qui eſt finis conſummationis[Pſalmus]ipſius[Dauid]Prophetæ, agẽs de Chriſti incarnatione,& nouæ legis commendatione. Secundũ Heb.19.

CAeli,]& ipſi apoſtoli cœleſti doctrina imbuti[enarrant]ſua prædicatione gloriam] & maieſtatẽ [Dei] Chriſti, in qua eſt æqualis patri: [& opera] atque facta [manuum]& uirtutum[eius,]quæ ſecundum hominẽ geſſit, uidelicet natiuitatem, paſſionem, & mortem, [annunciat firmamentum] apoſtolorum, qui firmati ſunt ſpiritu ſancto,& ſolidati in fide & charitate.

Dies]

Dies]cæleſtis & illuminans doctrina, [diei,]geni- Chriſtianæ electæ per gratiam,[eructat] myſteria diui- na, atque edocet[uerbum]incarnatum, uidelicet Chri- ſtum: [& nox,]quæ eſt prudentia cæca humana,[no- cti,]atque homini ambulanti in tenebris, [indicat,] nō ſapiētiam ſpiritualem quæ eſt de diuinis, ſed[ſcien tiam]humanam, uanam & animalem.

Non ſunt]neque fuerunt[loquelæ]& genera dicen- di, [neque ſermones] aut idiomata mundi,[quorum] per euangelii prædicationem [non audiantur]aut in- telligerentur[uoces]& annunciationes[eorum]apoſto- lorum de Chriſto, quia prędicabant linguis omnium gentium.

Rom.10. d. In omnem terram,] à ſolis ortu uſque ad occaſum [exiuit]à Ieruſalem [ſonus]& prædicatio [eorum]apo- ſtolorum: [& in fines orbis]& ambitum [terræ]ipſius [uerba] diuina Chriſtum annunciantia[eorum]apo- ſtolorum.

In ſole]& lumine totius mundi, quia factus homo uiſibilis, [poſuit] Chriſtus [tabernaculum] & corpus [ſuum]aſſumptum ex uirgine:[& ipſe tanquam ſpon ſus]eccleſiæ, toties promiſſus per prophetas, fuit[pro- cedens]in mundum [de thalamo ſuo,]de intacto ute- ro uirginali.

Luc.24. g. Exultauit,]quia non inuictus, ſed ultro,[ut gigas] fortiſſimus [ad currendam uiam,[quam ſuſcepit pro redemptione generis humani,[à ſummo cælo,]uideli- cet à patre per æternam generationem [egreſſio eius] in mundum, factus homo.

Et occurſus]atque egreſſio[eius,]in ſua aſcenſione fuit[uſque ad ſummum eius,]quia ſedet ad dexteram patris,[nec eſt]homo[qui ſe abſcondat à]gratia &[ca- lore]ſpiritus[eius,]cum electorum ſuorum corda ac- cendit & illuminat.

Lex domini]euangelica [immaculata] eſt munda ac pura, omne malum excludens, [conuertens animas] de malo ad bonum:[teſtimonium domini]in euange-

lio

lio promiſſum[fidele]eſt,uera & ineffabile,[ſapientiã diuinã[præſtans paruulis,]ſimplicibus & humilibus.

Iuſtitiæ]Chriſti[domini]Dei noſtri[rectæ]ſunt,quia ſicut docuit ſic & fecit,[lætificantes] ſpe præmii etiam [corda]credentium: [præceptum domini,] nouum uidelicet teſtamentũ[lucidũ] eſt, cũ in eo ueritas reuelata ſit [illuminãs]interiores & mẽtales[oculos]hominis.

Timor domini] filialis ex amore procedẽs[ſanctus] eſt, [permanens] in æterna beatitudine & nunquam [in ſeculum ſeculi]excidens, [iudicia]& mandata[domini] tum in ueteri, tum in nouo teſtamento ſcripta [uera]ſunt,neminem fallentia &[iuſtificata,]non aliena authoritate ſed [in ſemetipſa] immutabili ueritate perſeuerantia.

Deſiderabilia]ſunt mandata noui & ueteris teſtamenti, [ſuper aurum]atque omnes diuitias mundi, [&]ſuper[lapidem pretioſum,] paſcentẽ oculos[multum]uana oblectatione:[&]etiam[dulciora]ſunt deuotis mentibus,[ſuper mel]& omnem dulcedinem mundi,etiã[&]ſuper[fauũ,]quia ad gloriã perducũt ęternã.

Etenim] uerè dulcia ſunt, quia[ſeruus tuus]uerus Chriſtianus, deuotè ac perſeueranter[cuſtodit ea,[operibus adimplendo: quia ſcit quod[in cuſtodiendis]perſeueranter[illis]mandatis, ſequetur[retributio]inæſtimabilis, &[multa]nimis,quia uita æterna.

Delicta]omnia quæ plurima ſunt[quis] hominum [intelligit,] & cognoſcit? nullus certè,niſi tu,qui omnia noſti: quocirca[ab occultis]peccatis[meis]oblitis & ignoratis[munda me,] illa remittendo: [& ab alienis]peccatis,quæ ſuadentibus malignis ſpiritibus aut hominibus commiſi, [parce ſeruo tuo,]cui proprium eſt miſereri,& parcere,& ſaluare.

Si mei]inimici, q̃ ſunt tũ interna tũ externa tẽtatio [non fuerint dominati:]& præualentes ſuper me, [tũc immaculatus] & purus [ero]à labe criminali [&]tunc [emundabor]perfectè[à delicto maximo,]quæ eſt infidelitas, apoſtatare à Deo.

Et]tunc[erunt] poſt perfectā mundationē,[vt cōplaceāt] tibi & accepta habens[eloquia,] orationes & laudes[oris mei,]gratias agētis:[& meditatio]interna[cordis mei,]iā mundi, grata & accepta erit [in conſpectu tuo]diuino[ſemper,]qui conſcientiā puram deſideras.

Domine]eſto[adiutor]& cooperator [meus] in bonis agendis,[& redemptor meus] ab iniquitate mea.

¶Oratio.

Deus qui virginali thalamo egreſſus, rurſum ad patris dexterā cōſcendiſti, immenſam tuam miſericordiā expoſcimus, vt lege tua euangelica cōuerſi, mandatis illuminati, teſtimoniis eruditi, in timore tuo ſancto permanētes, à peccatis tam occultis quàm alienis nos emundare digneris Ieſus Chriſtus, dominus noſter. Amen.

Secundū Heb.20.

PSALMVS XIX.

In finem]Chriſtum[Pſalmus]ipſius[Dauid]Prophetæ, ubi deſcribitur diuinitas Chriſti ſacerdotalis & regalis. Imprecātur fideles, ut Deus pater, Chriſti pro ipſis preces exaudiat: per quem ſperant ſalutem, & non per alium, ut impij.

EXaudiat te,]o Chriſte,[dominus pater[in die] paſſionis &[tribulationis]tuæ, in qua ceu ſacerdos offeres ei hoſtiam pro nobis:[protegat te]immortalitate [nomen Dei] ipſius[Iacob,] qui præfigurat populum Chriſtianum minorem.

Mittat tibi]& tuis pater[auxiliū]ſuū[de ſancto]ſpiritu:[& de Sion,]atq; diuinitate ſua, per quam ſpeculatur omnia,[tueatur te]& eccleſiam ſuam.

Memor ſit] eccleſia[omnis ſacrificij tui,] & totius paſſionis tuę quā pro nobis pertuliſti: [& holocauſtū tuum,] quod obtuliſti Deo patri pro peccatis noſtris, [pingue

[pingue fiat,]placitum & acceptum Deo in reconcilia tionem.

Tribuat tibi]Deus pater[ſecundũ cor]& deſiderium [tuum,]per efficaciam paſſionis tuæ:[& omne conſiliũ tuum]impleat atq; [cõfirmet,]ut, quia cæcitas ex Iſrael facta eſt, plenitudo gentium intret.

Lætabimur]nos[in ſalutari tuo,]atque in ſalute à te nobis collata: [& in nomine Dei noſtri] Ieſu Chriſti [magnificabimur,] cũ à tuo nomine dicti ſumus Chriſtiani.

Impleat dominus] pater [omnes petitiones tuas,] quibus in cœlo interpellas pro nobis:[nunc]per prophetiam[cognoui,]& mihi demonſtratum eſt, [quoniam ſaluum fecit,] & reſuſcitauit à mortuis [dominus]pater Ieſum[Chriſtum]filium[ſuum.]

Exaudiet illum]Chriſtũ Deus pater[de cœlo ſancto ſuo,]ubi interpellat pro nobis : & [in potentatibus] noſtris eſt[ſalus dexteræ eius]Chriſti,cùm nos potentes ſumus ex auxilio gratiæ eius.

Hi in curribus]& uolubili temporalium ſucceſſione trahuntur,[& hi in equis]efferuntur terrena dignitate:[nos autem]in ſupernis ſpem figentes [in nomine domini]Ieſu Chriſti[Dei noſtri inuocabimus]diuinam clementiam.

Ipſi]reprobi,[obligati]& illaqueati [ſunt] funibus peccatorũ & temporaliũ cupiditate, [&]de ſpe cœleſti [ceciderũt]in mortẽ æternã:[nos autẽ] per Dei grátiã [ſurreximus]de peccatis & morte,[& erecti ſumus] in ſpem ueniæ ad diuina & cœleſtia contemplanda.

Domine]Deus pater, [ſaluum fac regem] Chriſtũ, ipſum reſuſcitando à mortuis : [& exaudi nos] per eum[in die]neceſſitatis noſtræ ,[qua inuocauerimus te,]quia quicunque inuocauerit nomen domini, ſaluus erit.

¶Oratio.

Exaudi nos domine de cœlo ſancto tuo, & imple

omnes petitiones noſtras, tu qui es ſalus dexteræ noſtræ, ut erecti in ſpem ueniæ ſurgamus de peccatis, quibus obliti, & illaqueati fuimus, in nomine domini Ieſu Chriſti Dei noſtri, de cuius paſſione affligamur, eius reſurrectione lætemur, qui cum æterno patre & ſpiritu ſancto uiuit & regnat Deus, per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Secūdū Heb. 21.

PSALMVS XX.

In finem]& Chriſtum qui eſt finis & completio legis[Pſalmus]iſte eſt[Dauid]Prophetæ. In quo agitur de duplici natura ī Chriſto, diuinitate & humanitate.

DOmine]Deus pater,[in uirtute tua] & omnipotētia maieſtatis tuæ[lætabitur]Chriſtus [rex] regū: [& ſuper ſalutare tuum,]ꝙ per te ſaluator eſt generis humani,[exultabit uehementer,] quòd diuinitas humanitati coniuncta eſt.

Deſiderium cordis eius]de mundi redemptione[tribuiſti ei,]concedendo ut hoc ſicut uellet adimpleret: [& uoluntate]deſiderata[labiorum] atque petitionum eius non fraudaſti eum:]omnia enim adimpleta ſunt, & euangelium à gentibus receptum.

Quoniam præueniſti eum,]ut non eſſet ſub maledictione Adæ,[in benedictionibus]& chriſmatibus [dulcedinis;]quia totum fuit ex gratia: & [poſuiſti] ſuper omnes creaturas[in capite eius coronam,] in ſignum regiæ dignitatis [de lapide precioſo,] quæ eſt eccleſia electorum.

Vitam]gloriæ in ſua reſurrectione[petijt à te,] dicens, Pater clarifica filium tuum:[& tribuiſti ei] gloriā in reſurrectione, etiam [longitudinem dierum] dediſti, ut mors illi amplius non dominaretur, uſq; [in ſeculum]perenniter, [& in ſeculum ſeculi,]ſine fine.

Magna eſt gloria]& claritas nominis [eius] Chriſti hominis,[in ſalutari tuo]atq; in ſalute, qua eum reſuſcitaſti:

ſciraſti:[gloriam]diuinam,[& magnum decorē] atque inæſtimabilē[impones ſuper eum,]collocando ad dexteram tuam.

Quoniam dabis eum]Chriſtum credentibus [in benedictiondm,]ut in ipſo benedicantur omnes gentes, [in ſeculum ſeculi]nunc & ſemper:[lætificabis eum]ſecundum hominem [in gaudio,] cum adunata fuerit multitudo electorum,[cum vultu tuo]diuino,quando eris omnia in omnibus.

Quoniam rex]homo Chriſtus[ſperat,]nō in ſe, ſed [in]te[domino]Deo patre: [& in miſericordia altiſſimi,]cooperāte gratia patris,[non commouebitur,]ſed ſtabit obediens uſq; ad mortem crucis.

Inueniatur [ergo ô Chriſte[manus,] & poteſtas [tua,]cum ad iudiciū ueneris puniendo peccata,[omnibus inimicis tuis,]qui tibi credere noluerunt:&[dextera tua,]potentia & maieſtas grauius puniens [inueniat omnes]præuaricatores, [qui te oderunt] pertinaciter,mandata tua non adimplendo.

Pone eos]reprobos,ut ardeant,[ut clibanum ignis,] qui præparatus eſt diabolo & angelis eius, [in tempore uultus]&.iudicij[tui]extremi: [dominus] Chriſtus [in ira]& uindicta[ſua conturbabit] proferens contra [eos]ſententiam damnationis,[& deuorabit eos]æternaliter affligendo [ignis]gehennæ.

Fructum eorum,]quem habuiſſent[de terra] uiuentium,ſi crediidiſſent Chriſto,[perdes,]quia contumaci ſpiritu reſtiterunt:[& ſemen eorum,] quod ſeminauerunt per opera praue uiuendo, ſegregabis[à filiis hominū]& electis tuis qui æterna fruentur beatitudinę.

Quoniam declinauerunt]& detorſerunt[in te]Chriſto[mala.]dicentes, Demonium habes:&[cogitauerūt conſilia] maligna, ut nomen tuum delerent de terra, [quę]tamen[non potuerunt ſtabilire,]quia nō eſt conſilium contra dominum.

Quoniā]auertendo faciem miſericordię,[pones eos deorſum,] deijciendo in infernum :[in reliquijs] &

angelis[tuis]malis, qui à te ſunt derelicti, [pręparabis] & dabis[uultum]& præſentiam[eorum]damnatorum cum dicetur, Ite maledicti in ignem æternum.

Exaltare domine in]maieſtate &[uirtute tua] diuina reſurrectionis & aſcenſionis:[cantabimus]ore, [& pſallemus]opere, atque annũciabimus [uirtutes tuas,] & mirabilia quæ geſſiſti.

¶ Oratio.

Benedic nos domine benedictione dulcedinis, ut laudes tuas fideliter cantemus, atque opere noſtro mã data tua impleamus, & tandem conſequamur longitudinem dierum æternorum in ſalutari tuo, Chriſto domino noſtro, cuius magna eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Sec. *Heb. 22.*

PSALMVS XXI.

In finem]Chriſtum, de cuius paſſione agit hic[Pſalmus]ipſius eſt[Dauid]Prophetæ, [pro ſuſceptione]& reſurrectione Chriſti[matutina,] quæ ualde mane facta eſt.

DEus Deus meus](loquitur Chriſtus homo) [reſpice in me] pendentem in cruce: [quare me dereliquiſti]in manibus Iudæorũ? cæterum ꝙ longè factus ſum[à ſalute mea]corporali, hoc exigebant [uerba] & clamores[delictorum]membrorum[meorũ] poſtulantium ſaluari per mortem meam.

Deus]pater[meus]omnipotens[clamabo]ad te [per diem]circa horam nonam, [& non exaudies] me, ſed ſines crucifigi[&]etiam[nocte]clamabo, Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: cæterum, [&]quod exauditus non ſum, [non reputabitur [ad inſipientiam mihi,] ſed ad ſapientiam, quia per crucem humanũ genus redimere neceſſarium fuit.

Tu autem]Deus patet[in]me[ſancto]filio tuo[habitas,]qui es[laus] in eccleſia & gloria[Iſrael] uidentiũ te per fidem.

In te]Deum patrem [ſperauerunt] antiqui [patres noſtri,&]hęc eſt cõſolatio mea:[ſperauerũt,]inquã,[& liberaſti eos] de neceſſitatibus & tribulationib.eorũ.

Ad te]Deũ[clamauerunt]in tribulationibus,[& ſalui facti ſunt] de ſeruitute Aegypti, & de captiuitate Babylonis:[in te ſperauerunt,]& non in alio,[&]ideo [non ſunt confuſi,]ſed quod promiſiſti,adimpleſti.

Ego autem]Chriſtus, licet ſim maior omnibus, & ſanctus ſanctorum,nihilominus tamen[ſum] in conſpectu Iudæorũ[uermis,]& uilis.[& non homo]reputatus:ſed [opprobriũ]& deriſio[hominum,]Phariſæorum ſcilicet & Scribarum,[& abiectio]communis[plebis]Iudęorum.

Omnes]Iudæi[uidentes me]in paſſione mea[deriſerunt me,]dicẽtes,Aue rex Iudæorum: [locuti ſunt labijs,]me uituperando, &[mouerunt caput] blaſphemando dicentes.

Sperauit]hic Chriſtus [in domino]patre ſuo,[eripiat]iam[eum]de manibus noſtris: & [ſaluum faciat eum,]ut non moriatur,[quoniam] dominus, ut ait, [uult]& diligit[eum.] *Mat.* 27 *d.* *Mar.* 15 *c.*

Quoniam tu es] Deus pater meus, [qui extraxiſti me,]quia ſupra naturam natus [de uentre] uirginali: [ſpes mea] tu es [ab uberibus]quæ ſuxi [matris meæ] uirginis,[in te]Deus meus,[proiectus ſum]ſpe tota ſecundũ humanitatem[ex utero]uirginali procedens.

De uentre matris meæ,] ex quo factus ſum homo, [Deus]pater[meus es tu,]quia de te ante ſecula genitus:[ne]ego[diſceſſeris]ſubtrahendo auxilium [à me] filio tuo unico.

Quoniã tribulatio]& acerbitas paſſionis meæ [proxima eſt,] imminetque corpori meo: [quoniam non eſt]alius[qui adiuuet]eripiendo me de manibus Iudęorum,niſi tu pater meus.

Circundederũt me]populi Iudæorum,tanquã[uitu li multi,]quia ignorato Dei iugo, uagi, & inſolentes ſunt:etiã principes Iudæorũ,ceu[tauri]feroces &[pin gues]craſſitudine malitiæ[obſederunt me,] ne poſſem manus eorum euadere.

Aperuerunt]blaſphemantes[ſuper me] innocentem [os ſuũ,]clamando,Crucifige eũ. [ſicut leo rapiẽs] præ dam,[& rugiens]deuorare eam præ crudelitate.

Sicut aqua]effunditur,ita[effuſus ſum] in ſanguine meo,dum lancea militis perforauit pectus: [& diſper-ſa ſunt]atq; ſeparata à ſuis iũcturis [omnia oſſa mea,] per diſtentionem in cruce.

Factũ eſt cor meũ]horrore naturali terribilis pœnæ imminẽtis[tanquam cera]reſoluta &[liqueſcens] à calore ignis[in medio uentris mei,]atq; in parte ſenſitiua humana.

Aruit]per effuſionẽ ſanguinis [tanq̃ teſta] exiccata [uirtus mea]per flagellationẽ, coronationẽ, & lateris apertionẽ,& oſſa mea oĩa cõturbata ſunt exhauſto ſanguine, [& lingua mea]p̃ defectu humoris[adhæſit] ſua ſiccitate[faucibus meis:&]tandẽ[in puluerẽ]oĩbus are factis mortis corporalis[deduxiſti me]innocentem.

Quoniã circundederũt me]Iudęi,non ut homines, ſed ut[canes multi]rabidi:cõciliũ]ſeniorũ &[malignantiũ]Phariſæorũ[obſedit]falsò[me,]ut morti traderẽt.

Foderũt]clauis ferreis[manus meas]perforando in cruce,[& pedes meos]ligno affigentes:] dinumerauerunt]prę nimia extenſione[omnia oſſa mea.

Mat. 27 *d.* Ipſi uero]Iudæi[conſiderauerunt] miracula multa, [&]tamen[inſpexerunt]ſine compaſſione[me]talia per
Ioã. 19. *d.* ferẽtem:[diuiſerunt ſibi]per quatuor partes [ueſtimenta mea,]unicuiq; militi unam partem, [& ſuper ueſtẽ ac tunicam[meam] inconſutilem [miſerunt ſortem,] cuius foret.

Tu aũt dñe]pater[ne elõgaueris]differendo[auxiliũ tuũ à me,]& reſurrectionẽ,ſed[ad defenſionẽ meã,] ne ſemper blaſphemẽt[cõſpice,]ut protinus reſurregam.

Erue]

Erue] & libera à morte, tanquam [à framea] & gladio occidente, [Deus] pater [animam meam,] quæ propria uoluntate à corpore ſeparata eſt: [& de manu canis] ac poteſtate inferi, qui deuorat animas more canis, [unicam] & ſolã à peccatis immunẽ animã [meã.]

Salua me] domine [ex ore] crudelis [leonis,] atque populi iudaici: [&] eripe [à cornibus] lacerantibus atque indignantibus [unicornium] ſuperbiſsimorum, [humilitatem meam] qui humiliauit me uſq; ad mortẽ.

Narrabo] glorioſum [nomen tuum] atque delectabile, [fratribus] apoſtolis [meis] & diſcipulis: [in medio] congregationis [eccleſiæ] fidelium [laudabo te,] annuncians per apoſtolos meos magnalia tua. *Heb.2.c*

Qui timetis dominum] timore filiali, [laudate eũ] corde & ore: [uniuerſum ſemen] qui eſtis imitatores fidei & operum ipſius [Iacob] patriarchæ ſupplantantis uitia, [glorificate eum] coram omnibus.

Timeat eum] timore ſancto [omne ſemen] ſpirituale [Iſrael,] qui ſunt fideles: [quoniam non ſpreuit] negligendo, [neq; deſpexit] refutando [deprecationem] & orationem [pauperis] Chriſti, qui nos ſua paupertate diuites fecit.

Nec auertit] Deus pater [faciem ſuã à me] repellendo orationem meam: [& cùm clamarem] orãdo [ad eũ] patrem, [exaudiuit,] reſuſcitando [me] à mortuis.

Apud te] Deum patrem [laus mea] erit [in eccleſia,] & cœtu fidelium quæ [magna] eſt, quia per orbem terrarum late diffuſa: [uota mea] quæ ſunt ſacrificiũ corporis & ſanguinis mei in cruce oblatum, [reddam] ut offeratur tibi in memoriam paſsionis meæ [in conſpectu] fidelium [timentium] & adorantium [eum.]

Edent] hoc ſacramentum humiles & pauperes] ſpiritu, & [ſaturabuntur] pinguedine diuinæ gratiæ: [& laudabunt dominum] ſpiritualiter exultantes [qui requirunt eum,] quia ipſe eſt panis qui de cœlo deſcendit: & [uiuent corda eorum,] qui dignè ſumunt, hic uita gratiæ, [&] poſtea [in ſeculum ſeculi] uita gloriæ.

Reminiſcen-

Reminiſcentur]gentes per prædicationem apoſto-lorum Dei ſui,[&]ſic[cōuertentur ad dominum,] qui auerſi fuerant per idololatriam, [uniuerſi fines terræ,] ex quibus collecta eſt eccleſia catholica.

Et adorabunt]eum ſyncera fide[in conſpectu eius] diuino [uniuerſæ]nationes, & [familiæ gentium,] de omni ætate & ſexu.

Quoniam domini]Chriſti iam[eſt regnum]& impe-rium totius eccleſiæ uniuerſalis, quia regnum diaboli cecidit:[& ipſe] Chriſtus qui idē eſt cum patre in dei-tate[dominabitur gentium,] cum ipſe ſit rex regum & dominus dominantium.

Manducauerunt]corpus Chriſti in ſacramento,[& adorauerunt]genua flectentes, [omnes pingues]in di uitiis[terræ,]ſcilicet ſuperbi & mali: [in conſpectu]ta men [eius]Dei, diſcernentis qui ſumunt ad uitam & qui ad mortem,[cadent]inuiſibili caſu per peccata[om nes qui deſcendunt]ab amore Dei[in terram,] & terre-nas concupiſcentias.

Et] econtra [anima mea illi] Deo patri [uiuet] ad eius obſequium & laudem: [& ſemen meum] qui ſunt filii eccleſiæ [ſeruiet ipſi,] omnia referendo ad ipſum.

Annunciabitur]per euangelium[domino] Deo[ge-neratio]Chriſtiana[uentura]& procreanda ex aqua & ſpiritu ſancto : [& annunciabunt cæli]atque apoſtoli cæleſtes[iuſtitiam eius]qui Chriſtus eſt, per quem iuſti ficamur,[populo]Chriſtiano, [qui naſcetur] domino ſpiritualiter ex fide per uerbum prædicationis, [quem fecit dominus]Chriſtus liberum à peccatis.

¶ Oratio.

Deus qui es laus & gloria eccleſiæ catholicæ, pro nobis opprobrium factus in ligno crucis, clauis con-foſſus, lancea perforatus, precamur ut huius non im-memores, ſperantibus in te ſis liberator ab omnibus anguſtiis & miſeriis noſtris. Ne differas auxiliū, quia non

non eſt alius qui adiuuet præter te dominum noſtrũ, cuius nomen benedictum in ſecula. Amen.

PSALMVS XXII.

Secundũ Heb. 23.

Pſalmus]ipſius[Dauid] Prophetæ, in quo agitur de gratia & miſericordia Dei. De paſtore Chriſto & Chriſtianis ouibus.

DOminus]Chriſtus[regit me,]ut paſtor oues ſuas, [& nihil mihi]eo regẽte[deerit,] quod neceſſariũ ſit ad ſalutẽ: quia[in loco paſcuę,]in ſtatu fidei & unitate eccleſiæ, [ibi me collocauit]nutriendum & roborandum.

Super aquam]baptiſmalem[refectionis,] qua reficitur & reformatur in homine ſimilitudo Dei, [educauit me,[ceu puerum fidei nutrimento,& poſt baptiſmum[animam meam,quæ captiua fuerat ſub diabolo [conuertit]ad ſe,eam iuſtam reddendo.

Deduxit]etiam[me]peccatorem[ſuper ſemitas]perfectæ & diuinæ[iuſtitiæ,] & hoc[propter nomen ſuũ] glorificandum, non propter meritum meum.

Nam etſi]ego[ambulauero]ſub tanto duce[in medio umbræ mortis,]& huius mundi periculis,[non] tamen [timebo mala] ſiue occulta ſiue manifeſta, [quoniam tu Deus,[mecum]& per fidem,protector uitæ meæ.

Virga tua]caſtigationis,[& baculus tuus]tribulationis[ipſa me]erudierunt quod ſis memor mei,&[conſolata ſunt,] quia iudicia paternæ dilectionis caſtigas enim omnem filium quem recipis.

Paraſti]domine[in conſpectu meo,]ut ſaturarer eſca cæleſti[menſam]ſanctæ eucharaſtiæ, & hoc[aduerſus eos]dæmones[qui tribulant me]diuerſis tẽtationibus,& impugnam fidem meam.

Impinguaſti]& unxiſti[in oleo] & infuſione ſancti ſpiritus[caput meum]& animam meam: [& calix] benedi-

benedictionis ſanguinis Chriſti, [meus] quia accipio ſed tuus quia das, [inebrians] me amore tuæ diuinitatis, & obliuione uanarum delectationum, [quàm] utique [præclarus] & ſyncerus [eſt,] quia affectationes carnales non miſcentur illo.

Et miſericordia tua] quæ præceſsit ad gratiam conferendam [ſubſequetur me] quaſi cuſtos, ut perſeuerem in bono [omnibus diebus] præſentis [uitæ meæ.]

Et ut] tandem [inhabitem] poſt hunc uitæ curſum [in domo] cœleſti [domini] dei noſtri, [in longitudine & æternitate [dierum.]

¶ Oratio.

Supplicamus domine: ut animas noſtras a uitiis, & diaboli poteſtate ad te conuertere digneris, & ſuper ſemitas iuſtitiæ dirigere, & inter aduerſa corroborare, ut ſic calice benedictionis ſanguinis tui inebrietati, atque eſca cœleſti ſaturati, poſt finem huius uitæ inhabitemus in domo tua cœleſti in æternitate dierum. Amen.

PSALMVS XXIII.

Pſalmus] iſte decantatur a [Dauid] de gloria reſurrectionis Chriſti, quæ facta eſt [in prima Sabbati,] quæ nunc ob reuerentiam dominica dies dicitur.

Sec. Heb. 24.

DOmini] Chriſti, quia eſt rex regum [eſt terra,] quã creauit, [& plenitudo] ſeu multitudo in terra uiuentium etiã eſt ſub [eius] poteſtate · inſuper & [orbis terrarum] in ſuo ambitu, [& uniuerſi] homines [qui habitant in eo] orbe.

1. Cor. 19. f

Quia ipſe] dominus [ſuper maria] ambiẽtia uniuerſam [fundauit] in circuitu [eam] terram, [& ſuper] ac iuxta [flumina] diuerſa, ut in ea poſſent homines uiuere [præparauit] in ordine [eam.]

Quis] erit ille, qui [aſcendet] ſine offenſa [in montẽ] perfectionis iuſtitiæ, qui eſt mons [domini] Dei noſtri?

ſtri? [aut quis] perſeueranter [ſtabit] in fide & bona operatione [in loco ſctõ] eccleſiæ eius, ut ſit de electis.

Innocẽs,] purus in [manibus] & operibus, [& mun do corde] in cogitationibus, [qui non accepit] neque applicauit [in uano] deſiderio rerum caducarum [animam ſuam] imò potius ad legem Dei: [nec iurauit] perperam [in dolo] ac fallacia [proximo ſuo,] ipſum de cipiendo.

Hic] homo [accipiet] æternam [benedictionem à do mino] Deo, dum dicetur: [Venite benedicti, [& miſe ricordiã] totaliter liberãtem ab omni miſeria, [à deo] Chriſto [ſalutari ſuo,] qui ſolus pctã relaxat & ſaluat.

Hæc eſt] enim ſpiritalis [generatio] ſacri baptiſmatis ſonte renãtorum, [quærentium eum] dominum ſaluatorem [quærentium,] inquam, & uidere cupientium [faciem] diuinam [Dei] ipſius Iacob] Patriarchæ.

Attollite] inquiunt Angeli in deſcenſu Chriſti ad inferos, o uos [principes] tenebrarũ, [portas ueſtras] inferni, [& eleuamini] ſurſum de inferno uos [portę] & animæ ſanctorum [æternales, & introibit] cum electis ſuis Chriſtus in regnum ſuum, quia ipſe eſt rex [gloriæ.]

Quis] nam, inquiunt dæmones, [eſt iſte] mirabilis [rex gloriæ] reſpondent Angeli, [dominus] Chriſtus [fortis] qui mortem uicit, [& potens confringere infernalia clauſtra,] dominus quoque [potens in prælio] contra infernalia clauſtra.

Attollite [& reſerate, inquiunt Angeli in aſcenſu domini ad cœlos, o uos [principes] cœli [portas ueſtras,] & aditus cœleſtes, & eleuamini] atque aperiamini uos [portæ æternales,] atque ianuæ ſempiternæ.

Quis] nam, quærunt cæteri angeli, [eſt iſte rex gloriæ?] quibus reſpondetur, [dominus uirtutum,] qui ex uirtute dei uiuit in gloria, [ipſe eſt rex] æternæ [gloriæ?]

¶ Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, rex gloriæ, cui plenitudo

orbis terrarum deſeruit, da quęſumus benedictionem & miſericordiam tuam, ut qui ſacri baptiſmatis lauacro regenerati ſumus, te ſalutare noſtrum mundo cor de quęrentes ablegatis mundi uanitatibus, tandem ad montem ſanctum. in cæleſtibus peruenire ualeamus. Amen.

Secundũ Heb. 25.

PSALMVS XXIIII.

In finem] Chriſtum [Pſalmus] iſte nos dirigens attribuitur [Dauid] uiro iſti, qui in aduerſis nõ murmurat, ſed diuinum implorat auxilium.

AD te] domine contemplandum, guſtandum & amplexandum [leuaui] aſcenſu mentis ſpirituali [animam meam,] qui carnalibus deſideriis præmebatur: [Deus meus] non in mea ęquitate, ſed [in te] & tua bonitate [confido,] & ideo [non erubeſcam,] neque confundar coram te in finali iudicio.

Neque irrideant] ſuis ſuggeſtionibus [me] ſubſannãdo [inimici mei] ſpirituales, uidelicet dæmones: [etenim uniuerſi] fideles, [qui ſuſtinent te,] ſub malorum perſequutione [non confundentur,] neque hic, neque in futuro.

Confundantur,] pereant [omnes] mali, [iniqua] & impia [agentes,] uana laborantes, [ſuperuacue] ſoliciti & infructuoſe.

Vias tuas] rectas iuſtitiæ [domine] Deus [demonſtra mihi] inter deuia huius uitę: [& ſemitas tuas] anguſtas quæ ducunt ad uitam perfectiorem, [edoce me,] ne illas ignorem.

Dirige me,] ut rectè & piè uiuam, [in veritate tua] euangelica, [& doce me] ignorantem ſcientiam ſalutarem, [quia tu es Deus] meus, qui me creaſti & [ſaluator meus] qui me redemiſti, [& te ſuſtinui] expectando miſericordiam, [tota die,] omni uidelicet tempore uitæ meæ.

Reminiſcere

Reminiſcere]non obliuiſcendo [miſerationum tua rum,]quas fidelibus ſemper impendiſti[domine]Deus [& miſericordiarum tuarum,] diuinitus tibi inſitarũ, [quę à ſeculo]& principio mundi[ſunt]atque fuerunt: nunquam enim ſine miſericordia fuiſti.

Delicta]quibus uiam æquitatis dereliqui,[iuuentu tis meæ,]quæ uel inconſulto uel ex fragilitate commi ſi,&[ignorantias meas,]quas neglexi in bono.[ne me mineris,]ad uindictã reſeruando[domine Deus meus.]

Secundum]abyſſalem [miſericordiam tuam,] non ſecundum iram qua dignus ſum[memento mei tu,]re mittendo culpam & dando gratiam, [propter bonitatem tuam,]non propter merita mea[domine]Deus.

Dulcis,] miſericors, [& rectus,]ac iuſtus eſt[dominus:]&[propter hoc,]quia miſericors eſt & iuſtus,[legem]correctionis[dabit]errantibus, &[delinquẽtibus in uia]præſentis uitæ, ut ſecundum eum corrigamur: lex eſt pœnitentibus miſericordia, peccantibus pœna æterna.

Diriget]de uirtute in uirtutem[manſuetos,]patientes, & humiles[in iudicio,]ut bene ſe habeant ad proximum:&[docebit]homines[mittes,]ut obſeruẽt[uias ſuas,]Deum ex toto corde diligendo.

Vniuerſæ uiæ,] quæ in omni opere [domini] ſimul inueniuntur, ſunt[miſericordia,]qua eſt placabilis, [& ueritas,]qua iuſtiſſime diiudicat, & hoc apparet [requi rentibus teſtamentum eius] nouum, [& teſtimonia]at que oracula Prophetarum [eius,] quæ manifeſte hoc teſtantur.

Propter nomen tuum,]quod Ieſus eſt[domine]non propter meritum meum[propiciaberis.]& miſereberis [peccato meo,]ipſum remittendo:[multum eſt enim,] quia in multis offendimus omnes.

Quis eſt homo]rationalis, [qui timet dominum]ti more filiali?[legem]euangeliã[ſtatuit ei]obſeruandam [in uia]Dei,[quam elegit]liberè quilibet Chriſtianus.

Anima eius] ſic timentis Deum, [in bonis]gratiæ quaſi

quaſi in delitijs [demorabitur]in præſenti, [& ſemen] atq; opus[eius,]quod hic iuſte uiuēdo ſeminauit,[hæ reditabit] atque poſſidebit[terram] uiuentium hæreditario iure.

Firmamentum]fidei, ne ſuccumbant tentationibus [eſt dominus]Deus[timentibus eum]in ueritate:[&] etiam eſt[teſtamentum ipſius]promiſſum [ut manifeſtetur illis] in præſenti per fidem, & in futuro per gloriam.

Oculi mei]interiores, ſcilicet intellectus & affectus [ſemper ad dominum]reſpiciunt,de cuius gratia confido:[quoniam ipſe euellet] & liberabit[de laqueo]diaboli[pedes,]& ſenſus[meos,] quibus capiebar in uoluptatibus ſeculi.

Reſpice]domine[in me]pietatis affectu,[& miſerere mei,]dum tempus eſt miſericordiæ:[quia unicus]ſine auxilio[& pauper]ſpiritu[ſum ego] ſeruus tuus.

Tribulationes]& anxietates [cordis mei,]atque calamitates [multiplicatæ ſunt]nimis ex prolongatione huius exilii:[de neceſſitatibus meis]tribulationibus, per quas neceſſe habeo tranſire,[erue me]liberando.

Vide,]& propitius reſpice [humilitatem meam]in cordis contritione,[& laborem meum] corporis in ſatisfactione, [&] iis ſacrificiis placatus [dimitte]indulgendo [uniuerſa delicta mea,] quę per infirmitatem commiſi.

Reſpice]oculis miſericordiæ [inimicos meos]ut cō uertantur,[quoniam multiplicati ſunt]falſi fratres in eccleſia, [& odio iniquo]atque iniuſto[oderunt]perſequentes [me.]

Cuſtodi]ab eorum inſidiis & imitatione[animam meam,] ne pereat,[& erue me]à conſortio & communione, eorum? & tunc[non erubeſcam,]ſi forte inſurgant aduerſum me,[quoniam ſperaui in te,]& nō præſumpſi de me.

Innocentes,]nullis polluti mundanis conuerſationibus,[& recti] corde [adhæſerunt mihi] conſentientes

tes in bonũ,[quia ſuſtinui]& paſſus ſum. Frequentes propter[te]in hoc mundo anguſtias.

Libera]& ſalua ò[Deus] populum tuum [Iſrael,] quem ad uiſionem tuam prædeſtinaſti, [ex omnibus] corporalibus[tribulationibus ſuis]& ſpiritualibus.

¶Oratio.

Protector noſter Deus, in quem confidimus, reminiſcere miſerationum tuarum,& dimitte uniuerſa delicta noſtra, ut manſueti & mites facti, atque à delictis iuuentutis & ignorantiæ exuti, uias uitæ & ueritatis ſectamur, per quem in bonis demoremur, & hæreditate tandem perfruamur æterna, propitiatore domino noſtro Ieſu Chriſto. Amen.

PSALMVS XXV.

Sec. Heb.26

In fine]Chriſtũ [Pſalmus]iſte deſcribitur à[Dauid] Propheta. Eſt uox iuſti orantis iniquorum conſortio ſeparari

IVdica] & diſcerne[me]à peccatoribus condemnãdis [domine]Deus,[quoniam ego]ambulaui[in innocentia]& ſimplicitate[mea,] atque[ingreſſus ſum]uiã iuſtitiæ:[&]propter hoc [in domino ſperans,] & non in me,[non infirmabor]cadendo in peccatum,ſed perſeuerabo in bonum.

Proba me]prius[domine]atque uires meas reſpice, [&]tunc ſi ferre ualeam,[tenta me]emendationis gratia: [vre,] & ſpiritus ſancti calore conſume[renes meos]atque deſideria carualia,[& cor meum] immaculatam cuſtodi.

Quoniam miſericordia tua,]quæ eſt magna nimis, [ante oculos meos]ſemper[eſt,] ipſam iugiter meditando:[& complacui]tibi, ut gratiam conſequerer [in ueritate]& equitate[tua,]

Nō ſedi,]neq; me coniunxi, neque conſenſi[cum]illis, qui[conſilio uanitatis] agunt omnia,qui de terrenis cogitant ſemper,& loquuntur:[& cum]perfidis hæreticis impia &[iniqua gerentibus,] ac ſcripturas deprauantibus [non introibo] eorum doctrinis communicando.

Odiui]ipſam [eccleſiam]& congregationem [malignantium,]atque in malo perſeuerantium : [& cum impiis]hæreticis[non ſedebo,] ne quæſtionibus perfidis commaculer.

Lauabo,]ut mundus ſim ab omni labe peccati,[inter innocentes]& electos Dei, [manuus meas]ſpiritales,ut opera mea ſint munda coram Deo:[& circundabor]toto affectu[altare tuum domine,]ubi immolatur hoſtia ſalutaris, ubi preces funduntur, uota offerūtur, atque mirabilia Dei narrantur.

Vt audiam,]& intus intelligam [uocem] laudis tuæ,]ſcilicet ſacram ſcripturā, in quā laudatur Deus: [& enarrem] atque exponam alijs[uniuerſa] opera,& [mirabilia tua,]quòd pro nobis paſſus es,& reſurrexiſti, & iuſtificas impium.

Domine]Deus, [dilexi]admodum[decorem]& ſanctitatem[domus]atque eccleſiæ[tuæ & locum habitationis,] quæ eſt mens ſanctorum[gloriæ tuæ,]in quibus glorioſe habitas.

Ne perdas]& condemnes [cum impiis] infidelibus [Deus]meus[animam meam,]quæ dilexit decorem domus tuæ.[& cum uiris ſanguinum,]qui carnalitet uiuunt;[uitam meam,]quæ ualde diſſimilis eſt illis.

In quorum manibus]& operibus [iniquitates ſunt & iniuſtitiæ: [dextera eorum]auara[repleta eſt muneribus,] quia quæſtum ęſtimant pietatem.

Ego autem]per ſtudium ſanctæ uitæ[in innocentia mea]& humilitate[ingreſſus ſum]uiam ueritatis & iuſtitiæ : & ideo[redime me]à malis,[& miſerere mei]in periculis huius uitæ.

Pes meus] ſemper[ſtetit] fixus & immobilis [in directo]

recto] itinere mandatorum tuorum, non recedens à rectitudine fidei & iuſtitiæ:[in eccleſijs]& congregatione fidelium [benedicam te domine] de tuis beneficijs in me collatis.

¶Oratio.

Largire domine miſericordiam tuam famulis ſupplicibus, ut iniquorum conſortia fugientes, fidelibus tuis in innocentia pura ſpiritali ſemper charitate iungamur, atque benedicetur & glorificetur nomen tuum domine per ſecula. Amen.

PSALMVS XXVI. *Sec. Heb.* 27.

In finem]conſummationis futuræ iſte [Pſalmus]attribuitur[Dauid,] & cuilibet pœnitenti, & eſt de ijs quę patitur[priuſquam liniretur] Chriſtianus ſecũdò, unctione perfecta in regno ęterno.

DOminus] Deus eſt[illuminatio mea,]docens me cotra tenebras ignorantiæ, [& ſalus mea]tũ animę, tum corporis, [quem]ergo[timebo?]certè nullum, uel inſidiatorem, uel perſecutorem.

Dominus] Deus eſt[protector uitæ meę,] repellendo omnes inſidias inimicorum meorum, [à quo]ergo [trepidabo,]habendo talem protectorem?

Dum appropiant]& accedunt[ſuper me] & contra me[nocentes,]perſequentes me,[vt edant]deuorando [carnes meas]& corpus, animam autem non poſſunt occidere.

Qui tribulant me[perſequendo & tentando[inimici mei]corporales & ſpirituales,[ipſi infirmati]& debilitati[ſunt]in ſemetipſis,[&]uicti[ceciderunt] à poteſtate nocendi.

Si]ergo[conſiſtant]& ueniãt[aduerſum me] ſperantem in te[caſtra]dæmoniorum & impetus uitiorum,

[non timebit] tamen [cor meum] in Deo protectore confirmatum.

Si] etiam [exurgat] fortius [aduerſum me prælium,] inſultus & conflictus inimicorũ: [in hoc] prælio [ego,] cui Deus eſt protector, [ſperabo] uictoriam & remunerationis gloriam.

Vnam] rogationẽ [petii] prę cæteris [à domino] Deo, & [hanc] perſeueranter orando [requiram,] & obtinebo [ut inhabitem in domo] æterna [dñi] in cælis, oĩbus diebus uitæ meæ,] ętернaliter, ubi nõ ſunt dies mortis.

Vt] ibi [uideam] facie ad faciem [uolupratem,] pulchritudinem & bonitatem [domini] Dei noſtri, [& uiſitem] cæleſte [templum eius,] ubi cum ſanctis fruar contemplatione ęterna.

Quoniam [ne tentationum procellæ obruant [abſcõdit me] militantem ſibi [in tabernaculo ſuo] & eccleſia Chriſtiana: [in die malorum] & tempore tentationum [protexit me] ad ſalutem, [in abſcondito tabernaculi ſui,] uidelicet in Chriſto per fidem qui eſt abſconditũ tabernaculi ſpiritualis.

In petra] Chriſto, qui eſt uera petra, nõ tantum protexit, ſed & [exaltauit] de uirtute in uirtutem [me] progrediẽtem & fundatum ſupra petram: [& nunc in præſenti uita [exaltauit caput] & intellectum [meum ſuper] omnes [inimicos meos,] qui ſunt appetitus carnales, ne mei dominentur.

Circumiui] perſcrutando omnia opera tua, & præcipuè opus redemptionis [&] non ingratus [immolaui] offerendo [in tabernaculo eius] & ſancta eccleſia catholica [hoſtiam] laudis, [uociferationis] & iubilationis: [cantabo] ore, [& pſalmum dicam] corde, [domino Deo noſtro.

Exaudi domine] ex tua clementia [uocem] & orationem [meã] tam mentalem, quam uocalem, [qua clamaui] toto corde [ad te] Deũ meũ: & [miſerere mei] in hac uita, [& exaudi me] frequẽti ſupplicatione te rogantẽ.

Tibi,] non hominibus, [dixit] & aperuit [cor] & deſi-

derium,

derium[meum,]præ aliis omnibus,[exquiſiuit te]mẽs facies] & uoluntas [mea:] fac [faciem] & præſentiam [tuam domine]Deus[requiram,]non mundi gloriam, non diuitias,non delitias.

Non auertas]neque abſcondas [faciem tuam,]& lumen gratiæ [me] peccatore:ne declines,]tanquam ex deſpectu [in ira]tua[à ſeruo tuo,]qa pereo niſi adiuues.

Adiutor]& cooperator[meus eſto,]ut perficiam in bono:[ne derelinquas me,]quia ſine te deficio,[neque deſpicias me]peccatorem, quia tu[Deus]meus es, qui me creaſti,&[ſalutaris meus,] qui me redemiſti.

Quoniam pater meus]Adam,[& mater mea]Eua[dereliquerunt me] in originali peccato:[dominus autem Chriſtus[aſſumpſit]& liberauit[me]per crucem.

Legem]& regulam recte uiuendi[pone.] & da[mihi domine] Deus [in uia tua] euangelica,&[dirige me,] ne declinem uel ad dexteram, uel ad ſiniſtram[in ſemita recta]& uia certa æterna,[propter]dæmones[inimicos meos,]qui inſidiantur operibus meis.

Ne tradideris me]peccatorem[in animas]malignorum ſpirituum[tribulantium]& perſequentium [me,] ut aliquando illis conſentiam :[quoniam inſurrexerunt]ſuis falſis calumniis[in me]miſerum [teſtes]falſi &[iniqui,&]tamen[mentita eſt]doloſa[iniquitas ſibi] quia diabolus eſt mendax, & pater eius.

Credo,]& indubitanter confido [uidere]aliquando [bona]illa dulcia, immortalia & ſempiterna [domini Dei, electis promiſſa, & hoc [in terra] beata [uiuentium]æternaliter.

Expecta]patienter[dominum,]qui uerax eſt in promiſſis,&[uiriliter age]de bono in melius proficiendo [& confortetur cor tuum,] ne fatigeris à bonis operibus,[& ſuſtine]patiẽter[dominum]ſi flagellum immittit,quia ipſe uulnerat & medetur.

¶ Oratio.

Domine protector noſter & ſalus noſtra, ne derelin

quas, neque deſpicias nos: Ne contineas in ira gratiã tuam, neque auertas faciem tuam a nobis peccatoribus, ſed exaudi nos, & miſerere nobis, dirigendo nos in uia euangelica, quæ eſt ſemita recta, ut tandem uidere mereamur bona domini in terra uiuentium. Amen.

Sec. Heb. 28.

PSALMVS XXVII.

Pſalmus] iſte eſt [ipſi] mediatori Chriſto domino noſtro decantatus à [Dauid] propheta, Eſt uox Chriſti hominis de paſſione & reſurrectione ſua.

AD te] ex magno cordis affectu [domine] pater [clamabo & orabo [Deus] meus ne ſileas à me,] derelinquendo in paſſione: [ne quando] nec ad horam [taceas à me] in reſurrectione, [&] ſi hoc feceris tunc [aſsimilabor] hominibus [deſcendentibus in lacum] inferni.

Exaudi domine] pater [uocem] internam [deprecationis meæ,] in paſſione mea, [dum oro ad te] pro totius mundi ſalute, [dum extollo manus meas,] in cruce [ad templum ſanctum tuum,] quod eſt eccleſia fidelium, ut per paſſionem meam ſaluetur.

Ne ſimul trahas me] in mortem [cum peccatoribus] cæteris, qui ad inferna deſcendunt, [& cum operantibus iniquitatem] mortalem [ne perdas me,] ut cum ipſis habeam portionem.

Qui] Iudæi, inimici mei [loquuntur] doloſe [pacem] & uerba pacifica [cum] me [proximo ſuo] ſecundum carnem, [malitia autem] & dolus eſt [in cordibus] & cogitatu [eorum.]

Da] condignam [illis] retributionem [ſecundum opera eorum,] quæ mihi intulerunt, flagellantes & occidẽtes [& ſecundum nequitiam] falſam [adinuentionum] & mendaciorum [ipſorum.]

Secundum opera] mala [manuum] & uoluntatum [eorum tribue illis] mercedem: [& redde retributionem eorum]

rum]malorum[ipſis,]quia ſicut mihi mala reddiderũt, retribue ipſis.

Quoniam non intellexerunt] inuiſibilia[opera domini[quod uerbum caro factum eſt, [&]quod maius mirum eſt,[in opera]uiſibilia[manuũ eius,] quæ faciebat, ægros ſanando, mortuos ſuſcitando, non conſiderauerunt,quocirca[deſtrues illos]per Romanos, [& non]amplius[ædificabis eos] liberando à captiuitate,

Benedictus]ſit[dominus,] & laudatus Deus pater eius:[quoniam exaudiuit uocem]& uoluntatem [deprecationis meæ,]quàm oraui.

Dominus]eſt [adiutor meus] in reſurrectione, [& protector meus]in paſſione, [& in ipſo] patre [ſperauit cor meum,]atque humanitas mea, unde & ab illo [adiutus ſum]in reſurrectione.

Et refloruit]in reſurrectione[caro mea,] procedens de tumulo, glorioſa & incorupta:[& ex]libera[uoluntate mea]hilariter[confitebor ei,] & cõfitebuntur mei, in quibus ego ſum.

Dominus]eſt[fortitudo] in pugna contra diabolũ [plebis ſuæ,]quæ in eo confidit:[& protector] æternus [ſaluationum Chriſti ſui eſt,]qui uidelicet per Chriſtũ ſaluati ſunt.

Saluum fac,]& in ſalutem deducas [populum tuũ] Chriſtianum[domine]Deus pater, quem per mortem meam redemi,[& benedic]æternaliter[hæreditati] atq; eccleſiæ[tuæ,]quam mihi adoptaui:[& rege eos]ne deuient à uia iuſtitiæ,[& extolle illos [à terrenis ad cœleſtia[uſque in æternum,]glorificando.

¶Oratio.

Exaudi domine deprecationem noſtram, & protector noſter adeſto propitius,[qui per crucem tuam redemiſti genus humanum, benedicere digneris hæreditati tuæ & dirigere in uia iuſtitiæ, ut tandem ad cœleſtia in ęternum proueh amur. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS XXVIII.

Sec.
Heb. 29 Pſalmus]ipſius[Dauid]Prophetæ[in conſummatione]& perfectione[tabernaculi] atque eccleſiæ catholicæ, ubi monemur offerre ſpirituales hoſtias Deo.

AFferte domino]corda ueſtra ſancta, pura & immaculata, nos qui per regenerationis gratiã[fili Dei] eſtis effecti:afferte]etiam[domino]Deo[filios] acquiſitos per prędicationem[arietum,] hoc eſt apoſtolorũ, qui ceu duces regum, in caulas domini perduxerunt populum fidelem.

Afferte domino]Deo patri[gloriam,] gloriam uerbo, [& honorem]exemplo, ut per opera ueſtra glorificetur & honoretur, [afferte domino]filio[gloriam] & ſanctificationem nomini eius,]quod Ieſus eſt:[adorate dominum]ſpiritum ſanctum, [in atrio ſancto] & eccleſia[eius]qui eſt ſanctificator & inhabitator eccleſiæ ſanctæ ſuæ.

Vox domini]Dei patris, facta eſt [ſuper aquas] Iordanis in baptiſmo Chriſti, [Deus maieſtatis] & excelſæ uirtutis tunc]intonuit, dicens: Hic eſt filius meus dilectus: [dominus] Deus eſt [ſuper aquas multas,] quia credentes in aqua baptizantur & ſpiritu.

Vox]prædicationis[domini]Chriſti, per ſe & ſuos facta eſt[in uirtute]magna:[uox domini] Chriſti facta eſt[in magnificentia]miraculorũ & operum cui non poterant reſiſtere ſapientes huius mundi.

Vox]prædicationis[domini,]per ſe & ſuos [confringentis]altas[cedros,] & humiliantis ſublimes atque ſuperbos:[& confringet dominus] Deus humiliando [cedros Libani]per pœnitentiam, & regum colla iugo fidei ſubmittet

Et comminuet eas,]ſucciſa & confracta in his ſuperbia, [tanquam uitulum]laſciuientem in[Libani] delitijs:[& dilectus]filius patris, Chriſtus factus eſt, [quẽadmodum filius]ſecundum carnem[unicornium,] &

ſuper-

ſuperborum Iudæorum, qui gloriabantur in una lege Moſaica.

Vox Domini] Chriſti, eſt quaſi [intercidentis] & reſecantis [flammam ignis,] & furentem iracundiam perſequutorum [uox domini] tanquam [cōcutientis] & commouentis ad fidem [deſertum] populum gentilē, qui ſine lege, ſine prophetis erant, [&] ſimiliter [commouebit] atque cōuertet ad fidem [dominus deſertum Cades, uidelicet Iudæos qui deſeruerant ſanctum legis, propter traditiones eorum.

Vox] prædicationis [Domini] Chriſti, quaſi [præparantis ceruos,] Apoſtolos & doctores eccleſiæ, agiles ad euangelium annunciandum quibus [& reuelabit] obſcura diuinarum ſcripturarum & [condenſa] myſteria: [& in templo] ſeu eccleſia [eius omnes electi [dicēt gloriam] & laudem Deo, pro donis acceptis.

Dominus] ſuos, in eccleſia quaſi in arcam Noe, quaſi per [diluuium] & fluctus huius ſeculi, [inhabitare facit] illæſos, extra quam nullus ſaluatur: [& ſedebit dominus] Chriſtus [rex] in eccleſia, regens eam, uſquequo deducat ſanctos ſuos [in æternum] gaudium.

Dominus uirtutem] & fortitudinem [populo ſuo,] contra procellas huius ſeculi & turbines tentationū [dabit,] ut ſint cōſtātes: [dominus] Chriſtus [benedicet] electo [populo ſuo] mandata eius obſeruanti [in pace æterna.

¶ Oratio.

Deprecamur ſupplices, ut nos, qui ſumus populus tuus, benedicere & adiuuare digneris, donecque huius ſeculi diluuium fide recta ac conuerſatione ſancta ſic pertranſire, ut ad cœleſtem patriam peruenire ualeamus. Per dominum noſtrum, &c.

PSALMVS XXIX.

Secundū Heb. 30.

Pſalmus] iſte [cantici,] laudis & lætitiæ [in dedicatio-

ne] & aſſumptione [domus,] uidelicet humanitatis Chriſti[Dauid]manu fortis. Vbi Chriſtus homo gratias agit patri pro reſurrectione ſua.

EXaltabo te]glorioſe[domine] pater, manifeſtando nomen tuũ hominibus, [quoniam]de morte in reſurrectione[ſuſcepiſti me]ad dexteram tuam: [nec dectaſti]diutius[inimicos meos]Iudæos[ſuper me,] ut meo iocum darentur interitu.

Domine]pater[Deus meus in paſſione [clamaui ad te,]& exaudiſti, imò[& ſanaſti me] ab omni corruptione carnis, quia in corpore glorioſo me reſurgere feciſti.

Domine]pater[eduxiſti]poſt reſurrectionem [ab inferno animam meam]cum alijs animabus ſanctorum: [ſaluaſti me] & liberaſti à Iudæis [deſcendentibus] ſua ſponte[in lacum]inferni, ubi nulla eſt redemptio.

Pſallite domino] bene operando [ſancti] & electi [eius: & cõfitemini]ore & corde[memoriæ]beneficiorum &[ſanctitatis]nominis[eius,]quia memor noſtri nos ſanctificauit, & à morte redemit.

Quoniam ira]propter peccatum originale[in indignatione eius,] quia propter ſcelus populi percuſsit me: [& uitæ]gratiæ & gloriæ[in uoluntate :] & ex beneplacito[eius,]& gratia haud per merita noſtra.

Ad ueſperum]paſſionis Chriſti[demorabitur fletus] in apoſtolis:[& ad matutinum,] quia dominus reſurrexit, erit[lætitia]& gaudium.

Ego autem]Chriſtus[dixi]deliberando[in abundantia mea]& plenitudine diuinitatis:[non mouebor] à uoluntate Dei patris [in æternum,] ſed ero obediens uſque ad mortem.

Domine in uoluntate tua] & ſecundum beneplacitum tuũ,[præſtitiſti decori meo]atque humanitati[uirtutem]miracula faciendi.

Auertiſti]quodammodo[faciem]& deitatem [tuam à me,quando paſsioni expoſuiſti, [& factus ſum] in

ſen-

ſenſualitate carnis meæ[conturbatus,] quia cœpi pauere,& tedere,& mœſtus eſſe.

Ad te domine]pater[clamabo]in cruce,petens auxilium,[& ad Deum meum] pro redemptione generis humani[deprecabor,]ut fiat uoluntas tua.

Quæ utilitas]foret generi humano [in ſanguine meo]& effuſione eius in cruce,[dũ deſcendo] per mortem[in corruptionem,]ſi tertio die non reſurgo?

Nunquid,]certè non,[confitebitur tibi] in laudem puluis,& caro redacta in puluerem,[aut annuntiabit] mundo[ueritatem tuam?] quam apoſtoli per reſurrectionem prædicauerunt.

Audiuit]me deprecantẽ[dominus]pater, [& miſertus eſt mei]ne uiderem corruptionem,imò ut reſurgerem:[dominus]Deus pater [factus eſt adiutor meus,] quia non dedit ſanctum ſuum uidere corruptionem.

Conuertiſti planctum meum,] dum triſtis fuit anima mea uſq; ad mortem,[in gaudium mihi,] quia de reſurrectione gaudere feciſti:[conciditi ſaccum] & corpus[meum]in paſſione,[& circundediſti me]ſtola immortalitatis cum ſumma[lætitia.]

Vt cantet tibi]& laudet te eccleſia catholica,quæ eſt [gloria mea,&]hoc ideo,quia ſemel paſſus,[non compungar]amplius,neque moriar, mors enim mihi ultrà nõ dominabitur:ergo[domine Deus]pater [meus confitebor tibi]per me & meos,& decantando[in æternum]laudes maieſtatis tuæ.

¶Oratio.

Exaudi domine nos ſuppliciter deprecantes, ſalua, ſana nos & libera nos, conuertendo in gaudium planctum noſtrum, remiſſa molæ facinorum, atque nos myſterio reſurrectionis tuæ lætificatos attollere digneris in cœlum,pro quibus dignatus es deſcendere ad infernum. Cui cum patre & ſpiritu ſancto eſt honor & gloria ſeculorum ſecula.Amen.

PSALMVS XXX.

Secūdū

Heb.3 1. In finem]atque in Chriſtum dirigitur hic[Pſalmus] qui eſt[ipſi Dauid]Prophetæ[extaſis] ſeu mentis exceſſus. Vox eſt Chriſti ab abſumpta humanitate.

IN te]protectore meo[domine]pater[ſperaui,]& ergo [non confundar]inſultatoribus Iudæorum[in æternum:]imò[in iuſtitia tua]ſicut promiſiſti [libera me,] ne detinear morte, ſed reſurgam.

Inclina ad me]humilem & infirmum[aurem tuam, me exaudiendo:[accelera]feſtinanter,[ut eruas me] de ſepulchro, tertia die reſuſcitando.

Eſto mihi]in auxilium undique,& [in Deum protectorem]tantum, quantum decet eſſe Deum, [& in domum refugij,]ut in te ſim tutus,[ut ſaluum] à Iudæis [me facias]reſuſcitando.

[Quoniam fortitudo mea] ad tolerandas paſſiones , [& refugium meum] ad eas euadendas [es tu[mihi,& non alius:[& propter nomen tuum] manifeſtandum hominibus [deduces me] de pœna, ad gloriam;[& enutries me]augendo corpus meum quod eſt eccleſia.

Educes me]per reſurrectionem,[de laqueo hoc]mortis,[quem]ipſi Iudæi occultis inſidijs [abſconderunt] & machinati[mihi]ſunt:[quoniam tu es]unicus [protector meus,]nulla ergo poteſt aduerſitas prǫualere.

Lu.23.f In manus tuas]potentiæ & miſericordiæ [commendo ſpiritum meum, vt potentia protegat, & miſericordia ſaluet:[redemiſti me]ab impijs [domine Deus veritatis,]implens quod promittis.

Odiſti]& reprobaſti omnes [obſeruantes] & amantes[uanitates]mūdi, ut diuitias, honores, delicias, ſperantes[ſuperuacuè]in illis atque infructuosè.

Ego autem]nō ſublimitate aliqua, ſed [in domino] Deo patre[ſperaui:]& ideo[exultabo]corpore, [& lætabor[ſpiritu in miſericordia tua,]quæ non fallit.

Quoniam

Quoniam reſpexiſti,]& miſertus es mei propter[humilitatem meam,]qua uſq; ad mortem me exinaniui, [ſaluaſti]etiam[de neceſſitatibus]& peccatis, à quibus homo ſe ſaluaré nequit, [animam meam [immunem ſeruando.

Nec concluſiſti me,]inquit eccleſia, [in]poteſtate & [manibus inimici[uiſibilis,aut inuiſibilis: ſed [ſtatuiſti[atque firmaſti[in loco]charitatis [ſpatioſo] ac lato, quæ eſt in dilectione Dei ac proximi,[pedes]& affectus [meos,]in uia ſcilicet mandatorum tuorum.

Miſerere mei domine,]& neceſſe eſt,quoniam tribulor põdere malorum præſentium & futurorum imminentium,adeo q] conturbatus] & commotus [eſt in ira]magna oculus meus,]& interior ratio,ét [aïa mea] ſeu affectus ſenſualis,[& uẽter meus]naturalis carnis.

Quoniam defecit]omnino [in dolore,] ait eccleſia, [uita mea,]quia non poſſum emendáre malos,nec eos ſegregare à ſanctis,[& anni mei,] quandiu hic milito ſunt[in gemitibus,]anguſtijs & ſupplicijs diuerſis.

Infirmata eſt]& debilitata[in paupertate] & defectu bonorum[uirtus mea.] quia plures ſunt peccatores & pauci ſancti,[& oſſa mea]in compagine ſua[conturbata ſunt]atq; debilitata, propter iniquitates fidelium.

Super omnes inimicos meos] gentiles & Iudæos[factus ſum opprobrium,] in deriſum [uicinis meis,]qa mali Chriſtiani peruerſe uiuendo blaſphemant nomé meum[ualde,&]propter hoc ſum[timor,]quia uerentur ad fidem uenire,[notis meis,] qui aliquam notitiam de me habuerunt.

Qui]inquit Chriſtus,[uidebant me]in cruce poſitũ [foras,]non intelligendo deitaté,[fugerunt à me,] æſtimãtes ſpem ſuam morte mea finitam:& ideo [obliuioni datus ſum,] non reſurrecturus,[tanquam mortuus à corde]& memoria eorum.

Factus ſum]in æſtimatione Iudæorum[tanquã uas] perforatum,[perditum,]& ad nullos uſus utile,& hoc ideo:[quoniam audiui,]& patienter ſuſtinui[uituperationem]

tionem]& blaſphemiam[multorum] Iudæorum[commoranti um]atque aſſiſtentium tempore paſſionis,[in circuitu]crucis.

In eo]conſilio,[dum]principes ſacerdotum & ſenio res populi[conuenirent ſimul,]in unam prauam uolũ tatem[aduerſum me] innocentem: [accipere]& tollere [animam]atque uitam[meam conſiliati ſunt,ut me do lo tenerent & occiderent.

Ego autem]inter hæc opprobria[in te ſperaui,]quo nihil ſecurius[domine]pater:]dixi,[Deus meus es tu,] & non alius:[in manibus tuis]& poteſtate tua ſunt[ſo tes]& diſpoſitiones tam uitæ quam mortis[meæ.]

Eripe me]domine[de manu]& poteſtate[inimicorũ meorum,]Iudæorum,[& à perſequentibus]falſis fratri bus [me] in membris meis.

Illuſtra[diuinam[faciem tuam]gratiæ[ſuper]me[ſer uum tuum]ſecundum humanitatem,{ſaluum me fac] ab his malis[in miſericordia tua]diuina: [domine]pa ter, ut[non confundar]à perfidis Iudæis,[quoniam in uocaui te,]qui potens es me exaudire.

Erubeſcant impij] Iudæi, Chriſtum crucifigentes, & deducantur] cum dæmonibus[in infernum, [quia non credũt reſurrectionem:[muta fiant,]pœnitus eorum[labia]garrula &[doloſa] dũ non timent iudiciũ.

Quæ]labia[loquuntur]blaſphemiam [aduerſus iu ſtum]Chriſtum,&[iniquitatem in ſuperbia] cordis [& in abuſione]oris quo crucifixum irriſerunt.

Quàm magna]&.ineſtimabilis [multitudo]amoris, gloriæ,&[dulcedinis tuæ]in futura beatitudine[domi ne[diſpoſita eſt electis ? [quam] incomprehenſibilem dulcedinem[abſcondiſti,] & ſeruaſti in futura beatitudine[timentibus te,]ut ſolis illis reddas tempore opportuno.

Perfeciſti]hanc dulcedinẽ[eis]electis tuis in gloria futura,[qui ſperant in te] perſeueranter, & hoc ages [in conſpectu[& præſentia[filiorum hominum] in finali iudicio,dicendo: Venite benedicti.

Ab-

Abſcondes]in æterna beatitudine[eos,] ne uideantur ab impijs,[in abſcondito faciei tuæ] diuinæ qua per fruentur iuſti,[à conturbatione hominum,] cum nulla humana malitia eos ualebit perturbare.

Proteges]domine[eos]electos[in tabernaculo tuo,] atque in eccleſia catholica militante,proteges inquam [a contradictione &] ſtrepitu [linguarum]ſchiſmatum & hæreſum, quæ contradicunt ueritati Chriſtianæ doctrinæ.

Benedictus dominus]Deus pater meus: [quoniam mirificauit]pro hominum ſalute[miſericordiã ſuam,] qua dilexit genus humanum[mihi,] ut per me genus humanum redimeret[in ciuitate]Ieruſalem[munita,] ubi in medio terræ operatus eſt ſalutem.

Ego autem,]cùm in me Iudæi ſæuirent,[dixi in exceſſu]& ſtupore[mentis meæ,] quàm uilis reputatus? quia[proiectus ſum]in hoc paſsionis tempore[à facie] & memoria[oculorũ tuorũ,]tanquã derelictus à te.

Ideo]ne ſemper proiectus reputarer,[exaudiſti]tandem[uocem]ualidã [orationis meæ] quando in cruce dixi: Pater, quare me dereliquiſti? [dum clamarem ad te,]merui exaudiri reſurrectionis meæ gloria.

Diligite]ex totis uiribus[dominum] Chriſtum[omnes ſancti] & electi [eius,] quia tradidit ſemetipſum pro nobis, [quoniam]in iudicio extremo [ueritatem] uitæ, doctrinæ & iuſtitię noſtræ [requiret dominus Chriſtus, iuſtus iudex,[& retribuet]condignam pœnã [abundanter]& ſeuerè[facientibus ſuperbiam, [quæ eſt contemptus Dei & radix omnium malorum.

Viriliter[& conſtantiſſimè [agite] perſeuerando in bonis operibus,[& confortetur cor ueſtrum]ne à recto propoſito carnis imbecillitate ſeducamini [omnes qui ſperatis in domino]ſpe certa, quæ eſt expectatio futurę beatitudinis, ex meritis & gratia proueniens.

¶Oratio.

In manus tuas commendamus animas noſtras domine,

mine, qui ſperamus in te: libera nos, & auxiliare nobis, qui es protector noſter, & domus refugii, ne confundamur in æternum. Fac nos ſpem noſtram in te figere, ut ualeamus ad illam dulcedinem peruenire, quã in cœleſti patria electis præparaſti, & abſcondiſti peccatoribus. Per Chriſtum dominum noſtrum.

Sec. Heb 32

PSALMVS XXXI.

Intellectus]& inſtrutio ut peccata noſtra recognoſcamus ipſius[Dauid]Prophetæ & cuiuſlibet pœnitentis. Exhortatio ad exultandum in Deo.

BEati] ſunt illi in ſpe & gratia, [quorum remiſſæ
Ro.4.a. ſunt iniquitates]quantum ad culpam, [& quorũ tecta,]abolita & deleta[ſunt] hic per pœnitentiã[peccata,]ne in iudicio reuelentur ad pœnam.

Beatus vir] ac ſummè fœlix eſt, [cui non imputauit]ſiue ad culpam, ſiue ad pœnam [dominus] Deus [peccatum]ſuum, [nec eſt in ſpiritu]mentis [eius dolus,]quia uerè pœnitet mente & ſe accuſat ore.

Quoniam tacui]confeſſionem peccati, [inueterauerunt]in malum[oſſa mea,] & interiora robora animæ meæ: [dum clamarem tota die]cõtinuè peccatum defendendo, aut de iuſtitia & meritis præſumendo.

Quoniam die ac nocte]in aſſidua tribulatione [grauata eſt]mole malorum[ſuper me manus] & poteſtas [tua,]ultrix ſcelerum: & ideo[conuerſus ſum]aſsiduitate flagelorum [in ærumna mea,] & conſideratione propriæ miſeriæ [dum configitur] ſuo remorſu aculeato[ſpina,]& ſtimulus in conſcientia peccatrice.

Delictum meum]omiſsionis [cognitum tibi feci] per ueram confeſsionem: [& iniuſtitiam atque iniquitatem[meam]commiſsionis [non abſcondi] à te, imo detexi & patefeci.

Dixi]firmiter proponẽdo, quòd[confitebor] & corde & ore[aduerſum me,]accuſando meipſum, [iniuſti

tiam

tiam meam]atque impietatem[domino]Deo meo·[& tu]per gratiam[remiſiſti]clementer[impietatem] & culpam[peccati mei]confeſſi.

Pro hac]remiſſione & uenia obtinenda, [orabit] emundandus[ad te]Deum[omnis ſanctus,] quia nullus eſt ſine peccato,[in tempore]hoc [opportuno] gratiæ & uitæ præſentis.

Veruntamen]illi, qui ſunt fluctuantes [in diluuio aquarum multarum] atque uoluptatum carnalium, [ad eum]Deũ[non approximabunt]ſaluandi, ſed elongabuntur.

Tu]ſolus[es refugium meum]unicum[à tribulatione]tentationum,uitiorum & diaboli. [quæ circundedit]& impugnat[me]in iſto diluuio: [exultatio mea] per ſpem & conſolationem[erue]atque libera[me] captiuum fereque ſubmerſum, [à circundantibus]& inſidiantibus[me,]dæmonibus & peccatis.

Intellectum]ſapientiæ[tibi dabo,]inquit dominus, ut te cognoſcas & me, &[inſtruam te] armis iuſtitiæ, ad proſequendum bonum & fugiendum malum [in uia hac]pœnitentiæ,[qua gradieris] & peregrinaberis ſine errore, [firmabo ſuper te] pœnitentem [oculos meos]gratiæ & miſericordiæ.

Nolite fieri]irrationales, [ſicut equus] indomitus &]effrenus,[& mulus]piger & ſtolidus in [quibus nõ eſt,]ratio aut [intellectus,] ad refrenandum appetitus ſenſuales.

In chamo]capiſtro, & freno[tribulationũ arq; flagellorum[maxillas eorum] ſuperbas [conſtringe] ac reprime,qui de ſuis uiribus & meritis ſe iactant, [qui] certè[non approximant]humiliando[ad te,] ſed elongantur ſuperbiendo.

Multa]ſunt[flagella]ſiue in præſenti, ſiue in futuro [peccatoris]pœnitentiam recuſantis & obſtinati:[ſperantem autem in domino] ſpe certa & debita, [miſericordia,]ne ſit locus diabolo [circundabit] undiq; protegens,& liberabit.

Lætamini]mentis ſuauitate[in domino] non in uobis.[& exultate]animi feruore[iuſti,] non meritis ueſtris,ſed gratia Dei iuſtificati:[& gloriamini] teſtimonio conſcientiæ puræ [omnes recti corde,] habentes uoluntatem conformen uoluntati diuinæ.

¶Oratio.

Quæſumus domine,intellectum ſapientiæ nobis tribuere digneris, atq; inſtruere armis iuſtitiæ in uia hac peregrinationis noſtræ, figendo oculos gratiæ & miſericordiæ ſuper nos pœnitentes, qui confitemur iniuſtitias noſtras, ut obiectis per ueniam peccatis, nec imputatis ultra delictis, ſic iuſtificati mereamur ſanctorum exultationis eſſe participes. Per Chriſtum dominum noſtrum.

PSALMVS XXXII.

Sec. Heb. 33.

In finem]Chriſtum[Pſalmus]ipſius[Dauid,] quippe Chriſtus eſt finis noſter ad quem tendimus. Exhortantur fideles laudare Deum.

EXultate]uos[iuſti,]non in rebus ſeculi, non in uobis,ſed[in domino:]quia[rectos]corde, qui conformant ſe uoluntati diuinæ, [decet collaudatio,] quæ Deo accepta eſt.

Confitemini domino]confeſſione laudis[in cithara]& operibus actiuæ uitæ:[& in pſalterio decē chordarum] per obſeruantiam decem præceptorum [pſallite illi,]tangite pſalterium,& implete legem.

Cantate ei]in ſpiritu[canticum nouum,] exuendo ueterem hominem,& induendo nouum:[bene pſallite ei in ſpiritu, uita,& gaudio,atque [in uociferatione.] nouo cordis affectu.

Quia rectum]in ſe[eſt uerbum domini,rectè docēs, iubens,prædicans,& promittēs:[& omnia opera eius] conſi-

conſiſtunt[in fide]ſeu fidelitate: nihil enim promittit quod non reddat.

Diligit]dominus[miſericordiam,]dum ſuſtinet peccatores,& patienter expectat,[& iudicium,] quo in futuro retribuet unicuique ſecundum merita ſua,[miſericordia domini plena eſt terra : quia ubique terrarum à domino conceſſa eſt pœnitentibus remiſſio peccatorum.

Verbo]enim[domini,]& ſapientia Dei patris,[cœli] & apoſtoli[firmati]& ſolidati[ſunt,]in fide, in uerbo, exemplo & dono:[&]poſtea[ſpiritu oris,]& filij[eius,] qui eſt os patris,[omnis uirtus]in doctrina & miraculis[eorum]roborata eſt.

Congregans]in unum locum,[ſicut in utre] concludens[aquas maris,] & ſeculi tribulationes, quæ prius ſæuiebant apertè fluctibus perſequentiũ, ſed nunc intra terminos occultè clauduntur : [ponens]atque recõdens[in theſauris]abſconditis[abyſſos,] imperſcrutabilia atque mirabilia ſoli Deo cognita ſunt.

Timeat dominum]timore filiali, omnis habitans in [terra] hac peregrinationis : [ab eo autem] domino [commoueantur,] & ad pœnitentiam conuertantur [omnes]peccatores[inhabitantes orbem]terræ.

Quoniam ipſe]dominus[dixit,]& uoluit : [&] eius imperio [facta]atque formata[ſunt]omnia: [ipſe mandauit]uerbo ſuo,[& creata ſunt]omnia ex nihilo. *Iudith. 16.d*

Dominus diſſipat,]ne effectum habeant, [conſilia] contra ſe & ſuos,[gentium,]qui conabantur deſtruere eccleſiam:[reprobat autem uanas[cogitationes populorum] qui machinantur delere nomen Chriſtianum,[&]etiam[reprobat]ſuperba [conſilia principiũ] atq; tyrannorum huius ſeculi.

Conſilium autem domini]de noſtra uocatione, iuſtificatione & glorificatione [in æternum manet] ſtabile, ac fixum:&[cogitationes,]diſpoſitiones [cordis] & ſapientiæ [eius] ante mundi conſtitutionem permanent [in generatione & generationem ,] quia

quod diſpoſuit Deus., mumtari non poteſt ab hominibus.

Beata]ergo[gens,cuius eſt dominus] per ueram fidē [Deus eius]in debito cultu, [populus quē elegit,] per prędeſtinationem,in poſſeſſionem perpetuam, tanquā in hæreditatem ſibi]electi enim ſunt hæreditas Dei, [& Deus hæreditas ipſorum.

De cęlo,]excelſo ſuo habitaculo[reſpexit dominus] oculis miſericordiæ, [uidit]per ſuam gratiam[omnes filios hominum,]ut omnibus miſereatur.

De præparato]& diſpoſito ad ſalutē mundi[habitaculo ſuo] aſſumptæ humanitatis, in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis, [reſpexit]miſericorditer[ſuper omnes]homines,[qui habitant terram,]quos elegit ex mera ſua gratia.

Qui finxit]& formauit [ſigillatim]& ſeparatim[corda]& animos[eorum]hominum:[qui intelligit]cogitationes, dicta,facta,&[omnia opera]tam bona quam mala[eorum.]

Non ſaluatur rex] aliquis [per multam uirtutem] ſui exercitus, niſi aſſiſtat ſibi diuinum auxilium, [& gigas]quantumcunque fortis [non ſaluabitur,] neque liberabitur[in multitudine]& potentia[uirtutis ſuæ,] & uirium ſui corporis.

Fallax]etiam eſt[equus]ferox[ad ſalutem,]quia ſępe fallit ſeſſorem ſuum.[in abūdantia autem]fortitudinis &[uirtutis ſuę]ſeſſor[non ſaluabitur,]imo ſępius colliditur in terram à Deo ergo omnis ſalus.

Ecce] ut nos protegat, ſunt[oculi domini]& reſpectu miſericordię ſuæ[ſuper metuentes eum,]& non de ſe prȩſumentes,[&]etiā[in eis]humilibus[qui ſperāt,] nō in uirtutibus ſuis aut meritis, ſed[ſuper miſericordia]& gratia[eius.]

Vt]tandem[eruat à morte]& damnatione perpetua [animas eorum,]dans eis uitam ęternam,[& alat]hic interim[eos,]pane cęleſti, & uerbo ſpirituali[in fame], quia eſurient iuſtitiam, ſed ſaturabuntur.

Anima noſtra]interim [ſuſtinet dominum,]& patiens eſt in domino, expectando eius beneplacitum, [quoniam] ipſe[adiutor]ad faciendum bona, [& protector noſter eſt]contra malum.

Quia in eo,] non in nobis,[lætabitur] perfecte[cor noſtrum,]cum pro operibus præmia ſuſcipiemus,[&] interim [in nomine] Ieſu [ſancto]filio[eius]ſaluatore noſtro[ſperabimus,] haud in meritis noſtris.

Fiat]& ueniat[miſericordia tua] inebilis[domine] Deus [ſuper nos] peccatores, [quemadmodum ſperauimus] haud in iuſtitia noſtra, ſed[in te] & tua gratia.

❡ Oratio.

Domine Deus noſter, cuius miſericordia plena eſt terra, qui dixiſti, & facta ſunt, qui mandaſti & creata ſunt. reſpice nos peccatores oculis gratiæ de cæleſti tuo habitaculo, ut omnibus miſerearis. Paſce nos pane cæleſti, ut ſaturemur uerbo tuo, q hic fameſcimus, in uia peregrinationis noſtræ, quemadmodum ſperamus in te Ieſu Chriſto domino noſtro.

PSALMVS XXXIIII.

Dauid,]hoc eſt Chriſtus, & in eo Chriſtianus cecinit hunc pſalmum,[cum mutauit]in cœna nouiſſima [uultum ſuum,]& uetus ſacrificium & hoc[coram Abimelech]& Iudæis,[&]Chriſtus[dimiſit eum]populum Iudaicum [abiit] ad gentes. Eſt gratiarum actio à multis tribulationibus. 2.Reg. 21.d.

BEnedicam dominum]corde, ore,& opere[in omni tempore] tam aduerſitatis quam proſperitatis [ſemper laus,] gloria, & honor[eius]erit[in ore meo,] nec tacebo unquam.

In domino]à quo eſt omne bonũ, [laudabitur,] nõ

in ſapientia mundi aut ſublimitate uerborum [anima mea:]qui enim gloriatur, in domino glorietur:[audiant]hoc[manſueti,]mites & benigni , [& lætentur] me ſocium ſpiritualis gratiæ.

Magnificate]laudando & prædicando [dominum] eſſe magnum[mecum]reſonando: [& exaltemus] per poteſtatem & bonitatem[nomen eius,] quod Ieſus eſt [in idipſum,] in unitate & concordia, ut ſit nobis cor unum, & anima una.

Exquiſiui]ex toto corde[dominum]orationibus ſedulis,[& exaudiuit me,]dando bona,quæ ab eo poſtulaui: [& ex oĩbus tribulationibus,]anguſtijs[meis,]& tentationibus[eripuit,]& liberauit[me.]

Accedite ad eum]fide & opere, [& illuminamini]ab eo, qui eſt uera lux : [& facies ueſtræ] in orationibus ſuis[nõ cõfundentur,] quia non patiemini repulſam.

Iſte pauper]ſpiritu[clamauit]orando deuotè,[& dominus] Deus [exaudiuit eum] humiliter deprecantẽ: [& ex omnibus]huius mundi[tribulationibus eius]& anguſtijs ſaluauit eum]tranſeuntem ad ſe.

Immitet]ſe occultè[angelus domini]Dei [in circuitu]pro defenſionem[timentium eum]de cordis purita te:[& eripiet eos]ab omni impugnatione dæmonũ.

Guſtate]per ſpiritualem guſtum animæ, [& uidete] atque intelligite[quoniam ſuauis] palato cordis [eſt dominus] Deus:qui peccata dimittit , & uitam confert ęternam:[beatus]eſt[uir]ille[qui ſperat in eo] domino,qui eſt omne bonum.

Timete dominum,] ne nimia ſecuritate decipiamini, [omnes ſancti]qui firmi ſtatis in [eius] promiſsis: [quoniam non eſt inopia]ſpiritualium bonorum [timentibus eum]in ueritate.

Diuites]huius ſeculi[eguerunt præ auaritia,]& eſurierunt,] ea quę non habent concupiſcendo : [inquirentes autem dominum toto corde]non minuentur, imò abundabunt[omni bono, [tũ ſpirituali ad ſalutẽ, tum corporali ad neceſsitatem.

Venite

Venite filii]per deſiderium diſciplinæ, [audite me] diligenter:[timorem domini,]qui eſt initium ſapientiæ[docebo uos,[quo nihil utilius.

Quis eſt homo]mortalis,[qui uult]habere[uitam] æternam,& [diligit dies uidere bonos] atque æternos in futura beatitudine? 1.Pe.3.b

Prohibe[ac tempera [linguam]& loquelam]tuam à malo]contentionis,detractionis, murmurationis : [& labia tua] contra proximum, [ne loquantur dolum] adulationis,mendacij,deceptionis.

Diuerte a malo,] quod diaboli inſtinctu prouenit. [& fac bonum,]quod eſt Dei gratia procedit:[inquire] cum magno deſiderio[pacem]in Deum & in conſcientia,[& perſequere]perſeueranter[eam]ut comprehendas.

Oculi domini] & aſpectus diuinę pietatis ſemper ſunt[ſuper iuſtos] & dilectos : [& aures eius] paratę ſunt[in preces eorum]exaudiendas. Ecc.15.d Heb.4.c.

Vultus autem] iræ & indignationis[domini] Dei [ſuper facientes mala,]ad puniendum eos:[ut perdat] & deſtruat[dę terra] uiuentium[memoriam eorum,] adeo ut nec mentio, nec interceſſio fiat pro eis.

Clamauerunt iuſti] deuotè orando, [& dominus exaudiuit eos]promouendo in bonis:[& ex omnibus tribulationibus]atque anguſtijs[eorum]protegendo, [liberauit eos]a malis ſpiritualibus.

Iuxta eſt dominus]ſuo diuino auxilio[ijs qui tribulato]& contrito ſunt corde, eos adiuuando:[& humiles ſpiritu]ac corde[ſaluabit,]quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.

Multę]ſunt[tribulationes]hominum [iuſtorum] a diabolo & inuidis hominibus:]& de his omnibus[uitæ præſentis anguſtijs[liberabit eos dominus,]quando abſterget omnem maculam ab oculis eorum.

Cuſtodit]& obſeruat[dominus]Deus [omnia oſſa eorum]electorũ, quæ ſunt animæ uirtutes, in quibus robur mentis:&[unum ex his, qualiſcunque immi-

neat tentatio, [non conteretur,] neque deperibit ex toto.

Mors peccatorum]decedentium in mortali delicto [peſsima]eſt, quia in gehenna perpetuo torquebũtur: [& qui oderũt]in animo[iuſtum]hominẽ,[delinquẽt,] cum odium fraternum eſt occaſio multorum malorũ.

Redimet dominus]precio mortis ſuæ [animas ſeruorum ſuorum]prædeſtinatorum; [& non delinquẽt] finaliter in mortem,[omnes qui ſperant] ſpe formata charitate[in eo,]in quo eſt remiſsio peccatorum.

¶Oratio.

Illuminemur quæſumus nos lumine gratiæ tuæ, ut hic guſtemus & intelligamus, quàm ſuauis ſis domine in miſericordia tua ſperantibus in te. Et emitte angelum tuum in circuitu noſtro, cuius præſidio muniti, ab omni impugnatione dæmonum, & morte peccatorum peſſima liberemur. Per dominum.

Sec. Heb. 35

PSALMVS XXXIIII.

Pſalmus]iſte attribuitur[ipſi Dauid,]hoc eſt Chriſto manu forti, qui uicit mundum, mortem & diabolum. Loquitur Chriſtus in perſona ſua & membrorum.

IVdica domine]iudicio condemnationis Iudęos[nocentes mę,]reddendo eis ſecundum opera eorum: [expugna]atque deuince[impugnantes me]iniuſtè.

Apprehende]tua[arma]diuina ad arcendum inimicos,[& ſcutum]ad protegendum:[& exurge]atque ſuccurre[in adiutoriũ mihi]cum uires meę nõ ſuppetunt.

Effunde frameam,]& euagina gladium iræ tuæ in Iudæos,[& cõclude]multitudine hoſtiũ[aduerſus eos,] ut intereant]qui perſequuntur me,]quoniam tu es ſalus mea:[dic animæ meæ] per reuelationem interiorẽ,

[ſalus

[ſalus tua ego ſum,]ut neminem pręter te requiram in anguſtiis.

Confundantur]Iudæi,& facta ſua erubeſcant, [&] tandem[reuereantur]emendati[quærētes]perdere[animam]& uitam[meam.]

Auertantur]à Deo uel ſint[retrorſum,]non ualentes perficere quòd intendunt,[& confundantur]in prauis actibus ſuis, [cogitantes]& machinantes[mihi mala,] tam Iudæi,quàm hæretici,quàm Gentiles.

Fiant]ipſi[tanquam puluis]leuiſsimus,qui diſpergitur[ante faciem uenti]ut facilè uincantur ab hoſtibus:[& angelus domini]malos ſit[coarctans]& affligens ſemper[eos,]atque dominetur eis.

Fiat uia]& uita[illorum]impiorum,[tenebræ,] per ignorantiam & cæcitatem cordis,[& lubricum]ut facilè labātur in uitia:[& angelus domini]malus,ſit cū[perſequēs]& tentās[eos,]ut eius impulſu facilè capiātur.

Quoniā gratis,] ſine cauſa, cū nihil mali feciſſem, [abſconderūt mihi]Iudæi latēter inſidias, ſed hoc fuit in[interitum laquei ſui,] quia per hoc laquearunt ſeſe in mortem:[ſuperuacuè,]inutiliter & ſine cauſa[exprobrauerunt,]& contumelioſe accuſauerunt ut tollerent [animam]& uitam[meam]corporalem.

Veniat illi] populo Iudaico [laqueus] captiuitatis per Romanos,[quē ignorat]futurū eſſe,[& captio,]ac fraus,[quam abſcondit]mihi inſidioſè,[apprehendat eum]ſubitò & improuiſo:[& in laqueum]mortis [cadat]dictus populus,[in ipſum,]inquam,laqueū,quem mihi moliebantur.

Anima autem mea]à malis liberata [exultabit in domino] gratias agendo : [& delectabitur] iubilatione iucunda[ſuper]Chriſto[ſalutari] filio[ſuo,] per quem ſaluati ſumus.

Omnia]interiora[oſſa mea,]& robora[animę meæ,] quæ[ſunt conſtantia mentis & ſanctæ uoluntates, [dicens,]loquentur & prædicabūt,[Domine]Deus,[quis ſimilis tui?]certè nullus.

Eripiens

Eripiens] tu es domine[inopem] populum Chriſtianum[de manu]& poteſtate[fortiorũ eius,] immundorum uidelicet ſpirituum , qui naturalitet fortiores ſunt homines:inſuper [egenum] ſapientia populum [& pauperem]uirtutibus liberaſti[à] poteſtatibus tenebrarum[diripientibus eum,]& hoc per crucem tuam.

Surgentes]principes Iudęorum &[teſtes iniqui] inducti ab eis,[quæ ignorabam,]ut mentiri & blaſphemare,[interrogabant me] ad extorquendum aliquod uerbum reprehenſione dignum.

Retribuebant]Iudæi[mihi]Chriſto [mala pro bonis:]attuli eis uitam, ipſi me condemnauerunt morti:etiam[ſterilitatem]retribuebant[animæ meæ,]contumelias, uulnera, & mortem.

Ego autem,]quando in me ſæuirent,& [cum mihi moleſti eſſent] clamantes , Crucifige:tunc non uindicabam eus,ſed[induebar cilicio,]& abſcondebar ſecundum diuinitatem ſub humana carne.

Humiliabam]& affligebam[in ieiunio] Iudæorum [animam meam,] qui eſuriebam & ſitiebam ſalutem eorum:[& oratio mea]pro crucifixoribus emiſſa , ex quo ſuſcipere non merentur,[in ſinu meo] & ſecreto cordis , unde exierat, [conuertetur] & remeabit , fruſtra enim pro eis orabam.

Quaſi]ad[proximum]meũ[& quaſi] ad fratrem noſtrum]carnalem[ſic complacebam,] morem gerebam illis,docendo, prędicando inſtruendo uiam uitæ & ueritatis:&[quaſi]pater[lugens]filium, [& contriſtatus]de errore eius [ſic humiliabar] compatiendo eis, & affligebar de perditione eorum.

Et]tamen Iudæi[aduerſum me]innocentem[lætati ſunt]in maleuola & impia eorum uoluntate, [& conuenerunt]in unum conſilium:[congregata] & multiplicata[ſunt ſuper me]innocentem[flagella]atque tormenta,]& ignoraui]cauſam,unde meruiſſem.

Diſſipati]& attoniti[ſunt]uiſis miraculis in paſſione,[nec]tamẽ [cõpuncti]de ſua iniquitate ad pœnitentiam,

tiam, [tentauerunt me,] ſi filius Dei es, deſcende de cruce,[ſubſannauerunt,]deridentes[me ſubſannatione]hac, Vah qui deſtruis templum Dei: [frenduerunt ſuper me,]ex crudelitatis magnitudine,[dentib. ſuis,] beſtiali ferocitate.

Domine]pater, [quãdo reſpicies] illorum iniquitates, & meam innocentiam? [reſtitue] tertia die [animã meam]corpori,[à malignitate eorum] liberatam, [& erue]atque libera[à leonibus]Iudæis propter fortitudinem malitiæ eorum[unicam]carnem [meam,] quæ ſola concepta fuit ſine peccato.

Confitebor tibi,]& laudabo te domine pater[in eccleſia]Chriſtianorum[magna,] ex omni gente collecta,atque per orbem diffuſa, [in populo] Chriſtiano [graui,]maturo ac modeſto,firmiter præcepta tua cuſtodientis[laudabo te]glorificando.

Non ſupergaudeant]Iudæi[mihi,] nomen meum delendo,[qui aduerſantur mihi iniquè,]& perſequuntur iniuſtè,[qui oderunt me gratis,]ſine cauſa,[& annuunt oculis,]alios concitantes ad deriſionem. *Ioã.15. d*

Quoniam mihi quidem,]licet doloſè,tamen[pacificè loquebantur,]dicentes: magiſter, ſimus quia uerax es:[&]tamen [in iracundia terræ] amittendæ [loquentes,]ne perderent locum & gentem, [dolos cogitabant,]quomodo me caperent in ſermone.

Et dilatauerunt]in paſſione [ſuper me] innocẽtem [os ſuum]blaſphemantes, atque[dixerunt]deridentes: [euge,]gaudentes,[euge,] bene actum de nobis, quia [uiderunt]iam[oculi noſtri,]quod deſiderauimus, ut ſcilicet cum latronibus in cruce penderet.

Vidiſti]& cognouiſti[domine]meam innocentiã & illorum nequitiam,& ideo[ne ſileas,] ſed profer ſententiam:[domine]pater, [ne diſcedas] in paſsione [à me,]& ab humanitate mea,quæ ſubiacet paſsioni.

Exurge]domine in adiutorium meum, [& intende iudicio meo,] quo iudicatus ſum ad crucem : [Deus] pater [meus & dominus meus,] reſpice [in cauſam

meam,]

meam,]quia patior pro hominibus, & non pro peccatis meis.

Iudica me]ſecundum cauſam meam,& [ſecundum iuſtitiam tuam,] quæ non condemnat innocentem, [domine Deus]pater[meus:& non ſupergaudeant]ne que inſultent[mihi]Iudæi,quaſi uictores.

Non dicant,]neque arrogent[in cordibus] & cogitationibus[ſuis]maleuolis,[euge euge,] bene bene eſt [animæ noſtræ,]fecimus quod uoluimus:[nec dicant] iactātes,[deuorabimus eum,] & extinguemus nomen eius.

Erubeſcant]de peccatis ſuis,[& reuereantur] omnes [ſimul]pœnas æternas,[qui gratulantur] & exultant de[malis meis,]de afflictione & tribulatione mea.

Induantur]pudore &[confuſione, &]ſimul[reuerentia,] erubeſcāt ex timore omnes,[qui maligna loquuntur,]uel detrahendo,uel iactando[ſuper me[innocētē.

Exultent]corpore.[& lætentur]ſpiritu,[qui uolunt iuſtitiam meam]imitari quæ fuit in me:[& dicant ſemper]& uſque in finem ſeculi, [magnificetur dominus] pater in nobis,hoc,inquam,dicant hi [qui uolunt] & diligunt[pacem]Chriſti [ſerui] patris [eius,] qui ſua morte pacem poſuit inter Deum & hominem.

Et lingua mea]atque apoſtolorum meorum [meditabitur]atque prædicabit[iuſtitiam tuam,]annuncian do euangelium gentibus,& [tota die] præſentis uitæ decantabit[laudem tuam]in eccleſia catholica.

¶Oratio.

Præſto ſit tuū diuinum auxilium in perſecutione impugnantium nos, quoniam unica ſalus noſtra tu es,quis.n.ſimilis tibi?quocirca anima noſtra delectabitur ſemper, & exultabit in ſalutari noſtro Ieſu Chriſto,qui humiliauit ſemetipſum uſque ad mortem crucis,delens chirographum peccati. Protecti ergo ſecuto inxepugnabilis iuſtitiæ tuæ mereamur cum diligen tibus

tibus te lætitia & exultatione æterna perfuudi. Per eundem dominum noſtrum.

Secundũ Heb. 36

PSALMVS XXXV.

Pſalmus] tendens [in finem] Chriſtum attribuitur [ſeruo] iuſto [domini,] qui eſt [Dauid]. Eſt de malitia impiorum, & benignitate Dei, atque gloria iuſtorum.

Dixit] in corde ſuo [iniuſtus,] & decreuit apud ſe, [ut delinquat] libere peccando, obduratum [in ſemetipſo,] cor habens, ſed [non eſt timor Dei,] quod eſt frenum peccati, [ante oculos] mentis [eius.]

Quoniam] timore Dei poſthabito [doloſe egit,] legem contemnens, [in conſpectu eius] qui uidet omnia [ut inueniatur iniquitas,] & reputetur [eius] peccatũ [ad odium,] ut Deus iniquitatem iudicet, & non dimittat, ſed imputet.

Verba oris eius] iniuſti ſunt [iniquitas] in Deum, [& dolus] in proximũ: [noluit] peccator [intelligere,] imo contempſit dicta ſalutaria, [ut bene ageret,] licet poſſet ſi bona uoluntas accederet.

Iniquitatem] longa deliberatione [meditatus eſt,] & errorem [in cubili ſuo] atque in ſecreto cordis ſui: [aſtitit] & cõſenſit [omni niæ non bonæ,] & in omni genere peccati, [malitiam autem non odiuit,] ſed dilexit in malis gaudendo & delectando.

Domine] Deus [in cælo] eſt [miſericordia] & benificẽtia [tua] diuina, quæ ubique ſentitur, [& ueritas tua] promiſſionum eſt [uſque ad nubes,] ubique, & ſemper.

Iuſtitia tua] eſt altiſsima, [ſicut] ſunt [montes Dei,] ab impiis incomprehenſibilis: [iudicia tua,] quod horum miſereris, & hos excæcas, ſunt [abyſſus multa,] profunda & inſcrutabilia.

Homines] iuſtos ac rationales, [& iumenta,] brutos homines & carnales [ſaluabis domine,] dum, tamẽ pœnituerint: [quẽadmodũ] mirabiliter [multiplicaſti] in omnibus [miſericordiã tuã] ineffabilem [Deus] noſter.

Filij

Filij autem hominum] propriis uiribus ad omne bonum deſtituti, [in tegmine]& umbra[alarum tuarum]expanſarum in cruce[ſperabunt,]cum nulla alia ſit ſalus,niſi in cruce domini.

Inebriabuntur] atque ſaturabuntur[ab ubertate] ſpiritus ſancti,& pinguedine[domus tuæ,]quia omnibus bonis replebis eos:[&]de[torrente]atque abundantia[uoluptatis tuæ]diuinæ [potabis eos]infruitione æterna,qui iam ſitiunt iuſtitiam.

Quoniam apud te]domine Deus, [eſt] indeficiens [fons uitæ,]initium omnium bonorum,& origo uirtutum:[& in lumine,]Chriſto filio[tuo,]qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum,[uidebimus]& intelligemus[lumen]totius trinitatis.

Prætende,] longe lateque diffunde domine Deus, [miſericordiam tuam,]in remiſſione peccatorum[ſciẽtibus]& cognoſcentibus[te]per fidem,atque confitentibus indiuiduam trinitatem: [& iuſtitiam tuam]in uitæ rectitudine tribue[his qui recto ſunt corde,]dirigẽtes ſe ad uoluntatem Dei.

Non ueniat,]aut ſubrepat [mihi pes, & affectus[ſuperbiæ,] quo de me præſumam:[& manus]ſeu impulſio[peccatoris]mala ſuadentis,[non moueat me]à bono propoſito, & à fide aut ſtatu gratiæ.

Ibi]enim in affectu ſuperbiæ [ceciderunt]à gratia diuina omnes [qui operantur iniquitatem,] quoniam Dei iuſſa contemnunt: [expulſi]ergo[ſunt] & damnati à Deo,[nec]potuerunt ſtare] uel reſurgere, quia non cognoſcunt errorem.

¶ Oratio.

Deus, fons uitæ & origo omnium bonorum,multiplica ſuper nos miſericordiam tuã ut inebriati ubertate gratiarum tuarum,omnem iniquitatem, dolum, ſuperbiam abdicantes nos, ſacroſancti nominis tui cognitione illuminatos, regno tuo nos dignos efficias, in

in fruitione æternitatis. Per Chriſtum dominum noſtrum. Amen.

PSALMVS XXXVI.

Sec. Heb. 37.

Pſalmus] iſte eſt [ipſi] homini impio à [Dauid] Propheta decantatus. Inſinuatur ſtatus & cōditio bonorum & malorum in præſenti & futuro.

NOli æmulari,] inuidere, & indignari [in malignātibus,] nec te male habeat improborum fortuna [neque zelaueris] aut dilexeris [faciētes iniquitatem,] tales enim nec imitandi, nec amandi ſunt.

Quoniam tanquam fœnum,] quod hodie floret & cras marceſsit, [uelociter areſcent] in gloria & proſperitate malorum ; [& quemadmodum olera herbarum uirida ſed uilia [cito decident] in carnali eorū gloria.

Spera in domino,] quod eſt initium ſalutis, [& fac bonitatem,] quia fides ſine operibus mortua eſt, [& inhabita terram] permanendo in unitate eccleſię, [& paſceris] uſque ad ſaturitatem & ſuauitatem [in diuitiis] ſpiritualibus [eius,] quarū theſaurus eſt ipſe Chriſtus.

Delectare] non in rebus tranſitoriis, ſed [in domino qui ſit dulcedo mentis tuæ, [& dabit tibi petitiones] non carnis, ſed [cordis tui,] quas ſpiritus rationalis petit, quæ ſunt bona gratiæ & uirtutis.

Reuela] & patefac [domino] Deo [uiam tuam] peregrinationis per confeſſionem, [& ſpera in eo,] & non in alio, [& ipſe] ſine dubio [faciet] illud quod deſideras.

Et educet] in publicum, [quaſi lumen] aliis in exemplum uirtutis, [iuſtitiam tuam,] atque opera iuſtitiæ tuæ, [& in iudicium tuum,] quo elegis ſequi Chriſtū [tanquam meridiem] in pleno ſplendore manifeſtabit in extremo iudicio: interim [ſubditus eſto domino pręceptis eius obediēdo, [& ora eū] piè & perſeuerāter.

Noli æmulari,] neq; inuidia commoueri [in eo] homine

mine[qui proſperatur]& floret[in uia ſua]peruerſa, [& in homine] malo [faciente] atque perpetrante [iniuſtitias,] ille proſperatur in uia ſua, & tu laboras in uia Dei.

Deſine ab ira]ne ſubito iraſcaris proſperitate malorum, [& derelinque furorem,]noli ob hoc contra Deũ malignari:ſubinde[noli æmulari]aut indignari in tantum,[ut] ipſe[maligneris]atque afficiaris reprobus.

Quoniam qui malignantur,]& nequiter agunt, eſto iam floreã: in delitiis, [exterminabuntur[tamen in fu turo extra terminos uiuentium:[ſuſtinentes autem]& patienter expectantes[dominum] Deum,[ipſi hæreditabunt terram]uiuentium, & patriam cæleſtem.

Et adhuc]reſtat[puſillum]temporis, [& non erit peccator,]pro quo iraſceris:[& quæres locum] atque fœlicitatem[eius, & non inuenies,]quia euanuit.

Matt.5.4. Manſueti autem]& mites, qui iugum domini patiẽter portant, & aduerſa mundi æquanimiter tolerant, [hæreditabũt]cæleſtem[terram]uiuentium, [& delectabuntur]atque gaudebunt[in multitudine]ſupernæ[pacis,]futuri ſeculi, quæ eſt requies perfecta.

Obſeruabit]occultis inſidiis[peccator,] ut circumueniat[iuſtum,]dolẽs de bono uirtutis eius, [& ſtudebit] præ furore[ſuper eum]iuſtum, [dentibus ſuis] detractionis & nequitiæ.

Dominus autem irridebit,] atque dignum opprobrio[eum]iudicabit,[quoniam proſpicit,] & procul aſpicit,[quod ueniet]poſt puſillum temporis[dies]perditionis[eius,]& dies ultionis irę ſuæ.

Gladium]perſecutionis[euaginauerunt,]atque nudauerunt[peccatores]aduerſus ſanctos, [intenderunt] inſidiando[arcum ſuum]in dolo.

Vt deciperent]dolis[pauperem,]& humilem ſpiritu [& inopem,]qui nec opem habet ab alio,[ut trucidẽt] atque interficiant [rectos corde,]conſtantes & firmos in fide.

Gladius eorum,[quo aliis nocere conantur, [intret in

in corda] & animas[ipſorum] ad damnationem ut ſimili perſecutione moriantur:[& arcus,]dolus[eorum confringatur,]& inſidię,ne iuſto noceant.

Melius eſt] & ſufficientius, [modicum] temporale [iuſto] homini,qui tendit ad bona ſpiritualia, [ſuper diuitias peccatorũ multas.]quia auaro tam deeſt quod habet, quàm quod non habet.

Quoniam brachia,] poteſtas, diuitiæ, robur [peccatorum,]in quibus confidebant,[conterentur,]minuētur, & confringentur: [confirmat autem,] ne à bono uirtutis moueantur, [iuſtos] tam in proſperis quàm aduerſis [dominus] Deus.

Nouit] & approbat[dominus] in uita p̄ſenti [dies immaculatorum,] conuerſationem,& uitam iuſtorũ: [& hæreditas eorum,]qui ſine macula ſunt [in æternũ erit,]& in uita æterna durabit.

Non confundentur] neque priuabuntur ſpe ſua iuſti[in tempore malo,]quod erit dies iudicii, [& in diebus famis,]quibus;damnati eſurient per carentiam boni iuſti [ſaturabuntur per adeptionem ſummi boni: [quia peccatores peribunt.]

Inimici uerò domini] qui ſunt amici huius, [mox ut honorificati fuerint] gloria & reuerentia, [& exaltati]dignitatibus & potentia: [deficiẽtes] quotidie de malo in peius, [quemadmodum fumus] cuius nullũ tandem inuenitur ueſtigium, [deficient] tandem perpetuò.

Mutuabitur] & ſuſcipiet [peccator] diuerſa Dei beneficia, [& non ſoluet,] Deo gratias agendo, & mandata eius implendo: [iuſtus autem] de bonis à Deo acceptis [miſeretur] affectu compatiendo, [& retribuet] largiendo eleemoſynas.

Quia benedicentes,]& gratias agentes ei Deo[hæreditabunt] in præmium[terram]uiuentium, [maledicẽtes autem ei,] quales ſunt peccatores, blaſphemi, & Dei legibus inobedientes, [diſperibunt] à iuſtorum beatitudine in æternam perditionem.

Apud dominum]Deum[greſſus hominis]iuſti [diri gentur,[ut non declinet à rectitudine iuſtitiæ: [& uiã eius[ad meritum æternæ uitæ ordinando [uolet]& approbabit dominus.

Cum ceciderit]in peccatum propter carnis infirmitatem,quia ſepties in die cadit iuſtus,[non]tamen[collidetur]neque frangetur, gratiã Dei irrecuperabiliter amittendo:[quia dominus] Deus[ſupponit]adiuuando [manum ſuam] miſericordiæ, reducendo eum per pœnitentiam ad gratiam.

Ecc.2.c. Iunior fui]per ætatem, [etenim] iam [ſenui] in diebus:[& non uidi]unquam[iuſtum] hominem [derelictum]à Deo [nec ſemen]& progeniem [eius] uidi unquam[quærens panem,]& neceſſaria bona.

Tota die]atque omni tempore uitæ ſuæ[miſeretur] iuſtus,admonendo errantem , [& commodat] pauperibus diſpenſando eleemoſynas:[& ſemel illius ,] quod ſeminat ut metat,[in benedictione erit,] quia cũ exultatione ueniet,portans manipulos ſuos.

Declina à malo,]& diuerte à peccato, [& fac bonũ] opus exercendo te uirtutibus,[& inhabita in terra uiuentium ſeculi] æternaliter.

Quia dominus]Deus[amat iudiciũ,]iuſtitiam,& æquitatem,[&]ideo[non derelinquet] electos [ſanctos ſuos,]qui eius uoluntatem impleuerunt: ſed[in æternum] in uita beata [conſeruabuntur] in corpore & anima.

Iniuſti]pœna æterna[punientur]in inferno, [& ſemen atque opus illorum [impiorum] hominum tranſibit,ut umbra,&[peribit]in nihilum.

Iuſti autem homines hæreditabunt,]atque poſſidebunt[terram]uiuentium,ubi nullus moritur: [& inhabitabunt]atque dominabuntur [in ſeculum ſeculi] ſine fine, [ſuper eam] tanquam domini & poſſeſſores.

Eſa. 51. c. Os]ipſius[iuſti]hominis meditabitur,] & prædicabit[ſapientiam,]quæ eſt de Deo & æternis : [& lingua

eius]

eius]cum diſcretione[loquetur iudicium]ueritatis,diſcernens quæ tenenda ſunt,& quæ fugienda.

Lex Dei eius]'& obſeruatio præceptorum erit ſemper[in corde ipſius,]per iugem meditationẽ: [&] ideo [non ſupplantabuntur]à diabolo uel peccato [greſſus eius,]quibus nititur ad Deum peruenire.

Conſiderat] callidè[peccator,]ut circumueniat [iuſtum,]ad decipiendum,[&] etiam per inuidiam [quærit]opportunitatem[mortificare eum,]vel corporaliter uel ſpiritualiter.

Dominus autem] Deus[non derelinquet eum]totaliter[in manibus]& poteſtate[eius]impij [nec damnabit eum]iuſtum in futuro iudicio [cùm iudicabitur,] ſed ſententia[illi]dabitur pro eo.

Expecta]patienter[dominum,]qui te iudicabit & renunciabit,[& cuſtodi uias eius,] obſeruando mandata:[& exaltabit te,]de lachrymarum ualle,[ut hæreditate]& firma poſſeſſione[capias terram]ſupernæ patriæ: & hoc,[cum perierint] atq; iudicati fuerint[peccatores,]tunc[uidebis] premia iuſtorũ & pœnas impiorũ.

Vidi impiũ] prę alijs [ſuperexaltatum] potentia & honoribus ſeculi, [& eleuatum] ſuperbia, [ſicut cedros,arbores[Libani] montis altiſsimas.

Et tranſiui] per aliquod tempus expectans, & ecce non erat,]qui ſic intumuerat:[quæſiui eum] in gloria ſua uana, [& non eſt inuentus] neque ſplendor pompę, dignitatis, ſuperbiæ, aut etiam[locus] proſperitatis [eius.]

Cuſtodi innocentiam] uitæ quo ad deum, [& uide æquitatem,] iuſtè cum proximo agendo : [quoniam] hæc bona opera [ſunt reliquiæ,] quæ poſt hanc uitam relinquuntur[homini pacifico,] ut poſt mortem præmientur in fœlicitate æterna.

Iniuſti aũt]cũ ſuis operibus[diſperibũt,]atq; æterna dãnatione delebũtur,[ſimul]etiã cũ eis[reliquię impiorũ quæ ſunt honor,diuitiæ, fama]interibũt,] qm̃ poſt mortẽ falſa eorum laus, & fragilis gloria diſſoluitur.

Salus antẽ] mentis & corporis ipſorum[iuſtorum] hominum,eſt[à Domino]Deo:qui etiam[&]eſt[protector eorum,]ſi quid impugnat[in tempoꝛe tribulationis[& tentationis neſuperentur.

Et] in colluctatione tentationum [adiuuabit eos dominus,]cooperando ne fatigentur, [& liberabit eos]ſi ceciderint in peccatum, [& eruet eos]per ueram pœnitentiam,[à peccatoribus,]quia non erunt de numero obſtinatorum,[&]tandem[ſaluabit eos,] ad uitam æternam perducendo:[quia ſperauerunt firmiter [in eo,]ſalus cunctis ſperantibus in domino.

¶ Oratio.

Omnipotens Deus,ſalus,protectio, & liberatio noſtra,concede petitiones cordis noſtri, qui delectamur & ſperamus in te domine: dirige greſſus noſtros in bonum,& cum ceciderimus in peccatum,porrige dexteram cadentibus cum auxilio gratiæ & miſericordię tuæ,ne collidamur in interitum, ne confundamur in tempore malo,ne diſpereamus cum impiis, ſed hæreditatem iuſtorum in terra uiuentium ſortiamur. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Secundū PSALMVS XXXVII.
Heb, 38

Pſalmus]iſte eſt [Dauid,] & cuiuſlibet pœnitentis] in rememoratione]atque recordatione [ſabbati] & requiei æternitatis,quem habere deſiderat, ſed peccatorum cõſcius perdere reformidat. Vox eſt pœnitentis. Crucis quoque myſterium inſinuatur.

DOmine] precor [ne in furore tuo [excandeſcenti arguas me] cum reprobis damnando, [neque in ira]atque indignatione[tua]caſtiges &[corripias me,] purgatorij pœna cruciando.

Quoniam] in hac uita [ſagittæ tuæ uindicatiuæ, quæ ſunt pœnalitates animæ & corporis, [infixę ſunt mihi]

mihi]in uulnus,poſtquã peccaui, [& confirmaſti] diù & in multis [ſuper me]peccatorem [manum tuam] & potentiam uindictæ.

Non eſt ſanitas]neque requies[in carne mea] mortali.[à faciæ]& inſtantia[iræ]& uindictæ[:tuæ] etiam[nõ eſt pax]in interioribus.[oſsibus meis] & uiribus animę meæ.[à facie & reminiſcentia [peccatorum meorum,]atq; inſtantia ſuggeſtionum malarum.

Quoniam iniquitates meæ]regnantes in mortali corpore,[ſupergreſſæ ſunt]ſuo numero[caput] & intellectum[meum,[quod in ſeruitutem redigunt,[& ſicut onus graue,] ob multitudinem & magnitudinem earum,[grauatæ ſunt,] ut ad bona erigere mentem nequeam,[ſuper me]peccatore.

Putruerunt]plagæ peccatorum in delitijs ſuis, [& corruptæ ſunt]tabe malorum operum[cicatrices meę] in liuoribus peruerſis,[à facie]& aſpectu [inſipientiæ] atque ignorantiæ meæ:]quia neglexi ut rem uilem.

Miſer,]quia ſeruus peccati [factus ſum] in afflictionibus animæ & corporis ; [& curuatus ſum] in conſcientia,peccatorum mole[uſque in finem]humiliatus ad pœnitentiam:[tota die] huius uitæ [contriſtatus] propter ſindereſim[ingrediebar,]timẽs pęnas futuras.

Quoniam lumbi mei]carnalium delectationũ [impleti ſunt,]& fatigati fomite concupiſcentiæ, [illuſionibus]uanis libidinũ incentiuis:[&]ergo[nõ eſt ſanitas]neque requies[in carne mea,] quæ ſemper aduerſus ſpiritum concupiſcit.

Afflictus ſum]corpore,[& humiliatus ſum] mente [nimis,]cũ undiq; ſit calamitas:[rugiebã]amarò flendo,[à gemitu]& contritione[cordis mei,]petens cum luctu remiſſionem.

Domine ante]& coram[te] eſt [omne deſideriũ meũ: &]quia plus es,[gemitus meus]pro peccatis,[à te;]qui noſti ſecreta cordium,[non eſt abſcõditus,] tibi enim non occultantur.occulta.

Cor meũ,]quia tranquillitatem conſcientię amiſit,

[conturbatum eſt]ſuis paſsionibus,& inde dolor,[dereliquit me]robur ac priſtina[uirtus mea,]inde pauor: [& lumen]ob paſsionum turbulentiam [oculorũ meorum]mentalium etiam deſeruit me, inde error, [& ipſum]uerum lumen,qui Chriſtus eſt,[non eſt mecum] quia in tenebris decidi peccatorum.

Amici mei,]uox eſt Chriſti[& proximi mei,] Iudæi, [aduerſum me]cum gladiis & fuſtibus [appropinquauerunt,]conſilijs[&]dolis, [ſteterunt] perſeueranter contra me,ut occiderent.

Et qui]ante paſſionem[iuxta me erant,]apoſtoli,[de longe ſteterunt,]qui relicto me fugerunt: [& uim faciebant]Iudæi,trahẽtes ad principes ſacerdotum, [qui quęrebant]tollere[animam]& uitam[meam.]

Et qui]ſcrutantes[inquirebant]falſa,&[mala]crimina,qua apponerent[mihi]nõ inuenientes,[locuti ſunt uanitates,]fingendo teſtimonia falſa, [& dolos] fraudesque[tota die meditabantur, ut me morti traderẽt.

Ego autem]ferendo improperia,[tanquam ſurdus,] nihil reſpondens[non audiebam:& fui [ſicut mutus,] conticeſcens, [non aperiens ad exprobrationes [os ſuum.]

Et factus ſum,] dum me conſpuerent illuderentq;, [ſicut homo]obiecta[non audiens]conuitia, [&] quaſi [non habens in ore ſuo] innocenti [redargutiones,] quibus eorum blaſphemijs reſpondere poſſem.

Quoniam] ſuſtinendo crucem[in te domine ſperaui,]ut me ſuſcites,[tu exaudies me,]quia obediens fui uſque ad mortem [domine [pater [Deus meus.]

Quia dixi]in oratione, te deprecando,[nequando] inſultẽt &[ſupergaudeant mihi]conuiciatores[inimici mei:& dum commouentur] atque labaſcunt diſcipuli,qui ſunt[pedes mei,]tunc[ſuper me]irridẽdo]magna]improperia[loquuti ſunt,]ſi filius Dei es, deſcende de cruce.

Quoniã ego,]non recuſans crucifigi,[in flagella]ſuſtinenda & tormenta[paratus ſum]uolenti animo:] &

dolor

dolor meus]crucis:[in conſpectu meo] quia innocens patior,[eſt ſemper]pro eis.

Quoniam]& ergo ego pœnitẽs,[iniqu itatem meã] accuſando,[annuntiabo]in confeſſione, [& cogitabo] ſolicitus ac ſedulò[pro peccato meo,] operibus ſatisfa ciendo.

Inimici autem mei]proſperantur,[uiuunt,] fruuntur mundo, [& confirmati ſunt]in malitia, ſecurè pec cantes[ſuper me]ob eorũ proſperitatem: [& multipli cati ſunt]numero,[qui oderunt me]ſine cauſa,ſed [iniquè,]ſed ſola peruerſitate.

Qui retribuunt]ex ingratitudine [mala pro bonis,] quod peſſimorum eſt, [detrahebant mihi] ex inuidia, [quoniam ſequebar]conſcientiæ[bonitatem,]deteſtan do uitia.

Ne derelinquas me] in tentatione & tribulatione [domine]auctor ſalutis meę,&[Deus meus]quem ado ro:[ne diſceſſeris]penitus[à me,]ſubtrahendo gratiam tuam.

Intende,]quia graues ſunt pugnæ carnis [in adiuto rium meum,]ut in bonis perſeuerem[domine Deus,] auctor, dator, & promiſſor [ſalutis] & redemptionis [meæ]æternæ.

¶Oratio.

Domine ne in furore tuo excãdeſcenti arguas nos,] cum reprobis in æternum damnando. Cognoſcimus culpam,precamur ueniam, reminiſcentia peccatorum nos affligit, cor conturbatum eſt , non eſt ſanitas in carne noſtra, ne derelinquas nos dñe deus nr̃, ne ſubtrahas gratiam tuam à nobis , ſed intende in adiutorium noſtrum author ſalutis noſtrę Ieſu Chriſte,qui es benedictus in ſecula ſeculorum.

PSALMVS XXXVIII.

In finem]nos dirigens & Chriſtum [pro Idithun] *Ide. Heb.39.*

& pro tranſiliente mundum per contemptum & caſtigatione carnis[canticũ]quod attribuitur[ipſi Dauid,] docens mundana, & cœleſtia anhelare.

DIxi]firmiter,& propoſui in corde, [cuſtodiã uias] & actiones[meas]tali diligentia: [ut]etiam [non delinquam]peccando[in lingua mea]detrahendo, iurando,uel mentiendo.

Poſui cuſtodiam]& cautelam[ori meo ,] ſilentium obſeruans:[cum conſiſteret] hæreticus , calumnioſus [peccator,]uel reprobus[aduerſum me,] mihi inſidiando,uel quęrens calumnien s elicere.

Obmutuí]uolens uitare contentionem, [& humiliatus]& afflictus[ſum]apud impios,adeò ut[& ſilui à bonis enuntiandis,unde ueritatẽ ſubticui : [& dolor meus]ppea]renouatus eſt]de indiſcreta taciturnitate.

Concaluit]& ſuccenſum eſt[cor meum]ex dilectione Dei,& proximi,[intra me,]in interiori homine:[& in meditatione]atque deliberatione[mea] de his habita[exardeſcet ignis,] & feruor dilectionis per zelum, ut arguam inſenſatos.

Locutus ſum]Deo meo[in lingua mea,] toto corde & ore,eum deprecando: [notum] atque manifeſtum [fac mihi,] ut ſemper in memoria habeam[domine] Deus[finem]& exitum[meum]in mortali corpore.

Et numerum]oſtende mihi[dierum meorum,]quibus uiuam in hoc ſeculo,[quis eſt,]& quantum ſuperſit,non ut indulgeam uoluptatibus, ſed [ut ſciã quid] tẽporis & meriti[deſit mihi,]ut emendẽ uitam meam.

Ecce]breues,[menſurabiles,]& tranſitorios,[poſuiſti]atque ordinaſti[dies meos,] imò numerus menſiũ apud te eſt:[& ſubſtantia mea] carnalis , quæ in Adam peccante corrupta eſt,[tanquam nihilum] reputanda eſt[ante te,]qui æternus es.

Veruntamẽ]in hac mortalitate,[uniuerſa] ſub ſole degentia ſunt[uanitas,]& etiã [omnis homo uiuens] plenus eſt uanitate naturæ culpæ,& miſeriæ .

Veruntamen] præter hæc etiam [in imagine;] quæ

uidetur

uidetur in ſpeculo & ſtatim diſparet,[pertrãſit homõ,] eundo ad mortem, & euaneſcit,[ſed &]quanuis ſic trã ſeat, nihilo ſecius tamen [fruſtra] & inutiliter [conturbatur,] & grauatur uana ſolicitudine circa temporalia.

Theſaurizat]cum magna ſolicitudine pro ſe & ſuis [&]tamen[ignorat,cui congregabit ea,]an furibus,an hoſtibus,an extraneis,an fiſco.

Et nunc]inter tot uanitates uitæ præſentis, [quæ eſt expectatio mea,]& finis meus quem ſpero,[nonne dominus] Deus, qui eſt ſuper omnia, [& ſubſtantia mea]ſpiritualis, quæ in conſcientia exiſtit[apud te]nota [eſt]atque reſeruatur.

Ab omnibus]peccatis & [iniquitatibus meis] præteritis,præſentibus, & futuris [erue,]& libera[me]tua miſeratione,in [opprobrium]atque deriſum[inſipiéti] ac ſtulto peccatori [dediſti me,]quia mali ſemper illudunt bonis.

Obmutui,]cum me conuitiis laceſſerent, [& non aperui os meum,]cum me diuerſis improperiis irritarent.[quoniam tu feciſti]me talem, ut in aduerſis non murmurarem:[amoue]tamen [à me]peccatore[plagas] & correctiones [tuas] quibus me affligi permittis.

A fortitudine]& graui correctione[manus]& potẽtiæ[tuę]diuinę[ego defeci,]& debelitatus ſum[in increpationibus]tuis , & duris punitionibus , tamen[propter iniquitatem] & peccata iuſtè[corripuiſti]flagellis tuis[hominem,]ut tandem caſtigatus erudiatur.

Et tabeſcere,] infirmari, atque humiliari[feciſti,]ad erudiendum[ſicut araneam,]qua nihil tabidius,quę leuiter tacta cadit, [animam eius]fragilem, [ueruntamẽ uanè]anxiatur,[conturbatur,]& affligit ſe[omnis homo]mortalis,cito tranſiens.

Exaudi orationem meam] pro bonis adipiſcendis [domine] Deus,[& deprecationem meam] pro malis amouendis,[auribus]tuis diuinis[percipe]miſericorditer[lachrymas meas,]tibi fuſas ex intimo corde.

Ne

Ne ſileas]neque diſsimules,[quoniã aduena]in hoc mundo[ego ſum apud te,]non habens permanentem ciuitatem,[& peregrinus] pergens ad patriam uitæ æternæ,[ſicut]olim[omnes patres mei,]qui hinc migrauerunt.

Remitte mihi]peccata mea,[ut refrigerer]in cõſciẽtia per conſolationem[priuſquam abeam]de præſentí uita ad mortem,[& amplius non ero]in ſtatu merendi quia poſt mortem non eſt peccati remiſsio.

¶Oratio.

Pone domine cuſtodiam ori noſtro, ut non delinquamus in lingua. Ab omnibus iniquitatibus libera nos,& corripe nos,ſic tamẽ ut non deficiamus in increpationibus. Notum fac nobis finem noſtrum, ut cognoſcamus quid deſit in emendationem uitæ. Ne differas auxiliari, quia aduenæ ſumus & peregrini, ſicut omnes patres noſtri. Subinde theſaurizemus ea in hoc ſeculo,quæ te retribuẽte capiemus in futuro. Per Chriſtum dominum.

Secundũ Heb. 40

PSALMVS XXXIX.

In finem]& Chriſtum[Pſalmus]iſte eſt[Dauid]prophetę. In quo eccleſia gratias agit de beneficio incarnationis filii Dei.

EXpectans]cum magno deſiderio,[expectaui]quotidie[dominum] Chriſtum incarnandum qui ſolus poteſt ſaluare,[&]ipſe pro ſua clementia[intendit mihi]implendo deſiderium amoris mei.

Et exaudiuit]dominus[preces meas] mittẽdo Chriſtum,[& eduxit me]atque liberauit[de lacu miſeriæ,] infælicitatis,atque ignorantiæ,&[de luto]fœtido[fecis,carnalis concupiſcentiæ,& deſideriis terrenorum.

Et ſtatuit,]atque firmauit per fidem[ſupra petram]

Chriſtum

Chriſtũ , qui'eſt uera petra,[pedes]& affectus[meos,] ut in eo confidam,[& direxit]per legem euangelicam [greſſus]& actus[meos,]ad beatitudinem æternam.

Et]ſic[immiſit]ſuperne[in os meum,]ut occinerem [canticum nouum]de incarnatione, paſsione, reſurrectione,aſcenſione, [carnem]inquã, laudes, & gratiarum actiones,[Deo noſtro,] Ieſu Chriſto.

Videbũt]per fidem.[multi]qui cæci erant,& de Deo nihil intelligebant,[& timebunt cognoſcentes ſe peccatores,[&]effecti Chriſtiani[ſperabunt] conſequi[in domino]Ieſu remiſsionem peccatorum.

Beatus]eſt[uir]ille,[cuius eſt nomen domini]Ieſu Chriſti[ſpes]ſalutaris[eius,]quia non eſt aliud nomen in quo oportet nos ſaluos fieri,[&] qui[non reſpexit] neque fiduciam poſuit[in uanitates] huius mundi, [& inſanias falſas,]quæ ſunt iræ rixædiſſenſiones, & reliqua opera carnis.

Multa feciſti]mundum creando[tu domine Deus meus,]ſed maiora[mirabilia tua]ſunt qđ per paſsionẽ tuam mundum ſaluaſti:[& cogitationibus tuis,]quibus diſpoſuiſti ab æterno myſterium incarnationis, [non eſt]aliquis,[qui ſimilis ſit tibi,] quia hoc mirabile excedit omnia mirabilia tua.

Annuntiaui]mirabilia prius per prophetas,[&]nouiſſime[locutus ſum]ipſe inter homines conuerſatus ut homo:unde[multiplicati ſunt]credentes [ſuper numerum]arenæ maris.

Sacrificium & oblationem] ueteris legis [noluiſti] ad tollendum peccata mundi:[aures autem]ad obediẽdum[perfeciſti mihi]uſque ad mortem carnis.

Holocauſtum]quod totum incendebatur ad honorem Dei,[& pro peccato] originali [non poſtulaſti,] quia non fuit tibi acceptum:[tunc dixi]ego Chriſtus [ecce]uolens ac lætus ego[uenio]ad offerendum corpus meum in ara crucis ceu ſacrificium acceptiſsimũ. *Heb. 10 b.*

In capite libri] prædeſtinationis [ſcriptũ eſt de me,] Chriſto,[ut facerem]atque, adimplerem [uoluntatem

tuam,]

tuam,[quæ fuit obire mortē pro redemptione generis humani, &[Deus meus,]hoc idem[uolui,]& ad hoc de cælo deſcendi·[& legem tuam]euangelicam ſemper habui [in medio cordis mei]per meditationem.

Annuntiaui]per me & apoſtolos [iuſtitiam] & legē [tuam]euangelicam,quæ pœnitentiam docet,[in eccleſia]catholica, quæ[magna] eſt poteſtate & firmitate & amplitudine: [ecce labia mea]non comprimam, [non prohibebo] à promulgatione legis per me & meos,& tu[domine]pater, [tu]hoc [ſciſti]& teſtis es.

Iuſtitiam tuam]& mandata tua[non abſcondi,]quādo potui prodeſſe[in corde meo,]ſed palam annuntiaui doctrina & operibus & [ueritatē tuam]in exhibitione promiſſorum, [& ſalutare tuum,] uidelicet meipſum pro ſalute hominū[dixi,] prædicaui atque enuntiaui.

Non abſcōdi,]neque celaui [miſericordiam tuam,] quia peccata condonas [& ueritatem tuam,] quia minaris impiis,[à concilio multo]& congregatione magna,omnibus enim benignitatem tuam & doctrinam euangelicam annuntiaui.

Tu autem domine]Deus pater[ne longè,ſed propè [facias miſerationes tuas] infinitas [à me]& membris meis fidelibus:[miſericordia tua,]qua dimittūtur peccata,[& ueritas tua]qua iuſtus es,[ſemper ſuſceperūt,] & conſeruauerunt[me,] ne peream.

Quoniam circundederunt]undique[me mala]& moleſtiſsima quæque,[quorum non eſt numerus,] negligentiæ noſtræ & tentationes innumerabiles ſunt,[cōprehenderunt [& illaquearunt [me iniquitates meæ,] adeo,[non potui] proſpicere mihi , [ut uiderem,]quomodo illas euaderem.

Multiplicatæ ſunt]iniquitates meæ[ſuper capillos capitis mei,] quia infinitæ:[&]ergo[cor meum] atque uigor animæ [dereliquit me,] deſtitutus fiducia & uiribus.

Complaceat tibi]in bona uoluntate tua[domine

Deus,

Deus,[ut eruas me]ut gratia tua à tantis malis liberer [domine ad adiuuandum me]auxiliator unicus[reſpice]miſericorditer.

Confundantur]inimici mei ut reſipiſcant,[& reuereantur]erubeſcentes[ſimul,]pœnam quam meruerũt [qui quærunt,]inſidiando[animam meam]& meorum [ut auferant eam]interficiando.

Conuertantur]de prauis ſuis uoluntatibus[retrorſum,]ne in malo opere perſeuerent,[& reuereantur]atque timeant Deum, [qui uolunt mihi] & meis [mala] inferre.

Ferant]quaſi pondus immenſum[confeſtim,] ne lõgius progrediamur in malum ,[confuſionem ſuam,] ut citò redeant ad pœnitentiam, [qui dicunt mihi]& meis[euge, euge,] bene, bene, applaudentes adulatoriè & doloſè.

Exultẽt]corpore,[& lætentur]mente, [ſuper te]Deũ patrem, [omnes quærentes te] per fidem & dilectionẽ: [& dicant ſemper] atque prædicent,[magnificetur dominus,]& ſit nomen eius benedictum, [qui diligunt] me Chriſtum [ſalutare tuum,] quem miſiſti pro ſalute homiuum.

Ego autem mendicus ſum,]quia formam ſerui accepi,[& pauper,]uilis,abiectuſque iudicatus:ſed[dominus]Deus[ſolicitus eſt,]& curam[mei]habet.

Adiutor meus,]cũ ſim fragilis, [& protector meus] in anguſtiis[tu es:Deusmeus ne tardaueris]periclitanti auxilium opportunum.

¶ Oratio.

Exaudi preces noſtrás domine & educ nos de lacu miſeriæ, infidelitatis & ignorantiæ,atque de luto carnalis cõcupiſcẽtiæ, ne reſpiciamus in uanitates & inſanias falſas. Sed dirige per legem euangelicem greſſus noſtros ad beatitudinẽ æternam. Et miſericordia ſuſcipiat nos, cum multiplicatæ ſunt iniqtates ſuper capil

los

los capitis noſtri. Ad adiuuãdum nos reſpice, ne tardaueris adiutor, & protector noſter, qui es benedictus in ſecula. Amen.

PSALMVS XL.

In finem] & in Chriſtum [intellectus] huius Pſalmi tendens attribuitur [filiis Chore,] hoc eſt, imitatoribus paſſionis Chriſti, monens nos, ut Chriſtum egenum & pauperem credamus eſſe uerum Deum.

BEatus] & felix eſt [uir] ille [qui intelligit, per uerã fidem [ſuper] Chriſtum, [egenum] in ſua humanitate, [& pauperem] ac humilem, ut confiteatur eum uerum Deum & hominẽ eſſe: [in die] iudicii, quę erit dies iræ, calamitatis, & miſerię, [liberabit eum] à damnatione æterna [dominus] Deus.

Dominus] Deus [conſeruet eum] inter pericula & tẽtationes huius laborioſæ uitæ, [& uiuificet eum] ſuo ſpiritu & gratia, [& beatũ] uerè [faciat eum in terra] uiuentium, ubi eſt perfecta beatitudo: [& non tradat eum] iuſtum [in animam] & uoluntatem [inimicorum] diaboli & miniſtrorum [eius.]

Dominus opem] ſuę gratiæ diuinæ [ferat illi] intelligenti [ſuper lectum] afflictum [doloris eius,] aut corporis, aut animæ, in infirmitate carnis, quia tu domine [uniuerſum ſtratum eius] iam quietum in omni ſenſualitate [uerſaſti,] & turbaſti, [in infirmitate & doloribus [eius] caſtigando, & reminiſcentur æternorum.

Ego] peccator [dixi] ad te [domine] Deus, [miſerere mei,] quia cõfiteor me miſerum: [ſana animam meã,] auferendo ab ea delicti reatum, [quia peccaui tibi] & coram te, mea peruerſa uoluntate.

Inimici mei] Iudæi [dixerunt] frequenter multa [mala] opprobria [mihi] innocenti, atque in conſiliis ſuis interrogauerũt: [quando morietur] Samaritanus iſte, [& peribit] ſeu annihilabit [nomẽ] & memoria [eius?]

Et ſi

Etſi] forſitan [ingrediebatur] aliquis de inimicis meis,[ut uideret] me docentem, cauſa explorandi faciebat, & ſic[uana loquebatur,]& ficta, ad diffamationem: unde &[cor eius congregauit]ad damnum ſuum [iniquitatē ſibi,]in detrimentum animæ & corporis.

Egrediebatur] ille[foras] ad populum, [& loquebatur[falſa & ficta:[in idipſum]ad diffamationem meā.

Aduerſum me] innocentem[ſuſurrabant,] latenter detrahendo,[[omnes inimici mei,]ſcribæ & phariſæi: [aduerſum me] etiam[cogitabant]in conſiliis eorum [mala]plurima[mihi]inferre.

Verbum iniquum] in omni iniuſtitia[conſtituerūt] & ordinauerunt[aduerſum me,]clamantes, crucifigatur:[nunquid qui dormit,] & moritur ſponte, [non adiiciet]morti ſuæ[ut reſurgat?]qui habuit poteſtatem ponendi animam ſuam, habet & reſumendi eam.

Etenim]Iudas, [homo]familiaris [pacis meæ]mecū habitans pacifice,[in quo ſperaui] & confidebam,quia loculos habebat, [qui edebat panes meos]mecum in menſa,[magnificauit ſuper me] innocentem[ſupplantationem,]ita ut traderet Iudæis oſculo eius.

*Matt.*26 *b.* *Marc.* 14.*b.* *Luc.* 22. *b.* *Ioā.*13.*b* *Act.*1.*c.*

Tu autem domine]pater[miſerere mei,]non derelinquendo in ſepulchro, ſed[& reſuſcita me]tertio die à mortuis:[&]tunc[retribuam eis,]uiciſſitudinem malorum, quæ in me geſſerūt, diſpergendo eos perpetuo captiuos in uniuerſum.

In hoc cognoui]quod tibi ſemper placui,[quoniā uoluiſti me]glorificare & exaltare:[quoniam non gaudebit] finaliter [inimicus meus] populus Iudæus[ſuper me]crucifixum, imo triſtabitur de glorioſa reſurrectione.

Me autem]crucifixum ſine debito[propter innocentiā]uitę meæ, quia ſemper ſine peccato fui,[ſuſcepiſti] ex ſepulchro, corpus glorioſum mihi cōferendo:[& cōfirmaſti me]gloria immortalitatis[in conſpectu tuo,] me ad dexteram collocando[in æternum] & ultra.

Benedictus]& laudatus ſit[dominus Deus]Chriſtianorum,

norum, qui eſt dominus [Iſrael]uidentium Deum per fidem[à ſeculo,]ex quo omnia cœperunt,[&]uſque[in ſeculum]futurum æternaliter:[fiat fiat.] Amen amen.

¶ Oratio.

Libera nos domine, conſerua & uiuifica nos,ſana animas noſtras, & miſerere nobis, quia peccauimus tibi. Opem nobis feras in hac carne fragili,contra inſultus dæmonum, nequando gaudeant inimici ſuper nos. Sit benedictio tua ſuper nos,ut dum carnalia delicta clementer arguis, nobis ueniam placatus largiaris. Per Chriſtum dominum noſtrum.

Secundũ Heb.42.

PSALMVS XLI.

In finem]ad çternam beatitudinem peruenire deſiderantibus[intellectus]huius pſalmi attribuitur[filiis Chore]crucis & Chriſti, ut ſunt Chriſtiani, qui ſignaculum crucis ſuſcipere meruerunt.

QVemadmodum deſiderat]& feſtinat iræ[ceruus] agitatus à uenatoribus & calefactus, [ad fontes aquarum,]ut ſitim & æſtum extinguat:[ita deſiderat anima mea,]dæmonum tentationibus,& malis ſeculi afflicta, uenire[ad te Deus,]qui es unicus fons miſericordiæ.

Sitiuit,]& ſumme deſiderauit[anima mea [in hac peregrinatione [ad]uidendum [Deum fontem uiuum:] quia cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto : ſed [quando ueniam,]quando finietur peregrinatio mea?[& apparebo]præſens[ante faciem]& conſpectum[Dei]redemptoris mei.

Fuerunt mihi [ob deſiderium Dei mei [lachrymæ meæ,] tanquam[panes] refectionis in anima, quibus ſperabam remiſſionem peccatorum[die ac nocte,]tam in proſperis quàm aduerſis rebus huius ſeculi:[dum dicitur]

dicitur] & improperatur [mihi quotidie]à reprobis & infidelibus, [ubi] eſt [Deus tuus,]ut ſubueniat tibi ?

Hæc]opprobria]recordatus ſum,] & pleno deſiderio[effudi]atque proſtraui[in me] ipſo [animam meã] ad intelligendum Deum, [quoniam tranſibo]de periculis mundi[in locum tabernaculi] & eccleſiæ catholicæ[admirabilis] ualde propter ſacramentorum efficaciam,[uſque ad domum]æternam[Dei]in cælis.

In uoce exultationis] de beneficijs gratiæ, [& confeſſionis] de ꝓprijs peccatis, eſt [ſonus] ſpiritualis animæ[epulantis,]quid eſt dulcius quid ſalubrius, quàm Deum laudare, & ſe ſemper arguere?

Quare]ergo[triſtis]& afflicta[es anima mea,] perinde ac deſperata.[& quare conturbas me,]dolorem inferendo in ſenſualitate ?

Spera]firmiter[in Deo,] & recipe conſolationem, [quoniã adhuc confitebor illi] gratias agẽdo, qui eſt ſalutare uultus mei, & uera ſalus animæ meæ, [&] eſ [Deus meus,]ipſe.n. ſaluator noſter homo eſt Deus.

Ad meipſum anima mea] conuerſa [conturbata eſt,] & afflicta ob recordationem peccatorum, [propterea] ut euadam iſtas tribulationes, [memor ero tui domine ad te in humilitate recurrens,[de terra Iordanis,]ubi fit baptiſma, [& Hermoniim,] ubi fit pœnitentia [à monte modico]in humilitate.

Abyſſus,]nouum teſtamentum,[abyſſum,] uetus teſtamentum[inuocat,] quia mutuo ſe teſtimonijs confirmant, quæ abyſſus ſunt propter profunditatem intelligentiæ,[in uoce]prophetarum & apoſtolorum, cataractarum tuarum] & aquæ ductuum, quia per eos fluenta diuinæ ſapientiæ nobis emanant.

Omnia excelſa]& grauiora iudicia [tua,]quæ minaris[& fluctus tui] in tribulationibus propter peccata mea,[ſuper me tranſierunt receſſit ira, & uenit miſericordia: tranſierunt peccata, ſu peradundat gratia.

In die]tribulationis[mãdauit,]& uoluit [dominus] Deus laudari[miſericordiam]& benignitatem ſuam,

[&]in[noćte]aduerſitatis præcepit[canticum]gloriæ nominis[eius,]& exultare in ipſo.

Apud me]intus eſt[oratio,]puræ mentis,quam offe ro[Deo]auctori[uitæ meę]atque conſeruatori: [dicam Deo,[gratias agēdo,[ſuſceptor]& protector[meus es,] ne ſuccumbem in tribulationibus.

Quare]ergo domine tandiu[oblitus es mei,]in his mundi miſerijs?cur non diſſoluor,ut tecum ſim ?[& quare contriſtatus incedo]per uiam huius uitæ, [dum affligit me]tentando[inimicus]diabolus,caro,mūdus?

Dum confringuntur]tribulationibus[oſſa mea]& robora animæ meę,[exprobrauerunt mihi]uerbis iniurioſis,[qui tribulant]& perſequuntur[me]innocentem[inimici mei,]tam uiſibiles,quàm inuiſibiles.

Dum dicunt,]improperando[mihi]in afflictionib. conſtituto,[per ſingulos dies]huius uitæ, [ubi]eſt Deus tuus?]quaſi nullus eſſes,tentantes me in deſperationem inducere:[quare triſtis]& afflicta[es anima mea,]perindeac deſperata?[& quare conturbas me,] dolorem inferendo in ſenſualitate?

Spera]firmiter[in Deo,]& recipe conſolationem [quoniam adhuc confitebor]illi, gratias agendo, qui eſt[ſalutare uultus mei,]& uera ſalus animæ meæ, [&] eſt[Deus meus.

¶Oratio.

Saluator noſter Ieſu Chriſte, qui es uerus Deus & homo,effundimus animas noſtras in uoce exultationis, ad te Deum fontem uiuum omnis gratiæ & miſericordiæ:abyſſus miſeriæ inuocat abyſſum miſericordiæ,ut à peccatorum fece nos purificare digneris, & quando finietur peregrinatio noſtra,appareamus præſentes in gloria æterna ante faciem tuam Ieſu Chriſte,qui es benedictus in ſecula.Amen.

PSALMVS XLII.

Pſalmus]& dulcis modulatio cæleſtium uerborum ipſius[Dauid,]monentis ne in preſſuris deficiamus. *Secundũ Heb. 43. Titulus nullus apud hebræos. cohæret autẽ ſñia huius pſalmicũ pſalmo pcedenti.*

IVdica me]in futuro iudicio [Deus,]ſeparando me à malis,[& diſcerne cauſam meam]& merita mea,[de gente non ſancta[ſed mala & peruerſa: [ab homine ini quo,]qui apertè lædit,[& doloſo,]qui occultè nocet [erue]& libera [me.]

Quia tu es Deus]meus & [fortitudo mea,] ſuccum bo]præ fragilitate niſi iuueris:[quare]ergo[me repuli ſti,]exponendo me tantis mundi tribulationibus?[& quare [triſtis incedo]præ dolore,[dum affligit me]quo tidianis tentationibus[inimicus]diabolus?

Emitte lucem tuam,]& aufer tenebras noſtras,& da mihi [ueritatem tuam]& aufer errorem:quoniam ipſa lux & ueritas[me deduxerunt]ab errore peccati, [& adduxerunt]per fidem charitate formatam [in montẽ ſanctum tuum,] Chriſtum ſaluatorem noſtrum, qui eſt mons fidei,[& in tabernacula tua,]atque unitatem eccleſiæ catholicæ.

Et introibo]cum gratiarum actione [ad altáre Dei,] ut me ipſum exhibeam hoſtiam uiuentem & placentè Deo,introibo, inquam,[ad Deum]ſaluatorem meum, [qui]expurgato ueteri fermento,[lætificat]in nouitate uitæ [iuuentutem meam.]

Confitebor tibi,]gratias agendo [in cithara]& iubilatione animæ,[Deus] omniũ per creationem,[Deus meus]per redemptionem:[quare] ergo [triſtis es anima mea,]& prona decumbis?[& quare conturbas me] atque tumultuaris, ut deſperata.

Spera] potius, & fiduciam habe [in Deo,]qui ſuos deſerere nequit,[quoniam adhuc confitebor] illi toto pectore & ore:[ſalutare uultus mei,] in quo ſolo ſaluari poſſum,[& Deus meus]à quo omnia habeo.

¶Oratio.

Omnipotens Deus, fortitudo, uita & ſalus noſtra,

emitte lucē tuā diuinā in nobis,& aufer tenebras cordis noſtri: doce ueritatem,& aufer errorem,ut introeūtes ad altare Dei, noſmet exhibeamus in hoſtiā uiuentem, placentem Deo, tibi ſemper confitentes, & laudantes, atque in te ſperantes, qui es aſpectus animæ noſtræ Deus noſter Ieſus Chriſtus, benedictus in ſecula. Amen.

Sec. Heb. 44

PSALMVS XLIII.

In finem]Chriſtum hic[Pſalmus]datur[filiis]& electis[Chore] paſsionis Chriſti [ad intellectum]talem, ut contēnant terrena, & deſiderent æterna. Dauid in perſona martyrum recolit bona quæ Deus antiquis patribus fecit.

DEus,]nos [auribus noſtris]per ſpiritualem ſenſum[audiuimus,]& cognouimus: [patres noſtri] & prophetæ [annuntiauerunt nobis,] quæ geſta ſunt illorum tempore.

Opus]uidelicet miraculoſum, [quod operatus es,] tu Deus noſter, [in diebus eorum,] Moyſis, Ioſue, & aliorum patrum,[& in diebus antiquis[in exitu Iſraël de Aegypto.

Manus]& poteſtas[tua]diuina,[gentes] terræ promiſſionis[diſperdidit]in interitū,[& plantaſti] atque conſtituiſti[eos]patres noſtros in eadē terrā:[afflixiſti populos]Chananæos & Iebuſæos,[& expuliſti eos]de terra promiſſionis.

Nec enim in gladio ſuo,] neque per bella [poſſederunt terrā] promiſſionis,[& brachium] aut fortitudo[eorum patrum [non ſanauit eos,] ne ab inimicis ſuperarentur.

Sed dextera]& potentia[tua]diuina, [& brachium tuū excelſum,[& illuminatio uultus tui,]quæ eſt gratia, ex tua uoluntate procedens:[quoniam complacuiſti,]& uoluiſti[in eis] beneuolentiam tuam exercere.

Tu es ipſe,]qui tunc & nunc idem immutabilis, licet tempora ſint mutata,[rex meus]quē colo,[& Deus meus,]quem adoro:[qui mandas uictorias,&[ſalutes] in bello populo Iudaico,qui exiuit de[Iacob]electo.

In te]propugnatore noſtro, omnes [inimicos noſtros]tam uiſibiles quàm inuiſibiles[uentilabimus,[& diſperdemus,[cornu]ſalutis noſtræ,quod Chriſtus eſt: [& in nomine tuo]diuino[ſpernemus,]& ſuppeditabimus hoſtes [inſurgentes in nobis,] uidelicet ſpiritus malignos & reprobos.

Non enim in arcu meo,]aut armis, aut uirib.meis [ſperabo,]ſicut nec patres noſtri fecerunt: [& gladius meus]ſeu uiolenta defenſio [non ſaluabit me,] ſed fides & humilitas tua.

Saluaſti enim nos,]& ſaluabis domine [de affligentibus]& perſequentibus[nos] ſpiritibus peſſimis : [& odientes nos] propter nomen tuum[confudiſti] æterna damnatione.

In]te[Deo]noſtro[laudabimur,]quia tu es laus & gloria noſtra, [tota die]æternitatis,quæ noctē non habet:[& in nomine tuo,]quod Ieſus eſt,[confitebimur] tibi de ſaluatione noſtra, [in ſecula,] ſemper & ſine fine.

Nunc autem]in hac mundi ætate[repuliſti,& permiſiſti nos martyres affligi, [& confudiſti nos] in facie impiorum, tanquam fruſtra in te ſperauerimus:[& nō egredieris]ulterius[Deus]noſter[in uirtutibus noſtris] contra hoſtes noſtros,ſicut olim patribus feciſti.

Auertiſti nos] adeo [retrorſum poſt inimicos noſtros,]ut nos uinctos poſt ſe trahant: [&qui oderunt nos]iniquè, [diripiebant] nos[ſibi]in prædam, alios trahentes in carcerem,alios occidentes.

Dediſti nos]martyres perſecutoribus ad interficiendum,[tanquam oues eſcarum,] quæ interficiuntur ab hominibus in communem eſcam:[& in gentibus]atque prouincijs uarijs[diſperſiſti nos,] ut exularemus confiſcatis bonis noſtris.

Vendidiſti]permiſſiuè[populum tuum] Chriſtianũ [ſine precio,]adeo uilis reputatus:[& non fuit multitudo]pretij[in commutationibus]& emptionibus[eorum,]quia minimo aut nullo precio ducebatur in ſeruitutem.

Poſuiſti nos]martyres,[opprobrium] in contumeliam[uicinis]& amicis[noſtris]ſecundum carnem, in [ſubſannationem]indignationis: [& deriſum] exprobrationis,[his]inimicis,[qui in circuitu noſtro]qua quauerſum[ſunt,]& gradiuntur.

Poſuiſti]domine[nos]martyres [in ſimilitudinem] & exemplum maledictionis ipſis[gentibus,]dũ aiunt, ſic pereas, ſic moriaris ſicut Chriſtianus ille: & etiam in[commotionem capitis,]qui cum irriſione mouendo caput, inſultant nobis, [in populis]infidelibus.

Tota die]& aſſiduè,[uerecundia mea,]& erubeſcentia tantorum opprobriorum,quæ patior, [contra me eſt,]& ante conſpectu meum:[& confuſio] & ignominia [faciei meę]propter ſubſannationes inimicorum [coopertauit me]rubedine.

A uoce exprobrantis]ſua maledicẽtia,[& obloquentis]detrahendo occultè,[à facie]& præſentia [inimici] qui me capitaliter odit, [& perſequẽtis]animam meã.

Hæc omnia]ualde grauia[uenerunt ſuper nos]martyres,& patienter tulimus,[nec obliti ſumus te,] propter ſcandala hæc, [& iniquè] aut peruerſè [non egimus,]timore mortis[in teſtamento tuo,] imò præcepta ſeruauimus,& nomen tuum glorificauimus.

Et non receſſit,]per deſperationem[retro] auertendo,[cor noſtrum]à fide & charitate:[& declinaſti]atq; aliunde deriuaſti[ſemitas noſtras]carnales, uoluptatũ & proſperitatum [à uia tua] quæ arcta eſt & anguſta: alia enim eſt uia uoluptatum, alia uia tua, quæ in tribulationibus & tentationibus conſiſtit.

Quoniam humiliaſti] in hoc mundo[nos martyres,[in loco afflictionis,] in hoc mundo, ubi affligimur propter te:[& cooperuit nos]non mors uera, ſed [umbra

[umbra mortis:] non mors animæ, ſed mors corporis.

Si obliti ſumus,] & non recordamur [nomen Dei noſtri,] quod Ieſus eſt ſaluator noſter: [& ſi expandimus manus noſtras] in adoratione [ad Deum alienũ,] idololatriam committendo.

Nonne Deus,] ſi receſſimus à uia eius [requiret] & exiget [iſta] ad puniendum? certè ſic: [ipſe enim nouit] cogitationes noſtras, [abſcondita cordis] noſtri.

Quoniam propter te] & tuam dilectionem [mortificamur,] & diuerſis tribulationibus opprimimur [tota die] noſtrę peregrinationis: & [ęſtimati ſumus] ab hominibus, [ſicut oues occiſionis,] non utiles niſi ac occidendum.

Exurge] in auxilium noſtrum, [quare obdormis domine,] & uideris negligere nos? [exurge] & libera, [& ne repellas] preces noſtras [in finem,] totaliter: eſto uideris ad tempus neglexiſſe.

Quare faciem tuam] & præſentiam gratiæ tuæ [auertis,] quaſi iratus, & [obliuiſceris inopiæ] atque indigentiæ [noſtræ,] non dando nobis ſpiritum fortitudinis, [& tribulationis noſtræ,] quã propter te patimur.

Quoniam] non debes obliuiſci noſtri, qui [humiliata eſt] nimis [in puluere] pœnitentiæ [anima] & uita [noſtra,] recordatione peccatorum: etiam [conglutinatus eſt] adhærens [in terra uenter noſter,] quia conculcatio hominum facti ſumus, & nobiſipſis graues.

Exurg] ergo [domine] Deus, & [adiuua nos] tantis malis oppreſſos: [& redime nos] ab his tribulationibus, non propter iuſtitiam noſtram, ſed [propter nomen tuum,] in quo ſaluamur.

¶Oratio.

Rex noſter quem colimus, Deus noſter quem adoramus, exurge in auxilium noſtrum, & erue nos ob opprobrijs uitiorum: libera de afflictionibus nos pro-

pter nomen ſanctum tuũ, quatenus ab hoſtibus mentis & corporis liberati, peruenire ualeamus ſecuri ad te, qui es laus & gloria noſtra, benedictus in ſecula. Amen.

Secundũ Heb. 45

PSALMVS XLIIII.

In finem] æternæ beatitudinis tendens hic [titulus] eſt [Dauid] Prophetæ [pro his] ſanctis, [qui commutabuntur] & transformabuntur de hac mortalitate ad immortalitatem, uidelicet [filiis Chore,] qui ſunt imitatores Chriſti, quibus ſcribitur [ad intelllectum] & myſterium incarnationis Chriſti, & [cãticum] eſt [pro] ſponſo [dilecto.] Agitur enim de myſticis nuptiis ſpõſi, & ſpõſæ, Chriſti & eccleſiæ, ſaluatoris & ſaluandorũ.

ERuctauit] de plenitudine gratiæ ſpiritualis [cor meũm] in charitate [uerbum bonum,] quia myſteriũ Chriſti & eccleſia [dico ego,] & cantare geſtio [opera mea] & carmina [regi] regum, Ieſu Chriſto.

Lingua mea] in pronunciando eſt tanquã [calamus] ſeu penna alicuius [ſcribæ] ſeu notarii [uelociter ſcribentis,] cum per linguam meam loquitur ſpiritus ſanctus, qui eſt uehemens in gratia & uelox.

Speciolus] es [forma,] quia immunis à peccato [prę] omnibus [filijs hominum,] abſolutiſſimus gratijs & uirtutibus, inſuper [diffuſa eſt] ipſa [gratia] eloquentiæ [in labijs tuis,] cum te loquente mundus gratiam reconciliationis accepit: [propterea benedixit te] hominem [Deus] pater in aſſumpta carne, cum qua reſurrexiſti. [in æternum] regnaturus.

Accin ere] in uirtute ſpiritus [gladio tuo] ſpirituali, quod eſt uerbum Dei, [ſuper femur tuum] in carne aſſumpta, prædicans euangelium, cum femur ſit humanæ propaginis ſeminarium, [potentiſſimè] pugnãdo contra diabolum, & liberando genus humanum.

Specie

Specie tua]quantum ad humanitatem,]& pulchritudine tua]quantum ad diuinitatem, [intende,] ut hominem pereuntem miſeratus aſpicias,& [proſpere] ac fœliciter[procede]ueluti ſponſus de utero uirginali,per uiam huius uitæ,[& regna]demum morte triũphata in ęternum.

Propter ueritatem]uitæ & doctrinæ,[& manſuetudinem,] quia iniurias patienter ſuſtinuiſti, [& iuſtitiam]abundantem,quam oſtendiſti in paſsione offerendo te Deo patri:[& deducet te]per huius uitæ curſum[mirabiliter,] quia mortuos ſuſcitabis, leproſos mũdabis,cæteraſque perficies miracula,[dextera tua] & maieſtas tuæ diuinitatis,quæ te aſſumpſit.

Sagittæ tuæ] emiſſæ per prædicationem uerborum tuorum tam[acutæ]erunt,quia uerbum Dei penetrantius omni gladio,quòd[populi] multi [ſub te] & tua obedientia[cadent,]humiliter orando,& etiam[in corda]ſagittæ uerbi tranſibunt[inimicorum] atque perſequutorum [regis] Chriſti : multi enim illis uulnerati conuertentur ad fidem.

Sedes tua] iudiciaria, & regalis poteſtas, [Deus] meus,non eſt temporalis ſed æterna,[in ſeculum ſeculi]durans:[uirga]& regula diuinæ ęquitatis atque[directionis,]quæ nunquam incuruatur,&[uirga] & ſceptrum[regni tui,]quæ regit iuſtos,& impios percutit.

Dilexiſti iuſtitiam]& ueritatem, [& odiſti iniquitatem]ſeu impietatem: [propterea unxit te] Chriſtum [Deus]pater[Deus tuus,] tibi conſubſtantialis, in regem & ſacerdotem,[oleo lætitiæ]& plenitudine gratiæ,[præ]omnibus[cõſortibus tuis]atque intellectualibus creaturis.

Myrrha,& gutta,& caſia,] cæteraque uirtutum & gratiarum aromata defluxerunt ſponſæ, uidelicet eccleſiæ,[à ueſtimentis tuis [& aſſumpta humanitate, qua ueluti ueſtimento diuinitatis circundatus es, atq; [à domibus eburneis ,] & ſanctis tuis , caſtitate & candore uirtutum decoratis : [ex quibus]domibus

[delecta-

{delectauerũt te]laudando & honorando[filiæ regnũ] & eccleſiæ apoſtolorum, per orbem diffuſę[in honore tuo]ad gloriam & honorem nominis tui.

Aſtitit]ſemper Deo inhærẽs, & coniuncta [regina,] catholica eccleſia Chriſti regis ſponſa[à dexteris tuis,] ſeruiens tibi in bonis gratię, [in ueſtitu deurato,]atque in doctrina apoſtolorum & prophetarum,[circundata uarietate]populorum, perſonarum,linguarum ſtatuum & donorum, in unitate fidei Deum colentium.

Audi]legem euangelicam, &[filia,]& uxor mea eccleſia, [& uide]regem regum, cui nunc es deſponſata, [& inclina aurem tuam]ad obediendum & imitandũ: & obliuiſcere populum tuum,] abrenuncians carni & ſanguini,[& domum patris tui]diaboli, cuius filia fuiſti, priuſquam eſſes filia Chriſti per fidem.

Et]tũc[concupiſcet rex]Chriſtus[decorẽ tuum,]quæ iam abluta per baptiſmum gratia Chriſti candida es: [quoniam ipſe]non ſolum[eſt]rex & ſponſus tuus,ſed etiam eſt[dominus Deus tuus,]creator, & dominator tui,[& adorabunt eam]regem regum omnes populi, de quibus collecta es.

Et]non ſolum Iudæi, ſed etiam[filiæ Tyri,] & gẽtes [in muneribus]ſeipſos in obſequium Chriſti offerentes,[uultum tuum]magna ueneratione [deprecabuntur.]optantes ſocietatem & conformitatem tuam, ſimiliter[omnes]principes mundi &[diuites plebis]honorabunt te,eccleſiam,ſponſam meam.

Omnis gloria eius]eccleſiæ [filię] & ſponſæ [regis] Chriſti conſiſtit, non in magno apparatu exteriori,ſed [ab intus]in puritate conſcientiæ,in ornatu chariſmatum & uirtutum,[in fimbris aureis] charitatis, & etiã [circumamicta] eſt ſponſa atque ornata [uarietatibus uirtutum, linguarum, gratiarum, ſtatuum quæ ſunt in eccleſia.

Adducentur]in fide[regi] Chriſto prædicatione apoſtolorum,[uirgines,[integritatem mentis & corporis ſeruantes,[poſt eam]ſponſam eccleſiam tanquam pro-

xime pediſſeqnæ : &[proximæ eius,]uiduæ caſtæ,quæ proximis uirginibus fructum ſexageſimum habebūt, [afferentur tibi]per fidem.

Afferentur] quidem[in lætitia]uirtutum [& exultatione]gratiarum: &[adducentur]ſponte, per gratiam tamen, [in templum regis,] ad ſeruiendum Chriſto in conſpectu eius.

Pro patribus tuis,]qui fuerunt apoſtoli & prophetæ,[nati ſunt] ſpirituali generatione[tibi]eccleſiæ,[filii,]imitatores apoſtolorum, ut epiſcopi,& prælati,cō ſtitues eos]in ſede patrum, tanquam[principes]in ſpiritualibus, [ſuper omnem terram & uniuerſalem eccleſiam.

Memor ero]ſemper [nominis tui,] famæ, & gloriæ tuæ,[domine]Deus[in omni generatione]pręſenti,[& generationem]futuram,uſque ad finem mundi annunciando uerbum tuum.

Propterea] etiam [populi] toties uidentes gloriam eccleſiæ tuę, [confitebuntur tibi,]glorificabunt,& celebrabunt nomen tuum,[in æternum,]ſine fine,[& in ſeculum ſeculi,]hic & in futuro,

¶ Oratio.

O Chriſte, uerbum patris, per quem cuncta creata ſunt & creantur, cuſtodi quæſumus eccleſiam tuam uarietate gentium congregatam,ut dum ueritatem, manſuetudinem, & iuſtitiam tuam ex ipſa cognoſcimus, principatum æterni ſeculi cum patribus noſtris mereamur. Amen.

Secundū Heb.46

PSALMVS XLV.

In finem,] & Chriſtum,qui eſt finis noſter,in quem tendimus,[filiis Chore]imitatoribus paſsionis Chriſti[pro arcanis]& ſecretis diuinitatis ſuæ[Pſalmus]iſte cantatur. Secretum eſt mirabile, quod diſpoſuit Deus pro humani genris redemptione.

Deus

DEus]omnium poteſtate, [noſter,]gratia & uolun‑tate, [refugium]ad quem inter preſſuras calamitatũ confugimus, [& uirtus]ſeu fortitudo in quo ab omnibus periculis liberamur, &[adiutor in tribulationibus]uariis animæ & corporis, [quæ inuenerunt]& captiuauerunt[nos nimis]defatigantes.

Propterea]freti tanto adiutore,[non timebimus dũ ex nouitate tãti miraculi[turbabitur terra]generatio Iudæorum. qui terrenã ſapiunt,[& transferentur]relictis Iudęis[montes]Dei, qui ſunt apoſtoli, [in cor]& ad extrema[maris,]quod factum eſt,dum Iudæi contẽpto uerbo conuerſi ſunt ad gentes.

Sonuerunt]apoſtoli prædicando, [& turbatæ ſunt aquæ]multæ,& populi diuerſi ad pœnitẽtiam, & hoc ſono prædicationis[eorum]apoſtolorum etiam[conturbati ſunt]& perterriti [mõtes,]atque excelſiores ſeculi poteſtates, & principes gentium[in fortitudine] & prædicatione[eius]Dei, qui aſsiſtebat apoſtolis.

Fluminis impetus,]& inundatió ſpiritus ſancti uel ablutio baptiſmi,[lætificat] ſuis gratiis & donis[ciuitatem Dei,]& ſanctam eccleſiam catholicam, &[ſanctificauit]per illud flumen [tabernaculum ſuum,]quæ eſt congregatio fidelium, in qua habitat [altiſſimus] Chriſtus Dei filius.

Deus]habitat[in medio eius]eccleſiæ, & ideo[non commouebitur eccleſia in tribulationibus: quia fundata eſt ſuper firmam petram Chriſtum: imo[adiuuabit eam Deus]in aduerſitate laborantem, [mane,] in principio conuerſionis, & hoc[diluculo] per illuminationem ſpiritus ſancti.

Conturbatæ] ſalubri commotione [ſunt gentes,] per prædicationem apoſtolorum & miraculorum operationem, [& inclinata]atque humiliata [ſunt regna] gentiũ ſub iugo fidei ad Chriſtum adorandũ:& dominus[dedit uocẽ]]declarauit uolũtatẽ [ſuam]per ora apoſtolorũ,[& mota eſt terra,] atq; conuerſa ſunt corda terrena, ab infidelitate ad fidẽ,à uitijs ad uirtutes.

Dominus uirtutum]cœleſtium & angelorum [nobiſcum]eſt,[ſuſceptor noſter]qui carnem pro noſtra ſalute ſuſcepit,[Deus,]ipſius Iacob iunioris, populi Chriſtiani,qui uitia ſupplantare non ceſſat.

Venite,]credite,[& uidete]lumine fidei opera domini]noſtri ſaluatoris, [quæ] magnalia [poſuit] & inaſſueta[prodigia[ſuper terram] tempore ſuæ natiuitatis quando uirgo ſuſcepit, ſtella magis apparuit:[auferens]etiam [bella omnia [uſque ad finem terræ,]quia tunc templum Iani ab Auguſto Cæſare clauſum eſt.

Arcum conteret,] ut ſit rex pacificus in terra] & confringet, deſtruetque [arma]bellicas[& ſcuta,]quæ ſunt præſidia humana,[comburet igni,] in aduentu Chriſti omnia erunt contrita & confracta.

Vacate]Deo in tranquillitate mentis,& non ſeculo,[& uidete]intelligendo,[quoniam ego ſum Deus,] Chriſtus,in lege promiſſus,qui uos redemi, & [exaltabor in gentibus,]quoniam publicani me digne colent,[&]etiam] exaltabor in terra] apud omnes homines,qui dicent.

Dominus uirtutum] cœleſtium & angelorum ſtat [nobiſcum]ex parte noſtra,[ſuſceptor]&protector[noſter eſt [Deus Iacob,] quia hic luctamur contra tentationes,uitia ſupplantando.

¶ Oratio.

Deus noſter,refugium,uirtus,& adiutor in tribulationibus, quæ captiuauerunt nos, ſis ſemper nobiſcum in medio noſtri ad protegendum a malo, & roborandum in bono, & ſanctifica inoratione ſancti ſpiritus habitaculum noſtri cordis, ut te nobiſcum cooperante confringere ualeamus arma iniquitatis. per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS XLVI.

In fine] & Chriſtum [Pſalmus iſte eſt] pro filijs

Cho-

Chore]& imitatoribus Chriſti, plaudens de aſcenſione & glorificatione Chriſti.

OMnes gentes] ad quas peruenit gratia Dei,[plaudite manibus,]& gaudete bonis operibus,[iubilate Deo,]ex intimo cordis affectu,[in uoce exultationis,]concordent manus cum lingua, illæ operentur, hæc confiteatur.

Quouiam dominus] Ieſus Chriſtus [excelſus]eſt, tranſcendens omnem intellectum creatum,& [terribilis,]quia iudicaturus eſt mundũ, atque [rex magnus] quia rex regum & dominus dominantium[ſuper omnem terram:]non tantum Iudæorum,ſed etiã gentiũ.

Subiecit populos]Iudæorum[nobis]& uniuerſali ecclesiæ,[& gentes]conuerſas ad fidem [ſub pedibus noſtris,] cum errores ſuos agnoſcendo acquieſcunt ſanæ doctrinæ.

Elegit] ſua gratia[nobis]non meritis noſtris[hæreditatem ſuã,]ut cohæredes Chriſti eſſemus, [ſpeciem] interiorem & benedictionem ſalutarem ipſius [Iacob] Abrahæ promiſſam,[quem]ſemper[dilexit] Deus, & Eſau odio habuit.

Aſcendit]Chriſtus,[Deus]& homo ad cœlum, [in iubilo]admirabili & exultatione angelorum,&[dominus]ubique inſonuit [in uoce tubæ,] atque prædicationis euangelicæ ut credamus.

Pſallite Deo noſtro,]gratias agendo, [pſallite] ore & corde:[pſallite regi noſtro]Chriſto,[pſallite] bonis operibus laudando.

Quoniam]omnipotens [rex omnis terræ] eſt Ieſus Chriſtus uerus[Deus]& homo:quare[pſallite]illi, nõ pro terrenis uel inani gloria,ſed [ſapienter,]ut ſoli domino placeatis.

Regnabit Deus] Chriſtus [ſuper omnes[gentes,] quas in hæreditatem accepit à patre:[Deus]Chriſtus ſedet,[ad dexteram patris [ſuper ſedem ſanctam ſuam,] & ſolium Dauid in æternum.

Principes]& rectores populorum de omnibus nationibus.

tionibus[congregati]ſunt in unitate fidei,[cum Deo] Chriſto qui eſt Deus [Abraham]patriarchæ, cum popu li ſint filii ipſius per fidem:[quoniam] apoſtoli Chriſti, [dii]effecti per grâtiam, [fortes terræ]in fide & dilectio ne,[uehemẽter]clarificati &[eleuati ſunt]in ſignis, uir tutibus,& prodigiis.

¶ Oratio.

Deus excelſus potẽtia, terribilis iudicio, rex regũ, dominus dominantium, qui ſedes ſuper ſedem ſanctam tuam ad dexteram patris, tibi pſallimus, iubilamus & plaudimus, corde, ore, & opere, creatori & redemptori noſtro. Subinde elige nos quæſumus tua gratia in hæreditatem tuam cæleſtem ut participes fieri mereamur cæleſtium gaudiorum. Amen.

PSALMVS XLVII.

Pſalmus]iſte, qui eſt[cantici]laudis diuinæ ſeu canti lena laudans Deum, tribuitur[filiis Chore]atque ueris Chriſtianis Chriſtum imitantibus, pro iis quæ facti ſunt [in ſecunda] die[Sabbati]pro conſtitutione eccleſiæ, quæ eſt ciuitas ſummi Dei. *Secundũ Heb. 4*

MAgnus]eſt [dominus]noſter Ieſus Chriſtus, [& laudabilis nimis,] quia eſt dominus omnium creaturarum [in ciuitate Dei noſtri,]quæ eſt eccleſia ca tholica, ubi unimur fide & charitate, [in monte]uideli cet[ſancto eius,]qui Chriſtus eſt, fundamentum, & la pis angularis.

Fundatur]eccleſia per Chriſtum in fide, cum[exultatione]& gaudio[uniuerſæ terræ]& omnium credentiũ [mons Sion,]qui eſt populus Iudaicus, &[latera aquilonis,]quæ ſunt gentes, ex iis, inquam, collecta eſt[ciuitas regis magni,]Dei noſtri.

Deus]noſter, Chriſtus[in domibus eius,]& in fide-

libus

libus in quibus habitat[cognoſcetur] per fidem, & hoc[cum ſuſcipiet eam] eccleſiam tuendam & protegendam ab inimicis.

Quoniam ecce]quod mirũ eſt, [reges terrę] & principes populi[congregati ſunt] cum cæteris in unitate fidei:&[conuenerunt pariter ut eſſent ciues ſanctorum,[in unum lapidem ſummum angularẽ credentes,qui Chriſtus eſt.

Ipſi] reges,[uidentes]gloriam redemptoris, & uirtutes apoſtolorum, [ſic] in operibus miraculorum [admirati ſunt]de uerbo euangelij,[conturbati ſunt], in humana eorum prudentia,[commoti ſunt]de infidelitate ad fidem:[tremor futuri iudicij [apprehendit eos]ad agendam pœnitentiam.

Ibi,]agnito errore,fuerunt[dolores]præ conſcientiæ remorſu ut ſunt dolores[parturientis]mulieris:cæterũ[in ſpiritu ſctõ[uehemẽti]ad ſalutẽ electorũ [conteres]atque confringes[naues T harſis] & ſuperbiam gentium,quæ quondam in nauigatione ſuperba fuit.

Sicut audiuimus] in lege & prophetis, [ſic uidimus]in euangelio:[in ciuitate] & eccleſia militante, quæ eſt[domini uirtutum,]& angelorum, [in ciuitate,]inquam,[Dei noſtri]Ieſu Chriſti:[Deus fundauit] in fide euangelij [eam,]& diriget eam uſque[in æternum] fixam.

Suſcepimus]ex promiſſione[Deus] noſter[miſericordiam tuam,]& ſaluatorem dominum noſtrum, Ieſum Chriſtum,qui pereunti mundo tandem miſertus eſt,[in medio templi tui,]& cordis noſtri,cum per gratiam facti ſumus templum tuum.

Secundum] benedictum [nomen tuum]& magnum[Deus]noſter,[ſic & laus tua,] & reuerentia [in fines] & extrema [terræ], ubi diuulgabũtur uerba oris tui:[iuſtitia,]qua nos iuſtos efficis,[plena]& liberalis [eſt dextera tua]diffundens in electos.

Lætetur]in domino[mons Zion,]& eccleſia catholica quæ ſpeculatur Chriſtum, [& exultent] in fide

 [filiæ

[filiæ Iudæ,] quæ per prædicationem apoſtolorum de Iudæis conuerſæ ſunt,[propter iudicia tua]occulta[domine,]qui hos eligis & reprobas illos,

Circundate,]defendite,munite[Zion,] eccleſiam in fide,[& complectimini eam]amplexibus charitatis,uirtutes illius & mores ſeruando:[narrate] atque prædicate laudem eccleſiæ, & gloriam Chriſti [in turribus] & uirtutibus[eius,]qui eſtis principes eccleſiæ.

Ponite corda ueſtra]& affectum ueſtrum [in uirtute eius,]ne ſeparemini à charitate quam docuit,[& diſtribuite]per gradus officiorum,[domos] habitatores, & ciues[eius]eccleſiæ,[ut enarretis] prædicando magnalia Dei,[in progenie altera] poſthuma uſque ad finem mundi eadem docendo.

Quoniã hic]Chriſtus[eſt]dominus, [Deus noſter,] qui nos creauit & redemit,[in æternum,] in præſenti tempore,[& in ſeculum ſeculi] in futuro:[ipſe]& non alius[reget],ꝓteget,& defendet[nos in ſecula]ſine fine.

¶Oratio.

Laudabilis Deus, domine uirtutum, cuius iuſtitia plena eſt terra,pone corda noſtra in uirtute tua,ne deuiemus à ciuitate tua ſancta, in qua reges terræ conuenerunt in unitate fidei,ſed rege, protege, & defende nos ut miſericordia tua in noſtri pectoris templo ſuſcepta,dignos nos faciat in cœleſti Hieruſalem æterna perfrui lætitia. Per Chriſtum.

PSALMVS XLVIII.

Secundũ Heb. 49

In finẽ]Chriſtũ,pro[filiis Chore,]electis dei,ne decipiãtur murmurãtes,eſt hic[Pſalmus]ipſius [Dauid,] Exhortans,mũdi diuitias,honores,& uoluptates ſpernendas.

AVdite hæc] uerba [omnes gentes,] quæ ſecundũ carnẽ uiuitis:[auribus]mentis & corporis,[p

 cipite,]

cipite,]intelligite, atque memoriæ commendate omnes[qui habitatis orbem]terrarum.

Quique terriginæ,] peccatores uitijs terrenis inquinati,[& filij hominum] boni ac rationales, geniti ſecundum gratiam: [ſimul in unum] uenite ad audiendum,[diues &]ſuperbus,[pauper]& humilis.

Os meum]propheticum[loquetur ſapiētiam] quàm Deus abſcondit ſuperbis,& reuelauit paruulis[& meditatio]intrinſeca[cordis mei] cogitabit [prudentiam] & utiliſſimam doctrinam.

Inclinabo,]applicando intellectum,[in parabolam] & ſimilitudines rerum,[aurem meam]interiorem, ut intelligam uerba legis[&]Prophetarum,quæ frequenter parabolica ſunt,& tunc[aperiam]dilucidè alijs [in pſalterio]iſto [propoſitionem meam] à ſpiritu ſancto reuelatam.

Cur timebo in die] illa tremendi iudicij, quæ erit [mala]malis?ideo certè,quia[iniquitas]ac malitia[calcanei mei,Satanę inſidiantis, & mortis extremæ inopinatum occupantis [circundabit me] ex omni parte, opprimet, & timere faciet.

Qui confidunt,]atque præſumunt[in uirtute] ſeu fortitudine[ſua]propria, perinde atque gratia Dei nō egerent:[& in multitudine] ſeu abundantia [diuitiarum ſuarum,]tanquam ſummo bono gloriantur,ij in quam circundantur calcaneo iniquitatis.

Frater non redimit]à ſententia damnationis fratrē, prece aut pretio, quomodo[redimet]ergo[homo] peccator ſeipſum? certè[non dabit Deo placationem] & expiationem[ſuam]ſacrificium, aut oblationem unde propitietur ſibi deus.

Et pretium]aut eleemoſynam[redemptionis animę ſuę]non poterit dare, quia erit extra ſtatum merendi: [& laborabit in ęternum]in tormentis perpetuis: [&] etiam[uiuet]ipſe[adhuc in finem,] quia quæret mortē & non inueniet.

Non uidebit] carnalis homo, neque intelliget ſibi immine-

imminere[interitum]gehennæ,quia[cum uiderit] atque proſpexerit [ſapientes] in Deo ac iuſtos[morientes,]reputabit nullum illius præmium, & [ergo ſimul inſipiens,]qui pœnam nō credit futuram, [& ſtultus] in diuitijs,non in Deo ſperans,[peribunt] in corpore & anima.

Et relinquent]tales iniqui[alienis]hæredibus [diuitias ſuas,]in quibus ſperauerunt:[& ſepulchra eorū,] quæ conſtruxerunt magnificè,ſunt [domus,] in quibus habitant.[illorum]corpora[in æternum,]quia nō credunt aliam uitam futuram.

Tabernacula,]ædificia, palatia[eorum,] quę cōſtruxerunt, manentiū[in progenie] filiorum [& progenie] nepotem,in ijs[uocauerunt nomina ſua,] memoriam eorum, & famam[in terris ſuis,] quia terrena quęſierunt, nihil de cœleſtibus curantes.

Et homo cum]à Deo[in honore]& beatitudine, æterna perfruenda ordinatus [eſſet,] tamen carnaliter ambulans [non intellexit] ſe ad imaginem Dei creatum:& ideo[comparatus eſt[beſtijs ſeu[iumentis inſipientibus,]propter uitam uoluptuariam, &[ſimilis]in omnibus[factus eſt illis,]ſubtracto honore imaginis Dei.

Hæc uia,[& talis progreſſus [illorum] in hac uita præſenti eſt[ſcandalum]& offendiculum[ipſis,]quia facit cadere de peccato in peccatum: [& poſtea] aſſecuti fœlicitatem huius mundi,[in ore ſuo]ſibi [complacebunt,]iactantes de tali uita.

Sicut oues]ductę ad occiſionem,ſed ignorantes:[in inferno] ęternaliter [poſiti ſunt] in pœnam : unde & [mors]gehēnæ[depaſcet] corrodetque ſemper eos[miſeros,quia uiuentes ſemper morientur, & moriendo ſemper uiuent in pœnis.

Et dominabuntur]tandem[eorum]malorum [iuſti] homines,& hoc[in matutino] poſt dormitionem corporum in reſurrectione,quando accipient iudiciariā poteſtatem:[& auxiliū eorum,] quod habebant de po

I 2 tentia:

tentia: de diuitiis, de amicis, [ueteraſcet,] deficiet, peribit [in inferno] gehennæ, & [à gloria eorũ] tranſibunt in pœnam & confuſionem maximam.

Veruntamen] ſpes mea, [Deus] iuſtus [redimet] ſua gratia [animam meam,] ne damner cum impiis, [de manu inferi] & poteſtate diaboli, & hoc [cum acceperit] de hac mortali uita [me] in beatitudine æterna.

Ne timueris,] ſcandalizeris, aut turberis, [cum diues] in proſperitate [factus fuerit homo] peccator uiuens ſecundum carnem: [& cum multiplicata fuerit] in honoribus ſeculi [gloria domus eius,] in cognatis, prolibus & amicis.

Quoniã cum] per mortem [interierit] repente [non ſumet] ſecum [omnia,] imo nihil, niſi peccata, [neque deſcẽdet cum eo] ad abyſſum inferni [gloria] & proſperitas [eius,] quam habuit in præſenti uita.

Quia anima] ſenſualis [eius] impij, [in uita ipſius] proſpera, ab adulatoribus [benedicetur,] propter potentiam & affluentiam diuitiarum: at hic impias [confitebitur tibi,] gratias agendo, [cum benefeceris ei] in honore, diuitijs, aut gloria.

Introibit] deſcendens ad infernum [in progenies patrum ſuorum,] quorum ſcelerum fuit imitator: [& uſque in æternum] excæcabitur errore, & [non uidebit] hic [lumen] gratiæ, neque in futuro lumen gloriæ.

Homo] itaque impius [cum in honore] conſtitutus [eſſet] atque dignitate, [non intellexit] id ſibi gratis à Deo præſtari: propter quod [comparatus eſt iumentis] irrationabilibus, [inſipientibus,] qui ſenſualitatem ſequuntur, [& ſimilis] omnino [factus eſt illis,] ſequendo uoluptates carnis.

¶ Oratio.

Domine, qui es pretium noſtræ redemptionis, libera animas noſtras de manu inſidiantis Satanæ, ne mors gehennæ depaſcat nos in interitum ſempiternum. Sed tribue intellectum ut mandatis tuis obediẽdo

do terrena cuncta contemnamus & ad cœleſtia bona toto mentis affectu anhelemus, Amen.

PSALMVS XLIX. Sec. Heb. 50

Pſalmus] ipſius [Aſaph,] qui fuit unus inter quatuor perſonantes in pſalterio, & interpretatur cõgregatio quæ nunc eſt in populo Chriſtiano. Agitur de utroque aduentu Chriſti.

DEus,]Chriſtus, omnium[deorum]falſorum [dominus,]omnipotens, [locutus eſt] multifariam in Prophetis etiam per ſe in humanitate aſſumpta, [& uocauit]ad fidem ſuam[terram]ac uniuerſos habitatores terræ.

A ſolis ortu]lex Euangelica [uſque ad occaſum] & ultimũ terræ promulgata eſt per Apoſtolos : [ex Sion] tamen & de Hieruſalem cœpit annunciari [ſpecies decoris eius,]atque pulchritudo diuinitatis & uirtutum Chriſti.

Deus] Chriſtus [manifeſtè ueniet] ad generale, iudicium, [Deus]inquam[noſter,] Chriſtianorum uerus Deus, & homo, [& non ſilebit,] imo ſuper peccatores exercebit iram & uindictam ſuam.

Ignis]materialis[in conſpectu eius]pręcedens[exardeſcet,]quia ſeculum per ignem iudicabit, [& in circuitu eius] raptabitur i[tempeſtas ualida]in momento, in ictu oculi, in nouiſſima tuba.

Aduocauit]Chriſtus[cœlum,]cœleſteſq́ue ordines, [deſurſum]ueniens à patre: [& terram] terrenoſq; homines etiã aduocabit deorſum:[diſcernere,] ut per ſententiam diſcernat & didat [populum ſuum]à nõ ſuo, bonos à malis, ſaluandos à damnandis.

Congregate]uos Angeli illi Chriſto[ſanctos] & electos[eius, qui ordinant,]prædicant, & implent [teſtamentum eius]nouũ, & euangelica præcepta[ſuper] ſacrificia]teſtamenti ueteris & obſeruantias legales.

Et annunciabunt]prædicando, [cœli,]uiri cœleſtes, uerbi diſpenſatores[iuſtitiam eius,]quia iuſti remune-

 rabuntur,

rabuntur, & reprobi damnabuntur, [quoniã Deus,] qui nec fallit nec fallitur, [iudex eſt] uirorum & mortuorum.

Audi]credendo[populus meus,]quem elegi, cui legem dedi, à quo carnem aſſumpſi, [& loquar]tibi, atq; prędicabo filijs[Iſrael]ueritatem, [& teſtificabor tibi] uerbis ac factis, quod[Deus]per omnipotentiã,[Deus tuus]per gratiam[ego ſum,]& nemo alius.

Non in ſacrificijs tuis]ueteris teſtamenti [arguam] aut reprehendam[te,]quia non quæro,nec ea uolo:holocuſta autem tua] igne charitatis incenſa in anima humiliata,[in conſpectu meo ſunt ſem per] grata & accepta.

Non accipiam]amplius [de domo tua] inſolentes [uitulos]ad ſacrificium, [neque de gregibus tuis] paſcualibus exigam[hircos]ad hoſtiam pro peccato, ſed cor contritum & humiliatum.

Quoniam meæ ſunt]poſſeſſiones, [omnes feræ] & beſtiæ[ſyluarum,]etiam[iumenta] quæ uagantur [in montibus]excelſis,[& boues]in paſcuis.

Cognoui]ab æterno[omnia uolatilia cœli, & pulchritudo]atque amœnitas[agri]uirentes [mecum eſt,] & à me producta.

Si eſuriero] aut ſitiero, [non dicam tibi, quia bonorum tuorum non egeo : [meus eſt enim orbis terræ,]quem creaui, quem guberno,] & plenitudo eius,] cum nihil ſine nutu meo uiuat.

Nunquid]ſum talis naturæ, quod[manducabo carnes taurorum,] ut in ſacrificijs? [aut ſanguinem hircorum potabo ?] certè non, quia nec cibo nec potu indigeo.

Immola]ergo[Deo]holocauſtum pingue &[ſacrificium]acceptabile [laudis][atque gratiarum actionis, quod te creauit & redemit:& redde]ſemper [altiſsimo] qui in cœlis eſt[uota tua,]quæ promiſiſti in baptiſmo.

Et]nihil de uiribus tuis præſumens, [inuoca me] in auxilium [in die tribulationis,]aduerſitatis,& tentationis,

tionis,[eruam te,]tantum confidas & inuoces,[&]tandem liberatus[honorificabis]poſtea[me,]& ſanctificabis nomne meum.

Peccatori antem] impio [dixit Deus] omnipotens? Quare tu enarras,[atque prædicas [iuſtitias meas] de præmiis bonorum & pœnis malorum,[& aſſumis]indigna præſumptione[teſtamentum meum]tam nouũ quàm uetus,[per os tuum]impurum & ſceleratum ?

Tu uerò]remunerando[odiſti diſciplinam[& increpationem , [& proieciſti] contemnendo [ſermones meos,]quos tamen in ore habebas[retrorſum] in tuã damnationem.

Si uidebas furem,]non increpaſti , ſed diſſimulando[currebas cum eo,]laudando atque excuſando : [& cum adulteris]& ſcortatoribus [portionem tuam] in conſenſu uoluptatis[ponebas] ſequendo carnis concupiſcentiam.

Os tuum]peruerſum[abundauit malitia,] infideliter legem meam interpretando,[& lingua tua]ad decipiendum[concinnabat]fraudes ac [dolos]malè agendo,blandè loquendo.

Sedens[cum authoritate,ſtudio nocendi [aduerſus fratrem tuum]falſa[loquebaris] ipſum calumnioſè obiurgãdo,[& aduerſus]proximum [filium matris tuæ,] eccleſiæ,qui tibi frater eſt per regenerationem baptiſmi,[ponebas ſcandalum,] præbendo illi occaſionem ruinæ,per facta & uerba tua nequam:[hæc]omnia [feciſti]ſine timore domini iudicij,[&]ego[tacui] atq; diſſimulaui,ut compleretur malitia tua.

Exiſtimaſti]tu[inique]peccator,[quòd ero tui ſimilis,]conſentiendo malis , quia ſcelera tua non ſtatim uindico: ſed[arguam te]in morte atque finali iudicio, [& ſtatuam]tunc peccata tua[contra faciem tuã,]quæ te accuſabunt omnesq; impoſturas declarabunt.

Intelligite,]atque ruminate [hæc]dicta in corde ueſtro omnes[qui obliuiſcimini Deum ,] mandata eius contemnendo:[nequando] uos inopinatos rapiat] à

uita præſenti in æternam damnationem, [& nõ ſit qui eripiat,] cum in inferno nulla ſit redemptio.

Sacrificium laudis,] quod puritate fidei & operum immolatur, [honorificabit,]ſanctificabit, & digne [me] colet: [& illic] eſt [iter] & recta uia, quæ ducit ad uitam, [quo oſtendã illi,]ſacrificãti puro corde, [ſalutare Dei,] Chriſti filij patris, in quo ſubſiſtit uera ſalus homini.

¶Oratio.

Deus deorum, domine, cuius eſt orbis terræ, & plenitudo eius, qui manifeſtè uenturus es in igne exardeſcenti, & tempeſtate ualida, ad iudicandum genus humanum, te ſupplices exoramus, ut holocauſta noſtra igne charitatis ſuccenſa in compunctione cordis ſint tibi grata & accepta, ut ſic à peccatis noſtris expiati, priuſquam ab hac uita rapiamur ad iudicium, placitũ ac pacatum te inueniamus redemptorem noſtrum, Ieſum, cui cum patre & ſancto ſpiritu eſt honor, & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Sec. PSALMVS L.

Heb. 51

In fine,] qui Chriſtus eſt, omniũ bonorũ conſummatio & perfectio, [Pſalmus] iſte eſt ip ſius [Dauid] Prophetæ de pœnitentia & humilitate eius, & quam habuit,] cũ uenit ad eũ Natham Propheta] redarguas ipſum de homicidio & adulterio, [quando] ſcilicet [intrauit] & ingreſſus eſt Dauid [ad Bethſabee, uxorẽ Vriæ.

MIſerere mei,] quoniã peccator ſum, [Deus] meus cui proprium eſt miſereri & parcere, [ſecundum magnam,]infinitam, & abyſſalem [miſericordiã tuã,] qua egeo, quia magna eſt miſeria mea.

Et ſecũdum] innumerabilem [multitudinem] actualium [miſerationum tuarum,]ab initio ſeculi exhibitarum, [dele,]ut nullum remaneat ueſtigium, [iniquitatem] & culpam meam.

Amplius]

Amplius]magis ac magis[laua] in fonte miſericordiæ[me,]per aquam gratiæ,[ab iniquitate mea] qua te Deum offendi,[& a peccato meo,]quo proximum læſi[mũda me,]ut culpa & peccatorũ uolũtas abſtergat.

Quoniam iniquitatem meam] deteſtandam ego uerè pœnitens neque diffiteor,neque abſcondo, [cognoſco]ut tu ignoſcas,[& peccatum meum] in conſciẽtia remordente[contra me,]ceu imago figurata , [eſt ſemper,[per contritionem amaram.

Tibi[tanquam iudici[ſoli,]potenti & punire,& miſereri,[peccaui]ualde,[& malum] quod coram hominibus erubui,illud[coram te feci , [qui omnia uides. Itaque miſerere ut[iuſtificeris ,] uerax ac iuſtus inueniaris[in ſermonibus]& uerbis tuis quibus promiſiſti ueniam pœnitentibus,[& uincas] illos de mendacio [cum]perperam & præſumptuoſè[iudicaris,] tãquam uolens iuſtificare impium.

Ecce enim]figmentum tuum[in iniquitatibus] originalis culpæ,[conceptus ſum,] unde miſeria & pœna eſt mihi:[& in peccatis]atque libidinũ cõcupiſcentia[cõcepit me,] unde caro naſcit' ĩfirma,[mater mea.]

Aſperges]per pœnitentiam humilem,[me]peccatorem,[domine] Deus[hyſopo,]& ſanguine Chriſti,[&] per hoc[mundabor]à maculis per contritionem:[lauabis me]fonte tum baptiſmi & gratiæ, tum lachrymarum &[pœnitentiæ,[&]incomparabiliter[ſuper niuẽ] tunc per ſatisfactionem[dealbabor,]candore ſpirituali animæ iuſtificatæ.

Auditui meo]interiori[dabis gaudium] de abſolutione peccatorum,[& lætitiam]de promiſſione æternorum:[&]tunc[exultabuntur oſſa] ſpiritualia, animæ fundamenta, prius[humiliata]tentationibus,& turbata impugnationibus.

Auerte] per plenam remiſſionem [faciẽ tuam,]non à me, ſed[à peccatis meis,]illorum non recordãdo, [& omnes iniquitates meas]præteritas, præſentes & futuras[dele,]de tua notitia, ne punias.

Cor]

Cor]à culpa [mundum] & immaculatum [crea]ac reſtaura [in me Deus]per gratiam iuſtificantem :[& ſpiritum rectum]ad cœleſtia ſubleuantem [innoua,] refice [in uiſceribus] & uiribus [meis]interioribus, unde peccata exierunt.

Ne proijcias] in deſperationis foueam me, ceu reprobatum[à facie]& præſentia [tua,] unde lumen & ſanitas mentis:[& ſpiritum ſanctum tuum,]in quo ſpem ueniæ colloco,[ne auferas]omnino [à me, imo mecum ſit & mecum laboret.

Redde mihi,] quod mea culpa perdidi, [lætitiam] ſpiritualem [ſalutaris]filij [tui,]Chriſti : [& ſpiritu] ſancto[principali]dominante ſuper omnia[confirma me]in gratia,ne recidiuem in peccatis.

Docebo] uerbo & exemplo , [iniquos] homines, [uias tuas]miſericordiam & ueritatem,[& impij]relinquentes uias ſuas,[ad te] Deum uerum [conuertentur, per pœnitentiam ſalutarem.

Libera me]pœnitentem,[de ſanguinibus]& corruptionibus carnalibus,[Deus]creator, [Deus] redemptor, atque[ſalutis meæ] conſeruator,& tunc[exaltabit] cum gaudio [lingua,mea] extollendo [iuſtitiam tuam,]quia iuſtificas impium,& parcis pœnitenti.

Domine,] dando ſcientiam loquendi [labia mea] prius clauſa propter peccatum [aperies: &]tunc cum fiducia [os meum]& cordis arcanum [annunciabit,] & præconizabit [laudem tuam ,] quia ſanctus quia pius, quia miſericors es.

Quoniam,ſi uoluiſſes]pro expiatione peccati [ſacrificium]hircorum,& uitulorum,[dediſſem,] ac obtuliſſem, ſed[utique holocauſtis] uictimiſque ueteribus [non delectaberis,]neque placaberis amplius.

Sacrificium]acceptum]Deo,] quo peccata ſoluuntur, eſt[[ſpiritus]plurimum anxius pro peccatis,] contribulatus]corpori per pœnitentiam, ut ſpiritus dolore corpus labore afficiatur:[cor]prius[contritum]per compunctionem,[&]deinde[humiliatum]per confeſſionem.

ſionem,[Deus,]qui miſericors es,[non deſpicies,] ne que ſpernes,imo gratan ter aſpicies.

Benigne fac,] largam impendendo benedictionem [domine] Deus [in bona] & gratuita [uoluntate] ac gratia[tua,]eccleſiæ noſtræ catholicæ quæ Sion Deum ſpeculatur: ut in ſpe.fide, & charitate[ædificentur] ſu per firmam petram Chriſtum,[muri Hieruſalem,] qui ſunt animæ ſanctorum in uiſione pacis.

Tunc acceptabis]gratum habens[ſacrificium iuſti tiæ,]quod eſt confeſſio, qua iuſtificatur impius,[obla tiones,]non pecudum,ſed hominum,[& holocauſta] in carnis mortificationem:tunc imponent] offerentque[ſuper altare fidei,quod[tuum]eſt, ſeipſos ceu uitu los in uictimam & hoſtiam uiuẽtem,placentem Deo.

¶ Oratio.

Dele iniquitates noſtras domine, ſecundum magnam miſericordiam tuam, munda & laua nos ſuper candorem niuis à peccatis noſtris, quibus malum co ram te fecimus. Cor noſtrum contritum & humiliatum non deſpicias domine : ſed innoua in uiſceribus noſtris ſpiritum ſanctum tuum , quo laudem tuam annunciare poſſimus, & recto principalique ſpiritu confirmati, mereamur in cœleſtem Hieruſalem peruenire. Per Chriſtum dominum noſtrum.

PSALMVS LI.

In finem] Chriſtum [intellectus] & eruditio ipſius [Dauid]Prophetæ, [cum uenit Doech]Idumæus impoſtor falſarius,[& annunciauit]atque indicauit[Sau li regi]Hebræorum, [& dixit ei] turbato, [Venit Dauid]æmulus tuus[in domum Achimelech]ſacerdotis. Agitur de pœna iniqui, & præmio iuſti. See. Heb. 52 1. Re. 22. b.

QVid gloriaris]& exultans [in malitia] peſſima, obſtinata, [qui potens es]opprimere pauperem, iniquitate & impietate tua?

Tota

Tota die]& omni tempore uitæ tuæ[iniuſtitiam]& prauitatem[cogitauit lingua tua]ex certa & præmeditata malitia : [ſicut nouacula acuta]inflixiſti uulnus, & [feciſti dolum]atque impoſturam,quia cum diligēte ſimulas,fraudulenter uulneras.

Dilexiſti]longe [malitiam]ipſam[ſuper benignitatem,]imo exoſum habuiſti bonum: &[iniquitatem]ac mendacium amaſti [magis , quam loqui æquitatem,] iuſtitiam & legem Dei.

Dilexiſti omnia uerba [adulationis [præcipitationis]& detractionis,quibus innocentes adiiciuntur ad malum fallax[lingua doloſa,]& miniſtra malitiæ.

Propterea Deus]ſubuertet, &[deſtruet te,]licet modò uideris ſtare & florere[in finem]atque in ęternum, euellet te]de fœlicitate temporali, in qua confidebas, [& emigrabit te]ab hac uita[de tabernaculo]& corpore[tuo,& radicem tuam,] quę eſt anima uiuificans corpus, ſicut radix arborem,euellet[de terra uiuentium] atque beatitudine ſanctorum.

Videbunt iuſti]damnationem impiorum, [& timebunt;]cum punitio impiorum,eruditio erit iuſtorum [& ſuper eum ridebunt,]contemnentes proſperitatem eius præteritam,[& dicent]iuſti;[Ecce homo]robuſtus in malitia,[qui non poſuit Deum,]imò contempſit[adiutorem ſuum] non habens fiduciam in dominum.

Sed ſperauit]tanquam in ſummo bono,in[multitudine diuitiarum ſuarum,]in copia argenti & auri,potentiæ & gloriæ:[& præualuit]iuſtus ad tempus[in uanitate]& proſperitate [ſua]& affluentia temporalium.

Ego autē]pius,[ſicut oliua fructifera,]in bonis operibus, [in domo Dei]& Eccleſia ſancta,[ſperaui,]non in diuitiis,ſed[in miſericordia Dei,]duratura[in æternum, non ſolum hic; ſed[& in ſeculum ſeculi[in uita æterna.

Confitebor tibi, &]gratias agam[in ſeculum]hoc, [quia feciſti]mecum miſericordiā in præſenti: [& expectabo]in futura retributione iuſtorum, [nomen tuū,] quod

quod Ieſus eſt, [quoniam bonum,]dulce[eſt,]& ſuaue [in conſpectu,]iudicio,& æſtimatione[ſanctorum tuorum [qui guſtauerunt ſuauitatem bonitatis tuæ.

¶ Oratio.

Omnipotens Deus, totius mundanæ uanitatis deſtructor,fac nos in eccleſia tua florere,ſicut oliuam fructiferam bonorum operum,ut in tua miſericordia ſperantes & tibi ſemper gratias agẽtes ab iniquitatis maledictio ſaluemus per cõfeſſionem nominis tui, quod Ieſus eſt.

PSALMVS LII.

Secundũ Heb.53

In finem,]& Chriſtum ducens [pro Mahalath]parturiẽte dolorẽ de peccatis[intellectus]& eruditio ipſius [Dauid.] Agit de peccatoribus obſtinatis, Deum negantibus.

DIxit,]& ſibiipſi perſuaſit]inſipiens,]& impius[in corde ſuo,]quod[non eſt Deus, curans res mortalium.

Corrupti ſunt]in[peccatis,& abominabiles] atque odibiles[facti ſunt]deo & hominibus [in iniquitatibus]ſuis:[non eſt]de illis reprobis ,[qui faciat bonũ] aliquod meritorium.

Deus de cęlo proſpexit,] per ſuam miſericordiam [ſuper filios hominum,] ut pœnitentes ſaluaret,[ut uideat,ſi]aliquis[eſt intelligens]per ueram cognitionẽ [aut requirens deum]per bonam operationem.

Omnes declinauerunt] à rectitudine iuſtitiæ, &[ſimul inutiles]atque inepti[facti ſunt]à conſequutione uitæ æternæ:[non eſt]aliquis [qui faciat bonum,] aut impleat uoluntatem patris cæleſtis ,[non eſt uſque ad unum quia omnes peccauerunt & egent gratia Dei.

Nonneſciente]& experientur in futuro iuſtitiam Dei,[omnes qui]nu nc[operantur] pertinaciter [iniquitatem]contra Dei mandata,[qui deuorant]& dilaniant[plebem meam] innocentem,[ut]perinde ac comederent[cibum panis]quotidianum, ita delectantur in ſpoliis innocentum.

Deum]per pœnitentiam[non inuocauerunt,]quia in eum non crediderunt:ſed [illic trepidauerunt peccatores huius mundi[timore,]ne fraudarentur fœlicitate terrena, [ubi] tamen [non erat timor]habendus, formidant tantum temporalia & non mala æterna.

Quoniam Deus diſſipauit]atque diſperſit oſſa,]& corpora [eorum]luxui & deliciis mancipata, [qui hominibus placent, & Deum ſpernunt:[confuſi ſunt]in tellectu,[quoniam Deus ſpreuit]tradens [eos]in reprobum ſenſum.

Quis dabit?]certe nullus, niſi tu domine, [ex Sion] illa cœleſti[ſalutare Iſrael,] aut ſalutem populo fideli, per fidem ueram Deum uidenti,[cum conuerterit] & eripuerit [Deus]ab impiorum uiolentia [captiuitatẽ] & ſeruitium [plebis ſuæ]electę, tunc[exultabit Iacob,] peſſundator uitiorum, [& lætabitur] atque gratias aget[Iſrael redemptori ſuo,optimo,maximo.

¶ Oratio.

Omnipotens Deus,de cælo proſpice ſuper nos peccatores, filios hominum, ut intelligamus & requiramus te ſolum Deum uerum,ſpretis mundanis omnibus.Ne declinemus à rectitudine iuſtitiæ, & uia ueritatis,ne corrumpamur & abominabiles ſimus in iniquitatibus noſtris:ſed nos conuertere digneris ad te, ut lætemur & exultemus in ſalutari tuo, domino noſtro Ieſu Chriſto.Amen.

In finem]qui Chriſtus eſt tendentibus [pro carminibus] & laudibus eius hic pſalmus eſt [intellectus]& eruditio[Dauid,]& cuiuslibet fidelis, [cum ueniſſent

Ziphæi] perſecutores bonorum, florẽtes in hoc mun do,[& annunciaſſent Sauli]peruerſo,[Nonne Dauid] latens & miſer[abſconditus eſt apud nos] florentes, Quippe boni humiles ſemper latent inter malos fortunatos.

DEus] meus,[in nomine tuo,]quod Ieſus eſt, ſaluum me fac,] non ob meritum meum:[& in uirtute]atque miſericordia [tua] diuina [iudica me,] ſeparando à malis.

Deus,] qui uerax eſt in promiſſis, [exaudi orationem meam]& uota mentis meæ;etiam [auribus] clementiæ[percipe uerba] uocalia oris mei,]quæ tibi ſupplex propono.

Quoniam alieni]à Deo,fide,& operibus[inſurrexerunt]ſua uiolentia[aduerſum me,] armati liuore inſaniæ mentis, [& fortes]in malo [quæſierunt animam meam,]ut eam à pietate diuertant, [& non propoſuerunt in conſcientia [Deum]uetum[ante conſpectum ſuum,ſed diuitias,ſed honores,ſed uoluptates.

Ecce enim deus omnipoteus [adiuuat me,] ut ſim patiens in aduerſis : [& dominus] me coadiuuans in bonum,[ſuſceptor eſt,] per ſuam gratiam [animæ meæ,]eam à peccatis omnibus liberando.

Auerte mala]aduerſum me cogitata , [ab inimicis meis]inſidiantibus,[& in ueritate tua]iudiciali[diſperde illos] in æternum,eſto hic floreant falſis bonis,pereant ueris tormentis.

Voluntariè,]atque libera mente , non coacte ſacrificabo tibi] ſacrificio laudis & bonorum operum, [& confitebor,]celebrabo , & gratias agam [nomini tuo domine Deus meus,[quoniã bonum]eſt,imo nil melius illo inuenitur.

Quoniam ex omni tribulatione] & aduerſitate eripuiſti me]ſperantem in te;[& ſuper inimicos meos]inſidiantes [deſpexit,] pro nihilo reputando, [oculus meus,] quia uidi retributionem in impijs.

¶ Ora

¶Oratio.

D Domine in uirtute nominis tui ſalua nos, ne alieni in fide diuertant à uera pietate animas noſtras, ſed per tuam gratiam ſub diuina protectione eos ſuſcipe, libera, & eripe ab omnibus inimicis, tam uiſibilibus quàm inuiſibilibus, inſidiantibus nobis, ut ſic ſemper nomini tuo, quod Ieſus eſt, uoluntariè ſacrificio laudis & bonorum confiteamur per ſecula. Amen.

PSALMVS LIIII.

Sec.
Heb. 55 In finem]Chriſtum, ad quem cuncta referēda ſunt, [Pſalmus]iſte[in carminibus] & laudibus eſt [intellectus]& eruditio[Dauid,]& querela piorum de malitia perſequutorum.

EXaudi Deus]meus[orationem meam,] pro bonis aſſequendis, [& ne deſpexeris] uotiuam [deprecationem meam]pro malis euitādis, ſed [intende mihi] ornati, [& exaudi me,] per gratiam dando quod poſtulo.

Contriſtatus ſum]anima & corpore,[in exercitatione mea] & tribulationibus, quibus mali me exercēt; [& conturbatus ſum]& inquietus in anima, [à uoce inimici]obloquentis & inſidiantis,[& à tribulatione peccatoris] affligentis me.

Quoniam]impii[declinauerunt,]retorquendo [in me] innocentem, [iniquitates,] quę eorum erant, & mala ſua mihi imponebant,[& in ira eorum,] non in merito meo[moleſti erant mihi,] ſine ratione mala infereudo.

Cor meum] elanguit, &[conturbatum eſt] propter moleſtias[in me:&]in animo meo[formido,]metus, & horror[mortis]ęternæ[cecidit ſuper me,]timendo fraternum odium.

Timor]animæ[& tremor] mortis [uenerunt ſuper me,]

me,[& opprimunt:[& contexerunt]& circundederunt me tenebræ,mali homines & peccatores cæci.

Et dixi]deliberando inter has cõturbationes,[Quis dabit mihi pennas]uirtutum,& motum deſideriorum bonorum,[ſicut columbæ,]quæ ſimplex eſt,& felle caret?[& uolabo]à ſtrepitu mũdi,]& requieſcam] in tranquillitate mentis.guſtando quam ſuauis eſt dominus.

Ecce elongaui] me à turba deſideriorum temporalium, &[fugiens]illa diſceſſi à congregatione hominum,[& manſi in ſolitudine,]requieſcens in quiete mentis.

Expectabam]patiẽter[eum]dominum longanimis, [qui ſaluum me fecit,]& liberauit[à puſillanimitate,] & inordinato timore ipſius[ſpiritus]mei, ne caderẽ in deſperationem,propter tot tumultus perſequútionum,[& à tempeſtate]animę, ne iraſcerer impetuosè.

Præcipita] & diſperde[domine] fraudes eorum,& [diuide,]ne ueniant in concordiam,[linguas eorum] qui in me conſpirant,[quoniam uidi iniquitatem,]& dolum, [& contradictionem,]atque diſcordiam[in ciuitate,] & cõgregatione impiorum,ubi nulla charitas.

Die ac nocte,]ſine intermiſsione[circundabit eam] ciuitatem diaboli, [ſuper muros eius]excubando[iniquitas]peſsima,[& labor]atque moleſtia erit[in medio eius,]non enim eſt pax impiis,[& iniuſtitia]abundabit.

Et non defecit,]ſed ſemper durauit[de plateis eius] ubi licitantur uenalia,[uſura,]fraudes, & impius quæſtus,[& dolus,]quia aut creditoribus pluris uendunt, aut in precio rei cum dolo & fraude.

Quoniam ſi inimicus meus,]publicus peccator[maledixiſſet mihi]manifeſte, [ſubſtinuiſſem utique] & patientius toleraſſem.

Et ſi is qui oderat me]publicè,[ſuper me]inſultaſſet &[magna]atque ſuperbia[locutus [fuiſſet,] minitando,[abſcondiſſem me forſitan ab eo,]fugiendo præſentiam & ſodalitium eius.

K Tu

Tu uerò homo,]à quo dolos patior in abſcondito homo mecum uiuens,[unanimis] in pace,[dux meus] in uitæ inſtituto,[& notus]atque familiaris[meus.]

Qui ſimul] conuerſando [mecum dulces] & ſuaues [capiebaſ cibos,]tum Euchariſtiæ tũ doctrinæ,[in domo Dei,]quæ eſt eccleſia ſancta [ambulauimus ſimul [cum]magno[conſenſu] animorum.

Veniat mors[gehennæ [ſuper illos] hypocritas falſos,[& deſcendãt] ſecundum merita[in infernum,]ubi nulla eſt redemptio,& hoc,[uiuentes,]quia ſciẽter peccant,& ſcienter pereunt.

Quoniam nequitiæ,]fraudes & doli ſunt[in habitaculis]& cordibus[eorum,]&[in medio]conuerſationis [eorum,]quia peſtilentes ſunt impii.

Ego autem]tota fiducia[ad Deum clamaui]in tantis periculis & tribulationibus,[& dominus]Deus[ſaluabit me]à peccato & inferno.

Veſpere]ſenectutis, [& mane]pueritiæ [& meridie] iuuentutis, quod eſt omni tempore,[narrabo.]meditabor, [& annuntiabo] diuina beneficia mihi collata [&]dominus[exaudiet uocem]& orationem [meam] iuſtam.

Redimet]dominus[in]pace & quiete[animam meã] innocentem,[ab his]falſis fratribus[qui appropinquãt mihi, perſequentes ſub ſpecie bona, [quoniam inter multos]amicos, quos habueram,[erant]& iunxerant ſe[mecum.]

Exaudiet] & conſolabitur me orante, [Deus]pacis [& humiliabit]abiiciendo & confundendo [illos]impios, hic inquam Deus,[qui eſt]æternus [ante ſecula,] quia in principio erat uerbum.

Non enim eſt]reſipiſcentia [illis] impiis, aut[commutatio]in melius, ſed deſcendunt ſemper in peius[& non timuerunt Deum,]ſed potius contempſerunt: & ergo[extendit] dominus[manum ſuam]& uindictam [in retribuendo]pœnam pro malefactis eorum.

Contaminauerunt] & deſpexerunt malè uiuendo

[teſtamentum

[teſtamentum eius,]mandata Dei non cuſtodiendo, quare[diuiſi ſunt]de terra uiuentium[ab ira]& ſeruitu te[uultus eius,]quia non uidebunt faciem domini,[&] dominus[appropinquauit] ad bonos[cor illius]& uoluntas Dei.

Molliti ſunt]in blandiloquentia[ſermones eius]ſuaues[ſuper oleum,]adeò applaudunt uerbis in hyprocriſi,[& ipſi]ſermones[ſunt iacula,]læcaliter uulnerantia corda audientium.

Iacta ſuper dominum]Deum,omnem[curam]& ſolicitudinem[tuam,] committendo Deo omne negotiū [& ipſe] dominns[te enutriet,]docendo, confortando & uias tuas dirigendo : &[non dabit in æternum,]licet ad horam permittat, [fluctuationem,] inquietudinem & conturbationem uiro iuſto. *Matt.9.d. Lucæ.12.b. 1.Pet.5.b.*

Tu uerò Deus,]qui ſanctos enutris[deduces eos]impios qui nec timent te,nec tibi confidunt, [in puteum inferni & [interitus]mortis æternæ.

Viri ſanguinum,]perſecutores & homicidæ,[& doloſi]per ſimulationes fraudem molientes , [non dimidiabunt]in uoluptatibus dies[ſuos,]imò interitus erit celerrimus & ſubitaneus:[ego autem]certiſſimè[ſperabo,]nō in homine,non in mundo,ſed[in te domine,] & ideo liberabor ab omni malo.

¶ Oratio.

Domine, qui in te iactamus ceu in tutiſsimum portum omnes curas noſtras, ſolique tuæ gratiæ innitimur,enutrias nos in fide,moribus, doctrina & uirtutibus. Ne deſpexeris deprecationes noſtras, ſed ſalua nos à puſillanimitate ſpiritus, ne ſuccumbamus in tribulationibus aut preſſuris. Et te ueſpere, mane, & meridie laudantes,mereamur ab huius ſeculi tempeſtatibus defenſari. Per Chriſtum dominum.

PSALMVS LV. *Secundū*

In finem] Chriſtum, qui eſt conſummatio noſtra, *Heb.56*

hic [Pſalmus] tendit, ſcriptus [pro populo] Iudæorum & perſecutorum, [qui à ſanctis] electis [longe factus eſt, &] alienatus [in tituli inſcriptione,] quia ſancti confitẽtur Chriſtum regem Iudæorum, at hic populus negat. Pſalmus agit quod factum eſt [ipſi Dauid] Prophetæ [cum tenuerunt eum] captiuũ [Allophyli] alienigenæ [in Geth.] Oratio eſt iuſti tribulati.

MIſerere mei,] & gratiam tuã mihi impartire [deus] meus, [quoniam conculcauit] & peſſundit me homo] nequam: [tota die] diabolus [impugnans] tentationibus [tribulauit] & afflixit [me.]

Conculcauerunt] pedibus ſuis [me] innocentem, [inimici mei,] tam homines quã dæmones, [tota die] adeo ut nullum tempus preſſuris uacuum, relinqueretur, [quoniam multi bellantes] ſteterunt [aduerſum me,] uidelicet diabolus, caro, mundus.

Ab altitudine] quidem & ſuperbia [diei] temporalis ad horam data [timebo,] ſed interim tamen [ego uero] iuſtus [in te ſperabo] de tua protectione.

In Deo] meo [laudabo] uerbum eius, & celebrabo [ſermones meos,] dei munere mihi conceſſos, [in deo] & eius protectione [ſperaui] confidenter: [non] ergo [timebo, quid] mali [faciat mihi caro,] & carnalis homo.]

Tota die] mendaces [uerba mea] bona [execrabãtur tanquam mala: & [aduerſum me] ſunt [omnes cogitationes eorum] impiorum, & hoc [in malum,] ut abſterreant à pietate doctrinæ & uitę.

Inhabitabunt] mecum in eccleſia catholica,] & abſcondent [malum, quod cogitant: [ipſi] impii [calcaneũ meum] more ſerpentis inſidioſa calliditate [obſeruabunt,] ut accuſare poſſent uel blaſphemare.

Sicut ſuſtinuerunt] ad perdendum & expectauerant [animam] & uitam [meam,] tamen [pro nihilo] & gratis [ſaluos facies illos] per ſolam tuam miſericordiam: ſed [in ira] tua diuina [populos] aduerſarios ueritatis, [confringes,] ad nihilum redigendo.

Deus]

Deus]meus,[uitam meam,]quæ mala fuit[annunciaui tibi]in confeſſione:[poſuiſti]triſtitias &[lachrymas meas,]quas effudi pro[peccatis, in cõſpectu tuo,] eas non obliuiſcendo.

Sicut]erat[& in promiſſione tua,[qua ueniam ſpondes pœnitentibus ſic egiſti:[tunc] ergo[conuertentur inimici]& aduerſarii[mei]à ſuo errore & uita mala,[retrorſum,]ut non amplius uadant poſt cõcupiſcentias carnis.

In quacunque]ergo die ætatis & uitæ, meæ[inuocauero te]cordis deuotione [ecce cognoui]experiẽdo miſericordiam tuam,[quoniam deus meus es,]qui me recipis ad pœnitentiam.

In deo]patre[laudabo uerbum] incarnatum, prędicando eum, conſubſtantialem patri, & coęternum[in domino]Ieſu Chriſto,[laudabo ſermonem]& eius regulam uiuendi, quam mundo præſtitit:&[in deo]ſpiritu ſancto[ſperaui]de eius bonitate, & ergo[non timebo, quid] mali [faciat mihi] innocenti [homo] nequam.

In me ſunt]tibi reddenda[deus] meus[uota tua,]à te data, quia pro beneficiis mihi impenſis illa debeo tibi, quæ uota [reddam,] quia ſunt [laudationes] & gratiarum actiones, [tibi] ſoluenda ad nominis tui gloriam.

Quoniam eripuiſti]& ſaluaſti[animam meam,]quæ per te uiuit, [de morte]culpæ & gehennæ, [& pedes meos,]affectus & ſenſus[à lapſu]& pronitate cadendi in peccatum,[ut placeam]in uia mãdatorum [coram] domino[deo]meo,[in lumine] iuſtorum[uiuentium] ex fide & gratia.

¶ Oratio.

Vnica ſalus, uita, & ſpes noſtra, deus, conſolator, remunerator & ubique iuſtificator miſerere nobis,

qui undique tribulationibus à mundo, tentationibus à diabolo, miſerijs à carne conculcamur, qui ſemper obſeruant calcaneum noſtrum. Eripe animas noſtras de morte æterna, ut dum hic carnalia bella comprimimus, placere tibi in lumine gloriæ & immortalitatis mereamur. Per Chriſtum dominum.

Sec. Heb. 57.
1. Re. 22. & 24

PSALMVS LVI.

In finem] & Chriſtum, ad quem tendimus uenire, hortatur iſte Pſalmus, [ne] tu per fide Iudæe [diſperdas,] interficias, uel corrumpas quouis modo [Dauid] hoc eſt Chriſtum, [in tituli inſcriptione,] negando ipſum eſſe regem Iudæorum, quod tamen titulus crucis indicabat, [cum fugeret à facie Saul] truculenti & ferocis in ſpeluncam [Sic] Chriſtus abſcondit deitatem in templo ſui corporis.

MIſerere mei,] & ſuccurre [Deus,] pater clementiſſimè [miſerere mei,] quia periculum imminet magnum [quoniam in te,] & in nullo alio [confidet,] & ſtabilita eſt [anima mea.]

Et in umbra alarum tuarum] atque in protectione tuæ diuinæ potētiæ [ſperabo] ſemper, [donec tranſeat] ipſa [iniquitas] Iudæorum.

Clamabo] ab humanitate aſſumpta [ad Deum] patrē [altiſſimum] in cœlis: ad [Deum] meum cui cōſubſtantialis ſum, [qui benefecit] & reddidit [mihi,] quicquid promiſerat.

Miſit de cœlo] non angelum, uel creaturam, ſed me filium ſuum unde [& liberauit me,] reſuſcitādo à mortuis: & [dedit] diſpergens per orbem [in opprobrium] hominum Iudęos [conculcantes me] & nomen meū.

Miſit Deus] per me [miſericordiam ſuam] gentibus, [& ueritatem ſuam] iuxta promiſſa Iudæis, [& eripuit] crucifixo corpore [animam meam, de medio] Iudæorū, & [catulorum leonum] rugientium in me, ut crucifigerer,

rer,[dormiui] ſomno mortis ſecundum carnem, ſed [conturbatus]ex anguſtia paſſionis.

Filij hominum,]Iudæi,[dentes eorum]ut deuorēt, ſunt[arma]inuidiæ,[& ſagittæ]ut occidant ac perdāt: [& lingua eorum]quando clamabant,crucifige,eſt[gladius acutus]crudeliſſimus.

Exaltare]aſcēdendo[ſuper cœlos]cœlorum,[Deus,] Ieſu Chriſte ad dexterā patris, ut cognoſcaris ſemper in tua maieſtate regnare:[&]ſic[in omnē terram] promulgabitur[gloria tua]reſurrectionis & aſcenſionis in cœlum.

Laqueum]per fraudulentas obiectiones [parauerūt pedibus]& doctrinis[meis,]ut me in uerbo caperent, [& incuruauerunt,]tentando an flectere poſſent [animam meam,]à rectitudine ueritatis & iuſtitię.

Foderunt]Iudæi [ante faciem meam] congregando concilium,[foueam]fraudis oppreſſionis & criminationis,ut me morti traderent [&]ipſi[inciderunt] præcipiati[in eam,[paſſi mala quæ mihi inferre conabantur.

Paratum cor meum] ad ſuſtinendam ignominiam crucis[Deus]pater,[paratum cor meum], præ deſiderio ſalutis humanæ : [cantabo] uoce gratias agendo, [& pſalmum dicam] digna actione, te Deum patrem laudando.

Exurge] potenter [gloria mea,] caro mea glorificata,[exurge,]inquam caro,quæ fuiſti [pſalterium diuina operans,[& cithara]humana patiens:[exurgam]cerrè[diluculo,]mane,prima ſabbati.

Confitebor tibi]poſtquam reſurrexero, prædicando per meos[in populis]laudes tuas[domine,] Deus pater,&[pſalmum dicam tibi,]ut tu pater glorificeris[in gentibus.]

Quoniam magnificata] & prædicata[eſt]per orbem terrarū[uſq; ad cęlos]beneficētia &[miſericordia tua,] quā ꝑmiſiſti ꝑ Xpum,[& uſq; ad nubes]tonat ꝓceptis, coruſcat miraculis,pluit doctrinis[ueritas tua]diuina.

Exaltare]per glorioſam aſcenſionem [ſuper cœlos] Angelorum [Deus]noſter : [& ſuper omnem terram] ſemper ſit[gloria]& magnificentia [tua,] ut ſis deus omnia in omnibus.

¶Oratio.

Deus cui proprium eſt præſtare miſericordiam, qui in te confidentiam habent, ab æſtu perſecutionum & uitiorum, protege nos ſub umbra alarum tuarum, quæ ſunt miſericordia & ueritas, donec tranſeat iniquitas impiorum,& eruamur à nequiſsimis inſidiatorum foueis, & laqueis diaboli, ut ſic mala ſuſtinendo temporalia, æterna bona ſperemus, donec ad te, qui Chriſtus es, peruenire ualeamus. Amen.

Sec. Heb. 58

PSALMVS LVII.

In finem]uerum & optatum, [ne diſperdas]aut contradicas uerbo uel facto ipſi [Dauid,] quia Chriſtus eſt,[in tituli]crucis[inſcriptione] facta à Pilato. Vox eſt Chriſti exprobrantis nequitiam Iudæorum.

SI uerè,]& non falſè,[utique]& certè [iuſtitiam] in uerbis[loquimini:]in factis tunc [rectè iudicate,] diſcernendo bonum à malo, uos qui eſtis [filii hominum.

Etenim in corde]quas cogitaſtis [iniquitates] illas [operamini in terra,]uos terreni & animales: [ininſtitias]uarias[manus ueſtræ] fraudatis proximis, [concinnant,]congregati,& miſcent, peccata peccatis accumulando.

Alienati ſunt peccatores]à ueritate & iuſtitia,à deo & bono,[a uulua,] ab ipſa conceptione : [errauerunt ab utero]matris,&[loquuti ſunt falſa,]ſpernendo ueritatem.

Furor]eſt[illis]præ inuidia, [ſecundum ſimilitudi-

nem]furoris[ſerpentis,]præ deſiderio mordendi & no cendi:[ſicut]eſt ira[aſpidis ſurdæ]uenenum effundentis,[& obturantis aures ſuas,[ne percipiant ueritaté.

Quæ]aſpis[non exaudiet,] neque percipiet [uocem incantantium,imò contemnit[&]uerba[uenefici] alicuius,[incantantis]mentes hominum obſtinatorum,[ſapienter,] ut conuertantur à ſuis erroribus.

Deus conteret,]comminuendo[dentes eorum,]& uerba doloſa[in ore ipſorum,]quo blaſphemias protulerunt:[& molas]atque maxillas,minasque[leonum,] & ferocium Iudæorum[confringet dominus,]in ſua reſurrrctione.

Ad nihilum]& contemptum [deuenient]Iudæi,[tã quam aqua]citò[decurrens,]& non reuertens : dominus[intendit]in ira[arcum ſuum,] ut uulnerent ſagittis timoris & iudicij, [donec infirmenter] & ulterius non ualeant nocere.

Sicut cera]mollis[quæ fluit]& liqueſcit à facie ignis, ſic impij[auferentur]a facie Dei in extremo iudici o: [ſupercecidit]eis[ignis]infernalis & æternus, [& non uiderunt ſolem]iuſtitiæ & uerum lumen diuinum.

Priuſquam intelligerent]& producerent[ſpinæ ueſtræ]& punctiones malæ conſcientiæ[thamnum]& rubum acutum, quippe ſpinarum more, peccata primo delectant, poſtea pungunt:[ſicut]ſunt[uiuentes]in proſperitate,[ſic in ira]diuina ſubitò[abſorbet] & auferet [eos]de medio.

Lætabitur iuſtus] zelo diuino iuſtitiæ, [cum uiderit]impiorum[uindictam]& punitioné,[manus ſuas,] opera & actiones, [lauabit]a peccatis, ut mundior & iuſtior fiat[in ſanguine peccatoris,] ex conſideratione uindictæ & pœnæ reproborum.

Et dicet homo] poſt iudicatnm impium, [Si utique]pro meritis [eſt fructus]& merces[iuſto,]de bonis ſuis operibus?[utique eſt Deus]iuſtè[iudicans,] & retribuens[eos]malos hic[in terra,]ubi florere uidentur.

¶ Ora-

¶Oratio.

Da quæſumus domine, ut rectè iudicemus noſmetipſos, ne à uia ueritatis & iuſtitiæ aberrantes, manus noſtræ iniuſtitias concinnent, peccata peccatis cumulando. Sed noſtrorum ſpinis facinorum afflicti, aurem non obturantes præceptis tuis, te, ſolem iuſtitiæ & uerum lumen ſequamur. Per dominum.

Sec. Heb. 59 1. Re. 19

PSALMVS LVIII.

In finem] Chriſtum Pſalmus hic eſt, [ne] tu Iudæe [corrumpas] quouis modo [Dauid,] hoc [eſt] Chriſtum, [in tituli inſcriptione,] dicendo ipſum nõ eſſe regem Iudæorum, [&] hoc [quando miſit Saul] & concilium Iudæorum, [& cuſtodiuit domum eius] & ſepulchrum Chriſti, [ut interficeret] & extingueret [eum,] nomen uidelicet & famam eius. Oratio Chriſti pro ſe & membris eius.

ERipe] & libera [me] innocentem [de inimicis meis] Iudæis, [Deus,] pater [meus, & ab inſurgentibus] & inſultantibus per blaſphemias [in me] filium tuum, ſalua & [libera me.]

Eripe me de] Iudæis [operantibus iniquitatem,] colaphizantibus & flagellantibus me: [& de uiris ſanguinum,] qui clamabant, crucifige, [ſalua] & libera [me.]

Quia ecce cœperunt] inſidioſè [animam] & uitam [meam] corporalem: [irruerunt] cum impetu, ſine omni ratione, [in me] humilem, [fortes] Iudæi, ut me morti traderent.

Neque iniquitas mea] fuit in cauſa, [neque peccatum meum,] quare me perſequerentur, [domine] Deus quoniam [ſine iniquitate,] purè & innocenter [cucurri] uiam huius mundi, [& direxi] ad rectum finem, uerbo prædicationis & exemplo uitæ.

Exurge] Deus pater [in occurſum meum,] ut ſuſcipias

pias me reſurgentem & aſcendentem,[& uide]quanta contra me malignantur:[& tu domine] potes hoc facere,quia tu es[Deus uirtutum]cœleſtium , & [Deus Iſrael]omnipotens.

Intende,]& expergiſcere[ad uiſitandas] in cordibus eorum[omnes gentes] per gratiam ne progrediantur in malitia:[non miſerearis omnibus] præuaricatoribus,[qui ex]certa malitia & obſtinata mente [operantur iniquitatem]perſeueranter.

Conuertentur]tandem gentes ad fidem, & hoc[ad ueſperam]mundi, in ſexta ętate:[& famem] uerbi Dei [patientur,ut canes]famelici: [& circumibunt ciuitatem]ſanctam,Eccleſiam, atque credentium multitudinem,ut audiant uerum.

Ecce]ipſi conuerſi ad fidem[loquentur,] prædicando[in ore ſuo]liberè cum authoritate,[& gladius]ſancti ſpiritus, quod eſt uerbum Dei ; [in labijs eorum] erit:[quoniam quis audiuit]unquam talia ?

Et tu domine]Deus [deridebis] aſpernando [eos,] qui ueritatem audire noluerunt, [& ad nihilum deduces]& conculcabis [omnes gentes] remanentes in ſua perfidia.

Fortitudinem]& potentiam[meam ad te]Deus pater[cuſtodiam]ſecundum diſpoſitionem tuam , & merito,[quia]tu[Deus ſuſceptor meus es] per reſurrectionem:&[Deus]pater[meus] es , inſuper[miſericordia eius]patris[præueniet me,] qui plenus ſum gratia & ueritate paterna.

Deus]pater[oſtendit mihi,]quid agendum foret[ſuper inimicos meos]Iudæos,quia pro eis orandum,[ne occidas eos]delendo omnino: [nequando obliuiſcantur populi]Chriſtiani [mei,]& paſsionis meæ,quia Iudæi ſunt memoriale paſſionis Chriſti.

Diſperge illos]Iudæos per omnia regna mundi [in uirtute]& potentia[tua]diuina: [& depone] atque deprime [eos] a tumore ſuperbiæ,[protector meus domine,]deus pater.

Delictum]& peccatum[oris eorum]depone, & [ſermonē]falſum[labiorum ipſorū,]mortē meā coram Pilato poſtulantium, tolle,[&]ergo [comprehendantur] ipſi perfidi[in ſuperbia ſua,]quando exultant in rebus peſſimis.

Et]poſtquam confuſi fuerint[de execratione,] blaſphemia,[& mendacio,]tunc[annunciabuntur]& redarguentur ab Apoſtolis,[in conſummatione]ad internecionem:[in ira]diuina[conſummationis, & non erunt]amplius.

Et]ipſi Iudæi tunc[ſcient, quia Deus] Chriſtus quē occiderunt[dominabitur Iacob,]quia princeps eſt ucterorum Iſraelitarum, [& finium terræ,] qui eſt creator omnium.

Conuertentur]Iudæi plenariæ[ad ueſperam,] in fine mundi, [&]eſuriendo ac ſitiendo iuſtitiam,[famem patientur]uerbi Dei,[ut canes]famelici:[& circūibunt ciuitatem]Dei & Eccleſiam ſanctorum, ut audiant Euangelium.

Ipſi]conuerſi[diſpergentur]per mundum[ad manducandum,]quærentes cibum uerbi Dei:[ſi uerò non fuerint ſaturati] pane cœleſti, [& murmurabunt] tāquam ieiuni.

Ego autem]non murmurabo, ſed [cantabo] & prædicabo[fortitudinem]& potentiam tuam,]qua iuſtificas impium,[& exultabo]atque celebrabo non ad ueſperam ſed[mane,]ſatis maturè,[miſericordiam tuā,] non opera mea.

Quia]in præſenti uita [factus es] in ipſa tribulatione[ſuſceptor meus,]ab inſtantibus periculis, [& refugium meum]unicum [in die tribulationis] & anguſtiæ[meæ.]

Adiutor meus,]cooperator in bonis, [tibi pſallam] acceptū ferendo,quæ te auxiliante geſſi,[quia]tu[Deus ſuſceptor meus es,]nunc ad gratiam,& tandem ad gloriā:[Deus meus,]qui me creaſti, [& miſericordia mea] qui me ſaluaſti,quicquid.n. ſum, tua miſericordia ſum.

¶Ora·

¶Oratio.

Deus, miſericordia noſtra, protector & refugium noſtrum, eripe nos de inimicis noſtris, tam uiſibilibus quàm inuiſibilibus, exurge in occurſum noſtrum & adiuua ut faciamus quæ præcipis, & impleamus quod expedit, quatenus tuo adiutorio muniti, & miſericordia adiuti, mereamur poſt huius uitę exilium, ad tuæ beatitudinis gloriam peruenire. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS LIX.

Sec. Heb. 60. 1. Reg. 8 & 10. 1. Pa. 18

In finem]Chriſtum[pro ijs]electis, qui [cõmutabantur]ad Deum ueteri errore depoſito, [in tituli] crucis [inſcriptione,]credendo Chriſtum regem Iudæorum, [Pſalmus Dauid]Prophetæ[in doctrinam] electorum, [cum ſuccendit Syriam Meſopotamiæ, & Syriam Soba, & conuertit Ioab, & percuſſit Idumæam in ualle Salinarum duodecim millia.]Oratio pre miſericordia Dei imploranda.

DEus]propter peccata noſtra, [repuliſti nos] à te, [& deſtruxiſti nos]atque cõfregiſti:[iratus es]nos flagellando,[&]tamen[miſertus es nobis,] ut reuerteremur ad te per pœnitentiam.

Commouiſti]per timorem futuri iudicii[terram] & corpora noſtra terrena,[& conturbaſti eam]per pœnitentiam:[ſana] ergo per tuam gratiam [contritiones eius,[& redde illi te placatum, [quia commota eſt] in conſcientia per pœnitentiam.

Oſtendiſti]in ſacra ſcriptura[populo tuo]electo[dura]pœnalia peccatis debita: [potaſti nos] per multas tribulationes[uino compunctionis,]mœroris, & tribulationis, miſcendo dulcia amaris, & dolores conſolationibus.

Dediſti metuentibus] & timentibus [te] filiali amore[ſignificationem, ut] exercitati tribulationibus[fugiãt]& ſubtrahãt ſe[à facie]& præſentia [arcus]

&

& iuſtitiæ tuę, quæ extenta eſt ad percutiendum peccatores.

Vt liberentur]à ſeruitute diaboli,[dilecti tui,]ab omni pœna & miſeria: & ergo[ſaluum me fac]ut inueniar in[dextera tua]cum ouibus,[&]non in ſiniſtra cum hędis,[& exaudi me]deprecantem pro ſalute mea.

Deus]pater[locutus eſt]uerbum[in ſancto ſuo]filio qui eſt ſanctus ſanctorum, [Lætabor] mente, [& partibor]atque diuidam [ſichimam]per tribus,[& conuallē tabernaculorū ubi Abrahæ [ſacta eſt repromiſſio,[metibor,] cum alii credent, alii non.

Meus eſt Galaad,]terra hæc,[& meus eſt Manaſſes,] tribus illa: [& Ephraim] eligam, ut ſit[fortitudo capitis mei.]

Iuda]erit[rex]& legifer[meus,] quia de Iuda naſcetur Chriſtus ſaluator:[Moab]Arabes & Moabitæ ſunt [olla ſpei meæ,]quia iuxta arbitrium meum ut olla illis utor.

In Idumæam] filios Eſau extendam, atque proiiciā [calciamentum meum]illos ſuppeditando per Euangelium:[mihi alienigenę]gentes,[ſubditi ſunt,]& obedient per fidem.

Quis deducet me]atque nomen meum[in ciuitatē munitam] ad populum uallatum peccatis,[quis deducet]& diriget[me uſque in Idumæam] ad gentem infidelem & peccatricem?

Nōne tu deus,]certè nullus alius, qui[repuliſti nos] periculis & ſinens tribularis: [& non egredieris]neq; exibis[deus] nobiſcum [in uirtutibus noſtris,] ſed in tua uirtute & maieſtate ad protegendum nos?

Da nobis]hic peregrinantibus [auxiliū,]quo liberemur[de tribulatione]noſtra, qa ſine te[uana]eſt & inanis ſalus hominis,] quia ſine gratia tua non ſaluabimur.

In Deo,] non in uiribus noſtris,[faciemus]& conſtituemus[uirtutem] contra hoſtes, [& ipſe] conculcando[ad nihilum deducet]inimicos[tribulantes nos.

¶ Ora-

¶ Oratio.

Omnipotens Deus, ne repellas nos propter peccata noſtra, ne iraſcaris, ſed miſerere nobis, ſalua & libera à poteſtate diaboli, in te eſt omnis ſpes, uirtus & gloria noſtra, unde ad nihilum redige tam uitia quæ nos tribulant, quam inimicos qui nos impugnant, ut tandem æterna fœlicitate te largiente perfrui mereamur. Per Chriſtum.

PSALMVS LIX.

In finem,]finis enim legis Chriſtus eſt in ſalutem omni credenti, habitus[in hymnis] & laudibus, [Pſalmus]eſt[Dauid,]exhortantis omnes ad Chriſti laudē. *Secundū Heb.61*

EXaudi]domine[Deus]auribus clementiæ[deprecationem meam,]mala auertendo,&[intende]oculis miſericordiæ, [orationi meæ,]bona conferendo.

A finibus]extremis[terræ,]ex quibus collecta eſt ecclefia, [ad te clamaui] in tēpore anguſtiæ:[dum anxiretur]in hac peregrinatione[cor meum,]inter preſſuras & uitia huius ſeculi, [in petra,]in Chriſto & fidei ſoliditate[exaltaſti]& fundaſti[me,] in qua omnis ædificatus eſt Chriſtianus.

Deduxiſti me]ad te, per uiam ueritatis & uitæ[quia factus es]ſola[ſpes mea,]&[turris fortitudinis,]atque munitio inexpugnabilis, [à facie,]præſentia & impugnatione[inimici,] uiſibilis & inuiſibilis.

Inhabitabo]in unitate fidei[in tabernaculo tuo,]& eccleſia catholica, [in ſecula]uſque ad finem mundi:& [protegar]contra æſtus uitiorum[in uelamento]& munimine[alarum tuarum]miſericordiæ & potentiæ.

Quoniam tu Deus meus exaudiſti]iuſtam[orationem meam,]& deſideria cordis mei: unde [dediſti hæreditatem] futuri ſeculi,[timentibus]ſalutare [nomen tuum,]quod Ieſus eſt.

Dies

Dies]æternos,[ſuper dies]temporales [regis] noſtri Chriſti, in quibus eccleſia iam regnat[adiicies:]etiam appones[annos eius]æternales[uſque in diem generationis]huius uitæ temporalis,[& generationis]futuræ æternæ, quia per omnia ſecula durabunt.

Permanet,]habitat & aſſiſtit [in æternum] aduocatus noſter Chriſtus, [in conſpectu]& præſentia [Dei] patris: ergo[miſericordiam]eius, qua in præſenti peccata dimittit[& ueritatem eius,] qua in futuro promiſſa reddit, [quis requiret]fruſtra? certè nullus. Petite enim & dabitur uobis.

Sic pſalmum dicam]de gratia & ueritate[nomini tuo,[diuino in æternum, &[in ſeculum ſeculi,]quoad durabit mundus, ut in præſenti[reddam]& ſatisfaciã [uota mea,]quę promiſſi in baptiſmo, [de die in diem] indeſinenter & quotidie.

¶ Oratio.

Exaudi deprecationem noſtram, ſpes noſtra, miſericordiſsime conſolatur. Deus & deducas nos per uiam ueritatis, & uitæ in uelamento alarum tuarum. Et eſto nobis ceu turris fortitudinis, atque munitio, inexpugnabilis, à facie & impugnatione inimici, tum uiſibilis tum inuiſibilis, ut tandem conſequi mereamur hæreditatem futuri ſeculi, & tabernacula inhabitare æterna. Per Chriſtum.

Secundũ Heb. 62.

PSALMVS LXI.

In finē]& Chriſtum dominum qui eſt finis ad quem tendimus,[pro Idithun] & pro tranſiliente uoluptates huius mundi, [Pſalmus]eſt[Dauid,] calcantis caduca, & aſpirantis ad æterna.

NOnne Deo]uero[ſubiecta,]obediendo [erit perſeueranter anima mea,]ei fideliter ſeruiens, [ab ipſo enim] & per ipſum eſt [ſalutare meum,] ſalus & ſaluatio

ſaluatio in corpore & in anima.

Nam & ipſe]Chriſtus, dominus eſt,[Deus meus]qui me creauit,[& ſalutaris meus,]qui me redemit,&[ſuſceptor meus]ut tranſiliam de mundo ad eum & ideo[non mouebor] à bono propoſito [amplius] tali adiutorio munitus.

Quouſque]uos impii[irruitis]& impetum facitis[in hominem]innocentem,perſequendo eum?[interficitis] per peccatum]uniuerſi uos]ipſos in anima,quia irruitis incumbentes ei, [tanquam parieti inclinato]ad ruinam &[maceriæ]inueteratæ atque[depulſæ]à ſuo cæmento?

Veruntamen]impii, licet repugno, [pretium]omne [meum]& bonum opus,quo emo uitam æternam, [cogitauerunt]inſidioſè[repellere]& auferre à me,unde[cucurri]ad Deum fontem uiuum[in ſiti,]quem ſitiebat anima mea: ſed ipſi hoc impedire uolentes[ore ſuo,]uanitatem ſuggerendo,[benedicebant,]ſed[& in corde ſuo,] ueritati contradicentes,[maledicebant.

Veruntamen,] quantumcunque impugnent impii, [Deo ſubiecta]& obediens[eſto anima, mea,]& nolo uacillare aduerſitatibus aut moueri blanditiis:[quoniam ab ipſo]Deo ſtat[patientia mea,]cuius amore patior omnia aduerſa.

Quia ipſe]eſt dominus[Deus meus]qui uocauit me ad fidem,[& ſaluator meus] qui me redemit & iuſtificat &[adiutor meus]ad bene operandum, & ideo[non emigrabo]nec ſeparabor à deo meo.

In deo]eſt ipſum[ſalutare meum,]tota ſiducia, & ſalus mea,[& gloria mea,]in nulla enim re glorior niſi in deo etiam ipſe eſt[deus auxilii mei,in[omni infirmitate, [& ſpes mea] de uita æterna adipiſcenda[in deo eſt,]qui mihi eſt ſcopus unicus.

Sperate]firmiter[in eo,] qui ſolus poteſt ſaluare[omnis congregatio populi]fidelis , &[effundite]aperto pectore [coram illo corda ueſtra] per confeſſionem: quoniam [deus]eſt [adiutor noſter] non deſerens nos [in æternum.]

Veruntamen]hoc non attendunt,ſed ſunt[uani,] & dediti uanitatibus]filij hominum,]ſperantes in rebus caducis,ſunt etiam[mendaces] & fallaces [filij hominum]Adæ & Euæ[inſtateris] & deliberatione boni & mali:[ut decipiant ipſi alios][de uanitate in idipſum] uanitatis ducentes, quia inter ſe inuicem & unuſquiſque alium.

Nolite ſperare]in malitia,[in iniquitate.]mendacio aut dolo,[& rapinas uiolentas [nolite concupiſcere,] auferendo aliena: &[diuitiæ]ipſæ[ſi affluant]abūdanter[nolite] tamen[cor apponere,]in eis cōfidendo,præſumendo,& ſuperbiendo.

Semel]immutabile uerbum[locutus eſt Deus,] qui non repetit nec reuocat quicquam,[duo hæc]certiſſima[audiui]& didici,[quia poteſtas] & abſoluta iuſtitia[Dei eſt]ad puniendū malos,[& tibi domine]Deus eſt[miſericordia ad prēmiandum pluſquam merita requirunt,[quia tu reddes unicuique] tam bonis quàm
Mat.16. d malis[iuxta opera ſua]quæ egerunt. Poteſtas ergo timeatur & miſericordia ametur.

Rom.2.b
1.Co.3.b
Gal.6.b

¶ Oratio.

Da quæſumus domine,qui eſt unica ſalus, ſpes, & gloria noſtra, ne uacillemus in aduerſitatibus, ne emigremus à te in tribulationibus, ſed ſubiecta ſemper ſit anima præceptis tuis, & renuentes incerta diuitiarum oblectamenta: te ſolum contemtpa omni mundi uanitate ſequamur. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum.

Secundū Heb. 63

PSALMVS LXII.

1. Reg. 22. Pſalmus]iſte eſt ipſius [Dauid,] & cuiuſlibet iuſti [cum eſſet]& dum moraretur[in deſerto Idumææ [& ſolitudine huius mundi.

Deus]

DEus] omnium per creationem, etiam es [Deus meus]per deſiderium ſanctūm,[ad te] promerendum[de luce[tuæ gratiæ[uigilo,]ut bene operari incipiam.

Sitiuit]aquas uitæ, [in te]fonte omnis boni, [anima mea]per ſe arida,&[quàm multipliciter]ob uarios defectus egeſtatis,ſitis, famis, tribulationibus, ſitiuit etiam[tibi]ad laudem tuam[caro mea,]uolens liberari,& deponere mortalitatem.

In terra]hac mundiali,[deſerta,]ſterili, & [inuia,] non habente uiam ueritatis,[& inaquoſa,] ſine fructu bonorum operum,ſic]mecum affectus,[in ſancto]deſiderio[apparui tibi:ut] tua luce illuſtratus [uiderem,] & cognoſcerem[uirtutem]& miſericordiam[tuam]in hoc ſeculo,[& gloriam tuam]in futuro.

Quoniam]multò[melior]& eligibilior [eſt miſericordia tua]diuina[ſuper uitas,] quia per uitas quantumuis bonas non peruenitur ad cœlum, niſi adſit miſericordia:unde[labia mea]pro beneficijs ex tua miſericordia exhibitis[laudabunt te,]gratias agendo.

Sic benedicam te]perfectè[in]tota [uita mea] nihil mihi arrogando:ſed[& in nomine tuo] atque ad gloriam nominis tui[leuabo]puras[manus meas,]ad bene operandum.

Sicut adipe]in uiſceribus [& pinguedine] in carne repletur corpus : ita [repleatur] & uegetetur [anima mea]gratia & dulcedine ſpiritus: [& labijs exultationis]de tantis beneficijs, [laudabit] nomen ſanctum tuum,[os meum.]

Sic memor fui tui.]te laudando, [ſuper ſtratū meū] & in quiete proſperitatis,ſic etiam[in matutinis,] in luce gratiæ mihi illuceſcente, meditabor in te] de tantis beneficijs:[quia fuiſti]ſemper[adiutor meus,] ſine te bona facere non potui.

Et in uelamento] & protectione [alarum tuarum,] quæ ſunt defenſio in malis, & directio in bonis,[exultabo]& hilareſcam,[adhæſit]feruenti deſiderio[anima

mea]ſitiens & cucurrit[poſt te,] & tuam gratiam: & ideo[me ſuſcepit,]in ſua protectione[dextera,]& propitiatio[tua] diuina.

Ipſi uerò]inimici [in uanum] & fruſtrà[quæſierunt animam]& uitam[meam]perdere,& ergo tandem [introibunt]& deſcendent[in inferiora terræ]& carcere infernali, ubi[tradentur] perpetuò [in manus gladij] & tormentorum,&[partes uulpium] ſeu callidorum dæmonum[erunt]in damnatione, ſortem ipſorum accepturi.

Rex uerò]Chriſtus, qui eſt rex regum, [lætabitur in Deo]patre,quando cum ipſo eius erunt membra, [laudabuntur omnes]Chriſtiani,[qui]in baptiſmo[iurant in eo,]promittentes ſeruare mandata,[quia obſtructũ eſt]& obſtruetur, confundetur & conuincetur [os loquentium]mendacia &[iniqua]blaſphematoria.

¶ Oratio.

Omnipotens Deus, author lucis æternæ,lumen largire perpetuum ad te de luce uigilantibus in hoc arido deſerto mundi, ſemper ſitiat anima noſtra te fontem uitæ,& ſuſcipiat nos ſub protectione alarum tuarum miſericordia tua,ut te laudent labia noſtra, uita benedicat,& opera glorificent. Amen.

PSALMVS LXIII.

Secundũ Heb. 63

In finem]Chriſtum[Pſalmus]eſt[Dauid]Prophetæ, ubi agitur de paſſione & reſurrectione Chriſti.

EXaudi Deus]pater[orationem meam]iuſtam[cum deprecor]affectuosè:[à timore inimici] qui, uitæ meæ inſidiatur,[eripe]& ſalua[animam meã,]& tranſeat a me calix iſte.

Protexiſti me] Deus pater[a conuentu]& conſilio Iudæorum[malignãtium]atque machinantium] contra me malum:à multitudine]etiam inſidioſa[operantium]in me[iniquitatem]& crucifixionem.

Quia

Quia exacuerunt]ad occidendum, [ut gladium linguas ſuas,]clamantes crucifige eum, [intenderunt arcum,]inſidias,& dolos,[rem amaram] ualdè:[ut ſagittent]& interficiant[in occultis,]cantè & ſubdole, [immaculatum] & innocentem Chriſtum, qui ſolus fuit agnus ſine macula peccati.

Subitò]conſilia[ſagittabunt eum,] ut occidant quaſi neſcientem,[& non timebunt] agere contra Deum neque contra conſcientiam: [firmauerunt]obſtinatione duriſſima[ſibi]in eorum perniciem[ſermonem nequam]dum dixerunt, reus eſt mortis.

Narrauerunt]mutuò conſultantes, [ut] & qualiter [abſconderunt laqueos,]ut Chriſtum dolo tenerent & occiderent,[dixerunt] & perſuaſerunt ſibi, [Quis] hominum [uidebit eos,] aut deprehenderet dolos eorum?

Scrutati ſunt]Iudæi[iniquitates,]ut per falſos teſtes iuſtum accuſarent:[defecerunt]ab intento ipſi [ſcrutātes]frequenti inquiſitione[ſcrutinio] iniquo & conſilio peruerſo.

Accedet]ſponte[homo]Chriſtus in paſſione[ad cor altum,]& ſecretum Dei conſilium,ut moriatur pro redemptione mundi:[&] qui fuit humiliatus in paſſione, [exaltabit,]in reſurrectione uerus[Deus]& homo.

Sagittę,]feſtucæ ex cannis,[paruulorum] ludentiū, quæ nihil nocent ita[factæ ſunt plagę eorū,]quas Chriſto intulerunt,dum uiderūt ipſum reſurexiſſe,[& infirmatæ ſunt]in uerecundiā[contra eos]Iudæos [linguæ eorum]maledicæ, quia nec uerbo poterant nocere.

Conturbati ſunt]ad pœnitentiam [omnes] homines, [qui uidebāt]& intelligebāt [eos] Iudæos confuſos, [& timuit]conſiderata Dei poteſtate [omnis homo]poſt reſurrectionem.

Et annunciauerunt]alijs prædicando[opera]& miracula[Dei,]incarnationis myſteria, & gloriam reſurrectionis·[& facta eius]non fuiſſe purè humana[intellexerunt,]ſed diuina.

Iætabitur]ergo[iuſtus]per Chriſtum redemptus[in domino,]pro gloria Dei,[& ſperabit] certa fiducia [in eo]uitam æternam? [& laudabuutur] ab ipſa ueritate [omnes recti corde,]qui rectè credunt & bene uiuunt.

¶Oratio.

Spes omnium in te credentium, Deus, eripe nos de manu inimici uiſibilis & inuiſibilis, & ꝓtege à cõuẽtu malignantium, qui occultis iaculis nos impugnare conantur. Atque recto corde tibi ſeruientes in te lætemur, tibique per omnia placeamus. Per Chriſtum.

Sec. Heb. 65

PSALMVS LXIIII.

In finem]& Chriſtum nos dirigens [Pſalmus] iſte eſt[Dauid] Prophetæ, & canticum ſeu iubilus eius, Laus Dei & multiplex beneficium acceptum & accipiendum enarratur.

TE]creatorem & redemptorem [decet] ac conuenit hymnus]gratiarum,[Deus,]qui[in Sion]& Eccleſia præſenti coleris: [& tibi]de bonis operibus [reddetur]perfectà totum[uotum]& deſiderium noſtrum [in Hieruſalem,]in uiſione pacis & patria cœleſti.

Exaudi]domine[Deus]meus[orationem meam] ut quod tibi promiſi in baptiſmo perſoluere poſſim quia [ad te]Deum, iudicem, & ante tribunal tuum [omnis caro,]& omnis homo ſiue bonus, ſiue malus[ueniet,] & apparebit ut referat unuſquiſque quod geſsit.

Verba]prima[iniquorum,]uidelicet Euæ perſuadentis, & Adæ excuſantis, [præualuerunt ſuper nos,] cũ fuerunt cauſa exhæredationis de paradiſo:[& impietatibus]atque tranſgreſſionibus [noſtris] quantumlibet euormibus[tu propitiaberis]dando ueniam & locum pœnitentiæ, quos proprio ſanguine mercatus es.

Beatus]& fœlix eſt ille[quem elegiſti] per tuam gratiam

tiam de mũdo,[& aſſumpſiſti]in ſorte ſanctorum tuorum:quia[inhabitabit]æternaliter[in atrijs tuis] cœleſtibus, ubi erit plenitudo omnium bonorum.

Replebimur]uſque ad ſummum[in bonis] æternis [domus tuæ]cœleſtis,cum apparuerit gloria tua:[ſanctum eſt templum tuum] cœleſtis gloriæ, cum in illo habitant ſancti,[mirabile]etiam eſt[in æquitate] & æqualitate participatione gaudij.

Exaudi nos]peccatores peregrinantes,[Deus,] qui es[ſalutaris]& ſaluator[noſter.] ſine cuius auxilio nihil poſſumus:[ſpes]unica[omnium finium terræ,] ét [&]eorum qui ſunt[in mari]atque inſulis eius[longè] diſtantibus.

Præparans] Apoſtolos,ſicut[montes] habentes fortitudinem fidei,& altitudinem ſanctitatis,[in uirtute tua]& magnitudine miraculorum : [accinctus potentia]magna diuinitatis:[qui conturbas]ad pœnitentiam[profundum maris,]& cor impiũ profundè merſum in mari huius ſecuil,atque[ſomnum]:mendacem [fluctuum]& principium[eius :] qui contradicere nolunt ueritati.

Turbabuntur]uoce apoſtolica[gentes]ad pœnitentiam,[& timebunt]Deum de communi populo multi, [qui habitant]per[terminos]orbis,[a ſignis] & prodigijs[tuis]uiſis,[exitus matutini,]hoc eſt orientem,[& ueſperæ,]uidelicet occidentem,[delectabis] ad confeſſionem Dei ueri perducendo.

Viſitaſti terram]tuo aduentu, [& inebriaſti,] aquis doctrinæ Euangelicæ[eam] prædicatione Apoſtolorũ: [multiplicaſti]uarijs donis ſpiritualibus [locupletare] & ditare [eam,] quia docuiſti homines omnem ueritatem.

Flumen Dei,]qui eſt populus fidelis, [repletum eſt] à fonte ſuo[aquis]donis & gratijs ſpiritus ſancti:[paraſti]in communione corporis & ſanguinis tui [cibũ illorum]fidelium:[quoniam ita]per te eſt [præparatio eius]cibi in eſcam ſalutarem.

Riuos eius]in fide fluentes[inebrians] donis ſpiritus ſancti[multiplica,]ut à te fonte deriuentur per orbem[genimina]& generationes[eius]ad fidem conuerſas,quia]in ſtillicidijs eius] & guttis doctrinæ tenuis [lætabitur]ſpiritualiter[germinans]incipienſque neophytus in fide,qui guttis doctrinarum paſcitur.

Benedices]multitudini credẽtium [coronæ] inquã, acquiſitæ de mundi circulo,[anni]gratiæ &[benignitatis tuę,]qui ſunt anni redemptionis noſtræ: [& campi tui]atq; iuſti,qui ſuſcipiũt ſemen uerbi Dei & pluuiã gratiæ ſpiritualis,[replebuntur ubertate] & affluentia bonorum operum.

Pingueſcent]etiam dulcedine gratiæ[ſpecioſa deſerti,]qui ſunt peccatores olim ſteriles ex quibus nihil ſperabatur boni:[& colles]atque ardua loca [exultatione]ſpirituali[accingentur,]quia pulcherrimè fructificabunt.

Induti ſunt]ſtola iucunditatis,gaudentes de fructibus prædicationis eorum, [arietes ouium ,] & duces animarum,[& ualles]atque humiles credentes [abundabunt frumento]& fruge bonorum operum: [clamabunt] iubilando , [etenim hymnum dicent ,] gratias agendo.

❡ Oratio.

Exaudi nos Deus ſalutaris noſter, & iniquitatibus noſtris propitiare,ut erepti ab ariditate peccati, flumine miſericordiæ tuæ copioſius irrigati, repleamur ſemper & ſaturemur in bonis gratiæ tuæ, ut tandem in ſorte electorum tuorum hymnum dicamus exultationis & laudis , per te Ieſu Chriſte ſaluator mundi, qui es benedictus in ſecula. Amen.

Secundũ Heb. 66.

PSALMVS LXV.

In finem]& in Chriſtum,[canticum]gaudij, &[Pſalmus,]

mus,] agens de materia reſurrectionis capitis quæ præ ceſsit, & corporis quæ futura eſt, Laus & gratiarũ actio propter opera Dei mirabilia.

IVbilate Deo]ineffabili lætitia.[omnis]homo habitans in[terra,]& eccleſia ſancta,[pſalmum dicite]grati as agendo[nomini eius,]quod Ieſus eſt in quo ſalua ti eſtis·&[date gloriam]non uobis; ſed[laudi eius,]cui debetur omnis laus & gloria.

Dicite Deo]ad honorem eius, [Quàm terribilia]& metuenda[ſunt opera tua]diuina[domine]deus,quod hunc reprobas,illum eligis: [in]tanta tamen [multitudine uirtutis tuæ,] qua cuncta facis, diſponis & inſtauras,[mentientur tibi,]non credendo potentiã tuã, [inimici tui,]increduli,& impij.

Omnis terra]puro corde[adoret te]Deus, tanquam ſuum creatorem,[& pſallat tibi] tanquam ſuo redemptori: [pſalmum dicat] in bona operatione[nomini tuo,]ut quicquid boni fecerit ad gloriam nominis tui referat.

Venite]omnes habitatores terræ,[& uidete]diligenter conſiderando [opera Dei]ualde metuenda, quod unus reprobatur & aliter eligitur:[terribilis] eſt Deus [in conſilijs]ſuis,[quæ]inſcrutabilia ſunt, [ſuper filios hominum, [dum unum ex miſericordia ſaluat, alium ex iuſtitia damnat.

Qui conuertit mare]hoc magnum, & ſeculum ubi multi ſubmerguntur,[in aridam,] ut ſicco pede electi tranſeant pericula mundi,[in flumine]& fluxibilitate huius uitæ, ipſi [pertranſibuut] delectationes rerum ſicco[pede,] ſine offenſa & periculo: & tunc [ibi lætabimur,] quando peruenerimus ad portum fœlicitatis æternæ[in ipſo] Chriſto, ſaluatore noſtro.

Qui dominatur]omnibus, & hoc[in uirtute ſua] propria[in æternũ,] nõ tẽporaliter, quia ptãs eius eſt

æterna

æterna,[oculi eius]miſericordiæ[ſuper gentes]ſaluandas[reſpiciunt,]ut illuminent: ſed[qui exaſperāt]Deū in ira prouocando, [non exaltentur,]ſed potius depri mentur[in ſemetipſis,]& ſemper ſurdeſcent magis.

Benedicite gentes]pro magnis beneficiis [Deum noſtrum,]illi gratias referendo,[& auditam facite] atque palam euangelizate[uocem laudis eius,] qua gratiam mundo exibuit.

Qui poſuit]& reduxit per ſuam gratiam[animam meam,]quæ peccatis mortua fuerat[ad uitam,]eam iuſtificando: [& non dedit,]neque permiſit[in commotionem]& uacillationem[pedes]& affectus[meos,]ſed perſeuerantiam dedit in bonis.

Quoniam probaſti]& exercitaſti[nos Deus]per aduerſitates plurimas : &[igne]tribulationum [nos examinaſti,]ut mandares à ſordibus concupiſcentiæ,[ſicut examinatur]& purgatur[argentum] per ignem à ſcrobibus, ſic mortificaſti carnem & purificaſti corda.

Induxiſti nos,]non deceptione ſed probatione,[in laqueum]pœnalitatis,quæ ſunt infirmitas,paupertas mortalitas:] poſuiſti tribulationes] uarias [in dorſo noſtro,]ut humiliaremur caſtigationibus:inſuper[impoſuiſti homines]peccatores [ſuper capita noſtra]ut de nobis ſententias capitales ferre poſſent.

Tranſiuimus per ignem]aduerſitatis urentis , [& aquam]proſperitatis corrumpentis, per uaria ſcilicet mortis & peccatorum pericula:[&]tandem neque cō buſti in igne aduerſitatis,neque ſubmerſi in aqua proſperitatis,[eduxiſti nos] poſt anguſtias[in refrigeriū] æternum & beatitudinem cæleſtem.

Introibo]& ingrediar [in domum tuam].promptitudine ſpiritus, [in holocauſtis] bonorum operum, [reddam tibi uota mea, quæ]ſponte [diſtinxerunt] & promiſerunt[labia mea]in affectu cordis.

Et] etiam uotum, quod[locutum eſt os]meum tibi promittendo, [in tribulatione]& aduerſitate[mea.]

Holocauſta medullata,] meipſum ſcilicet totum in

anima

anima & corpore [offeram tibi] atque deuehebo,'[cũ incenſo arietum,] & deſtructione motuum ſuperbiæ: etiam [offeram tibi] mactando [boues,] quibus terra aratur:& ſunt motus auaritiæ,[cum hircis] & fœtidis motibus luxuriæ, ſic uitia mactando.

Venite]per fidem,[audite]per obedientiam: [& narrabo]uobis[omnes qui timetis Deum,]quibus prædicandum eſt uerbum eius, [quanta]beneficia[fecit]atq; impenderit [animæ meæ,]quantis quoque donis me repleuerit.

Ad ipſum]Deum[ore meo]proprio[clamaui] ex cordis deuotione,[& exaltaui]mentis iubilo[ſub lingua mea,[in eo quod protuli,quia nõ remordet cõſciẽtia.

Iniquitatem]& peccatum[ſi aſpexi,]per delectationem[in corde meo/] conſentiens, [non exaudiet]certè[dominus,]qui peccatores non exaudit.

Propterea] quia non dilexi iniquitatem, [exaudiuit]me orantem [Deus]in bonis obtinendis:[& attendit] miſericors [uoci deprecationis meæ,] in malis amouendis.

Benedictus]ſit [Deus] pro beneficiis in æternum, [qui non amouit]neque deſpexit[orationem meam,] piæ enim aures eius ſemper iuſtorum precibus patẽt, [&]etiam[miſericordiam] atque benignitatem[ſuam] non abſtulit[à me deprecante.

¶ Oratio.

Supplices deprecamur domine,cui debetur omnis laus,gloria & iubilatio, ut animas noſtras peccatis mortuas per tuam gratiam iuſtificare & uiuificare digneris,ut tibi efficiantur holocauſtum purum & ſuaue,& ſic mactatis uitiis poſt huius ſeculi anguſtias deducere digneris in refrigerium paradiſi, agminibuſq; iungere ſanctorum.

PSALMVS LVI.

In finē]mittés nos,& in Chriſtū,[in hymnis]& lau dibus Deo exhibēdis,[Pſalmus]eſt[cātici]humana uo ce modulādi q̧ cōuenit[Dauid,] & cuilibet pœnitēti.

DEus miſereatur] noſtri, peccata nobis remittendo,[&] poſtea[benedicat nobis,] gratiam conferēdo:[illuminet]atq; manifeſtet[uultū ſuū,]ut fulgeat imago ſua,& lumē rationis ſecundū quā creati ſumus ad imaginē Dei, [ſuper nos[peccatores,[& miſereatur noſtri, [q maledicti ſumus p peccatū primorū parētū.

Vt cognoſcamus]hic[in terra]peregrinationis noſtræ[uitam tuam,]per quam eundum eſt ad te:[in om nibus gentibus,] ut totus mundus agnoſcat[ſalutare tuum,]filium Ieſum Chriſtum,qui eſt ſalus omnium.

Confiteantur ti bi]cōfeſſione peccatorum[populi,] ipſi, [Deus]noſter, ſe primo accuſantes:deinde[confiteantur tibi]confeſsione laudis[populi,]& nationes [omnes] te glorificantes.

Lætentur]in anima,[& exultent]in corpore[gētes] iam illuminatæ per Chriſtum,[quoniam iudicas]ſine acceptione perſonarum[populos]atque nationes om nes[in æquitate,]reddendo unicuique ſecundum ope ra ſua,[& gentes]in te credentes[in]hac[terra] peregri nationis[dirigis,] ut rectè uiuant.

Confiteantur tibi populi Deus,]beneficium ſalutis à te recognoſcēdo,[confiteantur tibi populi omnes] laudabo tuam diuinitatē, quia[terra dedit,]& produxit]fructum]& germen [ſuum,]florem de radice Ieſſe, & primogenitum omnis creaturæ.

Benedicat nos]gratiā cōferēdo in præſenti,& gloriā in futuro[Deus]pater,&[Deus noſter]filius[benedicat nos Deus]ſpiritus ſanctus[& metuāt eū,]qui eſt unus in tribus perſonis[omnes fines terræ,]fide ſyncera.

¶ Oratio.

Illumina quæſumus domine uultū tuū ſuper nos & benedictionem perpetuam nobis largire, ut cōfitentes te

te trinum & unum in timore ſancto lætemur,& exultemus in ſaluatore noſtro Ieſu Chriſto,& quem in humilitate carnis ueniſſe cognouimus, ita uenturum iudicẽ ſuper nos clementem ſentiamus. Amen.

PSALMVS LXVII.

Secundũ Heb. 68

In finẽ]Chriſtum[Pſalmus]iſte,qui eſt[cãtici] & exultationis,quia proponit nobis myſteriũ noſtræ reparationis,eſt[Dauid] Propheta agẽs de Chriſti ĩcarnatione paſsione,reſurrectione, aſcẽſione, cæteriſque beneficiis.

EXurgat]Chriſtus Deus à mortuis & glorificetur,[& diſsipẽtur]p̃ orbẽ terrarũ[inimici eius] Iudæi[& fugiãt]aduerſarii ueritatis[ꝗ oderũt eũ]ptinaces in malitia [à facie eius]cũ no poſsẽt ſuſtinere impetũ ſpiritus eius.

Sicut deficit]& euaneſcit [fumus,] ita à poteſtate & gloria ſua [deficiãt]Iudæi:[ſicut fluit cera à facie ignis,] quo diſſoluitur & conſumitur,[ſic pereant peccatores] impii[à facie Dei,]in iudicio extremo.

Et]cõtra[iuſti epulẽtur]in æterno cõuiuio, [& exultẽt]deliciis diuinitatis[in cõſpectu Dei,]uidẽdo ipſum facie ad faciem,[& delectentur]in ſaluatore Chriſto,[in lætitia]magna.

Cantate[Deo, uiuendo ſecundũ eius mãdata,&[pſalmũ dicite]puro animo[nomini eius]opera tua in gloriã eius referẽdo:[iter facite ei,]corda ueſtra purificãdo[qui aſcendit]reſurgendo à mortuis [ſuper occaſum,] ut captiuam duceret captiuitatem: [Dominus]Deus, qui eſt idem cum patre,[nomen illi]Ieſus eſt.

Exultate]in interiori homine[in conſpectu eius,]cõſiderãdo præmiũ futurũ, impii[turbabũtur]in iudicio extremo[à facie eius]Chriſti, [patris uidelicet[orphanorum]innocentum [& iudicis] deſolatarum [uiduarum.]

Deus]eſt[in loco] & habitaculo [ſancto ſuo] quæ eſt anima fidelis quã præparat ſibi per gratiã:[Deus]eſt[qui inhabitare facit]plures homines[unius moris]& uoluntatis, quorum eſt cor unum & anima una,[in domo]& una Eccleſia militante.

Qui

Qui educit]ad ſtatum gratiæ,[uinctos]à diabolo in peccatis,[in fortitudine]iuſtificationis ſuæ,[ſimiliter] &[eos]ſuſcipit[qui exaſperant,]prouocando Deum ad iram, reſiſtendo iuſtitiæ, & etiam eos,[qui habitant] tanquam obſtinati[in ſepulchris,] & in fœda conſuetudine peccandi,ceu ſepulti in peccatis.

Deus,cum]olim[egredereris]ex Aegypto:domo ſeruitutis,[in conſpectu populi tui,] in calumna nubis per diem, & in columna ignis per noctem, [cùm pertranſires] ducendo eos[in deſerto] uſque ad montem Sinai.

Terra mota eſt,]Deo deſçendente in monte Sinai, [etenim cœli] ipſi [diſtillauerunt] guttatim pluuiam uel manna[à facie]& præſentia[Dei,]qui in[Sinai] dedit legem[à facie]in quam[Dei Iſrael,] cuius erat populus Iſrael.

Pluuiam]doctrinæ & gratiæ tuæ[uoluntariam,]gratis donatam,non meritis,[ſegregabis Deus]à Iudæis, & dabis[hæreditati,]& Eccleſiæ[tuæ] catholicæ quam proprio ſanguine acquiſiuiſti:[& infirmata eſt]Eccleſia tua plerunque,[tu uerò perfeciſti]& conſolidaſti [eã] uerbo tuo & ſpiritu, infirmata eſt in ſe ut perficiatur per te.

Animalia tua]& oues paſcuæ tuæ[habitabunt] perſeueranter[in ea]ſancta Eccleſia: [paraſti] gratiam tuã [in dulcedine tua]charitatis,[pauperi] & humili ſpiritu[Deus,]de ſe non præſumenti, ut eſt populus catholicus qui delectatur ſolùm in dulcedine charitatis tuæ.

Dominus]Deus noſter[dabit uerbum]pacis & ſalutis[euangelizantibus]& prædicantibus,in[uirtute]miraculorum[multa,]quibus conuertet gentes.

Rex]ipſe[uirtutum]& angelorum,[dilecti]filij ſui ſuper omnia,ſemperq;[dilecti]filij[&]ipſe dilectus Chriſtus,ad decorem [ſpeciei domus]ſuæ eccleſię militãtis, diſpoſuit[diuidere ſpolia,]populos ſcilicet à captiuitate diaboli ereptos,ordinando in opus miniſterij,alios Apoſtolos,alios Prophetas,alios doctores.

Si]à ſtrepitu ſeculi[dormiatis] atque requieſcitis in præceptis domini, [inter medios cleros,] inter duo teſtamenta, animam paſcens doctrinis, tunc[pennæ] & uirtuoſæ operationes quæ ſubleuant ad cœlos ipſius[columbæ] atque eccleſiæ innocentis & ſimplicis ſunt[deargentatæ,]reſplendentes diuinis eloquijs, [& poſteriora dorſi eius,]ubi opera charitatis exercentur, ſunt[in pallore auri]relucentia.

Dum diſcernit]& ordinat[cœleſtis]agricola, Chriſtus, [reges,]doctores, rectores prælatos[ſuper eam] eccleſiam, tunc[niue]in candore mentis[dealbabuntur,] per remiſſionem peccatorum, & non meritis ſuis, ſed [in Selmon]monte, quod eſt in umbra gratiæ refrigerante ab æſtu uitiorum:quippe[mons Dei,] quæ eſt eccleſia, eſt[mons pinguis,]& fertilis, propter abundantiam gratiæ diuinæ.

Mons coagulatus] & congregatus ex ſimplicibus & humilibus, qui teneriori lacte doctrinæ fouentur, eſt[mons pinguis]propter gratiam:[ut quid]ergo uos [ſuſpicamini]inuidioſè[montes coagulatos, [deridendo ſimplices?

Mons]ille eſt, [in quo]deſiderauit & [beneplacitum eſt Deo]noſtro[habitare in eo]ſecundum gratiam ſuã: [etenim dominus]Deus[habitabit]in ſuis electis uſq; [in finem]ſeculi.

Currus Dei,] quem ille uelut auriga moderatur & regit, eſt [decem millibus] miniſtrorum [multiplex,] quia ex infinita numeroſitate omnium credentium, [millia]ſunt[lętantium]in ſpe & dulcedine donorum Dei:quia[dominus]eſt[in eis]per gratiam, quia obſeruant præcepta [in Sinai]data[in]monte[ſancto.]

Aſcendiſti]Chriſte[in altum:] ſuper omnes cœlos, *Eph.4.b* ad dexteram patris, [cepiſti]è manibus diaboli [captiuitatem]patrum, qui in limbo detinebantur, [accepiſti]à patre[dona] ſpiritus ſancti ad diſtribuendam illa [in hominibus]illos docendo omnem ueritatem.

Etenim,]gentes[non credentes]in Chriſtum, docebit

bit ſpiritus[inhabitare]per charitatem[dominum deũ,] ut deus in ipſis,& ipſi in deum uiuant.

Benedictus ſit]a fidelibus[dominus]creator,[die quo tidie,]per ſingulos dies & aſsiduè[proſperum iter]atq; ſalutiferũ uitæ curſum[faciet nobis,] quia ipſe eſt[deus ſalutarium noſtrorum]ab ipſo enim ſaluamur hic per gratiam,in futuro per gloriam.

Deus[inquam[noſter,]Ieſus Chriſtus,eſt[deus]uerus habens poteſtatem[ſaluos faciendi] nos, ex eo enim eſt ſalus hominum:[& domini]noſtri,[domini] Ieſu Chriſti, non alius fuit[exitus]ab hac uita quam[mortis,]ergo & nos mortem æquanimiter toleremus.

Veruntamen deus] ſecundum ordinem ſuæ iuſtitiæ [confringet,]& ad nihilum rediget[capita inimicorum ſuorum]extollentium ſe aduerſus doctrinam eius:ſimiliter confringet atque euellet[uerticem capilli] hominũ [perambulantium,]& obſtinatorum[in delictis]& peccatis[ſuis,]negligentium pœnitentiam.

Dixit,]& diſpoſuit[dominus] ab æterno,[ex Baſon] de turpitudine huius ſeculi,[conuertam] peccatores ad me & etiam obſtinatos[conuertam]illos, inquam, qui demerſi ſunt[in profundum maris,] & fluctibus uitiorum huius ſeculi.

Vt intinguatur,]ita conuerſi proficient in tua gratia ut inquam fiant[pes tuus,]uolentes pro nomine tuo[in ſangnine]martyrium pati &[lingua canum]atque prædicatorum]tuorum,]qui latratibus contra hoſtes uigilabunt,prodiet[ex inimicis]& gentibus conuerſis ad fidem, & hoc erit[ab ipſo deo,]& eius gratia,non à ſeipſis.

Viderunt]& agnouerunt [ingreſſus tuos,]quibus uenisti in mundum,[deus,] qualiter incarnatus, qualiter occiſus,& glorificatus, [ingreſſus]inquam[dei mei]creatione,&[regis mei,]gubernatione[qui eſt]& manifeſtatur[in Chriſto ſancto]ſanctorum.

Præuenerũt,]alios ad fidem conuertendo[principes] uiri Apoſtoli,quibus ſuper Eccleſiam datus eſt principatus,

ſatus,[coniunĉti] ipſis minoribus [pſallentibus] per omnia ad gloriam Dei,[in medio] uirginum [iuuencularum,]prima ætate florentium, Deo conſecratarũ, [tympaniſtriarum,]deum laudantium, carne macerata & extenſa,inſtar tympani.

In Eccleſijs]& magna frequentia ueſtra [benedicite Deo]creatori &[domino [redemptori, omnes qui electi eſtis,[de fontibus Iſrael]uidentes deum in charitate perfecta.

Ibi]inter principes Eccleſiæ eſt[Beniamin,[Paulus qui fuit de tribu Beniamin, [adoleſcentulus] tanquã primipilaris,raptus[in]extaſi,&[mentis exceſſu]ad tertium cœlum.

Principes] de tribu[Iuda,] uidelicet. Apoſtoli regis Chriſti, qui ſecundum carnem ex Iuda proceſſit, ſunt [duces eorum]populorum conuerſorum ad fidẽ:[principes]tribus Zabulon]ſunt anteſignã in eccleſia,etiam &[principes Nephtalim] cum eæ tribus in Galilea ſortes ſuas acceperunt, unde oriundi ſunt Apoſtoli, & Galilæi uocati.

Manda]& præcipe[deus] noſter uirtuti tuæ]ſpiritui ſancto,ut nos p prædicationes doceat,[confirma hoc] opus fidei, [deus]noſter [quod operatus es] per tuam gratiã[in nobis,]ut ſtabile fixumq; maneat in eccleſia.

A templo]ſancto [tuo]quod eſt [in Hieruſalem, ubi fides originem habuit,[tibi]deo noſtro[offerent]reges cõuerſi ad fidem[munera,in eleemoſynas pauperum, & ędificationem eccleſiarum.

Increpa]& compeſce[feras arundinis,] qui ſunt hęretici, ut feræ dilaniantes animas ſimplicium inſtabiles ac mobiles, inſtar arundinis, omni uẽto doctrinę, quia[congregatio taurorum] & hæreticorum indomitæ ceruicis eſt. in] uaccis & laſciuis animis[populorũ] ſimpliciũ, qui facilè ſeducuntur;[ut excludant]& auertant à ueritate fidei eos bonos, [qui probati]& purificati[ſunt]in diuinis eloquiis,plus ipſo[argẽto,]quod in fornace purgatur.

Diſſipa gentes]infideles atq; alios hæreticos, [quæ bella uolunt,]& ſeditiones commouent aduerſus eccleſiam, quod fiet, quia[uenient legati]Chriſtum prædicantes[ex Aegypto,]gẽtilitate magna:& [ex Aethiopia [denigrata peccatis, [præueniet manus] & uindicta[eius]Dei, reconciliatam[Deo]fidem.

Regna terræ] de omni natione ſub ſole, [cantate Deo]uoce & corde, ipſum deuotè laudando: [pſallite domino,]bene operando ad honorem eius.

Pſallite,]inquam[Deo]Chriſto,[qui aſcendit] in excelſis[ſuper cœlum cœli,]& ſuper omnes choros Angelorum, ſedens[ad orientem,]ad dexteram Dei patris.

Ecce]qui aſcendit,[dabit] in extremo iudicio [uoci ſuæ]humanæ [uocem uirtutis]cœleſtis,& efficaciam reſuſcitandi omnes mortuos,& ideo[date gloriam deo,] ſeruiendo illi ad honorem ipſius[ſuper Iſrael]& populum Chriſtianum, qui Deum uidet per fidem, [magnificentia]& maieſtas[eius]Chriſti[& uirtus eius] diuina erit[in nubibus,] in quibus deſcendet ad iudiciũ, quando uirtutes cœlorum mouebuntur.

Mirabilis]eſt[deus]noſter[in ſanctis ſuis,]per quos fecit mirabilia, cæcos illuminando, leproſos mũdando, mortuos ſuſcitando,[deus]inquam,[Iſrael] & populi Chriſtiani uidentis eum per fidem, [ipſe] & non alius,[dabit uirtutem]bonorum operum, [& fortitudinem]patientiæ in tentationibus,[plebi ſuæ] electæ, Chriſtianæ: benedictus ergo ſit deus pro tantis donis.

¶ Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, Deus ſalutarium noſtrum, cuius nomen ſit benedictum hodie & quotidie, qui aſcendiſti ſuper cælum cæli, ad dexteram Dei patris denuo uenturus ad iudicandum in nubibus, cum poteſtate magna,& maieſtate mirabili, educ nos uinctos in peccatis, in fortitudine iuſtificationis tuæ, ut dealbemur

bemur per remiſſionem peccatorum ſuper niuem, à deo ut beneplacitum ſit tibi habitare in nobis & nos in te. Amen.

PSALMVS LXVIII.

Secundū Heb. 69.

In finem]& in Chriſtum hic[Pſalmus]agit de paſſione, quam Chriſtum ſuſtinuit, [pro ijs]electis, [qui commutabuntur]de peccato originali ad gratiam, de morte ad uitam, de mundo ad cœlum.

SAluum me fac] à pœnis imminentibus [Deus] pater, [quoniam intrauerunt aquæ] uehementiſſimarum perſecutionum[uſque ad animam meam] tollendam, & à corpore ſeparandam.

Infixus]& immerſus[ſum]corpore[in limo profundi,]atque in hoc ſeculo turpi ac tenaci: [& non eſt ſubſtantia]neque carnis uirtus, ut euadam, niſi tu ſalues.

Veni]ſponte[in altitudinem maris,] & immundationem perſecutionum:[& tempeſtas] atque ſeditioſa commotio Iudæorum] [demerſit me] in mortem, & extinxit.

Laboraui]in cruce, [clamans] ad te deum patrem: [raucæ,]præ deſiccatione[factæ ſunt fauces meæ,]propter acerbitatem pœnarum: [defecerunt] & extincti ſunt[oculi mei]corporales in morte, [dum ſpero] inter anguſtias[in deum]patrem[meum,] qui dabit gloriam reſurrectionis.

Multiplicati ſunt]inimici mei Iudæi[ſuper capillos capitis mei]innumerabiliter [qui oderunt me gratis] & ſine cauſa, cum profuerim ipſis.

Confortati ſunt]& animati ad nocendum, [qui perſecuti ſunt me]ut perderent[inimici mei] Iudęi [iniuſtè:]at ego innocens, [quæ non rapui] neque contraxi neque perpetraui [tunc]in cruce[exoluebam] pro peccatis primorum parentum.

Deus]pater[tu ſcis]& noſti[inſipientiã meã,]quod

gentibus & incredulis ſtultitia factum ſum[& delicta mea,]quæ ferendo mihi impoſuiſti,pro humano genere,à te patre meo[non ſunt abſcondita,]quia delictorum ſui ſuſceptor, non commiſſor.

Non erubeſcant,] neque confundantur in me moriente,[qui expectant te domine]atque tota mẽte confidunt:certè[domine]omnipotens[uirtutum]& poteſtatum omnium,qui imperas omnibus.

Non confundantur[neque ſcandalizẽtur ſuper me morientein cruce, neq; cedat eis paſſio mea in ruinã, [qui quærũt]ex toto corde te,[fide, ſpe, & charitate, ò deus Iſrael,neq;euacuet ſpes credẽtiũ de mea paſſione:

Quoniam ego propter te] & tuam obediẽtiam, non pro mea culpa, ſuſtinui patienter opprobrium & conuitia Iudæorum:unde[operuit confuſio] & ignominia [faciem meam,]præ indignatione uerborũ eorum.

Extraneus] & abiectus factus ſum]Iudæis[fratribus meis,]ex quibus ſecundum carnem prodij,& etiam ut [peregrinus] & ignotus reputatus à cognatis ,[&[filijs matris meæ,] qui fuerunt in Nazareth.

Ioã.2.d Quoniam zelus,]& feruens amor[domus]atque eccleſiæ tuæ catholicæ conſtruendæ[comedit me,]& abſorbuit,adeò ut fuerit cauſa paſſionis meæ: [& opprobria] omnium]exprobrantium tibi,] me nequando filium tuum, [ceciderunt ſuper me,] & ego ſentiebam amariſſimo corde.

Et operui]atque celaui [in ieiunio] ſalutis eorum [animam meam,] quia eſuriebam ſalutem humani generis:[& hoc]ipſum [factum eſt,] & reputatum in[opprium]& deriſionem [mihi,] atque detractionem.

Et poſui]præ zelo[ueſtimentum meum in cilicium] uel ſaccum, ut pro eis lugerem:& ex hoc etiam[factus ſum illis] Iudæis[in[parabolã, qa oĩum ore deridebar.

Aduerſum me] innocentem [loquebantur]falſa publicè, coram omnibus diffamando. [qui ſedebant in porta uel templi, uel ciuitatis, & in publicis conuentibus: & in me ẽt pſallebant deriſorias cantilenas,[illi

qui

qui bibebāt uinum, quia eram illis fabula & ridiculū.

Ego uerò,] omnibus neglectis, [orationem meam humilem & plenam fiduciæ direxi ad te, domine Deus pater, ut ignoſcas illis, quia neſciunt quid faciunt: & tempus nunc eſt beneplaciti, gratiæ, & reconciliationis, Deus meus, ut per me redimatur genus humanū.

In multitudine] ergo & abundantia miſericordiæ, atque benignitatis tuæ diuinæ, exaudi me deprecantem: [in ueritate] firma [ſalutis tuæ.] à te promiſſæ, ut uerax appareas implendo ſalutem, quam promiſiſti.

Eripe me] domine pater [de luto.] & puluere mortalitatis, [ut non infigar] neque inhæream in eo per incinerationem, & ut non putreſiam in ſepulchro: [libera me per reſurrectionem [ab his] iudæis, [qui oderunt me,] ne tantum noceant quātum cupiunt, [de profundis aquarum] & perſecutionum, ne ſupergrediātur caput & obruant me.

Non me demergat] irrecuperabiliter in mortē [tempeſtas aquæ] & ſeditio iudæorum, [neque abſorbeat & deuoret [me profundum] abyſſus infernalis, [neque urgeat claudendo [ſuper me puteus,] limbus, & aditus inferni, os ſuum ad retinendum me: cùm deſcendero ad ſpoliandum eum.

Exaudi me domine,] deuotè ſupplicātem [quoniam benigna] & ſuauis eſt ſemper [miſericordia tua,] & parata, cùm pie petitur: & ergo [ſecundū multitudinem] numeroſiſsimā [miſerationum tuarum] infinitarum [reſpice in me,] & conſolare in tot aduerſis.

Et ne auertas] omnino [faciem tuam] diuinā [à puero,] filio tuo,] & à me Christo: [quoniam tribulor] & anguſtiæ undique imminent, [uelociter exaudi me,] ut citò reſumam ſpiritum in reſurrectionem, quem in tuis manibus commendaui.

Intende animæ] & uitæ [meæ,] qui uideris eam deſeruiſſe [& libera eam, reſuſcitando à mortuis: [propter inimicos meos] iudæos, [eripe me:] ut per reſurrectionem confundantur,

Tu ſcis]& noſtri[improperium meum] mihi illatum in uerbis iniurioſis, [& confuſionem meam,] quia captus ſum in modũ latronis,] & reuerẽtiã,] uerecundiam, atque ignominiam[meam,]qua Iudæi ſub ſannant, rident, illudunt.

In conſpectu tuo] diuino[ſunt omnes]Iudæi, [qui tribulant me,]& tantum ſcelus committunt te præſente & uidente, [improperium]eorum dictis[expectauit]uoluntarie[cor meum]quia poſt colaphos & ſputa etiam[&]crucis[miſeriam]paſſus ſum.

Et ſuſtinui[ſolus mortem crucis, expectando [qui ſimul contriſtaretur] & compateretur mecum,[& nõ fuit]aliquis: [&]etiam expectaui, [qui conſolaretur] me in pœnis, [& non inueni] aliquem, ſolus anguſtias undique tuli.

Et dederunt]milites cruci gẽtes, [in eſcam meam,] ipſum[fel]amarum, [&] omnem malitiam exercendo [in ſiti mea]ualida[potauerunt me] crudeliſſimi Iudæi[aceto,]potu auſtero.

Fiat menſa eorum] & conuiuium paſchale[coram ipſis,]quod celebrabãt in Hieruſalem, [in laqueum,] quod factum eſt dum à Romanis concluſi uallo,ſicut aues illaqueati ſunt:[&] hoc[in retributiones] pœnarum, propter mortem Chriſti,]& in ſcandalum] ruinæ eorum.

Obſcurentur inuidia cæcati [oculi]cordis [eorum] Iudæorum,[ne uideant] & intelligãt diuinitatem ſub humanitatem latentem, [& dorſum eorum]præ mole peccatorum[ſemper incurua,] ut gentibus ſeruiant, & onera legis atque peccatorum portent.

Effunde]copioſè[ſuper eos]Iudæos[iram] & indignationem[tuam,]atque uindictam in præſenti, [& furor iræ]atque iuſtitiæ[tuæ]diuinæ [comprehendat eos]in futuro iudicio.

Fiat habitatio eorum]in Hieruſalem [deſerta ,] ut perdant locum & gentem:[& in tabernaculis eorum,] ut in templo, ſynagoga, & palatio, [non ſit] aliquis

[qui

[qui inhabitet,]neque habeant ſucceſſores, ſed uagabundi agentur[per]diuerſa.

Quoniam]illum,[quem tu percuſſiſti,]& percuti noluiſti propter eos & pro mundi ſalute,[perſecuti ſunt]crudeliter,cum occidēdo:[& ſuper dolorem uulnerum meorum]quæ ſuſtinui in cruce,[addiderunt] blaſphemias.

Appone]& permitte[iniquitatem,]obſtinatam,[ſuper iniquitatem eorum,]ut excæcati ruant de ſcelere in ſcelus:[& non intrent]reuertendo de culpa ad gratiam,[in iuſtitiam tuam,]ut tandem ſaluentur,& peccata dimittantur.

Deleantur de libro uiuentium,]& non computentur inter electos:[& cum iuſtis]ſaluandis[non ſcribantur,]neque fidelibus annumerentur.

Ego ſum pauper.]humilis,]& dolens]in paſſione pro omnibus:[ſalus]& benignitas tua Deus]pater, ſuſcepit me]de omni anguſtia in reſurrectione.

Laudabo]in me & in membris[nomen Dei]patris [cum cantico,]& hymnidica exultatione[& magnificabo] atque magnum[eum]prædicabo[in laude,]non ceſſando Deum meum laudare & magnificare.

Et placebit]ſacrificiū laudis[Deo,]atque acceptius erit[ſuper uitulum nouellum]unius anni,[cornua producentem & ungulas,]laus enim puri cordis plus placet,quàm mactatio pecudis.

Videant pauperes]ſpiritu,[& lætētur]humiles corde,quærite Deum]fide,deuotione & bona operatione [& uiuet]in æternum[anima ueſtra,]quia Deus eſt uita animæ & cibus mentis.

Quoniā exaudiuit]in oratione[pauperes ſpiritu,& de ſe nihil præſumentes,[dominus]Deus:[& uinctos ſuos,]qui præceptis domini uinciuntur,[non deſpexit,]imò gratificauit.

Laudent illum]congratulantes,[cœli & terra]ciues cœleſtes & homines terreni:[mare]etiam,[& omnia reptilia in eis,]atque omnis creatura.

Quoniam Deus]noſter[ſaluam faciet Sion,] Eccleſiam militãtem, quæ iam in fide ſpeculatur Deum: [& ædificabuntur ciuitates] atque eccleſiæ particulares ipſius[Iudæ.]qui Chriſtus eſt de tribu Iuda.

Et inhabitabunt]fideles[ibi]in Sion, [& hæreditate]æterna, tandem in regno cœlorum[acquirēt eam,] quando filij Dei uocabuntur, & cohæredes Chriſti.

Et ſemen]ſeu imitatores[ſeruorum]ſeu diſcipulorum[eius]Chriſti[poſſidebit eam]æternaliter, [&] omnes[qui diligunt] in perfecta charitate[nomen eius,] & non ex timore,[habitabunt in ea,]hic & in futuro, tanquam in hæreditate ſua.

¶ Oratio.

Omnipotens miſericors deus, qui damnatam naturam humanam per mortem tuam beatificaſti, perditā liberaſti, mortuam uiuificaſti, te deprecamur, ut nos ſeruos tuos, quos redemiſti per fellis amaritudinem, per aceti aſperitatem, per crucis ſupplicia, per clauorum, uulnera, per reſurrectionis gloriam cuſtodire digneris in hoc ſeculo nequam, ut tandem cum electis, tuis hæreditemus uitam æternam, Per Ieſum Chriſtum dominum noſtrum.

Secundū Heb. 70

PSALMVS LXIX.

In finem]& in Chriſtum nos dirigens hic[Pſalmus] attribuitur[Dauid,]& cuilibet iuſto,[in rememoratione]beneficiorum, [quòd ſaluum eum fecit dominus. Nos] ergo in eum confidamus & in Deo gloriemur.

DEus,]creator meus,[in adiutorium meum]miſericorditer[intende,] & reſpice, præſtando mihi auxilium gratiæ tuæ: [domine] qui omnia potes, [ad

adiuuan

adiuuãdum me,]citò[feſtina,]quia ſi tardet miſericordia, grauiora creſcent pericula.

Confundantur]in ſeipſis,& opprobrium ferant,[& reuereantur,]formidentque te iudicem, [qui quærũt animam]& uitam[meam]perdere.

Auertantur retrorſum]à propoſito ſuo malo,[& erubeſcant]de peccatis commiſſis,[qui uolunt]& cogitãt [mihi mala]in ſua iniquitate.

Auertantur[à praua eorum cogitatione [ſtatim]ac uelociter[erubeſcentes,]& confuſi:[qui dicunt mihi,] adulando & mendaciter decipiendo, [Euge,] gaude, [euge,]gaude, redeas atque læteris.

Exultet]corpore,[& lætentur]animo[in te,] non in ſe,neq; in alio gloriantes,[omnes]pij,[qui]amore ſyncero[quærunt te,]atque beneficientiam tuam: [& dicant ſemper]nõ ceſſando,[Magnificetur]pręomnibus [dominus]Deus, & ad gloriam eius cuncta referantur,[qui diligunt]& deſiderant[ſalutare tuum,] dominum, Ieſum Chriſtum, qui eſt omnium uita & ſalus.

Ego uerò egenus]circundatus multis malis,[& pauper ſum]in uirtutibus,nihil boni ex me habens·& ergo domine [Deus]in peregrinatione hac mundana adiuua me,]tuæ miſerationis auxilio.

Adiutor meus] in bonis ,[& liberator meu]sà malis,[es tu,]& non alius:[& ergo [domine] Deus, [ne moreris]neque differas mihi ſuccurrere.

¶ Oratio.

Adiutor noſter, Deus, libera nos egenos & pauperes ab omnibus coinquinamentis animæ noſtræ, neque differas auxiliari in tempore tribulationis, miſeratione tua ſolita, qui exultamus in te, & diligimus ſalutare tuum, dominum noſtrum,

noſtrum Ieſum Chriſtum, qui eſt unica ſalus, & uita noſtra. Amen.

PSALMVS LXX.

Pſalmus]hic decantatus à[Dauid]propheta eſt[filiorum Ionadab &] obedientie, qui Deo uoluntariè ſeruiunt, & etiam eſt[priorum]illorum[captiuorum] in peccato originali ob inobediētiam Protoplaſti. Manet nihil de nobis præſumere, ſed totam ſpem in Dei gratiam reponere.

IN te]ſolò[domine,]Deus meus, non in me, uel alio quocūque[ſperaui,]& ideo[non confundar in æternum]in illo finali iudicio [in iuſtitia tua,]nō in mea, quæ nulla eſt [libera me]à delictis meis,[& eripe me]à poteſtate diaboli.

Inclina] clementer,[ad me]ægrotum & iacentem, [aurem tuam]gratiæ,[& ſalua me]ab egritudine peccatorum qua premor.

Eſto mihi in Deum] defenſorem & [protectorem] meum, contra iacula inimicorum,[& in locum munitum,]quo cōfugiam tuto:ut[ſaluum me facias] ab omnibus imminentibus malis.

Quoniam firmamentum meum,]& fortitudo mea in tētatione, dum pugno,[& refugium meum,]in omni tribulatione[es tu]ſolus & non alius.

Deus meus]libera &[eripe me,]te inuocantem,[de manu]& poteſtate[peccatoris]diaboli, qui omnis peccati perſuaſor eſt, [& de manu]ac poteſtate[contra legem]tuam[agentis,]& tranſgredientis mandata tua, [& iniqui,]uidelicet uiolenti perſequentis me.

Quoniam tu] Deus[es patientia mea domine,]propter te enim omnia ſuſtineo [domine, ſpes mea] qua non fraudabor,& fiducia[à iuuentute mea,]ex quo cōtra diabolum pugnare cœpi.

In te confirmatus ſum]& ſuſtentatus [ex utero,]cū

tibi

tibi ſoli innitor,[de uentre matris meæ] Eccleſiæ, in qua fui renatus ex baptiſmo tu etiam[es protector meus]à malis imminentibus.

In te,]& non in mundanis eſt[tentatio mea] laus & gandium,[ſemper]& in omni tempore, idcirco[tan quam prodigium] & portentum [factus ſum multis] mirantibus de me,qui inſolita doceo & ago, quæ illi damnant,[& tu]domine contra omnia opprobria[es adiutor]meus[fortis,] præſtans ſpiritalẽ fortitudinẽ.

Repleatur os meum] tua[laude] diuina[ut cantem gloriam tuam]pro omnibus beneficijs mihi conceſſis tota die] tam in proſperis, quia conſolaris, tam in ad uerſis quia corrigis etiam[magnitudinem] & maieſtatem [tuam]in omnibus operibus & beneficijs tuis.

Ne proijcias me]à gratia tua [in tempore ſenectutis,]cum uires charitatis & fidei decreſcunt; [& cum defecerit] atque moleſcit[uirtus] & patientia[mea,] præ mole tribulationum,[ne derelinquas,] ne deſpicias[me]miſerum.

Quia dixerunt]contẽptores ueritatis[inimici mei,] impii,exprobantes[mihi[bona, [& qui cuſtodiebant] atque obſeruabant inſidiosè[animam] & uitam[mea conſilium fecerunt]ſuis technis[in unum,]ut me perderent.

Dicentes]apud ſe,[Deus dereliquit eum,] ſubtrahendo auxilium,[perſequimini,] quia fugere non po teſt:[& comprehendite eum] dolis & iniurijs, [quia non eſt qui eripiat] & liberet eum in ijs tribulationibus.

Deus, ne elongeris,]ſubtrahendo auxilium defenſionis tuæ[à me: Deus meus,]quia tribulationum faſce prægrauor,[in auxilium]atque adiutorium[meum reſpice,]cohibendo hoſtes a crudelitate.

Confundantur]mali, cognoſcentes eorum peccata,[& deficiãt,]qui de ſe præſumũt, [detrahentes] per infamiam[animæ,] fatigando eam denigrare iniuſtè: operiantur confuſione,]opprobrio,[& pudore,] atque

que ignominia,[qui quærunt]inſidiando [mala mihi] in perditionem.

Ego autem ſemper]ac iugiter [ſperabo]in auxilium gratiæ tuæ: [& adijciam] hoc[ſuper omnem laudem tuam,]quod incarnatus es pro ſalute omnium.

Os meum annunciabit,] prædicando alijs [iuſtitiã tuam,]& filium tuum, per quem impleta eſt iuſtitia: [tota die] atque aſſiduè, [ſalutare tuum,] uidelicet filium,per quem ſalutem dediſti mundo.

Quoniam]ego non cognoui literaturum] & ſcientiam inflantem,quæ ſuperbire facit, [introibo in potentias,]cognoſcendo Euangelium]domini] ſanctum, & uirtutes ſpiritus eius:[domine]Deus, tunc [memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius,]nullam humanam prædicãdo inuentionem aut prudentiam.

Deus]meus, tu[docuiſti me,] non caro aut ſanguis aut litera[á iuuentute mea,]ex quo cœpi ad tuam gratiam peruenire:[& uſque nunc]non abſcondebam talentum, ſed[pronunciabo]alijs [mirabilia tua,] quæ operatus es pro ſalute generis humani.

Et uſque in ſenectam,]inquit Eccleſia, [& ſenium] atque finem mundi,[Deus]meus,[ne derelinquas me] ſine tua gratia & miſericordia, ſed cooperare mecum, ne deficiant uerbum ueritatis.

Donec annunciem]& prædicem [brachium tuum] & Euangelium ueritatis tuæ[generationi omni] humanæ[quę uentura eſt]uſque in finem ſeculi.

Potentiam tuam,]qua ſaluas homines, [& iuſtitiã tuam,]qua iudicas ſecundum meritum uniuſcuiusq;, [Deus uſque in altiſſima]myſteria,[quæ feciſti,]&[magnalia]opera prouidentiæ & gratiæ,[Deus, quis]eſt[ſimilis tibi]omnipotens optimus maximus?

Quantas oſtendiſti mihi]aduerſitates, [tribulationes,]& tentationes, ut erudires me in uia uirtutum? multas]certè,[& malas:]unde[& conuerſus]ad me oculis gratiæ[uiuificaſti me] per internam conſolationẽ: [& de abyſſis terræ,] de negotiis ſeculi, & profundita-

te peccati [iterum, quia multoties corrui in peccatum [reduxiſti me,] ab illis [liberando.

Multiplicaſti] per diuerſas afflictiones magnificentiam tuam,] faciens me proficere de bono ad melius, [& conuerſus] ad me pœnitentem [conſolatus es me,] alioquin diuinarum ſcripturarum, per internam dulcedinem.

Nam & ego] modis omnibus [confitebor tibi,] & celebrabo bonitatem tuam, [in uaſis pſalmi,] & inſtrumentis muſicis, [ueritatem tuam Deus,] cuius promiſſa uera ſunt & complenda: [pſallam tibi in cithara,] quia corde uoce, & opere, laudabo te, qui es Deus [ſanctus] ipſius [Iſrael] populi uidelicet Chriſtiani uidentis te per fidem.

Exultabunt] opere, & ſermone, corde, & ore [labia mea,] in oratione, [cum cantauero tibi] in pſalmodia: [& anima mea] etiam pſallet ſpiritu, [quam redemiſti] pretio ſanguinis tui.

Sed & lingua mea] aſſidue, [tota die] indeſinenter [meditabitur] diuinam [iuſtitiam tuam,] qui ſola tua gratuita miſericordia redemptus ſum: & hoc [cũ confuſi] erubeſcendo [& reueriti fuerint] timori, [qui quærũt] inſidiosè [mala] plurima [mihi,] tum corporaliter, tum ſpiritualiter perſequendo.

¶ Oratio.

Deus qui ſperantes in te damnari æternis confuſionibus non pateris, ſis protector noſter contra omnia diaboli machinamenta, firmamentum & refugium noſtrum, & gratia tua ſit nos præueniat, & ſequatur, ut illa ſemper meditemur in corde, atque compleamus operæ, quæ beneplacita ſunt tuæ diuinæ uoluntati, cui eſt iuſtitia, potentia, uirtus, & imperium in ſecula. Amen.

PSAL-

PSALMVS LXXI.

Sec. Heb. 72 Pſalmus]iſte dirigitur[in Salomonem,]& in Chriſtum,qui eſt uerus & pacificus in Salomon, & mediator dei & hominum.

DEus]pater,[iudicium tuum]& poteſtatem iudiciariam[regi da]Chriſto,filio,qui eſt [rex]regum,[& iuſtitiam tuam]in poteſtatis executione, [filio regis] Chriſto qui filius eſt regis æterni patris ſecundum deitatem, & filius regis Dauid, ſecundum humanitatem.

Iudicare]da illi[populum tuum] Chriſtianum, qui & eius eſt,[in iuſtitia,]reddendo unicuique ſecundum opera,[& pauperes tuos] ſpiritu,qui uerè pauperes dei ſunt,[in iudicio,] ut poſt mundi ęrumnas regnum habeant cęlorum.

Suſcipiant]ipſi[montes]dei, qui ſunt apoſtolici uiri, [pacem]& Chriſtum,qui eſt uera pax, [populo]prædicandum:[& colles]atque uiri minores annunciabūt [iuſtitiam]Chriſti & Euangelium eius.

Iudicabit]rex [pauperes populi] mortificatos uerbo crucis,[& ſaluus faciet]etiam [filios] & imitatores [pauperum]Apoſtolorum, quos uerbo Euangelico genuerunt:[& humiliabit,]conteret,atque damnabit [calumniatorem,]diabolum,qui eſt iniuſtus accuſator fratrum.

Et] illis ſic damnatis atque deuictis, [permanebit] Chriſtus[cum ſole]patre ſuo, cuius ipſe ſplendor eſt, [&]hoc[ante lunam]& Eccleſiam eius, qua hic ceu luna creſcit & deficit[in generatione] mortalium [& generationem]perpetuam.

Deſcendet]Chriſtus in uterum uirginis imperceptibiliter, [ſicut pluuia]cadens[in uellus]ſine ſtrepitu, [& ſicut ſtillicidia]aquæ[ſtillātia] in modum roris ſumma leuitate[ſuper terram,]ut eam fęcundet.

Orietur]& florebit[in diebus eius,] cum naſcetur,

&

& faciet opera patris, [iuſtitia] & fides catholica, quæ perfectam continet iuſtitiam, [& abundantia pacis,] quia pax inter deum & hominem facta eſt: [donec auferatur luna,] uſque ad conſummationem ſeculi.

Et dominabitur] Chriſtus [à mari] orientali [uſque ad mare] occidentale: [& a flumine] Iordanis, in quo baptiſma cœpit, [uſque ad terminos orbis terrarum] propagabitur Chriſti fides & Euangelium.

Coram illo] Chriſto [procident] atque humiliabuntur [Aethiopes] peccatis denigrati, qui dealbabuntur candore uirtutum, [& inimici eius] ueritati reſiſtẽtes, [terram lingent,] quia ſubiugabuntur.

Reges Tharſis] etiam, [& inſulæ] maris [munera] ſua [offerent] Chriſto nato, [reges Arabum] aurum pretioſiſſimum: [& Saba] thus & myrrham, quę [dona] ſunt diuina [adducent] ſecum.

Et] etiam [adorabunt eum] Chriſtum [omnes reges terræ] conuerſi ad Deum uerum [omnes gentes] olim colentes idola, [ſeruient] fide & opere [ei] cœleſti regi.

Quia liberabit] & ſaluum faciet [pauperem] ſpiritu, nihil de ſe præſumentem, [a potente] diabolo, [& pauperem] populum Chriſtianum, tam deſolatum ac miſerum, [cui non erat adiutor,] niſi tantum leo de tribu Iuda, rex noſter Chriſtus.

Parcet:] peccata dimittendo, [pauperi] ſpiritu [& inopi,] non de ſe, ſed gratia confidenti: [& animas pauperum] implorantium peccati remiſſionem, [ſaluas faciet] in uitam æternam.

Et uſuris] ſuccreſcentibus in malis: [& iniquitate,] fraude ac uiolentia,] redimet] pretio ſanguinis ſui [animas eorum,] fidelium, [& honorabile] erit [nomẽ eorum,] qui a Chriſto Chriſtiani nuncupantur, [coram illo,] in laude & merito.

Et uiuet] rex immortalis, [& dabitur ei] Chriſto [de auro Arabiæ,] quia optima quæque illi accepta referent, [& adorabunt] ſumma ueneratione, [de ipſo] munere

nere uirtutum ſemper: & tota die uitæ præſentis benedicent ei, referendo gratias de ſuis beneficijs.

Et erit] ipſe Chriſtus, firmamentum in terra quo ſuſtinebuntur animæ fideles, in ſummis & uertice montium, in Apoſtolis, & alijs ſanctis [ſuper extolletur] & augmentabitur [ſuper Libanum] montem [fructus eius,] & ſemen uerbi diuini: & florebũt abundanter de ciuitate & Eccleſia ſancta, [ſicut fœnum terræ,] uirtutibus, exemplis & bonis operibus.

Sit nomen eius,] quod Ieſus eſt, [benedictum & glorificatum [in ſecula,] ſemper magis ac magis magnificetur: [quoniam ante ſolem & omnia tempora permanet ab æterno [nomen eius,] quia in principio erat uerbum.

Et benedicentur in ipſo] Chriſto [omnes tribus terræ,] cùm erit expectatio, ſalus & legifer gentium unde [omnes gentes] conuerſæ ad fidem, [magnificabunt & laudabunt [eum,] tanquã ſaluatorem & dominum.

Benedictus] ſit [dominus,] qui eſt [Deus Iſrael,] uidentium ſe per fidem, [qui facit] ſua authoritate & poteſtate [mirabilia] magna, [ſolus,] & nemo alius.

Et benedictum] ſit [nomen gloriæ [maieſtatis eius] Chriſti [in æternum,] quia ſanctificatum in cœlo & in terra, [& replebitur maieſtate eius omni terra,] quia ubique in tota Eccleſia magnificabitur, & hoc quod iuſsiſti, fiat, fiat.

¶Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, qui inuiſibilis deitate, factus es in humanitate uiſibilis, qui ſicut pluuia in uellus, ita in uterum uirginalem deſcendiſti, te humiliter deprecamur ut ſaluum facias populum tuum Chriſtianum, in abundantia pacis, nihil de ſe præſumentem, ſed tuam gratiam implorãtem per nomen tuum benedictum, quod repleſti maieſtate in æternum.

PSALVMS LXXII.

Defecerunt]à Iudæis[laudes]ipſius [Dauid]Prophetæ[filii Ieſſe,]quas faciebat uetus populus Iudæorum pro bonis temporalibus, quia amiſerunt locum & gẽtem:[Pſalmus]eſt[Aſaph]cantoris Dauid: ut amplectamur æterna,& pro illis deum laudemus. Secundũ Heb. 73

QVam]ualde & certè[bonus,]placituſq; eſt [Iſrael] fidelibus[Deus]ſuauis & iucundus his inquam, [qui recto ſunt corde,]non curuato ad terrena.

Mei autem penè,]ſed nõ omnino[mori ſunt]& ad errandum inclinati[pedes,]& animæ affectiones,[penè effuſi ſunt,]& ad lapſum præcipitati[greſſus mei,] opera & actus.

Quia zelaui]indignatione motus[ſuper iniquos]in proſperitate eorũ,[pacẽ]tẽporalemq́; proſperitatẽ[peccatorũ]iniquorum[uidens,]& cauſam non intelligẽs.

Quia non eſt reſpectus morti eorum,]cum non recogitant de morte ſua:] & firmamentum]etiam eſt[in plaga]& aduerſitate[eorum,]quia ſemper fœliciter ſub ſiſtunt,nec quicquam eis nocere poteſt.

In labore]& afflictione] hominũ] iuſtorũ[nõ ſunt,] nec tribulãtur, ſed in delitiis uiuũt,[& cũ hominibus piis[nõ flagellabuntur,]in hoc ſeculo ad correctionẽ.

Ideo]propter temporalem proſperitatẽ[tenuit]& alligauit[eos ſuperbia,]alios contẽnentes,[operti ſunt] undique[iniquitate]contra proximum, [& impietate ſua]contra deum.

Prodiit quaſi ex adipe] & abundantia diuitiarum [iniquitas]& malitia[eorum,]cum diuitiæ præſtant fomentum uitis:[tranſierunt]de uitio in uitium ruentes,[in affectum cordis]implendum:& deſideria mala.

Cogitauerũt]pius intra ſe,[&]deinde[loquuti ſunt] aliis perſuadendo[nequitiã]ſuam,quia ex abundantia cordis os loquitur:[iniquitatem in excelſo,]& contra excelſum deum[loquuti ſunt]blaſphemantes.

Poſuerunt]per ſuperbiam[in cœlum, &]cœleſtia[os

 ſuum,]

ſuum,]blaſphemantes:[& lingua eorum]nequam[,trā ſiuit in terra,]fœlicitatem in eis aſſerendo.

Ideo] hoc conſiderato[conuertetur]ad me[populus meus]fidelis[hic]in hoc ſeculo, dum tempus eſt accептabile.[& dies]ſalutis [pleni] miſericordia & gratia, [inuenientur in eis]ſic conuerſis de iniquitate.

Et dixerunt]impij, [Quomodo ſcit Deus] ſcelera noſtra,[& ſi eſt ſcientia]atque prouidentia[in excelſo] Deo, ut curet terrena?

Ecce]enim[ipſi peccatores] impij[& abundantes,] tranquilli ac fortunati[in hoc ſeculo]& mundo[obtinuerunt diuitias,]quia filiæ eorum compoſitæ, oues fœtoſæ boues craſſi.

Et dixi]animo uacillans,[Ergo]inaniter,[ſine cauſa,]imò fruſtrà[iuſtificaui cor meum]coram Deo: [& laui]in uanum[inter innocentes] nihil ſibi conſcios [manus meas,] abſtinendo à prauis operibus.

Et fui] ſine cauſa flagellatus, portando crucem, & afflictus[tota die,]Deo ſeruendo, [& caſtigatio mea] de perpetratis malis ſemper fuit[in matutinis,] quia ſi quando cecidi,caſtigabar citò & indilatè.

Si dicebam] mecum, [Narrabo ſic,] & tenebo opinionem, appetendo cum peccatoribus proſperitatem, [ecce]tunc [nationem]& conditionem [filiorum tuorum] iuſtorum,qui filij Dei ſunt per gratiam, [reprobaui,]& contempſi grandi temeritate.

Exiſtimabam]mecum atque cogitabant, [ut cognoſcerem]inueſtigando cauſam prouidentiæ,& iudiciorum tuorum,ſed[hoc]ſcire [eſt labor ante me,] & impoſſibile uiribus intellectus mei.

Donec intrem in]penetralia diuinarum ſcripturarum,quod eſt[ſanctuarium]Dei, ubi diuinitus reſponſa dantur,[&]tunc [intelligam] illuminatione diuina [in nouiſſimis eorum,] quid bonis uel malis ſeruetur in fine.

Veruntamen]licet ad tempus floreant[propter dolos,]quibus defraudauerunt innocentes & afflixerūt iuſtos

iuſtos[poſuiſti eis]finē pſperitatis tēporalis,[deieciſti eos]in ruinas mortis,[dum alleuarentur]& augmentarentur in proſperitate.

Quomodo facti ſunt in]ſubitaneam[deſolationem,]cum ſe florere putarent,[ſubito,]& repente[defecerunt]de præſenti uita[perierunt]æternaliter[propter iniquitatem ſuam,]quia mortui ſunt in finali impœnitentia.

Velut ſomnium ſurgentium & expergiſcentium, eſt fœlicitas eorum,quæ cito euaneſcit,[domine]Deus [in ciuitate tua cœleſti,[imaginem]& animam [ipſorum,]ſecundum quam ad ſimilitudinem tuam creati ſunt,[ad nihilum rediges,]excludendo eos à beatitudine æterna.

Quia inflammatum]& accenſum[eſt cor meum amore Dei & æternorum,[& renes mei]atque carnales affectus[commutati ſunt]in ſpirituales,[& ego] compunctus[ad nihilum redactus ſum]in mea reputatione,[& neſciui,]imò ſtultū & inutilem me reputaui.

Vt iumentum]manſuetum[factus ſum]ad obediendum[apud te,]nihil ſapiens præter[te,& ego ſemper tecum]ero ac firmirer perſeuerabo.

Tenuiſti]per gratiam tuam cooperantem[manum dexteram meam]ad opera bona,ne uacillarem,[& in uoluntate tua]diuina[deduxiſti me,]de uirtute in uirtutē,[& cum gloria]gratis[ſuſcepiſti me,]per gratiam conſummantem.

Quid enim,]& quantum præmium[mihi eſt]paratum[in[cœlo]& promiſſum,[& à te quid uolui]aut deſideraui[ſuper terram?]cum nihil præter te,Deum meum habere quæro.

Defecit]& conſumpta eſt[caro mea]humana[& cor meum]ſpiritale,in conſideratione bonitatis tuæ, [Deus cordis mei beatificator,[& pars mea Deus,] quia præter te nihil cupio,ſed[in æternum]adhærebo tibi.

Quia ecce]impij,[qui elongant ſe]per peccatum

mortale[à te]ſonte uiuo,[peribunt]in gehennam:[perdidiſti]æternaliter[omnes]homines, [qui fornicantur abs te,]ſeparando ſe à te diligendo creaturam pro creatore.

Mihi autem adhærere]& coniungi [Deo,] fide, ſpe, & charitate[bonum eſt,]imò optimum : &[ponere in domino Deo]totam[ſpem]& fiduciam[meam,]non in iuſtitijs meis,uiribus,opinionibus,aut uerbis.

Vt interim annunciem] fidelibus [omnes prædicationes tuas,]& uerborum tuorum diuinorum, & hoc in portis]& Eccleſijs quæ ſunt[filiæ Sion]ſpeculantis Deum per fidem.

¶Oratio.

Dirige domine greſſus, opera , & actus noſtros , ne fornicemur à te , ne præcipitemur à uoluntate tua diuina ad lapſum,ne tranſeamus in affectum cordis illicitum, & obruamur iniquitate & impietate noſtra , & pereamus in ea , ſed concede nos tibi iugiter adhærere,in te totam uirtutem ſpei noſtræ defigere, ut mereamur tandem laudes tuas in portis æternalibus decantare.Amen.

PSALMVS LXXIII.

Sec.
Heb. 74 Intellectus]& eruditio ipſius [Aſaph] cantoris Dauid Prophetæ,deplorantis clades captiuitatis in Hieruſalem futuræ.

VT quid Deus]noſter[repuliſti] populum tibi familiarem & electum,uſque[in finem,]interitum, & captiuitatem ? [iratus eſt furor tuus] rigore ultionis tuæ[ſuper]populum Iſrael,qui ſunt[oues paſcuæ tuę,] cum pauiſti illos manna in deſerto?

Memor eſto]& recordare [congregationis tuæ] electæ,[quam]præ alijs [poſſediſti ab initio] legis datæ

[per

per Moyſen, unde beneficia potius quàm errata conſidera.

Redemiſti] atque liberaſti à manu Pharaonis [uirgam,] ſceptrum & dominationem [hæreditatis tuæ] populi Iſrael, quem ceu hæreditatem tibi uendicas: [mons Sion,] ciuitas Hieruſalem, [in quo habitaſti] corporaliter,]in eo]populo Iudæorum.

Leua]& exerce,[manus,]uirtutes [tuas,] & poteſtates [in ſuperbias eorum] gentilium, à quibus euerſa eſt Hieruſalem,tandem[in finem,] ut opprimantur: [quanta malignatus eſt,] cum omnia prophanauerit [inimicus] exercitus[in ſancto] monte & templo ciuitatis Hieruſalem.

Et gloriati ſunt]in malitia de tanta uictoria,[qui te oderunt]idololatræ ſerui dæmonum [in medio ſolennitatis tuæ,] omnia in ſuam libidinem & auaritiam prophanando.

Poſuerunt & erexerunt Romani imperatores[ſigna ſua,]uexilla, & aquilas ſuas in templo, Deo conſecrato,[ſigna]inquam ſua:[& non cognouerunt] intellexerunt, diuina id diſpenſatione permiſſum, cùm attribuebant ſuæ potentię,[ſicut in exitu] belli inſignum uictorię,[ſuper ſummum] faſtigium expanduntur ſigna militaria.

Quaſi in ſylua lignorum,] ita irreuerenter [ſecuribus exciderunt]& deſtruxerunt[ianuas eius] ciuitatis Hieruſalem, [in idipſum]conſentientes[in ſecuri,]qua trabes exciduntur, [& aſcia]ac bipenni[deiecerunt]ſunditus, & deuaſtauerunt[eam]ciuitatem. 4.Reg. 25.c.

Incenderũt igni,]quod nõ poterat excidi ferro, [ſanctuariũ]& templũ[tuum]nomini tuo dicatũ: [in terra:] uſq; ad terrã deijciẽtes,[polluerũt]ſacrilegio [tabernaculũ nominis tui,]in quo inuocatur nomẽ tuũ diuinũ.

Dixerũt]cõſiliũ[in corde ſuo]maligno, tota[cognatio eorũ]Romanorum[ſimul]in unum, [Quieſcere faciamus]& diſpergamus[omnes dies feſtos]atque ſolẽnitates[Dei,]illas auferendo[à terra]Iudęorum.

Signa noſtra[in liberatione[non uidimus]qualia data ſunt patribus noſtris in exitu de Aegypto,[iam non eſt propheta]aliquis,qui bona uobis prænunciet [&]Deus noſter[nos non cognoſcet,] ut liberet, & a malis reducat[amplius,]ſed in miſeriis dimittet.

Vſquequo] domine,[Deus] noſter[improperabit] populo Iudæorum[inimicus]gentilis, gloriando de ſubuerſione ciuitatis,[irritat] & exaſperat[aduerſarius]noſter[nomen tuum,]blaſphemando uſque[in finem]& perpetuo.

Vt quid auertis]à nobis Iudæis[manum tuam,]potentiam[& dexteram tuam?]quare non iuuas nos? tandem extrahe[de medio ſinu tuo] manum adiutricem, & prohibe ne lædant[in finem]ſemper.

Deus autem]Ieſus Chriſtus,[rex noſter,] homo factus, qui eſt[ante]omnia[ſecula,] cum in principio erat uerbum, At hic[rex operatus eſt ſalutem] humani generis[in medio] climate[terræ]habitabilis, uidelicet in Hieruſalem.

Tu confirmaſti]quaſi intra muros[in uirtute]& potentia[tua]diuina[mare]rubrum: tu[contribulaſti] & contriuiſti[capita draconum,]atque demerſiſti principes Pharaonis[in aquis]maris rubri.

Tu confregiſti]penitus in nihilũ[capita,] poteſtates,& ſuggeſtiones[draconis,principis dæmoniorum & [dediſti eum]diabolum in [eſcam,] prædam & deriſionem[populis Aethiopum,] primò nigris per peccatum,poſtea dealbatis per baptiſmum.

Tu dirupiſti]& aperuiſti [fontes & torrentes]ueritatis, ſcripturas uidelicet noui & ueteris teſtamenti, ut emanarent liquorem ſapientiæ, [tu ſiccaſti fluuios Ethan doctrinas,uerboſitates, uanitates,philoſophorũ, Iudæorum & Hæreticorum.

Tuus eſt dies,]qui omnia creaſti[& tua eſt nox,]cũ tibi obediant omnia:[tu fabricatus es]atque diſpoſuiſti in ſuo ordine[auroram & ſolem]lunam & ſtellas.

Tu feciſti]atque diſtinxiſti[omnes terminos terræ,

climata]

climata mundi, & diuiſiones prouinciarum: [æſtatem & uer]atque hyemen, [tu plaſmaſti ea, & in manibus tuis ſunt tempora noſtra.

Memor eſto huius] congregationis, inimicus improperauit] per contumeliam [domino] deo [& populus inſipiens] ac ſtultus incitauit ad iracundiam [nomen tuum, multis blaſphemis atque iniuriis.

Ne tradas beſtijs] & malignis ſpiritibus [animas] filiorum Eccleſiæ, [confitentium tibi] confeſsione fidei ac laudis: [& animas pauperum, atque humiliũ [tuorum] de ſe nihil præſumentium [ne obliuiſcaris in finem,] eſto,] ad horam tribulationibus probentur.

Reſpice] oculis gratiæ [in teſtamẽtum tuum] & promiſsiones, quas in utroq; teſtamento feciſti, quod ſperantibus in te eſſes auxilio: [quia] mali [repleti ſunt domibus iniquitatum, in quibus perſeuerant, tanquam habitantes in domo [qui obſcurati ſunt, [imò occæcati terræ,] & deſideriis terrenis, & lumen ſapientiæ perdiderunt.

Ne auertatur] a tua miſericordia [humilis factus confuſus, qui in tribulationibus multis, ac improperiis atteritur & cõfunditur [pauper] ſpiritu, & inops, nihil de meritis ſuis præſumens, laudabunt nomen tuum] in bonis & ſeſe accuſabunt in malis.

Exurge Deus] in uindictam & iudica cauſam tuã,] iuſtis dando coronam, hoſtibus pœnam [memor eſto improperiorum tuorum,] quæ nunc Eccleſia ſuſtinet, preſertim eorum, [quæ ab inſipiente populo ſunt] facta, & fiũt [tota die] qui te tuaq; omnia nihil facit, imò contemnit & improbat.

Ne obliuiſcaris] omnino [uoces] blaſphemas [inimicorum tuorum] imò uindica gloriam nominis tui: [ſuperbia eorum] impiorum, [qui te oderunt, & nomẽ tuum benedictum [aſcẽdit] & multiplicatur [ſemper,] quia peccatis peccata accumulant.

Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, rex noſter ante omnia ſecula

genitus, & in tempore homo factus, qui operatus es ſalutem humani generis in medio terræ, te ſupplices deprecamur, ne repellas nos in finem, qui ſumus oues paſcuæ tuæ, quas effuſione ſanguinis tui redemiſti, ſed humiles te quærentium uoces propitiatus exaudi. Amen.

Sec. Heb.75.

PSALMVS LXXIIII.

In finem] & Chriſti conformitatem, [ne corrumpas] te per ſuperbiam, monet hic [Pſalmus,] qui eſt nobis cauſa [cantici] & iucunditatis, eſt ipſius [Aſaph] admonentis, ne quis ſuperbus de ſe præſumat, ne ita humilis de Deo deſperet.

COnfitebimur]de peccatis præteritis [tibi] pio indultori [Deus,] quia tibi ſoli peccauimus [confitebimur] etiam confeſſione laudis pro beneficio noſtræ iuſtificationis, [& inuocabimus nomen tuum] pro alijs beneficijs obtinendis.

Narrabimus] toto orbe terrarum [mirabilia tua,] quæ pro redemptione humani generis feciſti: [cùm accepero] (inquit Chriſtus) [tempus] præfinitum iudicandi, tunc [ego] Chriſtus [iuſtitias iudicabo,] reddendo uniquique ſecundum merita ſua.

Liquefacta eſt terra] & defluxit in uarias uitiorum concupiſcentias, [& omnes] mundi amatores, [qui habitant in ea,] non ſuſpirant ad cœleſtia, ſed in terrenis uolutantur: unde [ego] (inquit dominus) in remedium [confirmaui] per meam incarnationem [columnas eius, &] emiſi Apoſtolos, qui prædicatione ſuſtentent ſimpliciores in fide.

Dixi iniquis] & inſanis peccatoribus, [Nolite iniquè agere] & in peccatis perſeuerare: [& delinquentibus] atque peccata defendentibus dixi, [nolite] præſumere de uiribus ueſtris, & [exaltare cornu] ueſtrum ſuperbis contra Deum.

Nolite extollere] per ſuperbiam [in altum] cœlum [cornu ueſtrum] & proprium ſenſum, repugnando uerbo Dei, [nolite loqui] nec corde nec lingua [aduerſus Deum] murmurantes, ueſtram excuſando [iniquitatem,] & Deum uel fatum accuſando.

Quia neque ab oriente] erit refugium peccatoribus, [neque ab occidente,] & angulis mundi, [neque à deſertis] & extremis [montibus] quiſpiam euadet manus domini, [quoniam Deus] ubique præſens [iudex eſt,] omnia cernens, omnia diiudicans.

Hunc ſuperbum humiliat] diiudicando, & [hunc] humilem [exaltat] ſublimando: [quia calix] continens menſuram iuſtæ retributionis: eſt [in manu] & poteſtate [domini,] ſecundum eius diuinam uoluntatem, calix inquam [uini meri] & puri abſque feculentia alicuius triſtitiæ, etiam eſt calix [plenus miſto] uino. Alijs dabitur uita per miſericordiam, alijs mors per iuſtitiam.

Et inclinauit] calicem effundendo [ex hoc] per mixturam [in hoc] temperando miſericordiam & iudicium: [ueruntamen fex eius] calicis, & pęna & uindicta [non eſt exinanita:] & uacuata: cùm eam [bibent] in inferno [omnes peccatores terræ.] Quippe merum datur ſanctis in patria, miſtum iuſtis in uia, nil ergo reſtat malis, niſi fex æternæ damnationis.

Ego autem annunciabo] Dei uirtutem [in ſeculum] uitæ præſentis: & [cantabo] in lætitia cordis [Deo Iacob] populi Chriſtiani, qui uitia ſupplantat.

Et omnia (inquit Chriſtus) [cornua peccatorum,] quæ

quæ ſunt dignitates, poteſtates, honores, diuitias, ſuperbiam[confringuam] in finali iudicio, ad nihilum redigendo: [& exaltabuntur]tunc[cornua iuſti,] ſcilicet fides, charitas, cæteræque uirtutes, quæ ſunt munera Chriſti.

¶ Oratio.

Deus, qui iuſtitias iudicabis: redditurus unicuique ſecundum opera ſua, miſerere nobis peccatoribus tibi confitentibus, & diuinum nomen tuum inuocantibus. Conſerua nos ne delinquamus, ne iniquè agamus, ne exaltemus in ſuperbia cornu noſtrum, de nobiſipſis præſumendo, ut ſic tandem de calice uini meri, & gaudii pleni bibere ualeamus in beatitudine æterna. Amen.

Secundũ Heb. 85

PSALMVS LXXV.

In finem]& Chriſtum[in carminibus] in laudibus eſt[pſalmus]ipſius[Aſaph]&[canticum]in organis [ad Aſſyrios]& ad omnes rectè uiuere uolentes.

NOtus]eſt[in Iudæa]uera, ſpirituali, & Eccleſia catholica [Deus,] quæ confitetur Chriſtum ueniſſe de tribu Iuda: etiam[in]unoquoque[Iſrael]fideli [magnum nomen eius,] quia Chriſtum confitetur regem regum & dominum dominantium..

Et]ſic factus[eſt in pace]& corde tranquillo cũ Deo [locus eius,]qui eſt amator pacis: [& habitatio eius] eſt[in Sion]in eis, qui iam diuina ſpeculantur.

Ibi]in illa pace[confregit,]& ad nihilum redegit[potentias]dæmonum, uidelicet, [arcum,] delectationem in peccatis, [ſcutum,]uoluntatem malam, [gladium,] actum peccandi, [& bellum,]conſuetudinem peccandi quibus deus continuè impugnatur. Hæc enim ſunt armatura diaboli,

Illu-

Illuminans es tu] Chriſte corda gentium & peccatorum[mirabiliter]per prædicationem prolatã [à montibus æternis]ab Apoſtolis & prædicatoribus ſanctis: [turbati]inde[ſunt omnes]recedẽtes à uero,&[inſipientes corde,]ſequentes deſideria mundi.

Dormierunt]amatores ſeculi huius [ſomnum ſuũ] delicioſum & fallax,[& nihil inuenerunt,] poſtquam expergeſacti ſunt,[omnes uiri]& ſerui[diuitiarum,]& potentes huius ſeculi,[in manibus ſuis,]quia euanuerunt cuncta,tanquam umbra & fumus.

Ab increpatione]& obiurgatione[tua,]Chriſte, qui es[Deus Iacob]populi Chriſtiani ſupplantantis uitia, [dormitauerũt,]excæcati ſunt,& obdurati, [qui aſcenderunt equos]ſuperbiæ, iactantes ſe in dignitatibus,diuitijs & poteſtatibus.

Tu] domine, qui modo increpas in miſericordia, [terribilis,]in iudicio futurus es,[&]tunc[quis reſiſtet tibi,]cum infinita ſit tua uirtus?[ex tunc] cum ueneris iudicare apparebit[ira tua]magna nimis .

De cœlo] tonante tuba angelica, [auditum feciſti] aduentum tuum ad[iudicium,] ſurgite uos mortui: [terra]tremuit à uoce iudicis, [& quieuit,] quia amplius non erit locus meriti.

Cũ exurgeret in]extremo[iudicio]Chriſtus [Deus,] uenturus non ſolum ad uindicandum impios, ſed ẽt [ut ſaluos faceret omnes]humiles & [manſuetos terræ,]ſimplices ac mites, pacem mentis habentes.

Quoniam cogitatio]prima[hominis]manſueti[cõfitebitur tibi,]ut dimittas illi peccata,[& reliquiæ cogitationis]huius quod Deus ipſos ſanauerit,& peccata dimiſerit,[diem feſtum]ſolennem[agent tibi,]& gratias referent pro beneficijs.

Vouete]liberè,uota tamen quæ feciſtis,[& reddite] atque perſoluite[domino Deo veſtro,]qui non irridetur:[omnes qui]ſunt[in circuitu eius,] cum ipſe ſit in medio, [affertis munera,] uidelicet uoſipſos, aut alia bona.

Terribili,]

Terribili,]inquam Deo reddite uota, [& ei qui auſert,]quando uult, [ſpiritum]ipſorum[principium]atque audaciam ſuperborum: [terribili] inquam [apud] omnes[reges terræ,]qui uelint, nolint, iudicium eius ſuſtinebunt.

¶ Oratio.

Terribilis Deus, cui reſiſtere nemo poteſt, cùm ſis rex regum & dominus dominantium, fac tranquillũ cor noſtrum & pacatum coram te, ut ſit habitatio tua in nobis atque illluminate digneris nos inſipientes, ut uotis ac muneribus te terribilem Deum placare ſtudeamus & præſentia contemnentes, futuram gloriam inquiramus. Amen.

Secundũ Heb. 77

PSALMVS LXXVI.

In finem]Chriſtum, qui eſt præmium noſtri laboris, [pro Idithun]tranſiliente atque contemnente omnia terrena atque carnalia, eſt hic [Pſalmus] ipſius [Aſaph]cantoris Dauid. Vbi agitur de contemptu ſeculi & temporalium, ac deſiderio Dei & æternorum.

VOce mea] ab affectu cordis [ad dominum] Deum [clamaui,] ut exaudiat: [uoce mea] ſupplici [ad Deum]perueni,[& intendit mihi,]quia benignè me reſpexit.

In die tribulationis meæ]atque in hac præſenti uita, quæ eſt tentatio ſuper terram, [Deum exquiſiui,]auxilium & conſolationem poſtulans, etiam [manibus] atque operibus[meis]bonis, quæ diuinis conueniunt mandatis, exquiſiui inquam in[nocte]huius ſeculi[cõtra eum]& coram ipſo, & nõ coram hominibus in uana gloria:[& non ſum deceptus,] quia aſſecutus ſum dominum, quem quærebam.

Renuit]

Renuit]in delicijs huius ſeculi [conſolari anima mea,]quæ ſemper ad dominum ſuſpirabat, unde[memor fui Dei,] conſiderando eius manſuetudinem & pietaté,[& delectatus ſum]in ipſius miſericordia, [&] inde[exercitatus ſum]in diuinis laudibus:[& defecit] ex deuotione[ſpiritus meus]in Deum.

Anticipauerunt] præ formidine peccatorum [uigilias]nocturnas[oculi mei,] ante tempus ſurgendo ad orandum:[turbatus ſum]de humana miſeria, [& non ſum locutus.]contra Deum murmurando.

Cogitaui]ac ſolicitè ruminaui[dijs antiquos,prætéritos in perditione temporis,[& an nos æternos futuros,quibus uel gaudia uel ſupplicia æterna erunt, [in mente] ſemper[habui.]

Et meditatus ſum nocte]in oratione ſecreta,[cũ corde meo]& cum ratione de benignitate dei : [& exercitabar]iam peccata arguens iam dei miſericordiam requirens,[&]ſic[ſcopebam]atque purgabam [ſpiritum meum]ab omnibns culpis,& dei offenſis.

Nunquid in ęternum]ſine remedio[proijciet]& dãnabit[deus]hominem quem creauit & redemit ? [aut non apponet]adijcietq́;,[ut complacitior ſit] miſerando,qui iratus fuit puniendo[adhuc,] imò apponet miſericordiam iræ?

Aut in finem]totaliter [miſericordiam ſuam abſcindet]à nobis,ut nolit poſthac miſereri: [à generatione] hac[in generationem]ſubſequentem.

Aut obliuiſcetur miſereri]nobis [deus ,] qui totus benignus eſt & pręſtabilis ſuper malitia? [aut continebit,]certè non,[in ira ſua miſericordias ſuas,] ut iudicium ſeueritatis ſupergrediatur miſericordias ſuas infinitas .

Et]poſt hæc,redeundo ad rationem , [dixi] in corde meo,[Nunc]primum[cœpi]intelligere,qd [hęc]eſt[mutatio]in nobis mutatio[dexterę excelſi]atq; affectus diuinæ miſericordiæ & pietatis, qui poſt irã dat gratiã.

Memor fui operũ domini,]quia huius mutationis obli-

obliuiſcor: [quia memor ero ab initio] mundi [mirabilium tuorum,]quod hominem creaſti,& per miſericordiam reparaſti.

Et meditabor] mecum [in omnibus operibus tuis,] quæ ſunt miſericordia,& iuſtitia, pietas, & ſeueritas: [& in adinuentionibus tuis] ad noſtram ſalutem pertinentibus exercebor, agnoſcendo opera gratiæ & potentiæ tuæ.

Deus pater in ſancto filio ſuo eſt [uia tua,] qua itur, ad te,quia nemo uenit ad patrem niſi per filium, quis Deus magnus uirtute,[ſicut] dominus Deus noſter Ieſus Chriſtus?[tu es]Deus bonus & omnipotens, [qui facis mirabilia,] ſanans corpora à langoribus, & animas à peccatis.

Notam feciſti domine in populis] totius orbis uirtutem tuam,quando in mundum miſiſti filium tuum Chriſtum:] redimiſti in brachio & filio [tuo populum tuum,]ipſos [filios Iacob] electos de Iudæis, & filios [Ioſeph]electos de gentibus.

Viderunt] & cognouerunt te aquę & generationes populorum Deus,quia ſicut aqua labitur, ita generatio generatio, præterijt aduenit,[uiderunt te aquæ,populi de Iudæis de &gentibus: [& timuerunt] omnipotentiam tuam,[& turbatæ ſunt abiſſi] atque conſcientiæ motæ ad pnitentiam.

Multitudo eorum]eſt uelut [ſonitus aquarum]mul-
Secundū tarum in confeſſionibus peccatorum, in gentibus, in
Heb.6 3 hymnis & canticis:[uocem dederunt ſuis prædicationibus[nubes,] ipſi Apoſtoli, prædicando Chriſtū per orbem terrarum.

Etenim ſagittæ tuæ] & uerba ſacræ ſcripturæ[tranſeunt] & diſcurrunt ab ore prædicatorum ad corda audientium,unde punguntur ad pœnitentiam:[uox tonitrui tui] terribilis peccatoribus circulariter [in rota] facta eſt], quia in omnem terram exiuit ſonus eorum.

Illuxerunt] & notæ ſunt [coruſcationes tuæ]uirtutes & miracula, [orbi terræ: ex quibus [commota eſt]

ad pœnitentiam & fidem, [& contremuit terra in timore Dei.

[In mari] apud Gentiles prædicata eſt [uia tua] & obſeruatio mandatorum tuorum, [& ſemitæ tuæ] qui bus ſecurè pertrãſitur mare huius ſeculi, ſunt [in aquis multis] & populis diuerſarum gentium: [& ueſtigia tua non cognoſcentur] quia ratio humana nõ aſſequi tur iudicia tua ad pios & impios.

[Deduxiſti] fideliſſimus paſtor, [ſicus oues] in caulas, populũ tuum] electum, in manu] Moyſi & Aaron,] dando eis doctores & duces iuxta uerbum tuum. *Exo. 14. c.*

¶Oratio.

[Domine Ieſu Chriſte, qui es uia in exemplo, ueritas in promiſſis, uita in præmio, ne proijcias in æternum à tua gratia & conſolatione, quos creaſti & redemiſti, ne contineas in ira miſericordias tuas. Sed deduc populum tuum Chriſtianum, ſicut oues in caulas per ſemitas mandatorum tuorum ad conſortium beatorum. Qui cũ patre & ſpiritu ſancto uiuis & regnas, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

PSALMVS LXXVII.

Sec. Heb. 78

Intellectus] & eruditio ipſius [Aſaph.] Fit recordatio beneficiorum Dei & mirabilium operum quõdam populo Iudaico exhibitorum, monens ne ſimus ingrati diuinis beneficijs.

ATtendite] & corde percipite, popule meus Chriſtiane, quẽ meo ſanguine acquiſiui, [legẽ meam] euangelicam: [inclinate] humiliter [aurem neſtram] tam corporis, quàm cordis in uerba euangelica [oris mei,] quæ ore proprio prædicaui.

Aperiam in parabolis] & ſimilitudinibus [os meũ,] ut impij credant & pij exerceantur: [loquar propoſitiones,] *Matth. 13. c.*

tiones[ęnigmata & obſcuritates[ab initio]legis datę.

Quanta]Dei beneficia [audiuimus] in ueteri teſtamento, &[cognouimus] tandem [ea] in nouo teſtamento:[& patres noſtri,]qui ſunt Apoſtoli & Euangeliſtæ,[narrauerunt nobis]præcepta, beneficia & mirabilia tua.

Non ſunt occultata] neque abſcondita [à filiis] ſpiritualibus, & imitatoribus [eorum]Apoſtolorum,[in generatione]noſtra hac, quæ eſt[altera]à Iudæis, cum apud nos ſit regeneratio.

Narrãtes]ſcilicet[laudes domini,]& facta Ieſu Chriſti,[& uirtutes eius,]uidelicet humilitatem,paupertatem,charitatem,[& mirabilia]opera[eius,quæ fecit]in Hieruſalem & Iudæa.

Et ſuſcitauit]atque in lucem produxit[teſtimoniũ] reſurrectionis eius [in Iacob,] & populum Chriſtianum, qui luctatur contra uitia : [& legem]euangelicã conſtitutam in charitate,[poſuit in Iſrael,]quæ eſt ſancta Eccleſia catholica, uidens Deum per fidem.

Quanta]& quam magna[mandauit]Deus[patribus noſtris,]Apoſtolis, aliiſque diſcipulis,[nota facere ea] atque docere[filiis ſuis,] quos in Chriſto generarent per Euangelium,[ut cognoſcat]atque intelligat[generatio altera] futura ne unquam ignorent poſteri legem Dei.

Filii, qui naſcentur]in baptiſmo ex aqua & ſpiritu ſancto,[& exurgẽt]à carnalium intellectu ſurſum cor habẽtes,[& narrabunt]legem Dei[filiis,]ſucceſſoribus [ſuis]Chriſtianis.

Vt]ipſi filii[ponant]ſolum[in Deo ſpem]& fiduciã [ſuam,]nihil de ſeipſis præſumentes, [& non obliuiſcantur operum Dei]uidelicet creationis, recreationis & extremi iudici,[& mandata eius exquirãt,]impleantque, ut fides per dilectionem operetur.

Ne fiant]ut ſint[ſicut patres eorum]carnales,[generatio]dura,[praua,]rebellis, [& deum[exaſperam,]irritanſque in iracundiam.

Generatio]peruerſa,[quæ non direxit cor ſuum] ad ſequendum Chriſtum,[& non eſt creditus cum Deo,] quia non adhæret illi [ſpiritus eius,] ſyncerè, fideliter ac piè.

Filij Ephrem,] increduli Iſraelitæ[intendentes,] & armati,[& mittentes arcum]contra uerbum Dei,[co n uerſi ſunt,]& in Aegyptum redire deliberauerunt,[in die belli,]& tempore aduerſitatis.

Non cuſtodierunt]fœdus & [teſtamentum]Dei uiui,quod pepigerunt in deſerto:[& in lege eius noluerunt ambulare]perficiendo & perſeuerando.

Et obliti ſunt]omnino [benefactorum eius]& beneficiorum Dei,[& mirabilium]operum [eius,quæ]multis uicibus[oſtendit eis,] quia ingrati fuerunt de omnibus.

Coram patribus eorum,]Moyſe & Aaron,[fecit mirabilia,]immitendo decem plagas [in terra Aegypti:] & præcipuè [in campo] & planitiæ [Taneos]ciuitatis regiæ. *Exod 14 e.*

Interrupit]atque diuiſit [mare]rubrum, [& perduxit eos,]ut tranſirent ſicco pede: [& ſtatuit] utrinque [aquas]eleuatas inſtar parietum, &[quaſi in utre]de corio clauſæ continebantur aquæ.

Et eduxit eos]Iſraelitas[in nube diei]pro refrigerio ab ardore ſolis:[& tota nocte in illuminatione]& columna [ignis,]ut uiam in tenebris uiderent. *Exod. 13 14.e.f.*

Interrumpit]ſciditque[petram]duriſſimam [in eremo,] & inde fluxit aqua: [& adorauit eos] largiſſimè, [uelut in abyſſo multa,] quandiu erant in itinere. *Pſ. 10.q*

Et eduxit aquam]dulcem[de petra]illa dura:[& eduxit tanquam flumina] magna,[aquas]multas.

Et] tamen ingrati[apoſuerunt, adhuc] murmurando peccare ei]per incredulitatem: unde [in iram excitauerunt excelſum]Deum, [in inaquoſo] & ſicco deſerto.

Et tentauerunt]ex certa malitia[Deum]cœli[in cordibus ſuis,[Dei prouidentiæ non credētes,[ut peterēt

O eſcas]

eſcas] & carnē [animabus ſuis] ad ſuſtentationē uitæ.
Nu.11. 'Et] tunc [malè locuti ſunt de Deo,] diffidentes de
a. eius omnipotentia:[dixerunt] iam ſaturi manna.[Nū
quid poterit Deus] noſter [parare menſam] & refectio
nem ſplendidam carnium,[in] hoc [deſerto,] ſicut habuimus in Aegypto.

Num.20 Quoniam] ecce [percuſsit] per Moyſen [petram] in
b. deſerto Sin, [& fluxerunt aquæ] abundanter, [& torrentes] aquarum [inundauerunt] in magnā copia.

Nūquid & panem] de frugibus [poterit dare,] quia iam faſtidimus manna, [aut parare menſam] & refectionem [populo ſuo?] eſt dubitatiua locutio.

Nume. Ideo audiuit dominus] eorum petitionem, [& diſtu
11.a. lit] pœnam & uindictam infligere eis ſed poſtquam de
dit [ignis] & furor Dei [accenſus eſt in Iacob] ad puni
tionem, [& ira Dei aſcendit in Iſrael] populum illum.

Quia non crediderunt in Deo,] quod duceret eos in terram promiſsionis, [nec ſperauerunt in ſalutari eius,] qui eos de Aegypto redēptos ſaluare promiſerat.

Et mandauit nubibus deſuper,] quia manna datum eis pro pane. [& ianuas] atque uias cœli ætherei [ape
Exo.16. ruit,] ut plueret manna.
c. Et pluit illis] in modum roris [manna,] cibus ad-
Nume. mirabilis, [ad manducandum] in eſcam [& panem] ſua
11.b. uiſſimum [cœli] aeri [dedit eis] affluenter.
Ioā.6.d. Panem] miniſterio [Angelorum] formatum [man-
1.Cor.10 ducauit homo] in alimoniam: [cibaria:] etiā alia [mi
a. ſit eis,] non tantum manna, [in abundantia,] adeò
Nume. quod faſtidirent.
11.g. Tranſtulit auſtrum,] ne flaret de cœlo aereo: [& induxit in uirtute] & fortitudine [ſua] uentum [Africum,] qui arreptas coturnices deferret trans mare.

Et pluit ſuper eos] in deſerto, [ſicut puluerem,] ual de abundanter [carnes] uiuas: [& ſicut arenam maris,] quæ numerari non poteſt, [uolatilia pennata,] & ſuauiſſimas coturnices.

Et ceciderunt in medio caſtrorum eorū,] quia duobus

bus cubitis ſuper terram uolitabant: [circa tabernacu la eorum] ut ab omnibus poſſent capi.

Et manducauerunt] ſine gratitudine, [& ſaturati ſunt nimis,] uſque ad nauſeam,[& deſiderium eorum attulit eis] abundantiam:[non ſunt fraudati à deſiderio ſuo,] ſatisfactum eſt gulæ eorum, ne murmurarent increduli.

Adhuc eſcæ eorum,] ſcilicet coturnices, [erant in ore ipſorum,]nondum traiecerant in ſtomacum: [&] ecce [ira] & furor [Dei aſcendit ſuper eos] ob murmur & ingratitudinem. *Nume. 11.g.*

Et occidit pingues eorum] repletos diuitijs, [& electos]in Iſrael,] principales & magnos [impediuit] ne ingrederentur terram promiſsionis.

In omnibus his] non correcti, ſed obſtinati [peccauerunt adhuc] ex nimia ingratitudine: [& non crediderunt] promiſſionibus eius, [in] omnibus [mirabilibus] factis [eius.]

Et ideò defecerunt]& conſumebantur [in uanitate] ſpei [dies] uitæ [eorum] murmurantium: [& anni eorum] perierunt [cum feſtinatione,] quia omnes mortui ſunt in deſerto, exceptis duobus.

Cùm Deus occideret] eos murmurantes, tunc alij [quærebant eum,]implorando auxilium: [& reuertebantur] ad penitentiam, [& diluculo] atque feſtinanter [ueniebant ad eum,] miſericordiam petendo.

Et rememorati ſunt] atque recordati, [quia Deum eſt adiutor] & cooperator [eorum] in bonis:[& Deus excelſus redemptor,] & liberator [eorum eſt] à malis.

Et dilexerunt eum] tantum [in ore ſuo,] uerbo & non corde,[& lingua ſua,]qua dixerunt præcepta eius uelle ſeruare,[mētiti ſunt ei,]quia ſtatim relapſi ſunt.

Cor autem eorum]intrinſecus [non erat rectum cū eo,]quia idola colere deſiderabant:[nec fideles ſunt habiti] & conſtantes[in teſtamento eius,]& præceptis faciendis.

Ipſe autem] Deus [eſt miſericors,] quia eius pro-

prium eſt miſereri & parcere, [& propitius fiet peccatis eorum,] expectando pœnitentiam, [& non diſperdet] neque delebit [eos] omnino.

Et abundabit,] patientia eius in tantum, [ut auerteret iram] & uindictam [ſuam] ab eis: [& non accendit omnem iram ſuam, quia citra condignum puniuit eos.

Et recordatus eſt Deus, quia caro ſunt,] fragiles & proni ad lapſum, [ſpiritus] hominis eſt [uadens] per ſe in peccatum, [& non rediens,] neque reſurgens à peccato, niſi gratia adiutus diuina.

Quoties,] ſine numero [exacerbauerunt,] & prouocauerunt [eum in deſerto] ad uindictam? & [in iram concitauerunt eum,] ut mala eis faceret, & in inaquoſo,] ubi aqua non erat?

Et] poſt fictam eorum pœnitentiam [conuerſi ſunt] ad idololatriam, [tentauerunt Deum] de beneficijs eius ingrati: [& ſanctum] Deum [Iſrael] ſanctificantem [exacerbauerunt,] uerbis & factis.

Non ſunt recordati,] immemores beneficiorum, [manus] & poteſtatis [eius] Dei, in [die ſua redemit] atque liberauit eos [de manu,] & tyrannide tribulantis Pharaonis.

Sicut] & qualiter [poſuit in Aegypto ſigna ſua,] & decem plagas, quibus percuſſit Aegyptum: [&] etiam [prodigia ſua,] & ſtupenda [in campo Taneos] coram
Exod. 7. *d.* rege & primoribus regni.

Et conuertet in ſanguinem flumina eorum] Aegy-
Exod. 8. *f.* ptiorum: [& imbres] atque aquas pluuiales [eorum, ne biberent.

Exod. 8. *e.* Miſit in eos] Aegyptios [cynomyiam,] muſcam caninam, [& comedit eos] mordendo atque pungendo:
Exod. 10 *c.* [&] etiam [ranam] immiſit, [& diſperdidit eos,] quia ranæ erant in penetralibus ipſorum.

Exod. 9. *e.* Et dedit ærugini,] uento urenti, qui corrumpit ſegetes, [fructus eorum,] qui ſponte naſcebantur: [& labores] agriculturæ [eorum] comederunt [locuſtæ.

Et

Et occidit]mortificaudo [in grandine uineas eorũ] uites deſtruendo: & [moros eorum in pruina] & nocturno frigore congelante.

Et tradidit grandini,]interficiendo [iumenta eorũ,] quæ erant in campis: [& poſſeſſionem eorum igni] & fulgoribus, unde depauperauit eos. *Exo. 9.c*

Miſit in eos] Aegyptios [iram indignationis ſuæ] per plagas dictas:[indignationem,] & punitionem[& iram, & tribulationẽ,& anguſtiã [immiſſiones per angelos malos] occultè & in tenebris eos uexantes & terrentes.

Viam fecit,]puniendo Aegyptios,[ſemitæ iræ ſuæ,] declinando ab Hebræis,[& non pepercit à morte animabus eorum,]imò interfecit primogenitos, [& iumenta eorum,] Aegyptiorum [in morte concluſit] occidendo.

Et percuſſit]una nocte[omne primogenitum,]tam de hominibus quàm de animalibus[in terra Aegypti,] & hæc fuit decima plaga:[primitias]etiã uaſtauit[omnis laboris eorum]quæ uel ad uictum, uel ad ſolatium habebãt,& hoc[in tabernaculo]& domibus Aegyptiorum de[Cham]deſcendentium. *Ex.12.d.*

Et abſtulit,]liberãdo de domo ſeruitutis[ſicut oues] tranquillæ,ſine tumultu pugnæ[populum ſuũ]Iſrael: [& perduxit eos]ſicut paſtor[tanquam gregem] ſuum cuſtodiendo]in deſerto. *Ex.14.e.*

Et eduxit eos]per deſertum [in ſpe] perueniendi in terram promiſſionis, [& non timuerunt] exercitum. Pharaonis : [& inimicos eorum] inſequentes eos [operuit mare,] ſubmergendo in medijs fluctibus.

Et induxit eos]Hebræos [in montem ſanctificationis ſuæ]in Hieruſalem,ubi templum ſuo nomini ſanctificari uoluit : [montem] Moria, [quem acquiſiuit] non gladius eorum, ſed [dextera eius] & diuina uirtus.

Et eiecit]de terra promiſſionis[à facie]& p̃ſentia [eorum] *Ioſue. 13*

tũ]Iudæorum, [gẽtes] Chananeas:[& ſorte diuiſit eis terram] illam [in funiculo diſtributionis]ſecundum menſuram diuiſionis, quam ipſe ordinauerat.

Et habitare fecit]confidenter[in]domibus [taberna culis,]& uillis[eorum ſeptem populorũ[tribus Iſrael] & filios Abrahæ.

Et]tamen poſt tanta beneficia[tentauerũt,]adhuc diffidentes de diuina uirtute, [& exacerbauerunt Deũ excelſum,]cuius potentiam ſenſerant:·[& teſtimonia] atque mandata [eius non cuſtodierunt,] ſicut promi ſerant.

Et auerterũt ſe]à Deo, [& non ſeruauerunt pactũ] & legem quam pepignerant obſeruare:ſed[quemadmo dum patres eorum]adorauerunt uitulum,itidem & ip ſi[couuerſi ſunt ad idololatriam[in arcum prauum,] ob promptitudinem ad malè agendum].

In iram]& uindictam[concitauerunt]atque prouocauerunt[eum]Deum ſuum,cum[in collibus] & locis [ſuis]excelſis ritu Gentilium immolarent: [& in ſculptibilibus ſuis]idola colentes,[ad æmulationem,] zelum & indignationem,[eum prouocauerunt.]

Audiuit]& aduertit [Deus]populi nequitiam, [& ſpreuit]atque contempſit: [& ad nihilum redegit ualde Iſrael,]tradens eum in captiuitatem gentium.

1. Re.4. Et repulit] pro idololatria eorum [tabernaculum] quod habebant in [Silo,] ubi arca domini capta fuerat,[tabernaculum ſuum]electum, [ubi habitauit in hominibus,]quia ibi reſponſa dabat.

Et tradidit]permittendo[in captiuitatem]Philiſthinorum[uirtutem eorum,]uidelicet arcam teſtamenti: [& pulchritudinem eorum,]quia per arcam uidebantur fortes, & reddebantur honorati ab omnibus [in manus inimici]Philiſthæi.

Et concluſit]permittendo[in gladio] Philiſthæorũ [populum ſuum]Iudaicum:[& hæreditatem ſuam,] quam elegerat,[ſpreuit,]quia ſpreuerunt eum.

Iuuenes eorũ]bellatores [comedit,]uaſtauit[ignis]

& ferrum : [& uirgines eorum non ſunt lamentatæ,] quia quiuis quærebat locum fugiendi.

Sacerdotes eorum] Ophoni & Phinees in [gladio ceciderunt]propter abuſum diuiniculus:[& uiduæ eorum non plorabantur] propter perturbationem.

Et] poſt has afflictiones [excitatus eſt tanquam dormiens dominus,]quia cœpit miſereri tribulatis, & auxiliũ præſtare:& tanquã potens]& fortis,[crapulatus à uino,]dum pœna erudiẽte ſuam culpam agnoſcebant.

Et percuſſit]poſtea [inimicos ſuos] Philiſthæos [in poſteriora]natium ubi computreſcebant[opprobrium ſempiternum dedit illis,]quia eſt in ſempiterna memoria eorum pœna probroſa .

Et repulit]atque abominatus eſt[tabernaculum] & familiam[Ioſeph,]ne inde eſſet rex :[& tribũ Ephraim] ſimiliter [non elegit.]ut inde naſceretur rex .

Sed elegit]propter[David, [tribum Iuda] pro regia dignitate,&[montem Sion] pro ſede regni , [quem dilexit]ad cultum ſuum .

Et ædificauit] ipſe Deus,[ſicut unicornium] ſcilicet Iudæorum Deum unum colentium,[ſanctificium] & templum[ſuum]toto orbe ſpectabile , [in terra]Iudæa, [quam fundauit]pro ſede regali [in ſecula] & in æternum. 1.Re. 16

Et elegit Dauid]in regem[ſeruum ſuum] de tribu Iuda,[& ſuſtulit,] exaltauit [eum de gregibus] & caulis [ouium,qui de paſtorali officio:[& de] eo ubi erat ſequens[poſt fœtantes]oues[accepit eum ,] quia paſcebat oues quando uocatus fuit, ut ungeretur in regem . c.

Paſcere]& dignè regere[Iacob ſeruum ſuum,]populum uidelicet qui de Iacob ſeruo deſcendet , [& Iſrael hæreditatem ſuam]ſibi peculiariter electam.

Et pauit,]educauit[eos,]& rexit[in innocentia cordis ſui]in puritate conſcientiæ,[& in intellectibus manuum ſuarum]prudenter agens in operibus ſuis [deduxit eos]per uias iuſtitiæ & ueritatis.

¶ Oratio.

Deus, qui mirabilia opera & beneficia multa olim Iudaico populo exhibuiſti, in quibus ſemper ingrati, rebelles & increduli extiterunt. Fac nos populū tuum ex aqua & ſpiritu renatos, dirigere cor noſtrum ad mādata tua, & exquirere ea, & adhærere ſyncerè ac piè ſpiritui tuo ut tandem uitijs ſupplantatis in cœleſti Hierusalem commutetur.

PSALMVS LXXVIII.

Sec. Heb. 79. Pſalmus] iſte eſt ipſius [Aſaph,] deplorantis Hieruſalem uel Eccleſiæ deuaſtationem, & precatur miſericordiam.

DEus] omnipotens, [uenerunt gentes] infideles nō timentes te [in hæreditatem tuam,] & in terram promiſſionis, [polluerunt] immūdicijs [templum ſanctum tuum, [adorando in eis idola ſua : [poſuerunt Hieruſalem] quaſi tugurium uile [in pomorum cuſtodiam,] quod hortulani de frondibus componunt.

Poſuerunt morticina] & cadauera [ſeruorum tuorum] occiſorum in [eſcas uolatilibus cœli,] relinquendo ea in ſepulta: & [carnes ſanctorum tuorum] dederunt [beſtijs terræ] ad deuorandum.

Effuderunt ſanguinem] innocentem [eorum] ſanctorum, [tanquam aquam,] ita abundanter & uiriliter, [in circuitu Hieruſalem,] circunquaque: [& non erat qui ſepeliret] præ multitudine occiſorum.

Facti ſumus] in deſpectum & [opprobriorum] magnum [uicinis noſtris] Philiſthæis: [ſubſannatio, & illuſio,] & deriſio [his] gentibus, [qui in circuitu noſtro ſunt.]

Vſquequo] tu [domine] Deus [iraſceris, nos punien-

do?

do?ne ſit uſque[in finem]& perpetuo:uſquequo[accen
detur]& ardebit,[uelut igni s]omnia conſumens, [ze-
lus tuus,]& indignatio tua. *Hie. 10.*

Effunde] & retorque [iram] atque uindictam [tuã] *d*
diuinam[in gentes]idololatras, [quæ te nõ nouerũt,]
neque credunt te eſſe Deum[& in regna]diuerſa,[quæ
nomen tuum] diuinum [non inuocauerunt,] ſed
tantum nomina idolorum & dæmoniorum ſuo-
rum.

Quia]crudeliter[comederunt,]& ſicut cibum con-
ſumpſerunt captiuando & occidendo populum de[Ia
cob] deſcendentẽ:& locum eius] ciuitatem & templũ
[deſolauerunt]uaſtando.

Ne memineris]ad puniendum[iniquitatum noſtra *Ex.64.A*
rum antiquarum,] quia ſępius peccauimus,[citò anti-
cipent]& præuenient[nos miſericordiæ tuæ,] ut libere
mur ante mortem:[quia pauperes,]miſeri, & indigen
tes[facti ſumus nimis,] & impotentes ad ſatisfacien
dum pro peccatis.

Adiuua nos,]quia ſine te nihil poſſumus,[Deus ſa-
lutaris] & ſaluator[noſter,]qui non in noſtris ſed in
tuis uirtutibus confidimus : [& propter gloriam no
minis tui]amplificandam[domine]Deus [libera nos]à
malis omnibus,[& ꝓpitius eſto peccatis noſtris,] ſine
quibus in hac uita non ſumus , [propter nomen tuũ,]
non propter meritum noſtrum .

Ne fortè]impij[dicant in gentibus] & inter genti-
les,[Vbi eſt Deus eorum?]quaſi dicerent, uel non eſt,
uel ſi eſt, adiuuare non poteſt, [& innoteſcat] uindicta
tua[in nationibus]perfidis , [& coram oculis noſtris]
de tua maieſtate gratulantibus.

Vltro ſanguinis]piorum [ſeruorum tuorum , qui]
abundanter[effuſus eſt,]claré appareat:etiam[introeat
in conſpectu tuo]diuino[gemitus]& ſuſpiria[compe-
ditorum,]qui captiui tenentur,ut liberentur .

Secundum magnitudinem] & potentiam [brachij
tui]& fortitudinis tuę[poſſide,]& defende,& relinque
[filios]

[filios]poſteriores,& imitatores[mortificatorum,]qui pro ueritatis defenſione occiſi ſunt.

Et redde uicinis noſtris]Philiſthæis & alijs gẽtibus [ſeptuplum]in uindictam perfectam,[in ſinu]& ſecreto pectoris[eorum,]ut recognoſcãt ſe peccaſſe: impro perium ipſorum]ſit,[quod]falſo[exprobrauerunt]ſuis blaſphemis[tibi domine,]ut diſcant cæteri te colere & laudare.

Nos autem populus tuus,]quem tibi peculiariter elegiſti,[& oues paſcuæ tuæ,]quos docuiſti, rexiſti & cuſtodiſti,[confitebimur tibi]gratias agendo[in ſeculum]ſempiternum.

In generatione]præſenti[& generationem]ſuccedẽdum,quandiu ſeculum durabit,[annunciabimus]aliis [laudem tuam,] prædicando beneficia clementiæ & gratiæ tuę.

¶ Oratio.

Ne reminiſcaris domine noſtrarum iniquitatum priorum, quia peccauimus tibi, Præueniant celeriter nos miſerationes tuæ, cum impotentes ſumus ad ſatisfaciendum pro peccatis noſtris. Quo circa adiuua nos deus, ſaluator noſter, & propitius eſto non propter nos & merita noſtra, ſed propter nomen tuum, quod eſt Ieſus, inuocatum ſuper populum tuum Chriſtianum, qui ſumus oues paſcuæ tuę. Amen.

Secundũ Heb. 80

PSALMVS LXXIX.

In finem]& in Chriſtum[Pſalmus] iſte nos dirigens eſt,[pro iis]ad utilitatem eorum[qui commutabuntur]de infidelitate ad fidem, de peccato ad pœnitentiam,& eſt[teſtimonium Aſaph,]qui credit & confitetur Chriſtum in carne uenturum]& cantatur[pro Aſſyriis]dirigentibus ſe ad Chriſtum.

Qui]

OVi]maximè[regis,]curas, & defendis[Iſrael,]populum Chriſtianum te uidentem per fidem, [intende.]& lumen pietatis ſuper nos infundę: [qui deducis,]per doctrinam Apoſtolorum[uelut ouem]in ſimplicitate cordis,ipſum[Ioſeph]fidelem populum de gẽtibus adauctum.

Qui ſedes]in ſecreto maieſtatis tuæ[ſuper cherubim]& uirtutes cœleſtes,manifeſtare]in carne,& huic mundo te uidendum præbe,]coram Ephraim , Beniamin , & Manaſſe, [& omnibus fidelibus in te credituris.

Excita]& oſtende[potentiam]& fortitudinem[tuã, &]tandem[ueni]in carne,[ut ſaluos facias nos] de poteſtate diaboli.

Deus]à culpa ad gratiam[conuerte nos,]& ad amorem iuſtitiæ tuæ: [& oſtende faciem tuam] & filium tuum,per quem cognoſceris,[&]ita[ſalui erimus,]credentes in ipſum fide formata.

Domine,Deus uirtutum]humanarum & angelicarum , [quouſque iraſceris]& iratum te oſtendes[ſuper orationem ſerui tui,]differẽdo mittere filium,pro quo toties rogaui.

Cibabis nos]in hac uita [pane lachrymarum,]flagellis , & ærumnis affligendo, ut erudiamur,]& potũ dabis nobis]in tribulationibus,[in lachrymis] & tentationibus,ſed hoc[in mẽſura]pro uiribus,ut ferre poſſumus,ut erudiamur,non ut opprimamur.

Poſuiſti nos]electos tuos in[contradictionem]gentibus,[uicinis noſtris,]quia te Deum uerum colentibus contradicebant,[& inimici noſtri]atque hoſtes ſidei[ſubſannauerunt]atque irriſerunt[nos,]quaſi colẽtes mortuum,adorantes crucifixum.

Deus uirtutum]præueniente gratia [conuerte nos] ad tuam legem explendam,[& oſtende faciem tuam,] & mitte Chriſtum promiſſum ſaluatorem, [& ſalui erimus]per eundem.

Vineam,]populum uidelicet Iudaicũ , quẽ plãtaſti, tibi

tibi electam uineam[de Aegypto tranſtuliſti]in terram promiſſionis,[eieciſti gentes]Chananæorum,[& plantaſti,]ut agricola,[eam]uineam in quiete.

Dux iteneris fuiſti]in columna nubis per diem,[in conſpectu eius,] & in columna ignis per noctem:[& plantaſti radices eius,] patres uidelicet & prophetas, qui in cultu dei & fide erant radicati, [&]populus ille [impleuit terram] promiſſionis , multiplicatione prolis.

Operuit montes] in magna gloria[umbra eius]uineæ,quia exaltati ſunt in fama nominis . [& arbuſta eius,]excrementa,[cedros Dei,]quia inde propagatę ſunt cognationes eximię ſicut elegantiſsimæ cedri.

Extendit] uinea & habitatio Iudęorum [palmites ſuos]& comas,[uſque ad mare]mediterraneum, ab occidente,[& uſq; ad flumen] Eufraten ab oriēte,[propagines]& generationes[eius.]

Vt quid]ergo[deſtruxiſti maceriam]& ſepem[eius,] ſubtrahendo protectionem eius, [& uindemiant eā,] conculcant, atque deuaſtant[omnes]populi[qui prætergrediuntur uiam]legis & mandatorum dei?

Exterminauit]& deuaſtauit[eam]uineam[aper]immundus,egreſſus[de ſylua]infidelitatis, [& ſingularis ferus,]atque crudelis idololatria[depaſtus eſt eam,]totaliter deuaſtando.

Deus uirtutum]cœleſtium & terreſtrium,[conuerte re]ab ira ad miſericordiam:&[reſpice]oculis clementiæ[de cœlo]cœlorum,[& uide]miſericorditer ad nos, & uiſita uineam iſtam,]ſcilicet Eccleſiam catholicam, gratiam præſtando & auxilium.

Et perfice eam]in fide, quam plantauit,]inchoauit, & ornauit[dextera,]atque potentia [tua,]& propitiatio,[& hoc ſuper filium hominis] Chriſtum incarnatum,[quem confirmaſti tibi,]in obedientia tua pro ſalute noſtra.

Incenſa igni]peccata, prouenientia ex concupiſcentia inordinata , [&]etiam [ſuffoſſa] peccata ex timore

ſeruili

ſeruili[ab increpatione uultus]& fiij[tui,]qui imago tua dicitur,[peribunt]& delebuntur.

Fiat manus]& operatio, [tua,]ut oſtẽdatur potẽtia [ſuper uirum]Chriſtum [dexteræ tuæ] qui coæqualis tibi eſt per diuinitatem,[& ſuper filium hominis,]uirginis per aſſumptionẽ carnis,[quem confirmaſti tibi] ab æterno prædeſtinando,pro ſalute noſtra uenturũ:

Et]ſi filium miſeris, [non diſcedimus] ultra[à te,] ſed per fidem ſemper adhærebimus,[uiuificabis nos] uita gratię,qui mortui eramus peccati,[& nomẽ tuũ] diuinum[inuocabimus,]in quo ſolo ſperamus ſalutẽ.

Domine Deus uirtutum,]qui ſolus potes à morte liberare,[conuerte nos]ad te perfectè diligendum, [& oſtende]nobis[faciem tuã,& uerbum tuũ,mitte,Chriſtum promiſſum redde, [& ſalui erimus] per ipſum à malis omnibus.

¶ Oratio.

Deus,pater ops,te ſupplices deprecamur,ut dñm noſtrũ Ieſum Chriſtũ,qui eſt imago tua facies tua,& illuminatio uultus tui, in quo manes, qui manet in te oñdere nobis digneris ut purificatis mẽtibus noſtris dignetur illabi ſaluator mundi, Cui gloria & imperiũ tecum cum ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorum.Amen.

PSALMVS LXXX.

Secundũ Heb. 81

In finem,]& in Chriſtum dominum [pro torcularibus]ſpiritualibus & preſſuris tribulationum habitus [quinta]Die[Sabathi Pſalmus]iſte cantetur pro gratiarũ actione[ipſi Aſaph]fidelibus Chriſtianis , & dominicæ cõgregationi,Monẽs ut cõtemptis terrenis ad cæleſtia aſcendamus.

EXultare] corde & ore, [Deo adiutori noſtro,] in bonis agendis,& malis tolerandis:[iubilate]cum gratiarum actione[Deo, Iacob]& attribuite omne bonum ueſtrum illi,non tibi.

Sumite]

Sumite] ſequentia inſtrumenta muſicalia, [pſalmum, [& deuotam orationem, [& date,] atque offerte ultro [tympanum] Deo, & carnis mortificationem atque caſtitatem: [pſalterium iucundum] in uerbo Dei: [cum cithara] bonarum operationum.

Buccinate,] & clangite [in Neomenia,] & in nouilunio, [tuba] (Iudæis dictum ad literam, nobis ad ſpiritum) [in inſigni] & plæclaro [die ſolennitatis ueſtræ,] in feſto tabernaculorum, hortamini mutuò ad cultū Dei uerum.

Quia] hoc [præceptum] à Deo [in Iſrael eſt,] ut gratias exibeamus, [& iudicium] contra negligentes eſt

Ge.41.f. [Deo Iacob:] quia ſi non feceris, morieris iā iudicatus.

Teſtimonium] rei futuræ [in Ioſeph populi Iſrael [poſuit illud,] ſub atteſtatione, [cùm exiret] idem populus [de terra Aegypti] per mare rubrum in deſerto [linguam quam nō nouerat, uidelicet legem per Moyſen:datam, [audiuit & præcepta accepit.

Diuertit] ac liberauit [dorſum eius] populi Iudaici [ab oneribus,] quibus exercebat cum Pharao in luto & latere: [manus eius in cophino,] ubi portabant fimum & feces, [ſeruierunt.

In tribulatione], dum permanebaris labore & ſeruitute, [inuocaſti,] ad me confugiendo, [& liberaui te] in ſignis & prodigijs, [exaudiui] & eripui [te] de fornace

Exo. 17. b. & olla Aegypti [in abſcondito tempeſtatis,] cùm uerſabaris in malorum tumultibus: [probaui] & examinaui [te] utrum eſſes gratus & fidelis [apud aquam contradictionis, ubi de mea potentia deſperabas.

Audi] atque intellige [populus meus,] cui ſpecialē legem dedi, [& conſtabor te,] in coſcientia tua: [Iſrael ſi audieris me,] obtemperando præceptis meis, [non erit in te Deus recens,] neminem alium credes, amabis, [neque adorabis Deum alienum, [alteri honorem

Exo.20. a. mihi debitum impendens.

Ego enim,] & non alius, [ſum dominus] & rector, [Deus] & creator tuus, quem ſolum debes deligere, co-

lere,

lere,& adorare,qui eduxi [te de terra Aegypti] & de do mo grauiſſimæ ſeruitutis: [dilata os tuum,] & deſiderium ad bonum [& implebo illud] gratia mea, ut habeas bonum deſideratum.

Et non audiuit,]imò neglexit [populus meus,] cui legem dedi, & magna feci,[uocem]& monitionē[meā] & uerba legis meæ:[& Iſrael nō intendit,] neque obediuit [mihi,] imò ingratus fuit de tantis beneficijs.

Et] idcirco[dimiſi eos] errare, ſubtrahendo gratiam meam [ſecundum deſideria uana [cordis eorum,] ut agerent non quæ mihi,ſed ſibijpſis placerent,[ibunt] & progredientur [in adinuentionibus ſuis,] & affectionibus quibuslibet, in proprijs iuſtitijs & dogmatibus ſuis. *Act.14. c.*

Si populus meus,] cui tanta feci,[audiſſet me,]obtēperando præceptis:[Iſrael ſi in uijs meis ambulaſſet] quibus itur ad beatitudinē, ambulaſſet perſeuerāter.

Pro nihilo] & gratis [forſitan] hoſtes & [inimicos eorum humiliaſſem,]ad nihilum redigendo: [& ſuper tribulantes eos] oneribus importabilibus [miſiſſem manum] ultricem & uindictam meam.

Inimici domini,] Iudæi qui debuiſſent eſſe amici, [mentiti ſunt ei,] non reddentes promiſſa, quibus ſe obligarunt in præceptis implendis:[&]ideò [erit tempus]pœnæ & punitionis [eorum,] durans [in ſecula] in æternum. *Bar.3.b.*

Et]tamen [cibauit eos] Iſraelitas [ex adipe] & intima medulla[frumēti]ad refectionem :[& de petra melle,]uidelicet de melle fluēte ex petra, in rupibus enim terræ illius erat mel in copia,[ſaturauit eos,] in abundantia rerum omnium.

Oratio.

Domine, Deus noſter, qui per baptiſmi gratiam liberaſti nos à ſarcina peccatorum, & deduxiſti à tenebris ignorantiæ ad melliſluam charitatem petræ, qui

Chriſtus eſt, dilata ſupplicum ora ad annunciandum gloriam tuam, neque dimittas nos ſecundum deſideria cordis noſtri, ſed Aegyptijs operibus relictis, nominis tui confeſſione lætemur.

Sec.
Heb. 82.

Pſalmus LXXXI.

Pſalmus] ipſius [Aſaph] contra iniquos iudices, poſtulans ſuper hoc diuinam iuſtitiam.

DEus ſtetit,] qui ubique eſt, [in ſynagoga] & congregatione [deorum,] principum terræ, qui ratione officij locum Dei tenent: [in medio autem,] æqualiter ſe habens ad omnes [deos diiudicat,] diſcernens bonos à malis, & iuſtos ab iniuſtis.

Vſquequo] uos iudices peruerſi [iudicatis iniquitatem] falſam ferendo ſententiam, propter munera uel fauorem? [& facies] atque perſonas peccatorũ propter eorum potentias [ſumitis,] per perſonas hominum attendendo?

Iudicate,] iuſtitiam deferendo, [egeno & pupillo] deſtitutis omni auxilio: [humilem & pauperem,] nõ ſpe munerum, ſed pietatis gratia [iuſtificare,] ſine perſonarum acceptione.

Pr. 24.*a* Eripite pauperem] à calumniatore & oppreſſore: [& egenum de manu] & poteſtate [peccatoris] impij [liberate,] qui iniurias infert.

Neſcierunt,] non cognouerunt, [neque intellexerunt] quia excecauit eos malitia ipſorum & [in tenebris] ignorantiæ & peccati [ambulant:] unde [mouebũtur] in extremo iudicio [omnia fundamenta terræ,] cũ uos ſimile iudicium à domino ſuſtinebitis.

Ego] Deus deorum [dixi:] ad uos iudices, [Dij eſtis] participatione, quia diuinæ iuſtitię executores, [& filij excelſi omnes] ut ſitis iuſti, æqui, perfecti, ſicut pater ueſter, qui in cœlis eſt.

Io. 10.*g* Vos autem,] qui aliter agitis, [ſicut homines] peccatores [moriemini,] & non computabimini inter filios

Dei:[& ſicut unus de principibus] & angelis ſuperbientibus, [cadetis]in profundum inferni.

Surge] tu [Deus]noſter,qui uides iniquos iudices, [iudica terram,]inſtrue, conſolare, & redime nos uerbo tuo:[quoniam tu hæreditabis] & dominaberis [in omnibus gentibus,]cum tu ſolus ſis rex & redemptor noſter.

Oratio.

Præſta quæſumus domine, ſecundum præceptum tuum ab iniquitatis iudicio declinare pauperumque neceſſitatibus ſubuenire, egenum & pupillum à calũniatore & uiolentia impiorum liberare,ut tandem mereamur filiorum tuorum numero in cœlis copulari, quoniam tibi poteſtas, & imperium in ſecula, Amen.

PSALMVS LXXXII.

Secundũ Heb. 38

Canticum Pſalmi] in iucunditate mentis eſt ipſius [Aſaph,]populi Dei, qui hic loquitur, Agitur de ſecũdo Chriſti aduentu ad iudicium.

DEus[Chriſte,[quis ſimilis:] in uirtute & potentia [erit tibi,]cum iudex apparebis in maieſtate magna? [ne taceas] dare in impios ſententiam [neque] aliqua miſeratione [compeſcaris Deus] à uindicta eorum.

Quoniam ecce inimici tui [tumultuoſis ſeditionibus ſonuerunt,] contradicendo doctrinæ tuæ [& qui oderunt te,]ut ſunt membra Antichriſti, [extulerunt caput,]ſuperbiendo contra te & tuos.

Super populum tuum] electum [malignauerunt cõſilium,ad decipendum & opprimendum: [& cogitauerunt] aſtutè [aduerſus] iuſtos[ſanctos tuos]& bonos.

Dixerunt]inuicẽ ſe exhortantes, [Venite & diſperdamus]

damus] atque interficiamus [eos de gente,]& tollamus eos de mundo: [& non memoretur nomen] uiri [Iſrael]fidelis [ultra,] ſed ſic deleamus ut nō remaneat huius gentis memoria.

Quoniam cogitauerunt] concordantes [unanimiter,]atque deliberauerunt: [ſimul] omnes [aduerſum te,]& tuos [teſtamentum] & pactum, firmum diſpoſuerunt] ad deſtruendum cultum Dei, [tabernacula] ſcilicet & congregationes[Idumæorum] perfidorum, [& Iſmahelitæ]aduerſarij populi tui.

Moab]abutens lege, [& Agareni] aduenæ ſuperbi [Gebal] hypocritæ, [& Ammon iracundi, [& Amalech]auari amantes terrena:[alienigenæ] ebrij delitijs mundanis,[cum] omnibus impijs [habitantibus Tyrum,]& impugnantibus ſanctos.

Etenim Aſſur]rex Aſſyriorum [uenit cum illis]perſequentibus & infeſtantibus: at hi [facti ſunt in adiutorium] una gens alteri auxilio, [filijs Loth,] Moabitis & Ammonitis.

Fac illis]puniendo eos,[ſicut]feciſti olim[Madian, & Siſare,] quos miraculosè debellaſti [ſicut Iabin]

Iud.7.f. qui fuit rex Chanaan [in torrente Ciſſon,]ubi deuictus eſt.

Iud.4.d Diſperierunt]& occiſi ſunt [in]fonte[Endor,[&[ſacti ſunt ſtercus terræ,] quia cadauera eorum inſepulta computruerunt.

Pone]& proſterne[principes eorum]perſecutorum, [ſicut Oreb &] ſicut[Zeb &]ſicut[Zebee, &]ſicut [Salmana,] hos quatuor reges Madianitarum dominus uicit miraculosè per Gdeonem & trecentos uiros.

Omnes principes eorum] populorum [qui dixerunt,]ſed non perfecerunt,[Hæreditate]noſtrā [poſſideamus]inuadendo[ſanctuarium] Dei, terram ſanctā & promiſſionis loca.

Deus meus,] cui ego credo, [pone illos]inimicos, [ut rotam,]agantur ſpiritu uertiginis præcipites & in

ſtabiles

ſtabiles,[& ſicut ſtipulã]fragilem [ante faciem uenti,] ut non ſubſiſtant in malitia ſua,ne præualeant pijs.

Sicut ignis qui] ex magna potentia [comburit ſyluam,]conſumendo eam, [& ſicut flamma] ex ardoris uehementia [comburens montes,]deſtruendos eos.

Ita perſequeris illos,]qui ſylua ſunt propter ſterelitatem boni,& montes,quia ſuperbia pleni,[in tempeſtate tua,] in iudicij tempore, quod uenturum eſt ut tempeſtas repẽtina,[& in ira tua,]quæ eſt iuſtitia uindictæ,[turbis eos]in gehennam.

Imple,]ut confundentur [faces eorum] aliquorum qui prædeſtinati ſunt, [ignominia,] ut erubeſcant de peccatis:& ſic pœnitendo [quærent nomen tuum domine] in ſubſidium.

Erubeſcant] obſtinati,[& conturbentur]in cõſciẽtia [in ſeculum ſeculi,]quia æterna ultione damnandi ſunt: [& confundantur]intus in anima & foris in corpore,[& pereant]cum reprobis in gehennam.

Et] tunc uel ſerò[cognoſcant]per pœnam inflictam [quia nomen tibi] ſoli eſt [dominus] eſſentialiter, & quia[tu ſolus altiſſimus]& potentiſſimus es[in omni terra,]tam morientium quàm uiuentium.

¶Oratio.

Deus , qui omnia creaſti, noſti,ac moderaris,qui ſolus altiſſimus es in omni terra, & tandem terribilis iudex apparebis in maieſtate horrenda, Fac nos hic quærere nomen tuũ diuinũ, & erubeſcere de peccatis cõmiſſis,& ſic pœnitere,ut in timore Dei aduentũ iudicis expectemus domini noſtri Ieſu Chriſti,qui eſt benedictus in ſecula.Amen.

PSALMVS LXXXIII.

In finem]Chriſtum[Pſalmus]iſte nos dirigens pro- Sec. Heb. 84

ponitur [filijs Core] imitatoribus Chriſti, [pro torcularibus] & preſſuris huius ſeculi, ne deficiant, ſed per eas confidant ſe uenturos in æterna tabernacula.

QVam] ualde [dilecta] & expetenda ſunt [tabernacula tua] cœleſtia & æterna [domine uirtutum] cœleſtium & angelorum? [concupiſcit,] & conficitur deſiderio, [& deficit,] ac languet [anima mea,] tendens [in atria domini] æterna.

Cor meum] homo interior, [& caro mea] homo exterior, exultauerũt] nõ in diuitijs, delitijs, aut uanitatibus, ſed [in Deum uiuum,] quia cupio diſſolui & eſſe cum Chriſto.

Etenim] ſi [paſſer inuenit ſibi domum,] in qua ſiue anguſtia requieſcat, [& turtur nidum] ſibi ædificat, [ubi reponat pullos ſuos,] quanto magis homo debet quærere locum, ubi perpetuò requieſcat.

Altaria] cœleſtia [tua] ubi tibi offertur ſacrificium laudis, [domine uirtutum,] ſunt illa in quibus quieſcit appetitus hominis, [rex meus, & Deus meus,] qui me ad hoc creaſti.

Beati] ſunt illi, [qui habitant in domo tua] cœleſti, non manufacta [domine:] quia [in ſecula ſeculorum,] æternaliter [laudabunt te,] & gratias agent bonitati tuæ quia ſaluti ſunt.

Beatus] eſt [uir] ille, [cuius eſt auxilium] gratiæ [abs te,] qui nulli fidit niſi Deo: [aſcenſiones] & gradus uirtutum, quibus in cœlum conſcenditur, [in corde ſuo diſpoſuit] Deus, [in] hac [ualle lachrymarũ,] & ſtatu præſentis miſeriæ, [in loco quem poſuit] & ordinauit Deus hominibus, ad deflendum peccata, & pugnandum contra uitia.

Etenim benedictionem] ſuam, atque gratiæ infuſionem [dabit] Chriſtus, [legis] euangelicæ [lator,] & iſti [ibunt de uirtute in uirtutem,] ſemper proficiendo in augmento gratiæ, donec [uidebitur Deus deorum,] & Chriſtus rex ſanctorum omnium [in Sion cœleſti.

Domine]

Domine,] à quo regimur,[Deus] à quo creati ſumus, [uirtutum dator omnium, [exaudi orationem meam,] perducendo nos ad æternam beatitudinem: [auribus percipe]deſiderium[Deus Iacob, ſupplantantium uitia.

Protector noſter] à quo ſolo pendemus, [aſpice] [Deus acceptando preces noſtras, [& reſpice] nos, haud noſtris meritis, ſed [in faciem Chriſti]filij [tui,] cuius meritis ſaluari confidimus.

Quia melior] & plenior uero gaudio eſt [dies] illa, quæ]una eſt continua & æterna, [in atris] & cœleſtibus [tuis]manſionibus [ſuper millia,] annorum tranſeuntium.

Elegi]in humilitate [abiectus eſſe,]uilis ac contemptibilis haberi, [in domo Dei mei,] & Eccleſia militāte atque in conſortio bonorum, [magis quàm habitare]diuitijs & honoribus affluere,[in tabernaculis peccatorum] inter potentes & ſuperbos.

Quia miſericordiam] peccata condonando,[& ueritatem,]promiſſa adimplendo [diligit Deus] omnipotens:[gratiam]in præſenti [& gloriam] in futuro [dabit dominus]uerè humilibus.

Non priuabit bonis] gratiæ & gloriæ, [eos qui ambulant in innocentia]uiuentes immaculatè,innocenter,& piè: [domine uirtutum] & Deus miſericordiarum, [beatus]eſt [homo] ille [qui ſperat in te] & nō in æternis bonis.

¶ Oratio.

Protector noſter Deus, tabernaculorum cęleſtium fundator, da nobis procedere de uirtute in uirtutem, in hac ualle lachrymarum, quia auxiliū noſtrum omne ex te eſt. Diſpone etiam aſcenſiones in cordibus noſtris, quibus ad tabernacula illa perueniamus. Per faciem Chriſti filij tui, cuius meritis ſaluari confidimus. Amen.

Secundũ Heb. 85

PSALMVS LXXXIIII.

In finem]Chriſtum, per quem fit benedictio, [pſalmus]iſte nos dirigens cantatur[filijs Core,]filij paſſionis Chriſti. Admonet, ut per fidem ad Chriſtum accedamus, ut eius benedictionem habere mereamur.

BEnedixiſti domine] per Chriſtum [terram tuam,] quia natus eſt ſaluator in mundum: & [auertiſti] peccatum originale, [captiuitatem Iacob,] quia per hoc tenebamur captiui à diabolo.

Remiſiſti]omnem[iniquitatem,] qui ſoluendo nõ erat,[plebis tuę]Chriſtianæ: [& operuiſti] per baptiſmum[omnia peccata eorum,]nihil reſeruando ad pœnam.

Mitigaſti]per manſuetudinem[omnem iram]& uindictam[tuam:auertiſti]te in aduentu filij[ab ira indignationis tuę,]cõciliatus nobis,interceſſore Chriſto.

Conuerte]per tuam gratiam[nos]à malis culpæ, ad te bonum incommutabile,[Deus]per creationem,[ſalutaris]& ſaluator[noſter]per redemptionem & iuſtificationem:[& auerte]atque diſſolue[iram tuam] ex præuaricatione Adam contractam[à nobis,]quod factum eſt per Chriſti ſatisfactionem.

Nunquid in æternũ]& ſemper[iraſceris nobis?] & non ſimul gratiam effundes;noſtri miſerendo?[aut extendes]in longum[iram tuam,]ſcuiendo [à generatione in generationem?]certè nõ, quia placabilis eris in aduentu filij tui.

Deus tu conuerſus] ab ira tua in aduentu filij tui [uiuificabis nos]per tuam gratiam:[&]tũc [plebs tua] nihil de ſe præſumens[lætabitur in te,] gratulando de tuis beneficijs.

Oſtende nobis domine] Deus pater, [miſericordiã tuam,] mittendo filium tuum ad liberationem noſtram,[& ſalutare tuum,]ſaluatorem noſtrum [da nobis]poſſidendum.

Audiam]attētè in corde,[quid loquatur in me] per internam reuelationem[dominus Deus,] ſpiritus ſanctus:[quoniam loquetur pacem] & Euangelium gratiæ[in plebem ſuam,]electam,Chriſtianam.

Veruntamen]ſpecialiter[propè timentes eum] timore filiali eſt[ſalutare ipſius]dei, ſcilicet Chriſtus,[ut inhabitet]Chriſtus,qui eſt[gloria]patris[in terra]& cōſcientia[noſtra]in pace.

Miſericordia]exhibita in nouo teſtamento, [& ueritas,]impletio promiſſionum ueteris teſtamenti [obuiauerunt ſibi] in perſona Chriſti, quia ex miſericordia carnem aſſumpſit,& ex ueritate promiſſum adimpleuit:quia[iuſtitia] qua ſatisfecit pro culpa Adæ, [& pax]qua reconciliauit patri genus humanum,[oſculatæ ſunt]& conuenerunt in unum.

Veritas]Chriſtus[de terra orta eſt,] & ex Maria uirgine uerbum caro factum [& iuſtitia]diuina [de cœlo] cœlorum[proſpexit,]quia ad hoc ueritas orta eſt ut iuſtificarentur homines.

Etenim dominus]Deus pater[dabit benignitatem] gratiæ ſuæ per Chriſtum: [&]ſic[terra noſtra]facta fœcunda[dabit fructum ſuum]quia bonis operibus abūdabit.

Iuſtitia] tamen diuina [ante eum ambulabit,] parans ei uiam:[&]uiſitans[ponet in uia]ſic parata[greſſus ſuos,]ut informet præceptis ſuis.

¶ Oratio.

Deus ſalutaris noſter,redemptor & iuſtificator, remitte iniquitatem plebis tuæ, ne in æternum iraſcaris, ſed placabilis eſto, oſtendendo nobis miſericordiam tuam, uiuificando per gratiam. Atque conuerte nos à malis culpæ ad te bonum incommutabile, ut tandem in uiam pacis, iuſtitia præcedente perducamur. Amen.

Secundū Heb. 86

PSALMVS LXXXV.

Oratio]quæ attribuitur ipſi Dauid Prophetæ & cui libet fideli exiſtenti in tribulatione. Monemur in omni aduerſitate ad Deum per orationem recurrere.

INclina,]qui excelſus es,[domine]ad me [aurem]& clementiam tuam,[& exaudi me,] ne fruſtrà orem: [quoniam inops,]à nullo habens ouem,[& pauper,] nil de me præſumens.[ſum ego.]

Cuſtodi animam]& uitam[meam,]ne deficiat,[quoniam ſanctus ſum,]non per me, ſed per te ſanctificatus in baptiſmo, accepi,non habui:dediſti,non merui:[ſaluum fac ſeruum tuum,]tibi obediẽtem, [Deus meus,] qui me creaſti,[ſperantem in te,]quia ab homine non eſt ſalus.

Miſerere mei domine,]& gratioſè mecum agas, [quoniam ad te clamaui]perſeueranter,[tota die] uitæ meæ[lætifica animam]mœſtam [ſerui tui] ex præſenti afflictione,[quoniam ad te domine,] apud quem ſola eſt iucunditas,[animam meam]de terrenis[leuaui]ad cœleſtia.

Quoniam tu domine,]ad guſtandum[ſuauis]es, affectus tædio mundanæ amaritudinis [& mitis ,] quia
Ioel. 2. diu ſuſtines peccatores,[& multæ miſericordiæ] contra abundantem iniquitatem [omnibus,] nullo excepto,[inuocantibus]puro corde[te,]& non alium.

Auribus percipe,]& auſculta[domine] Deus [orationem meam,]& uota cordis mei:[& intende uoci deprecationis meæ,] qua ex feruore ſpiritus ſyncerè precor gratiam.

In die tribulationis,] & anguſtiæ[meæ,]atque in tẽpore uitæ huius,quæ plena eſt miſerijs,[clamaui] enixius[ad te]refugium habẽs,[quia]aliàs [exaudiſti me,] & ideo ſpero denuo exaudiri.

Non eſt ſimilis tui]in potentia,clementia,& ſapientia[in dijs]& ſimulachris gentium,[domine]Deus:[&

non

non eſt]aliquis[ſecundum]admirabilia [opera tua,] qui poſſet dare uitam, iuſtitiam, & beatitudinem.

Omnes gentes]iam ignorantes Deum, [quaſcunque feciſti]in tua electione,[uenient]in tuo Euangelio per Chriſtum conuertendæ, [& adorabunt coram te domine,]agnoſcendæ te ſuum redemptorem: [& glorificabunt,] prædicando[nomen tuũ,] quod Ieſus eſt.

Quoniam magnus es tu,]creator cœli & terræ, [& faciens mirabilia,]cui nihil impoſſibile : [tu es Deus ſolus,]quem gentes adorabunt relictis idolis.

Deduc me domine]tua inſpiratione.[in uia tua] fidei &'mandatorum tuorum, [& ingrediar] proficiendo ulterius[in ueritate tua,]de uirtute in uirtutem: & inde[lætetur cor meum]de ſpe remunerationis , ſic tamen[ut timeat]ſemper ac ueneretur [nomen tuum]timore caſto.

Confitebitur tibi]deuotiſſima fide & mente,[domine,]qui me regis.[Deus meus]qui me creaſti , [in toto corde]& affectu [meo] omnem uidelicet ſpem in te reponendo,[& glorificabo] cum ſanctis [nomen tuum] diuinum[in æternum,]hic & in patria.

Quia miſericordia] & benignitas [tua magna eſt,] qua maior dici nõ poteſt,[ſuper me]peccatore: [& erui ſti]atque liberaſti [animam meam,] & deſperatiſſimam conſcientiam[ex inferno inferiori,]à peccatis quidem quæ poſſent deduci ad tormenta inferni.

Deus,iniqui] & maligni [inſurrexerunt ſuper me,] aduerſum me perſequẽdo,[& ſynagoga]atq; cõgregatio[potentiũ,]ſuperborũ,filij huius ſeculi [quęſierunt animam meam,]ut perderent : [& non propoſuerunt te]Deum præ oculis,&[in conſpectu ſuo,]ſed tantum ſequebantur impetum uoluntatis.

Et tu domine Deus] creator noſter [miſerator] in actu,[& miſericors]in natura, quia eum naturaliter poſſides.[patiens] & ſuſtinens peccatores, [& multæ miſericordiæ]erga conuerſos.[& uerax]in promiſſis.

Reſpice in me,]& uiſita pueniẽte tua gratia[& miſe-

tere

rere mei]liberando à malis,[da imperium tuum]& for titudinem ſuperandi inimicos: [puero &]ſeruo[tuo,] tibi obedienti: [& ſaluum fac]ęternaliter[filium ancil læ tuæ,]Eccleſiæ matris meæ ſponſæ tuæ & familiæ Chriſtianæ.

Fac]domine[mecum ſignum] liberationis à malo [in bonum,]oſtendendo quòd me diligas, [ut uideāt] maligni,[qui oderunt me]propter te hoc ſignum,[& confundantur:] atque innoteſcat eis, [quoniā tu domine] Deus[adiuuiſti me]contra eorum uiolentiam: [& conſolatus es me]in miſeria huius ſeculi.

¶Oratio.

Domine Deus,miſerator,miſericors, ſuauis & mitis omnibus inuocantibus te puro corde, & timentibus nomen tuum timore caſto. Reſpice in nos,& miſerere nobis,atque ſalua animas noſtras ex inferno inferiori, quoniam magnus es tu,creator cœli & terræ, nullus ſimilis tui,tu es Deus ſolus,in quem ſperamus exaudi deprecationes noſtras,adiuua, & cōſolare,qui es benedictus in ſecula. Amen.

Secundū Heb.87

PSALMVS LXXXVI.

Filijs Core]ac imitatoribus Chriſti proponitur hic [Pſalmus cantici,]qui luditur inſtrumento,& canitur humana uoce. Commendatio eſt Eccleſiæ militantis & triumphantis ſub typo ciuitatis.

FVndamenta eius]Eccleſiæ collocata ſunt [in montibus ſanctis,]in Prophetis & Apoſtolis, qui montes dicuntur propter ſublimitatem fidei [diligit dominus portas Sion,]& Eccleſiæ militantis ſacramenta, per quæ fit ingreſſus in eam[ſuper omnia tabernacula] ceremonialia ipſius [Iacob,] ueteris populi & teſtamenti.

Glorioſa]

Glorioſa]per Prophetas[dicta]& prædicata[ſunt de te ciuitas Dei,]ubi uniuntur omnes per fidem & charitatem Chriſti.

Memor ero]ad miſerendum, inquit Deus,]Raab,] populi gentilis, [& Babylonis,]peccatorum confusè uiuentium & inordinatè, [ſcientium me]per fidem, qa Aegyptios & Babylonios cõputabo inter electos.

Ecce alienigenæ]à cultu Dei; [& Tyrus] qui ſunt in anguſtia pœnitentiæ, [& populus Aethiopum] peccatis denigrati, [hi]omnes[fuerunt illic] in Eccleſia Dei.

Nunquid]ipſi [Sion] & Eccleſiæ [dicet, Homo]aliquis, quòd[& homo]Chriſtus[natus eſt in ea]Eccleſia [& ipſe]Chriſtus[fundauit eam]Eccleſiam in Apoſtolis, qui eſt[altiſsimus]deus?

Dominus narrabit,]docebit, & prædicauit [in ſcripturis populorum,]& Euangeliis ad omnes populos prædicatis, [& principum]Apoſtolorum & Euangeliſtarum [horum]populorum credentium, [qui fuerunt in ea] Eccleſia, quia ſcripſerunt Chriſti & Eccleſiæ myſterium.

Sicut lætantium omnium,] & exultantium perfecta fœlicitate, [habitatio eſt in te]cęleſti dei ciuitate.

¶ Oratio.

Fundamentum fidei noſtræ, Deus, qui naſci dignatus es homo in mundum de uirgine Maria, & docuiſti ſalutem noſtram in ſcripturis Euangeliſtarum, qui in Sion cœleſti reſides, præſta nobis, ut quod hic uerbis de gloria tantæ fœlicitatis explicare non poſſumus, ibi in æterna beatitudine te donante cernamus. Amen.

PSALVMS LXXXVII.

Secundũ Heb. 88

In finem]& in Chriſtum[Canticum Pſalmi]hortãs nos

nos ad operandum in lætitia ſpirituali,& cantatur[filiis Core]imitatoribus paſſionis Chriſti [pro Mohalath,]& cōcordia charitatis,[Intellectus ſiu] eruditio ipſius[Eman Ezrahitæ] uidentis deum in fide, Vox Chriſti ad patrem. Hic Pſalmus non habet ſimilem ſine enim conſolatione eſt.

DOmine deus,]pater, ſalutis meæ] & immunitatis meæ à peccato ſaluaſ[in die clamaui]&[nocte cō tinuè & aſſiduè, [corā te] inuocādo miſericordiā tuā.

Intret in conſpectu tuo] tanquam nuntius gratus [oratio mea,]admittendo eam: [inclina aurem tuam ad precem meam,]concedendo quod peto.

Quia repleta eſt malis,]doloribus, & anxietatibus [anima mea,]quæ carni compatitur: [& uita mea,]iā morti uicinus,[inferno appropinquauit,] quia morti crucis expoſitus ſum.

Aeſtimatus ſum]ab impiis Iudæis [cum]peccatoribus[deſcendentibus in lacum]& profundum inferni: [factus ſum, & reputatus ab eis,[ſicut homo]ſimplex [ſine adiutorio]diuino, qui tamen fui[inter mortuos] ſolus[liber]à peccatis.

Sicut]uulnera flagitioſi, qui ſuis criminibus occiduntur,[dormientes in ſepulchris,]qui à nemine curantur,[quorum non eſt memor amplius,] quia tempus reſurgendi nondum uenit,[&]propter hoc[ipſi]Iudæi[de manu]ac protectione[tua repulſi ſunt,]& à cœtu electorum abſciſſi.

Poſuerunt me]reputatione ſua [in lacu inferiori,] quaſi à te omnino derelictus[in tenebroſis]& obſcuratis peccatis,[& in umbra mortis,]quæ eſt mors carnis quia cruci me affixerunt.

Super me]& contra me[confirmatus] & implacabilis[eſt]uiſus[furor tuus]iuſtitiæ, [quem in gentibus eſ futurus eras,in me uenire feciſti:[& oēs fluctus tuos] tribulationum atque impetus tempeſtatum [induxiſti ſuper me]cum me pertuleris crucifigi.

Longè feciſti notos]& diſcipulos[meos à me,]quia relicto

relicto me fugerunt:[poſuerunt me]Iudæi[abominationem ſibi,]ita ut deteſtarentur nomen meum.
Traditus ſum]à Iuda in mortem, [& non egrediebar]ab eis fugiendo,&[oculi mei,]Apoſtoli, qui ſunt lumen Eccleſiæ, [languerunt] & infirmati ſunt; [præ inopia]conſtantiæ & fidei.
Clamaui]feruenter[ad te domine]pater, cum penderem in cruce,[tota die]atque aſſiduè[expandi ad te]patrem[manus meas,]& opera mea, quia obediens fui uſque ad mortem crucis.
Nunquid mortuis]corde,& obſtinatis in malo [facies mirabilia?]certè non, quia credere nolunt: [aut medici]animarum[ſuſcitabunt]tales mortuos in peccatis,[& confitebuntur tibi?] certè non; quia deficiet gratia qua trahantur.
Nunquid narrabit aliquis]poſitus [in ſepulchro] peccati,& mortuus in anima, oppreſſusque pondere malorum,[miſericordiam tuam,] qua relaxantur peccata?certè non:[& ueritatem tuam] iuſtitiæ dicet aliquis obſtinatus &[in perditione]animæ poſitus.
Nunquid cognoſcentur in tenebris]ignorantiæ & errorũ[mirabilia tua,]in me & ꝑ me facta? [& iuſtitia] tuam[tua in terra obliuionis]atque in corde peccatoris,qui obliuiſcitur tui?
Et ego ad te domine]pater[clamaui,] ut ſaluus eſſem,[& mane oratio mea preueniet,]quia matutina reſurrectionem me clarificabis.
Vt quid repellis domine]pater [orationem meam,] non exaudiendo?& quare[auertis faciem tuam] diuinam,ut tranſeat[à me]calix iſte.
Pauper ſum ego,]eſuriens,& ſitiens in hac peregrinatione,[& in laboribus]ſalutis humana[à iuuentute mea,exaltatus autem]in cruce,[humiliatus ſum in ſepulchro,[& conturbatus]in morte.
In me tranſierunt,]ſed non perſtiterunt[iræ] & afflictiones,[tuæ,]quas tua uoluntate, nõ mea culpa,patior,]& terrores tui]cõtra genus humanũ cõturbauerunt]

runt]& oppreſſerunt[me]quia lãguores eorũ ego tuli.
Circundederunt me]Iudæi,[ſicut aqua]cingit circumquaque:[tota die,]ſine ceſſatione[circundederunt me ſimul]phariſæi cum principibus, ut me morti traderent.

Elongaſti à me amicum] cœtum Apoſtolorum, [& proximum,]ut nõ eſſet conſolatio in aduerſis: [& notos meos,]qui me amabant, [à miſeria] mea ne compaterentur.

¶ Oratio.

Redemptor noſter Deus, qui pro nobis homo factus, languores noſtros portaſti, exaltatus tandem in cruce, humiliatus in ſepulchro, conturbatus in morte atque inferna penetrans, factus inter mortuos liber, exaudi, ne maneamus in tenebris ignorantiæ & obliuionis, ſed erue nos ab inimici inſidiantis peſſima ſeruitute, Qui uiuis.

Secundũ Heb. 89

PSALMVS LXXXVIII.

Intellectus] & eruditio [Ethan] roluſti [Ezrahitæ,] qui uerè deum uidet, Laus eſt de miſericordia & ueritate dei, ac de mutatione ueteris teſtamenti & confirmatione noui.

MIſericordias domini] dei patris, quas per filium Eccleſiæ ſuæ contulit, [in æternum,]hic cum iuſtis, & in futuro cum angelis,[cantabo,]magna mentis iucunditate.

In generatione]Iudæorum [& generationem] gentium[annuntiabo]omnibus[ueritatem tuam, & Chriſtum filium tuum[in ore meo,]in quo fit confeſſio ad ſalutem.

Quoniam]tu [dixiſti]mihi per ſpiritum ſanctum, [In æternum] manſura[miſericordia] humano generi impen-

impendenda,[ædificabitur]& firmabitur[in cœlis,]atque Apoſtolis, qui cœli appellantur,& ſic[præparabitur,]& nota erit hominibus [ueritas tua]euangelica [in eis]& per eos cœlos.

Diſpoſui]atque ordinaui[teſtamentum] & pactum meum[electis meis]fidelibus Chriſtianis,[iuraui]ſtabiliter, promiſi [Dauid]Chriſto[ſeruo meo,]qui ex gente Dauid carnem aſſumpſit,[Vſque in æternum præparabo]& firmabo[ſemen tuum]patribus promiſſum,regnabit enim æternaliter Chriſtus. 2.Re.7.c.

Et]ædificabo] atque continuabo[in generatione] mortali[& generationem] immortalem quod æternũ eſt,[ſedem ſuam,]& thronum regni tui[in]Chriſto ſemine tuo.

Confitebuntur]& prædicabunt [cœli] ipſi Apoſtoli [mirabilia tua domine,]quæ præparaſti in redemptione generis humani:[& enim]dicent[ueritatem tuam] & præcepta tua[in Eccleſia]atque congregatione[ſanctorum]fidelium.

Quoniã quis in nubibus]& Prophetis, qui nubes dicuntur propter pluuiã doctrinæ[æquabit]in potẽtia [dño] Chriſto, aut quis[ſimilis]eſſentia[erit deo]Chriſto[in filiis dei,] & ſanctis uiris qui ſunt filii dei per adoptionem.

Deus qui glorificatur]& colitur [in conſilio ſanctorum]electorum,[magnus]eſt potentia [& terribilis in reuerentia, [ſuper omnes qui in circumitu eius ſunt] quem tremũt Angeli & poteſtates & omnis creatura.

Domine, deus uirtutum] tam angelicarum quam humanarum [quis ſimilis tibi,]certè nullus, [potens es domine]potentia infinita,[& ueritas tua]diuina eſt [in circumitu tuo,]quia nũquam obliuiſceris gratiam promiſſionum.

Tu dominaris poteſtati maris,]& ſuperbiæ huius ſeculi:[motum autem fluctuum eius &]procellas ſeditionum atque perſecutionum[tu mitigas,]ne tantum graſſentur quantum uelint.

Tu humiliaſti]& deieciſti[ſicut uulneratum, [ſuperbum]diabolum:&[in brachio]& fortitudine [uirtutis tuę]diuinæ[diſperſiſti]& exterminaſti omnes [inimicos tuos,]qui de cœlo corruerunt.

Tui ſunt cœli,]qui pluunt iuſtitiam, [& tua eſt terra,]Eccleſia uidelicet catholica, quæ per orbem terræ diffuſa eſt,[& plenitudinem eius] in fide [tu fundaſti] firmiter:[aquilonem,] diabolum aquiloni præſidentē, [& mare,]elatos & malos huius ſeculi [tu creaſti,] in flagellum electorum.

Thabor & Hermon,] Iudæi & gentiles coniuncti in Chriſto[in nomine tuo,]quod Chriſtiani uocabuntur[exultabunt.]per quod & ſaluabuntur:quia[tuum brachium,] quo redemiſti mundum ſemper eſt & erit [cum potentia,]cum egregiè liberare potes & ſaluare.

Firmetur manus]& potentia[tua] contra ſuperbos, ut humilientur,[& exaltetur dextera tua]contra aduerſarios ueritatis:[iuſtitia & iudicium]ſunt[præparatio ſedis tuę,]quia ad iuſtè iudicandum ſedes ac poteſtas tua iudiciaria parata erit.

Miſericordia,]qua deles peccata,[& ueritas qua imples promiſſa, [præcedent faciem tuam] iratam iudicio:& ergo[beatus]eſt[populus]fidelis, [qui ſcit] & experitur[iubilationem,]ac ſentit gaudium conſcientiæ in Deo.

Domine] Deus[in lumine uultus tui,]in agnitione fidei,& illuminatione ſpiritus ſancti,[ambulabunt]bene uiuendo proficientes,[& in nomine tuo] Chriſtiano[exultabūt tota die]uitæ eorum,[& in iuſtitia tua,] quam tu eis dediſti, [exaltabuntur,]quādo obtinebūt regnum cœleſte.

Quoniam gloria uirtutis eorum tu es,]non in ſeipſis, ſed in te gloriātur,nihil ſibi tribuētes, ſed totū ad tuā gloriā referentes, [& in]gratuita miſericordia tua, atq;[beneplacito tuo,]nō quia digni ſumus, ſed quia tibi ſic placuit,[exaltabitur]& excreſcet[cornu noſtrū,] dignitas ac poteſtas noſtra,quā habebimus in futuro.

Quia

Quia domini eſt aſſumptio noſtra,] qui nos ſuſcepit, illuminauit, & iuſtificauit, [& ſancti] Dei [Iſrael,] a quo ſanctificamur, [regis noſtri] qui regnat in Eccleſia ac regit nos & omnia.

Tunc loquutus es in] occulta [uiſione] atque reuelatione ſanctis, & electis [tuis] Prophetis, [& dixiſti] eis per ſpiritum ſanctum, [Poſui adiutorium] liberationis humani generis [in potente, Chriſto, proprio filio: [& exultaui] ſuper omne nomen, [electum] Chriſtum [de plebe mea] Iudaica, ex qua carnem ſumpſit.

Inueni] & elegi Chriſtum de ſemine [Dauid]. natum, [ſeruum meum,] quia formam ſerui accepit: [oleo ſancto meo] & plenitudine gratiarum, [unxi eum] ceu pugilem contra Satanam.

Manus enim mea,] qui eſt filius meus in diuinis, [auxiliabitur ei] Chriſto homini: [& brachium meũ,] idem filius in diuinitate [confortabit eum] Chriſtum in humanitate quia erit Deus & homo, diuinitas humanitati coniuncta.

Nihil proficiet] aut præuidebit [inimicus] diabolus [in eo] tentando uel ſeuiendo, [& filius iniquitatis,] populus Iudaicus [non apponet nocere ei,] ſed omnia illi cooperabuntur & cedent in bonum.

Et concidam] conuertendo [à facie] & præſentia [ipſius inimicos eius] Iudæos, qui ſæpe confuſi diſcedebant à conſpectu illius: [& odientes eum] dæmones, [in fugam conuertam,] quia & ipſi coram eo ſæpe fugerunt.

Et ueritas mea,] quia obtinebit quæ promiſi bona, [& miſericordia mea,] qui inuitis omnibus gratia mea fruetur, ſemper erit [cum ipſo] Chriſto: [& in nomine meo,] quod Deus, [exaltabitur cornu eius,] poteſtas, & imperium, & gloria.

Et ponam in mari manum] & potentiam [eius,] qui dominabitur gẽtibus per mare deſignatis: [& in flumi nibus] atq; īſulis ponā [dexterā] atq; operationẽ [eius.]

Ipſe] Chriſtus [inuocauit me,] dicẽs, [Pater me⁹] es tu

ſecundum quod Deus ſum, & [Deus meus] ſecundũ quod homo ſum,[& ſuſceptor] auctorq;[ſalutis meę,] adeò quod perire non poſſum.

Et ego] Deus primogenitum omnis creaturæ [ponam illum,]qui eſt imago Dei inuiſibilis:&[excelſum] ſuper omnes tenens primatum, [præ regibus terræ,] quia ipſe rex regum & dominus dominantium.

In æternum] & ſemper [ſeruabo illi] Chriſto[miſecordiam meam.] quantum ad ipſum & membra eius [& teſtamentum]atque fœdus [meam]ſeruabo [fidele] ipſi inuiolabiliter.

Et ponam] atque firmabo [in ſeculum ſeculi] ſpiritualé[ſemen eius,] qui doctrinam eius imitantur: [& thronum eius,]uidelicet Eccleſiam,cui præſidet, ponam [ſicut dies cœli,] æternitatis, quia ſemper durabit regnum eius.

Si autem derelinquerint] maléagendo, [filij eius] Chriſtiani,[legem meam]decalogi & Euangelij,[& in iudicijs meis non ambulauerint,] proficiendo de uirtute in uirtutem.

Si iuſtas]ac ceremonias [meas] polluerint & [prophanauerint,]malè uiuendo & operando [& mandata mea non cuſtodierint,]decalogi legem tranſgrediendo.

Viſitabo] ut medicus & pater [in uirga] &,leui correctione [iniquitates eorum] minores, [& in uerberibus] ac grauiori correctione[peccata eorum] maiora.

Miſericordiam autem meam] quæ infinita eſt [non diſpergam,] neque totaliter auferã[ab eo]populo Chriſtiano,[neque nocebo]illi [in ueritate mea,] pœniteãt peccatores,& nullus deſperet.

Neque prophanabo] ſeu uiolabo [teſtamentum] & pactum [meum,]quæ promiſi faciam, [& quæ procedunt de labijs]& prophetis [meis,] per quos loquor, [non faciam irrita], caſſa, & uana.

Semel iuraui]immutabiliter[in ſancto meo]per me ipſum,[ſi Dauid]Chriſto[mentiar,]quod promiſi,quia [ſemen

[ſemen eius] ſpirituale,populus Chriſtianus [in æternum manebit]in regno Dei.

Et thronus eius,]anima ſcilicet iuſti,in qua Chriſtus reſidet,erit[ſicut ſol in conſpectu meo,]qui amore ardebit, [&]corpus [ſicut luna perfecta,] nullam ob ſcuritatem habês[in æternum]in patria huius:[&]huius rei[teſtis] eſt ipſe Chriſtus [in cœlo fidelis,] cuius caro reſurrexit glorioſa.

Tu uerò]ne putentur hæc in Dauid rege temporali adimpleri,[repuliſti] & proieciſti ipſum à regno per Abſalonem,[& deſpexiſti per Semel,qui proiiciebat lutum contra eum:& [diſtuliſti Chriſtum]filium [tuum] mittere,in quo promiſſa erant adimplenda.

Auertiſti]& tranſtuliſti in alteram partem[teſtamentum]uetus[ſerui tui,]datum per Moyſen famulũ tuũ : [prophanaſti]& polluiſti[in terra] ubique terrarũ [ſanctuariũ eius,]quia iã ubiq; ſynagoga abominabilis eſt.

Deſtruxiſti] & diſſipaſti[omnes ſepes]& munitiones eius: & [poſuiſti firmamentum eius,] quod Deus erat in [fortitudinem ,] ut Iudæi pro ſua culpa dominum formident.

Diripuerunt eum] populum Iudaicum [omnes] gẽtes[tranſeuntes]atque tranſgredientes[uiam]legis:[factus eſt opprobriũ] gentibus [uicinis ſuis] in circumitu commorantibus.

Exaltaſti]in uictoria [dexteram]& potentiam[deprimentium eum populum,[lætificaſti] in dominatione [omnes inimicos eius, [cũm ſubdiderint tam nobile regnum.

Aduertiſti]& retundiſti [adiutorium] & aciem [gladij eius]in pugna contra hoſtes: [& non es auxiliatus ei] populo [in bello,] imò occiſi ſunt.

Deſtruxiſti]& retrocedere feciſti [eum] populum[ab emendatione,]non credendo in Chriſtum, qui ſolus mundat corda:[& ſedem eius]regnum ac dominationem [in terra conlliſiſti]deducendo ad nihilum.

Minoraſti]abbreuiando [dies] fœlices temporis

eius,]quibus ſe regnaturos putabant: [perfudiſti] undique[eum]populum[confuſione] temporali & æterna, quia geſtant opprobrium infidelitatis ſuæ.

Vſquequo domine]Deus[auertis]Iſrael à fide & ſalute?erit hoc uſque[in finem]mundi, donec plenitudo gẽtium intret? nũquid[exardeſcet]interea. [ſicut ignis] deuaſtans,[ira]& uindicta[tua?] abſit domine, cũ parcere & miſereri ſit tibi proprium.

Memorare quæ]eſt[mea ſubſtantia,] & quàm fragilis ſit humana natura ad caſum,[nunquid enim uanè] & fruſtra?certe non,[cõſtituiſti]& creaſti[omnes filios hominum,]quaſi nullus ſaluaretur.

Quis eſt]ex nobis[homo qui uiuet]ſemper[& non] uidebit mortem?certè nullus: ſtatutum eſt omnibus ſemel mori:& quis[eruet]& ſaluabit[animam ſuã] proprium[de manu]& poteſtate inferi?] certè nullus, niſi tu domine liberaueris.

2.Re.7.c Vbi ſunt] ergo[miſericordiæ tuæ antiquæ] priores [domine]patribus olim factę: [ſicut iuraſti Dauid] ab æterno[in ueritate tua,] quę nec falli nec fallere põt?

Memor eſto]& recordare[domine opprobrij ſeruorum tuorum]blaſphemantium ſanctos tuos,[quod cõtinui]& portaui[in ſinu meo]in ſecreto mentis patienter ſuſtinendo, quod quidem opprobrium fuit[multarum gentium,]& iniquorum blaſphemantium Chriſtum.

Quòd exprobrauerunt]Chriſtianis [inimici tui domine,]Iudæi & Pagani,[quòd exprobrauerũt]blaſphemando[commutationem]& mortem[Chriſti]filij[tui] crucifixi.

Benedictus] ſit Ieſus Chriſtus,[dominus]noſter[in æternum]de ſua morte:quòd nos redemit à peccatis, & gratis ſaluos fecit:& hoc [fiat] hic in tempore gratiæ,& etiam[fiat]in tempore gloriæ.

¶Oratio.

Domine Deus uirtutum, tui ſunt cœli, & tua eſt terra,

na, Deus magnus potentia, & terribilis reuerentia, quem tremũt Angeli, & omnis creatura adorat. Erue animas noſtras de manu inferi, ut tuas miſericordias decantantes, & à confuſione criminum & à morte perpetua liberemur. Per nomen tuum benedictum in æternum. Amen.

PSALMVS LXXXIX.

Secunda Heb.90

Oratio]ipſius[Moyſi]pro bonis obtinendis & malis remouendis[hominis Dei. Agitur enim de ſalute humani generis, & miſerijs uitæ præſentis.

DOmine]Deus immenſæ clementiæ,[refugium]& ſolatium unicum[factus es]per fidem tuæ incarnationis[nobis]inter miſerias & anguſtias huius ſeculi,[à generatione]iſta[in generationem] futuram ſemper.

Priuſquam montes]& cœlorum poteſtates[fierent] de nihilo, [aut] priuſquam [formaretur]& crearetur [terra]ipſa,[& orbis,]ipſum firmamentum cum omnibus quæ continet: [à ſeculo & uſque in ſeculum,] æternaliter ſinè principio & ſine fine,[tu es Deus]optimus maximus.

Ne auertas]& proijcias[hominem]à bonis ęternis [in humilitatem] & concupiſcentiam & ambitionem terrenorum: quia[&]tu[dixiſti] per ora Prophetarum [Conuertimini]ab amore mundi ad me[filii hominũ,] & ego ſanabo contritiones ueſtras.

Quoniam mille anni,]quantumlibet ſit longa uita iſta,[ante oculos tuos]æternitatis ſunt tanquam [dies heſterna]breuiſſima,[quæ præteriit,]& non eſt.

Et]tanquam[cuſtodia]& uigilia [in nocte,] quę eſt quatuor horarum, [quę pro nihilo] atq; pro nullo precio[habentur]ſeu æſtimantur, ſic[eorum anni erunt,] quia cum ſomno euaneſcent.

Mane,]ĩ pueritia,[ſicut herba]uiridis[trãſeat]hõ,[ma

ne floreat, pulchritudo eius, [&] cito [tranſeat] peragatque florem ſuum & [ueſpere] in ſenio [decidat] in mortem, [induret] in cadauer, [& areſcat] in puluere.

Quia] ab immortali ſtatu [defecimus] in ſtatum mortalem, [in ira] & uindicta [tua,] quam humano generi intuliſti propter peccata primorum parentum : [& in furore tuo] atque executione illius ſententiæ [turbati ſumus,] extra in corpore, intus in conſcientia.

Poſuiſti iniquitates noſtras] & peccata [in conſpectu tuo] ad puniendum, ſicut iudex ponit coram ſe reū. [ſeculum noſtrum] & decurſum temporum noſtrorū, [in illuminatione uultus tui] palam coram te, ſicut illud quod eſt in lumine.

Quoniam omnes dies noſtri] abbreuiati ſunt: & [defecerunt,] quia ad paucitatem redacti ſunt : [& in ira tua] paſſibiles & mortales [defecimus] in miſeriis & laboribus.

Anni noſtri] in uita hac momētanea, [ſicut aranea,] inanes & inutiles [meditabuntur] ſeu reputabuntur: quia ſicut aranea, ſic homo huc illud diſcurrit in occupationibus uanis: [dies annorum noſtrorum] ita breues ſunt, quod [in ipſis] diebus ſunt [ſeptuaginta anni] de curſu communi.

Si autem in potentatibus,] qui uires & complexiones habuerint fortes, ſunt [octoginta anni] completi: [&] ſi [amplius] & prolixius uixerint, tunc [eorum] anni ſunt [labor & dolor,] cum ſenectus ipſa non ſit niſi morbus & languor.

Quoniam ſuperuenit] in ſenectute [manſuetudo] Dei, ut nos manſuetos faciat : [&] ſic [corripiemur] atque emundabimur ab inſolentiis iuuentutis & exceſſibus noſtris, quia quē diligit deus, corripit & caſtigat.

Quis nouit] aut intelligere potuit [poteſtatem iræ tuæ,] quam exerces in his, quibus hic parcis [&] quis [præ timore tuo] nouit [iram] & uindictam [tuam dinumerare,] cogitare, aut diſcernere.

Dexteram tuam] Chriſtum tuum [ſic notam fac,] ut diſca-

diſcamus bona æterna, non terrena: [& eruditos] redde nos [corde] humano [in ſapientia] cæleſti.

Conuertere domine,] reſpiciendo nos oculis tuæ miſericordię, [uſquequo] auerſus eris à nobis [& deprecabilis eſto] atque finito te exorari [ſuper ſeruos tuos,] quos elegiſti ad ſeruiendum tibi.

Repleti ſumus] & ſatiati [mane] in æternitate [miſericordia tua,] qua à malis omnibus nos liberaſti: [& exultauimus] laudes tuas canẽdo, [& delectati ſumus] in anima, [omnibus diebus noſtris,] cum in te ſumma ſit dulcedo in æternum.

Lętati ſumus pro diebus] malignis, [quibus nos humiliaſti] per tribulationem: & hoc in [annis quibus uidimus] & experti ſumus [mala,] tribulationes ſeculi, & anguſtias corporis.

Reſpice] domine in ſeruos tuos,] ut per tuam miſericordiam protegantur à malis, [& in opera tua] quæ te adiuuante operantur, [& dirige] per rectam intentionem [filios] & imitatores [eorum,] ut proficiant in uirtutibus.

Et ſit ſplendor] gratiæ illuminantis [domini] Ieſu Chriſti, [Dei noſtri ſuper nos,] mentes noſtras uiuificans, [& opera manum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus] bonum [manuum] & uoluntatum [noſtrarum] ad unum finem, qui Deus eſt, [dirige] in intentione recta.

¶Oratio.

Omnipotens Deus, unicum refugium noſtrum, ne auertas corda noſtra à bonis æternis ad concupiſcentias terrenorum: ſed conuertere & deprecabilis eſto ſuper nos mortales, ut repleamur ſemper miſericordia tua, & delectemur in ea adeò, ut ſplendor diuinæ gratię tuæ illuminet mentes noſtras, eijciendo omnes cogitationes noxias. Per Chriſtum dominum noſtrum.

PSALMVS XC.

Sec. Heb. 91 Laus]eſt Pſalmus iſte[cantici]& iucunditatis ipſius [Dauid,]agens de infallibili protectione diuina in tẽtatione & pugna.

QVi habitat]per fiduciam[in adiutorio] non ſuo, ſed[altiſsimi]Dei, totam ſpem in eum reponendo.[in protectione Dei cęli]& terræ [commorabitur,] ut nec capietur illecebra uoluptatis, nec frangetur timore aduerſitatis.

Dicet domino]recognoſcens protectionis beneficium[Suſceptor meus es tu,]qui mei curam getis,[& refugium meum]in miſeriis & tentationibus huius ſoculi,]Deus meus]in creatione & redemptione,[ſperabo in eum]nihil de me præſumendo.

Quoniam ipſe]dominus,nõ ego,[liberauit me]omnino[de laqueo,]fraude & captione doloſa dæmonũ & iniquorum[uenantium,]ut illaqueent homines ad mala,[&]etiam à [uerbo aſpero,]à conuitiis & detractionibus, quæ diuertunt à uia domini.

Scapulis ſuis] & paterna uirtute ſua[obumbrabit tibi,]ne tentationis æſtus te adurat, [& ſub pennis]ac alis miſericordiæ [eius ſperabis]& tutus eris.

Scuto]miſericordiæ,circumdabit te,]& proteget[ueritas eius]quia impleuit promiſſum de redemptione humana[non timebis]in tenebris ignorantiæ à[timore nocturno,]ſi lucernam habueris ueritatis.

A ſagitta uolante in die,]à falſitate & malitia, [à negotio perambulãte in tenebris,]ab occulo malo,quod conſcientia non ſentit:[ab incurſu & dæmonio meridiano , [qui transfigurat ſe in Angelum lucis,ut decipiat.

Cadent à latere tuo]ſiniſtro [mille] de dæmonibus tentantibus,diuina uirtute uicti,[& decem millia à dextris tuis]etiam cadent,ad[te autem] in diuino auditorio ſperantem[non appropinquabit]dæmonium

uel tentatio per conſenſum.

Veruntamen oculis tuis] interioribus [conſiderabis] talem protectionem diuinam ſuper te:[& rettributionem peccatorum]atque pœnam debitam pro peccatis[uidebis]in fine, quam retribuet iuſtus iudex.

Quoniam tu es domine] Deus,[ſpes mea,] cum in te ſolo confido: [altiſsimum]Deum poſuiſti] & elegiſti[refugium tuum,[& ideo eſto ſecurus.

Non accedet]neque eueniet[ad te]ſic ſperātem [malum,]& aduerſitas nociua, ſed cooperabitur potius in bonum,[& flagellum]temporalis pœnæ [non appropinquabit tabernaculo]& corpori[tuo,]ſi fiduciam totam in Deum poſueris.

Quoniam Angelis ſuis]miniſtris [mandauit] deus [de te]in ſalutem,[ut cuſtodiant te]ab omni nocumēto,[in omnibus uiis tuis] tam in proſperis quam aduerſis. *Mat.4.a. Luc.4.b.*

In manibus]& uirtutibus ſuis[portabunt te]ne facile cadas, ſed tuto incedas:[ne fortè]offendas] & impinguas[ad lapidem]&, ad peccatum mortale, ad modum lapidis graue, [pedem,] & affectum] tuum] per conſenſum.

Super aſpidem,]diabolum qui occultè nocet, & baſiliſcum]qui palam flatu uenenat,[ambulabis]ſuperādo omnes potentias dæmoniorum, [& conculcabis] uinceſq́ue[leonum,]manifeſtos inſultus dæmonum, &]draconem,] ſpiritales tentationes eorundem.

Quoniam in me] toto corde [ſperauit,] diligendo præ omnibus,[liberabo eum] ab omnibus anguſtiis, [protegam eum]ab omnibus inſidiis diaboli[quoniā] uerè[cognouit nomen meum,]credendo,laudando,& aliis aununtiando.

Clamauit]orando[ad me]in neceſſitatibus, [& ego] dominus[exaudiam eum]quæ iuſte ſancta & utilia petierit,[cum ipſo ſum in tribulatione]conſolando, ne deficiat, & tandem[eripiam eum]a malis ſeculi,[& glorificabo eum]æternis præmiis in cœlis.

Longi-

Longitudine dierum]æternorum [replebo eum] in gloria cœleſti:[& oſtendam illi]per apertam uiſionem [ſalutare meum,]Ieſum Chriſtum in quem credidit.

¶ Oratio.

Precamur domine, ut in diuina protectione tua cōmoremur ſemper, & ſub alis miſericordiæ tuæ, cum ſis altiſſimum refugium noſtrum, & unica ac ſecura ſpes noſtra. Præſta per inuocationē nominis tui, Aſpidis & Baſilici uenena ſuperare, inſidias ſpirituales leonis atque draconis conculcare, ut tandem erepti periculis ſeculi in cœlis glorificemur. Amen.

Sec. Heb. 92.

PSALMVS XCI.

Pſalmus]iſte per quem notatur ſpiritualis operatio, eſt[cantici]& mentis exultatio: qui enim cātat in pſalmo, omnem uitam ſuam in gratiarum actione conſtituit, & hoc[in die ſabbathi,]in die feſto, & in quiete mentis pro æterna requie obtinenda.

BOnum eſt,]iucundum, utile, & delectabile, [confiteri domino,]ut mala nobis, & bona Deo tribuamus: etiam [& pſallere] bonum eſt[nomini tuo]diuino, ò[altiſſime]Deus, ut quiſque quærat gloriam tuā, non ſuam, nomen tuum, non ſuum.

Ad annūtiandum mane]tempore proſperitatis [miſericordiam tuam,]quia quicquid boni habemus prouenit ex Dei gratia, [& ueritatem tuam] atque iuſtitiā [per noctem]tempore tribulationis, quia quicquid mali contingit ex ueritate iuſtitiæ diuinæ procedit.

In decachordo,]& decem chordarum[pſallerio]laudetur Deus,[cum cantico] mentis, [in cithara] iucunditatis, omnibus modis, mente, ore, opere, iubilo cordis & uocis.

Quia delectaſti]& lætificaſti[me domine]Deus]in fa-

ctura tua,]in eo quod in me facis, quia quicquid bene ago, tu facis, [& in operibus manuũ tuarũ,]quæ creaſti, pulchritudinem ſcilicet & utilitatem earum, [exultabo]ſemper.

Quàm magnificata ſunt]& inſignia atque laudabilia[opera tua domine]uirtutum?[nimis profundæ] & inſcrutabiles[factæ ſunt]in prouidentia æterna[cogitationes tuę,] quæ exuperant omnem ſenſum humanum.

Vir inſipiens]ac incredulus qui Deum ignorat [nõ cognoſcet]beneficia diuina:[& ſtultus] amator mundi & neglector uerborum Dei[non intelliget hæc] opera Dei, ſed caſu omnia agi æſtimabit, non attendens finẽ bonorum & malorum.

Cùm exorti fuerint]& cœperint florere [peccatores] in proſperitate mundi, [ſicut fœnum,]quod poſt ortũ ſuum citò areſcit, [& apparuerint]modico tempore florentes, [omnes qui operantur] pertinaciter [iniquitatem,]præponendo terrena cœleſtibus.

Vt intereant]propter ſuas iniquitates[in ſeculum ſeculi,]æternaliter, ſine fine: [tu autem altiſſimus]& potentiſſimus permanes[in æternum domine]Deus.

Quoniam ecce inimici tui domine]Iudæi, Pagani, hæretici, Pſeudochriſtiani, [quoniã ecce inimici tui,] qui ſine te uiuere & agere præſumunt, [peribunt,] condemnati in æternum ignem: [& diſpergentur]ac ſeparabuntur à conſortio ſanctorum[omnes] impœnitentes [qui operantur] inceſſanter [iniquitatem]mortalem.

Et exaltabitur]atque ſublimior apparebit, [ſicut unicornis]animalis, [cornu meum]fides & fortitudo mea in uanitate Eccleſiæ: [& ſenectus mea] nouiſsima erit [in miſericordia uberi fertili & abundanti.

Et]ideo iam nunc [deſpexit oculus meus] interior [inimicos meos]impios, cognoſcens uitam illorum inutilem & potentiam breuem: [& inſurgentibus in me]peccatoribus[malignantibus]& contra me graſſantibus

tibus[audiet auris mea]ſentētiam Dei,contra blaſphe matores in iudicio.

Iuſtus]non ut fœnum, ſed[ut palma florebit] uirore perpetuo uirtutum: &[ſicut cedrus Libani] procera & imputribilis[multiplicabitur]in operibus bonis.

Plantati] fide, ſpe, & charitate[in domo domini] in Eccleſia Dei,ut creſcant & fructificent, [in atrijs] primis[domus Dei noſtri florebunt,] producendo fructū in populo Dei.

Adhuc multiplicabuntur]de bono in melius proficiendo,[in ſenecta]Eccleſiæ[uberi]ac fertili, tunc enim citò implebitur electorum numerus,[& bene]patientes]ac tranquilli[erunt,] mala huius peregrinationis ſuſtinentes:[ut annuntient]alijs quod ſequitur.

Quoniam rectus]& iuſtus eſt [dominus Deus noſter,]flagellans hic filios ut coronet:[& non eſt iniquitas in eo,]:dum in præſenti parcit malis, ut in futuro condemnet.

¶ Oratio.

Peccata noſtra damnantes, miſericordiam tuam domine iugiter poſtulamus, & confitemur beneficia, quæ à te ſuſcepimus, non meritorum noſtrorum eſſe, ſed miſeratione tua præſtari, unde plantati in fide, ſpe, & charitate fac nos fructificare in operibus bonis, ut sic in atriis cœleſtibus exultemus in æternum. Amen.

Secund. Heb.93

PSALMVS XCII.

Laus cantici]pertinentis ad diuinitatem, quę debetur[ipſi Dauid]Chriſto, qui eſt uerus Dauid manu fortis & deſiderabilis, & hæc laus facta eſt[in die ante ſabbathum,]quæ eſt feria ſexta paraſceues, in qua moriendo redemit genus humanum : [quando fundata eſt terra] & Eccleſia de latere Chriſti currente ſanguine.

Dominus]

DOminus]Ieſus Chriſtus uerus Deus & homo[regnauit,]& ſe regnantem oſtendit in ſua reſurrectione,[decorem indutus eſt,] cum corpus glorioſum in reſurrectione aſſumpſit:[indutus eſt dominus] Ieſus Chriſtus[fortitudinem,] quando captiuos ex inferni clauſtris eduxit, & præcinxit ſe] uirtute angelica,quando remeauit ad patrem.

Etenim]per hoc[firmauit]in fide militantem Eccleſiam per[orbem terræ]diffuſam, [qui non commouebitur]à ſoliditate fidei ad errores,licet interdum concutiatur.

Parata eſt ſedes tua]ad dexteram patris[ex tunc]à reſurrectione:tamen[à ſeculo]ęterno ſine principio temporis tu es]Deus, ſemper idem manens.

Eleuauerunt flumina,]& potentes huius ſeculi,[domine]Deus:[eleuauerunt]inquam[flumina]mundana quę uolutabuntur in deſiderijs ſuis[uocem ſuam] contra Chriſtianos,quando præcipiebant illos ubique exterminari.

Eleuauerunt]aduerſus uocem prædicantium [flumina,]perſecutores fidei,[fluctus ſuos] comminationum [à uocibus]blaſphemis[aquarum multarum,& populorum commouentium perſecutiones contra Chriſtum .

Mirabiles] factæ ſunt [elationes] & perſecutiones [maris,]uidelicet ſecularis poteſtatis contra fidem catholicam, mirabiles fuerũt preſſuræ, mirabiles minæ : ſed etiam[mirabilis]fuit[in altis]& profundis ſuis cõſilijs[Dominus] Deus,qui Eccleſiam ſuam creſcere fecit in tribulatlonibus.

Teſtimonia tua] euangelica prædicata per Apoſtolos,[credibilia facta ſunt nimis] ualde, firmata per ſigna & prodigia multa:& ergo[domum tuam,] quæ eſt Eccleſia catholica,[decet ſanctitudo domine.]quod ſit ſancta & munda, quia tu es ſanctus ſanctorum, qui eam inhabitas[in longitudine dierum] uſq; ad finem mundi.

¶Ora-

¶ Oratio.

Beneficia tua dñe, deuota conſideratione meditantes, humiliter tuam clementiam deprecamur, ut mundo nos corde ac corpore in ſancta tua Eccleſia cuſtodire digneris, ut piè ac iuſtè uiuamus, donec perueniamus ad gloriam cœleſtem in longitudine dierũ. Amẽ.

PSALMVS LXCIII.

Secundũ Heb. 94

Pſalmus] iſte eſt [Dauid] prophetæ, habitus pro his quæ ſignantur per ea, quæ facta ſunt [quarta ſabbathi] hoc eſt, quarta die creationis mundi. Exhortatur iuſtos ad patientiam habenda contra iniquorum fœlicitates.

DEus] Ieſus Chriſtus, eſt [ultionem] & uindictam [dominus,] qui iudicaturus eſt mundum, & affligere ueniet obſtinatos: [Deus ultionum] in aduerſarios ueritatis [liberè egit,] quicquid uoluerit, quia nullo impediente iudicabit.

Exaltare, oſtendendo tuam potentiam & uirtutem, [qui iudicas terram] & potentiam & omnes habitantes in ea, & [redde retributionem] atque uiciſſitudinẽ uindictæ [ſuperbis,] bonos opprimentibus, & peccata ſua defendentibus.

Vſquequo peccatores] impij, [domine,!] habebunt lætitiam malignandi? [uſquequo?] quandiu [peccatores] graſſabantur in pios, & gloriabuntur] in falſa fœlicitate de peccatis ſuis?

Effabuntur] arrogantes [& loquentur iniquitatem,] quia manifeſtè iniqua opera prædicabuntur [loquentur] & comminiſcétur ſe uerbis tueri [omnes qui operantur] aſſiduè [iniuſtitiam] mortalem?

Populum tuum] iuſtum [domine] Deus humiliauerunt] opprimendo: [& hæreditatem tuam,] quæ eſt gẽs fidelis electa, [uexauerunt] affligendo.

Viduam] auxilio mariti deſtitutam, [& aduenam] auxilio notorum carentem [interfecerunt,] quandoquidem te non curant, qui iſtos tueri ſoles: [& pupillos ſine miſericordia [occiderunt,] ut fuit in perſecutionibus martyrium, ubi nulli ſexui, nulli ætati pepercerunt.

Et dixerunt] quæ ſi blaſphemātes, [Non uidebit] neque attendet [dominus] facta noſtra, [nec intelliget] aut curabit [Deus Iacob,] quia eius prouidentia non ſe extendit ad iſta inferiora.

Intelligite] quæ dicam, uos [inſipientes in populo,] & reſpicite ab errore ueſtro: [&] uos [ſtulti] corde [aliquando ſapite] ueritatem, quod ſcilicet eſt Dei prouidentia.

Qui plantauit] & formauit [aurem] in te [non audiet?] audiet utique, [aut qui finxit] & creauit [oculū] in uidentibus, [non conſiderat?] uidebit utique, nulli tantùm dedit quantum in ſe habet.

Qui corripit] quotidie [gentes] incredulas, [non arguet] & iudicabit uos de impietatibus ueſtris? [qui docet hominem ſcientiam,] nunquid erit inſcius? abſit hoc eſſe non poteſt.

Dominus] Deus [ſcit cogitationes] interiores [hominum,] ergo multo fortius opera eorum, [quoniam uanæ,] inutiles, temerariæ [ſunt,] & inualidæ, ad malum pronæ.

Beatus] & planè fœlix eſt [homo,] non qui ſeipſum docet, ſed [quem tu erudieris domine,] in mente illuſtrando, [& de lege tua] Euangelica [docueris eum,] ut mandata tua intelligat & opere perficiat.

Vt mitiges ei] tribulationem [à diebus malis, [patiēter ſuſtinendo mala præſentis uitæ: [donec fodiatur peccatori] obſtinato [fouea] in ſepulchro & in gehenna, tunc interiet omnis fœlicitas malorum.

Quia non repellet] neque abijciet [dominus] Deus [plebem ſuam] Chriſtianā, quāmuis interdum corrigit & flagellat, & hereditatem ſuam] ipſam plebem ſanguine

guine eius redemptam [non derelinquet,] quia quos elegit non negliget.

Quoadúſque iuſtitia] diuina [conuertatur in iudicium] extremum ubi reddetur unicuique ſecundum opera ſua,[& qui]ſunt [iuxta illam] iuſtitiam, ut eam ſecurè expectare poſſunt? [omnes] certè [qui recto [ſunt corde,] conformantes ſe uoluntati diuinæ.

Quis]ergo [conſurget mihi] in auxilium [aduerſus malignãtes,] & mala mihi ſuadentes?[quis ſtabit]perſeueranter [mecum,] ut pugil fortis [aduerſus operantes iniquitatem,] ut non uincat ab eis? certè nullus.

Niſi quia dominus]ſolus [adiuuit me,] & niſi mihi affuiſſet Dei auxilium ſpeciale, [paulominus] & ferè [habitaſſet in inferno anima mea] decepta, niſi dominus liberaſſet.

Si dicebam] ueraciter, [Motus eſt pes]& affectus [meus] ad peccatum: [miſericordia] tamen [tua domine]mox [adiuuabat me] in tribulationis animæ & corporis.

Secundum multitudinem]& magnitudinem[dolorum meorum,]quos patior [in corde meo]& conſciẽtia tam pro peccatis,quam de tentationibus,[conſolationes tuæ] ſuaues ex ſcripturis [lætificauerunt animam meam] quia quod patimur uulnera, tot meremur & coronas

Nunquid adhæret]& conſolabitur [tibi] domine[ſedes iniquitatis?] certè non, quia nemo iniquus ſedebit tecum,[qui fingis]formas,& facis[laborem] & dolorem[in præcepto,]quia labor & dolor eſt pretium regni Dei, in operibus bonis per laborem.

Captabunt] iniqui cum ſæuitia nocendi [in] & cõtra [animam iuſti,] ut decipiant & ad peccatum inducant:[&] ſi non poſſunt decipere [ſanguinem]licet[innocentem,]tamen [condemnabunt]ad mortem.

Et]ſic[factus eſt mihi]afflicto[dominus] Deus[in refugium,] ne cedem in tribulationibus: [Deus meus] factus eſt[in adiutorium ſpei meæ] mihi ſperanti in ipſo, ſpera-

ſo, ſperaui enim & adiutus ſum.

Et reddet illis] impijs iniquitatem ipſorum,] ut in caput recidant eorum mala: [& in malitia eorum] quam intenderunt [diſperdet eos à ſuo regno cœleſti: [diſperdet] inquam [illos,] quem non putabant curare res humanas, [dominus Deus noſter,] qui iuſtitiam exercebit tempore opportuno.

Oratio.

Adiutor noſter in tribulationibus, benignè nos cõſolari digneris, qui in præſentis uitæ malis multiplici ter fatigamur, ut in hac uita ſalubriter purgati, & in futuro ab iniquorum pœnis miſericorditer erepti, in regno cœleſti per tuam gratiam æternæ beatitudinis efficiamur conſortes. Amen.

PSALMVS XCIIII. *Sec. Heb. 95*

Laus] iſta [cantici] deuotionis & humilitatis fit [ipſi Dauid] domino ſaluatori, qui uenit redimere genus humanum per mortem ſuam.

VEnite] per fidem & deuotionem, [exultemus] in domino & confitemur Deo beneficia noſtra & [iubilemus] in lætitia cordis, in [Deo ſalutari noſtro] Ieſu Chriſto, qui pro nobis moriendo ſalutem acquiſiuit.

Præoccupemus] & præueniamus [faciem eius,] ne iraſcatur nobis in iudicio, [in confeſſione] peccatórum noſtrorum; [& in pſalmis] & laudibus deuotionis [iubilemus ei,] gratias agendo.

Quoniam] ipſe eſt [Deus] omnipotens, qui cuncta creauit, & [magnus dominus,] qui omnia gubernat: [& rex magnus,] cui nemo ſimilis, [ſuper oẽs Deos] adorandus.

Quia in manu] & poteſtate [eius,] ordinatione & re

gimine[ſunt omnes fines terre:] qui pugillo continet omnia:[& altitudines monitum]etiam[ipſius ſunt,] qui omnia creauit,nouit & regit infima & ſuprema.

Quoniam]in poteſtate[ipſius]etiam[eſt mare]latiſſimum,[& ipſe fecit illud,]congregans aquas in unum locum:[& ſiccam]ſeu aridam partem terræ[manus] & poteſtas [eius]operatiua [formauerunt,ut ſua ſint oĩa.

Venite]omnes fideles, [adoremus] cum mentis deuotione,[& procidamus]corporis flexione, [& ploremus]pro peccatis noſtris[ante dominum]Deum,[qui fecit nos]ad imaginem & ſimilitudinem ſuam :[quia ipſe dominus Deus noſter,] dans ſe nobis per ſuam incarnationem.

Et nos] ſumus[populus paſcuæ eius, [quem reficit ſpiritualiter & corporaliter [;& oues manus eius] per quem defenſamur & manu ducimur ne erremus.

Hodie]in tempore gratię[ſi uocem eius] euangelicã [audieritis]& obedieritis;qui olim locutus eſt patribus in Prophetis,[nolite obdurare] in malũ[corda ueſtra,]ſic ut nõ credatis,neq; obediatis mandatis eius.

Sicut]factum eſt[in irritatione]& prouocatione ad iram Dei,[ſecundum diem &]tempus]tentationis]factæ[in deſerto] Sin.

Vbi]multoties[tentauerunt me,]dubitãdo, [patres ueſtri]de promiſſis & uerbis meis : [probauerunt] me quid facere poſſem,[& uiderũt]mirabilia [opera mea,] nec tamen crediderunt.

Quadraginta annis,[quibus duxi eos per deſertum [oſtenſus fui]implacabiliter [generationi illi] propter incredulitatem & murmurationes eorum:[& dixi, Sẽper hi]increduli[errant corde]ex certa malitia, & peruerſa uoluntate.

Et iſti non cognouerunt,] nec cognoſcere uoluerunt[uias meas]& præcepta,in quibus debeant ambulare[ut iuraui]& firmiter definiui [in irã] & iuſtitia [mea]diuina,[Si introibũt]quia nõ introibunt[in requiẽ meã]æternã,quia nõ crediderũt nec obediuerũt.

Ora-

¶ Oratio.

Domine Ieſu Chriſte,ſaluator noſter,deus omnipotens,qui cuncta creaſti,rex magnus ſuper oẽs Deos, in cuius poteſtate, ordine & gubernatione ſunt omnia,Tibi Deo noſtro confitemur, & gratias agimus, qui feciſti nos ad imaginem & ſimilitudinem tuam. Reſpice propitius ſuper oues paſcuæ tuæ,& introduce te eaſdem digneris in requiem ſempiternam. Amen.

PSALMVS XCV.

Secundũ Heb.96.

Canticum]iſtud eſt[Dauid] Prophetæ,agens de eo quod factum eſt,[quando domus Dei]quæ eſt Eccleſia catholica[ædificabatur]toto orbe terrarum à Chriſto,[poſt captiuitatem]quæ ſub diabolo fuit per peccatum. Laus Chriſti propter aduentum eius in carne. *Titulus nullus apud Hebræos. 1.Par.16*

CAntate domino] Ieſu Chriſto [canticum nouũ,] quia nouus homo & noua gratia uenit in mundum: [cantate domino] non ſolum Iudæi, ſed [omnis terra,] & habitantes in ea, quia aduentus Chriſti omnibus fuit in ſalutem.

Cantate domino] in gloriam eius, [& benedicite] gratias agendo [nomini eius,]quod Ieſus eſt & ſaluator: [annuntiate] & euangelizate[de die in diem] aſſiduè & ſemper [ſalutare eius,] quod per Chriſtum ſaluatus eſt mundus.

Annunciate]& prædicate[inter gentes]inenarabilẽ [gloriam]natiuitatis[eius,] reſurrectionis,& aſcenſionis[in omnibus populis,]opera[mirabilia eius,]uidelicet gloriam,beneficia,& gratiam Dei.

Quoniam]ipſe Chriſtus [magnus] in potentia eſt [dominus]omnium,[& laudabilis]in bonitate,& hoc [nimis,]quia magis quàm poſſit dici uel cogitari, [terribilis eſt]ſuis aduerſarijs[ſuper omnes deos,]pluſquã omnes qui coluntur à gentibus tanquã dij & nõ ſunt.

Quoniam omnes dij gentium] ſunt[dæmonia:]noſter[dominus autem,]cui cantandum[cœlos fecit,] & uerbo ſuo creauit.

Cõfeſſio]laudis diuinæ[& pulchritudo,] celebritas; decor, & maieſtas [in conſpectu eius] ſemper: [ſanctimonia] animæ[& magnificentia] in exercitio uirtutum ſunt [in ſanctificatione eius]quia ipſo ſanctificante & donante fiunt.

Afferte domino] pro tanto beneficio, uos patriæ & familiæ [gentium]ad fidem Chriſti conuerſarum: [afferte]inquam [domino] Deo[gloriam]in bonis operibus glorificando [& honorem,] omnia illi attribuendo:[afferte domino] Deo[gloriã nomini eius,] à quo habetis uires bene agendi.

Tollite hoſtias,] ſcilicet uobiſmetipſos corde contritos & humiles, [& introite in atria eius] Eccleſiæ militantis:[adorate dominum] Deum, in[atrio ſancto eius,]& in Eccleſia catholica.

Commoueatur] metu timoris & reuerentiæ ad pœnitentiã[à facie,]cognitione & præſentia gratiæ [eius uniuerſa terra, & omnes habitantes in ea:[dicite] & prædicate[in gentibus]nouum Euangelium,[quia dominus]Ieſus Chriſtus uicto diabolo [regnauit] per lignum crucis.

Etenim correxit] ab errore idololatriæ, & iuſtificauit[orbem terræ]per ſuum Euangelium,[qui non cõmouebitur] à ueritate fidei, quæ ſtabit uſque ad finem mundi: & poſt[iudicabit populos]omnes[in iniquitate,]reddens unicuique ſecundum opera ſua.

Lætentur cœli]& angelicæ uirtutes, [& exultet terra,]populus terrenus qui ſe intelligit à peccatis abſolutum,[commoueatur mare]ſeculum hoc, [& plenitudo eius,]omnes à maximo uſque ad minimum:[gaudebunt campi,]manſueti & humilitate pleni, [& omnia quæ in eis ſunt] glorificent creatorem ſuum.

Tunc] poſt conuerſionem[exultabunt omnia ligna ſyluarum,]pagani ſcilicet, inculti more ſylueſtri[à facie

cie domini] à cognitione & præſentia [eius, quia uenit] primo in carne, & poſtea [quoniam uenit iudicare terram,] uiuos & mortuos.

Iudicabit orbem terræ] & omnes habitantes in ea [in æquitate,] ſingulis reddens pro meritis, [& populos] tam bonos, quàm malos [in ueritate ſua] ſine perſonarum acceptione.

¶ Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, creator cœli & terræ, magnus dominus & laudabilis nimis beneficia & gratiam tuã agnoſcentes, gloriam offerentes nomini tuo, precamur ut ſicut te à ligno regnantem ſupplices confitemur, ità in ſanctimonia uitæ, & exercitio uirtutum te donante proficiamus.

Ex. 20. Leui. 26. a. Deu. 5. a. Heb. 1. c.

PSALMVS XCVI.

Secundũ Heb. 97 Titulus nullus apud Heb.

Pſalmus] iſte fit [ipſi Dauid Chriſto cuius laudes & uictoriam continet; agens de eo quod factum eſt [quãdo terra reſtituta eſt ei,] & quando corpus in ſua reſurrectione reaſſumpſit.

DOminus] Ieſus Chriſtus [regnauit,] quia dominũ in ſua reſurrectione accepit, unde [exultet terra,] quod dominum regnare ſciunt fideles, & [lętentur] etiam [inſulæ multæ,] in quibus propagata eſt fides Chriſtiana.

Nubes] propter incomprehenſibilitatem [& caligo] ſeu obſcuritas ſunt [in circuitu eius,] quia non comprehenditur tam benignitas quàm terror iudicij diuini: [iuſtitia] diuina, [& iudicium] rectum & [correctio] malorum, [ſedis] & poteſtatis [eius] ſunt.

Ignis] conflagrationis [ante ipſum] iudicem [præcedet,] unde terrebuntur peccatores: [& inflammabit] inuoluendo [in circuitu] horrendo iudicio reprobos [inimicos] eius.

Alluxerunt fulgura eius,]maieſtas & terror potentiæ eius[orbi terræ]omnibus hominibus [uidit] hæc miranda[& commota eſt terra]gloriam Dei non ferens.

Montes]ſuperbi & altitudo mundana[ſicut cera] quæ fluit ab igne,[fluxerunt]& liquefacti ſunt[à facie & præſentia[domini]dei,[à facie domini,]cui nihil reſiſtere poteſt,[omnis terra[humiliabitur.

Annunciauerunt cœli,]Apoſtoli & Prophetæ[iuſtitiam eius,]ubique fidem Chriſti euangelizando,[&] ſic[uiderunt]ac cognouerunt[omnes populi gloriam] & diuinitatem[eius]Chriſti.

Ex.20.a Confundantur omnes]idololatræ,[qui]relicto uero
Leuit. Deo[adorant ſculptilia]manu artificum facta, [&
26.a. qui gloriantur]& confidunt[in ſimulachris ſuis]falſis
Deu.5.a. quæ ſpiritu carent, & uana ſunt.

Heb.1.c. Adorate eum]Chriſtum uerum deum[omnes Angeli eius,]& annunciatores regni illius[audiuit] confuſionem idololatrum, [& lætata eſt Sion] Eccleſia fidelium.

Et exultauerunt]deum magnificando [filię Iudæ,] animæ fideles electæ[propter iudicia]iuſta[tua] & recta,[domine]qui non es perſonarum acceptor.

Quoniam tu es dominus altiſſimus,]& potentiſſimus [ſuper omnem terram] ubi glorificatur nomen tuum,[nimis exaltatus]es uſque ad patris æqualitatē [ſuper omnes deos,]Angelos & ſanctos qui à te gratia tua deificantur.

Amos. Qui diligitis dominum,]qui ſolus bonus eſt, [odi-
5.d. te malum]& quodcūque deo aduerſum, [cuſtodit do
Re.12.b minus]à peccatis mortalibus[animas ſanctorum ſuorum,]qui in tribulationibus & tentationibus recurrunt ad eius auxilium,&[de manu peccatoris]ac poteſtate diaboli[liberabit eos]dominus.

Lux]diuinæ gratiæ[orta eſt iuſto,]& refulget in corde,eius:[& rectis corde,]qbus placet per omnia deus, orta eſt per ſpem[lætitia]uera & gaudium in domino.

Lætamini iuſti]ſerena conſcientia[in domino,]congratulando beneficiis eius, [& confitemini]confeſſione laudis[memoriæ ſanctificationis eius,]qa memor fuit ſanctificare uos donis & gratiis ſuis.

§ Oratio.

Cuſtos animarum ſanctarum deus refulgeat lux diuinæ gratiæ tuæ in cordibus noſtris,ut lætemur ſerena conſcientia in te gratulando beneficiis tuis quia memor fuiſti nos ſanctificare donis & gratiis tuis & præſta nobis te diligere, malum odire & exultare in te ſummo bono Ieſu Chriſte. Amen.

PSALMVS XCVII.

Pſalmus]iſte eſt[ipſi Dauid]Chriſto, qui forti manu Goliad diabolū ſuperauit. Agitur de aduētu Chriſti in carnē, & reſurrectione eiuſdē aduento eius ad iudiciū.

CAntate domino]Ieſu Chriſto [canticum nouum] tanquam auctori noni teſtamēti, [quia mirabilia à ſeculo non uiſa uel audita[fecit,]ſalutis uidelicet noſtræ diſpenſationem moriens & reſurgens.

Saluauit]genus humanum quod perierat[ſibi]& ad gloriam dei patris[dextera eius]& potentia diuinitatis[& brachium ſanctum eius,]quia propria uirtute uicit Satanam & mundum.

Notū fecit dn̄s]deus pater[ſalutare ſuū]Ieſum Chriſtū, pro ſalute mundi incarnatū: [in conſpectu]omniū [gentiū]per uniuerſum orbē[reuelauit] & publicauit [iuſtitiam ſuam,]& fidem catholicam iuſtificantem.

Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ]qua promiſit mittendū filium[& ueritatis ſuę]qua impleuit promiſſum [domini Iſrael]patribus noſtris.

Viderunt]& cognouerunt per fidem[omnes termini]& fines[terræ, ſalutare dei noſtri] Ieſu Chriſti per

quem eſt ſalus, quia prædicatum eſt Euangelium toto orbe terrarum.

Iubilate]& gratulamini[Deo omnis terra:[qui] peccatis erepti eſtis per uerbum Dei,[cantate]uoce[& exultate]corde.[& Pſallite]gratias agendo.

Pſallite domino]Deo[in cithara]geſtiẽtes, [in cithara]inquam,[& uoce pſalmi] exultantes de ſalute donata uobis à Deo:[in tubis ductilibus] omnibus modis gaudete[& uoce tubæ corneæ,]quia totius orbis redemptio & ſalus facta eſt.

Iubilate]intus[in cõſpectu regis domini]Ieſu Chriſti:[moueatur] ad dei reuerentiam & fidem [mare]hoc ſeculum[& plenitudo]eius habitantes in inſulis maris: [orbis terrarum] etiam conuertatur ad pœnitentiam,[& qui habitant in eo,]ſcilicet mundi amatores.

Flumina]ſancti uiri pleni aquis gratiarum[plaudẽt]& gaudebunt[manu]in exercitio bonorum operum[ſimul]in unitate fidei & charitatis, & uiri ſancti maiores, qui[montes]dicuntur[exultabunt à conſpectu domini]ipſo ueniente ad iudicium:[quoniam uenit iudicare terrã]& peccatores terrenos,[ut diſcernat paleas à frumento.

Iudicabit]enim[orbem terrarũ] & habitatores eius [in iuſtitia]uera,[& populos]omnes[in æquitate]quia capiem æqua pro meritis ſuis.

¶Oratio.

Domine Ieſu Chriſte qui pro ſalute mundi incarnari, uoluiſti, & reuelaſti iuſtitiam tuam gentibus uniuerſis, atque mirabilia feciſti conuerſatus cum hominibus in carne, Præſta nobis pro tantis beneficijs tibi ſemper gratias agere iubilando, cantando exultando, & pſallendo totis animæ & corporis uiribus, ut tandem in finali examine te iudicem propitium habeamus. Amen.

Pſal-

PSALMVS XCVIII.

Pſalmus]iſte eſt[Dauid] Prophetæ inuitans ad laudem & honorem Chriſti;ut eum tanquam Deum & regem adoremus. Sec. Heb. 99

DOminus]Ieſus Chriſtus qui prius humilis inter homines apparuit[regnauit[reſurgens à mortuis: unde[iraſcantur populi]increduli quantumcunque uelint,[qui ſedet ſuper cherubim] ad dexteram patris & inde[moueatur terra]incredula ac uitioſa.

Dominus]iſte eſt[magnus]& glorioſus[in Sion] & Eccleſia catholica Deum ſpeculante per fidem,]& excelſus]eſt Deus[ſuper omnes populos;] quia Eccleſia eius eſt magnificata per orbem,ubi omnes populi conuerſantur.

Confiteantur]confeſſione laudis [nomini tuo magno]diuulgato in omni terra: [quoniam terribile] in potentia qua punit[& ſanctum]in bonitate qua parcit[eſt]nomen eius[& honor regis] chriſti [iudicium diligit,]ut reddat unicuique ſecundum opera ſua.

Tu paraſti]& compoſuiſti[directiones] & præcepta iuxta quæ uiuere debemus:[iudicium]diſcernendi inter bonum & malum[& iuſtitiam] operandi bona [in Iacob]populo fideli & non à nobis, ſed [tu feciſti] qui operaris in nobis & uelle & perficere.

Exaltate]& laudibus extollite[dominum deum noſtrum:]Ieſum chriſtum [& adorate]reuerentia ſinguari[ſcabellum pedum eius]& uenerabile corpus eius, quoniam ſanctum eſt ipſum corpus nulla peccati macula inquinatum.

Moyſes]legis lator [& Aaron] ſummus ſacerdos, fuerunt[in ſacerdotibus eius] chriſti [& Samuel inter eos]fuit[qui inuocant nomen eius]chriſti ; iſtos ergo audiatis & imitemini.

Inuocabant dominũ]humiliter & deuote: [& ipſe]

Deus[exaudiebat eos,]quia[in columna nubis loquebatur ad eos]uerba obſcura & occulta.

Sec. Cuſtodiebant]firmiter [teſtimonio eius] iudicialia

He. 99 & ceremonialia,[& præceptum] decalogi[quod dedit illis]ut eum digne colerent.

Domine Deus noſter tu exaudiebas eos]quia audierunt te præcipientem:[Deus tu propitius fuiſti eis]cõdonãdo peccata,[& ulciſcens]interdum[in omnes adinuentiones]quæ ex[eorum]arbitrio procedunt.

Exaltate]& glorificate[dominum Deum noſtrum] Ieſum Chriſtum, [& adorate] ſingulariter[in monte ſancto eius]quæ eſt Eccleſia catholica, quæ eſt mons in ſoliditate fidei: [quoniam ſanctus]qui nos ſanctificat,[dominus]qui nos regit [Deus]qui nos creauit, [noſter]qui ſeipſum nobis tradidit.

¶ Oratio.

Deus qui regnas in Eccleſia militante & ſedes ſuper Cherubim ad dexteram patris, Confitemur & gratias agimus nomini tuo magno, terribili & excelſo, quod Ieſus eſt: Tu ſis noſtrum gaudium & deſiderium quoniam te ſolum cognoſcimus æterna nobis beneficia poſſe præſtare, qui es benedictus in ſecula. Amen.

Secundũ He. 100

PSALMVS XCVIX.

Pſalmus]iſte eſt[in confeſſione]quæ duplex eſt,una eſt peccatorum, altera laudis, & gratiarum actionis, & de utraque agitur.

IVbilate]dominõ[Deo]ineffabili quodã gaudio[omnis terra]& habitantes in ea:[ſeruite domino in]hilaritate animi,&[lætitia]cordis,quia non placent deo ſeruitia coacta.

Introite]ad conſcientias ueſtras[in conſpectu eius] dei

Dei qui uidet omnia; &[hoc in exultatione, [quia gloria noſtra] hęc eſt teſtimonium conſcientiæ noſtræ.

Scitote]atque intelligite[quoniam dominus]Ieſus Chriſtus[ipſe eſt Deus] creator omnium: [ipſe fecit nos[ad imaginem & ſimilitudinem ſuam, [& non ipſi]fecimus[nos,]quia omne bonum noſtrum ex eo eſt & non ex nobis.

Populus eius]ſumus[& oues paſcuæ eius] quia ſpiritualibus bonis & diuino paſtu ſcripturæ nos reficit [introite]ergo confidenter[portas]miſericordiæ[eius] ſed[in confeſſione]peccatorum, deinde introite in[atria] cæleſtia [eius,] deinde [in hymnis] & laudibus [confitemini illi,] gratias agendo de omnibus beneficis.

Laudate nomen eius,]& illi ſoli confitemini,[quoniam ſuauis eſt dominus,]& cito placabilis, [in æternum]duratura eſt[miſericordia eius]peccata dimittendo,[& uſque in generatione & generationem]ſemper etiam permanet[ueritas eius]promiſſa tam bonis quã malis.

Oratio.

Domine deus noſter Ieſu Chriſte, a quo creati ſumus & redempti, qui feciſti nos ad imaginem & ſimilitudinem tuam, qui ſumus populus tuus & oues paſcuæ tuæ. Præcamur ut in lætitia ſempiterna iubilum exultationis cũ gratiarum actione mereamur in æternum concinere cum omnibus ſanctis & electis tuis. Amen.

PSALMVS C.

Pſalmus] iſte attribuitur [ipſi Dauid] Chriſto, cui omne bonum noſtrum attribuendum eſt. *Sec.* *Heb.* 101

MIſericordiam]quæ modo eſt, [& iudicium]quod erit in futuro ſeculo[cantabo] & anuntiabo tibi ad honorem tuum[domine]Deus.

Pſallam]

Pſallam]beneſactis meis,[& intelligam] diligenter[in uia immaculata]ambulando & iuſte agendo[quando uenies ad me]per tuam gratiam.

Perambulabam]delectando[in innocentiam purita te[cordis mei]uitando peccata,[in medio domus]& cõſcientiæ[meæ]ubi quiete habito, quia nihil mihi conſcius ſum.

Non proponebam ante oculos meos]aliquam[rem iniuſtam]ut deſiderarem eam, imo[facientes]tuæ legis [præuaricationes]ſeu tranſgreſſiones [odiui]& dignos odio iudicaui.

Non adhæſit mihi]per obſtinationem[cor prauum] diſſorme diuinæ uoluntati:[declinantem]autem[à me qui ſequebar bonitatem[malignum]ſeu maleuolum [non cognoſcebam]per approbationem.

Detrahentem]& diminuentem famam [ſecreto] & in abſcentia[proximo]ſuo,ego,[hunc perſequebar]arguendo & increpando ne hoc ageret.

Superbo oculo]& præſumptioſo[& inſatiabili corde]in auaritiam[cum hoc]homine[non edebam]nec conuerſabar.

Oculi mei]cordis erant[ad fideles terræ]qui fidem & ueritatem tenent in terra, [ut ſedeant] & habitent [mecum]in iuſtitia:[ambulans in uia immaculata]& perfecta zelator legis dei[hic mihi miniſtrabit] in obſequiis bonis,

Non habitabit in medio domus meæ]& inter miniſtros meos [qui facit ſuperbiam] alios deſpiciendo uel conculcando:[&[qui loquitur iniqua]doloſa & perniciosa, talis enim[non direxit] ſeu directam gratiam habuit[in cõſpectu oculorũ meorũ,]imo abominabar.

In matutino]& ortu futuri ſeculi[interficiebam]ſceleratos, &[omnes peccatores terræ]& impios:[ut diſperderem de ciuitate domini]& ſocietate ſanctorum [omnes]impœnitentes [operantes iniquitatem]& permanentes in uoluntate peccandi.

¶ Oratio

¶ Oratio.

Diuina miſericordia nobis præſtet gratiam, ut ambulemus in uia immaculata & innocētia cordis atque puritate conſciētiæ uitando omnia facinora ut ſic nō cum peccatoribus à ciuitate domini in illo extremo iudicio diſperdamus, ſed cum electis in tabernacula æternę felicitatis recipi mereamur. Per Chriſtum dominum noſtrum. Amen.

PSALMVS CI.

Secundū Heb. 102.

Oratio pauperis] afflicti & pœnitentis [cum anxiatus fuerit] in miſeriis uitæ præſentis [&] petens libera ri [effuderit] deuote [coram domino] Deo [precem ſuā] miſericordiam implorando.

DOmine] Deus omnipotens [exaudi] ad effectum ſalubrem [orationem meam] ex corde procedētem [& clamor meus] de uirtutum zelo [ad te ueniat] & acceptus coram te.

Non auertas] quaſi offemſus [faciem tuam] gratiæ [à me] pęnitentię, ut indigno: [in quacunque die tribulor] & premor uel peccatorum mole, uel tentationum faſce [inclina] deorſum [ad me] ſupplicantem [aurem tuam] clementiæ.

Quia defecerunt] & euanuerunt [ſicut fumus] celeriter diſparens [dies mei] infructuoſi, [& oſſa mea] quæ ſunt animæ uires [ſicut creminum] in ſartagine toſtum [aruerunt] à recordatione peccati & tremore iudicii.

Percuſſus ſum] mortalitate [ut fœnum] quod aret falce reſectum [& aruit] ſterilitate peccati [cor meum] in deuotione, [quia oblitus ſum comedere panem meum] ſpiritualem, doctrinæ ſcilicet & euchariſtię.

A uoce] doloroſa [gemitus mei] emiſſi pro peccatis [adhæſit] & contabuit [os meum] præ afflictione pœnitentiali

nitētiali [carni] & pelli [meæ] adeo macerani meipsū.

Similis] propter erubeſcentiā peccatorum [factus ſum] aui [pellicano] amatori [ſolitudinis] & deſerti: [factus ſum] non audens comparere: [ſicut nycticorax] & teter coruus [in domicilio] ruinoſo.

Vigilaui] per cogitationem peccati & miſeriæ propriæ, [& factus ſum] ſoliuagus [ſicut paſſer] auolans à conſortio hominum [ſolitarius] habitans [in tecto] domorum.

Tota die] irridendo [exprobabant mihi] uerbis iniurioſis [inimici mei] homines mundani, [& qui laudabant me] ore & non corde [aduerſum me] in oculto detrahentes [iurabant] ſtruentes inſidias.

Quia cinerem] & uiles cibos [tanquam panem] pro paſtu [manducabam] in eſurie, [& potum meum] delectationis temporalis [cum fletu] ſpiritualis pœnitentiæ [miſcebam] gemens pro peccatis.

A facie] & præſentia [ire] & uindictæ tuæ quam merui peccando, & ad inſtantia [indignationis tuæ] ualde horrui: [quia eleuans] ſecundum animam me creādo ad imaginem tuam [aliſiſti me] ſecundum corpus in hac pœna & miſeria.

Dies mei] uani & infructuoſi uelociſſime [ſicut umbra] euaneſcendo [declinauerunt] omnino [& ego] qui florere uidebar [ſicut fœnum] ſterilitate culpæ [aruī] propter defectum roris gratiæ.

Tu autem domine] incommutabilis [in æternum permanes] dum cætera omnia tranſitoria ſunt, [& memoriale tuum] promiſſum quod eſt miſericordia tua [in generatione præſenti [& generationem] futuram ſemper durat uſque ad finem ſeculi.

Tu exurgens] ad liberandum [miſereberis Sion] Eccleſiæ militanti, [quia tempus] acceptabile [miſerendi] & plenitudo [eius] eſt, & [quia] iam [uenit tempus] redemptionis & ſalutis noſtræ.

Quoniam placuerunt in ſua emendatione [ſeruis tuis] Angelis [lapides] fideles pœnitentes [eius] eccleſiæ

ſiæ,[& terræ eius]qui ſunt terreni præuaricatores[miſerabuntur] Angeli procuratores.

Et]inde[timebunt]etiam[gentes]de idololatria conuerſæ [nomen tuum domine] quod Ieſus eſt, [& omnes reges terræ]uenerabuntur[gloriam] & omnipotẽtiam [tuam]in deitate.

Quia ædificauit] ſuper fundamenta Apoſtolorum & Prophetarum [dominus]Deus[Sion]Eccleſiam ſuã [&]poſtea [uidebitur]dominus[in gloria]& maieſtate [ſua]iuſtis præbens beatitudinem æternam.

Reſpexit] miſericorditer[in orationem humilium] & pauperum ſpiritu,[& non ſpreuit] emanentem[precem eorum]ex cordis deuotione.

Scribantur hæc] Dei beneficia [in generatione] noua Chriſtiana quæ [altera] eſt & electa à Deo, [&]tunc [populus]Chriſtianus [qui creabitur]per regenerationem in baptiſmo [laudabit dominum]de gratia redempta & miſericordia conſecuta.

Quia proſpexit]oculis miſericordiæ [de exelſo]ſinu patris [ſancto ſuo]habitaculo,[dominus] Ieſus [de cœlo]ad ueros humiles [in terram] quando uerbum caro factum eſt [adſpexit] ut miſereretur omnibus.

Vt audiret]per ipſum mediatorem filium[gemitus] ſanctorum patrum[compeditorum] in limbo, [ut ſolueret]à peccatis [filios] diabolica fraude [interemptorum] atque mortuorum in peccatis ne ſic damnarentur ut patres eorum.

Vt annuncient]liberè confitendo [in]Eccleſia tua [Sion nomen domini] Ieſu Chriſti, [& laudem eius] prędicando [in Hieruſalem,] deinde per orbẽ terrarũ.

In conueniendo] & congregando [populos]diſperſos in orbem[in unum]intellectum fidei, [& reges terrarum ac principes [ut ſeruiant]redemptori noſtro[domino]Ieſu Chriſto.

Reſpondit]populus Chriſtianus [ei] Chriſto uocãti ad opera ſancta[in]hac ambulandi[uia] pœnitentiæ [uirtutis]& gratię [ſuæ,Paucitatem] atque breuitatem [dierum

[dierum meorum]quibus uiuam [nuncia mihi] ut expendam illos ad ſalutem animæ meæ.

Ne reuoces me] ab hac uita [in dimidio] tempore [dierum meorum] quibus uiuam : [in generatione & generationem]quod eſt ęternaliter [anni tui] ſunt duraturi.

Initio]temporis[tu domine] qui es ſine tempore & ſine initio[terram fundaſti]atq; mundum hunc uiſibilem, [& opera manuum, ac uirtutum [tuarum ſunt cœli] & firmamentum eius.

Ipſi]uidelicet cœlum & terra [peribunt] de hac forma quam modo habent, [tu autem] in te ipſo [permanes] immutabilis in gloria maieſtatis: [& omnes] homines [ſicut ueſtimentum quod conſumitur [ueteraſcent] in mortem.

Et ſicut opertorium] quod uelat terras [mutabis] eos cœlos & elementa,[& mutabuntur] in qualitibus ſuis: [tu autem] ſemper[idem ipſe es]penitus immutabilis, [& anni tui quia æterni ſunt [non deficient] unquam.

Filij ſeruorum tuorum habitabunt, & ſemen eorum in ſeculum dirigetur.

¶ Oratio.

Benigne ſaluator ſinum tuæ pietatis nobis aperi,ut hæreditatem cæleſtem quam amiſimus per culpam, rapiamus per pœnitentiam, Subinde præſta, ut dignis pœnitentiæ fructibus peccata quæ fecimus ſalubriter, abſtergamus,quatenus tempora nobis indulta,ſic expendamus, ut ad uitam æternam peruenire mereamur gratia & miſericordia domini noſtri Ieſu Chriſti, cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Secund. PSALMVS CII.

He.103

Pſalmus] iſte ſit [ipſi Dauid] ſcilicet uero Chriſto : laus

laus enim quæ hic cantatur fit Chriſto. Excitamur etiam ad laudem & gratiarum actionem pro beneficijs collatis.

BEnedic] & gratias age pro beneficijs [anima mea domino] in omnibus operibus eius, [& omnia quæ intra me ſunt,] intellectus, uoluntas, cæteræque potentiæ benedicite [nomini ſancto eius,] quia omnibus animæ uiribus laudandus eſt Deus.

Benedic]inquam, [anima mea domino:&] ut ſemper benedicas [noli obliuiſci] tanquam ingrata [omnes retributiones]& beneficia [eius] quibus liberaliter ſupra meritum ex gratia tibi affuit.

Quia propitiatur] ſemper[omnibus iniquitatibus tuis]eas remittendo: [qui ſanat omnes infirmitates tuas] quas ſine gratia ſua euadere & emendare non potes.

Qui redemit]pretio ſui ſanguinis [de interitu] æterno [uiam tuam] quam perdidiſti Deum offendendo: [qui coronat] te non tamen tuis meritis, ſed [in miſericordia]ſua[& miſerationibus]multis.

Qui]etiam [replet] ac ſatiabit[in bonis] cœleſtibus [deſiderium tuum] ad quæ hic ſuſpirabas: [renouabitur]quidem [ut aquilæ]ſeneſcentis[iuuentus tua,]quia noua ſpiritus conſolatione recreaberis.

Faciens miſericordias]infinitas [dominus]eſt,[&] etiam ipſe eſt faciens [iudicium]& uindictam,[omnibus iniurium] & calumniam [patientibus,]unde ait, Mihi uindictam & ego retribuam.

Notas fecit uias ſuas,]& præcepta legis [Moyſi] legislatori:& filijs Iſrael]manifeſtauit[uolūtates ſuas,] quid uelit aut nolit.

Miſerator] in exhibitione beneficiorum ſuorum, [& miſericors]in natura eſt [dominus,] Deus culpas remittendo, [longanimis,] diu ſuſtinendo peccantes, [& multum miſericors,] ac copioſe clementiam impartiens Nu.14. e.

Non in perpetuum]& ſemper[iraſcetur]pœniten tibus,[neque in æternum] uindictas [comminabitur,] imo propitius erit poſt offenſas.

Non ſecundum peccata noſtra,]& merita eorum[fe cit nobis,]quibus quotidie offendimus:[neque ſecun dũ iniquitates noſtras]plurimas[retribuit nobis, maiora enim flagella merebamur.

Quoniam ſecundum altitudinem,] menſuram & diſtantiam[cæli, à terra corroborauit] & confirmauit dominus[miſericordiam ſuam] indeficientem,]ſuper timentes ſe]& pœnitentes & humiliantes.

Quantum diſtat ortus]ſolis[ab occidente,] & quan tum lux à tenebris, tam[longe fecit] & elongauit[à no bis]peccatoribus[iniqtates]& tráſgreſſiones [noſtras] illas remittendo & delendo.

Quomodo]& ſicut[miſeretur pater] carnalis [filiorum]ſuorum delinquentium, ita[miſertus eſt dñs]in dulgentiſſimus parens, [timentibus ſe,]& pœnitentibus de peccatis: [qm ipſe]dñs[cognouit figmentũ no ſtrũ,] & fragilē plaſmationē,& pronitatē ad peccãdũ.

Recordatus eſt]dominus[quoniam puluis ſumus] & origine & reſolutione, [homo]eſt[ſicut fœnum]modicum uirens, cito areſcens,&[dies,]fœlicitas, & uita [eius]iuxta corporis fragilitatem,[tanquam flos agri] qui cito tranſit,[ſic efflorebit]modico tempore.

Quoniam ſpiritus]ſeu anima[in illo] corpore hominis[pertranſibit]in morte, & egredietur ab eo, tunc homo, quia cadauer erit, [non ſubſiſtet, & non cogno ſcet]ſpiritus[amplius locum ſuum,]in quo habitauit.

Miſericordia autem domini ab æterno]promiſſa, & uſque in æternum]permanſura eſt, indeficiens [ſuper timentes eum]timore caſto & filiali.

Et iuſtitia illius]retribuens mercedem pro operibus bonis erit[in filios filiorum]ſeu imitatores & hæredes bonorum paternorum[his]certe qui ſeruant teſta mentum eius,]& præcepta, intus per fidem & exterius per operationem.

Et]qui[memores ſunt]ſemper[mādatorum ipſius] non ad audiendum tantum, ſed]ad faciendum ea,]iuſtificabuntur enim non auditores legis, ſed factores.

Dominus]Ieſus chriſtus, qui aſcendit[in cęlo]empyreo,[parauit ſedem ſuam]ad dexteram patris,[& regnum]atque poteſtas[ipſius omnibus dominabitur,] nullus enim reſiſtere poterit imperio eius.

Benedicite domino,]& laudate eum [omnes Angeli,]& nuntii ueritatis[eius potentes uirtute]& executores uoluntatis diuinæ,[facientes uerbum illius,]paratiſſimi & uoluntarii [ad audiendam uocem ſermonum eius,] atque ad obediendum ut imperata perficiant.

Benedicite domino]Deo[omnes uirtutes eius:]& ordines Angelorum, qui eſtis[miniſtri eius qui facitis uoluntatem eius.]

Benedicite domino omnia opera eius,]cœleſtia & terreſtria [in omni loco dominationis] & poteſtatis [eius,]ut qui ubique eſt, ubique benedicatur, [benedic]iterum[anima mea domino,] nec unquam ceſſes à laude ipſius.

¶ Oratio.

Miſerator & miſericors domine, lōganimis & multum miſericors, non ſecundum peccata noſtra facias nobis, ſed in miſericordia tua, & in miſerationibus multis propitiare delictis noſtris, & reple in bonis cęleſtibus deſiderium noſtrum, & ſana omnes infirmitates noſtras, qui benedicimus nomini tuo in ſecula. Amen.

PSALMVS CIII.

Secundū He. 104

Pſalmus]iſte ipſius[Dauid] Prophetæ. Prouidentia Dei deſcribitur erga omnes creaturas.

BEnedic]non tantum uox & opera,ſed potius[anima mea domino]pro tantis muneribus & beneficijs[Domine Deus meus,]omnipotens, [magnificatus es]poteſtate,ſapientia,miſericordia, & hoc[uehementer,]quia maior es omni laude.

Confeſſionem]& laudem Angelorum,[& decorem] omnium creaturarum[induiſti,]quia undique laudabilis & decorus appares in eis,[amictus]& coopertus [lumine]ineffabili,[ſicut ueſtimento,]quia lux undique tibi eſt,qui habitas lucem inacceſſibilem.

Extendens cœlum]ſyndereũ[ſicut pellem] & tentorium ſuper hemiſphæriũ noſtrũ,tu es [qui tegis aquis] & cœlo cryſtallino, quod aqueum dicitur, [ſuperiora eius,]quia ſupra firmamentum.

Qui ponis nubem,]currum,&[aſcenſum tuum] in cœlos, [qui ambulas ſuper pennas uentorum,]quia ubique præſens es in uelocitate.

Qui facis Angelos]& nuntios[tuos]eſſe [ſpiritus,] ut inſpirent hominibus tuam facere uoluntatem, [& miniſtros tuos ignem urentem,]ut in alijs lumen ueritatis infundant.

Qui fundaſti terram]ipſam in baſi[ſuper ſtabilitatẽ ſuam,quia ſuper centrũ mundi:[nõ inclinabitur]neq; dimouebitur loco ſuo [in ſeculum ſeculi]in æternum.

Abyſſus,]oceanus,[ſicut ueſtimentũ amictus eius,] quia mare & flumina operiunt terram:ſicut ueſtis, [ſuper montes]altiſſimos[ſtabunt aquæ] pluuiales , quæ generantur ex nubibus.

Ab increpatione,]iuſſu & uoluntate[tua]diuina[fugient]aquæ de loco ad locum,& [à uoce tonitrui tui,] fulgurũ & tẽpeſtatũ[formidabũt,] atq; timebũt hoĩes.

Aſcendunt montes,] & eleuantur ſuper reliquã terrã,[& deſcendunt campi,]& ualles deteriores fiunt,[in locum quem]à principio[fundaſti]& diſpoſuiſti [eis.]

Terminũ poſuiſti]aquis oceani claudendo eas littoribus,[quẽ nõ trãſgredietur,]imò concluſæ manebũt intra terminos ſibi deſtinatos, [neq; conuertẽtur

operire terram,] quantumlibet augeantur & eleuētur.

Qui emittis]& manare facis[fontes]ipſos [in conuallibus,]& locis decliuibus,[inter mediū montiū]collectæ[pertranſibūt aquæ,]quæ exonerātur in fluuios.

Potabunt]& adaquabuntur[omnes beſtiæ agri, [& animalia tā domeſtica q̄ ſylueſtria:[expectabunt onagri,]aſini ſylueſtres[in ſiti ſua,]ut reficiantur per fontes & flumina.

Super ea]flumina & mōtes[uolucres cœli]aerei[habitabunt]idoneo loco:[de medio petrarum] & nemorum[dabunt uoces,]ſuauiter canendo creatori.

Rigans montes]dominus[de ſuperioribus ſuis]nubibus pluuioſis:[de fructu operum tuorum,& de affectu pluuiæ,quod eſt opus tuum[ſatiabitur terra,]& fœcundabitur ad ferendum fructum.

Producens fœnum iumētis,]ut inde nutriātur, [& herbā ſeruituti]& uſui[hominum,] ut inde paſcātur.

Vt educas panem de terra,] ad ſuſtentationem uitæ humanæ,[& uinum lætificet cor hominis] ad recreationem,non ad ebrietatem.

Vt]homo[exhilaret]& lętificet[faciem]ſuā[in oleo] eius ſapore & condimento,[&]ut[panis cor hominis confirmet,]corpus reficiendo.

Saturabuntur ligna campi,]quia arbores replebuntur fructibus & ramis,[& cedri Libani]etiam humectabuntur,[quas plantauit]dn̄s: [illic] in cedris,[paſſeres,]& minuta uolatilia cœli[nidificabūt] & quieſcēt.

Herodij]nidus ſeu[domus]eſt in cedris,qui[eſt dux eorū]paſſerū,&[montes excelſi]ſunt refugium[ceruis,] atq;[petra]in uia ſubterrena eſt[refugium herinacijs,] ubi tuto quieſcere poſſunt.

Fecit lunam]Deus[in tempora,]ut per eam menſes & anni numerentur,&[Sol cognouit]ordinate [occaſum ſuum,]perinde ac haberet intellectum.

Poſuit tenebras]per occaſum ſolis :[& facta eſt nox] in hemiſphærio noſtro,[in ipſa]nocte[pertrāſibūt]de loco ad locū[oēs beſtiæ ſyluæ]ad quærendū alimentū.

Emitte]domine[ſpiritum]ſanctum[tuum, &] animæ peccatrices [creabuntur,] & reformabuntur per gratiam tuam,[&]ſic[renouabis]in ſpiritu mentis[faciem terræ,]cum gratia tua reformabuntur ad iuſtitiā Dei.

Sit gloria domini,]laus & honor[in ſeculum]abſq; termino, ut qui gloriatur in domino glorietur:[lætabitur dominus,]nō in noſtris,ſed[in operibus ſuis] quæ operatur in nobis.

Qui reſpicit]ſua miſericordia[terram,]& uiſitat homines habitantes in terra,[& facit eam tremere]de peccati conſcientia:[qui tangit]compunctione uel aduerſitate[montes]ſuperbos & ſe iactantes [&] tacti [fumigant]plorantq; pro peccatis.

Cantabo domino,] gratias agendo pro beneficijs, [in uita mea]quoad uixero:[pſallam deo meo] creatori:[quandiu ſum,]& agnoſcam bonitatem eius.

Iucundum ſit ei]& ſuaue[eloquium meum,]& canticum laudis:[ego uero delectabor] tantum [in domino,]ceu in ſummo bono,& nullo alio.

Deficient]à ſuo ſpiritu[peccatores]homines [à terra]& terrenis concupiſcentijs,[& iniqui]ceſſent, [ita ut non ſint]quales fuerunt, ſed per dei gratiam efficiantur iuſti,[benedic anima mea,] memor beneficiorum [domino]deo.

¶ Oratio.

Deus,qui omnia in ſapientia creaſti, & cuius opera magnificata ſunt ſuper terram,tibi canimus, pſallimus, & benedicimus in æternum , quia cognoſcimus machinam mūdi à te mirabiliter fabricatam, quæ nos hortatur, ut te ſummū bonum ſuper omnia amemus, quoniam uniuerſa pulchra & bona creaſti,qui es benedictus in ſecula. Amen.

PSALMVS CIIII. *Secund He.* 104

Halleluia.] Laus dei cantata eſt & in æternū canēda

ab omnibus creaturis, quoniam hic magnalia Dei cū exultatione dicuntur.

1.*Pa.*16 CONfitemini domino,]gratias agendo pro beneficijs ab eo acceptis, [& inuocare nomen eius] in
*Eſa.*12 omni neceſſitate:[& annunciate] ſeu prædicate [inter gentes]incredulas[opera eius,]ſuæ poteſtatis & bonitatis declaratiua.

Cantate ei] ore, [& pſallite ei] corde & opere, & [narrate omnia mirabilia eius,] & meditamini in eis.

Laudamini,] bene operantes [in nomine ſancto eius,] ex intentione gloriæ diuinæ non propriæ, ut omnia fiant in nomine domini: [lætetur] cor cum hilaritate[quærentium dominū,]ut amore magis quàm timore Dei ſeruiatur.

Quærite dominum]bona operando, [& confirmamini] in charitate Chriſti ut perſeueretis : quærite faciem]& præſentiam[eius ſemper,] ſine intermiſſione ſtudendo placere illi,& attendere ad eius beneplacitū.

Mementote]ſemper[mirabiliū eius,quæ]filijs Iſrael [fecit,]educendo eos de Aegypto[prodigia eius,]quæ parata ſunt in Aegypto,[& iudicia]atq; præcepta[oris eius]in monte Sinai data.

Semen]& imitatores fidei[Abrahā]Patriarchæ ſunt [ſerui eius]domini:&[filij Iacob]imitatores luctando contra uitia,& ſupplantando ea,eſtis [electi eius] per gratiam.

Ipſe dominus]Chriſtus qui nos redemit, eſt[Deus noſter]per uerum cultū Chriſtianæ religionis:[in uniuerſa terra]ſunt[iudicia eius,]quia ubique regnat, iudicat,& iubet quæ uult.

Memor fuit teſtamenti ſui]noui[in ſeculum in æternum duraturi, & recordatus eſt [uerbi quod mandauit]prædicandum[in mille,imo in oēs[generationes.]

*Ge.*12.*c.d* Quod]teſtamētū[diſpoſuit,]& pepigit[ad Abrahā,] & ad illos, qui per dilectionem obediunt Deo, ſicut Abraham,etiam[&]memor fuit[iuramenti ſui,]& pri

mæ

mæ promiſſionis factæ[ad Iſaac,] populo gaudenti & glorianti in Deo.

Et ſtatuit illud] teſtamentum, & uerbum fidei ipſi [Iacob] adhuc luctanti contra uitia, [in præceptum,] ut firmiter crederet illud implendum, [& Iſraeli] Deũ per fidẽ uidenti[in teſtamentum]& fœdus [æternum.]

Dicẽs, Tibi]Abrahã & poſteris,[dabo terrã Chanaã,] ſ. ꝑmiſſionis, & hoc in[funiculũ]& mẽſurã diuiſionis [hæreditatis ueſtræ,] q̃a iure hæreditario poſſidebitis.

Cum]illi,quibus promiſit,[eſſent numero breui,]& ita breui quòd[pauciſſimi]etiam[&]erant[incolæ,] aduenę, peregrini[eius]terræ,& non ciues.

Et pertranſierunt]inde diſpoſitione diuina[de gente]Chanaam[in gentem]Aegyptiam,[& de regno]uno [ad populum alterum,]ſicut patet de Abrahã & Iacob.

Non]tamen[reliquit]dominus aut permiſit[hominem]aliquẽ[nocere eis]patriarchis,imò[& corripuit,] atque afflixit[pro eis reges]Aegypti,& Palæſtinæ, uolentes calumniari eos.

Nolite tangere,]neque affligere] Chriſtos]& unctos *1.Pa.16*
[meos,]quos in meam gratiam ſuſcepi,]& in prophe- *c.d.*
tis meis] prædicantibus uerbum meum [nolite mali- *2.Re.1.a*
gnari,]neque iniuriari.

Et uocauit]atque immiſit[famem ſuper terram] pro miſſionis:[& oẽ firmamentum panis] ad ſuſtẽtationẽ uitæ[contriuit,]adeo q͛d coacti ſunt ire in Aegyptum.

Miſit ante eos]in Aegyptum[uirum]Ioſeph[in ſer- *Ge.37.f*
uũ]Iſmahelitis,[uenũdatus eſt]à fratrib. ſuis[Ioſeph.]

Humiliauerunt]Aegyptij[in cõpedibus & uinculis *Ge.39.d*
[pedes eius;]ad falſam accuſationem dominę ſuæ, [ferrum,]quia dolor de infamia, & timor de morte,] pertranſiit animam eius]in tribulatione, [donec ueniret] interpretatio ſomni per[uerbum eius.

Eloquium domini]& ſpiritu reuelans myſteria [in- *Ge.41.b*
flammauit eum,]illuminando de occultis: [miſit rex,] Pharao,[& ſoluit]de uinculis[eũ]cõpeditũ [princeps populoꝝ,]qui fuit Puthiſar,[& dimiſit eum]liberum.

Conſtituit]

Conſtituit]rex [eum]Ioſeph[dominum domus ſuę] & omnium rerum familiarum, [& principem] etiam
41.e. omnis poſſeſſionis ſuæ, quia præfecit eum toti terræ Aegypti.

Vt erudiret] & informaret [principes eius] Pharaonis, [ſicut ſemetipſum] in terræ gubernatione: [& ſenes eius prudentiam]de diuinis [doceret.]

46.a. Et intrauit] ſame cogente Iſrael Iacob cum filijs[in Aegyptum] ad mandatum Ioſeph ; [& Iacob,] qui eſt & Iſrael ,[accola fuit]& aduena [in terra Cham,] quæ eſt Aegyptus,cuius dominus fuit Cham, reprobus filius Noe.

Et]ibi [auxit] dominus [populum ſuum,] & numerum filiorum Iſrael [uehemēter]in paruo tempore:[& firmauit eum,] atque fortiorem fecit [ſemper inimicos eius]Aegyptios.

Conuertit] Deus[cor eorum] Aegyptiorum[ut odirent] per inuidiam [populum eius]filios Iſrael, cum augerentur,[&]ut [dolum facerent in ſeruos eius,]luti ac lateris operibus opprimendo .

Exo.1.b, Miſit]dominus [Moyſen ſeruum ſuum ad liberan-
c. 3.c.4. dum Iſrael de Aegypto, & [Aaron ipſum , quem elegit
d.e. ut eſſet coadiutor.

Exo.7.a. Poſuit in eis]Moyſe & Aaron legatis ſuis [uerba ſignorum ſuorum,]ut facerent miracula, [& prodigiorum] multorum]in terra Cham,]quæ eſt Aegyptus.

Miſit tenebras] denſiſſimas tribus diebus ſuper Ae-
10.f. gyptios,[& obſcurauit] totam terram Aegypti, [& nō exacerbauit,]imò dulcorauit Deus [ſermones ſuos,] quia cum Pharao promittebat pœnitentiam, remittebat plagam.

7.d. Conuertit aquas eorum] Aegyptiorum [in ſanguinem,]ut liberè non poſſent,ipſi uel animalia:[& occidit piſces eorum;]qui ibi naturaliter nutriuntur.

8.b. Aedidit]& produxit[terra eorum ranas,]non ſolum in locis communibus,ſed & [in penetralibus]& cubiculis[regum ipſorum & principum Aegypti.

Dixit

Dixit]ac præcepit Deus,[& uenit cynomya,]muſca 8.f.e.
canina,& [cynifes,]muſcæ minutæ aculeis moleſtæ[in.
omnibus finibus eorum] Aegyptiorum.

Poſuit] & dedit [pluuias eorum] Aegyptiorum in
[grandinem,]quia pro pluuia ſalutifera grando uaſta 9.c.
uit omnia,[ignem] flammarum [comburentem in ter.
ra ipſorum, quia uredine & corruſcatione omnia de-
peribant.

Et percuſſit] grandine & fulminibus [uineas eorũ]
Aegyptiorum,[& ficulnea eorum,]confregit etiam[&
contriuit]omne[lignum,] & fructiferas arbores [fini-
tum eorum, tempeſtate fluminum.

Dixit] & præcepit dominus,[& uenit] ſtatim [locu 10.c.d.
ſta & brucus,]hortos,agros & uineas deuaſtans ,[cu-
ius non eſt numerus] præ multitudine.

Et comedit]locuſta & brucus [omne fœnum]& ger
men[in terra eorum, paſcua animalium uitando , [&
comedit omnem fructum] ſegetem [terræ eorum,] ut
etiam homines cibum non haberent.

Et percuſſit] occidendo [omne primogenitum,] ab Exo.12.d
homine uſque ad pecora , [in terra eorum]etiam , &
[primitias omnis laboris eorum]Aegyptiorum

Et duxit[de Aegypto [eos] Iſraelitas [cum argento
& auro,[quæ ab Aegyptijs mutuauerant, [& non erat
in tribubus eorũ infirmus,'] qui ab itinere impediret.

Lętata eſt Aegyptus] ualde [in profectione] & receſ- Exo.13.d
ſu [eorum,]propter plagas quas patiebantur,[quia in Pſ.77.
cubuit timor eorum] Hebræorum, ut redirent [ſuper
eos]Aegyptios.

Expandit] Deus [nubem in protectionem] & tegu-
mentum [eorum] contra ardorem ſolis per diem , [&
ignem] ſeu columnam ignis, [ut luceret eis] contra Ex.16.c
tenebras[per noctem.

Petierunt] à Deo carnes, [& uenit conturnix] eius
guſtu delicata,[& pane cœli,]quia manna deſcenden-
te de cęlo aereo,[ſaturauit eos abundanter. Nu.20.c

Dirupit] percutiendo [petram , & fluxerunt] tunc
[aquæ]

[aquæ]in tanta abundantia, quod[abierunt]& cucur-
Gen. 22. rerunt[in ſicco]deſerto[flumina,]ita ut biberent homi
c.d. nes & iumenta.

Quoniam memor fuit]& recordatus eſt[uerbi ſan-
cti ſui]promiſſi,[quod habuit,]& fecit[ad Abrahã pue
Ioſue. 3. rum]& ſeruum[ſuum.]
d. Et]dominus[eduxit]de ſeruitute Aegypti [populũ
ſuum,]filios Abraham, [in exultatione]& hilaritate,
[& electos ſuos]eduxit[in lætitia]poſt demerſos Ae-
gyptos.

Et dedit illis]Hebræis[regiones gentium,]ac terras
Chananæorum[& labores populorum]atque bona la-
boribus acquiſita[poſſederunt]occupando[.]

Vt cuſtodiãt] & obſeruent [iuſtificationes eius,]at-
que mandata ceremoniaſque ueri diuini cultus,[& le-
gem eius exquirant,] ut iuſte uiuant, & diligenter in-
telligant.

Oratio.

Confitentes tibi domine, & inuocantes nomen tuum, atque enarrantes omnia mirabilia tua, deprecamur, ut qui patribus noſtris dux fuiſti itineris in deſerto, & pauiſti eos manna cœleſti, nos refice myſticis tuis dapibus, ut tandem in terram uiuentium per te mereamur induci, & in regno tuo cum ſanctis tuis lætitia perfrui ſempiterna, Amen.

PSALMVS CV.

Secundũ
Heb. 106 Halleluia]laudate Deum. [Halleluia.]Hic Pſalmus pęnitentes roborat, negligentes arguit, miſericordiam promittit.

CONfitemini]de peccatis [domino] Deo, uos qui
Iud. 13 *c* grauiter deliquiſtis,[quoniã bonus,]benignus &
beneficus eſt,[quoniã in ſeculum] hoc præſens[miſeri
cordia eius,]qua ueniam dat pęnitentibus.

Quis

Quis loquetur,]digne laudando,[potentias domini]& omnipotentiam creatoris,[&]quis [auditas faciet]aliis annunciando,[omnes laudes eius,]& opera,ex quibus eſt laudãdus,[Beati]ſunt, [qui]primo[cuſtodiunt iudicium]rectè iudicando & bonum à malo diſcernendo,[&]deinde[faciunt iuſtitiam]exequendo in opere & recte agendo, etiam[in omni tempore] perſeueranter. Sccl.43. d.

Memento noſtri domine,]gratiam tuam nobis conferendo ut ſimus[in beneplacito populi tui,]in meritis ſanctorum qui tibi placent: [uiſita nos,] ut ſaluemur[in ſalutari tuo]Ieſu Chriſto, in quo peccata dimittuntur.

Ad uidendum]te facie ad faciem[in bonitate]& gratia[electorum tuorum,]ut participes ſimus beatorum in cęlo[ad lætandum in lętitia gentis tuæ,]ut connumeremur de cętu piorum,&[ut lauderis]à nobis[cum hæreditate tua,]qui ſunt Angeli & electi.

Peccauimus cum patribus noſtris,] & in multis offendimus,[iniuſtè egimus] erga proximum,&[iniquitatem fecimus]contra Deum. Iud.7.d.

Patres noſtri in Aegypto,]ubi multa facta ſunt,[nõ intellexerunt,]neque aduerterunt[mirabilia tua,]imò ſine fide intuebantur ea[non fuerunt memores]beneficiorum &[multitudinis miſericordiæ tuæ] per eorum ingratitudinem.

Et irritauerunt]Deum[aſcendentes]de Aegypto[in mare,]diffiſi de poteſtate diuina,,[mari rubro,]cum iã euaſiſſent inimicos ſubmerſos.

Et]dominus[ſaluauit eos,]non propter merita eorum,ſed tantum [propter nomen ſuum]manifeſtandũ & glorificandum,[ut notam faceret,]atque oſtenderet [potentiam ſuam,] Aegyptios ſubmergendo & Iſrael ſaluando. Ex.14.e.

Et increpuit mare rubrum]ſuo præcepto,[& exiccatum eſt]ipſum mare, [& deduxit eos in abyſſis,] ſicco ueſtigio,[ſicut in deſerto,]ubi non ſunt aquæ.

Et ſaluauit eos] Iſraelitas [de manu]& poteſtate [odientium]& inſequentium Aegyptiorum, [& redimite eos de manu] ſeruitutis, & poteſtate [inimici Pharaonis.

Et operuit aqua] maris [tribulantes eos,] ſcilicet

Exod.14 g. Pharaonem & exercitum eius: [unus ex eis] qui perſequebantur [non remanſit,]quin ſubmergeretur.

Et] ijs uiſis[crediderunt uerbis eius,]Deo ſcilicet & Moyſi, [& laudauerunt]cum tympanis & choris [laudem eius,]dicentes, Cantemus domino glorioſe.

Cito]mutati [fecerunt]hæc quę ſequuntur, & [obliti ſunt operum]& beneficiorum [eius,] ut murmurarent, [& non ſuſtinuerunt]neque expectauerunt[conſilium eius,]& Dei ordinationem.

Et concupierunt] carnes iuxta [concupiſcentiam] & deſiderium ſuum [in deſerto,]ut gulæ ſatisfacerent, [& tentauerunt Deum] ad probandum potentiã eius [in inaquoſo deſerto, & loco ſine aqua.

Et dedit eis petionem ipſorum, ſcilicet carnes & a-

Nu.11.g quas:[& miſit ſaturitatem]uſque ad nauſeam [in animas eorũ,]quia per menſem ueſcebãtur coturnicibus.

Et irritauerunt]ad iram [Moyſen in caſtris]ſeditioſi, & Aaron ſanctum domini,] conſecratum pro ſacerdotio coram domino.

Nume. 16.e. Aperta eſt terra] facto hiatu, [& deglutinauit Dathan]cum tabernaculis ſuis,[&]etiam [operuit] ſe[ſuper congregationem Abiron,] qui periit cum ſuis, quum ſuperbiſſimi erant & ſacrilegij.

Et exarſit]atque ſuccenſus eſt[ignis] è cœlo [in ſynagoga,]& congregatione [eorum,] qui thuribula tenentes offerebant incenſum,unde [flamma] ex illis reſiliens [combuſſit peccatores,]qui illicitè ſacerdotium

Exo.33. a. uſurpauerunt.

Et]præterea[fecerunt] filij Iſrael [uitulum conflatilem [in Horeb,& prope montem Horeb,cuius uertex eſt Sinai,[& adorauerũt]illud[ſculptile idolũ pro deo.

Et mutauerunt gloriam ſuam] atque maieſtatem

Dei ſui,qui debebat eis eſſe gloria ,[in ſimilitudinem uituli comedentis fœnum,] quia honorem Deo debitum attribuerunt ſimulachro uituli.

Obliti ſunt Deum]uerum [qui ſaluauit eos]de multis periculis , [qui fecit magnalia] & prodigia [in Aegypto] per decem plagas,[miſerabilia] etiam ſigna [in terra Cham,]quæ eſt Aegyptus, [terribilia in mari rubro,]Pharaonem & exercitum eius ſubmergendo.

Et] propter eorum ingratitudinem [dixit]dominus Moyſi, comminando:[ut diſperdet eos]occidendo: & feciſſet,[ſi Moyſes electus eius non ſtetiſſet]contra,[in confractione]& plaga qua erant feriendi, [in conſpectu eius,] ut ſe obijceret pro illis, tanquam mediator. Exo.32.e.

Vt auerteret] & placaret [iram eius ne diſperderet eos]uendicando ſe de tanta ingratitudine & impietate,[&]etiam filij Iſrael [pronihilo habuerunt,] atque contempſerunt [terram] promiſſionis[deſiderabilem,] fluentem lacte & melle.

Non crediderunt uerbo eius,]quo promiſerat eos introducere in teram illam,[& murmurauerunt] dicẽtes, reuertamur in Aegyptum [in tabernaculis ſuis ,] cum eſſent in ocio, & [non exaudierunt uocem domini,]ut illi obedirent.

Et eleuauit] Deus [manum]& potentiam [ſuam]diuinam [ſuper eos, ut proſterneret eos] & morerentur omnes [in deſerto,]præter Ioſue & Caleph.

Et] etiam [ut] deijceret in captiuitatibus [ſemen eorum,]filios ac ſequaces [in nationibus] & gentibus diuerſis per circuitum,[& diſpergeret.] diuidendo [eos in regionibus , & incredulitatem & murmurationes eorum. Num.14 e.

Et initiati ſunt]atque conſecrati [Beelphegor,]idolo Moabitarum, [& comederunt ſacrificia mortuorũ,] ſcilicet de carnibus animalium idolis immolatorum.

Et irritauerunt eum] Deum [in adinuentionibus ſuis,]& peccatis ab eis ſtudioſè factis, [& multiplicata eſt in eis] plaga mortis & [ruina]quia occiſi ſunt ui

ginti

Nu.25. ginti quatuor millia hominum.

b. Et ſtetit] pro Deo [Phines] contra idololatras, [& placuit] Deum per ſuum bonũ zelum: [ceſſauit quaſſatio]& plaga à populo.

Et reputatum eſt ei] Phines hoc factum [in iuſtitia] à Deo, quia ex zelo fidei proceſſit [in generatione] præſenti, [& generationem] ſubſequentem[uſque in ſempiternum]æternaliter.

Nu.20. Et irrita uerũt]etiam [eum] Deum [ad aquas contradictionis,]contumelioſe loquendo contra Moyſen [& uexatus eſt Moyſes,] & mente turbatus, ut hæſitaret[propter eos]ſic irritantes, [quia] durius loquendo [exacerbauerũt,]& ad diffidentiã procurauerunt[ſpiritũ eius,]ità ut dubitaret an poſſet elicere aquã è petra.

Et diſtinxit] inconſiderate[in labijs ſuis] ac uerbis impegit coram populo Deum non glorificando [&]filij Iſrael[non diſperdiderunt gentes]impias de terra promiſſionis, [quas dixit dominus illis,] ut eas exterminarent, ne prouocarẽtur ad idololatriam cum illis:

Et commiſti ſunt inter gentes] per cohabitationem & mutua connubia,[& didicerunt]in ritu & moribus [opera eorum] mala [& ſeruierunt ſculptilibus eorum] idololatrarum, & factum eſt illis in ſcandalum,]quo Deum offenderunt.

Et immolauerunt]ſecundum ritum gentium[filios ſuos & filias ſuas,]occidendo,[dæmonijs] & idolis in honorem dæmonum dedicatis.

Et effuderunt ſanguinem innocentem] contra legẽ naturæ,[ſangninem] iniquam [filiorum ſuorum & filiarum ſuarum,]in gratiam dæmonum,[quos ſacrificauerunt] & immolauerunt[ſculptilibus Chanaan,] trahendo paruulos per ignem.

Et infecta] atque polluta [eſt terra in ſanguiuibus &] parricidijs filiorũ,[& contaminata eſt in operibus eorum]per prędictas immolationes[& fornicati ſunt] idolis ſeruiendo [in adinuentionibus,] & adulterinis [ſuis ſuperſtitionibus.

Et

Et]propter iſta[iratus eſt,]& exarſit[furore]graui[do minus]Deus[in populum ſuum]Iſrael [& abominatus eſt] deteſtando [hæreditatem ſuam,] quos primo elegerat.

Et tradidit eos] impios [in manus] & poteſtatem [gentium,]ut eis ſeruirent,[&] illi[dominati ſunt eorum;]multis miſeriis affligendo,[qui]etiam &[oderũt eos]Iſraelitas.

Et tribulauerunt eos]grauiter[inimici eorum.]dura ſeruitute opprimendo,[& humiliat ſunt]atque uiles effecti[ſub manibus]& poteſtate[eorum:]& tamen dominus[ſæpe liberauit eos]ab inimicis.

Ipſi autem]ſimiliter[exacerbauerunt,]& prouocaue runt[eum]ad iram,peccata reiterando & hoc[in conſi lio ſuo]malo, ut deo relicto idola ſequerentur,[&]ideo [humiliati] & conculcati[ſunt]ab inimicis[in iniquitatibus ſuis]& peccatis.

Et] tandem[uidit]deus oculo miſericordiæ ſuę, [cũ tribularentur]Iſraelitæ, ab inimicis[& audiuit orationem eorum,]& miſertus eſt impietatis.

Et memor fuit]pacti ſeu teſtamenti ſui]promiſſi ad Abraham,[& pœnituit eum,]quia ad modum pœnitentis ſe habuit [ſecundum multitudinem miſericordiæ ſuæ;] magis quàm ſecundum merita illorum.

Et dedit eos]Iſraelitas[in miſericordias,]in beneuo lentiam, & reuerentiam,[in conſpectu omnium]popu lorum[qui ceperant eos]ut quos prius deſpectui habe bant poſt honorabant.

Saluos nos fac domine deus noſter] de ſeruitute & anguſtiis quibus affligimur, [& congrega nos de]gen tibus &[nationibus,]in quibus diſperſi ſumus.

Vt confiteamur]confeſſione laudis]nomini ſancto tuo,]celebremus & laudemus pietatem tuam, [& gloriemur in laude tua,] non in iactantia & uiribus noſtris.

Benedictus]eſt [dominus Deus Iſrael]in omnibus

quæ fecit, & faciet nobis in aduerſis & proſperis; [à ſeculo] præſenti [& uſque in ſeculum] æternum, [& dicet atque confirmauit [omnis populus] tam de Iudęis quã gentibus [fiat fiat,] amen amen.

¶ Oratio.

Confitemur delicta noſtra, & miſericordiam tuam imploramus domine, quia peccauimus cum patribus noſtris, iniuſte egimus, iniquitatem fecimus, Salua nos domine Deus noſter, qui confitemur nomini ſancto tuo, & gloriamur in laude tua. Memẽto noſtri gratiam conferendo, atque uiſita, ut ſaluemur in ſalutari tuo Ieſu Chriſto Amen.

PSALMVS CVI.

Halleluia] laudate dominum. Eſt gratiarum actio pro liberatione à uariis periculis, anguſtiis & tentationibus.

CONfitemini domino] confeſſione tam peccatorũ quam laudis, [quoniam bonus,] ſuauis, & mitis, [quoniam in ſeculum] & in æternum eſt [miſericordia eius,] quę nunquã negatur pęnitẽtibus.

Dicant] nunc laudes Deo Chriſtiani, [qui redempti ſunt] ſanguine Chriſti, [à domino] de gentibus ad fidem conuerſi, [quos redemit de manu] & poteſtate [inimici] diaboli, [& de regionibus] diuerſis [congregauit [eos in unitate fidei.

A ſolis ortu] quod eſt ab oriente: [& occaſu] ſcilicet occidente, [ab aquilone] ſeu ſeptentrione, [& mari] auſtro, ex omnibus mundi partibus redempti fideles, gratias agant Deo.

Errauerunt] olim iſti, quos redemit, [in ſolitudine] ſine Deo, non habentes uiam ueritatis [& inaquoſo,] in mentis ariditate, ſine rore gratiæ & doctrinæ: [uiam ciuitatis habitaculi] & patriæ cæleſtis [non inuenerũt]

quia uiam Chriſti quæ ducit ad regna cęlorum, ignorauerunt.

Eſurientes,]quia erant ſine cibo uerbi Dei,[& ſitientes]potum ſpiritualem gratiæ:]anima eorum in ipſis] ſtudiis ſuis & laboribus [defecit] ab inuentione ueræ beatitudinis.

Et clamauerunt]pro conſolatione ſpiritus[ad dominum[deum,[cum tribularentur]errore,fame ſiti [& de neceſſitatibus]anguſtiis[eorum]ac coartationibus cõſcientię[eripuit eos,]uiam ueritatis oſtendendo.

Et deduxit eos]ab errore[in uiam rectam]fidei,& de ignorantia ad uiam ueritatis, ut per illam [irent]bene operando[in ciuitatem habitationis,]quæ eſt cæleſtis Hieruſalem.

Confiteantur domino,]hæc accepta ferendo[miſericordie,eius,]non meritis aut uiribus ſuis[& mirabilia eius]exhibita[filiis hominum,]quia gratis ex pura ſua miſericordia nos liberauit.

Quia ſatiauit]ſua gratia[animam inanem,]& ſterilem bonorum,[& animam eſurientem]iuſtitiam[ſatiauit bonis]ſpiritualibus.

Sedẽtes]ex praua cõſuetudine[in tenebris]ignorãtiæ [& in umbra mortis,] in uitioſa huius ſeculi uita quæ eſt imago futurę mortis[uinctos]atque ligatos[in mẽdicitate]bonorũ,[& ferro]atque obſtinatione malorũ.

Quia exacerbauerunt] atque contempſerunt [eloquia]Dei loquentis per legẽ & prophetas, [& conſiliũ altiſſimi,] quod erat ut iuſte uiuerent, [irritauerunt,] ſcientes uoluntatem domini,& negligentes.

Et]ideo[humiliatum eſt]tandem[in laboribus] uitiorũ [cor eorũ,] qã laſſati ſunt in uia iniquitatis[&] perditionis:[infirmati ſunt[oĩ uirtute deſtituti, [nec fuit]ex hominibus,[qui adiuuaret,] niſi ſolus Deus.

Et clamauerunt] pęnitentes[ad dominum] pro auxilio,[cum tribularentur]his malis: [& de neceſſitatibus eorum] atque anguſtiis animæ & corporis, mentis & ſpiritus[liberauit eos.

Et eduxit eos de tenebris] ignorantiæ ad lumen fidei,[&]de[umbra mortis] atque peccato idololatriæ, ad ueritatem uitæ,quæ eſt uita gratiæ, [& uincula eorum]quibus detinebantur in ſeruitute diaboli [diſrupit]penitus.

Confiteantur domino,]& gratias agant[miſericordię eius,]quibus à malis liberat & bona præſtat,]& mirabilia eius]exhibita gratis[filiis hominū,] nullis præcedentibus meritis.

Quia contriuit] ſua uirtute diuina [portas æreas,] & obſtinatas uitiorum concupiſcentias [& uectes ferreos]atque diabolicas ſuggeſtiones[confregit,] quādo ipſos aduentus ſui lumine miſericorditer reſpexit.

Suſcepit] liberando [eos] per ſuam miſericordiam, [de uia iniquitatis eorum]& poſuit in uia æquitatis: [propter iniuſtitias enim ſuas]permiſit Deus ut affligerentur, & ergo[humillati ſunt,]atque deiecti in uariis erroribus.

Omnem eſcam]ſpiritualem[abominata eſt] & faſtidiuit[anima eorū]infirma,[&[ergo [appropinquauerūt] & periclitati ſunt[uſque ad portas mortis] æternæ, & damnationem perpetuam.

Et]ita periclitati[clamauerunt ad dominum]pro auxilio,[cum tribularentur]faſtidio & tædio,[& de neceſſitatibus eorum]animæ & corporis[liberauit eos.]

Miſit]Deus pater[uerbum ſuum] dominum Chriſtum, qui in principio erat uerbum, [& ſanauit eos]à languore mortis animæ, [& eripuit eos de] omnibus peccatis &[interioribus eorum,]per quæ interit & occiditur anima.

Confiteantur domino] non merita eorum non uires,non ſapientia,ſed [miſericordiæ] & miſerationes [eius,&]laudetur Deus per[mirabilia eius,]quæ fecit [filiis hominum.]

Et ſacrificent]pro gratiarū actione[ſacrificiū]nō pecudū; ſed[laudis]ex cordis deuotione,[& annūciēt]aliis opera eius]ad laudē dei,[&]utilitatē ꝓximi,& hoc

non cum tædio uel merore, ſed [in exultatione] & hilaritate mentis.

Qui deſcendunt mare] hoc ſpacioſum [in nauibus,] ut regant eas, [facientes operationem] periculoſam & laborioſam [in aquis multis] per uarios fluctus.

Ipſi] nauigantes [uiderunt] & experiuntur [opera domini,] multa & inſolita: [& mirabilia eius in uarijs monſtris, [in profundo] maris.

Dixit] dominus ſolo nutu, [& ſtetit] atque ſe datus [eſt ſpiritus procellæ] & uentus tempeſtatis [&] etiam interdum [exaltati ſunt] atque intumuerunt [fluctus eius] maris ſuo imperio.

Aſcendunt] fluctus & naues [uſque ad cœlos in altitudinem,] [&] etiam [deſcendunt] in profundum [uſque ad abyſſos] horribiliter unde [anima eorum] nauigantium [in malis] & afflictionibus [tabeſcebat] præ magnitudine periculorum.

Turbati ſunt] nauigantes [& moti ſunt tremendo corpore, [ſicut ebrius,] qui ſtare non poteſt: [& omnis ſapientia] atque induſtria eorum] abſorpta & deuorata eſt,] quia neſciunt ſibi nec alijs conſulere.

Et clamauerunt] auxilium [ad dominum] qui imperat uentis & mari, [cum tribularentur] atque periclitarentur tempeſtate, [& de neceſſitatibus eorum] atque perturbationibus [eduxit eos,] deducendo ad portum ſalutis.

Et ſtatuit procellam] atque tempeſtatem [eius] maris [in auram] ſerenam [&] tranquillam, [& ſiluerunt] ab æſtu [fluctus eius] iam tranquilliores.

Et læti ſunt] nauigantes, [quia ſiluerunt] & pacati ſunt fluctus: [& deduxit eos] dominus [in portum] ſecurum [uoluntatis eorum,] ab eis deſideratum.

Confiteantur domino] deo [miſericordiæ] eius, celebrando beneficia præſtita, [& mirabilia eius] innumera [filijs hominum, ut non obliuiſcantur miſericordiam, miſerias amouentem, & mirabilia beneficia conferentem.

Et exaltent eum] laudibus[in eccleſia] & congregatione[plebis]communis, [& in cathedra ſeniorum]atque ordine ſapientum [laudent eum,] in donis & beneficijs ſuis.

Poſuit] & areſcere fecit [flumima] propter peccata hominum[in deſertum:] ne poſſent terram irrigare, [& exitus aquarum,]terram copioſam fontibus,[in ſitim]& ſiccitatem.

Terram fructiferam]& bonam[in ſalſuginem] & ſterilitatem,& hoc[à malitia,] & propter malitiam hominum atque perfidiam[inhabitantium in ea.]

Poſuit deſertum]& terram ſiccam [in ſtagna aquarum,]ita ut abundet aquis,[& terram] aridam , [ſine aqua,]fecit[in exitus aquarum,]ut illic erumpãt fluuij & fontes.

Et collocauit illic eſurientes , qui propter ſterilitatem loci receſſerant:[& conſtituerunt] atq; parauerũt [ciuitatem habitationis]in eodem loco.

Et ſeminauerunt agros]in cibum,[& plantauerunt uineas]in potum,[& fecerunt fructum natiuitatis]naturalem & bonum.

Et benedixit eis]hominibus Deus, [& multiplicati ſunt nimis]in prole & poſſeſſione, [& iumenta eorum]atque pecora non minorauit,] ſed potius multiplicauit.

Et]poſtquam peccauerunt [pauci facti ſunt] & imminuti,[& uexati ſunt à tribulatione]& anguſtia [malorum & dolore.]

Effuſa]& orta [eſt contentio ſuper principes [eorũ: [& errare fecit]atque permiſit[eos in inuio]infidelitatis[& non]ſunt reuerſi[in uia]fidei.

Et adiuuit]ſubleuando [pauperem] & miſerum [de inopia]& afflictione, [& poſuit]in loco fœcundo , [ſicut oues]uel gregem[familias] ut multiplicarentur in prole.

Videbunt] prouidentiam Dei ad bonos & malos [recti]corde [& lætabuntur] atque gratulabũtur de tot be-

beneficijs & ſanctis Dei operibus: [& omnis iniqui-tas]atque iniuſtitia[oppilabit,]& obſtruet[os ſuum,] non audens reſiſtere Deo.

Quis ſapiens]& ſpiritu Dei edoctus, [& cuſtodiet hæc]Dei beneficia iugiter ruminando? [& intelliget] non merita ſua,non uires in his gloriando, ſed [miſe-ricordias]& miſerationes [domini,] quòd ſuperbis re ſiſtit,& humilibus dat gratiam?

¶Oratio.

Confitemur domine miſericordias tuas, quas iugi-ter exerces circa nos pœnitentes. Clamaui ad te, quia tribulamur libera nos & auxiliare, quia præter te non eſt adiutor,diſrumpe uincula delictorum, quibus de-tinemur in ſeruitute diaboli,& educ nos de tenebris ignorantiæ,ad lumen fidei:& de umbra mortis,ad ue ritatē uitæ, ut tibi ſoli ſacrificemus ſacrificium laudis. Amen.

PSALMVS XCVII. Sec. He. 108

Canticū]iſtud agens de mentis iucunditate eſt[Pſal mus,]quia mouet ad bona opera & attribuitur[ipſi Da uid]Prophetæ.Et eſt gratiarum actio ad Deum.

PAratum] eſt[cor meum Deus] ad confitendum ti-bi,[paratum cor meum]ad faciendum quæ præci-pis,[cantabo]deuote, [& pſallam] in iubilo tum men tis tum uocis,& hoc [in gloria mea,] quia nulla mihi eſt gloria niſi in laudibus tuis.

Exurge gloria mea,exurge pſalterium,] decachor-dum,[& cithara]iubilationis:[exurgam] à uitijs ad bo na opera, [diluculo,]in ortu gratiæ.

Confitebor tibi]confeſſione laudis[in populis domi ne,]bonitatem tuam laudando,[& pſallam] bona opē ra faciendo, [tibi]ad honorem tuum,[in nationibus,] bonum exemplum alijs præbendo.

Quia magna eſt ſuper cœlos,]unde gratiarum bene ficia nobis tranſmittis,[miſericordia tua]diuina,[& uſque ad nubes]toto orbe terrarum diffuſa eſt[ueritas tua,]& promiſſionum tuarum.

Exaltare]aſcendendo[ſuper cœlos]& choros cœleſtes[Deus]filius,[& ſuper omnem terram]ubiq; diuulgetur[gloria tua,]ut adnoſcant potentiam tuã & bonitatem tuam,[ut liberentur dilecti,]& prædeſtinati [tui]à ſeruitute peccati & diaboli.

Reliqui uerſus ſupra expoſiti ſunt Pſal.59.

¶Oratio.

Paratum eſt cor noſtrum domine tibi pſallere & cãtare iubilo mentis & uocis,quia tu es gloria conſcientiæ noſtræ,confitemur nomini tuo diuino, cum magna ſit ſuper cœlos miſericordia tua. Fac itaque ut illuc tendamus,quo tibi canitur laus & gloria in ſeculorum ſecula, Amen.

See. He. 109

PSALMVS CVIII.

In finẽ]& Chriſtum[Pſalmus]eſt ipſius[Dauid]Prophetæ. Paſſio Chriſti exprimitur ac malitia Iudæ & populi Iudaici. Loquitur Chriſtus in forma humanitatis aſſumptæ.

DEus]pater[laudẽ meã]contra improperia inimicorũ[ne tacueris,]ſed fac me cognoſci & laudari per totũ mundũ:[quia os peccatoris]& cœtus Phariſæorũ [& os doloſi]Iudæ proditoris[ſuper me apertum eſt]dicendo blaſphemias & multa falſa teſtimonia.

Locuti ſunt]Iudas & Phariſæi[aduerſum me]innocentem[lingua doloſa,]ſimul conferendo de traditione mea.[& ſermonibus odii circundederunt me,]dicẽtes, dæmonium habes,[& expugnauerunt me]multis improperiis,[gratis]ſine mea culpa.

Pro eo]beneficio,[ut me diligerent detrahebant mi hi,]

hi,]negantes me filium Dei, [ego antem] pro ipſis per
ſecutoribus[orabam.]

Et]ipſi[poſuerunt aduerſum me] in uerbis & factis
[mala pro bonis,&]quia impii erant, [odium] redde-
bāt[pro dilectione mea,]quā exhibui populo Iudaico.

Conſtitue ſuper eū]populū Iudaicū,[peccatorē] dæ
monia, [& diabolus]uel Satā[ſtet]atque maneat[ā dex
tris eius,]ut ſit eorum dominus,quia me recuſant.

Cū iudicatur] ante tribunal æterni iudicis, exeat]
de congregatione iuſtorum[condemnatus] in ignem
æternum.[& oratio eius fiat]illis[in peccatum.] *Io.17.c.*

Fiāt dies eius]Iudæ traditoris[pauci,]ſic fuit , quia *Act.1.d*
poſt proditionē cito ſe ſuſpendit,[& epiſcopatū eius]
ſeu dignitatē Apoſtolatus[accipiat alter,] ſ. Matthias.

Fiant filii eius]Iudæ[orphani]patre carnali,[& uxor
eius]per mortem ipſius fiat[uidua,]pro buibus ſuſten
tandis fur erat & latro.

Nutantes,]uagi,inſtabiles,incerti quo eant,[tranſ-
ferantur filii eius]Iudæ de loco ad locum , [& mendi-
cent]omnibus bonis ſpoliati:[& eiiciantur]omni præ
ſidio deſtituti[de habitationibus ſuis.]

Scrutetur]& inquirat[fœnerator]ſeu exactor[omnē
ſubſtantiam eius,]ut eam tollat,[& diripiant alieni la
bores eius,]uidelicet diuitias laborib. eius acquiſitas.

Non ſit illi]populo Iudaico[adiutor,] qui inſurgat
ad defenſionem eius, [nec ſit]illi[qui miſereatur pupil
lis eius,]tuendo & fouendo poſteritatem eius.

Fiant nati]& filii[eius in interitum,] ut moriantur
pp peccatum patrū:[in generatione una]cito & in bre
ui[deleatur nomē eius]& diſpergatur Iſrael per mūdū.

In memoriā redeat iniqtas,]& impietas[patrū eius,]
ut ſint odio[in cōſpectu domini]dei[& peccatū matris
eius]Synagogæ infidelis[nō deleat,] ſed ſemp puniat.

Fiant]& maneant Iudæi obſtinati[cōtra dominū]
Ieſum Chriſtum[ſemper & hic & in futuro, [& diſpe-
reat de terra]uiuentium[memoria eorum,]& hoc[pro
eo quòd non eſt recordatus]populus Iudaicus [face-

ra miſericordiam, ſed potius maximam crudelitatem perſequendo ſaluatorem.

Et perſecutus eſt]populus ille iudaicus[hominem] Chriſtum de uirgine natum [inopem & mendicum] qui pro nobis pauper factus eſt,ut nos deuites faceret, [& compunctum corde] atque afflictum alienis miſerijs [mortificare,] ut eum occiderent.

Et dilexit] populus Iudaicus[maledictionem]dum clamabant: Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros, [& ueniet ei] ſicut Iudæis contigiſſe uidimus mille quingentis annis: [& noluit benedictionem]in lege promiſſam, [& elongabitur ab eo,] quia tranſiuit ad gentes.

Et induit]populus Iudaicus[maledictionem]ipſam [ſicut ueſtimentum]quod corpus circundat, [& intrauit] ipſa maledictio [ſicut aqua in interiora eius] in anima deprauata,[& ſicut oleum in oſſibus eius]intus & extra.

Fiat ei] populo maledictio & peccatum [ſicut ueſtimentum quo operitur] & circundatur ex omni parte, [& ſicut zona qua ſemper præcingitur,] ut ſit ſemper maledictione ligatus.

Hoc] eſt opus,]pœna, & retributio[eorum qui detrahunt mihi,]dicentes me non eſſe Chriſtum, [apud dominum] Deum patrem,[& loqui loquuntur mala,] atque blaſphemias [aduerſus animam] & humanitatem [meam]

Et tu]pater [domine, domine] Deus angelorum & hominum, [fac mecum] ſuſcitando à morte corporis [propter nomen tuum] glorificandum, [quia ſuauis] pia & benigna[eſt miſericordia tua,] per quam generi humano uoluiſti ſubuenire.

Libera me] de huiuſmodi corporis infirmitate per reſurrectionem, [quia egenus & pauper ſum ego,]quã diu inuoluor huius carnis corruptione, [& cor meũ conturbatum]& ſauciatum [eſt intra me,]naturali inſtantijs paſſionis timore.

Sicut

Sicut umbra,cum declinat] ad occaſum, [ablatus ſum] de uita præſenti per mortem, [& excuſſus ſum] à Iudæorum manibus,[ſicut locuſtæ,] quia ſaltu ſubitæ reſurrectionis euolaui.

Genua mea] & fortiora membra,qui fuerunt Apoſtoli,[infirmata ſunt]& debelitata à [ieiunio,] quia diuini uerbi reſurrectionem non habebãt, [& caro mea] à mortis ignominia[immutata eſt]in gloriam immortalitatis, & hoc [propter oleum,] & propter gratiam ſpiritualem Chriſto homini datam in incarnatione,à cuius olei unctione dictus eſt Chriſtus .

Et ego factus ſum] per ignominiam crucis [opprobrium illis]Iudęi uiderunt me] pendentem in cruce, [& mouerunt capita ſua,]blaſphemando .

Adiuua me domine]pater, [Deus meus,] in paſſione humanitatem meam confortando,[ſaluum me fac] à morte reſuſcitando [ſecundum miſericordiam tuã,] qui ſemper benefacis & defendis.

Et] per hoc [ſciant]boni ad gloriam,mali ad pœnã, [quia manus] & poteſtas [tua hæc] operata eſt, & [tu domine]pater [feciſti eam] miſericordiam, ut per meã paſſionem redimeretur genus humanum.

Maledicent illi] obſtinati Iudæi, [& tu] Deus pater [benedices]& benefacies,[qui inſurgunt in me] filium tuum,[confundãtur]aduerſarij ueritatis:[ſeruus autem tuus] tibi obediendo uſque ad mortem[lætabitur,]ad dexteram tuam collocatus .

Induãtur]aduerſarij, [qui detrahunt mihi,]ignominia,[pudore]& opprobrio: [& operiantur ſicut diplode,]tanquam duplici pallio confuſione ſua]intus & extra,coram Deo & hominibus,in corpore & in anima.

Cõfitebor domino] patri, ipſum laudando[nimis] ex uehementi affectu [in ore meo] & meorum, [& in medio multorum,]quia in uniuerſo mundo,[laudabo eum]in membris meis .

Qui aſtitit] iuuando [à dextris pauperis,]uires mihi miniſtrans in paſſione, [ut ſaluam faceret à perſequenti-

quentibus]Iudęis[animam]& humanitatem[meã,]me reſuſcitando à morte glorioſe.

¶ Oratio.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui filium dominũ noſtrum Ieſum Chriſtum pro reatibus noſtris, mortem crucis ignominioſam ſubire uoluiſti, ut nos à morte æterna redimeres. Fac quæſumus nobiſcum miſericordiam propter nomen ſanctum tuum, & libera nos à perſequentibus uitiis, & à diabolo calumniatore, ne ſtet à dextris. Per eundem Chriſtum.

PSALMVS CIX.

Secundũ
Heb. 110 Pſalmus]iſte eſt[Dauid]Prophetæ, [qui loquitur hic myſteria incarnationis Chriſti.

Mat. 22 d.
1. Co. 15 d.
Heb. 1. d. 10. c.
Act. 2. f.

DIxit,]& æterna diſpoſitione ordinauit [dominus] Deus pater, [domino meo]Chriſto filio ſuo, quē Dauid dominum uocat ratione diuinitatis ſuæ, [Sede & quieſce[à dextris meis,]ac mihi conregna.

Donec ponam]omnes[inimicos tuos]Iudæos, qui perſecuti ſunt te Chriſtum[ſcabellum pedum tuorum] ſubiectos tuæ uoluntati & imperio.

Virgam uirtutis tuæ,]ſceptrum potentię, uirtutem fidei, & charitatis [emittet dominus,] qui omnia in Chriſto facit[ex Sion,]ubi cępta eſt prædicari lex gratiæ, & uerbum dei:[dominare]iam[in medio inimicorum tuorum]Iudæorum, Paganorum, Hæreticorum tu qui es dominus omnium.

Tecum] ſum [principium] unum & idem, quia eadem eſt dominandi poteſtas, & principandi auctoritas, & hoc apparebit[in die uirtutis] & claritate diuinitatis[tuæ,]quando uidebimus te ſicut es[in ſplendoribus ſanctorum,] quando iuſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris.

Ego]pater[ex utero]ex arcano ſubſtantiæ meæ, atque ex ipſa diuinitate [ante luciferum] ante ſtellas, atque tempora, ante omnem creaturam [genui te] ineffabili & æterna generatione.

Iurauit dominus] pater Chriſto, & inconcuſſa ueritate firmauit, [& non pœnitebit eum,] neque mutabit ſententiam.] Tu es ſacerdos in æternum]ad interpellandum pro nobis, quia ſemetipſum obtulit Deo patri in ara crucis[ſecundum ordinem Melchiſedec,]qui panem & uinũ obtulit in ſacrificio, & tu ita facies in conſecratione corporis & ſanguinis tui. Heb.7.c Ioan.12 e. Heb.5.b

Dominus]Ieſus ſacerdos iſte[à dextris tuis]reſidẽs] interpellans pro nobis[confregit]& conquaſſauit[in die iræ[& uindictæ[ſuæ reges,]qui gratiæ ſuæ beneficia contempſerunt & perſecuti ſunt.

Iudicabit]iudicio finali[in nationibus]& gentibus diuerſis, [implebit ruinas]Angelorũ, quia hoĩes illuc aſcendere faciet, [conquaſſabit]grauiter puniendo [capita multorum]principum & Hæreticorum, qui fuerunt[in terra]huius ſeculi.

De torrente]& fluxu mortalitatis noſtrę[in uia]præſentis[bibet,]naſcendo & moriendo, [propterea] quia ſic humiliabitur etiam uſque ad mortem, [exaltabit] Deus pater[caput]eius, quia dabit ei regnum æternũ, quod eſt ſuper omne regnum. Vnde & dominus erit omnium cœleſtium, terreſtrium & infernorum.

¶ Oratio.

Omnipotẽs Deus, qui filium tuum, qui tecum principium eſt unum & idem, genitura ineffabili & æterna genuiſti, & ſacerdos factus ſecũdum ordinem Melchiſedec, corpus & ſanguinem proprium obtulit in ara crucis ad reconciliationem noſtram, tibi obediẽs uſque ad mortem, quæſumus ut mors eius ſpontanea ſit, nobis uita ęterna. Amen.

Sec. He. 111

PSALMVS CX.

Halleluia] Laudate Deum. Agit de magnis & mirabilibus operibus diuinis.

CONfitebor tibi domine,]& gratias agam [in toto corde meo,] intellectu & affectu, [in conſilio iuſtorum,] non in conuenticulis Hæreticorum, [& con gregatione ſeu Eccleſia fidelium, ubi congregantur iuſti.

Magna] ſunt [opera domini]& inſcrutabilia,[exquiſita] ſunt & inueſtiganda [in omnes uoluntates eius, quia omnia quæcunque uoluit, fecit in cœlo & in terra.

Confeſſio]peccatorum [& magnificentia de diuinis eſt[opus eius,] nō ergo glorietur in ſe homo, quia omnia ſunt à Deo,[& iuſtitia eius,] merces quæ iuſtè datur, & retributio iuſtitiæ[manet] incommutabilis,[in ſeculum ſeculi.]æternaliter.

Memoriam fecit] in recordatione [mirabilium] beneficiorum[ſuorum,] in opere incarnationis & redēptionis [miſericors]natura [& miſerator dominus] in effectu,[eſcam] ſpiritualem, uidelicet corpus & ſanguinem ſuum,[dedit]in ſacramento [timentibus ſe.]

Memor erit] dominus [in ſeculum] & in æternum [teſtamenti] & pacti [ſui] promiſſi, præcepit nobis facere iuſtitiam, & promittit uitam , [uirtutem operum ſuorum]& rationes diuinę bonitatis in operibus Dei intelligendas[annunciabit,] declarabit, & manifeſtabit [populo ſuo,]adoptiuo fidei & Chriſtiano .

Vt det illis hæreditatem gentium,] benedictionem gentibus: [in Chriſto promiſſam, ſalutem, pacem & gratiam[opera manuum] & poteſtatum [eius] ſunt [ueritas,]quia quicquid promiſit adimplebit, & [iudicium,] quia reddet unicuique prout geſſit, Omnia enim opera domini uera, recta, iuſta, ſancta ſunt.

Fidelia] etiam ſunt [omnia mandata eius,] & fidē recta à nobis adimplenda, [confirmata] & firmiter ſer uãda [in ſeculum ſeculi,] ſemper, & ab omnibus, quia [facta] ſunt [in ueritate] à Chriſto, qui eſt ipſa ueritas, [& æquitate,] æquiſſima enim ſunt & recta, & non eſt iniquitas in eis.

Redemptionem] & ſalutem [miſit dominus] pater [populo ſuo] Chriſtiano, quando Chriſtus ex obedien tia Dei patris uenit ad paſſionem, per quam redem ptū eſt genus humanum: [mandauit] & uoluit, ut [in æternum] duraret [teſtamentum ſuum] nouum, quia illi aliud non ſuccedet.

Sanctum] bonis ut ametur, [& terribile] malis, ut ti meatur [nomen eius] ſaluatoris, quod Ieſus eſt, in quo ſanctificamur & iuſtificamur: [initium] ueræ [ſapientiæ] eſt] timor domini,] ut ad eius uerba & opera trepi demus, ac ad humilitatem moueamur.

Intellectus] huius timoris eſt [bonus] & utilis [omnibus facientibus eum] & opere adimplẽtibus, qui ſic intelligant ut faciant quæ timor ſuadet: [laudatio eius] redemptoris noſtri [manet in ſeculum ſeculi,] ſemper enim laudandus eſt Chriſtus dominus, & Deus noſter.

¶Oratio.

Miſericors & miſerator dominus, cuius opera ſunt ueritas & iudicium, tribue nobis timorem nominis tui ſancti & terribilis, quem eſſe initium ſapientiæ prę dixiſti, ut iuſtorum congregatione admixti, miſericor diæ tuæ eſcis ſpiritualibus ſaginemur. Amen.

PSALMVS CXI. *Secundū He.* 112

Halleiuia reuerſionis Aggæi & Zachariæ,] Laudate dominum. Agitur de retributione bonorum & malorum ſecundum opera eorum.

Beatus

BEatus] eſt [uir ille, qui] filiali affectu [timet dominum, & offenſam eius incurrere: [in mandatis eius] adimplendis [uolet] & cupiet [nimis], alacri animo & deſiderio intenſo.

Potens in terra] uiuentium ad emendum regnum cœlorum [erit ſemen] miſſis [eius] futuræ quæ ſunt opera miſericordiæ: [generatio rectorum] & opus eorum, qui ſunt recti corde, [benedicetur] ęterna retributione.

Gloria] de puritate conſcientiæ [& diuitiæ] ſanctarum uirtutum ſunt [in domino eius,] & cordis ſecreto, ubi conſcientia habitat, [& iuſtitia] ſeu merces iuſtitiæ [eius manet in ſeculum ſeculi,] quia æternaliter præmiabitur.

Exortum eſt] ac illuxit [in tenebris] huius mundi [lumen] gratię & ſol iuſtitiæ [rectis] corde ac iuſtis: miſericors] eſt dominus natura, [& miſerator exhibitione, & iuſtus,] reddendo ſecundum opera, dum remunerat.

Iucundus, [lætus in conſcientia, & gratus Deo eſt [homo] ille, [qui miſeretur] egentibus de ſuo largiendo, [& commodat] opere & facto, erogando pecunias labores cæteraque beneficia, [diſponit] iam in præſenti, & congregat [ſermones ſuos,] qualiter domino reſpōdebit [in iudicio] futuro de operibus miſericordiæ exhibitis, [quia in æternum] talis [non commouebitur,] & nunquam à gloria domini ſeparabitur, ſed fixus in Deo perſiſtet.

In memoria æterna] coram Deo [erit iuſtus,] pius & miſericors, quia ſcriptus in libro uitæ: [ab auditione mala] & maledictione, qua dicetur impijs, Ite in ignem æternum, [non timebit,] quia bonam audiet, quam audituri ſunt miſericordes.

Paratum] ſemper & promptum eſt [cor eius] iuſti, [ſperare in domino,] ut promiſſa ipſius percipiat, [cōfirmatum] & in amore Chriſti [eſt] fixum [cor eius] per gratiæ & uirtutis habitum: [non commouebitur] à iuſtitia

ſtitia & ſpe ſua,[donec]exiſtens in terra uiuentium,in de[deſpiciat]per contemptum[inimicos ſuos,] uiſibiles & inuiſibiles.

Diſperſit]amore dei,non theſaurizauit ſibi, &[dedit]atque diſpenſauit poſſeſſiones ſuas[pauperibus]nō hiſtrionibus aut adulatoribus:[iuſtitia eius]& merces miſericordiæ eius [manet in ſeculum ſeculi,] quia præmium erit æternum, &[cornu]uirtutis[eius exaltabitur]ac clarificabitur[in gloria]æterna.

Peccator]& impius[uidebit] hoc ad ſuam pœnam, [& iraſcetur] contra ſeipſum, quod non fecerit bona, [dentibus ſuis fremet]in inferno, ubi erit fletus & ſtridor dentium,[& tabeſcet inuidia de felicitate aliena, [deſiderium]autem[peccatorum,]quod in præſenti uita habuerunt,[peribit]uelut umbra.

¶ Oratio.

Quæſumus miſericors & miſerator domine] ut in conſortio iuſtorum & congregatione ſanctorum timeamus te filiali affectu adeo, ut paratum ſit ſemper cor noſtrum ſperare in te,& cōfirmatum in amore tuo, qui es unica ſalus noſtra: ut opera miſericordiæ hic exercentes ad proximum à gloria tua æterna non ſeparemur. Amen.

PSALMVS CXII. *Secundū Heb. 113*

Halleluia,]laudate dominum.In hoc enim Pſalmo ad laudandum dominum inuitamur.

LAudate]uos[pueri]ſimplices & humiles corde[dominum] in eſſentia extollendo maieſtatem eius, [laudate nomen domini] prædicando uirtutes & opera eius.

Sit nomen domini]Dei noſtri[benedictum] benedictione laudis & gratiarum actionis,[ex hoc]quo cæperunt homines credere in Deum, [nunc] in præſenti [& uſque in ſeculum] ſine fine, ſemper & in omni tempore.

Mal. 1.c A ſolis ortu]in omnibus gentibus [uſque ad occaſum]toto orbe terrarum[laudabile nomen domini,]ut qui ubique eſt ubique laudetur.

Excelſus]eſt[ſuper omnes gentes,]& homines cuiuſcunq; poteſtatis & dignitatis [dominus] dominantiũ creator & moderator omnium, [& ſuper cœlos] atque angelicas uirtutes[gloria]& ſublimitas[eius.]

Quis]eſt tam potens, excelſus & beneficus[ſicut dominus Deus noſter,]certe nullus,[qui in altis]cœlorũ [habitat, &]intuitu miſericordiæ[humilia reſpicit]per ſuam prouidentiam [in cęlo,] Angelos confirmando, [& in terra]pœnitentes iuſtificando.

Suſcitans]per ſuam gratiam[à terra] & deſideriis terrenis[in opem]uirtutibus,[& de ſtercore] atque uitiorum putredine[erigens]& emundans[pauperem,]miſeriis & peccatis ſętidum.

Vt collocet eum]in ſede honoris & gratiæ[cum principibus,] quia uictores peccati & mundi,[cum principibus,] inquam Prophetis & Apoſtolis, [populi ſui] Chriſtiani, qui ſpiritualiter præfuerunt populo Dei.

Qui habitare facit] gentilitatem prius idololatriæ deditam, [ſterilem] operum bonorum [in domo,]& Eccleſia catholica de Iudæis & gentibus collecta, quã [fecit matrem filiorum]multorum[lætantem]partu,& numeroſitate fidelium.

¶ Oratio.

Laudantes nomen tuum omnipotens deus, quod eſt benedictum in ſecula, rogamus ut nos in ſinu matris Eccleſiæ collocatos ſuſcitare digneris, per tuam

gratiam

gratiam nos peccatores miſeriis & delictis obnoxios, & erigere de terrenis deſideriis, & uitiorum putredine, ut non niſi cęleſtia meditemur.

PSALMVS CXIII.

Secundũ He.114 Ex.13.a

Halleluia]laudate dominum narrantur beneficia & miracula Hebræis in figura, & Chriſtianis in ſpiritu à Deo exhibita.

IN exitu]populi[Iſrael de Ægypto]atque de iugo ſeruitutis, [domus Iacob]cum egrederetur[de populo Barbaro]gentili & aſpero, qui nec deum, nec legem dei agnoſcebat.

Factaeſt Iudęa]terra ꝓmiſſionis, [ſanctificatio eius] qui ibi cultus fuit dei, & doctrina legis ac prophetarũ, &[Iſrael] factus eſt[poteſtas eius:] terræ, qui enim in Aegypto fuerant ſerui, ibi facti ſunt domini.

Mare]rubrum[uidit,]quaſi intelligeret uoluntatem Dei, [& fugit]diuidendo ſe per medium, ut Iſrael pede ſicco tranſiret: [Iordanis] etiam[conuerſus eſt retrorſum,]eleuando ſe ad modum collis[Montes]applaudẽdo[exultauerunt,]inclinantes ſe in aduentu Iſrael[ut arietes]laſciuientes, [& colles]ſubſilierunt, [ſicut agni ouium,] quia defluentibus aquis maris ſcopuli apparuerunt.

Quid eſt]& contigit[tibi mare]rubrum, [quod fugiſti,] dando tranſitum Iſraelitis, [& tu Iordanis] flumen, [quia conuerſus es retrorſum,]quę cauſa tuæ obedientiæ.

Montes]cur[exultaſtis ſicut arietes, &]uos[colles] quid fuit uobis, quod exultaſtis[ſicut agni ouium:]un de iſta mirabilia in mari rubro in Iordane, in mõtibus & collibus?

A facie]& præſentia[domini mota eſt terra,] cui etiã obediunt inſenſibilia, [à facie dei Iacob]omnipotentis qui hęc promiſerat[futura.]

Qui conuertit]atque aperuit[petram] ipſam [in ſtagna aquarum,]dando abundantiam aquæ de petra,[& rupem]ſeu ſilicem[in fontes aquarum,]ut celebrius eſſet miraculum in deſerto.

Non nobis domine]tribuatur gloria,[non nobis,] neque meritis aut uiribus noſtris adſcribatur, [ſed nomini tuo]diuino ad[gloriam]de miſericordia & beneficiis gratis nobis præſtitis.

Super miſericordia tua] diuina [& ueritate tua,]per quam promiſſa impleſti, prædicetur tibi gloria, non ſuper opere aut merito noſtro,[ne quando dicant gentes]idololatræ blaſphemando, [Vbi eſt deus eorum,] perinde ac non eſſet.

Deus autem noſter] eſt[in cœlo,]potens ſuper omnẽ creaturam[omnia quæcunque uoluit] in corporalibus & ſpiritualibus[fecit]per ſuam omnipotentiam.

Simulachra gentium] & idola quæ tanquam deos colunt, [argentum]ſunt[& aurum]quo ad materiam, [opera manuum hominum,]quo ad formam,ex ſtultitia hominum dedicata.

Sap.16. d. Os habent]ſecundum hominis ſimilitudinem,[& non loquentur,]imagines tantum ſunt,nihil poſſunt: [oculos habent & non uidebunt] ignobiliores cæcis & brutis.

Aures habent]ſecundum apparentiam, [& non audient,]quantumcunque clamant idololatræ, [nares habent]ad ludibrium,[& non odorabunt]& ſic falſitas ſe ipſam confundit.

Manus habent & non palpabunt,] quia mouere ad opus nullum poſſunt, [pedes habent]ſimilitudinarie, [& non ambulabunt]in greſſu:[non clamabunt in gutture ſuo,]nec habent eius uſum.

Similes illis]ſimulachris[fiant]in uita & ſenſu,[qui faciunt ea,] pereant factores & cultores idolorum,[& omnes qui confidunt in eis,] cum in ſolum deum creatorem ſperandum ſit.

Dominus Iſrael,]Eccleſia fidelium [ſperauit in domino,]

mino,]omnem fiduciam in eum collocando: [adiutor eorum]in bonis agendis,[& protector eorum eſt]contra mala imminentia.

Domus]etiam[Aaron,] & ordo ſacerdotum[ſperauit in domino,]& non ſine fructu:[adiutor eorum,]ut perſeuerent,[& protector eorum eſt]contra hoſtiles incurſus.

Qui timent dominum]timore filiali, [ſperauerunt in domino]ſpe formata charitate: [adiutor eorum & protector eorũ eſt,]qui ergo deũ creditis,ſperate in eũ

Dominus]deus[memor fuit noſtri]ex ſua miſericordia,[& benedixit nobis,] augendo dona ſua.

Benedixit domui Iſrael,]omni populo Chriſtiano [benedixit domui Aaron,]ordini ſacerdotum.

Benedixit omnibus] ſine perſonarum acceptione [qui timent dominum]timore caſto,[puſillis cum maioribus,]quia ęqualis eſt ei cura de omnibus.

Adiiciat dominus]& apponat benedictionem ſuam [ſuper uos,]ſuam gratiam augmentando,[ſuper uos,] inquam fideles,[& ſuper filios]& poſteros[ueſtros.

Benedicti]eſtis[uos]omnes fauore ſuo[à domino] per conſequutionem gratię,[qui fecit]& creauit[cœlũ & terram,]qui item gubernat & continet omnia

Cœlum cœli]empyreum, quod eſt ſupra firmamentum[domino]eſt in gloria ſua, [terram autem dedit] ad habitandam[filiis hominum,]ut ea utantur in gloriam dei.

Non mortui]in peccatis ac tibi, [laudabunt te domine,]quia non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris[neque omnes]laudabunt,[qui deſcendunt in infernum] cum tibi ſit blaſphemia, non laus. *Bar. 2.d*

Sed nos qui uiuimus]uita gratiæ [benedicimus domino,]digne collaudantes, [ex hoc nunc &] præſenti tempore[uſque in ſeculum]ſemper ſine fine. *Dan. 2.c*

¶Oratio.

Deus qui timentibus & ſperantibus in te adiutor

es & protector, qui omnia quæcunque uoluiſti feciſti in cœlo & in terra, ſis memor noſtri atque benedicas nobis ſuper miſericordia tua atque ueritate tua, non nobis dando gloriam, ſed nomini tuo diuino, quod ubique celebretur,& prædicetur, ex hoc præſenti tempore uſque in ſeculum æternum. Amen.

Sec. He. 115

PSALMVS CXIIII.

Halleluia,]laudate dominum, cum laus Dei ſit pretium laborum, meritum & pręmium noſtrum.

Dilexi]nunc ardentius ſuper omnia Deum meum, [quoniam exaudiet dominus]ipſe[uocem orationis meæ]in Anguſtijs.

Quia]iam dominus [inclinauit aurem ſuam mihi] condeſcendendo petitioni meæ, [&]in hoc expertos miſericordiam ſuam[in diebus meis præſentibus, qui ſunt pleni laboris & doloris, [inuocabo]eius auxilium.

Circundederunt me]tentationes graues, & [dolores mortis]atque peccata, unde procedit dolor & mors animæ:[& pericula inferni] niſi à te domino uero adiutus[inuenerunt me]aberrantem abs te & expoſitum malis.

Tribulationem]corporis per multas huius uitę pœnalitates,[& dolorem]cordis[inueni,] ceu remedia cōtra inferni pericula,[& ergo]non deſperando [nomen domini inuocaui,] ut liberarer ab ijs periculis & tribulationibus.

O domine,]qui potes omnia,[libera animā meam] de corpore mortis huius:& hoc ſpero, quoniam [miſericors eſt dominus]parcēdo delictis,[&]tamē [iuſtus,] quia caſtigat pro peccatis, [& Deus noſter]iterum[miſeretur,]caſtigando omnem filium quem recipit.

Cuſtodiens]eſt à peccatis & laqueis diaboli ſimplices,[paruulos]& humiles[dominus,] non innitentes

ſuæ

ſuæ prudentiæ, ſed Dei miſericordiæ: ego autem [humiliatus ſum] in pœnitentia & flagellis eius, [& liberauit me] à laqueis diaboli.

Conuertere] & redi o [anima mea] ad pacem cordis [in requiem tuam,] ad Deum in quo eſt uera mentis requies, [quia dominus] Deus tuus [benefecit tibi,] dona conferendo, & à multis periculis liberando.

Quia eripuit] atque liberauit [animam meã de morte] peccati, & æternę damnationis [oculos meos à lachrymis] afflictionis præ timore pœnæ, & [pedes] atq; affectus [meos] eripuit etiam [à lapſu,] ut non caderem in foueam peccati de uia iuſtitiæ.

Placebo] tandem [domino] perfectè, nõ hic, ubi ſemper labimur, ſed [in regione uiuorum] in cœleſti regno & gloria beatorum.

¶Oratio.

Exaudi domine uocem deprecationis meæ, & libera animam meam de morte peccati atque æternæ damnationis, quia circundederunt me tentationes graues, & delicta. Cuſtodi me per tuam gratiam, ut nõ incidam de uia iuſtitiæ in foueam peccati: imò ab inferni periculis erutum, in regione uiuorum, & gloria beatorum me conſtituas in æternum. Amen.

PSALMVS CXV.

Iſte ps iũgitur pce dẽti apud Heb.

Halleluia.] Laudate dominum pro dono fidei.

CRedidi] uerè ac perfectè, [propter quod locutus ſum] conſtans in fide: [ego autem] miſer [humiliatus ſum nimis,] deſtitutus omni ſolatio, gratia, uirtutibus, & omni bono. *2.Co.4.c*

Ego] autem non attribuens mihi aliquod bonum, [dixi in exceſſu meo] mente rapta ad ueritatis cognitionem, [Omnis homo] de ſe præſumens, [mendax] eſt

de fragilitate ſuæ naturæ, uanus & impotens ad omne bonum.

Quid]ergo[retribuam domino,]cum nihil habeam boni, & plura debeam [pro omnibus] ſuis beneficiis, [quæ retribuit mihi?] quia uices rependere non poſſum.

Calicem]& paſſionem[ſalutaris]aduerſitatis [accipiam]patienter ferendo,[& nomen domini,]ut me nõ derelinquat,[inuocabo]gratiam & miſericordiam implorando.

Vota]& deſideria [mea] teſtabor[domino]Deo,& [reddam corã omni populo eius,] ut glorificetur deus confeſſione mea:quia[præcioſa,]chara, grata & accepta[in conſpectu]& oculis[domini]Dei, [mors] atque totius uitæ crux[ſanctorum]& electorum[eius.]

O domine] profiteor, [quia ego ſeruus tuus]ſum, emptus & redemptus ſanguine tuo,[ego]inquam [ſeruus tuus,]totus tibi obligatus[& filius ancillæ tuæ,] atque Eccleſiæ tibi militantis.

Dirupiſti]atq; ſoluiſti[uincula]aque peccata[mea:] quibus eram conſtrictus, & ergo[tibi ſacrificabo] meipſum in[hoſtiam laudis]cum gratiarum actione, [& nomen domini inuocabo,] gratiarum de præteritis & fiduciam de futuris præſtando.

Vota mea]& ſacrificium laudis [domino reddam,] atque offeram [in conſpectu] & cœtu [omnis populi eius,]ut exemplo meo etudiantur ad ſimilia:& hoc[in atrijs domus domini,]in ſancta eccleſia militante, & [in medio tui Hieruſalem,]ubi eſt æternæ pacis uiſio fatebor magnalia tua.

¶ Oratio.

Inuocamus nomen tuum domine, gratiam & miſericordiam implorando, qui de fragilitate noſtræ naturæ impotentes ſumus ad omne bonam, deſtituti omni

ſolatio

ſolatio ac uirtutibus. Quocirca dirumpere digneris uincula peccatorum noſtrorum. ut ſic à delictis liberi mereamur cœleſtis Hieruſalem gaudijs perfrui. Amen.

PSALMVS CXVI.

Secundũ Heb. 117

Halleluia.] Laudate dominum de aduentu Chriſti in carnem.

LAudate dominum] Deum [omnes gentes] totius mundi: [laudate eum,] atque magnificate beneficia gratis præſtita, [omnes populi] Iudæorum ad fidẽ conuertendi. Ro. 15. e

Quoniam confirmata eſt] per effectum incarnationis Chriſti [ſuper nos] fideles [miſericordia eius,] & reparatio noſtra miſericorditer promiſſa, quia quod per Prophetas promiſit, per aduentum Chriſti compleuit: [& ueritas domini] quæ Chriſtus eſt [manet] nobiſcum in [æternum] uſque ad conſummationem ſeculi. Ioã. 12. e

¶Oratio.

Omnipotens Deus qui omnium gentium ore laudaris, quia dominus pro ſeruis, iuſtus pro peccatoribus, incarnari, naſci & mori dignatus es, ſupplices deprecamur, ne deſeras nos orphanos, ſed confirma ſuper nos miſericordiam & ueritatem tuam in æternũ. Amen.

PSALMVS XCVII.

Sec. He. 118

Halleluia.] Laudate dominum. Inuitantur omnes ad laudandum dominum Deum.

Confi-

CONfitemini domino] laudando eum in beneficijs eius, [quoniam bonus] eſt eſſentialiter, atque bonos non facit per ſuam gratiam, [quoniam in ſeculum] ſeculi eſt [miſericordia eius.]

Dicat nunc] in præſenti uita confitendo [Iſrael, populus electus uidens Deum per fidem, [quoniam bonus] eſt dominus: & [quoniam in ſeculum] eſt [miſericordia] & benignitas [eius.]

Dicat nunc] & confiteatur laudando Deum [domus Aaron] ſacerdotalis cœtus: [quoniam in ſeculum] durat [miſericordia] & benignitas eius.

Dicant nunc] omnes [qui timent dominum,] puſilli cum maioribus, [quoniam in ſeculum] atque in æternum eſt [miſericordia eius] qui gratis ſuæ benignitatis dona concedit.

De tribulatione] tum animæ tum corporis [inuocaui dominum] petendo auxilium, [& exaudiuit me] de anguſtijs liberando, & [in latitudine] gaudiorum inducendo [dominus] meus.

Dominus] Deus eſt [mihi adiutor] contra aduerſarios meos: & ergo [non timebo,] imò deſpiciam [quid faciat mihi,] aut agat contra me quilibet [homo] carnalis.

Dominus eſt mihi adiutor] protegẽs me, [& ego] ſuffultus diuino adiutorio [deſpiciam] omnino [inimicos meos,] qui mihi nocere non potuerunt.

Bonum eſt] & utile [confidere in domino,] & ſpem totam in eum reponere, [quàm confidere in homine,] qui ex ſe nihil poteſt.

Bonum eſt] & melius [ſperare in domino,] qui largitur uitam æternam, [quàm ſperare in principibus,] quorum poteſtas cum hoc mundo euaneſcit.

Omnes gentes] ignorantes Deum [circundederunt me] perſequentes, [& in nomine domini] factum eſt hoc, quia ultus ſum in eos] iniurias propulſando.

Circundantes] undique [circumierunt me,] tanquã obſeſſum impugnãdo [& in nomine domini] uindicabo

bo me,quia[ultus ſum [in eos] circunquaq; puniẽdo.
Circundederunt me ſicut apes] gerentes mel in ore & aculeum in cauda,[& exarſerũt]inuidia[ſicut ignis] accenditur[in ſpinis]ſiccis,[& in nomine domini]cõtigit contrarium,[quia ultus ſum in eos]inimicos.
Impulſus perſecutionibus & tentationibus ferè [euerſus ſum]à ſtabilitate uirtutis,[ut caderem] in peccatum,[& dominus,]quia deeſſent uires propriæ,[ſuſcepit me,]quia in ipſo confidebam.
Fortitudo mea] & uirtus in certamine,[& laus mea]atque gloria[dominus]eſt non ego mihi:[&] ideo [factus eſt mihi]redemptor & ſaluator meus [in ſalutem,] cum ipſe eſt fortitudo laudatio, & ſalus æterna beatorum. Ex. 15. a. Ex. 12. a.
Vox exultationis]ſpiritualis[& ſalutis] æternæ reſonat[in tabernaculis]& conſcientijs [iuſtorum] hominum, ubi ſemper læti ſunt, quamuis exterius affligantur.
Dextera domini] Dei[fecit uirtutum,]à peccatis & periculis me liberando, [dextera] & potentia[domini exaltauit me]in uirtuoſis operibus promouẽdo:[dextera]inquam[domini fecit,]in me[uirtutem] conſtantiæ ne recidiuarem.
Non]ergo [moriar]morte æterna, tanta uirtute ſtipatus,[ſed uiuam]uita gratiæ & gloriæ[& narrabo atque celebrando [opera domini] non hominum, qui mihi ſemper & ubique auxiliatur.
Caſtigans] & corripiens pro delictis [caſtigauit me dominus,]ad emendationem, paterno flagello &[morti]æternæ [non tradidit me,] imò à morte peccati eripuit per caſtigationem.
Aperite mihi]atque docete[portas iuſtitiæ]& ſacramenta nouæ legis quibus iuſtificamur &[ingreſſus in eas]per fidem ueram,[confitebor domino]gratias agẽdo,[hæc porta] eſt [domini,]per quam fit ingreſſus ad dominum, & [iuſti]homines[intrabunt in eam] per fidem ad gloriam æternam.

*Mat.*21. Confitebor tibi] gratias agens,[quoniam exaudiſti
d. me] in tribulatione,[& factus es mihi] peccatori[in ſa
*Mar.*12 lutem,] quia per tuam gratiam ſaluatus ſum.
a. Lapidem Chriſtum fundamentum Eccleſiæ catho-
Lucæ. licæ,[quem reprobauerunt] & abominati ſunt [ædifi-
20.*c* cantes,] doctores legis & Phariſæi, [hic factus eſt] la-
*Act.*4.*b* pis Angularis [in caput anguli,] conſtituens unam
*Ro.*9.*g.* Eccleſiam de Iudæis & gentibus, cuius ipſe eſt caput
1.*Pe.* 2. & paſtor
a. A domino] Deo patre[factum eſt iſtud,& declarata
*Eſa.*28. eſt potentia Dei in Chriſto reſurgente & glorificando
d. poſt reprobationem; [& eſt mirabile] hoc myſterium
[in oculis noſtris] cum caro & ſenſus humanus non
capiunt.

Hæc eſt dies] noui teſtamenti, & ueritatis reuelatæ, dies inquam ſalutis & gratiæ, [quam fecit dominus;] quia ſpecialem in ea gratiam humano generi exhibuit, [exultemus] corpore [& lætemur] mente [in ea,] quia in hac die liberati ſumus.

*Mat.*21 O domine] Deus [ſaluum me fac] in hoc die ſalutis,
b. [ò domine Deus bene proſperare] iter noſtrum: proſpere dirigẽdo [benedictus] Chriſtus [qui uenit] in mũdum [in nomine domini] patris ſui, ut nos ſaluaret in uitam æternam.

Benediximus] & ſalutem iſtam annunciauimus [uobis] omnibus [de domo domini, qui in eccleſia creditis: [Deus] Chriſtus [dominus] noſter ille benedixit, [& illuxit nobis] gratiæ ſuæ radijs.

Conſtituite] in honorem domini [diem ſolennem,] ut ſunt Natiuitatis & Reſurrectionis; [in condenſis ueſtræ congregationibus pro tanto Dei munere & reſpelndeat claritas ſolennitatis, [uſque ad cornu altaris] per totam Dei templum.

Deus meus es tu,] qui ſolus ſaluas, [& confitebor tibi] gratias [agendo: Deus meus es tu] & non alius, [& exaltabo te,] tua magnalia celebrando.

Confitebor tibi] confeſſione laudis, [quoniam exau
diſti

diſti me] liberando ab omnibus malis & periculis, [& factus es mihi] dominus [in ſalutem] animæ meæ.

Confitemini domino] gratias agendo, [quoniam bonus,] quia gratis bonitatem ſuam communicauit, [quoniam in ſeculum] benignitas &, [miſericordia eius,] non ceſſans unquam benefacere nobis.

Oratio.

Conſolatio tribulationum noſtrarum piiſſime Deus, qui iuſtorum tabernacula lætitia perfundis, exalta Eccleſiam tuam uirtute potentis dexteræ, qua fiat porta iuſtitiæ, ut per eam ingrediamur uiam ſalutis, & ita ſe angulari ſtabilitate connectat, ut tua reſurrectione clarificata refulgeat. Amen.

PSALMVS CXVIII. *Sec He. 119.*

Halleluia] laus Dei. Aleph. doctrina.

Pſalmus hic Alphabetum eſt diuini amoris, paradiſus omnium doctrinarum, & apotheca ſpiritus ſancti, ſchola ueritatis, profundum ſcripturarũ myſterium, ubi omnium uirtutum moralis diſciplina tota refulget, pſalmus inquam eſt alphabeticus per elementa hebraica, quæ ſunt uiginti duo, digeſtus: ita ut omnes uerſus primæ, ogdoadis ab Aleph incipiant, Secundæ à Beth, & cætera deinceps. Ogdoadibus enim duabus & uiginti, id eſt octonarijs uerſuũ hymnizatur huius perfectæ doctrinæ elementis ueram tandem beatitudinem nanciſceatur. Quippe in eis uigeſimoſecundo ogdoadibus nullus eſt uerſiculus, in quo nõ reponatur aliquod horum duodecim, Via, lex, teſtimonium, mandatum, iuſtificatio, iudicium, iuſtitia, ſeruo eloquium, uerbum, ueritas, bonum, quæ ſunt ſcalę ſpirituales beatitudinis æternæ.

BEATI

BEATI] & ſancti ſunt [immaculati, carẽtes mortali culpa [in uia] præſentis uitæ [qui] neque occioſi ſteterunt, ſed perſeueranter [ambulabant] & proficiunt [in lege domini,] eius mandata opere adimplendo.

Beati] ſunt [qui] diligenter [ſcrutantur] diuinas ſcripturas ut per [teſtimonia eius] in cognitionem Dei ueniant, & non ſegniter, ſed [in toto corde,] intellectu, & affectu [exquirunt eum] ſtudio cognoſcendi, & uoluntate operandi.

Non enim qui] perficiunt deſideria carnis, & [operantur] perſeueranter [iniquitatem] mortalem [in uijs] & præceptis [eius] quæ ducunt ad uitam, [ambulauerunt,] ſed magis in deuijs. Lex enim domini immaculata, uiæ eius uiæ pulchræ.

Tu] domine, cui ſemper obediendum eſt, [mandaſti] per legem & Euangelium, [mandata] & præcepta [tua] ualde cuſtodiri, nec tepido animo, ſed [nimis] magna cum ſolicitudine, ut ne tota quidem prætereatur?

Vtinam per tuam gratiam [dirigantur] te rectore, te duce [uiæ meæ,] atque proceſſus cognitionum & operum, [ad cuſtodiendas] ſedulo [iuſtificationes tuas,] & præcepta, quæ iuſtificant nos.

Tunc] perfecto [non confundar] à facie tua [cum perſpexero] diligenter in cognoſcẽdis [omnibus] & cuſtodiendis [mandatis tuis,] ne præuaricator unius ſim omnium reus, quo ad pœnam damni.

Confitebor tibi] gratias agendo, quia [in directione cordis] ſine errore intellectus direxiſti cor meum, ad intelligẽdum te [in eo] quod non ſum inſcius, ſed [quod didici] te reuelante [iudicia] uera [iuſtitię tuæ,] quæ facies quando iuſtus iudex apparebis.

Iuſtificationes tuas] & præcepta tua iuſtificantia [cuſtodiam] opere adimplendo, non tamen me derelinquas]

quas](ubtrahendo gratiam [uſquequaque omnino & ex toto,quia ſine te nihil poſſum.

Beth.] Secunda eſt litera alphabeti Hebraici, & in ſuo myſterio interpretatur confuſio. Et congruenter, quia ab Aleph & doctrina intelligit homo & Deum cognoſcit:exinde à Beth de lapſu peccati confunditur.

IN quo]paſſiones & concupiſcentias ſuas[corrigit,] & emendat[adoleſcentior]ætas [uiam]lubricam, & prauam [ſuam]peccandi conſuetudinem? certe [in cuſtodiendo] diuinos [ſermones tuos,qui mentis rectitudinem operantur.

In toto corde]& affectu [meo exquiſiui te,]ut inuenirem, & ideo [ne repellas] & contemnas [me,] ceu indignum [à mandatis tuis] intelligendis & implendis.

In corde meo]memoriæ commendando[abſcondi] tanquam theſaurum pretioſum[eloquia tua]ſacra,[ut] ſic aſſidua eorũ recordatione[non peccem tibi,] quãdo illa extinguant uitia,& odium peccati ingenerant.

Benedictus]& laudatus [es domine] de beneficijs tuis mihi impenſis,[doce me]perficere [iuſtificationes tuas,]& opera quæ me iuſtum probent.

In labijs meis]iam doctis à te [pronunciaui,] alios inſtruendo, [omnia iudicia oris tui per prophetas & Apoſtolos nobis reuelata.

In uia] uera[teſtimoniorum tuorum,]quæ eſt ſacra ſcriptura de te teſtificans,[delectatus ſum] propter mirificam intelligentiam,[ſicut]multi homines[in omnibus]ſuis terrenis [diuitijs gratulantur.

In mandatis tuis] diuinis [exercebor] iugi meditatione, ac ſedula operatione, [&] tunc [conſiderabo] perfectius cognoſcens [uias tuas,] quæ ſunt miſericordia & ueritas.

In iuſtificationibus] & præceptis tuis, quæ iuſtificant, [meditabor] profunda cogitatione, ut ſic [non obliuiſ-

obliuiſcar]opere adimplendo[ſermones tuos,]qui reddent me beatum.

Gimel.] Tertia eſt litera, & interpretatur retributio. Operatur dari plenitudo gratiæ diuinæ contra defectum humanæ fragilitatis, & ignorantiam mentis.

RETribue] gratiam [ſeruo tuo,] non meritis meis, ſed per miſericordiam tuam [uiuifica]intus[me] prius mortuum peccatis: [& ſic reſurgens de morte animæ [cuſtodiam] in opere intelligentia [ſermones tuos,]quibus iuſtificas impium.

Reuela]& illumina [oculos meos] intellectus, per ignorantiam & peccatum uelatos,& [conſiderabo]atque contemplabor myſteria [mirabilia,] ſpirituali ſenſu contenta,de lege tua] noua & antiqua.

Incola]& peregrinus tantum [ego ſum,] non ciuis [in terra] hac nihil appetens mundanorum, ſed cœleſtia affecto,& ergo [non abſcondas] dum ſum in hoc exilio & ad patriam tendo,à me,] imò reueles [mandata tua,]ut in eis delecter & reficiar.

Concupiuit]magno affectu [anima mea] meditari, [deſiderare]& apprehendere non mundi uanitates,ſed iuſtificationes tuas,]& opera iuſtitiæ,non ad horam, ſed [in omni tempore] perſeueranter.

Increpaſti] per ſcripturas & ſtimulos conſcientiæ [ſuperbos]homines,qui iuſtitiæ tuæ reſiſtunt: [maledicti] in pœna & culpa, [qui] non infirmitate [declinant,]ſed mera peruerſitate[à mandatis] & præceptis [tuis,]non obediendo.

Aufer]domino[à me]ſeruo tuo [opprobrium] huius maledictionis,& contemptum]huius tranſgreſſionis,[quia teſtimonia]& præcepta [tua] per tuam teſtificationem in præmijs & pœnis data[exquiſiui]uigilanter ad intelligendum & faciendum.

Etenim]in inſidijs [ſederunt] ſpiritus maligni, qui ſunt [principes]tenebrarum,& [aduerſum me] ſuggerentes peccata [loquebantur] per diuerſas tentationes.

ſeruus

[ſeruus aũt tuus]tanto magis[exercebat,]proficiens [ĩ iuſtificationibus tuis,] quãto fortius impugnabãt.

Nam & teſtimonia]atque præmia [tua,] quæ perſeuerantibus promiſiſti, [meditatio mea eſt] quia uitam pollicentur æternam,[& conſilium meum]in ratione fixum,ſunt [iuſtificationes tuæ] & impletiones mandatorum tuorum, quæ hominem iuſtificant.

Daleth.]Quarta eſt litera & ĩterpretatur timor.Cõſtrictus carnali fomite, timet relabi in peccata, ſed lex timentẽ confortat, Initiũ eñ ſapiẽtiæ timor domini, A timore concipimus, & parturrimus ſpiritũ ſalutis.

ADhæſit] per carnales affectus[pauimento]& corpori terreno corruptibili [anima mea:] ne ergo ſaucia intereat eius deſiderijs conſentiens , [uiuifica me]domine uita gratiæ[ſecũdum uerbum tuum,] quo. ueniam pœnitentibus promiſiſti.

Vias meas] malas & iniquas [enunciaui] per confeſſionũ, [& exaudiſti me]per contritionem,remitten do peccata,[doce me]pœnitentiam [iuſtificationes] & uias [tuas] bonas.

Viam,] modum, & ordinem [iuſtificationum tuarum.]quæ dirigunt ad iuſte agendum,[inſtrue me]per plenum intellectum [&] tunc [exercebor] multiplici operatione & lectione [in mirabilibus,]apoſtolicis,cęteriſque eccleaſticis [tuis]diſciplinis.

Dormitauit] & refrixit ad bonum [anima mea,]feſſa præ acedia & [tædio] corpore infirmitatis: [confirma me]ut non obdormiam in peccatis, ſed[in uerbis] & præceptis[tuis]inſtanter uigilem.

Viam,]concupiſcentiam malam,& deſiderium[iniquitatis,quibus ad peccatum itur, [amoue] tua gratia præueniente[à me,]ne in illa ambulẽ, [& de lege tua] gratiæ [miſerere mei]priora remittendo peccata.

Viã]Euangelicæ[ueritatis,] quæ ducit ad uitam æternam,[elegi,]ut in ea ambulem: [iudicia tua,] quibus præmia iuſtis,& pœnas inpijs reddes, [non ſum oblitus,]ſed in memoria recondo.

Adhæſi] per charitatem[teſtimonijs tuis,] qui prius adhærebam pauimento,[ô domine,]ut ea firmiter cuſtodiam, & ideo[noli]neque patiaris [me] de iteratione peccati[confundere]coram inimicis meis.

Viam]uitæ &[mandatorum tuorum]perſeueranter [cucurri,]non per proprium arbitrium, ſed[cum dilataſti,]ampliaſti,& aperuiſti per multifarias agnitiones ueritatis[cor meum]in fide, ſpe,& charitate,cæteriſque uirtutibus,

He. Quinta eſt litera, & interpretatur eſt uel uiuit.Poſtulat propheta eſſe & uiuere in Chriſto, qui eſt uerum eſſe. Viuere autem & eſſe ſecundum Deum inchoat, quicunque in lege domini bene uiuendo ambulat.

LEgem] tuam Euangelicam[pone,]& oſtende[mihi]proficere uolenti[domine,uiam]fidei atque[iuſtificationum tuarum,]fides enim operans per charitatem iuſtificat,[&]ego[exquiram]diligenter ut ſciam,& ut faciam[eam,]& hoc[ſemper quoad uixero.

Da mihi intellectum] diſcretionis inter bonum & malum,inter ſpiritum & literam,[& ſcrutabor] perfectius cognoſcendo [legem tuam] diuinam, [& cuſtodiam illam]prædicando & operando[in toto corde] & affectu [meo,] per cognitionem, recordationem & amorem.

Deduc me]per tuam gratiam[in ſemita,] quæ compendioſior eſt uia, [mandatorum tuorum]euangelicorum,[quia ipſam]rectiorem uiam[uolui,] tanquam tutiorem,pulchriorem,& breuiorem.

Inclina]per humilitatem[cor]& affectum [meum,] ut feruentius ac deuotius feratur, [in teſtimonia] & præcepta[tua,]ut ea opere impleam, [& non in auaritiam]ac deſiderium rerum temporalium,quæ animam retrahit à diuinis.

Auerte]procul[oculos meos]corporis, [ne uideat]

acce-

acceptando in affectu[uanitatem]huius ſeculi ad mala ducentem,ſed[in uia tua]& in teipſo,qui uera uia es [uiuifica me]in charitate,ſine qua mortua ſunt opera.

Statue,]conſolida,atque cōfirma[ſeruo tuo]ut agā ſecundum[eloquium tuum]diuinum,[in]filiali[timore tuo]ſancto,quaſi in baſi & fundamento.

Amputa] falce tuæ gratiæ [opprobrium meum] & peccatum,[quod ſuſpicatus]& reueritus [ſum] me habere per humanam fragilitatem, [quia]amatori ueritatis[iudicia tua]ſunt læta ſuauia &[iucunda.]

Ecce concupiui]adimplere[mandata tua,quę uerā cōferūt ſalutē:[in æqtate tua]& miſerationis dono[uiuifica me]uita gratiæ, ut uiuā in te,qui morior in me.

Vau.]Sexta eſt litera,& interpretatur ille,uel ipſe ſaluator noſter Chriſtus,qui quaſi adhuc loquentibus nobis dicit,Ecce adſum:q idē ipſe eſt ſemp,æternus patri cōregnās , miſericordia peccatorū & uita fidelium.

ET]rogo[ueniat ſuper me]de cæleſtib.[miſericordia tua]& auxiliū gratiæ,ò[dñe]Deus pater, ueniat in quā[ſalutare tuū,]Chriſtus redēptor & ſaluator noſter. [ſecundum eloquium]& promiſſum[tuum.]

Et]tunc[reſpōdebo]cōſtanter[exprobrantibus,] & opprobrioſè[mihi]loquentibus , quibus ſcādalum eſt uel ſtultitia[uerbum]tuum,quod caro factum eſt,[quia ſperaui in ſermonibus]& promiſſis[tuis] quibus uitā æternam confitentibus te promiſiſti.

Et ne auferas]rogo[de ore meo,]quo minus prædicem,[uerbum ueritatis]& fidei [uſquequaque,] & per omnia,[quia in iudicijs tuis]quibus flagellas & corripis[ſuperſperaui,]& prēmium ſuper merita expectaui.

Et cuſtodiam]per charitatem[legē tuā ,] eam opere adimplendo[ſemper]quoad uixero,[in ſeculum , & in ſeculum ſeculi,]perenniter in futura beatitudine.

Et ambulabā]proficiendo[in latitudine] charitatis, in qua tota lex pēdet & prophetæ,[quia mādata tua]p-

ſcrutās[exquiſiui,]diligenter ut facerē & intelligerem.

Et loquebar]conſtanter & intrepide [in teſtimonijs tuis]in ueritate fidei[in cōſpectu regū]& principū,[& non cōfundebar]pudore,neque uincebar ratione.

Et meditabar] per intellectum [in mandatis tuis,] quomodo perficerem illa,[quæ]propter ſe [dilexi,] & per ſpiritum qui datus eſt mihi.

Et leuaui]cum pura intentione[manus]& operationes[meas ad mādata]& præcepta[tua] adimplēda quæ [dilexi,]cū finis pręcepti ſit charitas:[&]ſic[exercebor] loquendo, meditando, operādo, [in iuſtificationibus] & præceptis[tuis,]quæ iuſtitiæ ſunt iuſtificantes.

Zain.]Septima eſt litera,& interpretatᷣ huc uel ducte,ab ijs uidelicet inuiſibilibus tēporalib. ad inuiſibilia ęterna bona, q̄ nūc habenᷣ in ſpe. Nō.n.hic qeſcēdū, ſed ad æterna aſpirandū,quò nos uocat uerbū dei.

MEmor eſto]domine [uerbi tui,] promiſſi de uita æterna[ſeruo tuo]obedienti,[in quo] promiſſionis uerbo[mihi ſpem]& expectationem[dediſti] futuræ beatitudinis conſequendæ.

Hæc]ſpes tuæ promiſſionis[me conſolata eſt,]ut nō timerē,ſed potius gauderē]in humilitate]& afflictione[mea]& ęrūna præſentis uitæ,[quia eloquiū tuum,] quod pabulum uitæ æternæ mihi ſubminiſtrat, [uiuificauit me,]cum uerba tua ſpiritus & uita ſint.

Superbi]perſequētes me[iniquè agebāt] cogēdo me ad īpietatē,[uſquequaq;]& ualde,tn̄ fruſtra inſtabāt,qa [à legeāt tua]diuina[nō declinaui,]imò ſtabilis p̄māſi.

Memor fui iudiciorum tuorum ,] quibus ſuperbos perdidiſti,& confidentes in te liberaſti[à ſeculo] & ab initio mundi,o[dn̄e]Deus meus, [& conſolatus ſum] meipſum in tribulationibus, remuneratiōnē expectās

Defectio]animi & afflictio cordis[tenuit]& occupauit[me,]qa cōdolui[pro pèccatoribus]& p̄uaricatorib. [derelinquētib.]diuinā[legē tuā,]qui ſunt multi ualde.

Can-

Cātabiles]p̄ dilectione[mihi erāt] ſemper[iuſtifica-tiones tuæ,]& iudicia tua iuſta[in loco] & uia p̄ſentis uitæ atque[peregrinationis meæ] ubi differimur à patria cœleſti.

Memor fui]laudibus ſemper diuinis & orationibus uacans non ſolum in die proſperitatis,ſed etiā [nocte] aduerſitatis[nominis tui domine,]quod Ieſus eſt & ſaluator,[&]in uirtute illius nominis [cuſtodiui] adimplere[legem tuam]diuinam.

Hæc]nos aduerſitatis [facta]& data[eſt mihi] ad utilitatem,[quia]ſic[iuſtificationes tuas]& precepta iuſtificantia[exquiſiui]perficere ex toto corde.

Heth.] Octaua eſt litera, & interpretatur pauor, Non quidē recidendi,ſed ſolicitudo & deſideriū acquirendi ſummum bonum,quod ſperat,quod amat.Id cū in octaua ætate & in reſurrectionis gloria perficietur, Ideo octonarius iſte octauus ponitur ſub timore cautelæ qđ pauor eſt ſolicitus,ne deſideratū bonū amittat.

POrtio]eſt pars[mea]es tu,[domine,] cum ſis uera uia ad beatitudinem,quia [dixi] & decreui per liberū arbitrium tua gratia informatum[cuſtodire]ex toto corde[legem tuam]diuinam.

Deprecatus ſum] deuotè[faciem tuam]gratię, non uindictæ[in toto corde]tam intellectu[meo] quàm affectu:[miſerere mei,]continuando in me bonū uſum liberi arbitrij,[ſecundūm eloquium]& promiſſum[tuū,] quo dixiſti, Petite & accipietis.

Cogitaui]diligenter[uias meas]priores,& cognoui quòd nō erant rectæ,& ideo[conuerti]ſenſus,[pedes,] greſſus[meos,]& affectus [in teſtimonia] & mandata tua quæ non ſinunt errare.

Paratus ſum]ad tribulationes ſuſtinēdas,[& nō ſum turbatus]quacūq; ingruēte aduerſitate,[ut cuſtodiē p-ſeueranter[mādata tua,] ut ēt pro eis pati nō recuſem.

Funes,]decipulæ,laquei,atq; tentationes [peccatorū,]dæmonum & malorum hominū] circūplexi ſunt]

ad aſtringendum & impediendum [me] à bono opere, ſed fruſtra, quia [& legem tuam] diuinam [non ſum ob litus,] ſciens nos per multas tribulationes introire regnum Dei.

Media nocte,] quando tentator ſolet illudere mentes, [ſurgebam] alacriter [ad confitendum tibi] confeſſiõne laudis & gratiarum actionis [ſuper iudicia] occultà [iuſtificationis tuæ] ut me iuſtificares.

Particeps ego ſum] ex tua bonitate [omniũ timentiũ te] timore filiali & ſancto, [& cuſtodientiũ] in bona operatione [mãdata tua [ſic oẽs unũ ſumus in Chriſto.

Miſericordia tua,] qua iuſtificas impium, [domine] deus [plena eſt terra,] quia fides ubique dilatata eſt: ideo cõfidenter rogo [iuſtificationes tuas,] illuminãdo intellectũ, [doce me] ut agnoſcã, prædicem, & opere impleã.

Teth.] Nona eſt litera, & interpretatur bonũ, ut ſit boni dilectio in mẽte ſecundum charitatem, ut non ex timore ſeruiliter, ſed ex amore hilariter bona procedat operatio.

BOnitatem] gratiæ & miſericordię [feciſti cum ſeruo tuo,] peccantem ad pœnitentiam expectando [domine.] qui es ipſum bonum & hoc non merito meo, ſed [ſecundum uerbum] & promiſſum [tuum.]

Bonitatem,] deſiderium charitatis inſpirando, [& diſciplinã,] in afflictione patientiã tribuẽdo, [& ſciẽtiã] atque diſcretionem inter malum & bonum] doce me, illuminando intellectum, [quia mandatis] & pręceptis [tuis credidi] per fidem firmam.

Priuſquam humiliarer] per tuam correctionem & diſciplinã, [ego deliqui] & peccaui per actualẽ culpã, [propterea] rurſus ne corrigar, [eloquium tuum] ſecundum illud operando [cuſtodiui] perſeueranter.

Bonus es tu] domine in eſſentia, [& in bonitate] atque mãſuetudine [tua] peculiari [doce me] cõmunicãdo ut intelligã] iuſtificationes tuas] qbus iuſtificari poſsũ.

Multiplicata eſt] ui & numero [ſuper me] ſeruo tuo iniqui-

iniquitas ſuperborum,]dæmonum & malorũ hominũ conatiũ me impellere ad peccata: [ego autẽ]tua gratia confortatus[in toto corde]& affectu [meo,]ut illorum euadam tentamenta, [ſcrutabor]uehementius[mandáta tua,]conſolationem requirens in eis.

Coagulatum]& induratũ[eſt, ſicut lac,] per inuidiã & ſuperbiã[cor eorum]in malitia:[ego uero]nõ obſtinatus[legẽ tuã,]qua ſupetbis reſiſtis, humilib. das gratiã,]meditatus sũ]ut liqueſceret cor meũ in amore tuo.

Bonũ eſt mihi]& ꝓfuit, [qa humiliaſti] & caſtigaſti [me]tẽtationibus & afflictionibus exercẽdo.[ut] ſic[diſcã]facere[iuſtificationes tuas] quas docuiſti homines iuſtificando.

Bonum]& acceptabile[mihi]eſt[lex] Euãgelica[oris tui] ſono pronunciata,[ſuper millia]cuncta[auri & argenti]& quantaſcunque diuitias ſeculi.

Iod.]Decima eſt litera,& interpretatur principiũ Hic enim memoratur principium creationis humanæ ut ab illo quæramus capiendi intellectum, à quo ſumpſimus uiuendi exordium.

MAnus tuæ]quæ ſunt pótẽtia, ſapiẽtia,& uolũtas, [fecerũt]& creauerũt[me]ſecundũ animã ad imaginẽ tuã[& plaſmauerũt me]ſecundũ corporis in ſtatu recta ad uidendũ te deũ:[da mihi]& illumina[intellectum]meum[ut diſcam]nõ inanes ſcientias, ſed[mãdata]& præcepta[tua,]ut in illis capiam profectum.

Qui timẽt te timore filiali, [uidebunt me] ſic illuminatum, [&]inde[lætabuntur:de profectu meo ſpirituali,[quia in uerba tua,] quibus bona bonis promittis, [ſupſperaui,]quod tribues ſupra & maiora q̃ petimus.

Cognoui domine]& expertus ſum,[quia ęquitas]iuſta,& æqua,licet aliquando nobis occulta ſunt[iudicia tua,quibus]corripis & flagellas[& in ueritate tua]iuſta [humiliaſti me]ad ſalutem per tua flagella.

Fiat]nunc[miſericordia tua]in peccatorũ remiſſionẽ [ut]in tribulatione[conſoletur me]de ſpe uitæ æternæ, ſecundum eloquium tuum] promiſſum [ſeruó tuo.]

Veniāt mihi]dñe[miſerationes tuę]quibus iuſtificas, [&]per illas[uiuā]uita gratiæ in præſenti,& uita gloriæ in futuro: [quia lex tua]nō uanitas ſeculi, [meditatio mea eſt,]ut ſecundum eam faciam uoluntatem tuam.

Cōfundātur]per cōſcientiā[ſuperbi]in peccatis ſuis [quia iniuſte]perſeqnēdo[iniquitatē]malitioſe[fecerūt in me,] & contra me innocentem, [ego autem] in patientia [exercebor] occupatus [in] adimplendis [mandatis tuis]

Conuertātur mihi]in auxiliū[oēs timentes te]timore filiali, [&]etiam[qui nouerunt]intelligendo ac operando [teſtimonia tua] quod de te teſtantur ſcripturarum eloquia.

Fiat cor meum]mundū &[imaculatū] corā te, nō in uiribus meis, ſed[in iuſtificationibus tuis,]adimplēdo iuſtitiæ opera,[ut]tandem ſic[non cōfundar]in præſenti per culpam, neque in futuro per gehennam.

Caph.] Vndecima litera, & interpretatur incuruatus:qa feſſus lōga malitia & laſſatus peregrinatione huius mūdi cupit diſſolui & redire ad ſuū principium.

DEfecit]& laſſata eſt diutina expectatione[in ſalutare tuum]Ieſum Chriſtum filium, ſaluatorē noſtrum[anima mea]præ deſiderio, [& in uerbum tuū] quod erat in principio apud Deum[ſuperſperaui]aliquando uenturū in carne.

Defecerūt]etiam nimio deſiderio[oculi mei]interiores, ſcilicet mens & ratio,[in eloquiū]& promiſſū[tuū dicētes]gemitus & oratione,[Quādo cōſolaberis me] in perfecta beatitudine educendo de iis miſeriis.

Quia factus ſum]ieiunando, uigilando, & orando [ſicut uter]de corio congelatus, [in pruina]ab omni ardore uoluptatū mortificatis. : & ideo [iuſtificationes tuas,]quas,pręcipis ad iuſtitiam ; [non ſum oblitus,] cum iam friget uoluptas, & feruet charitas.

Quot ſunt]in hoc ſeculo[dies ſerui tui?]& quandiu

patiar

patiar iſtas miſerias perſecutionum & tentationum? [quando facies de]diabolo & miniſtris eius[perſequentibus me]iuſtam ultionem &[iudicium]finale?

Narrauerunt mihi]Hæretici,[iniqui,] Poetæ & Philoſophi uanas[fabulationes]& inanes,[ſed] tñ [non] ſunt illæ mihi[ut lex tua,]q̃ eſt plena gratia & ueritate.

Omnia mandata]& præcepta[tua] ſunt ipſa infallibilis[ueritas]à prima orta ueritate,&[iniqui] pp hanc ueritatẽ[perſecuti ſunt me,]iubẽdo puerſa & falſa ſua dẽdo,ſed tu dñe[adiuua me]contra eorũ deceptiones.

Paulominus]& ferè in nihilũ redegerũt & cõſummauerũt me]iniqui[in terra]peſſundando:[ego autem conſtans[non dereliqui:]quantumcunque perſequerẽtur, [mandata]& præcepta[tua.]

Secundũ miſericordiã tuam]nõ meritũ meũ[uiuifica me]uita gratię, & cõfirma me in pſecutione,[& ita cuſtodiã teſtimonia]Euãgelica,q̃[oris tui]ſono ſãxiſti.

Lamed.]Duodecimo eſt litera, & interpretatur cor ſeruitutis. Surſum enim cor dirigendum & illi ſeruiendum,cui omnia cœleſtia & terreſtria obediunt.

IN æternum]& ſemper[domine]deus[uerbum tuũ,] & obſeruantia mandatorum tuorum [permanet] fixum[in cœlo]& ſpiritibus cœleſtibus.

In generatione legis[& generationẽ] Euangelii permanet[ueritas tua,]qui eſt ipſe Chriſtus, [fundaſti]in fide[terrã,]& Eccleſiã terrenã militantẽ,[& permanet] cõſtabilita ĩ fundamẽto fidei, quod eſt Ieſus Chriſtus.

Ordinatione]& diſpoſitione [tua]diuina[perſeuerat dies,]& lumen fidei, & lex ueritatis[quoniam omnia] cœleſtia & terrena[ſeruiunt tibi,]uerbum enim permanet in Angelis,ueritas in hominibus, terra in fundatione,dies in ordinatione.

Niſi]hoc eſſet,[quod lex tua]diuina[meditatio mea eſt,]& ſciendi & faciendi, [tunc]quando non meditarer,[forte periſſem]per lapſum in grauem culpã [in humilitate]& tribulatione & afflictione[mea.]

In

In æternū]quandiu uixero [non obliuiſcar]omnino [iuſtificationes tuas,]& præcepta legis,quibus nos iu ſtificas,[quia in ipſis]meditandis & implendis [uiuifi caſti me]à morte peccati reuocando.

Tuus] ſeruus [ſum ego,& tu Deus meus, [ſaluum me fac] perducendo ad æternitatem, [quoniam] non mundi uanitatem,ſed [iuſtificationes tuas] in decalogo ſcriptas [exquiſiui] intellectu & affectu.

Me expectauerunt]in inſidijs [peccatores] & ſpiritus maligni,[ut]conſentirem culpis, & ſic[perderent] atque præcipitarent[me] in gehennam: ſed non profecerunt,quia[teſtimonia]præcepta [tua]diuna[intellexi,]quæ fuit armatura mea.

Omnis]uirtuoſæ[conſummationis]& perfectionis humanæ [uidi finem]eſſe charitatem, quod [latum]& ſpatioſum eſt[mandatum tuum] charitatis[nimis]ual de quia ex charitate pendet tota lex & prophetæ.

Mem.]Decimatertia eſt littera & interpretatur uiſcera, uel ex ipſis. Per quæ ipſa charitas ſignificatur, quæ tanquam ex intimis medulis cordis emanet,quæ etiam legem diuinam ex toto corde diligit & ex ipſis uiſceribus amplectitur.

QVomodo] & quam uehementer totis uiſceribus dilexi,]& amplexatus ſum [legem tuam] in ſacra ſcriptura contentam [domine,] hinc æſtimari poteſt, quia[tota die] uitæ meæ, lex tua[meditatio] & exercitatio[mea]ſpiritualis [eſt].

Super inimicos meos,]Iudæos & gentiles,[prudẽtem]& intelligentem [me feciſti,]ac obedientem[mandato tuo] ſacræ ſcripturæ,[quia in] ipſum [æternum] gaudium conſequendum [mihi eſt,] & ualet mandatum tuum.

Super omnes] inimicos [docentes me]melius [intel lexi]ſacræ ſcripturę ueritatem,[quia]circa [teſtimonia tua]continua [meditatio mea]in ſpiritu[eſt]& uerſat.

Super ſenes]& pluſquam ſeniores[intellexi] myſte-

ria ſcripturarum,[quia mandata tua,] ſyncera [quæſiui]in ſpiritu & non litera.

Ab omni]criminali [uia mala,]quæ ducit ad perditionem[prohibui,] ne ſubuerterer, [pedes,]& affectus, & greſſus [meos]pronos in peccata, [ut] ſic ſolidus in charitate [cuſtodiam] perſeueranter [uerba] & præcepta tua.

A iudicijs tuis]in lege diuina content is [non declinaui,]neque deflexi iter meum,[quia tu]domine, cui obediendum eſt, [legem] & regulam uiuendi [poſuiſti mihi,]ut eam diligerem & facerem.

Quam dulcia] prægustamenta in uiribus animę & [faucibus meis] ſpiritualibus ſunt [eloquia tua ,] de miſericordia & iuſtitia? ſunt certè [ſuper mel] & fauũ [ori meo]in guſtu ſpirituali.

A mandatis tuis]ueniens ad altitudinem ſapientiæ [intellexi] dulcedinem tuæ retributionis: [propterea odiui]execrando [omnem uiam iniquitatis,]quæ impedit conſecutionem ſuauitatis æternæ.

Nun.]Decimaquarta eſt litera, & interpretatur unicus uel paſcua. Ille unicus eſt filius patris , à quo omne bonum habet initium , qui paſcit & reficit animas noſtras in fidei ſacramentis.

LVcerna]lucens in nocte huius ſeculi, ubi ſunt foueæ & pręcipitia,[pedibus]atque affectibus[meis] nè aberrem,[eſt uerbum tuum] in Prophetis & Euangelijs enuntiatum, [& idẽ uerbum eſt [lumen] uerum in [ſemitis &] operibus [meis]dirigendis ad te.

Iuraui &]corde[ſtatui]firmiter tanquam uerus amator[cuſtodire] inter quælibet aduerſa [iudicia] & præcepta [iuſtitiæ tuę,] quæ tua iuſtitia iudicat eſſe ſeruanda.

Humiliatus] & afflictus [ſum] perſecutione uehementi [uſquequaque] & ualde: ideo [domine ne deficiam]in impatientia,[uiuifica]& conforta[me]tua gratia ſecundum uerbũ]& promiſſum [tuum]diuinum.

Volun-

Voluntaria]ſacrificia[oris mei]in oratione & laude tibi oblata[beneplacita]& accepta tibi, [fac domine: &]hac oblatione placatus, [iudicia] & præcepta [tua] diuina[doce me,]non ſolum intelligere, ſed etiam opere adimplere.

Anima mea]parata eſt[in manibus]& operib.[meis] bonis[ſemper,]& quæcunque facio,ago pro ſalute animæ meæ, [&]per hoc[legem tuam]diuinam [non ſum oblitus,] imo iugi meditatione eam rumino in mente.

Poſuerunt]ſuggerendo[peccatores] & ſpiritus maligni[laqueum]tentationis[mihi,]ut ſeducerent me per minas & blandimenta,[&]tamen[de mandatis]ac præceptis[tuis]diuinis[non erraui,]uel male intelligendo uel contra operando.

Hæreditate]& firma poſſeſſione [acquiſiui] aliis derelictis[teſtimonia]& præcepta[tua,] per teſtificationẽ tuam in lege confirmata[in æternum,]& hic in futurũ [quia exultatio]& iubilum ſpiritualẽ[cordis mei ſunt] uitam promittentia æternam.

Inclina]humiliter[cor]& affectũ meum ad faciẽdas] & implendas[iuſtificationes tuas]& præcepta iuſtificãtia[in æternum,propter retributionem] uitæ æternæ, ut illam merear accipere.

Samech.] Decimaquinta eſt litera, & interpretatur audi,uel firmamentum. Et congrue quadrat, quia ille ſolus firmatur in bonum, qui intus ſpiritualibus auribus cordis diligenter exanimat, quid ſequendum & quid uitandum.

INiquos] homines [odio habui] propter peccata eorum,[&]hoc quia]legem tuam,]cui illi aduerſantur,[dilexi, ut uiuerem in ea.

Adiutor

Adiutor] ad bona facienda, [& ſuſceptor meus] ad mala euadenda[es tu] domine Deus pater[& in uerbũ tuum,] quod caro factum eſt,[ſuperſperaui,] quia in eo uitam æternam promiſiſti.

Declinate]& recedite[à me] uos dæmones,[maligni] & homines peruerſi cum ſuggeſtionibus peſſimis,[&] tunc[ſcrutabor] liberius[mãdata] & præcepta[dei mei,] mihi præſtantia ſolamen.

Suſcipe] ad te reuertentem[me] filium prodigum,[ſecundum eloquium] & promiſſum[tuum,] quo dixiſti, conuertimini ad me & conuertar ad uos,[& uiuam] in anima, uita gratiæ:[& non confundas,] neque in deſolationem[me] permittas[ab expectatione mea,] quę eſt de uita æterna.

Adiuua me,] quia per me nihil poſſum, [& ſaluus ero] ab omni periculo, [& meditabor in iuſtificationibus tuis,] credens te ſolum iuſtificatorem, & neminem iuſtum, niſi per te, & hoc [ſemper] ſine fine.

Spreuiſti] deſpiciendo[omnes] perſeuerantes in malo,& [diſcedentes] ultro[à iudicis]& præceptis [tuis] diuinis,[quia iniuſta] & Deo cõtraria eſt [cogitatio] praua[eorum] iniquorum, ſcilicet uelle peccare,& nolle pœnitere.

Præuaricantes] & tranſgredientes legem altiſſimi [reputaui] mecum [omnes peccatores terræ,] qui hic delicijs fruuntur terrenis, [ideo ſyncerióri affectu[dilexi] magis teſtimonia tua,] ne illis compar efficiar.

Confige,] & reprime mortificando [timore tuo carnes] pronas in mala deſideria , atque carnales [meas] concupiſcentias : [à iudicijs enim tuis] futuris ſuper peccatores [timui,] ſcilicet mortem & gehennem.

Ain.]

Ain. Decimaſexta eſt litera, & interpretatur oculos uel fons. Dum enim bona præuidemus, fit nobis oculus cordis, fons iuſtitię, ut oculo mentali præuideamus aduentum iudicis, quo nemo bonus perit, nemo malus euadit.

FEci] rectum [iudicium] examinando meipſum in cōſcientia, [& iuſtitiam,] proximo reddens quod ſuū eſt: & ideo [non tradas] ſpiritibus malignis [me] falſo [calumniantibus,] & perſequentibus [me,] ut decipiāt inficiant, ſubuertant animam meam.

Suſcipe] ut patronus [ſeruum tuum] clementer acceptando obſequium eius, ut ſemper proficiat [in bonū] gratiæ & uirtutis: [non calumnientur] neq; falſo [me] accuſent de peccatis [ſuperbi,] diaboli, & miniſtri eius.

Oculi mei] intellectuales [defecerunt] præ deſiderio nimio reſpicientes [in ſalutare tuum] Chriſtum Ieſum unde uenit auxilium nobis, [&] etiam [in eloquium] Euangelicū [iuſtitię tuę,] per quod iuſtificamur gratis.

Fac ſupplendo humanæ infirmitatis defectum [cum ſeruo tuo,] non ſecundum merita, ſed [ſecundum abyſſalem [miſericordiam tuam] domine, [& iuſtificationes tuas,] atque præcepta iuſtificantia [doce me] intelligere & adimplere.

Seruus tuus] fidelis [ſum ego,] idcirco [da mihi intellectum] diuinitus illuminatum, [ut ſciam] perfectè [teſtimonia tua,] iuſtitiam, & ueritatem iuſtificantia.

Tempus] dandi intellectum, & [faciendi] bonum nunc adeſt [domine,] quia reprobi [diſſipauerunt] ferme annihilantes, [legem tuam] diuinam Euangelicā peruersè interpretando.

Ideo] ardentiori zelo [dilexi,] ut obſeruē [mandata tua] ueraciter intellecta, [ſuper aurum] puriſſimum, [& topazion] gemmam pretioſiſſimam.

Propterea] toto ſtudio [ad omnia] præcepta & [mandata tua] adimplenda [dirigebar] recta intentione: [omnem uiā iniquā] ad uitia ducentem [odio habui,] propter peccati turpitudinem.

Pe.]

Pe.] Decimaſeptima eſt littera, & interpretatur eſ raui. Propheta condolet his, qui errando à uia ueritatis calumniantur, quibus proponit, quomodo ſcrutatur legem, & qualem intellectum in ea habeat.

Mirabilia in profunditate & ſententiarum multiplicate ſunt [teſtimonia tua] ſacræ ſcripturæ, opera diuina atteſtantia: & [ideo ſcrutata eſt] diligenti indagine [ea] mirabilia [anima mea,] ad intelligendum & credendum.

Declaratio] atque elucidatio [ſermonum tuorum] ſcriptorum in lege & prophetis [illuminat] animam, ut ſciat quid agat & quid omittat, [& intellectum] ueritatis [dat paruulis] & uere humilibus.

Os meum] animæ quod intellectus eſt, [aperui,] ad cupiendum uerbum Dei, quod eſt cibus animæ, & inde ſitiens attraxi] & hauſi [ſpiritum] ſapientiæ & intelligentiæ: [quia mandata] & præcepta [tua] diuina [deſiderabam] præ omnibus ſcire & facere.

Aſpice] propitius [in me] oculo pietatis, [& miſerere mei] dando gratiam [ſecundum iudicium] ſanctorum [diligentium nomen tuum] ſicut decreuiſti facere diligentibus te.

Greſſus meos] affectus, cogitationem, uerba & opera [dirige] non ſecundum meas uoluntates, ſed [ſecundum eloquium tuum,] ut recte uiuendo tua iuſſa perficiam, [& ſic dominetur mei,] neque præualeat [omnis iniuſtitia,] per quam ſit Deo iniuria.

Redime] & libera [me à] ſalſis [calumnijs] & criminationibus [hominum] impedientium me à uia recta, ut ſic quieto animo ac libero [cuſtodiam] ſyncerius [mandata] & præcepta [tua diuina.

Faciem tuam] ſecundum quam creatus ſum [illumina, & clarifica [ſuper ſeruum tuum,] infundendo mihi tuijpſius notitiam, [& doce me,] quod ubertim repeto [iuſtificationes] & præceptiones [tuas] iuſtificantes.

Exitus aquarum] & effuſiones lachrymarum [deduxerunt]

xerunt]flentes [oculi mei]in pœnitentia,[quia] iidem oculi [non cuſtodierunt]per quos tanquam per feneſtras mors ſubintrauit [legem tuam] diuinam.

Zadi.] Decimaoctaua eſt litera, & interpretatur cõſolatio. Vbi enim præcedit pura confeſſio, ibi ſequitur ſalubris conſolatio per iuſtitiam Dei quæ hic confitetur & laudatur.

IVſtus] in teipſo [es domine]Deus,[& rectum] in regula iuſtitiæ eſt[iudicium tuum,[quo reddis unicuique iuxta ſuum meritum & demeritum.

Mandaſti]obſeruari legem[iuſtitiam]continentem, atque [teſtimonia tua]in ipſa lege contenta, [& ueritatem tuam]ineffabilem[nimis] ualde.

Tabeſcere]atque ex compaſſione deficere [me fecit] charitas & bonus [zelus meus,]quem habeo erga legẽ tuam,[quia obliti ſunt]non cuſtodientes[uerba]& præcepta [tua] Euangelica[inimici mei] reprobi & mali homines.

Ignitum,] exurens uitia,& accendens amorem eſt [eloquium tuum] ſacrarum ſcripturarum [uehementer]à ſpiritu ſancto, [& ſeruus tuus] tibi. mancipatus [dilexit illud]zelando pro ipſo.

Adoleſcentulus]iunior, inſipiens[ſum ego]reputatus, [& contemptus]ab inimicis meis, nihilominus iuſtificationes tuas] mihi ſemper dilectas [non ſolum oblitus] adimplere.

Iuſtitia tua]diuina eſt [iuſtitia in æternum] duratura,quia æterna bona, bonis,& æterna mala, malis redduntur, [& lex tua]eſt ipſa ſynceriſſima [ueritas,] nulla falſitatis nebula reſperſa.

Tribulatio] exterior, & anguſtia] interior [inuenerunt;ſuper [me,]ſed inter hæc[mundata tua] diuina, [meditatio]aſſidua[mea] ſpiritualis [eſt,] in remedium contra tribulationes.

Aequitas]& iuſtitia in ſe ſunt[teſtimonia tua, & ſacra ſcripturarum uerba [in æternum] ſine fine: & propterea

pterea[intellectum da mihi] ad cognoſcendum illa, & opere adimplendum,[& uiuam]uita gratiæ in præſen ti, & uita gloriæ in futuro.

Coph.] Decimanona eſt litera, & interpretatur concluſio. Quæ fit in anguſtiis animæ, diabolus ſemper conatur nos ſeducere, concludere & obſidere ſuis tentationibus. [Noxia conſcientia nos pungit, morbi uis urget, ſenſum mentis intercipit anguſtia. Orationis ergo quærenda eſt medicina ſalubris.

CLamaui]feruenter ac deuote[in toto corde, & affe ctu[meo. Exaudi me]deprecantem[domine,]& piũ pande auditũ, ut iuſtificationes]& præceptiones[tuas] quæ nos iuſtificant[requiram,] non ſolum ad intelligẽ dum, ſed etiam ad operandum.

Clamaui ad te,] quia undique ſunt hoſtes & tu in anima,[Saluum me fac,]amouendo mala tum pœnæ tum culpæ,[ut]melius[cuſtodiam]corde quieto ac libe ro[mandata tua,]quibus uita paratur ęterna.

Præueni]tempeſtatiue ex deliberatione ordinata[in maturitate]rationis, [& clamaui]magno]mentis affe ctu, [quia]ſuper omnia alia[in uerba tua]Euangelica [ſuperſperaui,]ſemper creſcens in ſpe.

Præuenerunt]ſtrennue & uigilanter [oculi mei]inte riores [ad te] directi in [diluculo] temporis, ætatis & uirtutis,[ut meditarer]legem[eloquia tua]diuina continentem.

Vocem]& orationem[meam audi,]attende & fac[ſe cundum miſericordiam tuam domine,] & non ſecun dum merita mea,quæ nulla ſunt:&[ſecundum]iuſtum [iudicium tuum,]quo ſupplicibus parcis, & ſe damnã tes abſoluis,[uiuifica me]per gratiam tuam, me moriar per culpam meam.

Appropinquauerunt]& alligauerunt ſe inimici[per ſequentes me]iniuſte uerbis[&]factis , [iniquitati,]ut eorum aucta ſit iniquitas: [à lege autem tua]charitatis [longe facti ſunt,]aberrantes à uia recta.

Propè es] mihi tribulato [tu domine] intus adiuuã do & confortando, [& oẽs uiæ tuæ,] quibus procedis uel affligendo uel miſerando, ſunt ipſa [ueritas.] Vera enim [&] iuſta ſunt omnia opera tua, iuſſà, & uerba.

Initio] & ab exordio generis humani [cognoui] ſciens [de teſtimonijs] & uerbis [tuis] ſacræ ſcripturæ, [quia in æternum] inuiolabiliter [fundaſti] & ſtabiliſti [ea,] permanſura uera ſuper fundamentum, quod Chriſtus eſt.

Res.] Vigeſima eſt litera, & interpretatur caput. Deſignans humilitatem, quæ eſt caput omnium uirtutũ per quam ſemper exauditur homo, cum oratio humiliantis ſe penetrat nubes.

VIde] oculis miſericordiæ [humilitatem,] afflictionem, contemptum, & reprobationem [meam, & eripe me,] de periculo mortis æternæ, [quia legem tuã] quæ dicit: Qui ſe humiliat, exaltabitur, [non ſum oblitus,] imò opere & mente ſeruaui.

Iudica,] diſcerne, atque determinata [iudicium meum] & cauſam meam, quam habeo contra diabolum, & reprobos, ne ipſi prçualeant, imò [& redime me] ab omni malo, præſenti, præterito, & futuro: [propter eloquium tuum,] quo dixiſti: Qui credit in me non morietur, [uiuifica me] uita æterna.

Longè] eſt [à peccatoribus] impœnitentibus [ſalus] gratię, [quia iuſtificationes tuas] & mandata quibus deberent iuſtificari, [non exquiſierunt,] ut ſecundum ea uiuerent.

Miſericordiæ tuæ,] quibus benefacis & parcis pœnitentibus, [multæ] ſunt [domine &] innumerabiles [ſecundum iudicium tuum,] quo humiles exaltas, [uiuifica me] per augmentum gratiæ tuæ.

Multi] ſunt tam dæmones quàm peruerſi homines [qui perſequuntur me] mortifera ſuadendo, [& tribulant me] flagella inferendo, nihilhominus [à teſtimonijs] & præceptis [tuis] per te in lege teſtificatis [non

declinaui

declinaui,]imò conſtans in fide & opere permanſi.

Vidi] impios [præuaricantes] & tranſgredientes legem tuam,[& tabeſcebam] præ dolore deficiens,[quia eloquia] & præcepta [tua]tam dulcia,tam utilia[non cuſtodierunt,]imò in tribulationibus negauerunt.

Vide] & approba pietatem affectus mei,[quoniam mandata]& præcepta[tua] diuina [dilexi zelans] pro eis in me & in aliјs : idcirco [domine] Deus meus [in miſericordia tua.]quia merita mea non ſufficiunt,[uiuifica] & ſalua [me]in æternum.

Principium] & initium ſacrorum[uerborum]& eloquiorum[tuorum] ſunt ipſa [ueritas,] quoniam mere ueriſſima ſunt omnia uerba ſacræ ſcripturæ [in æternum]ſine ulla immutabilitate durabunt [omnia iudicia,] quæ facturus es in die nouiſſimo , [iuſtitiæ tuę,] ubi pœna impijs & præmia reddentur iuſtijs.

Schin.] Vigeſimaprima eſt litera, & interpretatur ſuper uulnus. Tribulationes enim ceu emplaſtrũ ſunt medicamenta contra uulnera peccatorum, tumorem reprimentia,dolorem mitigantia, ſaniem expellentia, fracturam conſolidantia.

PRincipes] tenebrarum,& homines impij[perſecuti ſunt me,]iniurij, contumelijs & afflictionibus, & hoc [gratis] ſine ulla cauſſa,[&] tamen conſtans in tribulatione [à uerbis tuis,] quibus comminaris pœnas tranſgreſſoribus legis tuæ,[formidauit,]& timuit [cor meum.]

Lætabor ego] inter tentationes & perſecutiones [ſuper] ſalubria [eloquia tua] Euangelica,[ſicut qui]deuictis hoſtibus [inuenit]poſt bellum [ſpolia multa,] qui & de uictoria & de prędę magnitudine ſibi gratulatur.

Iniquitatem] mortalem [odio habui,&] deteſtando [abominatus ſum]peccatores,[legem autem tuam] diuinam[dilexi]perfecta uoluntate.

Septies]per horas canonicas [in die]naturali[laudẽm dixi tibi]domine,[ſuper iudicia] occulta[iuſtitiæ

 tuæ]

tuæ] confidendo omnia opera tua iuſta, licet incomprehenſibilia,

Pax] interna conſcientiæ [multa] & copioſa eſt [diligentibus] opere & ueritate [legem tuam,] quia charitas pellit omnes perturbationes, [& non eſt illis] aliquod [ſcandalum,] quia non ſcandalizant neque ſcandalizantur.

Epxectabam] longanimi ſpe [ſalutare tuum domine,] ut gloria æterna coronemur, & ideo [mãdata tua] diuina [dilexi,] per quæ ſalus & pax acquiritur.

Cuſtodiuit] per iugem memoriam [anima] & uoluntas [mea] diuina [teſtimonia tua,] in lege & prophetis mandata, [& dilexit ea] corde & opere [uehementer] & ardenter.

Seruaui] diligenter opere adimplendo [mãdata tua] noua, [& teſtimonia tua] uetera [quia omnes uię meę] quibus progredior in hac uita ſunt [in conſpectu tuo] quę cogito, cupio, loquor & ago, uidentur & iudicantur à te.

Taph.] ultima eſt litera, & interpretatur, errauit. Vir iuſtus ſe olim erraſſe fatetur, ſed nunc uelle Deo approximare. Imbutos enim uitijs animos exuere atque emendare, non ſolum perfectæ uirtutis, ſed cœleſtis eſt gratiæ.

APpropinquet,] & ingrediatur [deprecatio] atque oratio[mea in conſpectu tuo domine,] uſque ad thronum miſerationis tuæ: [iuſta eloquium] non philoſophornm, ſed [tuum] diuinum [da mihi intellectũ,] ut ſapiam quæ Dei ſunt, & non uanitate humanæ prudentiæ euaneſcam.

Intret] etiam ad te] poſtulatio] & oratio [mea,] quæ eſt de amouendis malis [in conſpectu tuo,] ut eam cõſpicias & exaudias: [ſecundum eloquium] & promiſſum [tuum] diuinum [eripe me,] ab hoſtibus uiſibilibus & inuiſidilibus,

Eru-

Eructabunt]de pleno corde [labia mea,] & dicent [hymnum]ad laudem, honorem, & gloriam nominis tui,[cum docueris]intelligere [me] & facere [inſtificationes]& præceptiones[tuas]nos iuſtificantes.

Pronnnciabit]laudando & prædicādo[lingua mea] ceu miniſter uerbi[eloquium tu um]ſacrarum ſcripturarum[quia omnia mandata] & præcepta [tua] diuina ſunt ipſa[equitas,]pax & uita æterna.

Fiat]mihi[manus tua]auxiliatrix, [ut ſaluet me],liberando à malis & corroborando in bonis :[quoniā mandate] & præcepta [tua]diuinæ præ omnibus temporalibus magis [elegi] ad meditandum, operandum atque docendum.

Concupiui]ardentiſſimè[ſalutare tuum]benum[domine,quod eſt uita æterua & gloria conſummata,[&] ideo lex [tua] dirigens ad illud ſummum bonum [meditatio mea eſt]aſſidua.

Viuet] per gratiam in uia, & per gloriam in patria [anima mea] licet hic corpus affligatur, [& laudabit te] hic inchoatiue, illic uero conſummatiuè : & iudicia tua]quibus hic flagellas filios quos recipis, [adiuuabunt me,]ut uitam adipiſcar æternam.

Erraui] ſæpius declinando à uia ueritatis: [ſicut ouis quæ perijt] & prædita fuit: [quære ſeruum tuum domine,] ut ouem perditam reducas ad paſcua uitæ, [quia mandata]& præcepta [tua]diuina[non ſum obli tus]finaliter,& ex toto,licet ad tempus neglexi.

PSALMVS. CXIX.

Secundū He.120.

Canticum] & exultatio mentis ipſorum [graduū] ſpiritualium,quibus aſcēditur ad Deum.Et ſicut quindecim fuerunt gradus,quibus aſcendebatur in ſancta ſanctorum , Ita quindecim ſunt gradus mentis , quibus aſcenditur ad Deum,ut quindecim pſalmi ſequentes demonſtrant. Primus gradus eſt,à malis ſeculi exire,& uniuerſæ uanitati renuntiare.

AD dominum]qui omnipotens eſt & benignus, [cum tribularer]ſuggeſtionibus dæmonum & iniurijs perſequentium,[clamaui] feruenter,[& exaudiuit me,] miſericorditer liberando.

Domine]Deus [libera animam meam] tibi deuotã [à labijs iniquis] & mendacibus [& à lingua doloſa,] quæ iniqua ſuadet ſub ſpecie boni.

Sagittæ] ſacræ ſcripturæ, quæ ſunt [potentis] Dei uerba,[acutæ,] & penetrabiliores omni gladio, erunt tibi pro remedio [cum carbonibus] & peccatoribus olim [deſolatorij,] nunc ad uitam gratiæ conuerſis, qui calefacti igne charitatis reuiuiſcunt à mortuis.

Hei] gemitus magnus [mihi] eſt, [quia incolatus meus]in his miſerijs [prolungatus eſt, nimis à patria cœleſti: [habitaui]& conuixi [cum habitantibus Cedar,]iacentibus in tenebris peccatorum,[multum incola]& peregrina à Deo [fuit anima mea]diſcurrendo pe ruana & inutilia.

Cum his]hominibus[qui oderunt pacem] ueram & unitatem catholicam,[eram pacificus,] eorum moleſtias patienter tolerando: & [cum loquebar illis]uerbum ueritatis [impugnabunt me] obſtinati [gratis,] ſine aliqua iuſta cauſa.

¶ Oratio.

Omnipotens & miſericors Deus, à tribulationibus cunctis eripe nos, & libera animas à labiis detrahentium iniquorum, ut adiutoriis ſpiritualibus præmuniti nullis impugnationibus obruamur. Per Chriſtum dominum noſtrum.

Sec. He. 121

PSALMVS CXX.

Canticum]ſecundum [graduum]ſpiritualium. Secundus gradus eſt expoſtulatio diuini auxilii in tribulatione & contentione.

Leuaui

LEuaui] ſurſum [oculos meos] mentis & corporis [in mōtes]& excelſa electorum:[unde ueniet]ſuo tempore[auxilium mihi.]& diuina uirtus ac pietas?

Auxilium meum] eſt[à domino] Deo,[qui fecit cœlum & terram,]atque omnem creaturam ſupremam & infimam.

Non det]neq; patiatr[in cōmotionē]de bono in malum mutari[pedem]& affectum [tuum,]etiam [neque dormitet] neque negliget te ſibi fidentem,[qui cuſtodit te]Iſrael populum fidelem, uidētem Deū per fidē.

Ecce non dormitabit]dominus, [neque dormiet,] quaſi negligeret curam tui, [qui cuſtodit] ſua gratia [Iſrael,] populum Chriſtum contemplantem Deum per fidem operantem.

Dominus]omnipotens [cuſtodit te] in bono, [dominus] eſt [protectio tua]contra malum, [ſuper manū dexteram tuam,]& pluſquam manus dextera tua poſſet te protegere.

Per diem,]proſperitatis[ſol non uret te]in ſuperbia [neque luna]deprimet te[per noctem] aduerſitatis.

Dominus]Deus[cuſtodiet te] per ſuam gratiam[ab omni malo] tentationis & culpæ: [cuſtodiat] ſemper [animam tuam dominus,]ne tibi noceant aduerſa.

Dominus] Deus [cuſtodiat introitum tuum] in hunc mundum,[& exitum tuum]a uita præſenti, [ex hoc nunc]temporis,[& uſque in ſeculum]à principio uſque ad finem.

¶ Oratio.

Omnipotens Deus,qui feciſti cœlum & terram,ſis auxiliū & protectio noſtra intentationibus & aduerſitatibus noſtris: Ne patiaris humanos affectus noſtros dilabi in peccatis, ſed cuſtodias, animas noſtras per tuam gratiā ab omni malo, ab introitu uitæ noſtræ uſque ad exitum eius per Chriſtum dominum noſtrum.

Sec. PSALMVS CXXI.
He.122

Canticum]tertium[graduum] ſpiritualium. Tertius gradus eſt ſpes & deſiderium ueniendi ad Hieruſam ciuitatem ſupernam.

LAEtatus ſum]& gauiſus ſpiritu [in his quæ] à prophetis & Apoſtolis [dicta ſunt mihi] per ſacram ſcripturam, quia [in domum domini] & in cœleſtem Hieruſalem [ibimus,]ac peruenimus,duobus uidelicet pedibus,charitatis Dei & proximi.

Stãtes erant]firmiter [pedes]& affectus[noſtri]non ſabentes, non commoti,[in atrijs]& penetralibus[tuis] ò [Hieruſalem,] ſuperna & cœleſtis.

Hieruſalem, quæ]in cœlis[ædificatur]ex uiuis lapidibus & ſanctorum cõtubernio, [ut ciuitas] quædam, ubi eſt ciuium concordia & unitas, [cuius participatio eius] eſt in ſumma charitate, [in idipſum] Deum, qui in æternitate ſemper idem manet.

Illuc enim] ad cœleſtem Hieruſalem [aſcenderunt tribus,]non quæcunque,ſed[tribus domini,electi filii per adoptionem, in quibus eſt [teſtimonium] uerum [Iſrael] fidelis per fidem formatam, [ad confitendum] in laude[nomini dñi,] quod ſolũ opus eſt ſanctorum.

Quia illic]in domo cœleſti[ſederunt] apoſtolici uiri, tanquam[ſedes] in quibus Deus ſedet & quieſcit, [in iudicio]futuro cum Chriſto iudicantes:[ſedes]ſuper domũ]& familiã [Dauid,] ſuper fideles & impios.

Rogate] poſtulando à domino,[quæ ad pacem]obtinendam [ſunt]huius [Hieruſalem[cœleſtis,] quæ uiſio pacis dicta eſt: [& abundantia] bonorum ſpiritualium ac cœleſtium datur fidelibus & piis[diligentibus te,]& ad Deum aſperantibus.

Fiat]ergo[pax]cœleſtis[in uirtute tua,]ut aſtringamur omnes uinculo charitatis,[& abundantiã]bonorum ſpiritualium ſit [in turribus tuis,] maioribus & excelſis qui ſupereminent, ut inſtruant alios uerbo & exemplo.

Pro-

Propter fratres meos] in uincula charitatis aſtringendos, & [proximos meos] in unitate Eccleſiæ congregandos [loquebar]alijs prædicando [pacem de te,] ut ad cœleſtem Hieruſalem ſe perfectos exhiberent.

Propter domum domini] & Eccleſiam [Dei noſtri] ædificandum, augmentandam, & glorificandam[quæſiui] pacẽ proximis prædicando,[bona tibi, ut efficiãtur ciuitas, in qua habitare dignetur Deus.

¶ Oratio

Da quæſumus domine, diligentibus te, & nomen tuum diuinum confitentibus, abundantiam bonorũ ſpiritualium, ut omnes aſtricti hic uinculo charitatis, & ambulãtes in atrijs Eccleſiæ tuæ, in unitate fidei, tãdem in Hieruſalem ciuitate cœleſti, quæ ædificatur ex ſanctorum contubernio, participatione mutua lætemur in idipſum, te uerum Deum dñum noſtrũ. Amẽ.

PSALMVS CXXII.

Secundũ Heb. 123

Canticum] quartum[graduum]ſpiritualium. Quatus gradus eſt inter anguſtias, oculos ad dominum fiducialiter dirigere.

AD te] uerum Deum meum [leuaui] in anxietatibus,[oculos meos]cordis & corporis, [qui habitas]optimus maximus[in cœlis,]omnia gubernans.

Ecce ſicut]ſunt oculi [ſeruorũ,] auxilio indigentiũ, uel præmium laboris expectantium, [in manibus dominorum ſuorum,] ſedulo parati ad imperiũ domini.

Sicut] etiam [oculi ancillæ]; intentiſſimæ ſunt [in manibus dominæ ſuæ,]expectantes quid uelit aut placeat: [ita]ſunt[oculi noſtri] interiores & exteriores [ad dominum Deum noſtrum]intenti, [donec miſereatur noſtri,]liberando ab omnibus malis, & miſerijs.

Miſerere noſtri dñe,]quia corpus paſſionibus labo

rat.[miſerere noſtri,]qui anima paſſionibus affligitur, [quia multum repleti ſumus]contemptu, &[deſpectio ne]deriſi à malis.

Quia multum]ualde[repleta eſt anima]& uita[noſtra]afflictione & contemptu,quia in[opprobrium] ſumus diuitibus[abundantibus]in fœlicitate mundana, [& deſpectio]ſumus[ſuperbis]de ſe præſumentibus.

¶Oratio.

Cœlorum habitator Deus, ad te leuamus oculos noſtros, precantes,ut confutatis opprobrijs ſuperborum,deſpectionibus diuitum,nobis miſericordiam ſolitam clementer largiaris,ac quem aſſiduè oculos dirigimus,donec miſerearis noſtri, liberãdo ab omnibus malis,præteritis præſentibus & futuris.Amen.

Secundũ He.124.

PSALMVS CXXIII.

Canticum]quintum[graduum]ſpiritualium.Quintus gradus eſt,liberationem noſtram, non nobis, ſed Deo attribuere,& gratias agere.

NIſi]hoc eſſet,[quia dominus erat in nobis,]& niſi potentia & bonitas Dei aſtitiſſet nobis, ſuccurriſſet, defenſaſſet,[dicat nunc]gratias agendo [Iſrael,] populus Chriſtianus, uidens Deum fide & ſpe, [niſi quia Dominus erat in nobis,]& fuiſſet pro nobis protegens & liberans.

Cùm exurgerẽt]ex malitia[homines]impij[in nos] perſequendo,[forte]contigiſſet quòd[uiuos degluti ſſent nos,]uaſtando in anima & corpore.

Cùm iraſceretur]& exardeſceret [furor eorum in nos]ex inuidia, [forſitan aqua] & inundatio tribulationum[abſorbuiſſet nos,]niſi præſto fuiſſet auxilium diuinum.

Torrentem]perſecutionum, & impetum tentationum

num [pertranſiuit] & euaſit [anima noſtra] illæſa; quod etiam ſi dominus non fuiſſet in nobis, [forſitan pertranſiſſet anima noſtra] debilis [aquam] tentationũ & perſecutionum, [intolerabilem] uiribus noſtris.

Benedictus] ſit [dominus,] & laudatus, [qui non dedit nos] ſeruos ſuos [in captionem] & prædam, ut laceraremur [dentibus eorum,] & diſpergeremur crudeliter.

Anima noſtra] fragilis [ſicut paſſer,] per Dei gratiam [erepta eſt,] & euaſit impietatis pericula, [de laqueo uenantium] ſpirituum malignorum, qui ad uenandum animas, laqueos extendunt in cõcupiſcentijs ſeculi.

Laqueus] per dominum contritus eſt,] & in nihilũ redactus, [& nos liberati ſumus,] non propria uirtute ſed diuina.

Adiutorium noſtrum,] non à nobis, nec in nobis; ſed [in nomine domini,] in uirtute, & inuocatione eius, [qui fecit] & creauit [cœlum & terram,] & omnia quæ in eis ſunt.

¶ Oratio.

Quæſumus domine, creator cœli & terræ, ut per gratiam tuam ſemper ſis in nobis, liberans nos de inſidijs ac deceptionibus dæmonum, laqueos peccatorum noſtrorum conterendo, ut qui de noſtra uirtute diffidimus, nominis tui adiutorio muniamur. Per Chriſtũ dominum noſtrum.

Sec. He. 125.

PSALMVS CXXIIII.

Canticum] ſextũ [graduũ] ſpiritualium. Sextus gradus eſt totã ſpẽ & confidentiã ponere in domino deo.

QVi confidunt,] & totam ſpem ſuam reponunt [in domino,] nõ in hominibus, nec rebus mũdanis, ſunt [ſicut mons Sion,] qui moueri non poteſt, & talis

[non

[nō cōmouebitur in ęternū] à ſtabilitate fidei & uirtu
tis,[qui habitat in Hieruſalē,] atque Eccleſia Chriſti.
Montes,]qui ſunt Prophetæ, Apoſtoli, & ſancti om
nes,ſunt[in circuitū eius]Eccleſiæ, quaſi murus, [&
dominus,]qui eſt uertex montium,eſt[in circuitu po-
puli ſui,]ut benefaciat,ornet,& defendat[ex hoc nūc,
& uſque in ſeculum,] quia nobiſcum erit uſq; ad con-
ſummationem ſeculi.
Quia non relinquet]ſemper[dominus] poteſtatem,
[uirgam,]& tyrannidem[peccatorum] impiorum [ſu-
per ſortem iuſtorum,]ut præualeant iuſtis, [ut nō ex-
tendant iuſti]in longa tribulatione deſperantes, [ad
iniquitatem]& impietatem[manus ſuas,]imò patien-
ter ferent.
Benefac domine]in tua gratia[bonis] opere [& re-
ctis corde:]illos inquā defende,conforta, & glorifica.
Declinantes autem]à rectitudine fidei ac ueritatis,
[in obligationes] culpæ ad prauitates ſuas per blan-
ditias carnis,[adducet dominus]ad pœnam æternam,
[cum operantibus iniquitatem,] & perſeuerantibus
in ea : ſed [pax] æterna erit[ſuper Iſrael] rectos corde,
Deum uidentes fide formata.

Oratio.

Repelle domine nequitias inſurgentium à ſorte iu
ſtorum, & ſerua nos, ne commoueamur à ſtabilitate fi
dei & uirtutis. Ne quoque per blanditias carnis decli-
nemus ad prauitates noſtras:ſed præſta, ut qui in te to
to corde confidimus, nullis tentationum procellis qua
tiamur. Amen.

Sec. He. 126

PSALMVS CXXV.

Canticum]ſeptimum[graduum.] Septimus gradus
eſt, gratiarū actio pro liberatione à captiuitate & uin-
culis peccatorum.

In

IN conuertendo,]& poſtquam cōuerterit [dominus] Deus[captiuitatem Sion,]& populi chriſtiani, redimendo nos à uinculis peccatorum ſanguine innocenti,[facti ſumus]propter inſperatum maximum bonū, [ſicut conſolati,]ut uix credere præ admiratione poſſumus.

Tunc]in illa conuerſione[repletum eſt gaudio]ſpirituali[os noſtrum]cordis,[& lingua noſtra]corporis,etiam repleta eſt[exultatione]atque iubilatione pro tanta gratia,qua ſaluamur.

Tunc]etiam[dicent] aliqui [inter gentes] & fateri cogentur increduli,Magnificauit dominus]mirabilia [facere cum eis]fidelibus,peccata dimittendo & uirtutes conferendo.

Magnificauit dominus]miſericordiam ſuam[facere nobiſcum,] liberando de ſeruitute peccati & diaboli: unde[facti ſumus lætantes,] qui prius eramus triſtes & gementes.

Conuerte domine]Deus[captiuitatem noſtram]qua ſub diabolo tenemur:[ſicut torrens]impletur aquis & currit[in auſtro,] uento qui niues diſſoluit, ita flante ſpiritu ſancto,ſoluamur à peccatis.

Qui ſeminant]opera bona miſericordię [in lachrymis]compunctionis & deuotionis,[in exultatione]futura[metent]fructū æternę beatitudinis.

Euntes]de uirtute in uirtutē[ibant] proficiendo cōtinuè,[& flebant]in laboribus uirtutis, [mittentes ſemina]ac opera[ſua]cum multo fructu.

Venientes autem]ad iudicium[uenient]à morte reſurgēdo,[cum exultatione] & gaudio magno [portantes manipulos ſuos]in fœliciſſima meſſe,quia fructum bonorum operum.

¶ Oratio.

Conſolare domine populum tuum , & reple nos gaudio ſpirituali , atque magnifica miſericordiam tuam facere nobiſcum , liberando nos à captiui-

tate peſſima uitiorum & diaboli, ut quod hic in bonis operibus, ſeminamus, tandem fructum æternæ uitæ recipiamus, in præmium & coronam gaudiorum. Amen.

PSALMVS CXXVI.

Secundũ He.127 Canticũ]octauum[gauduum] ſpiritualiũ. Octauus gradus eſt aſcendere ad Deum, & omnem profectum non nobis, ſed Deo tribuere.

NIſi dominus]Chriſtus [ædificauerit] interius[domum,]& Eccleſiam ſuam, populumque ſuum in fide & moribus,[in uanum laborauerũt]rectores, [qui ædificant eam,] prædicando & ſacramenta adminiſtrando.

Niſi dominus]Deus.[cuſtodierit] in fidei puritate [ciuitatem]& congregationem fidelium, in unitate ſpiritus[fruſtra uigilat]contra hoſtes,[qui cuſtodit eam,] quia uana eſt omnis humana prouidentia.

Vanum]& inutile[eſt]ergo[uobis]omnibus[ante lucem]Chriſtum, qui eſt lux noſtra,[ſurgere,]& incipere aliquod opus bonum, niſi lux gratiæ infundatur:[ſurgite]ergo per lucem gratiæ bene operando, [poſtquam diu[ſederitis]in peccatis, [qui manducatis]in afflictione[panem doloris]ac pœnitentiæ.

Cum dederit dilectis] & amicis [ſuis] prædiſtinatis [ſomnum]mortis temporalis,[ecce hæreditas domini] ſunt tales[filii]renati ex aqua & ſpiritu ſancto, quorum [merces] erit Chriſtus [fructus] benedictus[uentris] uirginalis, qui eos acquiſiuit per obedientiam paſſionis.

Sicut ſagittæ]ſunt[in manu]alicuius [potentis]hominis ad feriendum eos de arcu,[ita]ſunt[filii]& imitatores[excuſſorum]Apoſtolorũ, qui excuſi & miſſi ſunt à Chriſto in fines orbis terrarum unde acquiſita eſt domino hæreditas Eccleſiæ ex gentibus.

Beatus]

Beatus]eſt[uir]ille[qui impleuit deſiderium ſuum] ſpirituale,[ex ipſis]ſagittis & doctrinis Apoſtolorum, quia[non confundetur]ut mendax, cum aſſumpſerit iacula uerbi Dei,[cum loquetur inimicis ſuis]Iudæis gentibus, hæreticis[in porta]& frequentia populi.

¶Oratio.

Congregationem fidelium in unitate ſpiritus cuſtodi domine, & nos filios tuos renatos ex aqua & ſpiritu in Eccleſia, quam ædificaſti ſanguine tuo, fac ſurgere à peccatis, per lumen gratiæ tuæ, ut abundantes in operibus bonis ſimus hæreditas tua, & tu merces noſtra, qui es Chriſtus fructus benedictus uentris uirginalis. Amen.

PSALMVS CXXVII.

Secundū He. 128

Canticum]nouum[graduum]ſpiritualium. Nonus gradus eſt, Deum timore caſto ac filiali timere.

BEati omnes]cuiuſcunque conditionis fuerint[qui timēt dominum]timore caſto ac filiali, &[qui ambulant in uiis eius,] iuxta Dei præſcripta & ſanctam ſcripturam.

Labores manuum tuarum]in ſudore uultus percipies,[quia manducabis]de iuſtis laboribus,[beatus es] in hoc, [& bene tibi erit,]quia felix lucrum comprobat Deus.

Vxor tua]non libidinoſa, ſed caſta, & fidelis erit[ſicut uitis abundans] fructibus, [in lateribus domus tuæ,]omnia prudenter diſponens.

Filii tui]dulces & bonæ ſpei erunt, [ſicut nouellæ] plantulæ[oliuarum] uirentes,[in circuitu menſæ tuæ] quos Dei munere paſces alacer.

Ecce,]quia[ſic benedicetur homo,]& hæc dei dona ſunt[qui timet dominum]deum ambulando per uiam mandatorum eius.

Bene-

Benedicat tibi dominus]benedictione quæ eſt[Siō,] cæleſti, [&]ibi poſitus[uideas bona]ſupernæ [Hieruſalem,]quæ deſideraſti[omnibus diebus uitæ tuæ,] ſemper & æternaliter.

Et uideas]longæuus[filios filiorum tuorum[]& nepotes beatos pariter, timentes Deum, [pacem,] gratiam & miſericordiam [ſuper Iſrael]& omnem populum Dei.

¶ Oratio.

Timentibus nomen tuum domine beatitudinem largire perpetuam ut nos & filii noſtri uideamus bona cœleſtis Hieruſalem non quæ tranſeunt.ſed æterna ſunt, & pacem ſuper omnem populum Chriſtianũ. Per dominum noſtrum.

PSALMVS CXXVIII.

Canticum]decimum[graduum]ſpiritualium. Decimus gradus eſt patientia, quæ in aduerſis cõprobatur.

SÆpe]& multum[expugnauerunt me]diabolus, tyranni,& hæretici[à iuuentute mea]& principio tẽporis,[dicat nunc Iſrael,]Eccleſia, quæ Deum ſpeculatur per fidem.

Sæpe expugnauerunt, me,]nec deſtiterunt]à iuuentute mea,]& initio conuerſionis meæ ad Deum uerũ: [etenim non potuerunt] præualere [mihi,]aſſiſtente Dei gratia.

Supra dorſum meum,]ex qua parte uideri non poſſunt,[fabricauerunt]inſidias[peccatores,]& tribulationibus afflixerũt,&[prolongauerunt]perſeuerantes[iniquitatem ſuam]addendo mala malis.

Dominus iuſtus]reddens ſingulis ſecundum opera ſua[cõcidet]& deſtruet[ceruices peccatorum]atque ſuperbias impiorum: [confundantur,]de iniquitate ſua

[&

[& conuertantur retrorſum] à Deo [omnes qui oderunt Sion] & congregationem iuſtorum.

Fiant] inimici gratiæ ac ueræ pietatis [ſicut fœnum tectorum] qui diu florere uolebant [quod priuſquam euellatur] nihil fructificans, ſed tantum florens [exaruit] atque euaneſcit ante tempus.

De quo] fœno arido qui ſunt impij [non impleuit] Angelus [manum ſuam] aliquo bono opere ad offerendum Deo, [qui] in fine mundi [metet] ſeparando bonos à malis: [& ſinũ ſuum] non implebit fructu malo, [qui manipulos] bonos ac iuſtos [colliget] & congregabit.

Et non dixerunt] ſancti [qui præteribant] nos ad cœleſtia, [Benedictio domini] ſit [ſuper uos:] nec etiam dixerunt,] benediximus uobis] ex parte noſtra [in nomine domini,] quia nouerunt Eccleſiæ perſecutores maledictos.

¶Oratio.

Præſta nobis domine patientiam in aduerſis & ab omnium impugnationũ nequitijs nos tua protectione defende, ut pericula mundi tranſire ualeamus illæſi, ut bene uiuentes æquanimiter toleramus impios, & ab omnibus ſanctis tuis benedici ualeamus in nomine tuo, quod Ieſus eſt ſaluator noſter. Amen.

PSALMVS CXIX. *Sec. He. 130.*

Canticum] undecimum [graduum] [ſpiritualium. Vndecimus gradus eſt pœnitẽtialis ſupplicatio, cum nullus ſine peccato eſt.

De profundis] cordis & miſerijs, & peccatorũ meorum [clamaui] orando feruenter [ad te domine,] qui ſolus potes liberare [domine] miſericors, [exaudi uocem] & orationem [meam.]

Fiant aures tuæ] pietatis, & miſericordiæ [intenden

 tes,]

tes,] ut relaxentur peccata, [in uocem deprecationis meæ,] ne fruſtra orem.

Si iniquitates] meas & peccata [obſeruaueris domine,]ſecundum iuſtitiæ rigorē, [domine]bene[quis ſuſtinebit]te iudicem uindicantem?

Quia apud] uerum Deum, [te] filium [propitiatio eſt,]& peccatorum noſtrorum reconciliatio, [& propter]Euangelicam[legem tuam,]qua promittis miſericordiam pœnitentibus,[ſuſtinui] patienter [te domine,]& ſperans,& ſpectans.

Suſtinuit]confidenter [anima mea,] in conſolatione & [in uetbo eius]infallibili: [ſperauit] de remiſſione peccatorum [anima mea in domino,] qui liberat, condonat,& coronat.

A cuſtodia]ſeu uigilia [matutina,]quæ eſt pueritia, quando incipit homo ratione uigere, [uſque ad noctem]mortis & finem uitæ,[ſperet]confidenter[Iſrael] & populus fidelis [in dño,] expectando miſericordiã.

Quia apud dominum] fuit, eſt, & erit [miſericordia] in relaxatione peccatorum, [& copioſa] atque ſufficiens [apud eum]eſt [redemptio,]cuius pretioſo ſanguine redempti ſumus.

Et ipſe] filius Dei [redimet] proprio ſanguine [Iſrael,] populum fidelem, [ex omnibus] tam mortalibus iniquitatibus eius,quàm uenialibus.

¶ Oratio.

De profundis cordis clamauimus ad te domine, ut de profundis peccatorum liberes nos, quia apud te ſolum uerum Deum eſt propitiatio, & reconciliatio nõſtra. Ne obſerues iniquitates noſtras, qui ſperamus in miſericordia tua, qui redempti ſumus pretioſo ſanguine tuo. Amen.

Sec. He. 131

PSALMVS CXXX.

Canticum] duodecimum[graduum] ſpiritualium.

Duodeci-

Duodecimus gradus eſt humilitas interior cordis, & exterior operis.

DOmine]deus,[non eſt exaltatum]intus[cor meũ] per ſuperbiam, quaſi meis uiribus confidens aliquid ſublime de me ſentiam, [neque elati ſunt]ſigno exteriori[oculi mei, ut ſuper alios me exaltare.

Neque ambulaui]pręſumendo[in magnis]factis uel uirtutibus, [neque in mirabilibus [ſuper me,] quia non ſtudui uana & curioſa perſcrutari, altiora captu meo.

Si non humiliter ſentiebam,]nihil præſumendo de me & uiribus meis, [ſed exultaui] ſuperbiendo [animam] & perſonam [meam,]fiat de me punitio, quæ ſequitur.

Sicut]cum[ablactatus eſt]puer & abſtractus à mamillis[ſuper matre ſua,]contriſtatur & perit, [ita retributio]& punitio ſit[in anima] & perſona[mea,]ut à me ſubtrahatur conſolatio diuina.

Speret Iſrael] populus fidelis ac humilis [in domino,]non præſumat de ſeipſo, [ex hoc nunc] præſentis temporis &[uſque in ſeculum]æternitatis.

¶ Oratio.

Omnipotens deus, ne permittas nos exaltari in ſuperbiis noſtris, neq; cõfidere in nr̃is uiribus, & altiora nobis indagare, ſed humiliari ſub potenti manu tua, & ſperare in te domino deo noſtro, ut ad æternitatem tuam in cæleſtibus peruenire ualeamus. Per Chriſtum dominum noſtrum. Amen.

PSALMVS CXXXI.

Canticum]decimumtertium [graduum] ſpiritualiũ decimus tertius gradus eſt ædificatio ſpiritualis domus in moribus & fide.

MEmento domine]pater[Dauid,] hoc eſt Chriſti, qui de ſemine Dauid ſecundum carnem deſcendit, [& omnis manſuetudinis eius,] quia tanquam agnus ductus eſt ad uictimam.

Sicut iurauit]Chriſtus homo [domino]Deo patri, &[uotum uouit] ex mera uoluntate[Deo Iacob,]ut ad uentu ſuæ incarnationis redimeret genus humanum.

2.Re. 7 Si introiero](uotum eſt Chriſti) quia non introibo [in tabernaculum] cœleſtis palatii [domus meæ] ut inhabitem, [ſi aſcendero,] quia nõ aſcendam [in lectum] & requiem[ſtrati mei,]ſeſſurus ad dexteram patris,ubi erit finis laborum.

Si dedero,] quia non dabo, [ſomnum] triduanum [oculis meis]in ſepulchro, [& palpebris meis dormitationem] & quietem.

Et]non dabo[requiem]aliquam[temporibus meis,] neque prius aſcendam crucem morti proximus, [donec inueniam locum domino]patri in pectoribus credentium,quod ſit [tabernaculum,]Eccleſia, & templũ [Deo Iacob,]& Chriſtianorum, qui contra uitia militare non ceſſant.

Ecce] iam[audiuimus]per Prophetas [eam] Eccleſiã futurã[in Ephrata,] quod eſt Bethleem, in qua natus eſt Chriſtus Dauid:[inuenimus eam]etiam[in campis ſyluæ,]& in gentibus idololatris & incultis.

Introibimus]in unitate fidei, & uinculo charitatis [in tabernaculum eius] & Eccleſiam ſanctam, & [adorabimus in loco]ſacro, [ubi ſteterũt]Apoſtoli qui ſunt [pedes eius,]ſuſtentantes totum corpus Eccleſiæ.

2.Par.6 8. Surge]nunc[domine] à morte, [in requiem tuam,] aſcendẽdo in cœlum,qui reddidiſti uotum tuum:[tu] primo, [&] deinde [arca] ſeu Eccleſia [ſanctificationis tuæ,]quam ſanctificaſti per aſperſionẽ ſanguinis tui.

Sacerdotes tui]atque prælati Eccleſiæ [induantur] & miniantur[iuſtitia] fidei: [&]inde [ſancti tui] atque eius ſubditi minores [exultent] teſtimonio bonæ conſcientię.

Propter

Propter Dauid ſeruũ tuũ,]& propter filiũ tuũ qui ex ſemine Dauid formam ſeruilẽ ſuſcepit, [non auertas] penitus à Iudæis[faciem] & notitiã [Chriſti]filij[tui.]

Iurauit dominus] per ſemetipſum, & promiſit [Dauid ueritatem,] quia ſicut promiſit, ſic compleuit, [& non fruſtrabitur eum, nec eſt mentitus ei, [De fructu uentris tui,]filium uirginis natum de ſtirpe tua, [ponam]regem [ſuper ſedem tuam,]iuſta illud Angeli, Dabit illi Deus ſedem Dauid patris ſui. *Luc. 1. c.* *Ac. 2. e.*

Si cuſtodierint filij tui]per te in fide progeniti[teſtamentum meũ,]implendo præcepta legis[& teſtimonia mea]Euangelica, [hęc quæ docebo eos]per te,& tuos.

Et]etiam[filij]ac ſucceſſores[eorum,[ſi cuſtodierint, [uſque] in [ſeculum] æternum [ſedebunt ſuper ſedem tuam,]quia ſine fide tecum regnabunt.

Quoniam elegit dominus]ſua gratia [Sion,] & Eccleſiam fidelium:[elegit eam]in cordibus electorum[in habitationem ſibi] per fidem, ut Deus in ipſis, & ipſi in Deo habitent.

Hæc]Eccleſia, aut anima fidelis eſt[requies mea]nõ tantum in hac uita, ſed[in ſeculum ſeculi]æternaliter: [hic habitabo]in benedictionibus meis, [quoniam elegi eam]ex pura gratia mea.

Viduam]& animam[eius] Eccleſiæ deſertam omni auxilio mundano, ſolam ſpem in me habentem[benedicens] benedictione gratiæ in præſenti [benedicam] benedictione gloriæ in futuro:[& pauperes eius]ac humiles nihil de ſe præſumentes, ſed in miſericordia ſola Dei: [ſaturabo panibus] uitæ æternæ ſpiritualibus, cibo cœleſti & uerbo Dei.

Sacerdotes]atque prelatos[eius]Eccleſię[induam ſalutari]gratia ſpiritus ſancti, ut luceant doctrina & uirtutibus,[&]inde [ſancti, eius]fideles, baptiſmo ſanctificati[exultatione]perpetua[exultabunt,]de gratia Dei & remiſſis peccatis.

Illuc]in Eccleſia[producã]& germinare faciã cornu Dauid, & regnũ & gloriã eius,[paraui lucernã & Euãgelij

gelii doctrinam[Chriſto]filio[meo,] quæ de Sion exibit in orbem terrarum.

Inimicos]& aduerſarios[eius]regni, & lucis Euangelii Chriſti,[induam confuſione,] quia obuoluentur erroribus: [ſuper ipſum autem] Chriſtum [efflorebit] ac excellenter apparebit[ſanctificatio mea,] & gloria diuinitatis.

¶ Oratio.

Memor eſto noſtri omnipotens Deus, & indue nos iuſtitia atque ſalutari gratia tua: Efflorcat quoque ſuper nos ſanctificatio diuinitatis tuæ, ut cuſtodiamus teſtimonia tua Euangelica, ſaturando pane cœleſti uerbi Dei nos humiles, nihil de nobis præſumentes, & tu in nobis atque nos in te habitando benedicas, benedictione gratiæ in præſenti, & gloriæ in futuro. Amen.

Secundū He. 133

PSALMVS CXXXII.

Canticum] decimumquartum [graduum] ſpiritualium. Decimusquartus gradus eſt charitas fraterna Eccleſiam ædificans.

ECce quam bonum,]& utile, [& quam iucundum] ac delectabile, [habitare fratres] non carnales ſed ſpirituales [in unum,] ſyncera charitate, ut habeant cor unum & animam unam.

Sicut unguentum]gratiæ ſpiritus ſancti, quod fuit prius[in capite]Chriſto, [quod deſcendit]poſtea[in barbam]& membra fortia, quæ fuerūt Apoſtolici uiri [barbam]inquam[Aaron,]ſacerdotis Chriſti.

Quod]etiam unguentum ſpiritus ſancti[deſcendit ab Apoſtolis [in oram ueſtimenti eius] uſque ad nos, ad quos fines ſeculorum deuenerunt? [ſicut ros Hermō,]& gratia Chriſti, [qui deſcendit] ſuper Apoſtolos [in montem Sion]congregatos.

Quoniam

Quoniã illic]in unanimi cohabi tatione fratrũ [mãdauit dominus,]& promiſit hic[benedictionem] gratiæ, & uirtutum multiplicationem [& uitam]æternã in futuro,[uſque in ſeculum]ſeculi duraturam.

¶Oratio.

Infunde domine in Eccleſiam tuam charitatem fraternitatis ac pacis, ut rore ſpiritualis unguenti aſperſi, benedictionis tuæ gratia iucũdemur in corde uno, & anima una. Per Chriſtum.

PSALMVS CXXXIII.

Secundũ He. 134

Canticum] decimumquintum [graduum] ſpiritualium. Decimus quintus gradus eſt charitas in Deum.

ECce nunc]in tempore præſenti [benedicite dominum,]laudãdo & gratias agendo:[omnes ſerui domini,]unanimiter habitantes in domo dei.

Qui ſtatis]perſeuerantes[in]Eccleſia, [domo domini,]parati ad ſeruiendũ domino, qui & ſtatis[in atris] & ingreſſu [domus dei noſtri,] tanquam incipientes & imperfecti.

In noctibus]aduerſitatis nõ tantum in diebus proſperitatis[extollite]ſurſum ad Deum[manus ueſtras] cordis & corporis, deuote orando[in ſancta]intentione, ut quicquid facitis in nomine domini faciatis,[& benedicite domino] nihil uobis arrogando, ſed totum Deo.

Benedicat te dominus]benedictione quæ eſt[ex Siõ & de cœleſti Hieruſalem gratiam ſuam impartiendo [qui]deus omnipotens[fecit cœlum & terram,] omnẽ ſuperiorem & inferiorem creaturam.

¶Oratio.

Benedicentes te omnes ſerui tui domine deprecamur, ut nos huius mundi nocte obſcuratos illuminare digneris, quatenus, dum manus noſtras in bonis

operibus eleuamus, benedictionem à te æternam con ſequamur. Per Chriſtum.

PSALMVS. CXXXIIII.

Secundũ He.120. Halleluia]Laudate Deum propter magna eius beneficia & diuerſa.

LAudate]corde & ore[nomen domini,] quod Ieſus eſt,[laudate ſerui dominum,]pro beneficio creationis & redemptionis.

Quis ſtatis in]Eccleſia[domo domini,] perſeuerantes in fide, & charitate, & uos peccatores qui eſtis]in atriis]& ingreſſu[domus Dei noſtri] pœnitentes.

Laudate dominum]deum, [quia bonus dominus,] & fons bonorum indeficiens: [pſallite nomini eius,] quod Ieſus eſt,[quoniã ſuaue]eſt & ſaluans peccatores.

Quoniam Iacob,]contra uitia luctantes,[elegit ſibi] gratis[dominus]nullis meritis præcedẽtibus, &[Iſrael fideles filios contemplantes deum etiam elegit[in poſſeſſionem ſibi]peculiarem.

Quia ego cognoui]per ueram fidem, & ex dei operibus,[quod magnus eſt dominus]& immenſus potentia,ſapientia, & natura, &[deus noſter]eſt potentior ac benignior[præ omnibus diis,]quia ſolus eſt Deus & dominator omnium.

Omnia]tam uiſibilia quam inuiſibilia, [quæcunque noluit dominus] deus [fecit in cœlo & in terra,]quia cauſa omniũ operum eius eſt propria uoluntas, & nulla neceſſitas [in mari, & in omnibus abyſſis,]quia tuetur & gubernat cęleſtia, terreſtria & inferna.

Educens]& ſubleuans[nubes ab extremo terræ,]ubi eleuantur uapores humidi, ex quibus nubes generantur &[fulgura]atque tonitrua in dictis nubibus generata[in pluuiam fecit,]per reſolutionem nubium.

Ex.12.d Qui producit uentos]omnes[de]occultis [theſauris ſuis:]&[qui percuſſit primogenita Aegypti,]uindicando electos, [ab homine uſque ad pecus,] oſtendens irã & potentiam, quam ſpreuerant.

Et

Et miſit ſigna & prodigia]multa[in medio tui Aegypte]pro populi Iſaelitici liberatione: [in Pharaonem] regem, [& in omnes ſeruos eius,]quos ſubmerſit in mari rubro.

Qui percuſſit]poſt egreſſum de Aegypto [gẽtes multas,]occupantes terram filiis Iſrael promiſſam,[& occidit reges fortes,]filiis Iſrael reſiſtentes. *Num. 21 e.g.*

Seon regem Amorrheorum]occidit,[& etiam[Og regem Baſan]ſub Moyſe, cum prohiberent filios Iſrael tranſire per fines ſuos,[& omnia regna Chanaan,]etiã percuſſit deus ſub Ioſue. *Ioſ. 12.e*

Et dedit terram eorum]regum & gentium [hæredi tatem]poſſidendam, [hæreditatem] inquam [Iſrael populo ſuo,]ex cęteris nationibus electo.

Domine,]qui tanta feciſti tuis, [nomen tuum]erit laudabile[in æternũ]à nobis:[domine memoriale tuũ in generatione]præſenti,[& generationem]futuram.

Quia iudicabit dominus]deus [populum ſuum]uindicando fideles de impiorum uiolentia, ſicut fecit Aegyptiis:[& in ſeruis ſuis] ſibi obedientibus atque electis[deprecabitur,]& placabilis erit eorum preces exaudiendo.

Simulachra]atque idola [gentium] ſunt[argentum & aurum,]quantum ad materiam, & ſunt[opera manuum hominũ,] quantum ad formã artificis factam. *Sa. 15.d*

Os habent] ſimilitudinariè, non uerè, [& non loquentur,]quia carent oris officio:[oculos habent ſculptos uel depictos, [& non uidebunt,] quia figmentum ſunt.

Aures habent] apparenter, [& non audient]in ueritate:[neque enim eſt ſpiritus]ſeu anhelitus[in ore ipſorum,]quia truncus ſunt & figmenta humana.

Similes illis]idolis[fiant]in interiore homine,[qui faciunt ea]operando, [& omnes qui confidunt in eis] adorando.

Domus,]familia ſeu congregatio[Iſrael] Chriſtianorũ fideliũ,uidentiũ deũ per fidẽ, [benedicite domino,]

ipſum

ipſum uerè colendo:[domus Aaron]ſacerdotalis, [benedicite domino,]ipſum dignè laudando.

Domus Leui,]atque Leuitica tota tribus,[benedicite domino]atque ſoliciti ſitis pro uero cultu Dei ueri: [qui timetis dominum]ex omni gente & populo,[benedicite domino,]maieſtatem eius uenerantes.

Benedictus,] laus & gratiarum actio deferatur ei, qui[dominus]eſt[ex Sion,]ſolus & unicus Deus creator omnium,[qui habitat in Hieruſalem]cœleſti, ubi uidebimus eum in æterna pace.

¶ Oratio.

Laudamus nomen tuum domine, omnes ſerui tui, pro beneficio creationis & redemptionis, quoniã bonus es & ſuauis, deprecabilis eſto ſuper cliẽtulos tuos de familia tua electa, & placabilis exaudiendo preces noſtras, ut hic te benedicentes cum Angelis in æternum te laudare mereamur. Amen.

PSALMVS CXXXV.

Sec. He.136

Halleluia.]Laudate dominum propter diuerſa eius magnalia & beneficia nobis collata.

CONfitemini domino] cõfeſſione laudis [quoniam bonus, quia ab ipſo fonte oẽ bonũ profluit:[quoniam in æternum miſericordia eius,]nec ceſſat unquã benefacere, fauere, indulgere & miſereri.

Confitemini deo deorum,]qui ſolus omnibus præeſt, & gloriam ſuam non dat alteri, [quoniam in æternum]durat[miſericordia,]& benignitas[eius.]

Confitemini domino dominorum,] quia pro ſuo nutu omnes dominos regit,[quoniam in æternum miſericordia eius.]

Qui]propria uirtute [facit mirabilia magna ſolus,] non indigens auxilio cuiuſcunque,[quoniam in æternum miſericordia eius.]

Gen.1. Qui fecit cœlos,]æthereum, ſydereum, cryſtallinũ, &

& empyreum [in intellectu]& ſapientia ſua,] quoniã in æternum miſericordia eius,] omnia in bonum electorum ordinando.

Qui firmauit]& fundauit[terram ſuper aquas,]quia terra ſuperemin et contra naturalem rationem utriuſque,[quoniam in ęternum miſericordia eius,]ut homines ſuper terram uiuere poſſent. 1.*a.*

Qui fecit]inter cætera ſydera, [luminaria magna,] ſolem & lunam, [quoniam in æternum miſericordia eius,]ut lucis ſolatio creaturæ gauderent. 1.*b.*

Solem in poteſtatem diei,] ut eſſet lux illuminans diem,[quoniam in æternum miſericordia eius,] quia ſine ſole nihil maneret.

Lunã,&]etiam[ſtellas,in poteſtatem noctis,]ut poſſint illuminare noctem, [quoniam in æternum miſericordia eius,]quæ per hęc nobis miniſtrat neceſſaria.

Qui percuſſit Aegyptum cum primogenitis eorũ] occidendo,[quoniam in ęternum miſericordia,] & benignitas[eius.] Ex.12.*d*

Qui eduxit Iſrael,] populum Iudaicum [de medio eorum]Aegyptiorum, ubi tenebantur ſub tyrannica ſeruitute,[quoniam in ęternum miſericordia eius,] in anguſtis ſuccurrendo credentibus. Ex.13.*d*

In manu[ualida &[potenti,& brachio excelſo,] cui nemo reſiſtere poteſt : [quoniam in æternum miſericordia eius.]

Qui dimiſit mare rubrum,] ut ſicco pede tranſiret Iſrael[in diuiſiones]duodecim,[quoniam in æternum miſericordia eius,]quia electos in medijs mortibus uiuificat.

Et eduxit Iſrael,]ut tranſiret[per medium eius,] maris rubri, prębens iter ſiccum, [quoniam in æternum miſericordia eius.]

Et excuſſit]atque interemit]Pharaonem]regem [& uirtutem]ſeu exercitum [eius in mari rubro] ſubmergendo in medijs fluctibus,[quoniam in æternum miſericordia eius. Ex.14.*g*

Qui

qui traduxit]quadraginta annis [populum ſuum] electum[per deſertum]in multis mirabilibus,[quoniã in æternum miſericordia eius,]aſſiſtendo humano auxilio deſtitutis.

qui percuſſit]interimendo[reges magnos] atque ſuperbos, in ſuis uiribus confidentes, [quoniam in æternum miſericordia eius.]

*Nu.*21. Seon regem Ammorrheorum,] qui primus auſus
g fuit inuadere Iſrael, [quoniam in æternum miſericordia eius.]

*Ioſ.*12.*e* Et Og, regem Baſan,]fortiſſimum gigantem, [quoniam in æternum miſericordia eius.]

Et dedit terram eorum]regem ad[hæreditatem]alteram priuando illos impios,[quoniam in æternum miſericordia eius.]

Hæreditatem,]inquam[Iſrael ſeruo ſuo] quam pollicitus fuerat patribus, [quoniam in æternum miſericordia eius.]

quia in humilitate] & affliſtione [noſtra] dum graui ſeruitute Aegyptiorum opprimeremur [memor fui noſtri] reſpiciendo nos miſericorditer, [quoniam in æternum miſericordia eius,] erigens eliſos ab impijs.

Et redemit nos] Iſraelitas [ab]hoſtibus & [inimicis noſtris,]qui plures & fortiores erant, [quoniam in æternum miſericordia eius,]qui ſubuenit infirmis.

qui dat eſcam]& cibum [omni carni,] atque omnibus animantibus, [quoniam in æternum miſericordia eius,]cui cura eſt de omnibus creaturis ſuis.

Confitemini Deo,]qui eſt creator[cœli,] & gubernator atque promiſſor, [quoniam in æternum miſericordia eius.

Iſte uerſus nõ eſt in Hebreo. Confitemini domino dominorum,]qui eſt alpha & Omega cunctarum rerum,[quoniam in æternum] eſt benignitas,[miſericordia,]& beneficentia [eius,] replens totam mundi machinam.

¶Ora-

¶ Oratio.

Memor eſto humilitatis noſtræ, & miſerere nobis omnipotens Deus, ut qui quondam patribus noſtris terram aduerſariorum in hæreditatem donaſti, quæſumus ut nos à peccati macula liberatos in tuam cœleſtem hæreditatem reſtituas. Per Chriſtum.

PSALMVS CXXXVI.

Secundũ Heb. 137

Pſalmus] iſte eſt ipſius [Dauid] Prophetæ [propter Hieremiam,] quia conſonat lamentationibus Hieremiæ de Babylonica captiuiate.

SVper flumina Babylonis,] & ſuper bona delectabilia huius confuſibilis mundi, quæ more fluminum fluunt & refluunt, [illic ſedimus] in humilitate proſtrati, [& fleuimus] pro peccatis & miſerijs noſtris, [dum recordaremur tui Sion,] cœleſtis patriæ, quæ eſt uera terra promiſſionis noſtræ.

In ſalicibus] & infructuoſis hominibus, qui ſunt [in medio eius] Babylonis, [ſuſpendimus] atque ſubtraximus [organa noſtra] ſacræ ſcripturæ, quia indigni erãt audire.

Quia il lic,] in Babilonico mundo [interrogauerũt nos,] tentantes & irridentes, [qui captiuos] in peccatũ [duxerunt nos,] miniſtri dæmonum, ut cum ipſis cantaremus [uerba cantionum,] fruendo hoc ſeculo in delicijs,

Et qui abduxerunt nos] à Deo & conſortio bonorum, dixerunt : [Hymnum cantate nobis] ad laudem Dei ueſtri,] de canticis Sion,] quæ canitis in Eccleſia.

quomodo cantabimus canticum domini,] inter indignos, qui ſumus [in terra aliena,] ubi Deus uerus ignoratur nec colitur?

Si oblitus fuero] inter hæc mundialia delectamenta [tui] cœleſtis [Hieruſalem,] & illis conſentiam, opera bona deferendo, [obliuioni detur dextera mea,] & pereat à me Dei mei auxilium.

Adhæreat lingua mea faucibus meis,] ut omnino mutus ſiã,[ſi nõ] iugiter[meminero tui]in corde meo.
Si non] omnibus aliis [propoſuero,] & prætulero gaudiis te [Hieruſalem]cęleſtem [in principio lætitiæ meę]tu mihi charior, quam omnis lætitia huius mun di Babylonici.

Memor]ad puniendum[eſto domine filiorum Edõ] ſeu Idumeorum de nequitia]eorum[in die]ſequeſtrationis[Hieruſalẽ,]quando ſeparabuntur boni à malis.

Qui dicunt, Exinanite, exinanite,]tollite, euertite, confundite [uſque ad fundamẽtum]quicquid iuſtitiæ, quicquid ſanctitatis eſt[in ea]eccleſia fidelium.

Filia Babylonis,]iſtius confuſiſſimi ſeculi [miſera] es in tua exultatione & pręſumptione,[beatus qui retribuet tibi] uiciſſitudinem, &[retributionem tuam,] & pœnam tibi debitam pro malis, [quam retribuiſti] & feciſti nobis.

Eſ.13.c Beatus]eſt,[qui tenebit]& continebit ſe à uitiis, [& allidet]atque confringet[paruulos ſuos,] & primarios motus,[ad petram,]Chriſtum, ne confundatur in Babylonico mundo.

¶Oratio.

Creſcat & roboretur deſiderium Hieruſalem cœleſtis in cordibus noſtris, ut non ſemper agitemur ſuper flumina Babylonis, huius confuſibilis mundi, ſed trãſeat captiuitas noſtra, ut ueniat fœlicitas æterna, ubi non ceſſemus cantare cantica Sion, cum Chriſto domino noſtro in æternum. Amen.

Sec.
He.138

PSALMVS CXXXVII.

Pſalmus]iſte ſit[ipſi Dauid,]hoc eſt Chriſto, cui ſit huius pſalmi tota cõfeſſio ĩ laude & gratiarũ actione.

CONfitebor tibi] ego ſeruulus tuus [domine]pro collatis beneficijs[in toto corde meo]gratias agendo[quoniam audiſti uerba oris mei]deprecatoria.

In conſpectu]& præſentia[Angelorum]aſſiſtentiū tuæ diuinitati, [pſallam tibi,]laudando, [adorabo] te [ad templum ſanctum tuum,]in maieſtate diuinitatis, [& confitebor nomini tuo]te deuotè laudando.

Super miſericordia tua,] qua reſpicis peccatores ad liberandū, [& ueritate tua ,] qua promiſſiones reddis, [quoniam magnificaſti ſuper omne nomen]cœleſtiū, terreſtrium, & infernorum,[ſanctum tuum]Chriſtum, qui uniuerſo orbi prædicatus eſt.

In quacunque die]& tempore[inuocauero te] pro mea ſalute,[exaudi me]inuocantem : [multiplicabis] & augebis[in anima mea]quandam [uirtutem] ſpiritualem,per quam contra ingeniia mala poſſit reſiſtere.

Confiteantur tibi domine ,] & ſanctificent nomen tuum[omnes reges terræ,] cognoſcentes tuum dominium generale,[quia audierunt]Euangelium pacis & gratiæ, atq;[omnia uerba]ueritatis & uitæ[oris tui] diuini per Apoſtolos.

Et cantent]atque fateantur publicè[in uijs] & præceptis[domini]ambulantes:[quoniam magna]& æterna[eſt gloria domini]Dei, ac cęterorum dominorum gloria uana & tranſitoria.

Quoniam excelſus dominus]atque incomprehenſibilis maieſtatis,[&]tamen[humilia] corda hominum approbādo[reſpicit]oculis miſericordiæ, [& alta] atq; ſuperba[à lōgè cognoſcit,] contēnēdo & abominādo.

Si ambulauero in]anguſtijs & [medio tribulationis] huius ſeculi,[uiuificabis me,]liberando à perſecutoribus,[& ſuper iram inimicorum meorum]me perſequētium[extendiſti manum]& poteſtatem [tuam,]eos uindicando , [& ſaluum me fecit] æternaliter[dextera]ac gratia[tua]diuina.

Dominus retribuet pro me] uindictam aduerſariis ſecundum meritum eorum,[domine]Deus[miſericordia]& benignitas[tua]eſt[in ſeculum,]æternū, & non ad tempus,& ergo[opera manuum tuarum,]quia tu eos creaſti,[ne deſpicias,]quamuis ſint peccatores.

¶Ora-

¶ Oratio.

Multiplica domine miſericordiam tuam ſuper nos, dum te in templo ſancto tuo iugiter adoramus, & confiteamur tibi pro collatis beneficijs in toto corde noſtro gratias agendo. Viuifica nos liberando de medio tribulationis & anguſtiarum, & ſaluet nos gratia tua diuina, ne deſpicias opera manuum tuarum.

Sec. He. 139

PSALMVS CXXXVIII.

In finem]Chriſtum in quo eſt omnium uirtutum plenitudo, dirigit nos hic[Pſalmus] ipſius [Dauid] prophetæ.

DOmine]Deus, tu [probâſti me,] perſcrutans corda & renes,[& cognouiſti me]& examinaſti:[tu] iniquam [cognouiſti ſeſſionem meam,] in humilitate recognoſcendo peccata, [& reſurrectionem meã, quod iuſtificatus per gratiam tuam reſurgo.

Intellexiſti cogitationes meas] interiores [de longe]quia ab æterno[ſemitam meã,]ſtudia & actus meos [& funiculum meum] diſcretionis, quem habui inter bonum & malũ, [inueſtigaſti,] quia quo gradimur & quouſque peruenimus deprehendiſti.

Et omnes uias meas]operationes, & actus, & ſtudia [præuidiſti] antequam fierent, quia non eſt ſermo]excuſationis [in lingua mea] ſed potuis accuſationis, quia culpam meam agnoſco.

Ecce tu domine Deus cognouiſti omnia nouiſſima] ac ultima [& antiqua] prima adeo nihil fit ſine te: [tu formaſti & creaſti me] ſecũdum animam & corpus, & poſuiſti ſuper me,]protegendo [manum tuam,]conſeruantem me.

Mirabilis,]imò incomprehenſibilis]facta eſt ſciẽtia]

&

& prouidētia [tua] diuina[ex me,] quia ſupergreditur intellectum meum:[confortata eſt]& exaltata,inueſtigando,[& non potero]peruenire[ad eam.

Quo]ergo[ibo à ſpiritu tuo,] & præſentia maieſtatis tuæ?[& quò à facie tua fugiam,] qui ubique totus es & præſens. *Amos. 9.a.*

Si aſcendero in cœlum,tu illic es]per refulgentiam tuæ gloriæ:[ſi deſcendero in infernum,ades] per executionem iuſtitiæ tuæ.

Si ſumpſero]ad uolandum[pennas meas]inſtar auiculæ in[diluculo]& aurora, [& habitauero] remotus [in extremis maris,]ubi nemo uiuit hominum.

Etenim illuc manus]& poteſtas[tua]diuina[deducet me,]ne aberrem,[& tenebit me,] aliter in nihilum deciderem,[dextera]& potentia[tua.]

Et dixi]mecum deliberans,[Forſitan tenebræ]huius ſeculi & mala ſcandala, & turbæ tentationum[conculcabunt me]adeò,ut[& nox] erit [illuminatio mea] & conſolatio[in delicijs meis] terrenis, quia illis liberè & audacter fruar in tenebris.

Quia tenebræ,]quæ ſunt peccata & homines mali, [non obſcurabuntur à te,]quia nihil in eis exiſtens latet te,[& nox]aduerſitatis,[ſicut dies]proſperitatis[illuminabitur]à te,quod fit, ſi cognoſcamus merito peccatorum noſtrorum aduerſitates pati:&[ſicut tenebræ eius noctis, quæ ſunt aduerſas[ita]indifferenter [& lumen eius,] quæ ſunt proſpera mundi, ſunt mihi accepta, adeò quòd nec frangor aduerſis, nec lætor proſperis.

Quia tu] domine [poſſediſti,]in poteſtate habēs[renes] & interiores[meos]affectus:[ſuſcepiſti me]educēdo tanquam electum[de utero matris meæ,] ut non delectet me noctis ſeu proſperitas temporalium, ſed interior lux ſapientiæ.

Confitebor tibi]& laudabo,& [quia teribiliter magnificatus es] in potentia & uirtute, & [mirabilia] ſunt omnia [opera tua diuina,]creationis,iuſtificatio

nis,glorificationis, [& anima mea] iam fide per te illuminata [cognoſcet nimis:] ubi ex me non poteram iam poſſum,quia gratia tua illuminabit tenebras meas.

Non eſt occultatum]neq; abſconditum[os meum,] ſed oſſium robora, quę ſunt firmitas animæ meę:[à te] domine,[quod feciſti in occulto,] quia illic homines non uident:[& ſubſtantia mea] corporis gemit [in inferioribus terræ]in hac peregrinatione, ubi afflicta tribulationibus & tentationibus fatigatur.

Imperfectum meũ]quod habeo [uiderunt oculi tui] gratię & miſericordię,[& in libro tuo]atq; diuina memoria[omnes]imperfectiones meæ[ſcribentur]&[dies formabuntur,] quia de filijs noctis, filij lucis efficientur, [&] tamen [nemo] remanſit [in eis] qui non erraret.

Mihi autem]& à me[nimis]excellenter[honorificati] atque honorabiles facti [ſunt amici tui Deus,] qui prouidentiæ tuæ leges amant & credunt, [nimis] firmiter [conſortatus eſt] & ſtabilitus [principatus eorum,]quia facti ſunt principes,duces atq; paſtores Eccleſiæ.

Dinnumerabo]facile[eus]fideles[&]tandem[ſuper arenam]maris[multiplicabuntur]ac creſcent:[exurrexi]atque emerſi ex multis & grauibus anguſtiis, [& adhuc ſum tecum,] quia protectorem propitium non deſero.

Si]quando[occideris]atque damnaueris[Deus]perfidos[peccatores]obſtinatos, tunc dicam:[uiri ſanguinum] & perſecutores piorum [declinate à me,] ne uobiſcum occidar à Deo.

Quia dicitis in cogitatione] ueſtra, deridendo pios [accipient]ipſi & facient[in uanitate]ac fruſtra[ciuitates ſuas]atque conuenticula,iſtæ ciuitates ſunt ſanctorum ſocietates,quas derident reprobi.

Nonne qui oderunt te domine,] perſequentes ueritatem,[oderam? &] ego nonne[ſuper inimicos tuos]

quos

quos uideram prçterire legem tuam, [tabeſcebam,] ira tus contra eos ex zelo tuæ iuſtitiæ?

Perfecto odio]& iuſto[oderam illos]impios contẽptores tui & ueritatis,& exinde[inimici facti ſunt mihi,odio iniquo perſequentes me propter iuſtitiam.

Proba me Deus,]atque ſcrutare,& ſcito cor meum,] atque eſto teſtis conſcientiæ meæ, [interroga me] per opera, [& cognoſce ſemitas meas] quia factis malorũ non conſentio, nec ea diligo.

Et uide,ſi uia iniquitates]ſeu impietatis[in me eſt,] ſiue delectando ſiue conſentiẽdo.[& deduc me in uia] ſeu benedictione[æterna,]quam electis promiſiſti.

¶ Oratio.

Deus meus qui creaſti me ſecũdum animam & corpus, & cognouiſti me, atque actus ſtudia, atque cogitationes meas inueſtigaſti, adeo ut à præſentia maieſtatis tuæ nuſquam effugere poſſum, deprecor ut directus in uia æterna,illo defendar brachio, quo honorabiles amici tui gloriantur in cœlo. Amen.

PSALMVS CXXXIX. *Sec. He.140*

In finem,]& in Chriſtum uos dirigens[Pſamus]iſte eſt[Dauid] prophetæ & cuiuslibet iuſti deprecantis Deum,ut à tentationibus & uexationibus iniquorum liberetur.

ERipe] & libera[me domine] Deus[ab homine malo]ac peruerſo, qui perſequitur me, &[à uiro iniquo]atque impio[eripe me]ne mihi noceat.

Qui] mali & iniqui [cogitauerunt] contra me[iniquitates in corde,] eſto labiis plerunque prætendant bona[tota die]ſine intermiſſione [conſtituebant] con tra uerbum Dei [prælia,] ſchiſmata & hæreſes. *Supr.13 b.*

Acuerunt linguas ſuas,] ut pugnando læderent, [ſi-

cut ſerpentes,]qui per linguas uirtus emittunt: uenenum aſpidum,]quod eſt inſanabile,latet[ſub labiis eorum,]quia ſub ſpecie boni ſuggerunt peſſima & animæ mortifera.

Cuſtodi me domine] Deus [de manu] & poteſtate [peccatoris]impij ne præualeat,[& ab hominibus iniquis]ad nocendum paratis[eripe me,] ne præualeant aut noceant.

Qui cogitauerunt]omni ſtudio[ſupplantare,]retrahere, & decipere[greſſus meos ;] quibus ambulabam in uia domini:[abſconderunt ſuperbi]de ſe præſumentes[laqueum]inſidiarum[mihi,] ut in erroribus & peccatis me inuoluerent.

Et funes,] peccata eorum propria [extenderunt in laqueum,] ut me illicerent ad perpetrandum ſimilia peccata:[iuxta iter]inſtar latronum, [ſcandalum]ſeu offendiculum[poſuerunt mihi,] præbente occaſioné ruinæ.

Dixi domino,]ſic periclitatus[Deus meus es tu,]in quo ſolo confido:[exaudi]ergo[domine]Deus, exaudi [uocem deprecationis meæ,] ne à uia recta recedam, & in laqueum cadam.

Dñe Deus,]fortitudo &[uirtus ſalutis meæ,] cuius ſolius uirtute ſaluari potero,[obũbraſti]per gratiam[ſuper caput meum] ad protectionem [in die belli] contra diabolum , carnem & mundum ne mihi præualeſcent.

Ne tradas me,]neque permittas me tradi,[domine] Deus[à deſiderio meo & concupiſcentia mea, homini [peccatori,]uel diabolo,ut eis conſentiam, & deſiderium meum perficiam [cogitauerunt] inimici [contra me,]ut poſſint nocere, [ne]ergo ſubtrahendo gratiam [derelinquas me]in manibus eorum,[ne fortè] de me uicto[exaltentur,]triumphent & gaudeant.

Caput]eſt[circuitus eorum,] quia impij in circuitu ambulant, & nunquam ad rectum finem perueniunt: [labor labiorum ipſorum,] qui ſunt mendacia, quæ

cum

cum labore fingunt per uerba deceptoria & doloſa, [operiet]& inuoluit[eos]morte æterna.

Cadent ſuper eos]impios[carbones]gehennæ,&[in ignem]æternum[deijcies eos,]&[in miſerijs]ſuis[non ſubſiſtent,] quia importabilis illa eſt pœna atque grauiſſima.

Vir linguoſus]mendax,detractor,[non dirigetur]ad uiam rectam,nec proficiet[in terra]quoad uixerit:[uirum iniuſtum,]doloſum,& iniurioſum,[mala]inferni [capient]ipſum[in interitu]& morte ſua.

Cognoui,qui faciet]tandem[dominus]Deus [iudicium inopis,]oppreſſi & afflicti,[& uindictam] uel cauſam[pauperũ]ſpiritu, non relinquens eorum iniuriam impunitam, imò perdet oppreſſores eorum.

Veruntamen iuſti]iam liberati & uindicati de ſuis inimicis [confitebuntur] laudando & gratias agendo [nomini tuo]diuino:[& habitabunt recti] corde in æternum[cum uultu tuo,] perfruentes uiſione diuina.

¶Oratio.

Virtus ſalutis noſtræ Deus, ne derelinquas nos in deſiderijs noſtris, neq; permittas in concupiſcentiis noſtris,ut conſentiamus, Satanæ ſuggeſtori: ſed cuſtodi, libera, & eripe de manu diaboli animas noſtras, ut tandem confitentes nomini tuo perfrui mereamur uiſione diuina in cœlis. Amen.

PSALMVS CXL. *Secundũ He. 141.*

Pſalmus]ipſius[Dauid]Prophetæ. Oratio iuſti cõtra mala huius ſeculi. Iudicium Dei in principes erroris.

DOmine clamaui]iãdiu [ad te,] corde & ore deprecando,& ideo[exaudi me] qui imbecillitati meæ ſolus potes ſuccurrere: [intende uoci meæ]cum benignitate,[cum clamauero ad te] in neceſſitate mea.

Dirigatur oratio. mea] igne charitatis ardens [ſi-

cut incenſum] thuris quod offerebatur [in conſpectu tuo]in ueteri lege: & [eleuatio manuum mearum] atq; operatio mea bona placeat tibi, ut [ſacrificium veſpertinum,] quādo in ueteri lege occidebatur agnus, quod erat figura ueri ſacrificij, ſcilicet paſſionis Chriſti.

Pone domine,] & ſepias circunquaque [cuſtodiam ori meo,[ne effluat in uerba mala & noxia: [& oſtium circunſtantiæ,]continentiæ, nō ruinę in[labijs meis,] ut non niſi opportunè aperiatur uel claudatur, & moderatè loquatur.

Non declines,]neq; ſinas declinare[cor meū in uerba malitiæ,]ne inſolenter loquatur, & pertinaciter defendam peccata mea, [ad excuſandas] & defendendas [excuſationes,]quæ fiunt[in peccatis,] tribuendo id ſatis aut naturæ.

Cum hominibus]impijs, [operantibus iniquitatē] nolim aſſimilari, [& non communicabo,] ut per eorum conſortium excuſem peccata mea, [cum electis]& potentioribus[eorum]iniquorum atque maioribus.

Corripiet me iuſtus]uir [in miſericordia] & zelo amoris, [& increpabit me]non in furore, ſed in charitate:[oleum autem peccatoris,] & falſa laus adulatoris [non impinguet,]neque demulcebit aut delectabit [caput meum,]ut pertrahat ad peccati conſenſum.

Quoniam adhuc]futurum expecto, quod [& oratio mea, qua oro Deum ut conuertantur, erit[in beneplacitis eorū,]quia tempus quo placebit illis oratio mea, cum incipient timere iudicium Dei: [abſorpti ſunt] fracti ſeu uicti, [iuncti,]& comparati[petræ,] Chriſto, qui ſtultam fecit ſapientiam huius mundi, [iudices] potentes, & docti[eorum.]

Audient]ergo ſuperbi [uerba mea] ad ſuam correctionem, [quoniam potuerunt]& pręualuerunt uerbis eorum: [ſicut craſſitudo] ſeu pinguedo [terræ] latens [erupta eſt]ſurſum & diſperſa[ſuper terram.]

Diſſipata ſunt]& diſſoluta ex tribulationum uehementia[oſſa noſtra]interiora, & ſortiora mētis noſtræ

[ſecus

ſecus]& prope[infernum,]tanquam ſimus in procinctu intrandi infernum: [quia ad te domine, domine,] qui es ſpes & fortitudo mea, ſunt[oculi mei]directi, tãquam ad adiutorem,[in te ſperaui,]& non in alio, ideò [non auferas]à te per culpam[animam meam.]

Cuſtodi me]& præſerua me[à laqueo,]& occultis inſidijs,[quem ſtatuerunt mihi,] qui me perſecuti ſunt: [& à ſcandalis] præbentibus alteri occaſionem ruinæ illorum [operantium iniquitatem] in dictis uel factis ſuis.

Cadent in retiaculo eius]iniquitatis[peccatores]de uitio in uitium ruentes:[ſingulariter ſum ego] eorum conſortia effugiens,[donec tranſeam] de præſenti uita ad requiem beatorum.

¶ Oratio

Pone domine cuſtodiam ori noſtro, nec effluamus in uerba noxia & ſcandaloſa, ne quoque prorũpamus in uerba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis, ſed cuſtodi nos à laqueo Satanæ, ne de uitio in uitium ruentes cadamus in retiaculo eius. Per Chriſtũ.

PSALMVS CXLI. Sec. He. 142

Intellectus]& oratio[Dauid]Prophetæ,[cum eſſent in ſpelunca]ſugiens Saulem. Oratio iuſti in magna afflictione poſiti pro ſua liberatione ab omni malo.

VOce mea ad dominum clamaui,] deſtitutus omni humano præſidio,[uoce mea] & oratione cordis[ad dominum deprecatus ſum,] pro depulſione tribulationum.

Effundo]copioſe [in conſpectu eius orationẽ meã] cum lachrymis, [& tribulationem meam,] ac cordis

amaritudinem[ante ipſum,]intus in conſcientia[pronuncio,]ad impetrandum conſolationem.

In deficiendo ex me ſpiritum meum,]& dum deficit à me ſpiritus meus præ anguſtiis[& tu]domine[cognouiſti]& approbaſti[ſemitas meas]iuſtitiæ.

In uia hac]fidei & legis Chriſti, [qua ambulabam] innocenter uiuendo [abſconderunt ſuperbi]aduerſarii [laqueum mihi,] ſub ſpecie boni ad peccatum me inducentes.

Conſiderabam ad dexteram,]ad amicos & auxiliatores meos,[& uidebam]illos,[& non erat]aliquis[qui cognoſceret me,]quia nemo fatebatur ſe mihi amicum.

Periit fuga à me,]quia non uidebo quo poſſum fugere,[& non eſt]aliquis[qui requirat] & tueatur[animam meam, & de me curare dignetur.

Clamaui ad te domine,] anxietatibus preſſus, [dixi, Tu es]ſola[ſpes mea;]& nulla creatura, [portio]& hæreditas[mea]quam expecto non eſt hic, ſed in terra uiuentium]& cæleſti patria.

Intende ad deprecationem meam]domine, [quia humiliatus]& afflictus[ſum nimis,]atque abiectus[à] perſecutoribus.

Libera me]attenuatum ſpiritu & rebus [à perſequentibus me]inimicis meis,[quia confortati ſunt] & inualuerunt[ſuper me,]adeo ut non poſſum reſiſtere.

Educ de cuſtodia]& corpore mortis huius[animam meam,]& de ergaſtulo calamitatum mundi, [ad confitendum nomini tuo;] celebrando beneficia gratiæ & benignitatis tuæ:quia[me expectant iuſti]in cælis,[donec retribuas mihi]præmium gloriæ cum ipſis.

¶ Oratio.

Deprecantes domine uoce humili maieſtatem tuã expoſcimus,& orationes noſtras in tribulatione pronunciamus,qui cognouiſti ſemitas noſtras , ut liberes nos à perſequẽtibus inimicis noſtris, atque adiuti à te unica ſpe noſtra, portionem cum electis tuis in terra uiuentium ſortiamur.

PSALMVS CXLII.

Secundū Heb.143

Pſalmus] iſte eſt [Dauid] Prophetę, [quando perſeque batur eum filius ſuus Abſalon:] & loquitur Propheta in perſona cuiuslibet pœnitentis.

DOmine] Deus [exaudi orationem meam,] quam fundo pro bonis impetrandis, [auribus] tuæ clementiæ [percipe obſecrationem meam] pro amouendis noxiis: [in ueritate tua,] qua pænitentibus ueniam promiſiſti, [exaudi me,] non in propria, ſed [in tua iuſtitia] confidentem.

Et non intres] altercando iudicialiter [in iudicium] diſtrictum, [cum ſeruo tuo] pœnitente: [quia non iuſtificabitur] neque ſaluabitur [in conſpectu tuo] & coram te [omnis uiuens] homo in carne mortali.

Quia perſecutus eſt] ſuis inſidiis [inimicus] diabolus [animam meam] ut eam ſeparet à iuſtitia tua: [humiliauit] atque deiecit [in terra] ac terrenis actionibus [uitā meam miſeram.

Collocauit] & deputauit [me] inimicus [in obſcuris] & tenebris peccatorum, [ſicut mortuos] ſeculi, cæterosque deſperatos in peccatis morientes, [& anxiatus eſt ſuper me] præ dolore culpæ commiſſæ [ſpiritus meus,] ingemiſcens pro peccatis: [in me turbatum eſt] propter multiplicem tentationem, [cor meū] & ſpiritus meus.

Memor fui;] & ero [dierum antiquorum] in peccatis præteritorum, [meditatus ſum in omnibus operibus tuis,] in quibus ſemper iuſtitia concurrit & miſericordia: [& in factis [manuum] atque uirtutum [tuarum meditabar] te mirabilem conditorem.

Expandi] in oratione [manus meas] in modum crucis [ad te] tanquam ad ſalutis largitorem [anima meā ſine gratia tua eſt, [ſicut terra] arida [ſine aqua tibi [ut eam irriges.

Velociter] miſerando [exaudi me domine,] dando rorem gratiæ, quia [defecit] in deuotione [ſpiritus meus] à te derelictus.

Non

Non auertas]tanquam offenſus [faciem tuam]miſericordiæ[à me]pœnitentie, differendo donum gratiæ, alioqui [& ſimilis ero deſcendentibus]in profundum peccatorum, &[in lacum]inferni.

Auditam] & cognitam [fac mihi mane] cito & ſine mora[miſericordiam tuam,]ut eã cito experiar, [quia in te]ſolo[ſperaui,]& non in uirtute propria.

Notam fac mihi uiam]ſalutis[in qua ambulem]itinere recto ad patriam, [quia ad te]fontem gratiæ[leuaui] omni uanitati expulſa [animam] & confidentiam[meam.]

Eripe me]pœnitentem[de inimicis meis]uiſibilibus & inuiſibilibus [domine,] quia [ad te confugi] ſeu ad meum protectorem: [doce me]ignarum facere[uoluntatem tuam]& non meam [quia deus meus es tu,]qui me creaſti & redemiſti.

Spiritus]ſanctus [tuus bonus] adiuuando [deducet me]per ſemitam uirtutum[in terram rectam]uiuentiũ: [propter nomen tuum domine,]quod Ieſus eſt, [uiuificabis me]uita gratiæ & gloriæ[in æquitate tua,]& condecentia bonitatis tuę.

Educes de tribulatione]huius ſeculi quaſi de carcere [animam meam]ſperantem in te, [& in miſericordia tua,]non in merito meo[diſperdes,]ne præualeãt [omnes inimicos meos.

Et]in futuro iudicio [perdes omnes]in gehennam, [qui tribulant]& affligunt iniuriis & moleſtiis[animã meam]tibi deuotam, [quoniam ego ſeruus tuus ſum,] tuo mancipatus imperio.

Oratio.

Nõ auertas domine, tanquam offenſus faciem tuam miſericordiæ à nobis pœnitentibus, differendo donũ gratiæ: ſed ſine mora largiri digneris miſericordiã tuam, quia in te ſolo ſperauimus, & ad te fontem gratiæ leuauimus animas noſtras, Agnoſcamus ergo per te uiam ſalutis, in qua ambulemus itinere recto ad patriam

triam cæleſtem propter nomen tuum, quod Ieſus eſt. Amen.

PSALMVS CXLIII. Sec. He.144

Pſalmus]ipſius[Dauid,]dum purgauit[aduerſus Goliath.]Bellum uiri iuſti contra diabolum, & eſt gratiarum actio pro uictoria.

BEnedictus]ſit[dominus deus meus,] robur & fortitudo mea [q docet manus]& operationes[meas ad prælium,]contra uitia[&, digitos meos]diſponere [ad bellum]per ſalutaria conſilia.

Miſericordia mea]in beneficiis conferendis, [& refugium meum]in aduerſis, [ſuſceptor meus] & defenſor ne cadam, [& liberator, meus]in periculis & tu domine.

Protector meus]ab inſidiis,[&]ideo[in ipſo ſperaui] in omnibus laboribus & præliis,[qui ſubdit populum meum]& deſideria mea praua[ſub me,]ut ratio dominetur eis.

Domine, quid eſt homo]niſi puluis,& tamen tanti æſtimas]quia innotuiſti ei]per aſumptam humanitatem: [aut filius hominis] Adæ,quid eſt,[quod reputas eum]tanti pretii ut pro eo filium tuum unigenitum dares.

Homo uanitati]atque rei euaneſcentis atque tranſitoriæ [ſimilis factus eſt,]quia ut fumus euaneſcit,ita homo tabeſcit:[dies eius]uitæ momentaneæ [ſicut umbra,]quę ſubito diſparet[prætereunt] propter eius fragilitatem.

Domine] deus [inclina cælos tuos]& altitudinem maieſtatis tuę, [& deſcende] noſtræ humanitatis formã ſumendo:[tange]per gratiã tuã [mõtes]& ſuperbos huius ſeculi,[& fumigabũt]atq; lachrymas emittent,

Fulgura coruſcationem,]atque terroribus potentiæ tuæ eos aggredere, [&] ſic [diſſipabis] eos ab inuicem

[emitte

[emitte] contra eos [ſagittas ſuas] & uerba ſacræ ſcripturæ, quæ corda hominum transfigunt, [& conturbabis eos] ut reſipiſcant ad pœnitentiam ſalutarem.

Emitte manum] & poteſtatem [tuam] diuinam [de alto] cœlorum habitaculo, [eripe me] de poteſtate diaboli, [& libera me de aquis multis] & inundatione malorum, [&] de manu, ſeu poteſtate [filiorum alienorũ,] qui ex patre diabolo nati ſunt.

Quorum os locutum eſt uanitatem,] promittentes in temporalibus beatitudinem, [& dextera] atque operatio [eorum] eſt [dextera iniquitatis,] quia omnia agũt ſub hypocriſi & falſitate.

Deus] meus [canticum nouum] noui teſtamenti [cãtabo tibi] de noua gratia: [in pſalterio dechachordo,] atque in obſeruatione decem pręceptorum legis [pſallam tibi] ea obſeruando.

Qui das ſalutem] animarum [regibus] & hominibus bene ſe regentibus: [qui redemiſti Dauid ſeruum tuũ] de tot perſecutoribus inimicis, & peccatis, [de gladio maligno,] atque maligni ſpiritus tẽtatione [eripe me.]

Et erue me de manu] ac poteſtate [filiorum alienorum,] qui non ſunt de familia filiorum Dei, [quorum os locutum eſt uanitatem] atque mendacium ad bonorum deceptionem: [& dextera eorum] eſt [dextera iniquitatis] ſemper extenſa ad operandum iniquitatem.

Quorum filij] formoſi ſunt & fortes, [ſicut nouellæ plantationes] arborum [in iuuẽtute ſua,] florentes ubi eſt maior gratia.

Filiæ eorum] ſunt bene compoſitæ, ut arte inuent ſpeciem [circumornatæ] auro, gemmis, ſerico, [ut ſimilitudo templi,] & ſicut imagines depictę in templo.

Promptuaria] & cellaria [eorum] ſunt [plena] grano, uino, oleo, [eructantia] & transfundentia [ex hoc] uaſe [in illud] propter nimiam copiam.

Oues eorum] ſunt [fœtoſæ,] & ualde fœcundæ, [abũdantes] partubus, lacte, & lana [in egreſſibus ſuis,]

quando

quando exeunt de ouili: [boues eorum] ſunt [craſſe,] fortes & pingues.

Non eſt ruina] neque confractio [maceriæ] ſeu parie tis, quæ de ſolis ſaxis ſine cæmento fit, [neque tranſitus] aduerſariorum. [neque clamor] aut tumultus eſt [in plateis eorum,] ſed omnia ſecura ſunt & proſpera.

Beatum] & felicem [dixerunt] homines mūdani [populum, cui hęc] ſuperiora [ſunt] ſeu contingunt, ſed nō eſt uerum, quin magnis [beatus populus,] ſolus [cuius dominus] principalis eſt [Deus eius,] qui dominum Deum agnoſcunt, credunt, & colunt.

¶Oratio.

Miſericordia noſtra ac refugium noſtrum ſuſceptor liberator, ac protector noſter, in omnibus periculis, tentationibus, & anxietatibus noſtris, qui inclinaſti cœlos tuos, & deſcendiſti pro ſalute noſtra, humanitā tis formam ſuſcipiens, doce nos ſpiritualibus armis, peccatis reſiſtere, ne uanitati mundanæ ſubiecti, à dominatione cœleſti pellamur. Amen.

PSALMVS CXLIIII.

Secundū

Laudatio] fit [ipſi Dauid,] hoc eſt Chriſto qui de ſemine Dauid natus eſt. *He.145.*

EXaltabo te,] prædicando aliis dignitatem tuam [Deus meus,] creator, rex & dominus: & [benedicam nomini tuo,] quicquid enim boni faciam gratiæ tuæ aſſcribam [in ſeculum] hoc præſens, [& in ſeculum ſeculi] in æternum.

Per ſingulos dies] ſine intermiſſione [benedicam tibi,] & memoriam habebo beneficiorum tuorum, [& laudabo nomen tuum,] non meritum meum, nec me [in ſeculum] hoc, [& in ſeculum ſeculi] in æternum & ultra.

Magnus]

Magnus]eſt[dominus]eſſentia,poteſtate, ac ſapientia,[&];ideo eſt [laudabilis nimis,] quia optimus maximus:[& magnitudinis eius]excellentiæ[non eſt finis] quia infinita eſt & imperſcrutabilis.

Generatio] præſens [& generatio] futura [laudabit opera]atque magnalia tua diuina, [& potentiam tuã] atque mirabilia quæ feciſti [pronunciabunt] filijs & poſterijs.

Magnificentiam]excellentiſſimam [gloriæ] maieſtatis,& [ſanctitatis]tuæ diuinæ [loquẽtur]palam: [& mirabilia tua, quæ ſupra naturam operaris, narrabunt, prouocando alios ad tuam laudem.

Et uirtutem terribilium] iudiciorum [tuorum] de malorum punitione[dicent,]neque tacebunt: [& magnitudinem tuam] in electione iuſtorum] narrabunt.

Memoriam abundantiæ]multæ[ſuauitatis]& bonitatis [tuæ]in beneficijs,& creationis,recreationis,gubernationis,& glorificationis[eructabunt]de corde deuoto,[& iuſtitia tua]non ſua [exultabunt,]intelligentes ſe per gratiam tuam iuſtificatos.

Miſereator]effectu, [& miſericors] natura eſt [dominus] Deus: [patiens]eſt, tolerando peccatores, ut conuertantur,[& multum miſericors, peccata dimittendo & dona cumulando.

Suauis,] mitis,pius,beneuolus,& placabilis eſt [dominus]Deus[uniuerſis]creaturis: & miſerationes ei9] ſunt] ſuper omnia opera eius,] quia ſolam oriri facit ſuper bonos & malos, & pluit ſuper iuſtos & iniuſtos.

Confiteantur tibi domine] in gratiarum actione omnia opera tua, à te creata, magnificando prouidentiam, potentiam,& bonitatem tuam:[& ſancti tui]per te iuſtificati[benedicãt tibi,] diuinas laudes celebrãdo.

Gloriam]ineffabilem atq; deſiderabilem [regni tui] cœleſtis [dicent]& prædicabunt: [& potentiam tuam] qua creaſti & ordinas omnia, [loquentur,] ut ſoli tibi ſit honor & gloria.

Vt notam faciant] & doceant [filijs hominum]fragilibus & carnalibus [potentiam tuam] qua uindicabis in malos,[& gloriam magnificentiæ]decoris [ac maieſtatis [regni tui] cœleſtis, qua coronabis bonos, ut ſic quidam timore pœnæ, quidam ſpe gloriæ conuertantur.

Regnum tuum] cœleſte eſt [regnum omnium ſeculorum]durans in æternum per infinita ſecula, [& dominatio] ſeu poteſtas [tua] diuina eſt [in omni generatione] hac, [& in] omnem [generationem] immortalem.

Fidelis eſt]dominus]Deus[in omnibus uerbis ſuis,] implens quod promiſit: [& ſanctus] eſt atque irreprehenſibilis [in omnibus operibus ſuis,] nihil enim ab eo fit iniuſte uel inordinate. *Iſte uerſus nõ eſt in Hebræo.*

Alleuat dominus]Deus[omnes]deſiderantes ſuſtentari,[qui corruunt]in peccatum, ne mergantur in æterna ruina: [& eregit omnes,]ſi pœnitere uelint[eliſos,] iam lapſos in peccatum.

Oculi omnium] iuſtorum [in te ſperant domine,] ſpe formata charitate: &[tu das eſcam illorum]corporalem ac ſpiritualem [in tempore oportuno,] quando expedit.

Aperis tu] per bonitatis tuæ diffuſionem [manum tuam,]large diſpenſando beneficia tua,[& imples omne animal]rationale [benedictione] liberalitatis tuæ.

Iuſtus]eſt[dominus]Deus [in omnibus uijs,]diſpoſitionibus & uoluntatibus [ſuis,] cum ſit regula iuſtitię ac ueritatis, [& ſanctus in omnibus operibus ſuis] largiter creaturis communicans bonitatem ſuam.

Prope]ac propitius [eſt dominus,] qui ubique eſt omnibus inuocantibus eum,]& exorabilis ad manũ: [omnibus] inquam [inuocantibus eum] non fictè frigidè, & de terrenis, ſed [in ueritate] pia intentione, & cauſa ſalutis animæ.

Voluntatem] bonam [timentium ſe] timore filiali, qui eſt annexus charitati,[faciet]& cõplebit dominus:

&

&[deprecationem eorum exaudiet, ſi ſit pia, ſalutaris ac perſeuerans,[& ſaluos facit eos]æterna ſalute in nouiſſimis.

Cuſtodit]nunc[dominus]inter tentationes & tribulationes, inter preſſuras & anguſtias [omnes diligentes ſe,]qui dilectionem Dei mundanis dilectionibus prætulerunt:[& omnes peccatores] obſtinatos pœnitere negligentes[diſperdet]in ignem æternum.

Laudationem domini]euidenter[loquetur os meũ] prædicando,cantando,celebrando:& [benedicat] meo exemplo[omnis caro]ſeu creatura humana [nomini ſancto eius,]ipſum extollendo,ac glorificando [in ſeculum]præſens, [& in ſeculum ſeculi,] æternaliter ſine fide.

¶ Oratiõ.

Exaltamus domine celebramus, atq; benedicimus potentiam, magnificentiam, ſanctitatem uirtutes terribilium,abundantiam bonitatis, & iuſtitiam tuam, qui ſuauis es miſerator,& miſericors, cuius miſerationes ſuper omnia opera tua. Alleua nos corruentes in peccatis,atque imple benedictione ſuperna, ut tandẽ gloria magnificentiæ regni tui cœleſtis, perfrui mereamur. Amen.

Sec. He. 146

PSALMVS CXLV.

Halleluia Aggęi & Zachariæ.] Vox eſt exhortantis animam ad laudem Dei.

LAuda]& exalta[anima mea]effectu interno [dominum]creatorem tuum, [laudabo dominum] Deũ [in uita mea,]bene uiuendo,&[pſallam Deo meo] bene operando[quandiu fuero]in hac uita.

Nolite confidere]ſeu ſpem ponere[in principibus,] regibus, præfectis, aut iudicibus huius ſeculi, neque

[in filijs hominum,]qui ſuadent amare temporalia,[In quibus]& in quorum poteſtate[nō eſt ſalus,] quia nec alios nec ſeipſos ſaluare poſſunt.

Exibit]de corpore[ſpiritus] & anima [eius] hominis,[&]exeūte ſpiritu[reuertetur] caro uel corpus eius hominis[in terram ſuam,]de qua ſumpta eſt:&[in illa die]mortis[peribūt]& fruſtrabuntur[omnes cogitationes]& p̄ſumptiones[eorū,] quæ in uanitate habebūt.

Beatus]eſt uir ille,[cuius] non homo,ſed Deus quē coluit[*Iacob*] patriarcha,eſt[adiutor]& auxiliator[eius ſpes eius]eſt[in domino deo ipſius,]non in principibus,nō in diuitiis huius ſeculi, [qui fecit cœlum & terram, mare,& omnia quę in eis ſunt,]& ſic poteſt ubiq; ſaluare,quia poteſtas eius ubique. *Act.*14.*c* *Ap.*14.*b*

Qui cuſtodit ueritatem,] ſeruans quæ nobis promiſit[in ſeculum,]in æternum [facit iudicium] iuſtum, [iniuriā]& calumniā[patientibus,]uindicando de iniuriantibus,&[dat eſcam] mentis & uentre non ſaturis, ſed[eſurientibus]atque famelicis, deſiderantibus.

Dominus ſoluit] per ſuam gratiam [compeditos,] & peccatorū uinculis aſtrictos,[dn̄s]deus[illuminat cęcos]qui tenebris ignorātiæ & peccatorū inuoluebātur.

Dominus erigit in]uiam inſtitiæ[eliſos,] atque proſtratos à diabolo in peccatis, [dominus diligit iuſtos] tanquam ſua membra.

Dominus cuſtodit]huius ſeculi[aduenas] ſeu peregrinos qui futuram patriam inquirunt, [pupillum & uiduam]humano deſtitutos auxilio[ſuſcipiet]in ſuam curam,[& uias]latas[peccatorum]in delitiis huius ſeculi[diſperdet]in gehennam.

Regnabit dominus,]quē uereris, [in ſecula,] cuius regni non erit finis,[deus]in quē credis, [tuus] quem diligis o[Sion[Eccleſia catholica,uel anima fidelis [in generatione]iſta[& generationem]futuram.

¶Oratio.

Omnipotens Deus adiutor,protector,& unica ſpes noſtra, qui feciſti cœlum & terram, mare, & omnia

quæ in eis ſunt', ſol ne nos compeditos peccatorum uinculis, & dirige in uiam iuſtitiæ, proſtratos in peccatis, atque illuminare digneris per tuam gratiam cœcos qui peccatorum tenebris inuoluimur: ut ſic illuminati, ualeamus te pura mente diligere. Amen.

Sec. He. 147

PSALMVS CXLVI.

Halleluia.] Laudate dominum.

LAudate dominum] Deum [quoniã bonus eſt pſalmus] ad gloriam & honorem maieſtatis eius, [deo noſtro] uero [ſit iucunda] ex deuotione [decoraque] ex puritate conſcientiæ [laudatio] atque ſpecioſa.

Aedificans] eſt [Hieruſalem] & Eccleſiam catholicam [dominus] Deus, quia [diſperſiones Iſraelis,] populi Chriſtiani uidentis deum per fidem [congregabit] in una fide ſpe, & charitate.

Qui ſanat] à peccatis [contritos corde,] offerentes deo ſacrificium ſpiritus contribulati, [& alligat] reformat & ſanat [contritiones,] dolores & plagas [eorum] uulnerum, quas ſauciauit maligni ſpiritus rabies.

Qui numerat] ſupputando [multitudinem ſtellarũ,] quarum creator eſt, & dominus, [& omnibus eis] numeratis, [nomina uocat,] adſcribit & deſignat.

Magnus] & immenſus eſt [dominus noſter,] quo maior eſſe non poteſt, [& magna uirtus eius,] per quem omnia creata ſunt, [& ſapientiæ eius non eſt numerus,] quia infinita & incomprehenſibilis.

Suſcipiens] eſt ad ſuam gratiam [manſuetos dominus] humiliter de ſe ſentientes: [humilians autem peccatores,] impios, ſuperbos [uſque ad terram,] ut terrena tantum ſapiant.

Præcinite domino] Deo [in confeſſione] peccatorum & laudis: [pſallite deo noſtro in cithara,] corde & ſpiritu, confitentes deo bonitatem ſuam.

Qui operit cœlum] ſeu firmamentum [nubibus] condenſis

denſis, ad hæc[& parat terræ pluuiam,]ut fœcundentur naſcentia.

Qui producit in montibus fœnum] ad pabulum iumentorum,[& herbam]uirentem[ſeruituti] ſeu ſanitati[hominum.]

Qui]etiam[dat iumentis]& pecoribus[eſcam ipſorum]naturalem, [& pullis coruorum] dat rorem cœli, unde nutriantur,[inuocantibus eum:]quia deſtituuntur à ſuis ſine nutrimento antequam nigreſcant.

Non in fortitudine equi,]quod eſt ceruicoſum & ſuperbum animal, [uoluntatem] bonam[habebit]deus, imò ſpernet potius: [nec in tibiis] ſeu pedibus [uiri] præſumptuoſi & audacis [beneplacitum erit ei,]quia non delectabitur de ſuis meritis confidentibus.

Beneplacitum eſt domino] deo, [ſuper timentes eũ]timore caſto, quia hi non confidunt in uirtute ſua, ſed diuina, [& in eis,]iuſtis[qui ſperant ſuper miſericordia,] gratia & benignitate[eius,]nõ in ſua iuſtitia.

¶ Oratio.

Aedificator cœleſtis Hieruſalem deus magnus, dominus noſter, cuius ſapientia infinita eſt, & incomprehenſibilis, ſana contritos corde, atque reforma plagas uulnerum animæ noſtræ, quas ſauciauit maligni ſpiritus rabies, & ſuſcipe manſuetos, atque humiliter de ſe ſentiẽtes, nõ in uiribus noſtris, neq; in iuſtitia noſtra, ſed in ſola miſericordia & gratia tua cõfidimus. Amẽ.

PSALMVS. CXLVII.

Halleluia Aggæi & Zachariæ] de repatione cœleſtis Hieruſalem, quam illi prædixerunt, & propterea deum laudauerunt.

Iſte pſal. iungitur præceden ti apud Heb.

LAuda Hieruſalem]cœleſtis iã ſecura[dñm]ruũ[lauda]& exalta[deum tuum Siõ,]ſancta Eccleſia, quæ iam ſpecularis deum in uia per fidem.

Quoniam confortauit] & muniuit [ſeras :] uectes & clauſuras [portarum tuarum] cæſtium & [benedixit] dãdo bona æterna[filiis tuis]beatis[in te]exiſtentibus .

Qui poſuit fines tuos]perfectam[pacem,]quicquid intus eſt pace fruitur æterna, &[adipe frumenti,]pane uidelicet qui de cœlo deſcendit diuinitate Chriſti, [ſatiat te]pleniſſime.

Qui emittit eloquium]& uerbum[ſuum]Euangelicum ipſi[terræ]cognoſcendum,& per orbem terrarum publicandum:unde[uelociter currit]per prædicatores [ſermo eius ,] & cito impleuit mundum Chriſti cognitio.

Qui] ſermo Chriſti[dat niuem]peccatorum congelatum,[ſicut lanam]tractabilẽ, quia peccatores frigidos per culpam,reddit calidos per gratiam:[nebulam]quæ eſt caligo peccati [ſicut cinerem ſpargit,]& diſſipat in humilitate pœnitentiæ .

Mittit cryſtallum ſuam]hoc eſt peccatorem obſtinatum in malitia, [ſicut bucellas]tanquam fruſtra panis, ut incorporentur Eccleſiæ,[ante faciem]& præſentiam [frigoris eius[uitiorum & obſtinationis[quis ſuſtinebit]uel ſubſiſter.

Emittet]Deus pater[uerbum,] filium[ſuum]in carne , [&]tunc uerbo Euangelicæ prædicationis [liquefaciet] & molliet [ea] obdurata corda peccatorum , quæ per niuem , nebulam , cryſtallum deſignantur, [flabit] in huiuſmodi [corda ſpiritus] ſanctus [eius] per gratiam , [& fluent aquæ] lachrymarum in pœnitentia.

Qui annunciat uerbum ſuum]incarnatum uel uerbum Euangelicum ipſi [Iacob] iuniori populo Chriſtiano, qui luctatur cõtra uitia:[iuſtitias & iudicia ſua diuina manifeſtauit[Iſrael,] populo fideli uidenti deũ per fidem.

Non fecit taliter omni nationi]ſicut electo populo Chriſtiano credenti, [& iudicia ſua] ueræ æquitatis

[non

[non manifeſtauit eis,]imò dimiſit,iuxta errores uiarum ſuarum.

§ Oratio.

Emitte domine uerbum tuum Euangelicum, ut liquefacias & emollias obdurata corda noſtra frigore, uitiorum, ut noſtra peccata purgētur,& efficiantur qua ſi nix:ut nebula ignorantiæ expellatur è cordibus noſtris,& ſpiritus ſancti gratia effluant aquæ lachrymarum in pœnitentia ſalutari. Amen.

PSALMVS CXLVIII.

Secundū He.149.

Halleluia.] Inuitantur omnes creaturæ ad laudem dei, primum cœleſtes, deinde terreſtres. Cuius ſolius nomen exaltari debet.

Laudate dominum]dum ueſtrum creaturæ ſpirituales, qui eſtis[de cœlis] habitantes in eis : [laudate eum] qui eſtis[in excelſis]throni,dominationes,Cherubim & Seraphim.

Laudate eum omnes Angeli eius,]qui ſunt nuncii diuinæ uoluntatis:[laudate eum omnes uirtutes eius] & exercitus militum angelicorum.

Laudate eum ſol & luna] teſtantes dei magnificentiam & decorem:[laudate eum omnes ſtellæ]& luminaria minora,[& lumen]quodcunque fulget in cœlo.

Laudate eum cœli cœlorum,] empyreum uidelicet quod eſt ſuper omnes cœlos:[& aquæ]omnes[quæ ſuper cęlos ſunt,]quod eſt cœlum cryſtallinum [laudent nomen domini,]& ſint nobis materiæ laudandi deū.

Quia ipſe]dominus[dixit,]& uoluit, [& facta ſunt] per uerbum ſuum ut uoluit:[ipſe mandauit] ſeu præcepit fieri,[& creata ſunt]omnia de nihilo.

Statuit ea] cœleſtia permanſura[in æternum & in ſeculum ſeculi]futurum,quo ad ſubſtātiam,licet muta

buntur quoad qualitates [præceptum] conditionem, & ordinem [poſuit] eis, [& non præteribit] hoc quin ſic fiat.

Laudate dominum] uos creaturæ qui eſtis [de terra,] & terram incolitis, [dracones] atque omnia genera monſtrorum animalium, [& omnes abyſſi] ſeu profunditates aquarum.

Ignis] elemẽtaris, [grando,] quę fit in ſuperiori, [parte aeris, [nix] in media [glacies] in inferiori, [ſpiritus procellarum,] uentus tempeſtatum, qui procellas facit in mari, [quæ] omnia [faciunt uerbum eius,] & obediunt præcepto dei.

Montes] maiores [& omnes colles] minores laudate dominum: [ligna fructifera] ut ſeruiant hominibus, [& omnes cedri] ad gloriam dei.

Beſtię, [fera animalia, [& uniuerſa pecora] manſueta, & domeſtica, [ſerpentes,] reptilia, [& uolucres pennatæ,] per aerem ſe mouentia laudent nomen domini.

Reges terræ] maiores præſidentes, [& omnes populi] minores, [principes] qui dominantur, [& omnes iudices terræ] laudent nomen domini.

Iuuenes, &] etiam [uirgines, ſenes,] omnis ętas & ſexus [cum iunioribus] atque adoleſcẽtibus [laudent nomen domini] dei: [quia exaltatum eſt] ſuper omne quod eſt [nomen eius ſolius] & gloria diuinitatis & bonitatis eius.

Confeſſio eius] & laus dei qua omnia illi confitentur, eſt [ſuper cœlum & terram,] quia omnia cœleſtia & tęrreſtria ei obediunt: [& exaltauit cornu,] ſublimitatem, dignitatẽ, poteſtatem [populi ſui] Chriſtiani.

Hymnus] & laus dei cum cantico competit [omnibus ſanctis eius,] quia ſancti laudabunt eum pro omnibus beneficijs ſuis: [filijs Iſrael,] qui per fidem uidẽt deum, [populo] ſcilicet [appropinquanti ſibi] fide, ſpe, & charitate.

¶ Oratio

Deus, cuius maieſtatem laudant cœleſtia, terreſtria, animata & inanimata: cuius nomen diuinum uenerantur, adorant omnes creaturæ, tuoque deſeruiunt imperio: præſta quæſumus hic hymnum tibi dicere laudis, & gratiarum actionis, ut tandem digna modulatione cum ſanctis omnibus tibi canamus in cœlis. Amen.

PSALMVS CXLIX. Sec. He. 140

Halleluia.] Laudate dominum corde & opere.

CAntate] uos fideles, qui regenerati eſtis baptiſmo [domino] deo ueſtro [canticum nouum] de myſterio ueſtræ redemptionis [laus eius] illi gratia eſt [in eccleſia ſanctorum] & congregatione fidelium.

Lætetur Iſrael,] populus Chriſtianus, uides Deum per fidem [in eo qui fecit eum,] in eſſe naturæ, & in eſſe gratiæ, [& filiæ Sion,] quæ ſunt animæ fideles, [exultent in] Chriſto [rege ſuo] & ſacerdote, quia ut rex in cruce uicit diabolum, ut ſacerdos obtulit ſeipſum in ſacrificium.

Laudent fideles nomen eius in choro,] & unitate fidei ac charitatis, [in tympano,] ubi corium extenditur hoc eſt mortificatione cordis, [& pſalterio] decachordo cœleſtium præceptorum [pſallant ei,] ut uerbis facta concordent.

Quia beneplacitum eſt domino,] & beneplacet ſibi dominus [in populo ſuo] electo Chriſtiano: [& exaltauit] in iudicio [manſuetos] ac humiles, qui iam oppreſſiones pro eo patiuntur [in ſalutem] æternam.

Exultabunt] & gratulabuntur [ſancti in gloria] bonorum operum, & [lætabuntur in cubilibus] & conſcientijs,] quia omnis gloria filiæ regis abintus.

Exultationes dei] erunt [in gutture] uel faucibus [eorum,] quia nihil reſonare poſſunt, quàm quæ pertinent ad gloriam & honorem creatoris ſui: [& gla

angelicis:[laudate eum]aſſiduè[ſecundum multitudinem magnitudinis eius,]cuius non eſt finis.

Laudate eum in ſono]uel clangoræ[tubæ]ſeu buccinæ ſonoriſſimo inſtrumẽto: [laudate eum in pſalterio & cithara]dulciori[&]iucundiori ſono.

Laudate eum in tympano & choro] quæ reſonant dulciſſima modulatione:[laudate eum in chordis & organo,]quæ in longinquum audiuntur.

Laudate eum in cymbalis honoris [beneſonantibus]in aures humanas:[laudate eum in cymbalis iubilationis,] quibus chordis iubilum exprimitur ad Dei gloriam:[omnis ſpiritus,] & quicquid ſpiraculum uitę continet:[laudet dominum]& agnoſcat deũ, ſuum creatorem,cui ſit laus & gratiarum actio.Amen.

¶ Oratio.

Harmoniæ noſtræ ſuauiſsimum melos, qui noſtri pectoris modulamina,nunc fletibus, nunc gemitibus iubes exerceri: præſta quæſumus domine, ut dum illa ſpiritali affectu concinimus, cœleſtib.choris inſerti,te cum ſanctis oĩbus collaudemus. Per Chriſtum dominum noſtrũ,qui tecum uiuit & regnat Deus. Amen.

FINIS.

Sit nomen Domini benedictum.

Sudaui & alſi.

Ter quinquagenos Dauid canit ordine pſalmos,
Verſus bis mille,ſexcentos ſex canit ille.

te.iij. Pſalmum dicas: Domine quid multiplicati ſunt.
Si autem ad hunc modum tribulatus inuocaſti dominum, & quoniam exaudiuit agere uis gratias, canito iiii. Quum inuocarem exaudiuit me, &c. cxiiii. Dilexi quoniam exaudiet dominus.
Si uides inſidias tibi à malignantibus fieri, & auribus percipi cupis orationem tuam, canito Pſalmum v. Verba mea auribus percipe domine.
Si minas Dei ſentis, & inde territum te uides, dicere potes Pſalmum vi. Domine ne in furore. & xxxvii. Domine ne in furore, &c. Quoniā ſagittæ tuæ infixæ.
Si autem concilium ineunt aliqui contra te, quemadmodum Achitophel contra Dauid, & hoc aliquis tibi nuntiat, cane vii. Domine Deus meus in te ſperaui ſaluum me fac. Et confide in Deo qui te liberabit.
Cernens autem gratiam ſaluatoris circunquaque diffuſam, & reſtitutum ſaluti genus humanum, ſi alloqui dominum uis, cane viii. Domine dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum, &c.
Si rurſus canere uis pro torcularibus, Deo gratias agẽs, habes viii. Domine dominus noſter. & lxxx. Exultate Deo ſalutari noſtro.
Si coerceri inimicum uis, & creaturam ſaluari, non confidens in teipſo ſed in Dei filio, dic. ix. P . Confitebor tibi domine in toto corde meo.
Si quis te metu afficere uelit, tu confidens in domino cane x. In domino confi.
Si multorum ſuperbiam & malitiam uides abundare, ita ut nihil ſit inter homines ſanctū: confuge tu ad dominum, & dic xi. pſalmum: Saluum me fac domine.
Si diutius perſeuerẽt aduerſariorū inſidiæ, ne te ipſum negligas quaſi tui dominus ſit oblitus, ſed inuoca dominum canens xxvj. Pſal. Dñs illuminatio mea.
Si quos audis blaſphemantes cōtra prouidentiā, ne ſis tu quidẽ particeps eorū impietatis, ſed ad deū confugiens, dic xiii. Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt deus. Corrupti ſunt. & lii. Dixit inſipiens, &c.

Si ſcire uis qualis eſt regni cœlorum ciuis, cane 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo?

Si tibi oratione opus eſt, propter reſiſtentes tibi, & circundantes animam tuam, cane xvi. Exaudi domine iuſtitiam meã. & lxxxv. Inclina domine aurẽ tuam. & lxxxviii. Miſericordias domini. &c. x. Domine clamaui ad te, exaudi me.

Si ſcire uis quo pacto Moyſes orabat, habes lxxxix. Domine refugium factus es nobis.

Si euaſiſti ab inimicis & liberatus es à perſequentibus te, cane tu quoque. xvii. Diligam te domine fortitudo mea, &c.

Si miraris ordinem rerum creatarum, & diuinæ prouidentiæ gratia cane. xviii. Cœli enarrant gloriam dei: & opera manuũ eius annunciat firmamentũ. & xxvii. Ad te domine clamabo, deus meus ne ſileas à me: nequando taceas à me, & aſſimilabor deſcendentibus in lacum.

Si tribulatos uides, conſolare eos, & pro eis orans dic uerba pſalmi. xix. Exaudiat te dominus in die tribulationis, &c.

Si te cuſtodiri à domino uides, & proſpere agere, gaudens cane pſalmum. xxii. Dominus gerit me, &c.

Si contra te irruunt inimici, eleua animã ad deum, & dic. xxiiii. Ad te domine leuaui animam meam, &c. & fruſtra eos inique agentes uidebis.

Si perſeuerauerint inimici, & ſanguinolentis manibus abſtrahere uel occidere te querunt, ne des homini iudicium: Suſpecta enim ſunt humana omnia. Sed deum iudicem poſtulans: ipſe enim ſolus iudex eſt, & dic xxv. Iudica me domine, quoniam ego Item xxxiiii. Iudica domine nocentes me. & xlii. Iudica me deus, & diſcerne cauſam meam.

Si autem ſæuius inſtent, & multitudo inſtar caſtrorum ſunt inimici, deſpicientes quaſi ne uinctus quidem ſis, nihil formidans, canc. xlvi. Omnes gentes plaudite manibus, &c.

Si rurſus impudentes ſint, qui inſidiantur, minime illos curans, cane ad dominum, quæ ſunt in pſal.xlvii. Magnus dominus, & laudabilis nimis.

Si ſcire uis quomodo gratias acturus accedere ad deum debes: intelligibiliter intelliges, cane xlviii. Audite hæc omnes gentes, &c.

Deinde renouans domum tuam & animam, quę dominum ſuſcipit, & ſenſibilem domum in qua corporaliter habitas, age gratias. & dic. xlix. Deus deorum dominus loquutus eſt. & cxxvi. Niſi dominus ædificauerit, &c.

Si te odio haberi propter ueritatem ab amicis & propinquis uides, ne remitte ſtudium neve aduerſantes extimeſce, ſed futura cogitãs, cane xxx. In te domine ſperaui, non confundar in æternum.

Si baptizatos uides à corruptibili generatione liberatos, diuinam benignitatem admirãs, cane. xxxi. Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates.

Si canere uis inter multos iuſtos uiros, & recte uiuẽtes colligens, cane. xxxii. Exultate iuſti in domino, rectos decet collaudatio.

Si incidiſti in hoſtes. & eos prudenter euitaſti, atque inſidias effugiſti, & ob id agere uis gratias, conuoca mites homines, & cũ eis cane pſalmo. xxxiii. Benedicam dominum in omni tempore.

Si uides iniquos in malum certare, ne putes ſecundum naturã eſſe in illis peccatum, quemadmodum heretici quidam, ſed dic. xxxv. Pſalmus. Dixit iniuſtus ut delinquat in ſemetipſo, non eſt timor Dei ante oculos eius, & uidebis quod ipſimet pecandi cauſa ſunt.

Si malos iniqua agentes cernis, & contra paruos ſuperbientes, & admonere uis aliquos, ne iſtos attendant aut æmulentur, quoniam cito extinguentur dic & tibi & alis xxxvi. Noli æmulari in malignantibus &c.

Si ſtatuiſti habere tui curam, & uides inſidiantem

aduerſarium, maxime enim contra tales excitatur, ac uis temet in eum parare, cane xxxviii. pſal. Dixit cuſtodiam uias meas, &c.

Si multos uides pauperes & mendicos, ac miſereri uis, potes & eos, qui iam ſunt miſerti probare, & alios ut idem agant hortari, dicens. xl. Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem.

Si deſiderium habes erga Deum, inimicos audis exprobrantes, ne perturberis, ſed intelligens immortalem fructum, qui ex hoc deſiderio naſcitur, conſolare animam tuam ſpe erga Deum, & hac releuans mitigāſque uitæ dolores, dic xli. Pſal. Quemadmodum deſiderat ceruus ad fon. &c.

Si recordari frequenter uis beneficia Dei, quę patribus fecit, & in exitu de Aegypto, & in deſerto, & quomodo Deus quidem bonus, ipſi autem ingrati, habes xliii. Deus auribus no. Item lxxvii. Attendite popul. &c. lxxxviii. Miſericordias domini in æternum, &c. cj. Domine exaudi orationem meam, & clamor, &c. cv. Confitemini domino quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius, &c. cvi. Confitemini domino, quoniam bonus, &c. Dicāt qui. &c. cxiii. In exitu Iſrael de Aegypto domus, &c.

Si confugiens ad Deum euaſiſti quæ aduerſus te dicta ſunt, & gratias agere uis deo & narrare eius erga te benignitatem habes. xlv. Deus noſter refugium & uirtus.

Si peccaſti, & conuerſus pœnitentia afficeris, & uis miſericordiam conſequi, habes confeſſionis uerba in pſalmo. l. Miſerere mei deus ſecundum magnam miſericordiam tuam, &c.

Si calumniam paſſus es apud malum regem, & diabolum uides gloriantem, ſede & dic, quæ ſunt in. lj. Quid gloriaris in malitia, qui potēs es in iniquitate?

Si qui te perſequuntur & calumniantur prodere uolentes, ſicut Phariſęi Ieſum, & alienigenę Dauid, ne tędio marceſcas, ſed cōfidens in domino, cane liii. Deus

in no-

in nomine tuo ſaluum me fac,& lv. Miſerere mei deus quoniam conculcauit me homo.

Si autem concurrat perſecutio, & non cognoſcens in ſpeluncam ingrediatur, in qua tu abſconderis, ne metue, habes enim in hac neceſſitate, utilia cum ad cõſolandum, tum ad memoriam recolẽdam uerba in lvi. Miſerere mei deus, miſerere mei, quoniã in te confidit anima mea, & cxli. pſal. Võce mea ad dñm clamaui.

Si obſeruari domum, qui inſidiatur, iuſſerit, ut effugeris, age gratias deo, & in tabulis animæ tuæ rem incidẽs dic. lviii. Eripe me de inimicis meis deus meus.

Si exprobrent inimici, qui tribulant te, & loquacius detrahant, qui amici eſſe uidentur, & in exercitatione tua labores aliquãtulum, potes inuocare tu quoque eadem dicens, quæ ſunt in iiii. pſalm. Cum inuocarem exaudiuit me deus iuſtitiæ meæ.

Contra hypocritas & in facie gloriantes, dic ad eorum conuerſionem lvii. pſal. Si uere utique iuſtitiam loquimini, recte iudicate filij hominum.

Si aſpere irruant in te, & capere animam tuam uelint, oppone illis ſubiectionem tuam ad Deum, & bono animo ſis: quo enim magis inſæuiunt illi, eo magis domino ſubijcientur: dic autem pſalmum lxi. Nõne deo ſubiecta erit anima mea?

Si perſecutionem fugiens in deſertum conceſſeris, ne metuas quaſi ſolus ibi ſis, ſed habens deum, & ad ipſum diluculo ſurgens, cane. lxii. Deus deus meus ad te de luce uigilo.

Si perterrefaciant inimici, nec ſtruere inſidias deſinant, & omnia inquirunt aduerſum te, etiam ſi plurimi ſint, ne ceſſeris. Sagittę enim paruulorum erunt horum plagæ, ſi cecineris lxiii. Exaudi deus orationem meam cum deprec. & lxvii. Exurgat deus & diſſip. lxix. Deus in adiutorium meum intende, &c. & lxx. In te domine ſperaui.

Si canere Deum uis, habes lxiiii. Te decet hymnus Deus eſt in Sion, &c.

Si

Si quos imbuas reſurrectionis myſterio, habes lxxix. Qui regis Iſrael intende, qui deducis. &cæt.

Si miſericordias à deo petis, cane pſalmum lxvi. Deus miſereatur noſtri.

Si uideas impios in pace proſperari, ne ſcandalizeris, ut commouearis: dic tu quoque lxxii. Quàm bonus Iſrael deus, his qui recto ſunt corde.

Si iraſcitur populo deus, habes uerba, quibus hunc conſoleris, in lxxiii. Vt quid deus repuliſti.

Si confeſſione tibi eſt opus, cane. lxx. In te domine ſperaui, &c. lxxiiii. Confitebimur tibi deus. &c. xci. Bonum eſt confiteri dómino, & pſallere nomini tuo. &c. ciiii. Confitemini domino, & inuocate nomen eius. cv. Confitemini domino quoniam bonus &c. cvii. Paratum cor meum deus. &c. cx. Confitebor tibi domine in toto corde meo. cxvii. Cõfitemini domino qm̃ bonus cxxxv Cõfitemini dñó, qm̃ bonus, qm̃ in æternũ miſericordia eius. & cxxxvii. Cõfitebor tibi domine in toto corde meo, quoniam audiſti uerba oris mei.

Si uituperare gentilem uis & hæreticos, ut apud quos dei cognitio non eſt, potes intelligendo canere, & dicere, quæ ſunt in Pſalm. lxxxv. Inclina domine aurem tuam, & exaudi me, quoniam inops & pauper.

Si ocupauerint inimici effugia tua, & magnopere tribuleris, quanquam perturberis, ne deſpera, ſed ora: & ſi clamans exauditus fueris, age deo gratias, dicens quæ ſunt in pſalm. lxxv. Voce mea ad dominum clamaui uoce mea ad dominum deprecatus ſum.

Si perſeuerantes inimici irruuerint, & polluerint domum dei, ac ſanctos occiderint, & eorũ corpora uolatilibus cœli proiecerint, ne metuas illorum crudelitatem, ſed compatiens patientibus, dic pſal. lxxviii. deus uenerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerũt templum ſanctum tuum.

Si canere uis domino in celebritate, conuocatis Dei ſeruis, cane. lxxx. Exultate Deo adiutori noſtro, iubila

te deo Iacob & xciiii. Venite exultemus domino, iubi-
lemus deo ſalutari noſtro.

Si rurſus inimici congregentur undique, & minen
tur domui dei, cōſpirantes contra pietatem, ne te mul-
titudo & potentia illorum perturbet, habes uelut an-
choram ſpei uerba quæ ſunt in lxxxii. deus quis ſimi
lis erit tibi, ne taceas neque compeſcaris.

Si uides donum dei & æterna eius tabernacula, &
deſiderium habes ad illa ſicut habebat Apoſtolus, dic
& tu lxxxiiii. Quam dilecta tabernaculà tua, &c.

Si ceſſauerit ira & ſoluta captiuitas fuerit, habes q̄-
bus gratias deo agas lxxxiiii. Benedixiſti domine terrā
tuam auertiſti captiuitatem Iacob. & cxv. Credidi pro-
pter quod locutus ſum, &c.

Si diſcordiam catholicæ eccleſiæ aduerſus ſchiſma-
ta cognoſcere uis, & illos conuertere, potes dicere quæ,
ſunt in pſal. lxxxvi. Fundamenta eius in montibus,
ſanctis, &c.

Si exhortari teipſum uis & alios ad religionem, ac
perſuadere quod ſpes in deum non confundit, ſed in-
trepidam reddit animam, lauda deum dicēs, quæ ſunt
in pſal. xc. Qui habitat in adiutorio altiſſimi, &c.

Si canere uis ſabbato habes xci. Bonum eſt confite-
ri domino, & pſallere nomini tuo altiſſime.

Si gratias agere uis domniico die, habes xiii. Dixit
inſipiens in corde ſuo non eſt deus. &c.

Si canere uis in ſecunda ſabbati, habes quæ ſunt in
xciiii. Venite exultemus. domino iubilemus, &c.

Si canere uis paraſceue, habes laudationem in xcii.
Dominus regnanit decorem indutus eſt, indutus eſt
dominus, &c. Tunc enim domus ædificata eſt, quam-
uis circumire conati ſunt hoſtes. Atque ideo triumpha
le carnem canendum eſt ipſi Deo.

Si captiuitas fuerit ac uaſtata domus, rurſusq́ue ædi-
ficata, cane quæ ſunt in xcv. Cātate domino canticum
nouum, cantate domino omnis terra.

Si uexata terra fuerit ab hoſtibus, & deinde quie-

ſcat regnante domino, habes quem canas xcvi. Domi nus regnauit, exultet terra, lætentur inſulæ multæ.

Si uis quarta ſubbati canere, habes xciii. deus ultionum dominus, deus ultionum libere egit. Tunc enim traditus uociſci mortem cœpit, & de ea triumphare.

Quum igitur euangelicum legens, uideris Iudæos conſilium ineuntes aduerſus dominum, & ipſum audacter ſtare pro nobis aduerſus diabolũ, cane quæ ſunt in xciii. ut dictum eſt.

Si uides prouidentiam domini in omnia, & dominum ipſius, Et uis imbuere aliquos ipſius fide & obedientia, eũ perſuaſeris prius, ut confiteantur, cane xcix. Iubilate deo omnis terra.

Si poteſtatem iudicandi in eo cognoſcis & quod miſericordiæ iudicium admiſcens iudicat deus, atque accedere ad ipſum uis, habes ad hoc uerba c. Miſericordiam & iudicium cantabo tibi domine.

Si propter imbecillitatem naturæ noſtræ aſſiduis uitæ malis aliquando, ceu medicus, tædio afficeris, & cõſolari te uis, habes pſal. ci. Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te ueniat.

Quoniam cõuenit ſemper & in omnibus agere deo gratias, quando ipſi benedicere uis, habes quo tuam animam adhorteris. cii. Benedic anima mea domino, & omnia quæ intra. & ciii. Benedic anima mea domino, domine deus meus ma.

Si laudare uis deum, & ſcire quomodo ob aliquid oportet laudare, & quæ uerba dicere laudans debet, habes cxii. Laudate pueri dominum: laudate nomen domini, & c. cxvi. Laudate dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi. cxlv. Lauda anima mea dominum, laudabo dominum in uita mea, pſallam deo meo quãdiu fuero. cxxxii. Ecce quã bonũ, & cxlvi. Laudate dominũ quoniã bonus eſt pſalmus. cxlvii. Lauda Hieruſalẽ dñm, lauda deũ tuũ Sion. cxlviii. Laudate dñm de cœlis, & cxlix. Cantate domino canticum nouum laus eius in eccleſia ſanctorũ. cl. Laudate dominum in

ſanctis eius, laudate eum in firmamento uirtutis eius.

Si habes fidem quemadmodum dominus dixit, & credis in his quæ orans loqueris, dic. cxv. Credidi propter quod locutus ſum.

Si te aſcendentem ſentis actionibus, ſic ut dicas his obliuiſcor, his aūt qui præcedūt cōtendo habes in uno quoq; proceſſu quæ dicas quindecim graduū cantica.

Si captiuatus ex alienis cogitationibus, & ſenſiſti te abduci, & pœnituit, deſine deinceps, & manens ubi te peccantē deprehendiſti ſede, ac luge tu quoq;, quemadmodum fecit populus, dicens quæ ſunt in cxxxvj. Super flumina babylonis illic, &c.

Si tentationes putas eſſe tui probationem, age poſt tentationes gratias Deo dicens. cxxxviij. Domine probaſti me & cognouiſti me.

Si teneris rurſus ab inimicis, & liberaris uis, dic. cxxxix. Eripe me domine ab homine malo, à uiro iniquo eripe me.

Si orare uis & deprecari, dic. v. Verba mea auribus percipe. cxl. Domine clamaui ad te, exaudi me. clxj. Voce mea ad dominum clamaui, uoce mea ad dominum deprecatus ſum. cxlij. Domine exaudi orationem meā auribus percipe obſecrationem meam. cxlv. Lauda anima mea dominum, &c.

Si inimicus tyrannus inſurrexit aduerſus populū, tu quoque ſicut Dauid Goliath, ne timeas, ſed unà cū Dauid crede, & canens dic. cxliij. Benedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.

Si bonitatem dei, & in te, & in omnes recolis, & benedicere deo uis, dic uerba quę Dauid dixit in lxxxiiij. Benedixiſti domine terram tuam: auertiſti captiuitatem Iacob.

Si cantare uis domino, habes quid dicas. xcv. Cantate domino canticum nouum, & xcvij. Cantate domino canticum nouum, quia mirabilia fecit.

Si paruus fortè in aliquo uſu fratribus antepone-

ris, nec extollaris contra ipſos, ſed dans gloriam deo, pſalle tu quoque.lj. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? qui proprius dei es. alias. cl. Laudate dominum in ſanctis eius, laudate eum in firmamento uirtutis eius.

Si canere uis: obedientiam habentem halleluia, habes ciiii. Confitemini domino & inuocate nomen eius cv. Confitemini domino qm̃ bonus, qm̃ in ſeculum miſericodia eius. Quis loquetur potentias domini. cvi. Confitemini domino quoniam. Dicant qui, Et cx. Confiitebor tibi domine in toto corde meo. cxi. Beatus uir qui timet dominum, in mandatis eius uolet nimis. cxii. Laudate pueri dominum, laudate nomen domini & cxiii. In exitu Iſrael de Aegypto. cxiiii. Dilexi, quoniam exaudiet dominus uocem orationis meæ. cxv. Credidi, propter quod locutus ſum. cxvi. Laudate dominum omnes gentes cxvii. Confitemini domino quoniam bonus, &c. Dicat nũc Iſrael. cxviii. Beati immaculati in. cxxxiiii. Laudate nomen domini. cxlv. Lauda aĩa mea dñm. &c. cxlvi. Laudate dñm qm̃ bonus eſt Pſalmus. cxlvii. Lauda Hieruſalé dñm. cxlviii. Laudate dñm de cœlis. cxlix. Cantate dño canticũ nouum, & cl. Laudate dominum in ſanctis eius.

Si ſeorſum uis canere de ſaluatore, habes de eo in quouis pſalm. Præcipuè uerò habes xxiiii. Ad te domine leuaui animam. cix. Dixit dominus domino meo, ſede à dextris meis, &c.

Indicantes ipſis ex patre legitimam generationem, & corporalem eius præſentiam. x. In domino cõfido, & lxviii. Saluum me fac Deus, &c.

Prædicãtes de diuina cruce, & quantũ pro nobis inſidiarũ ſuſcepit, & quam multa paſſus eſt. xi. Quare fremuerunt gentes & popu. & cxviii. Beati immaculati.

Significantes Iudæorum inſidias, & malignitatem, & Iudæ Scarioti proditioné. xx. Domine in uirtute tua. xlix. Deus deorum dominus locutus eſt, &c. lxxi. Deus iudicium tuum regi da.

Oſtendentes

Oſtendentes regnum eius & iudicandi poteſtatem & eius præſentiam in carne. xv. Conſerua me domine, quoniam ſperaui in te, &c.

Indicat eius in carne reſurrectionem glorioſam. xxiii. Domini eſt terra, & plenitudo eius, & xlvi. Omnes gentes plaudite manibus, &c. Anunciant eius in cœlum aſcenſum. xcii. Dominus regnauit. xcy. Cantate domino canticum nouũ, cãtate domino omnis terra, xxvii. Cantate domino canticum nouum, quia mirabilia fecit. xcviii. Dominus regnauit iraſcantur populi: qui ſedes ſuper Cherubin moueatur terra, &c.

Si legis ſpeculari poteris quæ dominus nobis beneficia per paſſionem contulit.

Talis Eſt ſtilus & character Pſalmorum, ad hominum utilitatem.

FINIS.

CATALOGVS PSALMORVM CVM numeris eorundem, quo ſint inuentu faciles.

A

AD dominum cum tribu. folio	171
Ad te domine leuaui animam	31
Ad te domine clamabo de.	35
Ad te leuaui oculos meos	175
Afferte domino filij Dei	36
Attendite popule meus	104
Audite hæc omnes gentes	65

B

BEatus uir qui non abijt	4
Beatus uir qui timet dominum	152
Beatus qui intelligit ſuper egenum & paupe.	55
Beati immaculati in uia	159
Beati omnes qui timent dominum	176
Beati quorum remiſſe ſunt iniquitates & quorum tecta.	40
Benedicam dominum in omni	43
Benedictus dominus Deus meus qui docet	190
Benedixiſti domine terram tuam	115
Benedic anima mea domino. 1.	137
Benedic anima mea dominum, domi.	138
Bonum eſt confiteri domino.	125

Cantate

C

CAntate domino canticum nouum. 1. 130
Cantate domino canticum nouum. 2. 132
Cantate domino canticum nouum. 3. 138
Cœli enarrant gloriam Dei 24
Confitemini domino, & inuocate nomen eius. 1. 140
Confitemini domino, quoniam bo. 2. 145
Confitemini domino quoniam bonus. 3. 142
Confitemini domino, quoniam bonus. 4. 142
Confitemini domino, quoniam bonus. 5. 150
Confitebimur tibi Deus. 100
Confitebor tibi domine. 1. 11
Confitebor tibi domine. 2. 151
Confitebor tibi domine. 3. 115
Conſerua me domine, quoniam ſperaui in te. 18
Credidi propter quod locutus ſum 156
Cum inuocarem exaudiuit me deus. 6

D

DEus auribus noſtris audiuimus 58
Deus deus meus reſpice in me 27
Deus deus meus ad te de lu. 82
Deus deorum dominus lo. eſt 67
Deus in adiutorium meum intende 92
Deus in nomine tuo ſaluum me fac 72
Deus iudicium tuum regi da 95
Deus laudem tuam ne tacueris 148
Deus miſereatur noſtri & bened. 86
Deus noſter refugium & uir. 62
Deus quis ſimilis erit tibi 113
Deus repuliſti nos & deſtruxiſti nos 79
Deus ſtetit in ſynagoga de. 112
Deus uenerunt gentes in hæreditatem. 108
Deus ultionum dominus 127
De profundis clamaui ad te 117
Dilexi quoniam exaudiet dominus: uocem ora. 155
Diligam te domine fortitudo mea 21
Dixi cuſtodiam uias meas 52

Dixit dominus domino meo 150
Dixit iniuſtus ut delin. 41
Dixit inſipiens in corde 17
Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt deus. 71
Domine clamaui ad te exaudi me 187
Domine deus meus in te ſperaui 9
Domine deus ſalutis meæ 118
Domine dominus noſter 15
Domine exaudi orationem meam. 1. 135
Domine exaudi orationem meam. 2. 189
Domine in uirtute tua lætabitur rex 16
Domine non eſt exaltatum cor meum 178
Domine probaſti me & cognouiſti 184
Domine ne in furore tuo arguas. 1. 8
Domine ne in furore tuo arguas. 2. 50
Domine quid multiplicati ſunt 5
Domine quis habit. in tabernacu. 18
Domine refugium factus es no. 123
Domini eſt terra & plenitudo eius 30
Dominus regit me & nihil mihi deerit in loco 30
Dominus regnauit, decorē indutus eſt: indutus eſt, 127
Dominus regnauit exultet terra 131
Dominus regnauit iraſcantur populi qui. 133
Dominus illuminatio mea. 34

E

Ecce q̃ bonū & quàm iocūdū habitare fratres. 179
Ecce nunc benedicite domino. 180
Eripe me de inimicis meis deus meus. 1. 77
Eripe me domine ab homine malo. 2. 186
Eructauit cor meum uerbum. 60
Exaltabo te deus meus 191
Exaltabo te domine, quoniam ſuſcepſti me. 37
Exaudi domine iuſtitiam meam 19
Exaudiat te deus in die trib. 25
Exaudi deus orationem meam 72
Exaudi deus deprecationem meam 80
Exaudi deus orationem meam cum deprecor 8

Expe-

Expectans expectaui dominum. 53
Exultate iuſti in domino. 41
Exultate deo adiutori noſtro. 111
Exurgat deus & diſſipentur. 87

F

Fundamnta eius in montibus. 111

I

INclina domine aurem tuam. 116
In conuertendo dominus captiuitatem Sion 175
In domino confido. 14
In exitu Iſrael de Aegypto. 154
In te domine ſperaui non confundar. 1. 38
In te domine ſperaui. 2. 93
Iubilate deo omnis terra. 1. 85
Iubilate deo omnis terra. 2. 132
Iudica domine nocentes me. 44
Iudica me deus & diſcerne. 58
Iudica me domine quoniam ego. 33

L

LAuda anima mea dominum. 192
Lauda Hieruſalem do. 194
Laudate dominum, quoniam bonus eſt pſalmus. 193
Laudate nomen domini. 180
Laudate pueri dominum 153
Laudate dominum in ſanctis eius. 196
Laudate dominum de cœlis. 195
Laudate dominum omnes gentes. 157
Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt. 172
Leuaui oculos meos in montes. 172

M

MAgnus dominus & laudabilis nimis. 64
Memento domine Dauid. 178
Miſerere mei Deus ſecundũ magnam miſericordiã. 68
Miſerere mei Deus, quoniam conculcauit. 74
Miſerere mei Deus, miſerere mei. 75
Miſericordias domini. 119
Miſericordiam & iudicium cantabo tibi. 134
Niſi

N

NIſi quia dominus erat in no. 122
Niſi dominus ædificauerit do. 155
Noli æmulari in malign. 48
Nonne Deo ſubiecta erit anima mea 80
Notus in Iudæa Deus 101

O

Omnes gentes plaudite mani. 63

P

Paratum cor meum Deus 148

Q

QVare fremuerunt gentes 4
Quàm bonus Iſrael de. 97
Quàm dilecta tabernacula tua domine 114
Quemadmodum deſiderat cer. 56
Quid gloriaris in malitia 70
Qui habitat in adiutorio altiſſi. 124
Qui cõfidunt in domino ſicut mons. 148
Qui regis Iſrael intend. 110

S

SAluum me fac do.quo.de. 55
Saluum me fac de.quo. in. 90
Sæpe expugnauerunt me 175
Si uere utique iuſti loq. 76
Super flumina babylonis 183

T

Te decet hymnus Deus in Sion 83

V

VErba mea auribus percipe 6
Venite exultemus domino 129
Voce mea ad dominum cla. 1. 102
Voce mea ad dominum cla. 2. 102
Vſquequo domine obliuiſceris me 16
Vſquid deus repuliſti in finem. 98

Can-

Canticum trium puero.	*Benedicite.*
Canticum Eſaię.	*Confitebor.*
Canticum Ezechię *regis.*	*Ego dixi.*
Canticum Annę	*Exultauit.*
Canticum Mariæ ſororis Moyſi.	*Cantemus domino.*
Canticum Abacuc	*Domine exaudiui.*
Canticum Moyſi	*Audite cœli.*
Canticum Mariæ uirginis	*Magnificat.*
Canticum Zachariæ	*Benedictus.*
Canticum Simeonis	*Nunc dimittis.*

FINIS.

INCIPIT PROLOGVS PRIMVS BEATI HIERONYMI preſbyteri in Pſalterium.

PSalterium Romæ dudum poſitus emendaram: & iuxta ſeptuaginta interpretes licet curſim magna illud tamen ex parte correxeram. Quod quia rurſum uidetis ô Paula & Euſtochium ſcriptorum uitio deprauatum, pluſquam antiquum errorem quàm nouã emendationem ualere: me cogitis ut ueluti quodam nouali ſciſſum iam aruum exerceam: & obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem, æquum eſſe dicentes, ut quod crebro male pullulat, crebrius ſuccidatur. Vnde conſueta præfatione commoneo: tam uos quibus forte labor iſte deſudat: quàm eos qui exemplaria iſtius modi habere uoluerint: ut quæ diligenter emendaui, cũ cura & diligentia tranſcribantur. Notet ſibi unuſquiſque uel iacentem lineam uel radiantia ſigna, id eſt obelos uel aſteriſcos, & ubicunque uiderit uirgulam præcedentem, ab uſque ad duo puncta quę impreſsimus, ſciat in ſeptuaginta tranſlatoribus plus haberi. Vbi autem perſpexerit ſtellæ ſimilitudinem, de Hebręis uoluminibus additũ nouerit æque uqſue ad duo puncta, iuxta Theodotionis duntaxat editionem, qui ſimplicitate ſermonis à ſeptuaginta interpretibus nón diſcordat. Hæc ergo & uobis & ſtudioſo cuique feciſſe me ſciens non ambigo multos fore qui uel inuidia uel ſupercilio malint contemnere uideri præclara quàm diſcere, & de turbulento magis riuo, quàm de puriſſimo fonte potare.

PRO-

PROLOGVS II.

DAuid filius Ieſſe cum eſſet in regno ſuo, quatuor elegit qui pſalmos canerent, id eſt Aph, Hemam, Ethan, & Iditum. Octoginta & octo dicebant pſalmos: & ducenti ſubdiapſalma, & citharam percutiebat Abiuth cum Dauid reduxiſſet arcam dei in Hieruſalem poſt annos uiginti reuocatam ab Azotis: & remanſit in domo Aminadab. Hanc impoſuit ſub iugali nouo, & adduxit in Hieruſalem: electis uiris omni genere filiorum Iſrael ſeptuaginta milibus uiris. Ex quibus quatuor principes præeſſe cantoribus conſtituit, Aſaph, Emam, Ethan, & Iditum, unicuique eorum diuidens ſeptuaginta duos uiros ſubclamantes laudem & canticum canticorum domino. Et unus quidem eorum feriebat cimbalum, alius citharam, alius tuba cornea exultans. In medio autem eorum Dauid ſtabat ipſe tenens pſalterium. Arcam autem antecedebant ſeptem chori & ſacrificium titulorum. Populus autem uniuerſus ſequebatur poſt arcam. Sunt autem omnes pſalmi Dauid centum quinquaginta. Quorum omnium quidem nouem fecit ipſe Dauid: triginta duo non ſunt ſupra ſcripti ſeptuaginta duo in Dauid, duodecim in Aſaph, duodecim in Iditum, nouem filiis Chore, unius Moyſi, duo in Salomonem, duo in Aggeum & Zachariam: fiunt omnes ita pſalmi Dauid numero centum quinquaginta. Diapſalma numero ſeptuagintaquinque cantica gradum quindecim. Primus pſalmus nulli aſſignatus eſt: quoniam omnium eſt. Deinde quis alius intelligitur in primo, niſi primogẽitus: ut merito ſupſcribit neceſſaria nõ fuerit. Deinde quia ipſe pſalmos rationẽ Chriſti facit, quãdo dicit aduerſus Chriſtũ eius, exponẽdo perſonã in ſcribẽdo, cauſam omino nõ indiget. Ordines hiſtoriæ ĩmutatos legimus in titulis pſalmorũ, Sed pſalmi nõ ſecũdũ hiſtoriã, ſed ſecũdũ prophetiã leguntur.

guntur. Ita ordines pſalmorum turbare non poteſt ordo titulorum. Pſalmi omnes qui inſcribuntur ipſi Dauid, ad Chriſti pertinent ſacramentum.

PROLOGVS III.

Liber pſalmorum quanquam uno concludatur uolumine, non eſt tamen uno eodem factore. Decem enim prophetæ pene ſunt, qui eos diuerſo tempore ſcripſerunt id eſt Moyſes. Dauid, Salamon, Aſah, & Eman, & Ethan, & iditum, filii Chore, Aſſur, Elama, Eliazab ſiue Eſdras. Nonnulli etiã Aggæi & Zachariæ exiſtimantur. De his autem qui ſine titulis ſunt, traditio uera talis eſt: ut cuius authoris præſcritio præceſſerit, cæteri qui ſine titulo ſequuntur, ipſius eſſe credantur. Eſt autem hic liber allegoricis ac typicis ſacramentis ſignatus: ſpecialiter autem quod natus, quod paſſus, quod reſurrexit Chriſtus, pene omnium pſalmorum reſonat organus. Sciendum tamen quod apud Hebræos omnes pſalmi permixti fuerunt & inordinati: Quos quidem primus Eſdras in unum uolumen coegit, & ordinem numerumque diſpoſuit: atque per occultum ſacramentum myſterium aliis alios prætulit ordine, dum poſteriores uideantur in tempore. Nam ſecundum hiſtoriam tertius pſalmus quinquageſimo pſalmo poſterior eſt: ſed propter myſteriũ in ordine prior eſt. Sic etiam habetur in cæteris: quia ſpirituſſanctus eos præordinauit ut uoluit.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA